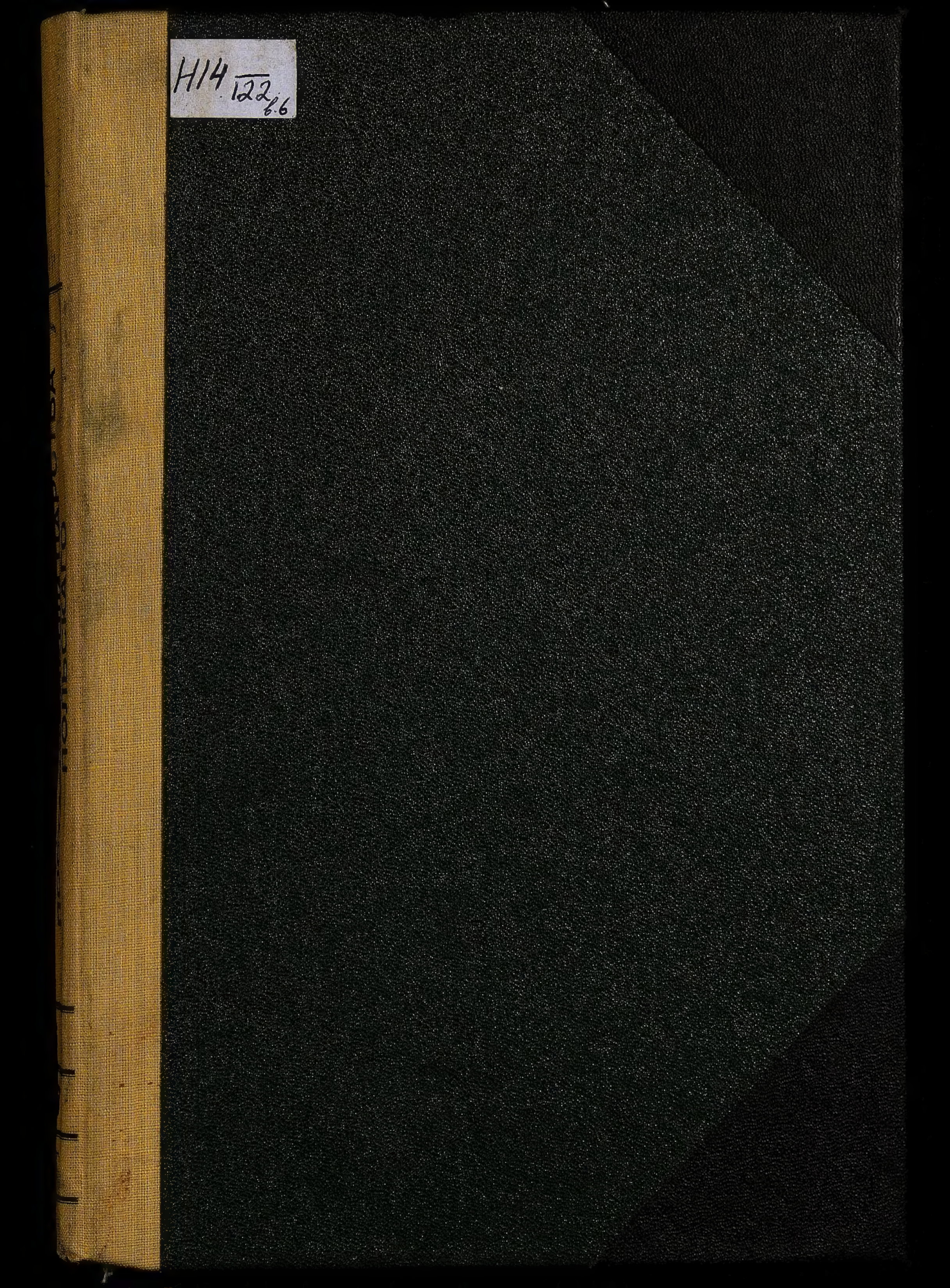

Н14 122 в.6

СБОРНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ
ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ПРОСВѢЩЕНІЯ.

ТОМЪ VI

ВЫСШІЯ И ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЯ УЧЕБНЫЯ ЗАВЕДЕНІЯ.

ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ OŚWIECENIA.

TOM VI

ZAKŁADY NAUKOWE WYŻSZE I POMOCNICZE.

1868.

СБОРНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ
ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ПРОСВѢЩЕНІЯ.

ТОМЪ VI.

ВЫСШІЯ И ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЯ УЧЕБНЫЯ ЗАВЕДЕНІЯ.

ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ OŚWIECENIA.

TOM VI.

ZAKŁADY NAUKOWE WYŻSZE I POMOCNICZE.

1868.

Печатано по ВЫСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.

Варшава. Въ типографіи С. Оргельбранда.

Drukowano z rozkazu NAJWYZSZEGO.

Warszawa. W drukarni S. Orgelbranda

ОБЪЯСНЕНІЕ.

Въ настоящемъ VI томѣ помѣщены постановленія о высшихъ и вспомогательныхъ учебныхъ заведеніяхъ съ 1783 по 1864 годъ.

Сборникъ этотъ, подъ главнымъ руководствомъ Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника, Сенатора Фундуклея, составленъ Статсъ-Референдаріемъ Видалемъ изъ матеріаловъ, собранныхъ Инспекторомъ Реальной гимназіи, Баромъ.

OBJAŚNIENIE.

W niniejszym tomie VI-m mieszczą się przepisy dotyczące zakładów naukowych wyższych i pomocniczych, poczynając od roku 1783 do 1864.

Zbiór niniejszy, pod zwierzchnim kierunkiem Rzeczywistego Tajnego Radcy, Senatora Fundukleja, ułożony został przez Referendarza Stanu Vidala, z materyałów zebranych przez Inspektora Gimnazyum Realnego, Bara.

ОГЛАВЛЕНІЕ ПРЕДМЕТОВЪ,

ЗАКЛЮЧАЮЩИХСЯ ВЪ НАСТОЯЩЕМЪ ТОМѢ.

SPIS PRZEDMIOTÓW,

W TOMIE NINIEJSZYM ZAWARTYCH.

II.

ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЯ УЧЕБНЫЯ ЗАВЕДЕНІЯ.

МАТЕРІАЛЫ,

ЗАКЛЮЧАЮЩІЕ ВЪ СЕБѢ

УСТАВЫ И ПОСТАНОВЛЕНІЯ

О

ВЫСШИХЪ И ВСПОМОГАТЕЛЬНЫХЪ УЧЕБНЫХЪ ЗАВЕДЕНІЯХЪ.

MATERYAŁY,

OBEJMUJĄCE

USTAWY I URZĄDZENIA

DLA

ZAKŁADÓW NAUKOWYCH WYŻSZYCH I POMOCNICZYCH.

I.

ВЫСШІЯ УЧЕБНЫЯ ЗАВЕДЕНІЯ.

ВВЕДЕНІЕ.

Основаніе Краковской Академіи въ концѣ XIV столѣтія справедливо можно считать эпохою, отъ которой высшія учебныя заведенія, въ древней Польшѣ, ведутъ свое начало. Хотя въ Краковской Академіи находится грамота Казиміра Великаго, данная еще въ 1364 году и утвержденная Папою Урбаномъ V-мъ; однакожъ фактическое существованіе сего заведенія слѣдуетъ отнести къ позднѣйшимъ временамъ, такъ какъ, кромѣ намековъ въ лѣтописяхъ Длугоша и Мѣховиты, въ исторіи нѣтъ никакихъ ясныхъ указаній на существованіе Казиміровской Академіи. По этой причинѣ дѣйствительнымъ основателемъ Краковской Академіи справедливо считаютъ Владислава Ягеллу, который въ 1397 году исходатайствовалъ у Папы Бонифація IX утвержденіе Краковской Академіи, открытіе въ ней Богословскаго Отдѣленія и права на удостоиваніе по сему Отдѣленію Академическихъ степеней.

Краковская Академія первоначально раздѣлялась на большую и малую Коллегію, а также на юридическую и новую, кои впослѣдствіи присоединены къ малой Коллегіи. Было еще и другое раздѣленіе Академіи на факультеты, которыхъ отъ самаго ея основанія считалось четыре, то есть: Богословскій, юридическій, медицинскій и филологическій.

Сверхъ Краковской Академіи учреждена была, въ концѣ XVI столѣтія, еще Виленская Академія, въ замѣнъ существовавшей тамъ Іезуитской Коллегіи, которая, въ силу грамоты данной Стефаномъ Баторіемъ въ 1578 г., возведена была на степень высшаго учебнаго заведенія. За исключеніемъ законовѣдѣнія и медицины, Баторій поставилъ ее наравнѣ съ Краковскою Академіею, даровавъ ей право удостоиванія степеней

I.

ZAKŁADY NAUKOWE WYŻSZE.

WSTĘP.

Otworzenie Akademii Krakowskiéj w końcu XIV-go wieku słusznie uważać można za epokę, od któréj wyższe zakłady naukowe w dawnéj Polsce datują swój początek. Jakkolwiek Akademia Krakowska posiada przywiléj Kazimierza Wielkiego, jeszcze w roku 1364 wydany i przez Papieża Urbana V-go potwierdzony, faktyczne wszakże jéj istnienie odnieść wypada do czasu nieco późniejszego, gdyż, oprócz wzmianki w Długoszu i Miechowicie, nie ma żadnych wyraźnych śladów o Akademii Kazimierzowskiéj w historyi. Ztąd też za istotnego założyciela Akademii Krakowskiéj sprawiedliwie uważają Władysława Jagiełłę, który w roku 1397 potwierdzenie Akademii Krakowskiéj oraz zaprowadzenie w niéj Wydziału Teologicznego i pozwolenie udzielania w nim stopni akademickich u Papieża Bonifacego IX-go wyjednał.

Akademia Krakowska dzieliła się z początku na Kollegia większe i mniejsze, prawne i nowe, następnie do Kollegium mniejszego wcielone. Inny podział Akademii był na fakultety, których od samego jéj założenia liczono cztery, to jest: Teologiczny, prawny, medyczny i filozoficzny.

Obok Akademii Krakowskiej, w końcu XVI-go wieku, powstała Akademia Wileńska, z Kollegium Jezuickiego, przez Stefana Batorego, przywilejem w r. 1578 wydanym, do rzędu zakładów wyższych wyniesiona. Z wyjątkiem prawa i medycyny, porównał ją Batory we wszystkiem z Akademią Krakowską, upoważniwszy ten zakład do udzielania stopni Bakałarzy i Magi-

Бакалавра и Магистра изящныхъ наукъ и философіи и Лиценціата и Доктора Богословія Виленская Академія утверждена буллою Папы Григорія XIII, изданною въ 1579 году. Владиславъ IV прибавилъ къ ней въ 1641 году юридическій и медицинскій факультеты; но устройствомъ и развитіемъ послѣдняго изъ нихъ занялась, собственно говоря, Эдукаціонная Коммисія едва по упраздненіи Ордена Іезуитовъ.

Почти одновременно съ Виленскою Академіею, основана Великимъ Коронымъ Гетманомъ, Яномъ Замойскимъ, въ 1593 году, Академія въ г. Замостьѣ, которая была утверждена Папою Климентіемъ VII и сравнена во всѣхъ преимуществахъ съ прочими сего рода заведеніями. Она состояла дѣйствительно изъ трехъ Отдѣленій, то есть: Богословскаго, философическаго и юридическаго, хотя въ первоначальномъ планѣ ея помѣщено было также и Отдѣленіе медицинское.

Въ текущемъ столѣтіи, въ разныя времена, существовали въ здѣшнемъ краѣ слѣдующія высшія учебныя заведенія:

1) Юридическая Школа, открытая въ 1808 году, при которой въ 1811 году учреждена была Школа Административныхъ наукъ;

2) Медицинская Школа, основанная въ 1809 году;

3) Царскій-Александровскій Университетъ, основанный въ 1816 году;

4) Императорско-Царская Медико-Хирургическая Академія, основанная въ 1857 году; и, наконецъ, существующая нынѣ:

5) Варшавская Главная Школа, учрежденная въ 1862 году.

Два первыя заведенія существовали весьма недолго; о трехъ послѣднихъ и о Краковской Академіи, послѣ преобразованія ея Эдукаціонною Коммисіею, болѣе подробныя свѣдѣнія заключаются въ ниже прилагаемыхъ уставахъ, изданныхъ для сихъ заведеній.

Кромѣ представленія въ хронологическомъ порядкѣ полнаго, по мѣрѣ возможности, собранія уставовъ и постановленій, изданныхъ въ разное время для учебныхъ заведеній здѣшняго края, неизлишнимъ считаемъ сообщить здѣсь еще нѣкоторыя статистическія свѣдѣнія.

Сколько было въ прежней Польшѣ учебныхъ заведеній и сколь-

strów w naukach wyzwolonych i filozofii, tudzież Licencyatów i Doktorów w Teologii. Potwierdził ją Papież Grzegórz XIII bullą w roku 1579 wydaną. Władysław IV w 1641 roku przydał jéj jeszcze wydziały prawa i medycyny, lecz ten ostatni rozwinęła dopiero Kommissya Edukacyjna, po zniesieniu Zakonu Jezuitów.

Prawie jednocześnie z Akademią Wileńską powstała, przez Jana Zamojskiego, Wielkiego Hetmana Koronnego, w roku 1593 założona, a przez Papieża Klemensa VII-go potwierdzona i w prawach z innemi tego rodzaju zakładami porównana, Akademia w Zamościu. Składała się ona właściwie z trzech wydziałów, to jest: Teologii, filozofii i prawa; jakkolwiek w pierwiastkowym jéj planie i wydział lekarski był zamieszczony.

W bieżącém stuleciu istniały w kraju tutejszym w różnych epokach następujące wyższe zakłady naukowe:

1) Szkoła prawa, otwarta w roku 1808, do której w roku 1811 przydana została Szkoła Administracyi;

2) Szkoła lekarska, założona w roku 1809;

3) Królewski Alexandrowski Uniwersytet, założony w roku 1816.

4) Cesarsko-Królewska Medyko-Chirurgiczna Akademia, założona w roku 1857; wreszcie istniejąca obecnie,

5) Warszawska Szkoła Główna, założona w r. 1862.

Dwa pierwsze zakłady istniały bardzo krótko; o trzech ostatnich, tudzież o Akademii Krakowskiéj, po jéj zreorganizowaniu przez Kommissyę Edukacyjną, powziąść można szczegółową wiadomość z poniżej zamieszczonych Ustaw tych instytucyj.

Obok przedstawienia w porządku chronologicznym kompletnego, o ile to było możliwém, zbioru ustaw i przepisów, w różnych czasach dla zakładów naukowych w kraju tutejszym wydanych, nie od rzeczy będzie podać niektóre wiadomości statystyczne.

Jaka była liczba zakładów naukowych i uczącéj się w nich

ко находилось въ нихъ учениковъ, этого, по совершенному недостатку офиціальныхъ данныхъ, въ настоящее время опредѣлить невозможно. Болѣе достовѣрныя въ этомъ отношеніи свѣдѣнія представляются едва со времени учрежденія Эдукаціонной Коммисіи, подъ управленіемъ которой, въ исходѣ прошедшаго столѣтія, высшихъ училищъ, соотвѣтствующихъ нынѣшнимъ среднимъ учебнымъ заведеніямъ, состояло:

1) Академическихъ 33,
2) Піарскихъ 21,
3) Базиліанскихъ 10,
4) Училищъ, принадлежавшихъ монашествующему духовенству разныхъ орденовъ 8,

всего заведеній 72, не считая Краковской и Виленской Академій.

Къ сему числу, кромѣ духовныхъ Семинарій, слѣдуетъ еще прибавить: 4 Кадетскіе Корпуса, три Семинаріи первоначальныхъ Учителей, Школу Живописи, Анатомическую и Хирургическую Школу и, наконецъ, Бухгалтерскую и Землемѣрческую Школу, хотя ихъ существованіе продолжалось короткое время.

Число Учителей во всѣхъ этихъ заведеніяхъ могло простираться до 700.

Но гораздо труднѣе опредѣлить число учениковъ того времени. Принимая за основаніе рапортъ, представленный въ Эдукаціонную Коммисію, въ 1782 и 1783 г., бывшимъ въ то время Визитаторомъ, Ксендзомъ Головчищемъ, съ нѣкоторою вѣроятностію можно полагать, что число учащихся было около 20,000.

О числѣ первоначальныхъ училищъ можно составить нѣкоторое понятіе изъ списка училищъ и обучавшихся въ нихъ дѣтей въ землѣ Вѣлюнской, за 1790 годъ. Согласно сему списку, составленному на основаніи рапортовъ приходскихъ Настоятелей, въ 43 училищахъ въ землѣ Вѣлюнской воспитывалось 1,368 дѣтей обоего пола.

Болѣе точныя цифры, основанныя уже на офиціальныхъ источникахъ, представляются со времени образованія Герцогства Варшавскаго.

И такъ въ 1808 году, въ Герцогствѣ Варшавскомъ, состояв-

młodzieży w dawnéj polsce, oznaczyć dzisiaj nie podobna, dla zupełnego braku urzędowych źródeł. Pewniejsze wiadomości o tym przedmiocie podać można dopiero od epoki ustanowienia Kommissyi Edukacyjnéj, pod zarządem któréj, na schyłku zeszłego stulecia, szkół wyższych, odpowiadających dzisiejszym średnim zakładom naukowym, było:

1) Akademickich 33,
2) Pijarskich 21,
3) Bazyliańskich 10,
4) Szkół, utrzymywanych przez Duchowieństwo zakonne różnych reguł 8,

razem szkół 72, nie licząc Akademii Krakowskiéj i Wileńskiéj.

Do tego, prócz Seminaryów duchownych, dodać wypada jeszcze: 4 Korpusy Kadetów, 2 Szkoły Nauczycieli elementarnych, Szkołę malarską, Szkołę anatomii i chirurgii, Szkołę buchhalteryi i miernictwa, jakkolwiek krótkie było ich istnienie.

Liczba Nauczycieli we wszystkich tych zakładach około 700 osób wynosić mogła.

Jeszcze trudniéj jest oznaczyć liczbę uczącéj się młodzieży w téj epoce. Przyjmując za podstawę rapport, złożony Kommissyi Edukacyjnéj w roku 1782 i 1783, przez ówczesnego Wizytatora X. Hołowczyca, z niejakiem prawdopodobieństwem twierdzić można, że liczba ta dochodziła do 20,000.

O liczbie szkół elementarnych powziąść można niejakie wyobrażenie z dokonanego w roku 1790 spisu szkółek i uczących się w nich dzieci w ziemi Wieluńskiéj. Według tego spisu, na podstawie rapportów, przez proboszczów składanych, uformowanego, do 43 szkółek ziemi Wieluńskiéj uczęszczało 1,368 dzieci obojga płci.

Dokładniejsze, bo już na urzędowych źródłach oparte cyfry podać można od epoki ustanowienia Xięztwa Warszawskiego.

I tak, w roku 1808 w Xięztwie Warszawskiem, składają-

шемъ изъ шести департаментовъ, находилось въ вѣдѣніи бывшей тогда Эдукаціонной Коммисіи:

Приходскихъ училищъ 578,
Уѣздныхъ Училищъ 85,
Окружныхъ Училищъ 13,
Гимназій 4,
Евангелическихъ Училищъ 9,
Лицей. 1,
Приготовительныхъ Кадетскихъ Училищъ . . 2,
Училищъ для Приходскихъ Учителей . . 2,

всего 694 училища, содержаніе которыхъ обходилось въ годъ въ 413,506 польск. злот., или 62,025 руб. 90 коп. сер.

Въ 1814 году, въ Герцогствѣ Варшавскомъ, увеличившемся до 10 департаментовъ, подъ управленіемъ тогдашней Дирекціи Народнаго Просвѣщенія находились слѣдующія заведенія:

два Академическія (Медицинское и Юридическо-Административное) Отдѣленія, въ Варшавѣ, въ нихъ учащихъ 16, учащихся 207;

пять Академическихъ Отдѣленій въ Краковѣ, въ нихъ учащихъ 29, учащихся 81;

Департаментскихъ Училищъ, или Гимназій 11 (въ томъ числѣ Лицей и Піарское Училище въ Варшавѣ), въ нихъ учащихъ 147, учащихся 3,124;

Окружныхъ Реальныхъ Училищъ 23, въ нихъ учащихъ 146, учащихся 3,235;

Уѣздныхъ Училищъ 14, въ нихъ учащихъ 55, учащихся 1,434;

Первоначальныхъ Училищъ 1,489, и въ нихъ столько же учащихъ, учащихся же 44,670;

Институтовъ первоначальныхъ учителей 3, въ нихъ учащихъ 9, учащихся 271;

Казенныхъ и частныхъ Пансіоновъ для дѣтей обоего пола 88, въ нихъ учащихъ 104, учащихся же 1,383;

два Кадетскія Училища, въ нихъ учащихъ 34, учащихся 160;

всего учебныхъ заведеній 1,637, въ нихъ учащихъ 2,029, учащихся же 54,565.

cem się z sześciu departamentów, pod zarządem ówczesnéj Izby Edukacyjnéj, było:

Szkół parafialnych 578,
Szkół podwydziałowych 85,
Szkół wydziałowych 13,
Gimnazyów 4,
Szkół Ewangelickich 9,
Liceum 1,
Szkół przygotowawczych do Kadetów 2,
Szkół Nauczycieli parafialnych 2,

razem szkół 694, których utrzymanie kosztowało rocznie 413,506 złotych polskich, czyli 62,025 rs. 90 kop.

W roku 1814-ym w Xięztwie Warszawskiem, rozszerzoném do 10-ciu departamentów, pod zarządem ówczesnéj Dyrekcyi Edukacyi Publicznéj, znajdowały się zakłady naukowe następujące:

Dwa Wydziały Akademickie (Medyczny i Prawa i Administracyi) w Warszawie, w nich uczących 16, uczących się 207.

Pięć Wydziałów Akademickich w Krakowie, w nich uczących 29, uczących się 81.

Szkół departamentowych czyli gimnazyów 11, (wliczając w to Liceum i Szkołę Pijarów w Warszawie) w nich uczących 147, uczących się 3,124.

Szkół wydziałowych realnych 23, w nich uczących 146, uczących się 3,235.

Szkół podwydziałowych 14, w nich uczących 55, uczących się 1,434.

Szkół elementarnych 1,489, tyleż uczących, a uczących się 44,670.

Instytutów Nauczycieli elementarnych 3, w nich uczących 9, uczących się 271.

Pensyj rządowych i prywatnych dla obydwóch płci 88, w nich uczących 104, a uczących się 1,383.

Szkół Kadeckich dwie, w nich uczących 34, uczących się 160.

Razem zakładów naukowych 1,637, w nich uczących 2,029 a uczących się 54,565.

Расходы на годовое содержаніе этихъ заведеній составляли 1,232,806 польск. злот., или 184,920 руб. 90 коп. серебромъ(*).

Въ Царствѣ Польскомъ, въ 1817 году, въ вѣдѣніи тогдашней Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія состояло:

	Число		
	Заведеній	Учащихъ	Учащихся
Университетскихъ Отдѣленій	5	42	229
Горное Училище въ Кѣльцахъ	1	7	7
Воеводскихъ Училищъ	12	169	2,988
Окружныхъ „	16	120	2,595
Уѣздныхъ „	12	49	1,269
Институтъ первоначальныхъ Учителей	1	5	51
Институтъ Глухонѣмыхъ	1	3	13
Первоначальныхъ Училищъ	868	868	27,985
Частныхъ Пансіоновъ:			
мужескихъ	10	10	229
женскихъ	79	79	1,115
итого	1,005	1,352	36,481

Эдукаціонный штатъ составлялъ въ этомъ году: 1,547,119 польск. злот., или 232,067 руб. 85 коп. сер.

---

*) *Для сравнительныхъ выводовъ настоящія цифры не могутъ быть сопоставляемы съ ниже приведенными цифрами, по причинѣ совершеннаго различія Герцогства Варшавскаго въ територіальномъ отношеніи отъ нынѣшняго Царства Польскаго.*

Utrzymanie roczne tych zakładów wynosiło 1,232,806 złotych polskich, czyli 184,920 rs. 90 kop. (*)

W Królestwie Polskiem w roku 1817, pod zarządem ówczesnéj Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, było:

	Liczba		
	Szkół	*Uczących*	*Uczących się*
Uniwersyteckich Wydziałów . .	5	42	229
Szkoła Górnicza w Kielcach . .	1	7	7
Szkół Wojewódzkich . . .	12	169	2,988
,, *Wydziałowych* . . .	16	120	2,595
,, *Podwydziałowych* . . .	12	49	1,269
Instytut Nauczycieli elementarnych	1	5	51
Instytut Głuchoniemych . .	1	3	13
Szkół elementarnych . . .	868	868	27,985
Pensyj prywatnych:			
męzkich	10	10	229
żeńskich	79	79	1,115
Razem	1,005	1,352	36,481

Etat edukacyjny w tym roku wynosił 1,547,119 złotych pol. czyli 232,067 rs. 85 kop.

(*) *Cyfr dotąd podanych nie można zestawiać, z następującemi z powodu różnicy terrytoryalnéj Księztwa Warszawskiego i dzisiejszego Królestwa Polskiego.*

Въ 1829 году цифры эти представляются въ слѣдующемъ видѣ:

	Число		
	Заведеній	Учащихъ	Учащихся
Университетскихъ Отдѣленій	5	48	669
Музыкальное Училище при Университетѣ	1	8	56
Приготовительное Училище для поступленія въ Политехническій Институтъ	1	16	110
Педагогическій Институтъ	1	10	12
Институтовъ первоначальныхъ Учителей	2	10	54
Институтъ Глухонѣмыхъ	1	9	57
Воеводскихъ Училищъ	15	232	6,236
Окружныхъ Училищъ	18	154	3,218
Уѣздныхъ Училищъ	3	16	395
Частныхъ Пансіоновъ:			
мужескихъ	4	17	208
женскихъ	77	119	1,950
Воспитательный Институтъ для дѣвицъ	1	18	37
Первоначальныхъ и Воскресно-Ремесленныхъ Училищъ	772	778	33,096
всего	901	1,435	46,098

Эдукаціонный штатъ въ этомъ году простирался до 2,368,527 польск. злот., или 355,279 руб. 5 коп. сер.

Въ 1838 и 1839 годахъ, въ управленіи бывшей тогда Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія состояло:

Гимназій 11,

Обводовыхъ Училищъ 22,

Первоначальныхъ и Воскресно-Ремесленныхъ Училищъ 994,

W roku 1829 cyfry te przedstawiają się jak następuje:

	Liczba		
	Szkół	*Uczących*	*Uczących się*
Uniwersyteckich Wydziałów .	5	48	669
Szkoła Muzyki przy Uniwersytecie	1	8	56
Szkoła przygotowawcza do Instytutu Politechnicznego . .	1	16	110
Instytut pedagogiczny . . .	1	10	12
Instytutów Nauczycieli elementarnych	2	10	54
Instytut Głuchoniemych . .	1	9	57
Szkół Wojewódzkich . . .	15	232	6,236
„ *Wydziałowych* . . .	18	154	3,218
„ *Podwydziałowych*. . .	3	16	395
Pensyj prywatnych:			
męzkich	4	17	208
żeńskich	77	119	1,950
Instytut Wychowania panien .	1	18	37
Szkół elementarnych i Rzemieślniczo-niedzielnych . .	772	778	33,096
Razem .	901	1,435	46,098

Etat edukacyjny w tymże roku wynosił 2,368,527 złp. czyli 355,279 rs. 5 kop.

W latach 1838—1839, pod zarządem ówczesnéj Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, było:

Gimnazyów 11,
Szkół obwodowych 22,
Szkół elementarnych i Rzemieślniczo-niedzielnych. . 994,

Въ 1848 году въ вѣдѣніи тогдашняго Варшавскаго учебнаго округа состояло:

	Число: Заведеній	Учащихъ	Учащихся
a) Спеціальныя Заведенія:			
Педагогическіе Курсы . . .	1	11	9
Дворянскій Институтъ. . .	1	25	44
Институтъ Сельскаго Хозяйства и Лѣсоводства (съ Сельскимъ Училищемъ) . .	1	21	255
Реальная Гимназія съ Художественною Школою. .	2	57	946
Институтъ первоначальныхъ Учителей	1	9	24
Раввинское Училище. . . .	1	19	191
итого .	7	142	1,469
b) Общія Заведенія:			
Филологическихъ Гимназій . .	10	178	83,577 (вмѣстѣ)
Шестиклассныхъ Училищъ. .	2	34	
Уѣздныхъ „ . .	22	175	
Первоначальныхъ и Воскресно-Ремесленныхъ училищъ . .	1,293	1,231*)	
Частныхъ учебныхъ заведеній .	155	239	
итого .	1,482	1,857	83,577
всего .	1,489	1,999	85,046

Учащихся было:

мужескаго пола . . . . 56,220.
женскаго пола . . . . 28,826.

Отношеніе числа учащихся къ общему числу народонаселенія было какъ 1 : 55.

Штатъ вѣдомства Просвѣщенія составлялъ 432,320 руб. с.

(*) Въ нѣкоторыхъ Воскресно-Ремесленныхъ Училищахъ науки преподаваемы были Учителями мѣстныхъ Первоначальныхъ Училищъ.

W roku 1848, pod zarządem ówczesnego Okręgu Naukowego Warszawskiego znajdowały się:

	Liczba		
	Szkół	*Uczących*	*Uczących się*
a) *Zakłady Specyalne:*			
Kursa Pedagogiczne	1	11	9
Instytut Szlachecki	1	25	44
Instytut Gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa (ze szkołą wiejską)	1	21	255
Gimnazyum realne ze szkołą sztuk pięknych	2	57	946
Instytut Nauczycieli elementarnych	1	9	24
Szkoła Rabinów	1	19	191
Razem .	7	142	1,469
b) *Zakłady Ogólne:*			
Gimnazyów filologicznych . .	10	178	83,577
Szkół sześcioklassowych . .	2	34	
" *powiatowych*	22	175	
" *elementarnych i Rzemieślniczo-niedzielnych* .	1,293	1,231*)	
Zakładów naukowych prywatnych	155	239	
Razem	1,482	1,857	83,577
W ogóle .	1,489	1,999	85,046

Uczących się płci mezkiéj było *56,220*,
" " *płci żeńskiéj* . . . . *28,826*.

Co daje stosunek uczących się do ogólnéj liczby mieszkańców jak 1 : 55.

Etat edukacyjny wynosił 432,320 rubli sr.

*) *W niektórych Szkołach Rzemieślniczo-niedzielnych nauki wykładane były przez Nauczycieli miejscowych Szkół elementarnych.*

Состояніе учебныхъ заведеній въ 1859 году было слѣдующее:

	Число	
	Заведеній	Учащихся
Императорско-Царская Медико-Хирургическая Академія	1	290
Дворянскій Институтъ	1	183
Институтъ Сельскаго Хозяйства и Лѣсоводства, съ Сельскимъ Училищемъ	1	153
Реальная Гимназія съ 5-класснымъ Отдѣленіемъ	1	1,226
Художественная Школа	1	110
Женскій Казенный Пансіонъ	1	90
Высшее женское казенное Училище	1	184
Институтъ первоначальныхъ Учителей	1	21
Раввинское Училище	1	136
Филологическихъ Гимназій	6	1,835
Шестиклассныхъ Училищъ	2	720
Уѣздныхъ Училищъ:		
Филологическихъ	17	2,875
Реальныхъ	9	1,476
Воскресно-Ремесленныхъ Училищъ	94	8,136
Коммерческое Училище	1	273
Земледѣльческихъ Училищъ	2	26
Первоначальныхъ Училищъ	1,088	57,535
Частныхъ учебныхъ заведеній	209	6,940
всего	1,437	82,209

Учащихся было:

мужескаго пола 54,282,
женскаго . . . . 27,927.

Отношеніе числа учащихся къ народонаселенію было какъ 1 : 58.

Штатные расходы на содержаніе учебныхъ заведеній простирались въ этомъ году до 534,499 руб. сер.

W roku 1859 stan zakładów naukowych był następujący:

	Liczba	
	Szkół	*Uczących się*
Cesarsko-Królewska Warszawska Medyko-chirurgiczna Akademia . .	1	290
Instytut Szlachecki	1	183
Instytut Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa ze szkołą wiejską	1	153
Gimnazyum Realne z Oddziałem 5-cio klassowym	1	1,226
Szkoła Sztuk Pięknych	1	110
Pensya Rządowa Żeńska	1	90
Szkoła Wyższa Rządowa żeńska . . .	1	184
Instytut Nauczycieli elementarnych . .	1	21
Szkoła Rabinów	1	136
Gimnazyów filologicznych	6	1,835
Szkół sześcioklassowych	2	720
,, *powiatowych:*		
filologicznych . .	17	2,875
realnych	9	1,476
Szkół Rzemieślniczo-niedzielnych . .	94	8,136
Szkoła handlowa	1	273
Szkół rolniczych	2	26
,, *elementarnych*	1,088	57,535
Zakładów naukowych prywatnych . .	209	6,940
Razem .	1,437	82,209

Uczących się płci mezkiéj było . . . . *54,282.*
,, ,, *żeńskiéj* ,, ... *27,927.*

Stosunek uczących się do ogółu ludności był jak 1 : 58.

Etat edukacyjny w tym roku wynosił 534,499 rubli sr.

Въ 1862 году въ вѣдѣніи бывшей тогда Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія состояло:

	Число		
	Заведеній	Учащихъ	Учащихся
Главная Школа	1	70	721
Институтъ Политехническій и Земледѣльческо-Лѣсной	1	33	356
Лицей	1	24	702
Гимназій	12	216	5,071
Уѣздныхъ Училищъ	23	253	3,861
Александринско - Маріинскій Институтъ воспитанія дѣвицъ	1	58	274
Высшее женское казенное Училище	1	34	221
Земледѣльческихъ Училищъ	4	8	105
Воскресно - Коммерческое Училище	1	10	431
Воскресно-Ремесленныхъ Училищъ	91	32*)	7,256
Первоначальныхъ Училищъ	1,073	1,078	59,097
Частныхъ учебныхъ заведеній	187	236	6,450
всего	1,396	2,052	84,545

Учащихся было:

мужескаго пола *58,960,*

женскаго . . . . *25,585.*

Отношеніе числа учащихся къ общему числу народонаселенія было какъ 1 : 56.

Штатные расходы на содержаніе учебныхъ заведеній въ этомъ году составляли 513,840 руб. сер.

---

*) *Въ нѣкоторыхъ Воскресно-Ремесленныхъ Училищахъ науки преподаваемы были Учителями мѣстныхъ Первоначальныхъ Училищъ.*

W roku 1862, pod władzą ówczesnéj Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, liczyły się:

	Liczba		
	Szkół	*Uczących*	*Uczących się*
Szkoła Główna	1	70	721
Instytut Politechniczny i Rolniczo-leśny	1	33	356
Liceum	1	24	702
Gimnazyów	12	216	5,071
Szkół powiatowych	23	253	3,861
Instytut Aleksandryjsko-Maryjski wychowania panien.	1	58	274
Szkoła wyższa rządowa żeńska	1	34	221
Szkoły Rolnicze	4	8	105
Szkoła Niedzielno-handlowa. .	1	10	431
Szkół Rzemieślniczo-niedzielnych	91	32*)	7,256
Szkół elementarnych . . .	1,073	1,078	59,097
Zakładów naukowych prywatnych	187	236	6,450
Razem .	1,396	2,052	84,545

Uczących się płci mezkiéj było 58,960,
„ „ żeńskiéj „ . . . . . . 25,585.

Stosunek uczących się do ogólnéj liczby mieszkańców był jak 1 : 56.

Etat edukacyjny w tym roku wynosił 513,840 rs.

---

*) *W niektórych Szkołach Rzemieślniczo-niedzielnych nauki wykładane były przez Nauczycieli miejscowych Szkół elementarnych.*

Наконецъ, въ 1866 году, во время управленія бывшей Правительственной Коммисіи Народнаго Просвѣщенія цифры эти представляются въ слѣдующемъ видѣ:

	Число		
	Заведеній	Учащихъ	Учащихся
Главная Школа	1	84	1,278
Александринско - Маріинскій Институтъ воспитанія дѣвицъ	1	55	252
Рисовальный классъ	1	4	179
Ветеринарное Училище . . .	1	8	78
Институтъ Глухо - нѣмыхъ и Слѣпыхъ	1	36	143
Главное Нѣмецкое-Евангелическое Училище:			
а) *7 классное мужеское Отдѣленіе*	1		156
b) *6 классное женское Отдѣленіе*	1	18	75
с) *Педагогическіе Курсы.*	1	4	25
Русская мужеская Гимназія.	1	21	376
Русская женская Гимназія .	1	13	127
Русское Первоначальное Училище	1	6	212
Греко-Уніатское женское Училище въ Холмѣ	1	8	43
Русская Греко-Уніатская мужеская Гимназія, съ Педагогическими Курсами и Первоначальнымъ Училищемъ . .	2		
Мужескихъ Гимназій	14		
Женскихъ Гимназій	6	481	11,516
Мужеская Прогимназія . . .	1		
Женскихъ Прогимназій	3		
Уѣздныхъ Училищъ	21		
Первоначальныхъ Училищъ (которыхъ въ 1866 году открыто 355)	1,646	1,692	92,505
Воскресно Ремесленныхъ Училищъ	106	170	8,141
Частныхъ учебныхъ заведеній.	204	771	8,369
всего . .	2,015	3,371	123,480

Nareszcie w roku 1866, za Kommissyi Rządowéj Oświecenia Publicznego, cyfry te przedstawiają obraz następujący:

	Liczba		
	Szkół	*Uczących*	*Uczących się*
Szkoła Główna	1	84	1,278
Instytut Aleksandryjsko-Maryjski wychowania panien .	1	55	252
Klassa rysunkowa	1	4	179
Szkoła Weterynaryjna . . .	1	8	78
Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych	1	36	143
Szkoła Główna Niemiecko-Ewangelicka:			
a) 7-mio klassowy oddział męzki	1	18	156
b) 6-cio klassowy oddział żeński	1		75
c) Kursa Pedagogiczne . .	1	4	25
Russkie gimnazyum męzkie .	1	21	376
,, ,, *żeńskie* . .	1	13	127
Russka szkoła elementarna . .	1	6	212
Szkoła Greko-Unicka żeńska w Chołmie	1	8	43
Russkie Greko-Unickie gimnazyum męzkie z pedagogicznemi kursami i szkołą elementarną	2		
Gimnazyów męzkich . . .	14		
,, *żeńskich* . . .	6	481	11,516
Progimnazyum męzkie . . .	1		
Progimnazyów żeńskich . .	3		
Szkół Powiatowych	21		
Szkół elementarnych (których w roku 1866 założono 355)	1,646	1,692	92,505
Szkół Rzemieślniczo-niedzielnych.	106	170	8,141
Zakładów naukowych prywatnych	204	771	8,369
Razem .	2,015	3,371	123,480

Такимъ образомъ отношеніе учащихся къ общему числу народонаселенія за этотъ годъ будетъ какъ 1: 40.

По штату расходы на содержаніе учебныхъ заведеній въ этомъ году простирались до 1,429,824 руб. сер.

Приведенныя здѣсь цифры представляютъ важнѣйшія для Царства Польскаго эпохи текущаго столѣтія.

Болѣе подробностей по сему предмету можно найти въ Архивѣ нынѣшняго Управленія Учебнаго Округа и въ нѣкоторыхъ сочиненіяхъ, относящихся къ сему предмету, къ которымъ, между прочимъ, принадлежатъ слѣдующія:

1) Исторія Училищъ въ Царствѣ Польскомъ и въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, отъ самыхъ давнѣйшихъ временъ до 1794 года, Іосифа Лукашевича (*);

2) Памятныя книжки Духовныхъ и Учебныхъ Заведеній за 1824, 1827 и 1830 годы, изданныя тогдашнею Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія;

3) Отчетъ по вѣдомству Народнаго Просвѣщенія въ Царствѣ Польскомъ за 1865 годъ, изданный въ 1866 году, по распоряженію бывшаго Совѣта Управленія Царства Польскаго.

(*) Изъ этого сочиненія почерпнуты были нѣкоторыя историческія свѣдѣнія, помѣщенныя во введеніяхъ къ разнымъ частямъ настоящаго Сборника.

Tym sposobem, stosunek uczących się do ogólnéj liczby mieszkańców w tym roku będzie jak 1 : 40.

Etat edukacyjny w tym roku wynosił 1,429,824 rsr.

Przytoczone tu cyfry reprezentują ważniéjsze dla Królestwa Polskiego epoki bieżącego stulecia.

Więcéj szczegółów w téj materyi znaleść można w Archiwum obecnego Zarządu Okręgu Naukowego, tudzież w niektórych publikacyach, traktujących o tym przedmiocie.

Do takich, między innemi, należą:

1) Historya Szkół w Koronie i Wielkiem Xięztwie Litewskiem, od najdawniejszych czasów, aż do roku 1794, przez Józefa Łukaszewicza. (*)

2) Roczniki Instytutów Religijnych i Edukacyjnych w latach 1824, 1827 i 1830 przez ówczesną Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydawane; i

3) Отчетъ по вѣдомству Народнаго Просвѣщенія въ Царствѣ Польскомъ за 1865 годъ, wydany w roku 1866, z upoważnienia byłéj Rady Administracyjnéj Królestwa Polskiego.

(*) *Z tego dzieła były czerpane wiadomości historyczne we wstępach do rozmaitych działów niniejszej pracy zamieszczone.*

№ 1.

Извлеченіе изъ постановленій Народной Эдукаціонной Коммисіи о составѣ Академіи и объ училищахъ Рѣчи-Посполитой.

(1783 года.)

Народная Эдукаціонная Коммисія, желая доставить училищамъ Рѣчи-Посполитой возможность имѣть всегда способныхъ преподавателей, готовыхъ посвятить себя дѣлу общественнаго воспитанія и занимать въ извѣстной очереди открывающіяся вакансіи, учреждаетъ Учительское званіе, которое должно быть именуемо впредь Академическимъ сословіемъ. Съ этою цѣлью она указываетъ лежащія на немъ обязанности и самыя дѣйствительныя средства для достиженія предположенной цѣли, стараясь по возможности согласить долгъ сего званія съ неприкосновенностію личной свободы человѣка и гражданина.

Да сохраняются и поддерживаются въ этомъ сословіи, какъ въ завѣтномъ хранилищѣ, духъ и правила образованія. Коммисія же, оцѣнивая призваніе, заслуги, выборъ и опытность его членовъ, а преимущественно пользу, которую они доставятъ отечеству, ручается въ томъ, что сему званію будутъ оказываемы всякія почести, высокое уваженіе и должная благодарность.

ГЛАВА I.

Составъ Академіи.

1) Къ составу Академіи принадлежатъ: главныя школы, въ коихъ сосредоточено преподаваніе всѣхъ наукъ, начальники и учители этихъ учебныхъ заведеній, Окружныя и Уѣздныя Академическія Собранія, однимъ словомъ всѣ вообще чле-

Nº 1.

Wyjątek z Ustaw Kommissyi Edukacyi Narodowéj dla stanu Akademickiego i na Szkoły w krajach Rzeczypospolitéj przepisanych.

(1783 roku)

Zamyślając Kommissya Edukacyi Narodowéj opatrzyć raz na zawsze szkołom Rzeczypospolitéj osoby do instrukcyi publicznéj sposobne, z pewnym jednych po drugich następowaniem, zakłada Stan Nauczycielski, który Stanem Akademickim nazywać się będzie. Przepisuje mu obowiązki i środki do tego celu najskuteczniejsze, powinności przepisane z nienaruszeniem wolności człowieka i obywatela jako najprzyzwoiciej miarkując.

W tém społeczeństwie utrzymywany i nieprzerwanie przesyłany być ma skład ducha i prawideł edukacyi. Stanowi temu i przez powołanie a posługi jego, i przez wybór a doświadczenie osób, i przez pożytki, które z nich ojczyzna odbierać ma, wszelką cześć, wysokie poważanie i okazanie wdzięczności Kommissya zaręcza.

ROZDZIAŁ I.

Stan Akademicki.

1) Stan Akademicki składać się będzie: z Szkół Głównych, zawierających wszelkie nauki, Rządców i Nauczycielów w nichże

ны Академическаго сословія, завѣдывающіе заведеніями, занимающіеся обученіемъ и отправленіемъ для учениковъ духовныхъ требъ, а также всѣ заслуженные въ этихъ званіяхъ члены. Лица же, удостоившіяся въ главныхъ школахъ только степени Доктора, не подчиняются правиламъ, предписаннымъ для Академическаго сословія.

2) Управленіе общимъ составомъ Академіи (о составныхъ ея частяхъ будетъ сказано подробно въ своемъ мѣстѣ) сосредоточивается въ лицѣ Народной Эдукаціонной Коммисіи, какъ первенствующей по этому вѣдомству власти, которой предоставлено право изданія постановленій и распоряженій, касающихся Учительскаго званія и сопряженныхъ съ нимъ обязанностей. Лица, вызванныя этою властью къ трудамъ на поприщѣ образованія, обязаны подчиняться ей, на основаніи постановленій закона.

3) Надзоръ за исполненіемъ постановленій, а также за назначеніемъ и перемѣщеніемъ начальниковъ заведеній, Учителей и прочихъ лицъ, въ крайнихъ случаяхъ, возлагается на Ректора и Совѣтъ главной школы. Такихъ школъ учреждается двѣ: одна Коронная въ Краковѣ, другая Литовская въ Вильнѣ.

4) Всѣ Учители Коронныхъ училищъ подчиняются вѣдомству Краковской, Учители же Литовскихъ училищъ—вѣдомству Виленской главной школы Взаимныя отношенія между главными школами, съ одной и училищными собраніями съ другой стороны, состоитъ во первыхъ въ томъ: что кандидаты на учительскія должности будутъ состоять при главной школѣ; во вторыхъ, что всѣмъ Учителямъ въ Академическихъ Собраніяхъ предоставляется право участвовать въ конкурсѣ на занятіе каѳедры въ главныхъ школахъ; въ третьихъ, что главная школа высылаетъ отъ себя Визитаторовъ въ Академическія Собранія; въ четвертыхъ, что всѣ училищные рапорты должны быть представляемы въ главную школу; и, наконецъ, что Ректоръ главной школы имѣетъ право суда надъ лицами, принадлежащими къ Академическому званію, на основаніи правилъ, изложенныхъ въ главѣ 2-й „о главной школѣ.“

ze Zgromadzeń Akademickich Wydziałowych i Podwydziałowych, a zatém ze wszystkich w tém społeczeństwie rządzących, uczących, posługi i duchowne dla uczniów odprawujących, i z tych, którzy w takowych posługach zasłużonemi będą. Ci zaś, co tylko w Szkołach Głównych stopnie Doktorskie otrzymają, ustawom na Stan Akademicki przepisanym nie podlegają.

2) Rządu Stanu Akademickiego ogólne określenie (którego części w swoich miejscach wyszczególnione będą) takowe jest: Ustawy i rozrządzenie tyczące się powołania i powinności nauczycielskiéj, Kommissya Edukacyi Narodowéj, jako najpierwsza w téj części rządu krajowego Zwierzchność, wydawać ma władzę. Téj zwierzchności wszyscy do posługi edukacyjnéj od niéj użyci, podług opisu praw podległość winni.

3) Dozór ustaw i władzy wykonywającéj oraz dostarczania i odmian Przełożonych, Nauczycielów i innych osób, w naglejszych przypadkach poruczony będzie Rektorowi i Radzie Szkoły Głównéj. Takowe Szkoły dwie ustanowione są: pierwsza Koronna w Krakowie, druga Litewska w Wilnie.

4) Do Szkoły Głównéj Krakowskiéj wszystkie Nauczycielów osoby w szkołach Koronnych, do Szkoły Głównéj Wileńskiéj wszystkie w szkołach Litewskich należéć będą. Związek ten między Szkołami Głównemi z jednéj, a zgromadzeniami szkolnemi z drugiéj strony zależéć będzie na tem: naprzód, iż kandydaci do nauczycielstwa przy Szkole Głównéj zostawać będą; powtóre, iż wszyscy po Zgromadzeniach Akademickich Nauczyciele spółubiegania się do katedr Szkół Głównych miéć będą prawo; potrzecie, iż Wizytatorowie do Zgromadzeń Akademickich od Szkoły Głównéj wysyłani będą; poczwarte, iż wszystkie rapporta szkolne do Szkoły Głównéj odsyłane być winny; nakoniec, iż Rektor Szkoły Głównéj władzę sądzenia osób Stanu Akademickiego, podług opisu w rozdziale 2-im „Szkoły Główne,“ miéć będzie.

5) Все общество Академическаго званія раздѣляется на разные округи, объемлющіе извѣстное пространство края. Въ каждомъ округѣ будутъ находиться: во первыхъ, Окружное Собраніе, которое состоитъ изъ Ректора, Префекта, шести Учителей, Проповѣдника, кандидатовъ на учительскія должности, и заслуженныхъ членовъ; въ вторыхъ, Уѣздныя Собранія, состоящія изъ Проректора, Учителей, Проповѣдника и заслуженныхъ членовъ, составляющіе одно общее Окружное Собраніе, подъ предсѣдательствомъ Ректора. Въ особомъ росписаніи округовъ будетъ обозначено, какія училища принадлежатъ къ каждому округу. Взаимныя ихъ отношенія и предѣлы подчиненности указаны ниже, въ главѣ II „о Академическихъ Собраніяхъ" и въ главѣ VIII „о Окружномъ Ректорѣ и Проректорѣ."

Всякое Окружное Академическое Собраніе, составляетъ отдѣльное собраніе и ни въ чемъ не подчиняется другому; всѣ они однакожъ подчиняются главной школѣ, по предметамъ, указаннымъ выше, въ ст. 3 и 4-й.

6) Эти отношенія и взаимная связь главной школы съ окружными училищами въ предѣлахъ, указанныхъ въ настоящей и слѣдующей главѣ, служитъ основаніемъ іерархіи Академическаго званія.

7) Желающій поступить въ Академическое званіе долженъ быть допущенъ въ число кандидатовъ Окружнаго Академическаго Собранія, откуда, на основаніи правилъ, изложенныхъ въ 5 главѣ „о кандидатахъ въ Академическое званіе," будетъ отправленъ въ главную школу, и окончивъ тамъ предписанный курсъ ученія и получивъ учительское образованіе, вступаетъ, наконецъ, въ сказанное званіе, съ обязанностію прослужить шесть лѣтъ, на общественномъ содержаніи. Обязанности, которыя принимаютъ на себя желающіе вступить въ Академическое званіе, изложены въ главѣ V „о кандидатахъ."

8) Всякій членъ Академическаго Собранія подчиняется ближайшему и высшему начальству, въ предѣлахъ, какіе указаны будутъ для этихъ властей на своемъ мѣстѣ. И потому всѣмъ поступающимъ въ Академическое званіе должно быть предъявлено для прочтенія собраніе постановленій, прежде

5) Dzielić się cała społeczność Stanu Akademickiego będzie na różne wydziały, pewnym okręgiem kraju określone. Wydział każdy zawierać ma: naprzód, Zgromadzenie Wydziałowe, mające Rektora, Prefekta, sześciu Nauczycielów, Kaznodzieję, Kandydatów do Stanu Akademickiego wybranych i Zasłużonych; powtóre, Zgromadzenia Podwydziałowe, które się składają z Prorektora, Nauczycielów, Kaznodziei i Zasłużonych, a które jedno społeczeństwo Wydziałowe pod pierwszeństwem Rektora czynią. Osobna takowych wydziałów tablica oznaczy szkoły do każdego Wydziału należące. Związek między niemi wzajemny i granice podległości opiszą się w rozdziale 6-m „Zgromadzenia Akademickie", i w rozdziale 8-ym „Rektor Wydziałowy, Prorektor."

Każde Zgromadzenie Akademickie Wydziałowe będzie zgromadzeniem osobném i drugiemu w niczém niepodległém; wszystkie jednak podległe będą swojéj szkole Głównéj w rzeczach, które się tu wyżéj w artykule 3-im i 4-ym wyraziły.

6) Takowy związek, takowa w przyłączeniu osnowa między Szkołą Główną a Szkołami Wydziałowemi, podług opisu w tym i następnym rozdziale, składa i gruntuje Hierarchyą Stanu Akademickiego.

7) Chcący wnijść w Stan Akademicki ma być przypuszczony za kandydata w Zgromadzeniu Akademickiem Wydziałowém; z tamtąd podług opisu w rozdziale 5-ym „Kandydaci do Stanu Akademickiego," odesłanym będzie do Szkoły Głównéj, gdzie skończywszy przepisany bieg nauk, i wziąwszy edukacyą nauczycielską, przyjętym zostanie do rzeczonego stanu, z obowiązkiem oduczenia lat sześciu z powinności, utrzymywany nakładem pospolitym. Wszystkie obowiązki, które na siebie zaciągają obierający Stan Akademicki, kładą się pod rozdziałem 5-ym „Kandydaci"

8) Każdy Akademik podległy będzie bliższym i wyższym zwierzchnościom, w obrębach władzy każdéj na swém miejscu określić się mających. Dla tego wszystkim przyjmującym Stan Akademicki zbiór ustaw ukazany, a od nich przeczytany być powinien, niżeli przystąpią do opisu, którym się wchodzący w Stan

чѣмъ они приступятъ къ выдачѣ подписки, имѣющей обязательную силу для всякаго вступившаго въ Академическое званіе. Содержаніе этой подписки помѣщается въ главѣ V „о кандидатахъ.“

9) Членамъ Академическихъ Собраній дозволяется владѣть движимымъ и недвижимымъ имуществомъ и распоряжаться имъ по собственному усмотрѣнію, на основаніи государственныхъ законовъ и преимуществъ, предоставленныхъ главнымъ школамъ. Но еслибы кто либо изъ нихъ, прослуживъ до конца жизни въ избранномъ имъ Академическомъ званіи, умеръ безъ духовнаго завѣщанія, то оставшіяся послѣ него книги, гравюры, математическіе и физическіе инструменты и прочія учебныя пособія обращаются въ пользу Академическаго Собранія, главная же школа распоряжается о передачѣ этихъ вещей, по своему усмотрѣнію, въ тѣ заведенія, въ которыхъ предвидится бóльшая въ нихъ надобность. Остальное за тѣмъ имущество должно быть выдано законнымъ наслѣдникамъ. Еслибы кто либо, получивъ учительское образованіе на счетъ общественныхъ суммъ, скончался не прослуживъ шести обязательныхъ лѣтъ, то наслѣдники, при выдачѣ имъ имущества покойнаго, обязаны возвратить всѣ издержки, понесенныя на его воспитаніе. Всякая запись въ пользу эдукаціонныхъ суммъ, сдѣланная въ духовномъ завѣщаніи членомъ академическаго собранія изъ его имущества, должна быть сохранена въ своей силѣ во всемъ ея объемѣ; главная же школа, соразмѣрно оказанному благодѣянію, обязана, съ своей стороны, достойнымъ образомъ почтить достославную память благотворительныхъ завѣщателей. Духовныя завѣщанія послѣ смерти членовъ Академическихъ Собраній и отчетъ въ исполненіи обязанностей душеприкащика представляются, на основаніи прежнихъ привилегій утвержденныхъ конституціями, на утвержденіе Ректоровъ главныхъ школъ.

10) Всякій членъ Академическаго Собранія, прослуживъ шесть обязательныхъ лѣтъ (на основаніи договора и личнаго обязательства кандидата, вступающаго въ Академическое званіе), имѣетъ право оставить учительское званіе, съ тѣмъ однакожъ, чтобы за годъ впередъ онъ увѣдомилъ Окружнаго Ректора и главную школу о своемъ желаніи.

Akademicki obowiązywać będą. Opis ten położony jest w rozdziale 5-ym „Kandydaci.“

9) Każdy Akademik posiadać będzie mógł ruchomy i nieruchomy majątek, i onym podług woli swojéj, stosownie do praw krajowych i przywilejów Szkołom Głównym służących, rozrządzać. Któryby jednak w przedsięwziętym Stanie Akademickim do śmierci przetrwawszy umarł bez testamentu, pozostałe po nim książki, kopersztychy, narzędzia matematyczne, fizyczne i tym podobne służące do nauk sprzęty, Zgromadzeniu Akademickiemu zostaną, a Szkoła Główna rozrządzi, gdzie takowych rzeczy udzielenie potrzebniejsze jéj zdawać się będzie; inny jego majątek cały, komu podług prawa należy, dostać się powinien. Po śmierci tych, którzyby odebrawszy kosztem funduszowym edukacyą nauczycielską, sześciu lat z powinności nie oduczyli, sukcessorowie przy odebraniu majątku koszt wyłożony na edukacyą powrócić powinni będą. Gdy który z Akademików czyniąc dyspozycyą majątku swego, legować co z niego będzie na fundusz edukacyi, legacya taka w całości utrzymana być ma, i Szkoła Główna, w miarę wyświadczonych dobrodziejstw, wdzięczną i chwalebną pamiątkę dla czyniących legacye przyzwoitym sposobem zachowa. Approbacya testamentów po zmarłych Akademikach i sprawienie się z urzędu exekutorskiego, podług dawnych przywilejów, konstytucyami potwierdzonych, przed Rektorami Szkół Głównych uskuteczniana być ma.

10) Każdemu Akademikowi, po oduczeniu sześciu lat z powinności, (która to powinność z mocy umowy i osobistego obowiązku przyjmującego stan Akademicki kandydata wypływa), wolno będzie odstąpić rzeczonego stanu, byle za wczesnem na rok cały szkolny Rektora Wydziałowego i Szkoły Głównéj uwiadomieniem.

11) Каждый членъ Собранія по выслуженіи обязательныхъ шести лѣтъ, въ томъ округѣ, при которомъ состоялъ кандидатомъ, или въ какомъ либо другомъ, куда былъ перемѣщенъ, по распоряженію Коммисіи, имѣетъ право или оставаться въ томъ же званіи или его оставить; равнымъ образомъ дозволяется сдѣлать то же самое и въ дальнѣйшемъ продолженіи учительской службы, объявивъ однакожъ за годъ впередъ, въ началѣ учебнаго года, Ректору и всему Собранію о нежеланіи оставаться въ учительскомъ званіи.

12) Во всѣхъ засѣданіяхъ, совѣщаніяхъ и на публичныхъ актахъ лица Академическаго званія не должны требовать для себя никакого особеннаго предпочтенія, кромѣ того, какимъ они пользуются по старшинству лѣтъ службы, за исключеніемъ тѣхъ, коимъ, по званію начальниковъ или предсѣдательствующихъ, слѣдуетъ занимать первенствующее мѣсто.

13) Публичныя монастырскія училища, гдѣ они существуютъ, подчиняются относительно правилъ воспитанія и обученія, училищнаго управленія, и осмотра визитаторами, командируемыми главною школою, Уставамъ и распоряженіямъ Коммисіи, надзору главной школы, и ближайшему наблюденію и ревизіямъ окружнаго Ректора. Въ монастырскихъ училищахъ на должности Префекта и Учителей могутъ поступить только тѣ, кои, по крайней мѣрѣ, въ продолженіе трехъ лѣтъ слушали курсъ наукъ въ главной школѣ и получили свидѣтельства о выдержаніи испытаній и экзаменовъ, предписанныхъ для кандидатовъ, обучающихся въ главной школѣ. Еслибы Коммисіею и главною школою замѣчены были между монахами лица, способныя къ учительскому званію, то, по сношенію съ подлежащимъ начальствомъ, они могутъ быть приглашены въ учительское званіе и въ Академическія Собранія, послѣ чего, давъ установленную подписку и прослуживъ шесть лѣтъ въ Академическихъ училищахъ, въ званіи Учителей, пользуются правами и преимуществами Академическаго сословія, то есть допускаются къ занятію училищныхъ должностей и къ полученію выслуженнаго жалованья и пансіона за выслугу предписаннаго уставомъ срока.

11) Po wypełnionych sześciu latach oduczenia z powinności w tym Wydziale, z którego był kandydatem, albo w innym, do którego był władzą Kommissyi przeniesiony, wolno będzie każdemu zostać w rzeczonym stanie, lub go odstąpić; równie jako i w dalszym lat nauczycielskich ciągu, na woli będzie każdego to uczynić, zapowiedziawszy zawsze rokiem pierwéj, na początku roku szkolnego, Rektorowi i całemu Zgromadzeniu, iż dłużéj w nim trwania nie ma woli.

12) We wszystkich posiedzeniach, obradach, odprawach publicznych, żadnego innego między osobami Stanu Akademickiego nie będzie pierwszeństwa, prócz dawności w tymże stanie, wyjąwszy tych, którym z urzędu zwierzchności, albo z prawa prezydowania pierwsze miejsce należy.

13) Gdzie będą szkoły publiczne Zakonnikom pozwolone, te, co do przepisów edukacyi i instrukcyi, co do rządu szkolnego, co do wizyt od Szkoły Głównéj wysyłanych, ustawom i rozrządzeniom Kommissyi, dozorowi Szkoły Głównéj, bliższemu wglądaniu i wizytowaniu Rektorów Wydziałowych podległemi być powinny. W szkołach Zakonnikom pozwolonych, na Prefektury i Professorstwa ci tylko dawani być mają, którzy przez lat trzy przynajmniéj w Szkole Głównéj brali nauki, i mają świadectwa odbytych w niéj doświadczeń i examinów, jakie uczącym się w Szkole Głównéj Kandydatom są przepisane. Gdyby zaś Kommissya i Szkoła Główna z osób zakonnych upatrzyła które mające zdatność do nauczycielstwa, za zniesieniem się o to z zwierzchnością przyzwoitą, może ich wezwać do Stanu i Zgromadzeń Akademickich, a przyjęci dawszy submissyą przepisaną i odbywszy przez lat sześć w Szkołach Akademickich nauczycielską pracę, będą przypuszczeni do praw i przywilejów Stanu Akademickiego, to jest do urzędów szkolnych, do pensyi dorobkowéj, i do pensyi zasłużonych, po wyuczeniu lat ustawami przepisanych.

ГЛАВА II.

Главныя школы.

Главныя школы одна Коронная въ Краковѣ, а другая Литовская въ Вильнѣ, будучи сравнены между собою во всѣхъ преимуществахъ, должны пользоваться и на будущее время всѣми дарованными имъ, въ силу Королевскихъ грамотъ и законовъ Рѣчи-посполитой, привилегіями, правами и преимуществами, на сколько они не противны подсудности и предѣламъ власти, предоставленной Эдукаціонной Коммисіи позднѣйшими законоположеніями.

1) Эдукаціонная Коммисія желаетъ, чтобы главныя школы развивали свою полезную дѣятельность въ трояномъ направленіи:

Во первыхъ, какъ общества, состоящія изъ людей, прославившихся по разнымъ отраслямъ наукъ и принадлежащихъ къ одному Собранію, въ которомъ каждый изъ нихъ, кромѣ обязанностей, сопряженныхъ съ профессорскою каѳедрою, то есть чтенія публичныхъ лекцій, найдетъ въ благородствѣ своего сердца и ревности къ общественному благу сильное побужденіе къ распространенію въ краѣ просвѣщенія и полезныхъ свѣдѣній—или изданіемъ сочиненій по разнымъ отраслямъ физическихъ и нравственныхъ наукъ, или полезными изобрѣтеніями и отыскиваніемъ разныхъ мѣстныхъ произведеній, или же усовершенствованіемъ способовъ ихъ употребленія. Всѣ эти и другіе тому подобные труды не подлежатъ никакимъ положительнымъ правиламъ; Эдукаціонная Коммисія предоставляетъ ихъ личному усердію Профессоровъ, а по мѣрѣ заслугъ ихъ на этомъ поприщѣ и приносимой обществу пользы, обѣщаетъ имъ, съ своей стороны, содѣйствіе, признательность и награды.

Во вторыхъ, какъ главныя учебныя заведенія, предназначенныя для преподаванія высшихъ наукъ и предметовъ, соотвѣтственныхъ всякому званію. Въ этомъ отношеніи Эдукаціонная Коммисія, принимая въ уваженіе неодинаковыя мѣстныя условія, въ какія поставлены главныя школы, предпишетъ для каждой изъ нихъ особую учебную программу, болѣе соотвѣтствующую мѣстнымъ потребностямъ. Предметы

ROZDZIAŁ II.

Szkoły Główne.

Szkoły Główne, jedna Koronna w Krakowie, druga Litewska w Wilnie, jako są przywilejami Królów nadane i prawami Rzeczypospolitéj potwierdzone, a we wszystkich prerogatywach między sobą porównane, tak przy tychże przywilejach, prawach i prerogatywach (ile które z nich juryzdykcyi i władzy Kommissyi Edukacyi późniejszemi konstytucyami ustanowionéj nie są przeciwne), zostawać mają.

1) Kommissya Edukacyi Szkoły Główne w trojakim sposobie chce mieć użytecznemi:

W pierwszym sposobie, uważając je jako Towarzystwo ludzi różnemi naukami zaleconych, a czyniących jedno zgromadzenie, z których każdy, oprócz obowiązków do katedry swojéj przywiązanych, względem dawania lekcyj publicznych, znajdzie w szlachetności swojego serca i gorliwości dla kraju silną pobudkę do rozszerzania w nim światła i potrzebnych wiadomości, już to przez wydawanie pism w różnych materyach fizycznych lub moralnych, już to przez odkrywanie prawd użytecznych i wyszukiwanie rozmaitych krajowych produkcyj, oraz wydoskonalenie sposobów przydatnego onych użycia. Te i tym podobne prace nie mają żadnych dla siebie przepisanych ustaw; Kommissya Edukacyi zostawuje je gorliwości osobistéj każdego, a w miarę zasług w tym rodzaju i publicznéj z nich użyteczności, pomoc, zaletę i nagrodę zaręcza.

W drugim sposobie, względem obowiązku dawania w Szkołach Głównych wyższych nauk i umiejętności wszystkim stanom przyzwoitych, Kommissya Edakacyi, zapatrując się na niejednostajne miejscowe między Szkołami Głównemi okoliczności, podług nich niejednostajny, ale, jaki gdzie jest przyzwoitszy i potrzebniejszy, osobny poda układ nauk. Podział umiejętności i nauk

и науки, преподаваемыя обыкновенно въ главныхъ школахъ, по причинѣ взаимной между собою связи, раздѣляются на двѣ коллегіи.

Въ третьихъ, какъ учрежденія, коимъ ввѣрены управленіе всѣмъ вообще Академическимъ званіемъ, надзоръ за народнымъ просвѣщеніемъ и приготовленіе учителей для мѣстныхъ учебныхъ заведеній.

Въ этомъ отношеніи, по мнѣнію Эдукаціонной Коммисіи, главныя школы могутъ принести для края величайшую пользу, и потому она возлагаетъ на нихъ обязанность наблюдать за самымъ точнымъ исполненіемъ всѣхъ правилъ, изложенныхъ въ настоящемъ Уставѣ, въ главахъ: „Составъ Академіи", „Конкурсы на каѳедры въ главныхъ школахъ", „Посѣщеніе Визитаторами Академическихъ Собраній и народныхъ училищъ", „Совѣщанія Академическихъ Собраній", Академическія Собранія", „Судъ, наказанія и награды".

Сообразно съ этими видами и согласно начертанному порядку и распредѣленію, составъ и внутреннее управленіе главныхъ школъ, предоставленныя имъ, въ силу настоящаго Устава, власть и начальство надъ лицами, принадлежащими къ Академическому званію, и публичными училищами, а также ихъ зависимость отъ управленія Эдукаціонной Коммисіи, изъяснены въ нижеслѣдующихъ статьяхъ.

2) Все Собраніе главной школы состоитъ: 1) изъ должностныхъ ея лицъ, т. е. Ректора, двухъ Предсѣдателей Коллегій, и Секретаря; 2) изъ заслуженныхъ Профессоровъ; 3) изъ Профессоровъ, занимающихся преподаваніемъ, и другихъ равныхъ имъ по занятію ученою частью, то есть: Астронома, Обсерватора и Библіотекаря; 4) изъ Адъюнктовъ, то есть, Докторовъ, приглашенныхъ по избранію главной школы для вспомогательнаго преподаванія какой либо науки; 5) изъ Вице-Профессоровъ, или заступающихъ въ случаѣ надобности мѣсто Профессоровъ, и равныхъ имъ по званію лицъ, занимающихся посторонними учеными трудами.

3) Главная школа имѣетъ свой Совѣтъ, которому Коммиссія присвоиваетъ надлежащую власть, необходимую: для надзора за исполненіемъ устава по всему Академическому званію и прочихъ распоряженій Коммисіи; для внутренняго

w Szkołach Głównych, traktować się zwykłych, podług bliższego między sobą związku na dwa Collegia rozkłada.

W trzecim sposobie, najcelniejszéj dla kraju użyteczności uważa Kommissya Szkoły Główne, jako mające powierzony sobie rząd całego Stanu Akademickiego, dozór instrukcyi publicznej, i dostarczenie Professorów do szkół krajowych, i w tym względzie wkłada na nie obowiązek najściślejszy przestrzegania bliższego exekucyi tego wszystkiego, co w zbiorze niniejszych ustaw jest przepisano pod rozdziałami: „Stan Akademicki,“ „Konkursa do Katedr Szkół Głównych,“ „Wizyta Zgromadzeń Akademickich, i Szkół Narodowych,“ „Obrady Zgromadzeń Akademickich,“ „Zgromadzenia Akademickie,“ „Sąd, kary i nagrody.“

Podług tego więc zamiaru, porządku i podziału, skład i rząd wewnętrzny Szkół Głównych, zwierzchność i władza im służąca z mocy teraźniejszych ustaw nad osobami do Stanu Akademickiego i szkół publicznych należącemi, nie mniéj podległość ich juryzdykcyi Kommissyi Edukacyi niżéj opisują się.

2) Zgromadzenie całe Szkoły Głównéj składać się będzie: naprzód z osób jéj urzędowych, jakie są: Rektor, dwaj Prezesowie Collegiorum i Sekretarz; powtóre z Professorów zasłużonych; po trzecie z Professorów uczących i w równym z nimi stopniu około nauk pracujących, jacy są: Astronom, Obserwator i Bibliotekarz; poczwarte z Towarzyszów, to jest Doktorów wyborem Szkoły Głównéj do Towarzystwa którejkolwiek nauki przyjętych; popiąte z Vice-professorów, to jest tych, którzy miejsce Professorów w potrzebie zastępują, i tych, którzy innemi zabawami w pomocy naukom zajęci w stopniu z Vice-professorami są porównani.

3) Szkoła Główna ma mieć swoją radę, któréj Kommissya daje władzę przyzwoitą, jaka do dozoru wykonania ustaw całego Stanu Akademickiego i innych rozrządzeń Kommissyi, do rządu wewnętrznego Zgromadzenia Szkoły Głównéj, i do dyrekcyi nauk

управленія Собраніемъ главной школы и руководства науками. Совѣту главной школы подчиняются, въ предѣлахъ, указанныхъ въ настоящемъ Уставѣ, всѣ учительскія Собранія учебныхъ заведеній въ краѣ, присоединенныхъ къ каждой главной школѣ по особому росписанію Коммисіи, а также всѣ прочія лица, которыя—или на основаніи дарованныхъ главнымъ школамъ правъ и преимуществъ, или по распоряженію Коммисіи, на основаніи настоящаго Устава, подлежатъ вѣдомству и управленію главной школы. По этой причинѣ не только все Собраніе главной школы, но и всѣ существующія въ краѣ училища, окружныя, уѣздныя и монастырскія, по всѣмъ дѣламъ, указаннымъ въ настоящемъ Уставѣ, должны обращаться въ Совѣтъ главной школы и повиноваться его рѣшеніямъ, постановленнымъ согласно сему Уставу.

4) Засѣданія Совѣта главной школы бываютъ обыкновенныя и чрезвычайныя. Обыкновенныя засѣданія должны быть созываемы три раза въ мѣсяцъ, въ праздничные или свободные отъ ученія дни, по письменному приглашенію, посылаемому Ректоромъ ко всѣмъ присутствующимъ членамъ. Въ первомъ засѣданіи рѣшаются вопросы по общему управленію Академическимъ званіемъ и по надзору за нимъ, а также по внутреннему устройству главной школы; во второмъ—касающіеся учебныхъ предметовъ и общественнаго воспитанія; въ третьемъ—хозяйственные и юридическіе вопросы. Чрезвычайныя засѣданія могутъ быть созываемы, во всякое время, въ случаяхъ, требующихъ немедленнаго рѣшенія.

5) Совѣтъ главной школы составляютъ слѣдующія лица, имѣющія право голоса и присутствія въ засѣданіяхъ: Ректоръ, два Предсѣдателя Коллегій, Секретарь, заслуженные и свободные отъ преподаванія Профессоры, дѣйствительные Профессоры и лица, состоящія съ ними на однихъ правахъ. Въ Экономическихъ засѣданіяхъ присутствуютъ: Прокураторъ, Судебный Писарь и завѣдывающій архивомъ, съ правомъ совѣщательнаго голоса. Адъюнкты и Вице-Профессоры присутствуютъ и имѣютъ право голоса только въ тѣхъ засѣданіяхъ, въ коихъ обсуждаются научные вопросы.

6) Совѣтъ считается въ полномъ составѣ и рѣшенія его получаютъ обязательную силу, если въ засѣданіяхъ присутству-

jest potrzebną. Rozciąga się jéj zwierzchność, w mierze ustawami niniejszemi opisanéj, do wszystkich zgromadzeń w szkołach krajowych, które każdéj Szkole Głównéj przez osobny wydział od Kommissyi są podane, równie jak i do innych osób, które bądź z praw i przywilejów, Szkołom Głównym nadanych, bądź też niniejszemi ustawami za rozrządzeniem Kommissyi rządowi i juryzdykcyi są porūczone. Z tego powodu nietylko Zgromadzenie całe Szkoły Głównéj, ale też wszystkie szkoły krajowe, Wydziałowe, Podwydziałowe i Zakonne, w rzeczach temi ustawami opisanych, do Rady Szkoły Głównéj udawać się i jéj rezolucyom, z temi ustawami zgodnym, podlegać są obowiązane.

4) Sessye Rady Szkoły Głównéj będą ordynaryjne i extraordynaryjne. Ordynaryjne odprawiać się mają trzy razy na miesiąc w dni święte i wolne od lekcyj, o których Rektor osoby zasiadające na piśmie obwieści: pierwsza w materyi rządu i dozoru tak ogólnego Stanu Akademickiego, jako też wewnętrznego Szkoły Głównéj; druga w materyi nauk i instrukcyi publicznéj; trzecia w materyach ekonomicznych i prawnych. Extraordynaryjne składane być mogą każdego czasu, dla okoliczności i przypadków prędkiéj potrzebujących rezolucyi.

5) Rada Szkoły Głównéj zamyka się w osobach, które głos i miejsce na sessyach mają, a te są: Rektor, dwaj Prezesowie Collegiorum, Sekretarz, Professorowie zasłużeni a od prac wolni, Professorowie aktualni i którzy są w stopniu Professorskim. Na sessyach ekonomicznych Prokurator, Pisarz sądowy i Regent Archivi, cum voce informativa, znajdować się mają. Towarzysze i Vice-professorowie tylko na sessyach w materyi nauk miejsce i głos mieć będą.

6) Żeby Rada zupełną i rezolucye jéj ważnemi były, z większéj połowy osób miejsce i głos w Radzie mających, według

етъ большая половина членовъ съ правомъ голоса, смотря по предметамъ, подлежащимъ обсужденію. Въ засѣданіяхъ предсѣдательствуетъ Ректоръ главной школы, или, въ его отсутствіе, одинъ изъ Предсѣдателей Коллегій, по старшинству учеиой службы. Секретарь занимаетъ мѣсто напротивъ Предсѣдателя во всѣхъ засѣданіяхъ, кромѣ экономическихъ, въ которыхъ мѣсто его заступаетъ Прокураторъ. Заслуженные Профессоры занимаютъ мѣста послѣ Предсѣдателей, за ними слѣдуютъ дѣйствительные Профессоры, не соблюдая никакой очереди, какъ пользующіеся одинаковыми правами. Въ засѣданіяхъ, по вопросамъ, касающимся науки, Адъюнкты садятся за Профессорами вмѣстѣ съ Вице-Профессорами. Всѣ вопросы, которые не могли быть разрѣшены единогласно, рѣшаются большинствомъ голосовъ. Послѣ изустной подачи голосовъ, присутствующіе члены могутъ требовать секретной баллотировки. Во всѣхъ случаяхъ равенства голосовъ, мнѣніе Ректора или Предсѣдательствующаго, кромѣ собственнаго его голоса, даетъ перевѣсъ.

7) Обыкновенныя и чрезвычайныя засѣданія происходятъ слѣдующимъ порядкомъ. Ректоръ открываетъ засѣданіе; потомъ, смотря по роду вопроса, подлежащаго обсужденію, Секретарь читаетъ протоколъ послѣдняго засѣданія, послѣ чего обсуждаются прежде всего дѣла, неразсмотрѣнныя въ прежнихъ совѣщаніяхъ и требующія скораго рѣшенія. Затѣмъ Ректоръ или исправляющій его должность предлагаетъ, по порядку, на обсужденіе новые вопросы, подлежащіе разсмотрѣнію въ настоящемъ засѣданіи, по окончательномъ рѣшеніи которыхъ дозволяется каждому присутствующему члену, имѣющему право голоса въ Совѣтѣ, представить собственное предложеніе по предметамъ, требующимъ по его мнѣнію совмѣстнаго обсужденія. Однакожъ предлагающій вопросъ на обсужденіе, сперва обязанъ представить оный, до открытія засѣданія, частнымъ образомъ, на разсмотрѣніе трехъ по крайней мѣрѣ членовъ Совѣта и при внесеніи его въ засѣданіе предъявить свидѣтельство за ихъ подписью, удостовѣряющее въ томъ, что вопросъ, который онъ намѣренъ предложить, дѣйствительно требуетъ разрѣшенія. Если вопросъ сложный и касается нѣсколькихъ предметовъ, то по каждому изъ нихъ должна быть про-

materyi, która się traktuje, zebraną być powinna. Rektor Szkoły Głównéj, a w nieprzytomności jego Prezes, któregokolwiek Collegium, podług starszeństwa w uczeniu prezydować ma. Sekretarz naprzeciwko Prezydującego ma miejsce na wszystkich sessyach, oprócz ekonomicznych, na których Prokurator toż miejsce zastąpi. Professorowie zasłużeni pierwsi po Prezesach zasiadać będą, po nich Professorowie aktualni, nieprzywiązując się do wyższości miejsc, jako w stopniach sobie równi. Na sessyach w materyi nauk, po Professorach, Towarzysze i Vice-professorowie miejsce wezmą. Wszystkie propozycye, któreby jednomyślnością głosów konkludowane być nie mogły, będą rezolwowane większością głosów. Po głośnych wotach wolno każdemu z zasiadających prosić o sekretne. Rektor lub Prezydujący w każdym przypadku, prócz osobistéj kreski, równość wotów rozwiązywać będzie.

7) Sessye tak ordynaryjne, jako i extraordynaryjne tym porządkiem odbywane będą. Rektor otworzy sessyą, Sekretarz przeczyta, podług rodzaju materyi traktować się mającéj, protokół ostatniéj sessyi, z którego, jeżeli się okażą interessa zaległe, a rezolucyi potrzebujące, te naprzód rezolwowane będą. Po nich materye i propozycye, które na téj sessyi traktowane być mają przez Rektora, lub kto na jego miejscu prezyduje, do rezolucyi porządkiem podawane będą; a jak te odejdą, wolno każdemu miejsce i głos mającemu w Radzie, w materyi, którą potrzebną być upatrzy, podać propozycyą. Wszakże podający, wprzód nim ją wniesie do Rady, powinien mieć roztrząśnioną prywatnie z trzema przynajmniéj osobami Rady, i przy wniesieniu okazać świadectwo podpisane od nich: jako propozycya, którą podawać ma, jest uznana przez nich za potrzebującą rezolucyi. Jeżeli propozycya jest złożona i zawiera w sobie kilka podań, na każde podanie osobne wota iść mają. Jeżeli propozycya odwołuje się do projektu,

изведена особая баллотировка. Если предложеніе содержитъ въ себѣ ссылки на проектъ, то онъ долженъ быть прочитанъ, и если не будетъ одобренъ единогласно, то Предсѣдатель поручаетъ разсмотрѣть его избраннымъ отъ себя лицамъ, и представить о немъ свое заключеніе въ слѣдующемъ засѣданіи, послѣ чего проектъ принимается и отвергается—или единогласно, или баллотировкою по каждому предмету, въ полномъ его объемѣ или отдѣльными частями. Предъ внесеніемъ проекта на разсмотрѣніе Совѣта, или предъ баллотировкою по предложеннымъ вопросамъ, дозволяется произнести рѣчь въ ихъ защиту; но во время баллотировки мнѣніе объявляется только словами: *утверждаю* или *отрицаю*. Для секретной баллотировки, Секретарь раздаетъ подающимъ голоса членамъ по два разноцвѣтные шара или по двѣ карточки, писанныя однимъ почеркомъ, съ словами: *утверждаю* или *отрицаю*. Всякій бросаетъ свою карточку или свой шаръ, утвердительный въ одинъ сосудъ, а отрицательный въ другой, поставленные въ закрытомъ мѣстѣ. Балы вынимаются изъ сосудовъ и пересчитываются Предсѣдательствующимъ въ присутствіи старшаго по преподаванію Профессора и лица, внесшаго свое предложеніе въ засѣданіе. Большинство голосовъ провозглашается Предсѣдателемъ. Собираніе голосовъ въ секретной или открытой баллотировкѣ начинается съ самаго младшаго члена и оканчивается на Предсѣдателѣ. Рѣшенія Совѣта, состоявшіяся единогласно или большинствомъ голосовъ, собранныхъ посредствомъ секретной или явной баллотировки, вносятся въ протоколъ, до окончанія засѣданія Секретаремъ, по вопросамъ же юридическимъ и хозяйственнымъ —Завѣдывающимъ архивомъ. По прочтеніи протокола вслухъ въ присутствіи всѣхъ членовъ засѣданія, Предсѣдатель утверждаетъ оный собственноручною подписью.

8) Эдукаціонная Коммисія, будучи убѣждена, что преподаватели въ главныхъ школахъ, исполненные усердія, будутъ распространять просвѣщеніе въ народѣ, не только обученіемъ съ каѳедръ, но и изданіемъ новыхъ сочиненій и новыми полезными изобрѣтеніями, назначила, какъ было упомянуто выше, особыя ежемѣсячныя засѣданія исключительно для научныхъ предметовъ. Въ этихъ засѣданіяхъ должны быть обсуждаемы

projekt będzie przeczytany, a kiedy jednomyślnością nie będzie przyjęty, Prezydujący wyznaczy osoby do roztrząśnienia, z którego zdanie na następującą sessyę przyniesione będzie, i projekt albo zgodnie przez wota na każdą w nim propozycyą i podanie, w całości lub częściach przyjęty, albo odrzucony zostanie. Do każdego projektu, propozycyi i podania przymówić się wolno przed podaniem propozycyi ad vota; lecz kiedy ad vota przyjdzie, te tylko w jednym słowie affirmative lub negative dawane być mają. Do wotów sekretnych kałkuły dwóch kolorów lub kartki jedną ręką pisane, jedna affirmative druga negative przez Sekretarza wotującym rozdane będą. Każdy w zakrytém od widoku miejscu jedną kartkę lub kałkuł wrzuci w naczynie wotów decydujących, drugą w naczynie nullitatis. Wota z naczynia wyjmowane, i liczone będą przez Prezydującego, w przytomności najstarszego w uczeniu Professora i osoby, która wniosła propozycyą. Większość głosów Prezydujący deklarować będzie. Porządek wotowania bądź głośnego, bądź sekretnego z dołu zaczynać się ma, a kończyć się na Prezydującym. Konkluzye Rady bądź jednomyślnością, bądź większością wotów publicznie lub sekretnie decydowane, nie schodząc z sessyi Sekretarz, a w materyach prawnych i ekonomicznych Regent Archivi w protokół wpisze. Prezydujący, po głośném przeczytaniu w przytomności wszystkich, protokół na sessyi podpisywać będzie.

8) Ufając Kommissya gorliwości osób w Szkołach Głównych pracujących, iż nie tylko nauki rozkrzewią w narodzie uczeniem w katedrach, lecz oraz nowych dzieł pomnożeniem, a użytecznych wynalazków odkryciem, postanowia, jako się wyżéj rzekło, co miesiąc sessyę w materyi nauk. Na tych sessyach stanowione być ma do których katedr w Szkole Główném potrzebne jest ogłoszenie

вопросы, по какимъ каѳедрамъ слѣдуетъ объявить конкурсныя темы для диссертацій, и назначить экзаменъ для выдержавшихъ конкурсъ съ успѣхомъ, или удостоившихся по оному только похвальнаго отзыва, какъ предписано въ главѣ 3, „о конкурсахъ на каѳедры“. На эти засѣданія возлагается также выборъ Адъюнктовъ и обязанность вести переписку съ иностранными и другими академіями по научнымъ предметамъ. Въ засѣданіяхъ этихъ присутствуютъ всѣ лица, принадлежащія къ составу главной школы. Во время происходящихъ въ нихъ совѣщаній, главная школа въ правѣ назначить извѣстные дни для публичныхъ засѣданій, на которыхъ читаются ученые труды, разсматриваются собственныя или чужія изобрѣтенія, произносятся похвальныя слова въ честь извѣстныхъ своею ученостью мужей, съ тѣмъ однако условіемъ, что все приготовленное для чтенія въ публичномъ собраніи должно быть предварительно одобрено единогласно или большинствомъ голосовъ въ частныхъ засѣданіяхъ. Во всѣхъ этихъ засѣданіяхъ, по долгу службы, долженъ присутствовать также и Секретарь главной школы.

9). Въ административныхъ засѣданіяхъ, касающихся общаго надзора за всѣмъ Академическимъ званіемъ, и внутренняго управленія главной школы, читаются постановленія, послѣдовавшія въ главную школу отъ лица Эдукаціонной Коммисіи, а также рапорты и разныя вѣдомости, получаемыя отъ мѣстныхъ училищъ и приготовленные имъ отвѣты главной школы. Подробному обсужденію въ засѣданіяхъ подлежатъ всѣ вопросы, касающіеся народнаго образованія, какъ-то: о точномъ исполненіи учительскихъ и другихъ официальныхъ обязанностей, о средствахъ для устраненія разныхъ упущеній, контроль и наблюденіе за воспитаніемъ и обученіемъ кандидатовъ, представляемыя объ нихъ надзирателями вѣдомости, объявленія о публичныхъ актахъ для полученія докторскихъ и другихъ ученыхъ степеней, выборъ кандидатовъ на бенефиціи и разныя должности по вѣдомству главной школы.

10) Въ экономическихъ засѣданіяхъ читается сперва журналъ прихода и расхода суммъ за весь мѣсяцъ и счетная вѣдомость, подписанная Предсѣдателемъ; потомъ переписка кассы главной школы съ Варшавскимъ Главнымъ Казначействомъ

propozycyj dla konkurujących, i czyniony być ma examen otrzymujących wygraną lub accessit, jako w rozdziale III-m „Konkursa do katedr,“ jest przepisano. Władza przyjmowania Towarzyszów, oraz obowiązek utrzymywania korrespondencyi z zagranicznemi Akademiami i innemi w materyach uczonych do tychże sessyj należéć będzie. Składać się będą ze wszystkich osób należących do Zgromadzenia Szkoły Głównéj. Może Szkoła Główna w ciągu tych sessyj postanowić dni pewne na publiczne posiedzenia, podczas których czytane będą dzieła uczone, wynalazki własne lub obce, pochwały zasłużonych w nauce osób; byle to wszystko, co na publicznéj sessyi ma być czytane wprzódy prywatne sessye jednomyślnością lub większością głosów przyjęły. Sekretarz Szkoły Głównéj i na tych sessyach w swoich obowiązkach zasiadać ma.

9) Na sessyach w materyi rządu i dozoru ogólnego Stanu Akademickiego, oraz wewnętrznego Szkoły Głównéj, czytane będą rezolucye, jakie od Kommissyi Edukacyi do Szkoły Głównéj dojdą, oraz rapporta i listy od szkół krajowych przesyłane, lub od Szkoły Głównéj do nich posłanemi być mające. Roztrząsane będą potrzeby edukacyi publicznéj, jakie są: dokładność wykonywania urzędowych, professorskich i innych powinności, zaradzenie potrzebne każdemu przeciwko onymże wykroczeniu, pilność i baczność w formowaniu i uczeniu kandydatów, dawanie o nich sprawy przez dozorców, doniesienie o promocyach do stopni doktorskich i innych; osób do beneficiów, urzędów, lub posługi Szkoły Głównej należących wybieranie.

10) Na sessyach ekonomicznych czytany naprzód będzie dziennik przychodów i rozchodów kassy całego miesiąca, i rachunek zamknięty przez Prezydującego podpisany, potem korrespondencya téjże kassy z Kassą generalną Warszawską, i expedycyą

и съ суднымъ отдѣленіемъ Эдукаціонной Коммисіи, а также съ уполномоченными главной школы, находящимися при той же Коммисіи и въ другихъ мѣстахъ. За тѣмъ обсуждаются тяжебныя дѣла о невнесеніи поземельныхъ доходовъ, о нарушеніи цѣлости имѣній, принадлежащихъ непосредственно главной школѣ, вопросы о содержаніи фабрикъ и другіе предметы, по хозяйственной части, о доходахъ и расходахъ. Ассигновки на разныя издержки, утвержденныя цѣлымъ Совѣтомъ, а также разсмотрѣнные имъ разные счеты и квитанціи, подписываются—или Ректоромъ, или Предсѣдателемъ Совѣта, который прибавляетъ къ своей подписи слова: „съ разрѣшенія Совѣта".

11) Для записки постановленій Совѣта должны быть заведены три протокола: одинъ по дѣламъ управленія всего вообще Академическаго званія и внутренняго устройства главной школы; другой по дѣламъ народнаго образованія и науки. Эти два протоколы составляются Секретаремъ главной школы; третій же, по дѣламъ юридическимъ и хозяйственнымъ, долженъ вести Завѣдывающій архивомъ.

12) Въ такихъ дѣлахъ, гдѣ самое благоразуміе требуетъ сохраненія рѣшеній въ тайнѣ, возлагается на членовъ Совѣта обязанность хранить въ тайнѣ состоявшіяся въ немъ постановленія, подъ страхомъ отвѣтственности предъ Академическимъ судомъ и потери чести; и потому воспрещается выдавать въ такихъ случаяхъ изъ протокола выписки постановленій, безъ дозволенія Совѣта. По другимъ предметамъ копіи постановленій Совѣта могутъ быть выдаваемы просителямъ съ разрѣшенія Ректора, и съ приложеніемъ печати главной школы.

13) На печати Коронной главной школы изображается орелъ съ двумя скипетрами и съ вензелемъ *S. A.* царствующаго нынѣ Короля; кругомъ печати помѣщается надпись: *Schola Princeps Regni* (Главная Школа Королевства); печать Литовской школы—такая же самая, съ тѣмъ только различіемъ, что вмѣсто орла изображена погоня, и кругомъ печати надпись: *Schola Princeps Magni Ducatus Lithvaniae* (Главная Школа Великаго Княжества Литовскаго). Печать хранится у Секретаря главной школы, въ вѣдѣніи котораго должны также на-

sądową Kommissyi Edukacyi, tudzież z Plenipotentami od Szkoły Główněj przy téjże Kommissyi lub gdziekolwiek postanowionemi. Nastąpią materye dochodzenia zatrzymanych intrat, całości dóbr, które immediate do Szkoły Główněj są przywiązane, utrzymywanie fabryk i inne materye stosujące się do rządu ekonomicznego, do rachunków percept i expens. Assygnacye na wydatki od całéj Rady uznane, tudzież rachunki od niéj roztrząśnione, i kwity wydane, Rektor lub Prezydujący podpisywać ma, przydając do podpisu te słowa: „za uznaniem Rady."

11) Trzy będą protokóły do zapisywania konkluzyi Rady, pierwszy na materyę rządu i dozoru powszechnego Stanu Akademickiego, oraz rządu wewnętrznego Szkoły Główněj; drugi na materye instrukcyi publicznéj i nauk. Te dwa protokóły Sekretarz Szkoły Główněj trzymać będzie; trzeci na materye prawne i ekonomiczne trzymać będzie Regent Archivi.

12) W materyach gdzie roztropność radzi, aby rezolucye w sekrecie trzymane były, osoby Radę składające do sekretu pod uczciwością i odpowiedzeniem u Sądu Akademickiego za niedotrzymanie sekretu są obowiązane, i w takowych przypadkach extrakty rezolucyi z protokółów bez pozwolenia Rady wydawane być nie mogą. W innych materyach extrakty rezolucyi rekwirującym pod pieczęcią Szkoły Główněj wydawane być powinny, za dołożeniem się Rektora.

13) Pieczęć Szkoły Główněj Koronněj będzie orzeł z dwoma berłami i cyfra S. A. teraz panującego Króla, napis koło pieczęci takowy: Schola Princeps Regni. Pieczęć Szkoły Główněj w Litwie będzie także sama, z różnicą, iż na miejscu orła, pogonia być powinna i napis do koła: Schola Princeps Magni Ducatus Lithuaniae. Przy Sekretarzu Szkoły Główněj będzie pieczęć,

ходиться протоколы постановленій Совѣта, по всѣмъ предметамъ, за исключеніемъ хозяйственной части.

14) Сообразно раздѣленію наукъ на нравственныя и физическія, учреждаются двѣ Коллегіи; къ одной изъ нихъ принадлежатъ: науки богословскія, юридическія, историческія, критика литературы и т. п., къ другой же относятся науки математическія, физическія, естественная исторія, медицина и т. п.

15) Всякая Коллегія имѣетъ своего Предсѣдателя, Секретаря, Профессоровъ, Вице-Профессоровъ, Адъюнктовъ и Помощниковъ. Предсѣдатель Коммисіи избирается только изъ среды Профессоровъ, на четыре года, но можетъ быть оставленъ и на дальнѣйшее время. Секретарь Коллегіи избирается не только изъ числа Профессоровъ но и Вице-Профессоровъ, на четыре года, и, по прошествіи этого срока, можетъ быть снова утвержденъ въ этой должности. Профессоръ одной Коллегіи можетъ быть Профессоромъ или Адъюнктомъ въ другой Коллегіи, но только того предмета, за преподаваніе котораго производится добавочное жалованье. Въ Предсѣдатели Коллегіи могутъ быть избраны только тѣ изъ Профессоровъ, кои пользуются въ ней за свое преподаваніе штатнымъ жалованіемъ. Совѣщанія въ Коллегіяхъ бываютъ двоякаго рода: однѣ для избранія и объявленія темъ къ конкурсу и для разбора сочиненій, написанныхъ въ отвѣтъ на оныя, согласно указаніямъ 3 главы „о конкурсахъ на каѳедры въ главныхъ школахъ", для испытанія лицъ, желающихъ выдержать экзаменъ на степень Доктора; для обсужденія вопросовъ, касающихся управленія и порядка въ Коллегіи; въ нихъ присутствуютъ только Профессоры и Вице-Профессоры; другія же засѣданія созываются съ педагогическою цѣлью, для совѣщаній, относительно исполненія или измѣненія правилъ о способѣ преподаванія наукъ и о другихъ тому подобныхъ предметахъ; въ этихъ совѣщаніяхъ участвуютъ и Адъюнкты Коллегіи. Въ совѣщаніяхъ Коллегіи для выбора Секретаря и оцѣнки кандидатовъ въ это званіе предсѣдательствуетъ присутствующій въ нихъ Ректоръ главной школы, который въ другихъ засѣданіяхъ Коллегіи находиться не обязанъ. Всякая Коллегія должна, въ общемъ собраніи своихъ членовъ, начертать уставъ о наукахъ своего фа-

przy którym też zostawać mają akta konkluzyi we wszystkich materyach, wyjąwszy ekonomiczne.

14) Podług podziału nauk na fizyczne i moralne dwa będą Collegia: do pierwszego należeć będą nauki Teologiczne, Prawne, Historyi, Krytyki literatury i tym podobne; do drugiego nauki Matematyczne, Fizyczne, Historyi Naturalnéj, Medycyny i tym podobne.

15) Każde Collegium mieć będzie swego Prezesa i Sekretarza, Professorów, Vice-professorów, Towarzyszów i Pomocników. Prezes Collegii co cztery lata z samych tylko Professorów ma być obierany i na dalszy czas potwierdzonym być może. Sekretarz Collegii może być obierany nietylko z Professorów, ale też z Vice-professorów i po czterech leciech może być potwierdzony. Professor jednego Collegium może być Towarzyszem i Proessorem drugiego, lecz tylko téj lekcyj, która jest za dodatkową płacą. Prezesem być nie może tylko tego Collegium, gdzie daje lekcyę za pryncypalną płacę. Każde Collegium mieć będzie dwojakie obrady: jedne dla wyboru i rozsyłania propozycyj do konkursu, oraz sądzenia o dziełach odpisujących na nie, podług opisu w rozdziale 3-im „Konkursa do katedr w Szkołach Głównych," dla examinowania żądających doktoryj, dla naradzenia się w materyach tyczących się rządu i karności Collegii, na których Professorowie tylko i Vice-professorowie zasiadać będą; drugie obrady ściągające się do nauk, do wykonania lub poprawy przepisów około sposobu dawania onych, i do rzeczy tym podobnych; na takich posiedzeniach miejsca mieć będą Towarzysze Collegiorum. Gdy obrady Collegii złożone będą dla elekcyj Sekretarza i dla sądzenia konkurujących, na tych Rektor Szkoły Głównéj przytomny prezydować będzie; na innych zaś obradach Collegiorum znajdować się nie jest obowiązany.

Każde Collegium, gdy będzie w zupełnéj liczbie, ułoży sobie ustawy około nauk wydziału swego i sposobu dawania onych,

культета и способѣ ихъ преподаванія; объ условіяхъ для полученія степени Доктора и другихъ ученыхъ степеней. Уставъ этотъ, по разсмотрѣніи и одобреніи его Совѣтомъ главной школы, представляется въ Эдукаціонную Коммисію и получаетъ обязательную силу только по ея утвержденіи.

Распредѣленіе экзаменовъ и испытаній учениковъ главной школы, какъ частныхъ, такъ и публичныхъ и торжественныхъ актовъ, въ концѣ учебнаго года всякая Коллегія составляетъ при открытіи учебныхъ курсовъ, соображаясь съ числомъ учащихся и прочими обстоятельствами, и таковое распредѣленіе представляетъ на утвержденіе Совѣта главной школы. Пріемъ учениковъ на лекціи въ главной школѣ зависитъ отъ Предсѣдателей, что однакожъ не препятствуетъ никому посѣщать публичныя лекціи. Предсѣдатели обязаны по крайней мѣрѣ одинъ разъ въ мѣсяцъ присутствовать на публичныхъ лекціяхъ своей Коллегіи.

Выписки изъ книгъ и протоколовъ каждой Коллегіи, официіальныя свидѣтельства объ успѣхахъ въ наукахъ и поведеніи и дипломы на степень Доктора выдаются за подписью Предсѣдателя и Секретаря и за печатью главной школы. Въ дипломахъ на степень Доктора прописывается титулъ Ректора и Совѣта главной школы. Секретарь долженъ завести для дѣлъ Коллегіи слѣдующія книги: одну для записки постановленій Коллегіи, утвержденныхъ Коммисіею; другую для точнаго описанія, всякій годъ, во первыхъ состоянія Коллегіи, въ составъ коей входятъ: Предсѣдатель, Профессоры, Вице-Профессоры, Секретарь, Адъюнкты и ученики. Здѣсь должны быть означаемы: званіе сихъ послѣднихъ, мѣсторожденія, лѣта отъ роду, степень пріобрѣтенныхъ ими прежде познаній, учебныя заведенія, въ коихъ они воспитывались, и свидѣтельства, выданныя имъ училищнымъ начальствомъ или другими лицами. Во вторыхъ: въ книгу эту вносятся Секретаремъ программы преподаванія всякаго учебнаго предмета, распредѣленіе лекцій по главнымъ и вспомогательнымъ наукамъ, съ означеніемъ дней часовъ и Профессоровъ; и въ третьихъ: въ концѣ каждаго года, отмѣтки Предсѣдателя и Профессоровъ, составленныя съ надлежащею точностью, въ видѣ таблицы, о всякомъ ученикѣ, о его способностяхъ, прилежаніи, успѣхахъ въ наукахъ, о по

około kondycyj dla mających odbierać doktorskie, lub inne stopnie; które to ustawy, gdy na Radzie Szkoły Głównéj roztrząśnione, i za zdaniem tejże Rady do Kommissyi podane, otrzymają od niéj potwierdzenie, mieć będą moc ustawy.

Jakie przez rok examina i doświadczenia uczniów Szkoły Głównéj, czy to prywatne, czy też publiczne, a jakie na końcu popisy być mają, to każde Collegium każdego roku, przy otwarciu szkół, ułoży wedle liczby uczniów i innych okoliczności, i ten układ Radzie Szkoły Głównéj do potwierdzenia poda; przyjmowanie zaś uczniów na lekcye Szkoły Głównéj należéć będzie do Prezesów; co jednak nikomu nie zagradza wolności znajdowania się na lekcyach publicznych. Obowiązkiem tych Prezesów będzie raz przynajmniéj w każdym miesiącu bywać na lekcyach publicznych swego Collegium.

Extrakty z ksiąg i protokołów każdego Collegii, świadectwa publiczne w materyach nauk i obyczajów, oraz patenta na doktorye wydawane będą z podpisem Prezesa i Sekretarza i z pieczęcią Szkoły Głównéj. W patentach na doktorye położony być ma tytuł Rektora i Rady Szkoły Głównéj. Sekretarz akta Collegii trzymać powinien, podzielone na następujące księgi: w pierwszéj ma spisywać Ustawy Collegii, od Kommissyi potwierdzone; w drugiéj ma każdego roku dokładnie opisywać, naprzód stan Collegii, jako składający się z Prezydenta, Professorów, Viceprofessorów, Sekretarza, Towarzyszów i uczniów. Tych wyrazi urodzenie, ojczyznę, wiek, stopnie nauk wprzód nabytych i szkoły, do których chodzili, oraz zaświadczenia przełożonych szkolnych, lub innych osób im dane; powtóre, układ materyj, mających się dawać w każdéj nauce, porządek lekcyj pryncypalnych i dodatkowych, rozłożonych na dni i na godziny, z wyrażeniem Professorów, przez których mają być dawane; potrzecie, na końcu każdego roku judicia Prezesa i Professorów dokładnie wyrażone, w tabeli na to ułożonéj, o każdym z uczniów względem do-

веденіи и другихъ достоинствахъ. Кромѣ того, Секретарь долженъ вести еще двѣ другія книги, или два протокола, соотвѣтственно двумъ родамъ совѣщаній, постановленія которыхъ вносятся имъ въ подлежащую книгу. Въ протоколѣ о производствѣ экзаменовъ на степень Доктора, Секретарь долженъ отмѣтить со всею точностью званіе, лѣта отъ роду, мѣсто рожденія и всѣ достоинства лицъ, подвергшихся экзамену для полученія степени Доктора. То же самое относится къ лицамъ, участвующимъ въ конкурсѣ для занятія каѳедры Вице-Профессора. Всѣ эти книги скрѣпляются въ концѣ года, подписями Ректора главной школы и Предсѣдателя Коллегіи.

Сверхъ того, на каждаго Секретаря Коллегіи возлагаются слѣдующія обязанности: 1) помогать Секретарю главной школы, который обязанъ писать исторію этой школы, а также всѣхъ наукъ и изобрѣтеній, въ собраніи, приведеніи въ порядокъ и точной разработкѣ матеріаловъ по всѣмъ тѣмъ учебнымъ предметамъ, которые преподаются въ его Коллегіи. 2) исполнять всѣ правила, изложенныя въ IX главѣ „домъ", относительно инветаря заведенія и строеній, отведенныхъ подъ помѣщеніе Коллегіи. Одинъ экземпляръ этого инвентаря за подписью Ректора главной школы и Предсѣдателя, Секретарь хранитъ въ своемъ архивѣ; другой передаетъ Предсѣдателю, третій же представляетъ въ архивъ главной школы; и во время ежегодныхъ ревизій, производимыхъ по распоряженію Совѣта главной школы, вноситъ во всѣ экземпляры этой инвентарной описи всякую прибыль или убыль.

16) Совѣтъ главной школы имѣетъ право поручать Коллегіямъ обсужденіе и рѣшеніе въ своихъ совѣщаніяхъ разнородныхъ вопросовъ по административной, учебной и хозяйственной части; сюда именно относятся: изготовленіе для Совѣта главной школы проектовъ опредѣленій, составленіе программъ и разборъ разныхъ сочиненій, экзамены кандидатовъ и надзоръ за ними, изслѣдованіе причинъ разныхъ физическихъ явленій, описаніе ихъ и составленіе о томъ статей для напечатанія; рѣшеніе богословскихъ, юридическихъ и другихъ вопросовъ, а также отвѣты на вопросы, предложенные главной школѣ. Однако въ такихъ и тому подобныхъ случаяхъ, Совѣтъ, въ полномъ своемъ составѣ, можетъ, по своему усмотрѣнію, на-

wcipu, applikacyi i postępku w naukach, oraz względem obyczajów i innych przymiotów. Ma jeszcze mieć Sekretarz inne dwie księgi, czyli dwa protokóły, wedle dwojakiego rodzaju obrad, których konkluzye osobno zapisywać będzie. Tam gdzie pisać będzie o examinowaniu żądających doktorstwa stopniów, ma wyrazić dokładnie urodzenie, wiek, ojczyznę, stan, nauki i wszystkie przymioty konkurujących o rzeczone stopnie. Toż rozumieć o osobach przychodzących przez konkurs do osiągnienia placów Viceprofessorów. Te wszystkie księgi mają być podpisywane na końcu roku szkolnego od Rektora Szkoły Głównéj i Prezesa Collegii.

Nadto powinności każdego Sekretarza Collegiorum będą następujące: 1) każdy z nich pomagać będzie Sekretarzowi Szkoły Głównéj, mającemu pisać historyę tejże Szkoły Głównéj, oraz wszystkich nauk i wynalazków, do zebrania, ułożenia i dokładnego traktowania tych materyj, które są właściwemi objektami nauk, dawać się zwykłych w ich Collegiach; 2) każdy z nich wykona to wszystko względem inwentarza domu, lub mieszkań, w których Collegium jest umieszczone, co się przepisuje w rozdziale IX-m: „Dom," a z exemplarzów inwentarza podpisanych od Rektora Szkoły Głównéj i Prezesa, jeden zachowa w swoim archivum, drugi odda Prezesowi, trzeci złoży w archivum Szkoły Głównéj; każdego zaś roku przy lustracyi, zesłanéj od Rady Szkoły Głównéj, zapisze w rzeczonych exemplarzach, co przybyło lub ubyło.

16) Rada Szkoły Głównéj w materyach wszystkich, tak co do rządu, jako też do nauk należących, i w rzeczach ekonomicznych może zlecać obradom Collegiorum roztrząśnienie i ułatwienie onychże w rozmaitych potrzebach, jakowe są: przygotowanie projektów do rezolucyi Rady Szkoły Głównéj, układy i roztrząśnienie dzieł różnych, dozór i examina kandydatów, dochodzenie przyczyn phaenomenów fizycznych, opisanie onychże i publikowanie, rozwiązanie kwestyj teologicznych, prawnych i innych, oraz dawanie odpowiedzi na zapytania przyzwoicie Szkole Główné uczynione. W tych jednak i tym podobnych okolicznościach, gdy Rada in pleno uzna potrzebę, może wyzna-

значать особыя коммисіи, составленныя изъ нѣсколькихъ лицъ, предписывая для нихъ инструкцію и опредѣляя срокъ для исполненія возложенной на нихъ обязанности, при чемъ онъ можетъ поручать имъ также приведеніе въ дѣйствіе изданныхъ распоряженій, требующихъ ближайшаго и постояннаго за ними наблюденія. Членовъ коммисіи назначаетъ Ректоръ, а назначенныя имъ лица не должны отказываться отъ этого званія, ни отъ другихъ порученій, ни подъ какимъ предлогомъ, за исключеніемъ болѣзни.

17) Что касается внутренняго и мѣстнаго управленія главной школы, то планъ преподаванія и курса наукъ и правила о обязанностяхъ Профессоровъ, Вице-Профессоровъ, Адъюнктовъ и прочихъ преподавателей составляются или Совѣтомъ главной школы, въ полномъ его собраніи, или Коллегіями. По постановленіямъ Совѣта назначаются экзамены и посѣщенія во время чтенія публичныхъ лекцій, а также по всѣмъ мѣстамъ, гдѣ преподаются науки, то есть: въ обсерваторіяхъ, въ физической, механической, анатомической аудиторіяхъ, въ кабинетахъ естественной исторіи, въ ботаническихъ садахъ, въ главныхъ и въ частныхъ библіотекахъ, по всякому отдѣленію, для наблюденія за порядкомъ преподаванія лекцій, за бержливостью въ расходахъ, за чистотою и исправностью, необходимыми во всѣхъ отношеніяхъ. Совѣтъ учреждаетъ надзоръ за кандидатами, въ исполненіе правилъ, постановленныхъ въ V главѣ „о кандидатахъ въ Академическое званіе". Онъ установляетъ порядокъ, въ какомъ должно происходить присужденіе ученыхъ степеней и удостоеніе степени Доктора по богословскому, юридическому, медицинскому отдѣленіямъ и по отдѣленію физическихъ и изящныхъ наукъ. Поставляя себѣ задачею облегчить, съ одной стороны, соискателямъ пріобрѣтеніе таковыхъ посредствомъ сбереженія излишнихъ расходовъ, а, съ другой стороны, оградить ученыя степени отъ урона посредствомъ строгаго экзамена лицъ, являющихся для полученія оныхъ, Совѣтъ долженъ также начертать правила о выборѣ и пріемѣ присутствующихъ и отсутствующихъ лицъ въ число членовъ Академическаго Собранія, съ тѣмъ, чтобы главная школа могла въ лицѣ наличныхъ членовъ имѣть помощниковъ въ своихъ научныхъ занятіяхъ,

czać partykularne delegacye z mniéj lub więcéj osób złożone, przepisując instrukcye i czas do wykonania dzieła zmierzające, którym też exekucyą rozrządzeń swoich, bliższego i ustawicznego baczenia potrzebujących powierzyć może. Rektor osoby nominować będzie, a wyznaczeni na takowe delegacye lub inne posługi wymawiać się od nich niepowinni, chyba w przypadku słabości zdrowia.

17) Co do wewnętrznego i miejscowego w Zgromadzeniu Szkoły Głównej rządu, Rada, bądź in pleno, bądź przez collegia, ułoży porządek i bieg nauk, powinności Professorów, Vice-professorów, pomocników i innych osób naukami zajętych. Ustanowi examina i wizyty w czasie dawania publicznych lekcyj, także, po wszystkich miejscach, gdzie się nauki traktują, jakoto w obserwatoryach, salach: fizyki, mechaniki, anatomii, historyi naturalnéj w ogrodach botanicznych, bibliotekach generalnéj i partykularnéj każdéj nauki, a to dla dozoru i porządku lekcyi, dla oszczędności w expensach, ochędóstwa i porządku wszędzie potrzebnego. Przepisze dozór kandydatów w exekucyi tego, co w rozdziale 5-m „Kandydaci do Stanu Akademickiego,“ jest zawarto. Obrządek dawania stopni i promocyj do doktoryzowania z teologii, prawa, medycyny, nauk fizycznych i wyzwolonych postanowi, ułatwiając z jednéj strony przystęp do nich przez oszczędzenie wydatków dla starających się, z drugiéj strony zabiegając spowszechnieniu tychże stopniów, przez pilne i ścisłe examina osób, do otrzymania ich prezentujących się. Ułoży także porządki obierania i przyjmowania Towarzyszów przytomnych i nieprzytomnych, ażeby z przytomnych Szkoła Główna miała pomocników miejscowych pracy swojéj w naukach, z nieprzytomnych zaś korrespondentów dla wzajemnej kommunikacyi nowych wynalazków. Akty publiczne Szkoły Głównéj, które w dni uroczyste obrządkiem kościelnym, lub sposobem popisów i publicznych posiedzeń odbywane być zwy-

а съ отсутствующими вести переписку, для взаимнаго сообщенія свѣдѣній о разныхъ новыхъ открытіяхъ. Торжественные акты, совершаемые въ главной школѣ въ торжественные праздничные дни съ религіозными обрядами, или въ видѣ публичныхъ испытаній и засѣданій, главная школа обязана производить въ надлежащемъ порядкѣ. Она должна издать правила касательно содержанія въ исправности принадлежащихъ ей церквей, зданій и строеній и касательно надзора за ними для охраненія ихъ отъ пожара, для принятія мѣръ къ потушенію его и для огражденія ихъ отъ всякихъ вредныхъ случаевъ. Совѣтъ долженъ означить также время и мѣсто засѣданій и ученыхъ бесѣдъ, какія окажутся нужными для разныхъ лицъ, составляющихъ собраніе главной школы, въ видахъ распространенія между ними полезныхъ свѣдѣній, поддержанія единодушія и полезнаго соревнованія на поприщѣ наукъ. Всѣ таковыя свои распоряженія и постановленія Совѣтъ главной школы представляетъ въ Эдукаціонную Коммисію на утвержденіе, по воспослѣдованіи котораго они дѣлаются для всѣхъ обязательными.

18) Выборы Ректора производятся слѣдующимъ образомъ. Въ обыкновенномъ засѣданіи, которое созывается въ началѣ Іюля по истеченіи четырехлѣтняго срока ректорскаго управленія, главная школа приступитъ къ совѣщанію относительно выборовъ новаго Ректора. Съ этою цѣлью въ этомъ засѣданіи должны быть прочитаны постановленія о Ректорѣ главной школы. Такъ какъ въ выборахъ участвуютъ не только члены Совѣта главной школы, но и лица всѣхъ званій, преимущественно же подвѣдомственныхъ главной школѣ, то, для устраненія затрудненій, сопряженныхъ съ собраніемъ значительнаго числа учениковъ, которые также имѣютъ право подавать свой голосъ при выборѣ избирателей новаго Ректора, Ректоръ главной школы предлагаетъ посредствомъ объявленій ученикамъ своего заведенія и воспитанникамъ уѣзднаго училища, состоящаго при главной школѣ, избрать изъ среды себя представителей на слѣдующіе выборы, раздѣляя для сего учениковъ главной школы по Коллегіямъ, а воспитанниковъ уѣзднаго училища по — классамъ. Послѣ изданія Ректоромъ объявленій, ученики всякой коллегіи, въ первый свободный отъ

kły, Szkoła Główna w przyzwoitym zachowa porządku. Przepisze utrzymywanie i dozór kościołów, domów i budowli wszystkich, które do niéj należą, co do ostrożności od ognia, ratunku w czasie pożaru, bezpieczeństwa od wszelkich szkodliwych przypadków. Ułoży także Rada czasy i miejsca posiedzeń i konwersacyj, ile jakich dla rozmaitych osób Zgromadzenie Szkoły Głównéj składających potrzeba, już to dla pożytecznego w towarzystwie obcowania, już to dla utrzymania ducha jedności i użytecznéj gorliwości w naukach; a takowe przepisy i rozrządzenia swoje Rada Szkoły Głównéj poda Kommissyi, które, od niéj potwierdzone, wszystkich do wykonania obowiązywać będą.

18) Elekcya Rektora takowym sposobem odprawić się powinna. Na sessyi ordynaryjnéj, która na początku miesiąca Lipca przypadać będzie, gdy już czteroletni czas rządom Rektora upłynie, zaradzać będzie Szkoła Główna o przyszłéj elekcyi Rektora. Tym końcem ustawy o Rektorze Szkoły Głównéj na téj sessyi czytane być powinny. A że nietylko osoby Radę Szkoły Głównéj składające, ale nawet wszystkie stany, szczególniéj do juryzdykcyi Szkoły Głównéj należące, do elekcyi wchodzą; przeto ułatwiając trudności, któreby pochodziły z wielkiéj liczby uczniów, mających prawo wotowania na elektorów przyszłego Rektora, Rektor Szkoły Głównéj wyda obwieszczenie do uczniów Szkoły Głównéj, i uczniów Szkoły podwydziałowéj przy Szkole Głównéj będącéj, aby na następujący akt elekcyi wybrali z pomiędzy siebie osoby reprezentujące, dzieląc uczniów Szkoły Głównej na Collegia, a uczniów Szkoły podwydziałowéj na klassy. Po obwieszczeniu Rektorskim, pierwszego dnia rekreacyi ucznio-

учебныхъ занятій день, единогласно или большинствомъ голосовъ избираютъ четырехъ, а всякій классъ уѣзднаго училища, состоящаго при главной школѣ—двухъ представителей. Избранные имѣютъ право участвовать въ выборахъ новаго Ректора, и подавать голоса на избирателей. 20 Іюня всѣ сословія главной школы должны собраться въ одно мѣсто. Къ сословіямъ главной школы принадлежатъ: 1) ученики уѣзднаго училища, состоящаго при главной школѣ, въ лицѣ избранныхъ представителей; 2) представители учениковъ главной школы; 3) кандидаты въ академическое званіе; 4) Окружные Ректоры, находящіеся въ то время на лицо, Проректоры и Професоры уѣзднаго училища; 5) Професоры, Вице-Професоры и заслуженные главной школы. Въ этомъ собраніи предсѣдательствуетъ самый младшій изъ Професоровъ главной школы; онъ назначаетъ изъ всякаго сословія по пяти кандидатовъ, изъ числа которыхъ избираются гласные, участвующіе въ избраніи Ректора, которое производится слѣдующимъ порядкомъ. Провозгласивъ вынутыя по жребію имена пяти кандидатовъ, изъ всякаго сословія, предсѣдательствующій пишетъ оныя на таблицѣ; изъ этого числа всѣ академическія сословія избираютъ одного единогласно или большинствомъ голосовъ. Такимъ же образомъ слѣдуетъ поступать и относительно всѣхъ прочихъ сословій. Послѣ сего эти избранные пять гласныхъ отправляются въ другой залъ и избираютъ тамъ единогласно, или большинствомъ голосовъ, посредствомъ секретной баллотировки, пять избирателей изъ числа членовъ Совѣта главной школы. Въ случаѣ равенства голосовъ по выбору главныхъ избирателей, голосъ предсѣдательствующаго въ собраніи даетъ перевѣсъ. Эти избиратели, по провозглашеніи ихъ именъ предсѣдательствующимъ, въ присутствіи сословій, удаляются въ особый залъ, гдѣ, по общему согласію или посредствомъ секретной баллотировки, большинствомъ голосовъ выбираютъ Ректора изъ числа дѣйствительныхъ Професоровъ, или заслуженныхъ въ этомъ званіи лицъ, пользующихся одинаковыми съ Професорами правами. Затѣмъ Предсѣдатель провозглашаетъ имя вновь избраннаго Ректора въ собраніи сословій; избиратели же отправляютъ одновременно, за своими подписями, донесеніе о выборѣ Ректора въ Коммисію, которая, утвердивъ

wie każdego Collegium wybiorą jednomyślnością, lub większością głosów, cztery osoby reprezentujące, a klassa każda Szkół podwydziałowych, przy Szkole Głównéj będących, wybierze po dwie osoby. Wybrani będą mieli prawo wchodzenia w elekcyą przyszłego Rektora z mocą wotowania na elektorów. Dnia 20 Czerwca Stany Szkoły Głównéj będą zgromadzone na jedno miejsce. Stany zaś składające Szkołę Główną są te: 1) Uczniowie Szkoły podwydziałowéj, przy Szkole Głównéj będącéj, w osobach od siebie wysłanych; 2) Uczniowie Szkoły Głównéj w osobach od siebie wysłanych; 3) Kandydaci do Stanu Akademickiego; 4) Rektorowie Wydziałowi, którzyby się naówczas znajdowali, Prorektor i Professorowie Szkoły podwydziałowéj; 5) Professorowie, Vice-professorowie i Zasłużeni w Szkole Głównéj. Zgromadzonym prezydować będzie najmłodszy z Professorów Szkoły Głównéj; ten wybierać będzie z każdego stanu kandydatów po pięciu, z których wybrani być mają ci, którzy znowu obiorą Rektora w ten sposób. Dawszy Prezydujący pięciu kandydatów losem wyciągnionych z jednego stanu, wypisze ich na tablicy; wszystkie Stany Akademickie wybiorą z nich jednomyślnie, lub większością głosów jednego. Takim sposobem postąpi się względem inszych stanów. Wtenczas owi pięciu wybrani pójdą do innéj sali i tam obiorą jednomyślnością, lub większością głosów, przez sekretne kreski, pięciu elektorów zpomiędzy osób mających miejsce w Radzie Szkoły Głównéj. Gdyby w wyborze elektorów pierwszych paritas votorum trafiła się, Prezydujący aktowi paritatem rozwiązywać będzie. Ci elektorowie, po ogłoszeniu swojem przed stanami przez Prezydującego, udadzą się znowu do osobnéj sali, gdzie jednomyślnością, lub przez sekretne kreski, wybiorą Rektora z liczby Professorów uczących lub Zasłużonych i w stopniu Professorskim będących. Obranego Rektora Prezydujący przed stanami ogłosi, a elektorowie przeslą zaraz z podpisami swemi

его, выдаетъ ему дипломъ за подписью председательствующаго, изготовленный въ ея канцеляріи. Еслибы же, по уважительнымъ причинамъ, Коммисія не могла утвердить избраннаго Ректора, въ такомъ случаѣ, по распоряженію ея, должны быть произведены вторичные выборы, до наступленія которыхъ прежній Ректоръ исправляетъ всѣ обязанности по управленію заведеніемъ. Въ подобныхъ однакожъ случаяхъ Коммисія оставляетъ за собою одинъ разъ только право изъявлять свое несогласіе на утвержденіе избраннаго Ректора. Хотя выборъ Ректора происходитъ обыкновенно 20 Іюня, однакожъ, вслѣдствіе наступающихъ каникулъ и полученныхъ по сему предмету Коммисіею представленій, вводъ и вступленіе въ должность не можетъ послѣдовать раньше перваго Октября, и потому прежній Ректоръ главной школы долженъ исправлять свою должность до 1-го числа сего мѣсяца. При вступленіи въ должность новаго Ректора, читается публично дипломъ, выданный ему на сіе званіе, послѣ чего, новый Ректоръ, пожавъ руку своего предмѣстника, даетъ торжественное обѣщаніе въ слѣдующихъ словахъ: „обязываюсь соблюдать во всѣхъ отношеніяхъ уставы главной школы и права всего академическаго званія; творить судъ въ подвѣдомственныхъ мнѣ судахъ, по чистой совѣсти, по точному смыслу постановленій о академическомъ званіи, основываясь на дарованныхъ главной школѣ правахъ и привилегіяхъ; подвергать наказаніямъ предписаннымъ Уставомъ, безъ пощады, ослушниковъ, нарушающихъ его постановленія, или замѣченныхъ въ какихъ либо предосудительныхъ поступкахъ; повиноваться Эдукаціонной Коммисіи, на основаніи существующихъ постановленій, и заботиться о распространеніи просвѣщенія въ краѣ и о преуспѣяніи главной школы и всего академическаго званія.“

19) По истеченіи четырехъ лѣтъ, Ректоръ можетъ быть утверждаемъ въ своей должности посредствомъ новыхъ выборовъ, столько разъ, сколько это заблагоразсудится Совѣту главной школы, но не иначе однакожъ, какъ съ разрѣшенія Коммисіи, отъ которой выдается ему всякій разъ новый дипломъ. Кромѣ вышеисчисленныхъ обязанностей, Ректоръ долженъ предсѣдательствовать въ засѣданіяхъ Совѣта главной школы и въ совѣщаніяхъ Коллегій, и созывать оныя, смотря по на-

doniesienie Kommissyi o wybraniu onego; którego gdy Kommissya potwierdzi, przyśle mu dyploma, podpisane ręką Prezydującego i wydane z Kancellaryi swojéj. Jeżeliby zaś wybrany Rektor nie mógł być od Kommissyi potwierdzonym dla przyczyn, które Kommissya za sprawiedliwe uzna, powtórna elekcya z jéj nakazu nastąpić powinna; a Rektor dawny tymczasem rząd utrzymywać będzie. Jednakże Kommissya w takim przypadku raz tylko zostawuje sobie wolność nieprzyjęcia wybranego. Lubo elekcya Rektora przypada dnia 20 Czerwca, dla nadchodzących jednak wakacyj, i przesłanych w tej mierze do Kommissyi expedycyj, inwestytura i objęcie rządów nie może pierwéj nastąpić, aż dnia pierwszego Października; dla tego Rektor Szkoły Głównéj poprzedzający, rządy aż do pierwszego Października zastępować będzie. Pod czas inwestytury Rektora czytane będzie publicznie dyploma postanowienia onego na urzędzie Rektorskim, po którym dawnemu Rektorowi da manum stipulatam, i w te słowa obowiązki swoje zaślubuje. „Przyrzekam, że ustawy Szkoły Głównéj i całego Stanu Akademickiego we wszystkiem zachowam, że w sądach juryzdykcyi mojéj podług prawa i sprawiedliwości ustaw na Stan Akademicki przepisanych, przywilejów i statutów Szkoły Głównéj sądzić będę, że na niedbałych, przestępujących ustawy i w czemkolwiek wykraczających kary w tychże ustawach przepisane uznawać bez względu będę, że Kommissyi Edukacyi podług przepisu ustaw teraźniejszych podległym będę, że o pomnożenie edukacyi w kraju, o dobro Szkoły Głównéj i całego Stanu Akademickiego starać się będę.“

19) Urząd Rektora czteroletni, potwierdzony przez nowe elekcye może być tyle razy, ilekroć Radzie Szkoły Głównéj zdawać się będzie, zawsze za potwierdzeniem i daniem patentu od Kommissyi. Prócz wyż wyrażonych obowiązków, Rektor prezydować będzie na sessyach Rady Szkoły Głównéj i obradach Collegiów, one podług potrzeby i okoliczności zwoływać. W przypadkach, nagłéj rezolucyi potrzebujących, w którychby Rada tak prędko zgrmoadzoną być nie mogła, Rektorowi wolno dawać re-

добности и обстоятельствамъ. Въ случаяхъ, требующихъ безотлагательнаго рѣшенія, въ коихъ не представляется возможности созвать Совѣтъ въ скоромъ времени, Ректоръ имѣетъ право самъ рѣшить дѣло, но въ первомъ же засѣданіи сообщаетъ о томъ Совѣту, съ объясненіемъ основаній своего рѣшенія. При открытіи судебныхъ засѣданій Ректоръ назначаетъ одного или двухъ судей, для рѣшенія дѣлъ, Писаря—для составленія судебныхъ протоколовъ и двухъ Педелей; Регента же, для завѣдыванія архивомъ и содержанія его въ порядкѣ, избираетъ главная школа; онъ выдаетъ копіи изъ экономическихъ и судебныхъ дѣлъ и исправляетъ свою должность пожизненно, за исключеніемъ только когда будетъ признано необходимымъ смѣнить его за нерадѣніе или за нарушеніе своихъ обязанностей. Прокуроръ назначается и отрѣшается отъ должности Совѣтомъ, по его усмотрѣнію. Въ случаѣ смерти Ректора, главная школа не приступаетъ къ новымъ выборамъ раньше 20 Іюня, а поручаетъ временное исправленіе Ректорской должности, въ званіи Проректора, одному изъ Предсѣдателей Коллегіи, старшему по лѣтамъ службы. Заступающій мѣсто Ректора пользуется относительно суда и управленія всѣми присвоенными сему послѣднему правами, но не можетъ быть формально введенъ въ исправленіе должности Ректора и на публичныхъ актахъ долженъ являться въ черной тогѣ и фіолетовомъ беретѣ.

20) Предсѣдатели Коллегій избираются въ полномъ собраніи Совѣта и получаютъ дипломы отъ Коммисіи. Каждый изъ нихъ, въ отсутствіе Ректора, предсѣдательствуетъ въ совѣщаніяхъ своей Коллегіи и наблюдаетъ за порядкомъ и правильностью ихъ дѣйствій. По учебной части, въ предѣлахъ подлежащей Коллегіи, Предсѣдателю ввѣряется ближайшій надзоръ за преподаваніемъ лекцій и за производствомъ экзаменовъ, испытаній и другихъ торжественныхъ актовъ. Они представляютъ Совѣту о желающихъ получить Докторскія и другія ученыя степени, записываютъ ихъ въ особые экзаминаціонные протоколы и выдаютъ имъ дипломы и надлежащія свидѣтельства.

21) Секретарь главной школы, избранный Совѣтомъ и получившій дипломъ отъ Коммисіи, исправляетъ свою долж-

zolucye, o których na pierwszéj sessyi Radzie doniesie z przełożeniem powodów. Przy rozpoczęciu juryzdykcyi sądowéj, Rektor dwóch lub jednego Surrogata do sądzenia spraw, i Pisarza aktów sądowych wyznaczy, także dwóch Bedellów mieć będzie; Regenta zaś dla dozoru i porządku archivi obieranie do Szkcły Głównéj należéć ma, który extrakty w interessach ekonomicznych i prawnych wydawać powinien, i zostawać będzie przy swoim urzędzie bez odmiany, chybaby przez wykroczenie przeciwko obowiązkom lub przez niedbalstwo na nią zasłużył. Prokuratora Rada, podług uznanéj w tém potrzeby, na urzędzie potwierdzić lub odmienić może. W przypadku śmierci Rektora Szkoła Główna do obierania nowego nie przystąpi, aż dnia 20 Czerwca, tymczasem jeden z Prezesów któregokolwiek Collegium, starszy w uczeniu, z tytułem Prorektora miejsce Rektorskie zastąpi. Prawa sądzenia i rządzenia też same służyć mu będą co i Rektorowi, inwestytury jednak przyjąć nie może, i na aktach publicznych czarnéj togi z mucetem fioletowym używać będzie.

20) Prezesowie Collegiów obierani na Radzie in pleno, i od Kommissyi patentowani będą. Każdy na obradach swojego Collegii w niebytności Rektora prezydować, porządku i dokładności onychże ma przestrzegać. W naukach do Collegium swojego przyłączonych mieć będzie najbliższy dozór lekcyi, examinów, popisów i innych aktów publicznych. Promowujących się na doktorye i inne stopnie Radzie donosić, i w protokół osobny examinów zapisywać, oraz patenta i zaświadczenia tymże wydawać będzie.

21) Sekretarz Szkoły Głównéj, na Radzie obrany i od Kommissyi patentowany, sprawować będzie ten urząd póty, póki go

ность до тѣхъ поръ, пока не сложитъ ея добровольно, или пока, по уважительнымъ причинамъ, не будутъ назначены Коммисiею новые выборы. На обязанности его лежитъ вести два протокола, о коихъ было упомянуто выше, вести отъ лица главной школы внутреннюю и иностранную переписку по вопросамъ, касающимся наукъ; составлять бiографическiе очерки Учителей, умершихъ на службѣ въ главной школѣ, и извѣстныхъ своими учеными трудами, съ оцѣнкою ихъ сочиненiй, для прочтенiя оныхъ на публичныхъ засѣданiяхъ этой же школы; писать исторiю главной школы, излагая въ ней послѣдовательно порядокъ преподаванiя наукъ въ каждомъ году и исчисляя особенныя ученыя открытiя и перемѣны; хранить въ надлежащемъ порядкѣ архивъ ученыхъ сочиненiй, какъ издаваемыхъ въ главной школѣ, такъ и присылаемыхъ изъ мѣстныхъ училищъ или отъ иностранныхъ корреспондентовъ; вести исправно книги, одну—для записыванiя кандидатовъ, поступающихъ въ академическое званiе, другую—для записки учениковъ главной школы, и третью, въ которую, по рапортамъ, представляемымъ всѣми училищами, вносятся Профессоры и ученики, подвѣдомственные главной школѣ. Секретарь обязанъ наблюдать при томъ за порядкомъ и исполненiемъ обыкновеннаго церемонiала во время торжественныхъ актовъ; поэтому онъ долженъ заблаговременно, до наступленiя акта, сноситься по сему предмету съ Ректоромъ и Предсѣдателями Коллегiй и озаботиться, чтобы все происходило согласно постановленiямъ Коммисiи и со всевозможнымъ достоинствомъ.

22) Смотря по обстоятельствамъ, Коммисiя отряжаетъ отъ времени до времени избранныхъ изъ среды себя лицъ, для посѣщенiя главныхъ школъ, или же назначаетъ экстраординарныя посѣщенiя всѣхъ или нѣкоторыхъ только учебныхъ заведенiй, соотвѣтственно тому, какъ это будетъ признано ею необходимымъ. Ежегодно долженъ быть представляемъ въ Коммисiю общiй отчетъ о состоянiи наукъ въ главныхъ школахъ и другихъ учебныхъ заведенiяхъ въ Коронѣ и въ Литвѣ. Вмѣстѣ съ отчетомъ, Ректоръ и Совѣтъ главной школы представляютъ Коммисiи свои предположенiя о необходимости новыхъ распоряженiй, въ дополненiе существующихъ постановленiй, не дѣлая въ нихъ никакихъ измѣненiй и не постановляя

albo dobrowolnie nie złoży, albo z przyczyn ważnych od Kommissyi nowa elekcya zalecona nie będzie. Trzymać będzie dwa protokoły, o których się wyżéj namieniło; utrzymywać korrespondencye wszystkie Szkoły Głównéj zagraniczne i krajowe w materyach nauk; zmarłych w Szkole Głównéj Nauczycielów w posługach około nauk sławnych życie i dzieła opisywać, i one na publicznych posiedzeniach tejże Szkoły czytać; historyą Szkoły Głównéj pisać, umieszczając w niéj porządek nauk każdego roku, oraz szczególniejsze wynalazki i odmiany; utrzymywać porządnie archivum pism uczonych, które bądź w Szkole Głównéj wychodzić, bądź ze Szkół narodowych, lub od kogożkolwiek z zagranicznych przysyłane będą; trzymać porządnie księgi, jednę, w którą wpisywać się będą kandydaci przystępujący do Stanu Akademickiego, drugą do wpisywania uczniów Szkoły Głównéj, trzecią, w którą z rapportów szkół wszystkich wpisywani będą Professorowie i uczniowie do juryzdykcyi Szkoły Głównéj należący. Sekretarz przestrzegać będzie porządków i zwykłych ceremonij podczas aktów publicznych; przeto wcześnie przed każdym aktem znosić się powinien z Rektorem i Prezesami Collegiów, pilnując, ażeby się wszystko działo podług ustaw Kommissyi, i z największą przystojnością.

22) Kommissya, w czasie i okolicznościach od siebie upatrzonych, będzie wysyłać wizyty do Szkół Głównych, wybierając do tego osoby z grona swojego, oraz wizyty extraordynaryjne, bądź do szkół wszystkich, bądź do niektórych, gdzie i kiedy potrzebę tego uzna, wyznaczać będzie. Corocznie rapport jeneralny o stanie nauk w Szkołach Głównych i innych, w Koronie i Litwie będących, do Kommissyi ma być przesyłany, przy którym Rektor i Rada Szkoły Głównéj, gdzie w exekucyi ustaw uzna potrzebę nowych rozporządzeń, Kommissyi przełożenie na piśmie uczyni, żadnych bez wiadomości Kommissyi nie stanowiąc przepisów i odmian. Wypis konkluzyj wszystkich z protokółów Rady

новыхъ правилъ, безъ разрѣшенія Коммисіи. Равнымъ образомъ представляются въ Коммисію всякій годъ выписки постановленій изъ всѣхъ протоколовъ Совѣта главной школы. По дѣламъ болѣе важнымъ, какъ-то: объ исключеніи изъ академическаго званія, отставленіи отъ должности или профессорской каѳедры, объ удержаніи жалованья и т. п., представленія дѣлаются Ректору, такъ какъ отъ него зависитъ рѣшеніе, на основаніи главы XXIV, „о судѣ, наказаніяхъ и наградахъ". Недовольные рѣшеніемъ Ректора имѣютъ право обращаться въ Коммисію съ просьбою о разсмотрѣніи онаго. Подобно тому, какъ власть суда надъ лицами академическаго званія и всѣми подчиненными присвоена Ректору, такимъ же образомъ онъ самъ, по своей должности, подвѣдомственъ суду Эдукаціонной Коммисіи и, въ случаѣ нарушенія своихъ обязанностей, можетъ быть привлеченъ туда къ отвѣтственности.

23) Всѣ Профессоры и Вице-Профессоры, а равно и должностныя лица получаютъ дипломы отъ Коммисіи. Получившіе дипломъ предъявляютъ его Ректору главной школы, по приглашенію котораго должны явиться потомъ въ засѣданіе, и дать торжественное обѣщаніе въ томъ, что будутъ соблюдать права и преимущества главной школы, служить вѣрно и хранить тайну совѣщаній.

24) Жалованье лицамъ, входящимъ въ составъ главной школы, назначается слѣдующее: 1) Профессорское жалованье, присвоенное главнымъ каѳедрамъ въ Коллегіяхъ; 2) должностное жалованье, присвоенное должностямъ, занимаемымъ въ главной школѣ; 3) добавочное жалованье, назначенное преподавателямъ, не занимающимъ особой каѳедры и читающимъ лекціи за добавочное вознагражденіе; 4) жалованье Вице-Профессорское; 5) жалованье заслуженныхъ Профессоровъ главной школы, которые, прослуживъ въ этомъ званіи 16 лѣтъ, получаютъ пожизненно двѣ трети Профессорскаго жалованья. Если кто либо изъ нихъ пожелаетъ занимать и впредь профессорскую каѳедру, то долженъ получить на то разрѣшеніе Коммисіи. Заслуженныя лица духовнаго званія, получающія въ награду, за свои заслуги, церковныя бенефиціи, не пользуются пенсіономъ.

Szkoły Głównéj podobnież raz do roku do Kommissyi odsyłany będzie. W sprawach większéj wagi, jakie są: oddalenie od Stanu Akademickiego, zawieszenie od urzędu, katedry lub pensyi i inne, te podług rozdziału XXIV, „Sąd, kary, nagrody," do sądu Rektora przychodzić będą i tam wyrok odniosą. Strona z dekretu nie uspokojona może po rewizyą onegoż udać się do Kommissyi Edukacyi. Rektor Szkoły Głównéj, jako ma władzę sądzenia osób do Stanu Akademickiego i juryzdykcyi swojéj należących, tak sam z urzędu swojego juryzdykcyi Kommissyi Edukacyi podległym jest, i w przypadku wykroczenia do niéj zapozwanym być może.

23) Wszyscy Professorowie i Vice-professorowie, jako też osoby urzędowe od Kommissyi patenta otrzymywać powinny. Odbierający patent od Kommissyi okaże go Rektorowi Szkoły Głównéj, od którego wezwany na sessyę da manum stipulatam na to: że prawa i przywileje Szkoły Głównéj zachowa, że wiernie pracować będzie i że sekretu obrad nie wyda.

24) Pensye dla osób Szkoły Głównéj wyznaczone będą następujące: naprzód, pensye Professorskie, przywiązane do katedr pryncypalnych Collegiorum; powtóre, pensye urzędowe, to jest przywiązane do urzędów Szkoły Głównéj; potrzecie, pensye dodatkowe, przywiązane do tych lekcyj, które nie mając osobnéj katedry, za dodatkową płacę dawane będą; poczwarte, pensye Vice-professorskie; popiąte, pensye Zasłużonych w Szkole Głównéj, którzy, oduczywszy lat 16, mieć będą dwie trzecie części pensyi Professorskiéj do końca dni swoich. A jeżeliby kto z nich chciał daléj zostać przy swojéj katedrze ma otrzymać na to od Kommissyi pozwolenie. Zasłużeni duchowni, którzy otrzymają w beneficyach nagrodę swoich zasług, pensyi brać nie będą.

ГЛАВА III.

Конкурсы на занятіе каѳедръ въ главныхъ школахъ.

1) Къ конкурсамъ на занятіе каѳедръ въ главной школѣ приглашаются только лица академическаго званія, занимающіяся преподаваніемъ наукъ въ публичныхъ училищахъ и прослужившія шесть обязательныхъ лѣтъ, за исключеніемъ: 1) каѳердъ медицинскаго отдѣленія, по которымъ могутъ участвовать въ конкурсѣ всѣ вообще лица, пріобрѣвшія въ этомъ отношеніи извѣстную опытность; и 2) исключая особенныхъ обстоятельствъ, то есть, еслибы кто либо, не принадлежа къ академическому званію, ходатайствовалъ въ Коммисіи о допущеніи его къ конкурсу на каѳедру въ физической Коллегіи; получившій на это разрѣшеніе Коммисіи можетъ поступить въ число преподавателей въ этой Коллегіи путемъ обыкновеннаго конкурса и послѣ оцѣнки его способностей. Подобные конкурсы назначаются на званіе Вице-Профессора какой либо каѳедры въ главной школѣ, съ тѣмъ, чтобы, въ случаѣ надобности, онъ могъ заступать мѣсто Профессора въ чтеніи лекцій по его предмету и поступить со временемъ на открывшуюся послѣ него каѳедру.

2) Конкурсы производятся слѣдующимъ порядкомъ. Ректоръ съ Совѣтомъ главной школы рѣшаютъ въ засѣданіи, большинствомъ голосовъ, по какому предмету болѣе всего нуженъ Вице-Профессоръ. Послѣ чего Профессоръ этого предмета предлагаетъ четыре темы, относящіяся къ его наукѣ, изъ коихъ одна для конкурсной диссертаціи избирается въ совѣщаніи, въ присутствіи Ректора, Предсѣдателемъ и всѣми Профессорами той Коллегіи, въ которой оказался нужнымъ Вице-Профессоръ. Ежели большинство членовъ не соглашается ни на одну изъ предложенныхъ темъ, въ такомъ случаѣ присутствующіе въ совѣщаніи, большинствомъ голосовъ, составляютъ сами четыре темы и большинствомъ голосовъ, посредствомъ секретной баллотировки, или единогласно, выбираютъ изъ нихъ одну. Въ случаѣ равенства голосовъ, мнѣніе Ректора даетъ перевѣсъ.

3) Срокъ конкурса продолжается три года. Въ первомъ году, въ теченіе первыхъ трехъ мѣсяцевъ учебнаго курса, дол-

ROZDZIAŁ III.

Konkursa do Katedr w Szkołach Głównych.

1) Sami tylko Akademicy w Szkołach narodowych uczący, i to po wyuczonych sześciu latach z powinności, do ubiegania się o katedry w Szkole Głównéj wzywani będą, wyjąwszy: naprzód, katedry w Szkole Lekarskiéj, do których ogólnie wszyscy w téj sztuce biegli w konkurs wchodzić mogą; wyjąwszy powtóre przypadki nadzwyczajne, w którychby się zdarzyło, żeby kto nie będąc w stanie Akademickim żądał od Kommissyi być przypuszczonym do konkursu o katedry w Collegium Physicum zawarte; taki, jeżeli od niéj pozwolenie otrzyma, będzie mógł drogą zwyczajną konkursu i sądu do tegoż Collegium być przyjętym. Te konkursa będą na Vice-professora któréjkolwiek katedry w Szkole Głównéj, to jest, mającego zastępować w potrzebie Professora co do lekcyi jego, a w czasie następować po nim na katedrę.

2) Konkursa odprawiane będą tym sposobem. Rektor z Radą Szkoły Głównéj, na sessyi nauk, większością głosów, postanawiać ma, do jakiéj katedry najpotrzebniejszy jest Vice-professor. Wtedy ten Professor, któremu osądzony jest potrzebny Vice-professor, poda cztery propozycye w materyi nauki swojéj, z których jedną, mającą się podawać do odpisania przez konkurs, wybierać będą na obradzie, w przytomności Rektora, Prezes i Professorowie wszyscy tego Collegium, dla którego Vice-professor jest potrzebny; a gdyby się żadna z podanych nie podobała większéj liczbie tychże osób, natenczas inne cztery propozycye większością głosów między sobą ułożone podadzą, z tych zaś jedną wybiorą jednomyślnością lub większością głosów, przez sekretne kreski. W przypadku równości w liczbie głosów, przy Rektorze moc rozwiązania zostanie.

3) Trzy lata całe do prawa konkursu trwać będzie. W pierwszym roku, w przeciągu trzech pierwszych miesięcy

женъ воспослѣдовать выборъ конкурсной темы, для объявленія ея во всеобщее свѣдѣніе, и о томъ немедленно дѣлается представленіе въ Коммисію, за подписью Ректора, Предсѣдателя и Секретаря Коллегіи. По истеченіи двухъ мѣсяцевъ, избранная тема за сказанными подписями сообщается Окружнымъ Ректорамъ въ Коронѣ и Литвѣ, кои препровождаютъ ее въ подвѣдомственныя имъ собранія и училища. Вмѣстѣ съ заданною темою сообщается также объясненіе, по какому предмету назначенъ конкурсъ для занятія Вице-Профессорской каѳедры. Объявленіе о конкурсѣ публикуется при томъ по всему краю посредствомъ публичныхъ газетъ. Опубликованныя темы вносятся въ особый протоколъ, по подлежащей Коллегіи, за подписью трехъ вышеупомянутыхъ лицъ, и въ протоколы всякаго академическаго собранія, получившаго о томъ объявленіе въ Коронѣ и Литвѣ, за подписью Ректора или Проректора и двухъ старшихъ въ собраніи Профессоровъ. Въ продолженіе втораго года, желающіе участвовать въ конкурсѣ написанныя ими диссертаціи представляютъ въ главную школу ниже указаннымъ порядкомъ, такъ, чтобы онѣ могли быть получены въ день открытія учебнаго курса, въ третьемъ году.

4) Отвѣчающій на предложенную для конкурса тему, препровождаетъ свою диссертацію на имя Предсѣдателя, подписавшаго объявленіе о конкурсѣ, не означая въ ней ни мѣста своего жительства, ни фамиліи, но, прописавъ все это въ особой запечатанной запискѣ, прилагаетъ ее къ диссертаціи; на кувертѣ же этой записки и въ главѣ сочиненія долженъ быть имъ помѣщенъ какой либо девизъ, на латинскомъ или на польскомъ языкѣ. Диссертаціи, присланныя безъ соблюденія сихъ условій, не будутъ приняты въ уваженіе.

5) Ежели къ сроку, назначенному для разсмотрѣнія отвѣтовъ, не будутъ представлены, по крайней мѣрѣ, двѣ диссертаціи на предложенную тему, то засѣданіе по этому предмету отсрочивается, и о томъ увѣдомляется Эдукаціонная Коммисія, а главная школа немедленно распоряжается о вторичной публикаціи той же темы до истеченія двухмѣсячнаго срока, положеннаго на разсмотрѣніе диссертаціи, и назначаетъ годъ времени на ихъ составленіе, по истеченіи котораго, въ четыре мѣсяца должна воспослѣдовать окончательная оцѣнка оныхъ.

szkolnych uczyniony być powinien wybór propozycyi do ogłoszenia i zaraz nastąpi doniesienie o tém do Kommissyi z podpisem Rektora, Prezesa i Sekretarza Collegii. We dwa miesiące potém ogłoszona będzie propozycya, z podobnym jak się rzekło podpisem, Rektorom Wydziałowym w Koronie i Litwie; a Rektorowie roześlą oną zaraz po zgromadzeniach i szkołach swojego wydziału. Przy propozycyi ma być wymieniono, do jakiéj katedry jest konkurs o Vice-professorstwo. Toż ogłoszenie na cały kraj drogą gazet publicznych uczynione będzie. Propozycye ogłoszone zapisywane będą w protokóle na to osobnym, w swojem Collegium, z podpisem trzech wzwyż wzmiankowanych osób, a za nastąpioném rozesłaniem, w protokóle każdego Zgromadzenia Akademickiego w Koronie i Litwie, z podpisem Rektora lub Prorektora i dwóch najstarszych w uczeniu Professorów. W ciągu drugiego roku chcący wchodzić w konkurs wygotują i prześlą pisma swoje do Szkoły Głównéj, sposobem niżéj opisanym, tak aby wszystkie doszły na dzień otwarcia szkół w trzecim roku, We dwa miesiące od tego dnia zaczną się roztrząsać przysłane odpisy.

4) Odpisujący na propozycyą, do konkursu podaną, odesłać ma dzieło swoje do Prezesa w ogłoszeniu propozycyi podpisanego, nie wyrażając w nim, ani miejsca, ani imienia swego, lecz je w karteczce zapieczętowanéj do pisma przyłączy, a tak na téj karteczce, jako i na czele dzieła ma być jaki napis łacińskim, lub polskim językiem położony. Inaczéj przysłane odpisy przyjęte nie będą.

5) Jeśli z tych odpisów nie będzie się znajdowało dwóch przynajmniéj na propozycyą na początku przypadającego terminu sądzenia, ma być sąd zawieszony; o czém uwiadomienie do Kommissyi posłane będzie, i na ten czas Szkoła Główna powinna zaraz powtórne téjże saméj propozycyi uczynić ogłoszenie, w przeciągu wyznaczonych na sąd dwóch miesięcy, rok cały na odpisanie naznaczyć, a po upłynionym roku, we cztery miesiące sąd odpisów zakończyć.

6) Разсмотрѣніе и оцѣнка представленныхъ сочиненій производятся слѣдующимъ порядкомъ. Ректоръ главной школы, Председатель Коллегіи, предложившей тему для конкурса и всѣ Профессоры той же Коллегіи, собравшись въ засѣданіи, условливаются между собою относительно очереди для прочтенія всѣхъ присланныхъ конкурсныхъ сочиненій, послѣ чего каждый изъ нихъ представляетъ въ слѣдующемъ засѣданіи порознь свое письменное объ нихъ мнѣніе. Засимъ они избираютъ изъ среды себя трехъ Профессоровъ, кои, разсмотрѣвъ въ условленные часы всѣ мнѣнія, представляютъ объ нихъ въ третьемъ засѣданіи Коллегіи краткій отчетъ. Послѣ этого всѣ присутствующіе въ засѣданіи приступаютъ къ секретной баллотировкѣ и единогласно, или большинствомъ голосовъ рѣшаютъ о удовлетворительности сочиненія. По окончательномъ рѣшеніи Ректоръ распечатываетъ записку, приложенную къ лучшему сочиненію и провозглашаетъ имя сочинителя, выдержавшаго конкурсъ, а также имя автора, удостоившагося одобрительнаго отзыва. Ежели окажется другое сочиненіе, которое будетъ признано самымъ лучшимъ послѣ перваго, то оно удостоивается одобрительнаго отзыва. Въ случаѣ равенства голосовъ, мнѣніе Ректора главной школы даетъ рѣшительный перевѣсъ; прочіе же голоса, запечатанные и присоединенные къ конкурснымъ сочиненіямъ, сожигаются вмѣстѣ съ ними въ этомъ же засѣданіи.

7) По окончаніи конкурснаго совѣщанія, выдержавшее конкурсъ сочиненіе записывается немедленно въ протоколъ Коллегіи, съ означеніемъ фамиліи сочинителя, Академическаго Собранія, въ которомъ онъ находится, лѣтъ проведенныхъ въ учительскомъ званіи и каѳедры, на которую удостоился по конкурсу званія Вице-Профессора. Такія же отмѣтки вносятся въ протоколъ и о сочинителѣ, удостоившемся одобрительнаго отзыва.

8) Потомъ Ректоръ главной школы приглашаетъ сочинителя диссертаціи, выдержавшей конкурсъ. Сочинитель, прибывъ въ главную школу, долженъ выдержать еще экзаменъ, въ доказательство знанія предмета въ такой степени, что онъ былъ въ состояніи самъ написать конкурсную диссертацію. Экзаменъ этотъ производится слѣдующимъ порядкомъ: Ректоръ

6) Sąd przysłanych pism odprawi się tym sposobem. Zgromadzeni na obradę, Rektor Szkoły Główněj, Prezes Collegii ze wszystkimi Professorami sładającémi to Collegium, które podawało propozycye; z tych każdy koleją brać będzie wszystkie przysłane dzieła konkursowe, które, gdy każdy z osobna przeczyta, na drugiéj obradzie poda na piśmie zdanie swoje. Nastąpi potem obranie trzech Professorów, którzy w umówionych między sobą godzinach, zniosą wszystkie zdania i krótko je zebrawszy na trzeciéj Collegii sessyi przełożą. Dawać potém będą wszyscy zasiadający kreski sekretne, których jednomyślność lub większa liczba stanowić będzie wygraną. Po zakończonym sądzie, Rektor odpieczętuje kartkę przyłączoną do tego pisma, i imię otrzymującego wygraną, oraz otrzymującego accessit ogłosi. Jeżeli się znajdzie drugi odpis, który po pierwszym za najlepszy osądzony będzie, otrzyma accessit. W przypadku równości kresek Rektor Szkoły Główněj rozwiązywać ją będzie, inne zaś kreski zapieczętowane do pism konkurujących przyłączone, na téjże sessyi spalone być mają.

7) Po nastąpionym sądzie zaraz w protokóle Collegii zapisana będzie wygrana z wyrażeniem imienia wygrywającego, Zgromadzenia w którém zostaje, dawności w uczeniu i do jakiéj katedry na Vice-professora otrzymał wygraną. Toż się zapisze względem otrzymującego accessit.

8) Przyzwie potém Rektor Szkoły Główněj tego, którego pismo otrzymało wygraną. Ten przybywszy do Szkoły Główněj odprawi examen, aby dokładniéj upewnić się można, czyli ma tyle biegłości w nauce, ile do napisania wygrywającego dzieła potrzeba było. Examen tym sposobem nastąpi: Rektor i Prezes tego Collegium, o którego katedrę konkurs odprawuje się, na ses-

и Предсѣдатель той Коллегіи, которая объявила конкурсъ на свою каѳедру, въ научномъ засѣданіи, въ полномъ собраніи членовъ, предлагаютъ экзаминующемуся академику вопросы, примѣняясь къ содержанію конкурсной диссертаціи и вообще къ предмету, который долженъ быть преподаваемъ соискателемъ. На вопросы, предложенные съ общаго согласія членовъ, или избранные большинствомъ голосовъ, отвѣты должны быть письменные. Для приготовленія ихъ назначается соотвѣтственное время и мѣсто, удобное для присмотра и устраняющее всякія подозрѣнія. Въ назначенное время собирается вторично научное засѣданіе, для обсужденія письменныхъ отвѣтовъ. По разсмотрѣніи ихъ, рѣшеніе воспослѣдуетъ большинствомъ голосовъ посредствомъ секретной баллотировки. Если экзаминующійся будетъ признанъ по большинству голосовъ сочинителемъ первой диссертаціи, то объ немъ дѣлается представленіе въ Коммисію; еслибы же оказалось по экзамену, что онъ не былъ въ состояніи сочинить конкурсную диссертацію, которая была признана самою лучшею, то сообщается о семъ Коммисіи, и сочинитель, удостоившійся по конкурсу одобрительнаго отзыва, приглашается въ главную школу такимъ же порядкомъ, и подвергается испытанію, о результатѣ котораго рѣшаетъ совѣщаніе. Удостоенный, по опредѣленію конкурснаго засѣданія, званія Вице-Профессора, причисляется съ того времени къ главной школѣ; ежелибы же ни одно изъ конкурсныхъ сочиненій не заслужило одобрительнаго отзыва, въ такомъ случаѣ слѣдуетъ поступать, какъ указано въ 5 статьѣ.

9) Въ случаѣ недостатка, въ какой либо главной школѣ, Профессора и Вице-Профессора, она доноситъ о семъ Коммисіи, которая собственною властію перемѣщаетъ изъ другой главной школы находящагося тамъ Вице-Профессора, на вакантную каѳедру; получившаго же одновременно съ нимъ одобрительный отзывъ производитъ въ Вице-Профессоры, по предварительномъ испытаніи его указаннымъ выше въ ст. 8 порядкомъ. Въ случаѣ же, когда нѣтъ ни Вице-Профессора, ни получившаго одобрительный отзывъ, Коммисія предписываетъ ускорить назначеніе конкурса на занятіе вакантной каѳедры, а главная школа принимаетъ мѣры къ временному замѣщенію оной, пока конкурсъ не состоится. По окончаніи конкурса, произведен-

syi nauk in pleno podadzą materyę konkurującemu Akademikowi, stosując się do rzeczy, w któréj dał odpis na propozycyę podaną do konkursu i ogólnie do nauki, o którą idzie. Na te materye jednomyślnością, lub większością głosów od zasiadających przyjęte, na piśmie odpowiadać ma.

Czas i miejsce od wszelkiego podejrzenia bezpieczne i strzeżone do przygotowania odpowiedzi wyznaczone mu będą. A gdy ten czas przyjdzie, sessya nauk powtórnie złożona będzie, i pismo roztrząsane, po którém roztrząsaniu decyzya przez sekretne kreski nastąpi większością głosów. Jeżeli przez taką większość głosów examinowany za autora pierwszego odpisu uznany zostanie, doniesienie o tym Kommissyi uczynione będzie, gdyby zaś z examinu pokazało się, iż nie był zdolnym do napisania konkursowego dzieła, które za najlepsze osądzone było, tedy Kommissyi o tém doniesiono być ma, a ten, który otrzymał w tymże konkursie accessit, równie jak pierwszy, przywołany, examinowany i sądzony będzie. Ten, którego zwyż wyrażony sąd na Vice-professora przyjmie, przy Szkole Głównéj zaraz zostanie; a gdyby żaden z odpisów nie otrzymał accessit, wtedy postąpić się ma podobnie, jak w przypadku, wyżéj pod artykułem 5-m opisanym.

9) Gdyby w jednéj Szkole Głównéj zbywało razem na Professorze i Vice-professorze, na ten czas taż Szkoła Główna doniesie Kommissyi o takowym niedostatku, która swoją powagą przeniesie z drugiéj Szkoły Głównéj gotowego tamże Vice-professora na wakującą katedrę, a tego, który wraz z nim otrzymał accessit, na pozostałą tamże Vice-professoryą, po uczynionym przez examen sądzie opisanym wyżéj w artykule 8, przyjąć rozkaże. W przypadku zaś, gdyby ani Vice-professora, ani otrzymującego accessit nie było, Kommissya czas konkursu do katedry wakującéj przyspieszyć zaleci, a Szkoła Główna temu niedostatkowi docześnie zaradzi, pokąd dzieło konkursu uskutecznione nie zosta-

ный въ Вице-Профессоры долженъ, до полученія диплома отъ Коммисіи, искать степени Доктора по той наукѣ, для преподаванія которой онъ приглашенъ.

ГЛАВА IV.

Посѣщеніе Академическихъ Собраній и публичныхъ учебныхъ заведеній.

1) Такъ какъ уставы, предписанные для Академическаго званія и училищныхъ собраній, не могутъ быть исполняемы съ одинаковою точностью и послѣдовательностію, безъ присмотра и ближайшаго надзора; то Коммисія самою соотвѣтственною въ этомъ отношеніи мѣрою признаетъ ежегодныя посѣщенія училищъ, которыя должны происходить нижеслѣдующимъ, порядкомъ.

2) Посѣщенія бываютъ двоякаго рода: одни, производимыя Ректорами по своему округу, въ первомъ учебномъ полугодіи, по правиламъ, изложеннымъ въ VIII главѣ „о Ректорѣ"; другія же, совершаемыя Генеральными Визитаторами, по порученію главной школы, во всѣхъ Академическихъ Собраніяхъ и въ училищахъ, находящихся въ вѣдѣніи монаховъ.

3) Совѣтъ главной школы, въ полномъ своемъ составѣ, въ какомъ онъ обыкновенно собирается въ научныя засѣданія, избираетъ каждые два года, въ Январѣ мѣсяцѣ, Генеральныхъ Визитаторовъ, изъ числа лицъ, имѣющихъ право присутствовать въ этихъ засѣданіяхъ. Хотя, по должности своей, Ректоръ главной школы въ правѣ посѣщать, во всякое время, Академическія и Монастырскія училища, однакожъ, наравнѣ съ прочими должностными лицами главной школы, онъ не можетъ быть избранъ въ Визитаторы. Выборы производятся или единогласно, или большинствомъ голосовъ, собираемыхъ посредствомъ секретной баллотировки. При равенствѣ голосовъ, мнѣніе Ректора главной школы даетъ перевѣсъ. По окончаніи выборовъ, Ректоръ вмѣстѣ съ Совѣтомъ главной школы распредѣляютъ между Визитаторами Академическія Собранія и училища и, сверхъ того, назначаютъ заступающихъ мѣсто каждаго Визитатора, на случай его смерти или болѣзни, предъ выѣздомъ для посѣщенія училищъ. Таковое постановленіе вносится въ протоколъ главной школы, и о вновь избранныхъ

nie. Po dokończonym konkursie przychodzący na Vice-professora, nim otrzyma patent od Kommissyi, powinien być wprzód doktorowany w tej umiejętności, do której jest wezwany.

ROZDZIAŁ IV.

Wizyta Zgromadzeń Akademickich i Szkół narodowych.

1) Ponieważ wykonanie ustaw Stanowi Akademickiemu i zgromadzeniom szkolnym przepisanych jednostajne i trwałe być nie może, bez dozoru i bliższego wglądania; za najprzyzwoitszy do tego środek Kommissya sądzi coroczne szkół krajowych wizyty, i aby sposobem niżej podanym odprawowane były, stanowi.

2) Wizyty będą dwojakie: jedne, które w pierwszem półroczu szkolnem każdy Rektor w swoim wydziale wykona, podług obowiązku w rozdziale 8-ym „Rektor," drugie, które Wizytatorowie generalni, od Szkoły Głównéj wysłani do wszystkich Zgromadzeń Akademickich i szkół w ręku Zakonników będących, odprawią.

3) Rada Szkoły Głównéj in pleno, tak jak na sessyą nauk zgromadzona, wybierać będzie co dwa lata w miesiącu Styczniu Wizytatorów generalnych z osób tych wszystkich, które mają prawo zasiadania na téjże sessyi. Rektor Szkoły Głównéj, lubo ma prawo z urzędu swojego wizytować szkoły każdego czasu tak Akademickie jako i Zakonne, na Wizytatora jednak obranym być nie może, równie jak i inne osoby urzędowe Szkoły Głównéj. Elekcya odprawi się jednomyślnością lub większością kresek sekretnych. W przypadku równości głosów Rektor Szkoły Głównéj one rozwiąże. Po zakończeniu téj elekcyi Rektor z Radą Szkoły Głównéj każdemu Wizytatorowi wydzieli Zgromadzenia i Szkoły, oraz mianować będzie Substytutów dla każdego Wizytatora, w przypadku śmierci lub zachorowania przed swym wyazdem na wizytę. Takowy cały układ ma być w protokóle

Визитаторахъ и заступающихъ ихъ мѣсто дѣлается представленіе въ Коммисію.

4) Кромѣ общихъ, означенныхъ въ настоящей главѣ, порученій, даются Визитаторамъ еще особыя, относящіяся отдѣльно къ каждому Собранію и училищу, по мѣрѣ надобности и сообразно съ рапортами, поступившими въ послѣднее время отъ Окружныхъ Ректоровъ и Визитаторовъ. Для этого Визитатору выдаются копіи отчета его предмѣстника о послѣднемъ посѣщеніи и рапорты о томъ Окружныхъ Ректоровъ, которые должны быть представляемы сими послѣдними въ главную школу въ концѣ Февраля.

5) Избранные Визитаторы получаютъ, за мѣсяцъ предъ отъѣздомъ своимъ, добавочное жалованье, присвоенное ихъ должности, по назначенію Коммисіи.

6) Собственное образованіе и опытность избирателей, участвующихъ въ выборѣ Визитатора, будутъ служить имъ достаточнымъ указаніемъ, какими качествами, какимъ благоразуміемъ, правосудіемъ, человѣколюбіемъ и кротостью нрава должны обладать лица, коимъ поручается столь важная должность, сопряженная съ столь многосложными обязанностями.

7) Визитаторы, назначенные отъ лица главной школы, должны отправляться въ объѣздъ не позже послѣднихъ чиселъ Апрѣля; они въ правѣ и даже обязаны отправиться раньше, если того будутъ требовать обстоятельства, и кончить свои посѣщенія въ Іюлѣ, до наступленія вакаціи.

8) Въ случаѣ болѣзни Визитатора, застигнувшей его въ дорогѣ и не дозволяющей ему обозрѣть ввѣренныя ему училища, онъ долженъ командировать туда заступающаго его мѣсто, по назначенію главной школы; еслибы же, по краткости времени или отдаленности мѣста его пребыванія отъ главной школы, онъ не былъ въ состояніи сдѣлать этого, въ такомъ случаѣ онъ посылаетъ отъ себя, по собственному усмотрѣнію, Ректора ближайшаго училища или котораго либо изъ заслуженныхъ или старшихъ Профессоровъ Окружнаго Академическаго Собранія, снабдивъ его по добровольному соглашенію, изъ своего добавочнаго жалованья, необходимыми на проѣздъ деньгами, о чемъ онъ долженъ тотчасъ донести Коммисіи и главной школѣ, съ поименованіемъ лица, назначеннаго на свое

Szkoły Głównéj zapisany, i w doniesieniu do Kommissyi o wybranych Wizytatorach i Substytutach wyrażony.

4) Zlecenia Wizytatorów dane, prócz ogólnych, które w tym rozdziale znajdują się, będą szczególne, do osobnych zgromadzeń i szkół stosowane, ile tego potrzeba wyciągać będzie, do których ułożenia ostatnie Rektorów wydziałowych i Wizytatorów rapportą służyć mają; dla czego Wizytator odbierze kopią rapportu ostatniéj wizyty poprzednika swego, i Rektorów wydziałowych, którzy na końcu miesiąca Lutego do Szkoły Głównéj odesłać je powinni.

5) Obrani Wizytatorowie wezmą, na miesiąc przed wyjazdem swoim, płacę dodatkową, Wizytatorom służącą, którą Kommissya wyznaczy.

6) Światło i doświadczenie obierających Wizytatora dostatecznie okazywać im będą, jakich przymiotów, jakiej roztropności i sprawiedliwości, jakiej ludzkości i łagodności w obyczajach ten być powinien, któremu poruczyć się ma tak ważny i tak wiele powinności obejmujący urząd.

7) Wizytatorowie od Szkoły Główne naznaczeni wyjeżdżać najpóźniej powinni ostatnich dni Kwietnia (wolno im będzie prędzej, owszem powinni, gdy interessa wyciągać tego będą) a kończyć wizytę swoją w Lipcu, przed zaczęciem wakacyi.

8) Gdyby przypadająca choroba nie pozwoliła będącemu już w drodze Wizytatorowi zwiedzić zlecone sobie szkoły, na miejscu swojém wyprawić ma ze Szkoły Głównéj wyznaczonego Substytuta; jeżeliby zaś tego nie mógł uczynić dla krótkości czasu lub odległości miejsca od Szkoły Głównéj, natenczas wyśle, podług własnego wyboru, Rektora albo którego z Zasłużonych, lub Professorów najstarszych w uczeniu Zgromadzenia Akademickiego wydziałowego, opatrzywszy go ugodnie kosztem potrzebnym na wizytowanie ze swojéj płacy dodatkowéj; o czem doniesie zaraz Kommissyi i oraz Szkole Głównéj, z wyrażeniem osoby na swo-

мѣсто. Такимъ же образомъ, въ случаѣ встрѣченныхъ имъ затрудненій въ посѣщеніи какого либо уѣзднаго училища, онъ можетъ командировать для сего довѣренное лицо, увѣдомивъ о семъ главную школу.

9) Визитаторъ, прибывъ на мѣсто назначенія, созываетъ все Собраніе для совѣщаній и объ открытіи своего посѣщенія записываетъ въ заведенный для сего протоколъ.

10) За симъ онъ приказываетъ представить себѣ собраніе постановленій о публичныхъ училищахъ, протоколъ посѣщеній и другіе журналы, предписанные въ VIII главѣ ,,Объ Окружномъ Ректорѣ и Проректорѣ,“ и пересматриваетъ всѣ предъявленныя ему книги, для того, чтобы лучше могъ вникнуть во всѣ подробности, относящіяся къ управленію и преподаванію учебныхъ предметовъ.

11) Потомъ онъ обращается къ каждому члену Собранія, по очереди, начиная съ Ректора, и распрашиваетъ его объ управленіи заведеніемъ, о методѣ преподаванія наукъ, о обязанностяхъ, присвоенныхъ каждому лицу по занимаемой имъ должности, и о разныхъ въ связи съ ними находящихся текущихъ предметахъ, записывая полученные отвѣты, для надлежащаго свѣдѣнія. Разговаривая со всякимъ членомъ, онъ соображаетъ сообщаемыя ими свѣдѣнія и обращается со всѣми съ особеннымъ вниманіемъ, достоинствомъ, снисходительностію и подобающимъ уваженіемъ. Строго соблюдая ввѣренную тайну, оказывая уваженіе къ доброму имени ближняго, питая отвращеніе къ неосновательнымъ доносамъ и къ пустому любопытству, онъ не долженъ однакожъ терять изъ виду обязанностей своего званія.

12) Онъ обязанъ вникнуть въ поведеніе начальствующихъ лицъ, Учителей, кандидатовъ, домашнихъ наставниковъ и учениковъ и собрать свѣдѣнія о томъ, совершается ли Богослуженіе въ предписанные дни и часы.

13) Онъ долженъ лично удостовѣриться о состояніи дома, провинціальной кассы, производящихся работъ, библіотеки и кабинетовъ; повѣрить всѣ инвентари и счеты текущаго года съ прошлогодними и, удостовѣрившись въ ихъ правильности, скрѣпить оные своею подписью, за исключеніемъ счета расходовъ общей кассы Собранія, неподлежащей его ревизіи, развѣ

je miejsce wyznaczonéj. Podobnie w zachodzącéj trudności dojechania do któréj podwydziałowéj szkoły, Wizytator tym, jak wyżéj sposobem, subdelegować może, o czém w rapporcie swoim Szkołę Główną uwiadomi.

9) Zjechawszy na miejsce Wizytator obwieści całe zgromadzenie na obrady, i zapisze otwarcie wizyty w protokóle sporządzonym.

10) Podać sobie każe zbiór ustaw na Szkoły Narodowe, protokół wizyt i inne, które w rozdziale VIII „Rektor, Prorektor", przepisane są. Księgi podane przejrzy, aby łatwiéj mógł wchodzić w rostrząsanie rzeczy, tyczących się rządu i nauk.

11) Potém porządkiem, zacząwszy od Rektora przyzywać będzie każdą zgromadzenia osobę, przyzwoite o rządzie domowym, o prowadzeniu nauk o powinnościach każdego urzędu i osoby, i o innych potocznych rzeczach a związek z temi mających wybadywania czynić, i odpowiedzi dla pamięci zapisywać u siebie będzie. Tę przy rozmowie z każdą osobą wzajem znosić, i we wszystkiém z wielką bacznością, z powagą i łagodnością, z winném każdemu poszanowaniem postępować powinien. Należyty sekret, wzgląd na sławę cudzą, wstręt niepotrzebnego donoszenia, niepotrzebnéj ciekawości, jako najściśléj zachowa, nic jednak z obowiązków urzędu swego nie spuszczając.

12) Wejrzy w obyczaje Przełożonych, Nauczycielów, kandydatów, dyrektorów, uczniów, wywiadywać się będzie, czyli nabożeństwo przepisanych czasów i godzin odprawiane bywa.

13) Rostrząśnie stan domu, kassy prowincyonalnéj, fabryk, biblioteki, musaeum, znosić będzie inwentarze i regestra w każdym rodzaju tegoroczne z przeszłorocznemi, które wszystkie podpisywać ma, gdy je dokładne znajdzie; wyjąwszy regestr wydatków spólnéj zgromadzenia kassy, w którę wzierać nie ma, chybaby

бы того требовалъ кто либо изъ членовъ Собранія. Кромѣ того онъ обязанъ разсмотрѣть всѣ домашнія книги, хранящіяся въ архивѣ Ректора, и подписать оныя, дѣлая, въ случаѣ надобности, надлежащія замѣчанія. Пересмотрѣвъ кассовые счеты, онъ сосчитаетъ наличныя деньги; повѣритъ на мѣстѣ со смѣтою произведенныя починки и заготовленные матеріалы, соразмѣрно съ отпущенною изъ Коммисіи для всякаго Собранія суммою, и копію смѣты, подписанную Окружнымъ Ректоромъ или Проректоромъ и утвержденную своею собственною подписью, передастъ лично, или препроводитъ въ главную школу. Недоумѣнія, сообщенныя ему Главнымъ Казначействомъ относительно денежныхъ дѣлъ или училищнаго капитала, онъ долженъ также изслѣдовать на мѣстѣ и о послѣдствіяхъ увѣдомитъ Главное Казначейство.

14) Во время производимыхъ имъ экзаменовъ, Визитаторъ наблюдаетъ, согласуются ли изустные отвѣты и сочиненія учениковъ съ классными ихъ упражненіями и сочиненіями, которыя, на основаніи 9 статьи XV главы „о классахъ и предметахъ преподаванія,“ Учители должны хранить у себя.

15) Кромѣ экзаменовъ, Визитаторъ долженъ посѣтить всякій классъ и слѣдить, со всевозможною точностію, за отвѣтами учениковъ, заключая изъ нихъ о способностяхъ преподавателей и методѣ обученія, а равно объ умственномъ развитіи учениковъ и сдѣланныхъ ими успѣхахъ. Для того, чтобы ничто не ускользнуло отъ его вниманія, Визитаторъ долженъ, приступая къ посѣщенію училищъ, пересмотрѣть все, что предписано уставомъ и учебными руководствами для каждаго класса по каждому предмету.

16) Поставляется Визитаторамъ въ обязанность удостовѣриться о способностяхъ и прилежаніи кандидатовъ. Если же кто либо изъ учениковъ изъявитъ желаніе поступить въ Академическое званіе, то Визитаторъ собираетъ объ немъ свѣдѣнія у Ректора, Префекта или Проректора, и у всѣхъ Профессоровъ, и, получивъ отъ нихъ удовлетворительные отзывы о его способностяхъ, поведеніи и успѣхахъ, помѣщаетъ его въ своемъ отчетѣ, а равно и всѣхъ тѣхъ, въ которыхъ замѣчены имъ особенныя умственныя качества и высшія дарованія.

17) Визитаторъ долженъ объявить ученикамъ и домаш-

kto z owego zgromadzenia o to dopraszał się; wejrzy oraz we wszystkie księgi domowe, które w archivum swojem Rektor trzymać będzie, i one podpisze, czyniąc, jeżeli potrzeba wyciągać będzie, przyzwoite przestrogi. Przejrzawszy rachunki kassy remanent pieniężny przeliczy, regestr *sartorum tectorum* zweryfikuje na miejscu, tak co do reparacyi już uskutecznionéj, jako co do przysposobionych materyałów, w proporcyi, do ustanowionéj na każde miejsce summy przez Kommissyą, i kopią tegoż regestru, przez siebie, Rektora Wydziałowego lub Prorektora podpisaną, Szkole Głównéj odda lub odeśle. Kwestye od Kassy generalnéj sobie podane, tyczące się interessów pieniężnych i funduszu na miejscu wyexaminuje, i o tém jéj doniesie.

14) Na tych wizytach podczas examinów uważać będzie, czyli pisma i odpowiedzi uczniów zgadzają się z temi pismami i ćwiczeniami szkólnemi, które, według ustawy w rozdziale XV-m „klassy i nauki” w artykule 9-ym, Nauczyciele zachowywać mają.

15) Prócz examinów, z jak największą dokładnością każdą klassę wizytować będzie, uważając jako najpilniéj z odpowiadania uczniów, tak zdatność i sposób uczenia z strony Professora, jako przymioty dowcipu i postępek z strony ucznia. Przed wizytą szkół przejrzéć powinien, co na każdą klassę i na każdego Nauczyciela w ustawach i książkach elementarnych jest przepisano, aby nic w téj mierze pamięci jego nie uszło.

16) Upewnić się o sposobności i pilności kandydatów powinnością jego będzie. A gdy się który z uczniów z chęcią przyjęcia Stanu Akademickiego oświadczy, zniósłszy się Wizytator z Rektorem, Prefektem lub Prorektorem, i z Professorami wszystkimi, jeśli za nim dobre świadectwa co do przymiotów, obyczajów i nauki dane będą, zapisze go do rapportu, równie jako i tych, którychby rzadkim umysłu przymiotem i wyższym dowcipem obdarzonych znalazł.

17) Oświadczy uczniom i dyrektorom, iż ktoby z nich ży-

нимъ наставникамъ, что всякій, желающій говорить съ нимъ, имѣетъ право обращаться къ нему и представлять лично свои желанія.

18) Онъ долженъ обратить особенное вниманіе на воспитаніе и содержаніе бѣдныхъ воспитанниковъ дворянскаго происхожденія, получающихъ образованіе на счетъ общественныхъ суммъ, находящихся въ распоряженіи Коммисіи, или другихъ фундушей, чтобы убѣдиться о надлежащемъ употребленіи назначенныхъ на это доходовъ, а также о нуждахъ и удобствахъ этихъ воспитанниковъ. Къ Визитатору относится пріемъ представленій о бѣдныхъ ученикахъ, рекомендуемыхъ для принятія въ число фундушевыхъ воспитанниковъ, но назначеніе ихъ зависитъ отъ усмотрѣнія Коммисіи.

19) Кромѣ того, Визитаторъ обязанъ обратить вниманіе на Учителей и наставницъ, занимающихся воспитаніемъ юношества въ содержимыхъ ими пансіонахъ, и удостовѣриться о состояніи этихъ заведеній, о внутреннемъ ихъ управленіи, о способностяхъ содержателей и содержательницъ пансіона, о религіозномъ ихъ направленіи, нравственности и образованіи, и все это изложить въ особомъ пунктѣ своего отчета. Въ этомъ отношеніи онъ долженъ руководствоваться правилами, предписанными для Ректора, въ 22 статьѣ главы VIII. Въ частное же воспитаніе, въ помѣщичьихъ домахъ, онъ не долженъ вмѣшиваться, ни подъ какимъ предлогомъ.

20) Визитаторъ обязанъ изслѣдовать, нѣтъ ли въ посѣщаемомъ имъ округѣ какого либо училища, открытаго безъ дозволенія Коммисіи. Прибывъ туда лично, или пригласивъ къ себѣ начальника такого училища, онъ войдетъ въ подробное разсмотрѣніе всѣхъ обстоятельствъ и въ самомъ непродолжительномъ времени донесетъ о семъ Коммисіи. Въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ Коммисіею заключены съ Епископами особые договоры и духовныя обязательства, и въ завѣдываніе монашескихъ орденовъ отданы коллегіи и заведенія на особыхъ условіяхъ, Визитаторъ обязанъ удостовѣриться, исполняются ли надлежащимъ образомъ договоры, заключенные съ Епископами, и обязательства, которымъ подчинили себя монахи, и обо всемъ этомъ донести подробно въ своемъ отчетѣ.

21) Во время своего проѣзда, Визитаторъ можетъ посѣ-

czył sobie mówić z Wizytatorem, ma wolność mówienia i przekładania żądań swoich.

18) Szczególniéj wejrzy w edukacyą i utrzymywanie młodzi ubogiéj szlachty, kosztem pospolitym od Kommissyi, albo jakimkolwiek funduszowym podejmowanéj, aby się o należytym dochodów użyciu, o potrzebach i wygodach tejże młodzi upewnił. Do niego należéć ma przyjmować zalecenia ubogich uczniów na konwiktorów funduszowych, których Kommissya nominować będzie.

19) Do Wizytatorów także należéć będzie, jeśli są jacy w miejscu wizyty jego Nauczyciele i nauczycielki, trzymające u siebie młódź w spólném pożyciu na edukacyi, poznać ich stan, rząd, zdatność osób, sprawowanie się co do religii, obyczajów, nauki; i o tym punkt w doniesieniu swojem umieścić powinien. Względem téj rzeczy rządzić się ma prawidłami przepisanemi dla Rektora w rozdziale VIII-m, artykule 22-m. Nie ma się żadną miarą wdawać w prywatne i szczególne w domach obywatelskich edukacye.

20) Wywiadywać się będzie, jeżeli w owych wydziałach, które wizytuje, nie znajdują się jakie szkoły, któreby bez pozwolenia Kommissyi otwarte były, i albo sam do nich dojechawszy, albo przełożonego tamtych Szkół przyzwawszy do siebie, wnijdzie w roztrząśnienie rzeczy, i jak najwcześniéj będzie mógł, Kommissyi doniesie. Gdzie Kommissya konkordaty z Biskupami i obligacye duchowne uczyniła, i gdzie Collegia i domy niektórym Zakonnikom pod szczególnemi warunkami są pooddawane, tam będzie obowiązkiem Wizytatora zweryfikować, czyli, tak konkordatom z Biskupami uczynionym, jako też obowiązkom przez Zakonników na siebie przyjętym zadosyć się dzieje, o czém w rapporcie dostatecznie informować ma.

21) Może po drodze zwizytować kilka szkół parafialnych

тить нѣсколько приходскихъ и сельскихъ училищъ, вникнуть въ способы обученія и указать имъ самымъ снисходительнымъ образомъ на необходимость исправленія замѣченныхъ упущеній. Обращаясь съ мѣстными духовными пастырями, съ помѣщиками и ихъ повѣренными съ надлежащимъ вниманіемъ и благоразуміемъ, онъ изъявитъ, отъ имени Коммисіи и отечества, признательность тѣмъ изъ нихъ, кои приняли дѣятельное участіе въ учрежденіи и содержаніи сказанныхъ училищъ, поощряя прочихъ къ пожертвованіямъ на пользу общественнаго образованія и предлагая имъ сноситься съ Ректоромъ окружнаго училища, или съ Проректоромъ, относительно способовъ преподаванія наукъ.

22) Ежели какой либо ученикъ, перемѣщаясь изъ одного училища въ другое или поступая въ учебное заведеніе изъ другаго званія, не можетъ представить Префекту надлежащаго свидѣтельства и въ такомъ случаѣ обратится къ Визитатору, то Визитаторъ долженъ сперва разузнать причины, по которымъ отказано ему въ выдачѣ свидѣтельства, а потомъ, соображаясь съ обстоятельствами и слѣдуя внушеніямъ справедливости и благоразумія, можетъ дать просителю письмо къ Префекту, съ предложеніемъ принять ученика, но съ тѣмъ, чтобы впредь было обращено на его поведеніе особенное вниманіе. Подобное снисхожденіе не допускается однакожъ въ отношеніи къ ученикамъ, исключеннымъ изъ училища, на основаніи XXIV главы „о наказаніяхъ".

23) Въ случаѣ поступленія къ нему какихъ либо жалобъ, требующихъ непремѣнно судебнаго разбирательства, для окончательнаго рѣшенія, Визитаторъ, въ качествѣ судьи, командированнаго Ректоромъ главной школы, созываетъ судъ, пригласивъ для совмѣстнаго обсужденія дѣла лицо духовнаго званія и одного изъ осѣдлыхъ помѣщиковъ, пользующихся всеобщимъ довѣріемъ и уваженіемъ и отличающихся своимъ правосудіемъ. Еслибы это приглашеніе осталось безъ послѣдствій, то онъ самъ долженъ приступить къ рѣшенію дѣла. Судебное же разбирательство производится указаннымъ въ особомъ постановленіи порядкомъ. Однакожъ Визитаторъ обязанъ содѣйствовать всѣми мѣрами къ тому, чтобы окончить дѣло миромъ или третейскимъ судомъ. На рѣшенія Визитатора апел-

i wiejskich, wejrzyć w sposób instrukcyi onychże, z łagodnością zalecając w czém osądzi godne poprawy. A z duchownemi miejsca pasterzami, z dziedzicami i ich namiestnikami postępując sobie ze wszelką ludzkością i rostropnością, oświadczać powinien tym, którzy się do założenia i utrzymywania szkół rzeczonych przyłożyli, szacunek i wdzięczność imieniem Kommissyi i ojczyzny, innych zaś do podobnego dobrodziejstwa publicznego zachęcać, oraz zalecać, aby się z Rektorem Wydziałowym lub Prorektorem około sposobu prowadzenia nauk znosić chcieli.

22) Kiedy który z uczniów z jednych szkół do innych, lub z jednéj kondycyi do szkół przenosząc się, należytego świadectwa nie będzie mógł okazać Prefektowi, a w tym przypadku uda się do Wizytatora, ten naprzód starać się będzie zasięgnąć wiadomości o przyczynach nie danego świadectwa, potem wszelkie okoliczności zważywszy, gdy słuszność i roztropność dozwoli, może udającemu się dać listy do Prefekta z zaleceniem przyjęcia jego, i nakazaniem pilniejszéj baczności na sprawowanie się dalsze. Tego jednak dobrodziejstwa użyczać nie ma tym, którzyby publicznie ze szkół rugowani byli, jako jest w rozdziale 24-ym, „Kary."

23) W przypadkach spraw jakowych, do niego wytaczających się, których inaczéj, tylko formą sądową, zakończyć nie będzie można, sąd złoży jako sędzia delegowany od Rektora Szkoły Głównéj, przybrawszy i zaprosiwszy do spólnego sądzenia jedną osobę duchowną, drugą z obywatelów osiadłych, zaufaniem publicznem i szacunkiem ze sprawiedliwości zaszczyconą. Gdyby zaś uprosić nie mógł, sam do sądzenia przystąpi. Sąd się zaś odprawi porządkiem i sposobem w osobnéj na to ordynacyi przepisanym. Staraniem jednak Wizytatora jak największém będzie, aby się sądem polubownym czyli kompromissem kończyły. Od

ляцiя можетъ быть приносима Ректору главной школы, или въ Коммисiю. Визитатору принадлежитъ также разсмотрѣнiе всѣхъ вообще случаевъ, влекущихъ за собою чрезвычайныя наказанiя или заслуживающихъ особенной награды, на основанiи правилъ, изложенныхъ въ XXIV главѣ „о судѣ, наказанiяхъ и наградахъ“.

24) Предъ окончанiемъ посѣщенiя, Визитаторъ еще разъ приглашаетъ къ себѣ тѣ лица, съ которыми онъ признаетъ нужнымъ переговорить наединѣ или сдѣлать имъ секретно замѣчанiе; общiя же предложенiя вносятся имъ въ особую, заведенную для сего книгу.

25) Актъ о посѣщенiи каждаго Академическаго Собранiя, съ описанiемъ ежедневныхъ занятiй, отъ начала до конца посѣщенiя, вносится Визитаторомъ въ протоколъ Собранiя и подписывается имъ собственноручно; копiю же сего акта, скрѣпленную подписями: Ректора, Префекта и всѣхъ Профессоровъ, онъ представляетъ вмѣстѣ съ отчетомъ въ главную школу, по своемъ возвращенiи.

26) По всѣмъ пунктамъ даннаго ему порученiя и обо всѣхъ дѣйствiяхъ во время посѣщенiя Визитаторъ составляетъ столько рапортовъ, сколько посѣтилъ собранiй, по 3 образцу, приложенному къ настоящему Уставу, соблюдая не только форму редакцiи, но и величину листа. Составленные такимъ образомъ рапорты онъ, по своемъ возвращенiи, прочтетъ въ засѣданiи главной школы, въ которомъ изъ общаго отчета выписываются важнѣйшiе пункты, какъ-то: особенныя заслуги членовъ Академическихъ Собранiй и учениковъ; достопримѣчательнѣйшiя событiя или случаи, требующiе безотлагательнаго вмѣшательства и покровительства Коммисiи, а также замѣчанiя Учителей объ учебныхъ руководствахъ, по указанiю XIV главы „объ Учителяхъ“. Таковая выписка, за подписью Секретаря главной школы, препровождается въ Эдукацiонную Коммисiю.

27) Визитаторъ во всякомъ Собранiи получаетъ для себя квартиру и общiй столъ, съ уплатою за кушанье, по таксѣ, установленной во всякомъ Собранiи для одного лица.

ГЛАВА V.

Кандидаты въ Академическое званiе.

По важности обязанностей учительскаго званiя, на кото-

sądu Wizytatorskiego appellacya do Rektorów Szkół Głównych iść może, lub do Kommissyi. Do niego też należéć będzie wejrzenie w to wszystko, co się tycze kar, nagród nadzwyczajnych podług opisu w rozdziale XXIV-ym, „Sąd, kary, nagrody."

24) Przed zakończeniem wizyty znowu przywoła osoby, z któremi mówić w osobności uzna potrzebę, i napomnienia tyczące się każdego sekretnie uczyni; ogólne zaś zalecenia w osobno na to przygotowaną księgę wpisze.

25) Akt całéj swojéj wizyty w każdém Zgromadzeniu, z opisaniem codziennych robót, od zaczęcia aż do końca wizyty wciągnie w protokół Zgromadzenia, własną ręką podpisze, a wypis tegoż aktu weźmie, od Rektora, Prefekta i wszystkich Professorów podpisany, a potém wyjęty wraz z rapportem Szkole Głównéj za powrotem do niéj odda.

26) Ze wszystkich punktów zlecenia sobie danego, ze wszystkich dziejów wizyty ułoży tyle rapportów, ile Zgromadzeń wizytował, podług wzoru 3-go do tych ustaw przyłączonego, tak co do sposobu pisania, jako co do miary papieru. Tym kształtem ułożone doniesienie, za powrotem swoim przeczyta na obradzie Szkoły Głównéj, na któréj wyciągnione będą z rapportu ogólnego punkta ważniejsze, jako to, np. osobliwszych zasług osób Akademickich, lub uczniów, znakomitszych przypadków, lub naglejszego zaradzenia od powagi i opieki Kommissyi potrzebujących, oraz uwagi Nauczycielów względem ksiąg elementarnych, jako tymże przepisano jest w rozdziale XIV-m „Nauczyciele"; ten wypis przez Sekretarza Szkoły Głównéj podpisany do Kommissyi odesłany będzie.

27) Wizytator w każdém Zgromadzeniu mieć będzie mieszkanie dla siebie i stół spólny, płacąc od jedzenia podług ustanowionéj w témże Zgromadzeniu taxy na osobę.

ROZDZIAŁ. V.

Kandydaci do Stanu Akademickiego.

Z ważności obowiązków stanu nauczycielskiego, który ma

ромъ лежитъ образованіе и воспитаніе отечеству полезныхъ гражданъ, легко можно заключить, съ какою осмотрительностію должны быть избираемы кандидаты, какая нужна заботливость и опытность въ ихъ образованіи и испытаніи и, наконецъ, съ какою разборчивостью они должны быть принимаемы въ учительское званіе. Нижеслѣдующія правила должны служить руководствомъ, какимъ образомъ главныя школы и Академическія Собранія должны дѣйствовать, при выборѣ, испытаніи и пріемѣ кандидатовъ, и, сверхъ того, указывать изъявившимъ желаніе вступить на это публичное поприще ихъ долгъ и обязанности.

1) Кандидаты принимаются не только во всякомъ Окружномъ Собраніи, по мѣрѣ надобности, или по распоряженію Ректора главной школы, при недостаткѣ ихъ по другимъ округамъ, но также и главныя школы, соображаясь съ общими нуждами училищъ, имѣютъ право принимать кандидатовъ, изъ числа своихъ воспитанниковъ, желающихъ поступить въ учительское званіе.

2) Ежели кто либо изъ учениковъ, окончившихъ курсъ наукъ въ шестиклассномъ училищѣ, изъявитъ желаніе поступить въ это званіе; то Ректоръ, въ случаѣ надобности въ кандидатахъ, созываетъ совѣщаніе и, пригласивъ въ оное членовъ Окружнаго Собранія, не пользующихся правомъ *vocis passivae*, назначаетъ изъ числа Учителей и заслуженныхъ Профессоровъ трехъ экзаминаторовъ, для производства предписаннаго испытанія и сличенія прежнихъ аттестацій и рапортовъ Учителей и Префектовъ о способностяхъ, поведеніи и успѣхахъ въ наукахъ кандидата; затѣмъ мнѣнія и отмѣтки этихъ экзаминаторовъ, вмѣстѣ съ прежними аттестаціями, разсматриваются въ слѣдующемъ засѣданіи. Экзаминующійся не оказавшій, по мнѣнію двухъ экзаминаторовъ, познаній и способностей выше посредственныхъ, не принимается въ кандидаты; о тѣхъ же, кои получили удовлетворительныя отмѣтки, должно послѣдовать въ совѣщаніи особое заключеніе членовъ *vocis passivae*, которые большинствомъ голосовъ рѣшаютъ о принятіи ихъ въ число кандидатовъ. О послѣдствіяхъ этого совѣщанія должна быть увѣдомлена главная школа, которая поступаетъ точно такимъ же образомъ при выборѣ, пріемѣ и испытаніи канди-

tworzyć i kształcić dobrych obywatelów w ojczyźnie, miarkować łatwo można, jaka być powinna przezorność w wybieraniu kandydatów, jaka troskliwość i wierność w ćwiczeniu i doświadczaniu onych, jakie nakoniec upewnienie się w przyjmowaniu do stanu nauczycielskiego. Następujące przepisy kierować mają postępowanie Szkół Głównych i Zgromadzeń Akademickich w tym wyborze, doświadczaniu i przyjmowaniu kandydatów, a oraz tym samym, którzy powołanie swoje do téj usługi publicznéj oświadczać będą, powinności i obowiązki ukażą.

1) Nie tylko w każdym wydziale mają być przyjmowani kandydaci, podług potrzeb Zgromadzeń, lub rozporządzenia Rektora Szkoły Głównéj, nastąpić mogącego z niedostatku kandydatów w innych wydziałach, ale też Szkoły Główne z uczniów swoich ofiarujących się do stanu nauczycielskiego, stosownie do potrzeby ogólnéj szkół, tychże kandydatów przyjmować będą mogły.

2) Gdy który z uczniów po zakończonym nauk biegu w szkołach o sześciu klassach z chęcią przyjęcia tego stanu oświadczy się, wtedy Rektor w potrzebie przyjęcia obradę z osób Zgromadzenia wydziałowego vocis passivae złożywszy, wyznaczy examinatorów trzech z liczby Nauczycielów i Zasłużonych, którzyby owego żądającego wybadywaniem doświadczali, znosząc i porównywając dawne Nauczycielów i Prefektów o zdatności jego, obyczajach i postępku w nauce świadectwa i rapporta, a na drugiém podobnémże posiedzeniu zdania examinatorów przejrzane będą, wraz z przeszłemi rzeczonemi świadectwy. Który z examinowanych nie otrzyma dwóch examinatorów zdania o większéj nad mierność zdatności, ten oddalonym zostanie; o tych zaś, którzy takowe zdania otrzymają, jeszcze sąd Zgromadzenia vocis passivae nastąpi, i większość kresek o ich przyjęciu stanowić będzie; o czém ma być doniesiono Szkole Głównéj, która podobnież postępować ma względem wyboru, przyjmowania i examinu uczniów

датовъ изъ среды своихъ учениковъ, рѣшая о томъ въ засѣданіяхъ, созванныхъ, съ административною цѣлью, по дѣламъ всего Академическаго званія.

3) При принятіи ученика въ кандидаты, лица, отъ которыхъ это зависитъ, имѣя въ виду его хорошія качества, благонравіе, способности и познанія, должны, сверхъ того, обращать вниманіе и на то, чтобы онъ не подвергался хроническимъ болѣзнямъ и недугамъ, не имѣлъ труднаго выговора и отвратительной наружности, и не былъ моложе восемнадцати лѣтъ.

4) Принятый въ кандидаты одѣвается немедленно въ форменное академическое платье, но не допускается къ общежитію въ Академическомъ Собраніи до тѣхъ поръ, пока не кончитъ, въ продолженіи четырехъ лѣтъ, курса наукъ въ главной школѣ и не удостоится ученыхъ степеней, присвоенныхъ Академическому званію.

5) Кандидатъ, поступающій изъ округа, отправляется въ главную школу во время вакацій такъ, чтобы прибыть на мѣсто предъ началомъ учебнаго года. Предъ отъѣздомъ своимъ, онъ, въ присутствіи двухъ свидѣтелей, даетъ въ книгѣ Окружнаго Ректора подписку слѣдующаго содержанія: „Я нижеподписавшійся, поступая добровольно въ Академическое званіе, то есть для занятія преподаваніемъ въ публичныхъ учебныхъ заведеніяхъ, и соглашаясь принять должность Учителя въ N округѣ, обязываюсь, ежели по истеченіи перваго года моего пребыванія въ главной школѣ, буду утвержденъ въ сказанномъ званіи, по окончаніи, въ продолженіе трехъ лѣтъ, полнаго курса наукъ, возвратиться въ N округъ и прослужить въ немъ, въ учительской должности шесть обязательныхъ лѣтъ, ежели не послѣдуетъ со стороны Коммисіи распоряженія о перемѣщеніи меня въ другой округъ. Хотя дальнѣйшее добровольное обученіе и исправленіе учительскихъ обязанностей зависятъ отъ меня, однакожъ, въ случаѣ, если не пожелаю оставаться напредь въ Академическомъ званіи, я обязываюсь за годъ предъ тѣмъ увѣдомить о семъ главную школу. Въ случаѣ неисполненія этихъ условій, подчиняю себя суду главной школы и Эдукаціонной Коммисіи“. Окружной Ректоръ снабжаетъ затѣмъ кандидата копіею постановленія о зачисленіи его въ кандидаты и письмомъ къ Ректору главной школы, съ озна-

swoich na kandydatów, zaradzając o tém na sessyach ściągających się do rządu i dozoru całego Stanu Akademickiego.

3) Sądzący o przyjęciu ucznia za kandydata, oprócz względu na cnoty i obyczaje, na sposobność i korzyści w naukach, mieć baczność jeszcze powinni, aby wolny był od słabości trwającéj, niedołęztwa, od trudności w mówieniu i znacznéj odrazy co do postawy, a nie ma być młodszy od lat ośmnastu.

4) Przyjęty na kandydata weźmie zaraz suknię akademicką; do społecznego zaś życia w Zgromadzeniu należéć nie będzie, aż po odbytéj przez lat cztery edukacyi w Szkole Główněj i otrzymanych tamże stopniach promocyi do Stanu Akademickiego przywiązanych.

5) Kandydat z wydziału będzie odesłany podczas wakacyi do Szkoły Głównéj, tak, aby na miejscu stanął przed zaczęciem roku szkolnego. Nim odjedzie, zapisze się w Księdze Rektorowi wydziałowemu, przy dwóch świadkach, sposobem następującym: „Niżéj na podpisie wyrażony, przyjmując dobrowolnie Stan Akademicki, to jest stan publicznego nauczycielstwa, zapisuję się na Nauczyciela do wydziału N, z zaręczeniem, iż gdy w przeciągu pierwszego roku bawienia się mego przy Szkole Głównéj, od niéj przy rzeczonym stanie utrzymany, a potém przez lat trzy w przepisanych naukach doskonalonym zostanę, do wydziału N powrócę, i tam urząd nauczycielski przez lat sześć z powinności sprawować będę; chyba gdybym rozkazem prześwietnéj Kommissyi do innego wydziału był przeniesiony. Dalsze zaś lata dobrowolnego uczenia, lubo od mojéj woli, co do trwania w stanie nauczycielskim, zależeć będą, gdy jednak od Stanu Akademickiego oddalić się zechcę, na rok wprzód o tém Szkole Głównéj doniosę. W przypadku nie dotrzymania tego, poddaję się sądowi Szkoły Głównéj i prześwietnéj Kommissyi Edukacyjnéj." Rektor wydziałowy da kandydatowi extraktem akt przyjęcia tego na kandydactwo, i list do Rektora Szkoły Głównéj, z wyrażeniem

ченіемъ его лѣтъ, званія, мѣсторожденія, способностей, успѣховъ и поведенія; каковыя бумаги, вмѣстѣ съ метрическимъ свидѣтельствомъ, кандидатъ, по прибытіи своемъ на мѣсто, представляетъ Ректору главной школы.

6) О прибытіи кандидата Ректоръ сообщаетъ Совѣту главной школы. По прочтеніи постановленія о зачисленіи въ кандидаты и предъявленнаго свидѣтельства, Секретарь вводитъ прибывшаго кандидата въ засѣданіе и записываетъ его въ метрическую книгу учениковъ главной школы. Совѣтъ, выслушавъ заявленіе кандидата, какимъ наукамъ онъ намѣренъ посвятить себя исключительно, и принимая во вниманіе его способности и любознательность, а также вакантныя мѣста въ училищахъ, и соображаясь притомъ съ представленными имъ свидѣтельствами, назначаетъ ему лекціи, которыя онъ обязанъ посѣщать въ продолженіе года своего испытанія; что же касается распредѣленія предметовъ, то отправляетъ его къ Предсѣдателямъ Коллегій, кои въ своихъ засѣданіяхъ укажутъ ему порядокъ посѣщенія своихъ лекцій и обязанности его относительно экзаменовъ и испытаній, для того, чтобы онъ зналъ впередъ, какимъ образомъ слѣдуетъ ему учиться.

7) Главная школа, имѣя въ виду, что отъ степени усовершенствованія кандидатовъ въ наукахъ зависитъ честь заведенія, обновленіе состава академіи и приготовленіе способныхъ преподавателей и будущихъ Профессоровъ главной школы, должна стараться всѣми мѣрами, кромѣ основательнаго образованія кандидатовъ, пріучить ихъ къ трудолюбію, къ благочестію и благонравію. Для достиженія этой цѣли, она должна: часто посылать къ нимъ на квартиру своихъ посѣтителей, назначать имъ хорошихъ домашнихъ наставниковъ, упражнять ихъ въ преподаваніи посредствомъ частныхъ уроковъ, посылать ихъ въ училища, находящіяся при главной школѣ въ качествѣ заступающихъ мѣсто Учителей, приглашать по временамъ на академическія бесѣды и во всякомъ случаѣ строго наблюдать за ихъ поведеніемъ и занятіями. Главная школа поручитъ Секретарю, или какому нибудь усердному и краснорѣчивому Профессору, прочитать кандидатамъ, по крайней мѣрѣ одинъ разъ въ мѣсяцъ, извѣстную часть постановленій Коммисіи, указывая имъ всю важность учительскаго званія и по-

wieku, kondycyj, ojczyzny, dowcipu, nauk i obyczajów; co z przybyciem swojem w ręku Rektora Szkoły Głównéj razem z metryką złoży.

6) Rektor doniesie Radzie Szkoły Głównéj o przybyłym kandydacie, a po przeczytaniu przyjęcia i świadectwa, Sekretarz przybyłego kandydata na sessyą wprowadzi, i w metrykę uczniów Szkoły Głównéj zapisze. Rada po wysłuchaném oświadczeniu kandydata, do których nauk szczególniéj przykładać się pragnie, zważywszy jego ochotę, sposobność, oraz potrzeby szkół, i porównywając z tém wszystkiem świadectwa o nim złożone, wyznaczy mu lekcye, na które chodzić ma w przeciągu roku swéj próby, podług zaś podziału nauk odeśle go do Prezesów, którzy na obradach Collegiorum okażą mu porządek lekcyj jego, oraz powinności ściągające się do examinów i popisów, aby wiedział, jak się ma do nich przykładać.

7) Szkoła Główna, mając wzgląd, iż na wydoskonaleniu kandydatów zależy jéj honor, całość Stanu Akademickiego, dostarczenie zdatnych Professorów, i przyszłe na katedry Szkoły Głównéj następowanie, przykładać powinna wszelkiéj usilności, nietylko względem gruntownego ćwiczenia ich w naukach, ale też względem wkładania do pracy, bógobojności i dobrych obyczajów. Na ten koniec wysyłać będzie częste wizyty do ich mieszkań, wyznaczać im zdatnych korrepetytorów, wprawiać do praktyki nauczycielskiéj przez dyrekcye prywatne, lub zastępowanie w potrzebie nauczycielów w szkołach, przy Szkole Głównéj będących, wzywać ich pewnych czasów na konwersacye Akademickie, i wszędzie dawać pilną baczność na ich postępki i zabawy. Obowiąże Szkoła Główna Sekretarza, lub jednego Professora gorliwego i wymownego, aby raz w miesiąc czytał im część Ustaw Kommissyi, zastanawiając ich nad ważnością powołania nauczycielskiego i pewnością promocyi, przywiązanéj jedynie do gruntownego nauk

ощряя ихъ, надеждою на переводъ въ высшій курсъ, къ основательному изученію своего предмета и къ нравственному поведенію, чтобы такимъ образомъ они могли болѣе проникнуться духомъ своего званія и желаніемъ усердно исполнять учительскія обязанности. Кандидаты же, подвергшіеся испытанію для поступленія въ Академическое званіе, должны частымъ размышленіемъ сознательно убѣдиться въ важности служенія на избранномъ ими поприщѣ и въ томъ, что отъ ихъ способностей зависитъ образованіе честныхъ и просвѣщенныхъ гражданъ; и потому они обязаны поставить священнѣйшимъ долгомъ своей совѣсти—ревностно и съ неусыпнымъ прилежаніемъ приготовляться къ исполненію обязанностей своего званія и совершенствоваться въ благочестіи, въ наукахъ и въ способахъ обученія.

8) По истеченіи срока годичнаго испытанія, Профессоры, лекціи которыхъ посѣщалъ кандидатъ, представляютъ письменныя свидѣтельства о его поведеніи и прилежаніи, а Предсѣдатели Коллегій— аттестаціи о его успѣхахъ въ наукахъ, по выдержанному имъ экзамену. Секретарь главной школы составляетъ затѣмъ выписку изъ журналовъ о ежемѣсячномъ посѣщеніи кандидатскихъ квартиръ, по распоряженію главной школы. Все это читается въ засѣданіи Совѣта и потомъ избираются экзаминаторы для производства главнаго экзамена. Сличивъ ихъ отмѣтки съ вышесказанными свидѣтельствами, Совѣтъ главной школы самъ, наконецъ, рѣшаетъ, единогласно или большинствомъ голосовъ, объ окончательномъ принятіи или удаленіи кандидата. Послѣ чего Секретарь главной школы увѣдомляетъ Ректора того округа, къ которому причисленъ кандидатъ, о его назначеніи или удаленіи.

9) Принятый кандидатъ удостоивается первой ученой степени по отрасли изящныхъ наукъ и знаній, и вносится въ списки Учителей Академическаго званія, по предварительномъ отобраніи отъ него, въ присутствіи двухъ свидѣтелей, подписки слѣдующаго содержанія: ,,Я нижеподписавшійся, поступая добровольно въ Академическое званіе, то есть въ число публичныхъ преподавателей, подчиняюсь всѣмъ постановленіямъ и распоряженіямъ, изданнымъ Эдукаціонною Коммисіею для сего званія; постановленія таковыя, указанныя мнѣ и про-

posiadania i cnotliwych obyczajów, przez coby nabywali ducha stanu swojego i chęci do pełnienia obowiązków nauczycielskich. Ci zaś, którzy na tę do Stanu Akademickiego próbę przyjęci będą, powinni się częstém rozważaniem przekonać, na jak ważną posługę powołani są, jako od ich zdatności kształcenie cnotliwych i oświeconych obywatelów zawisło, a zatém za najściślejszy sumienia obowiązek poczytają, z usilnością i gorliwością niestrudzoną przyspasabiać się do wykonania obowiązków swojego stanu, do wydoskonalenia się w pobożności, naukach i sposobie edukowania.

8) Po skończonym roku doświadczenia, Professorowie, których lekcyj kandydat słuchał, złożą na piśmie świadectwa o jego pilności i postępku, a Prezesowie dadzą zdanie o popisach i examinach. Sekretarz Szkoły Główněj przygotuje wypisy z aktów wizyt miesięcznych od Szkoły Główněj do kandydatów wysyłanych, co wszystko na Radzie ma być przeczytano, poczém wyznaczeni będą examinatorowie do generalnego examinu, których zdania porównywając z świadectwami wyżéj rzeczonemi, sama Rada Szkoły Główněj o przyjęciu, lub oddaleniu kandydata jednomyślnością lub większością głosów stanowić będzie. Sekretarz Szkoły Główněj doniesie o przyjęciu lub odrzuceniu kandydata Rektorowi tego wydziału, do którego jest zapisany.

9) Przyjęty kandydat otrzyma pierwszy stopień promocyi w umiejętnościach i naukach wyzwolonych i będzie zapisany w księgę nauczycielów Stanu Akademickiego, czyniąc wprzód uroczyste zaręczenie, przy dwóch świadkach, w następujący sposób: „Niżéj na podpisie wyrażony, przyjmując dobrowolnie Stan Akademicki, to jest stan publicznego nauczycielstwa, poddaję się wszystkim ustawom i rozrządzeniom temuż stanowi od prześwie-

читанныя мною внимательно, обѣщаюсь исполнять безпрекословно. А именно обязываюсь: 1) прослужить въ томъ округѣ, въ которомъ я записанъ, обязательныхъ шесть лѣтъ, и въ томъ именно классѣ, который мнѣ будетъ указанъ, если, по распоряженію Коммисіи, не буду переведенъ въ другой округъ, пользуясь такимъ годовымъ окладомъ жалованья, какой полагается для лицъ, непрослужившихъ обязательнаго шестилѣтняго срока; 2) въ способѣ преподаванія строго примѣняться къ программѣ, предписанной Эдукаціонною Коммисіею, и повиноваться своему окружному начальству; 3) предоставляя себѣ право оставить учительское званіе, я обязываюсь не выступать изъ него до тѣхъ поръ, пока не прослужу обязательныхъ шести лѣтъ и заблаговременно, годомъ раньше, не извѣщу начальства о моемъ намѣреніи. За всякое же неповиновеніе или несоблюденіе котораго нибудь изъ сказанныхъ условій и за прочія нарушенія дисциплинарныхъ правилъ, подчиняю себя суду главной школы и Эдукаціонной Коммисіи. Кромѣ того, обязуюсь, какой бы родъ жизни я ни избралъ впослѣдствіи и какое бы ни занималъ положеніе въ обществѣ, всегда имѣть въ виду благо образованія и Академическаго званія, и содѣйствовать ихъ преуспѣянію. Въ чемъ ручаюсь честнымъ моимъ словомъ, пожатіемъ руки Ректора главной школы и собственноручною подписью, въ присутствіи двухъ свидѣтелей N N."
„Дано и проч."

Таковое обязательство, по внесеніи его въ особую на сей предметъ заведенную книгу, скрѣпляется подписью двухъ достовѣрныхъ свидѣтелей. Изъ двухъ копій сего обязательства, снабженныхъ подписями свидѣтелей и кандидата, одна остается на мѣстѣ для храненія въ архивѣ главной школы, другая же препровождается въ окружное училище, къ которому кандидатъ причисленъ.

10) Кандидатъ, удостоившись въ главной школѣ первой ученой степени, продолжаетъ совершенствовать себя въ наукахъ, по предписанной ему программѣ, подчиняясь относительно лекцій надзору Профессоровъ, относительно же экзаменовъ и испытаній — Предсѣдателямъ Коллегій, согласно распоряженіямъ которыя будутъ изданы по этому предмету главною школою.

11) По окончаніи четырехлѣтняго курса наукъ въ глав-

tnéj Kommissyi Edukacyi Narodowéj przepisanym, które to ustawy ukazane mi były, a przezemnie czytane i rozważane, one ze wszelką dokładnością zachowywać przyrzekam. A mianowicie obowiązuję się: 1) iż oduczę w tym wydziale, do którego zapisałem się, lat sześć z powinności, a to w téj klassie do któréj wybrany będę, chybabym powagą prześwietnéj Kommissyi do innego wydziału był przeniesiony, odbierając płacę coroczną, jaka jest oduczającemu lat sześć z obowiązku wyznaczona; 2) iż sposób uczenia od prześwietnéj Kommissyi Edukacyjnéj przepisany zupełnie wykonam, i téj zwierzchności w udziale jéj władzy będę posłusznym; 3) iż zachowując sobie wolność odstąpienia od stanu nauczycielskiego, wprzód tego nie uczynię, póki lat sześciu z powinności nie oduczę i wcześnie na rok o takowém odstąpieniu do zwierzchności ostrzeżenia nie zaniosę; w przypadku uchybienia którego z rzeczonych obowiązków, nieposłuszeństwa, lub jakiegokolwiek przeciw karności wykroczenia, poddaję się sądowi Szkoły Główné j i prześwietnéj Kommissyi Edukacyjnéj. Prócz tego przyrzekam, iż jakikolwiek bym potém życia rodzaj przedsięwziął, na jakimkolwiek stanął stopniu, utrzymywać zawsze i pomnażać będę dobro edukacyi i Stanu Akademickiego. Na co wszystko przy daniu poczciwego słowa i ręki W. Rektorowi Szkoły Głównéj, w przytomności świadków NN, podpisuję się."
Dan etc., etc.

Na tym akcie podpiszą się dwaj zacni świadkowie w księdze na ten koniec sporządzonéj; wypis zaś aktu podwójny od kandydata i świadków podpisany, jeden w archivum Szkoły Głównéj zostanie, drugi do Szkoły wydziałowéj, gdzie był przyjęty kandydat przesłany być powinien.

10) Kandydat otrzymawszy pierwszy stopień promocyi w Szkole Głównéj ma się doskonalić w naukach sobie przepisanych, podlegając dozorowi Nauczycielów co do lekcyj i Prezesom Collegiorum co do examinów i popisów, podług rozrządzenia, które Szkoła Główna na ten koniec ułoży.

11) Po skończonych czterech latach swojéj przy Szkole

ной школѣ, кандидатъ получаетъ степень Доктора по отдѣленію изящныхъ наукъ, ежели своими успѣхами въ наукахъ, безукоризненнымъ поведеніемъ и хорошо выдержаннымъ экзаменомъ онъ пріобрѣлъ на это право.

12) Если кандидатъ, окончивъ четырехлѣтній курсъ наукъ, получитъ разрѣшеніе остаться въ главной школѣ болѣе продолжительное время, то, воспользовавшись этимъ правомъ, онъ получаетъ то содержаніе, какое получалъ въ четвертомъ году своего пребыванія въ главной школѣ.

13) Кандидатъ, состоящій при главной школѣ, получаетъ въ первомъ году, изъ суммъ Коммисіи, триста злотыхъ, въ слѣдующемъ же трехлѣтіи—по четыреста злотыхъ; что же касается стола и квартиры для кандидатовъ, то всякая главная школа распоряжается въ этомъ отношеніи, соображаясь съ мѣстными обстоятельствами. По своемъ возвращеніи въ Окружное Собраніе, предъ начатіемъ обязательнаго обученія, кандидатъ, кромѣ общаго стола, которымъ онъ пользуется въ Собраніи, получаетъ прежнее жалованье, какое онъ получалъ въ послѣднемъ году, въ главной школѣ.

14) Если кто либо изъ учениковъ изъявитъ желаніе поступить въ кандидаты, на собственномъ содержаніи, то главная школа зачисляетъ его въ Академическое званіе, на вышеизложенныхъ условіяхъ, возлагая на него обязанность прослужить также шесть лѣтъ въ учительскомъ званіи, съ тою только разницею, что на второмъ году обязательнаго обученія онъ будетъ получать выслуженное жалованье. Кандидатъ, поступающій изъ числа воспитанниковъ главной школы и представившій свидѣтельства Профессоровъ, что, слушая публичныя лекціи, онъ пріобрѣлъ познанія, необходимыя учительскому званію, находится только одинъ годъ на испытаніи, съ тѣмъ однакожъ, чтобы выдержалъ экзаменъ, предписанный для полученія академическихъ степеней.

15) Кандидатъ, не получившій разрѣшенія оставаться долѣе въ главной школѣ, долженъ возвратиться въ тотъ округъ, по которому былъ зачисленъ и въ то Собраніе, въ которое онъ будетъ назначенъ главною школою. До назначенія кандидата на вакантную должность Учителя, Окружное Собраніе пріостанавливаетъ пріемъ новыхъ кандидатовъ, если главною школою

Głównéj bytności otrzyma stopnie doktorskie w umiejętnościach i naukach wyzwolonych, gdy przez postępek, nienaganne obyczaje i dobrze odbyty examen godnym się być okaże.

12) Jeżeli kandydat, odbywszy przy Szkole Głównéj lat cztery, otrzyma pozwolenie dłuższego bawienia się przy téjże szkole, może zostać z pensyą, w czwartym roku bytności swojéj przy Szkole Głównéj braną.

13) Kandydat, przy Szkole Głównéj będący, weźmie ze skarbu Kommissyi w pierwszym roku złotych trzysta, w innych trzéch leciech po czterysta; potrzeby zaś stołu i mieszkania dla kandydatów, podług miejscowych okoliczności, każda Szkoła Główna ułoży. Powróciwszy do swego wydziału kandydat, nim zacznie uczyć z powinności, oprócz wspólnego stołu, który w Zgromadzeniu miéć będzie, taką pensyę odbierze, jaką brał ostatniego roku przy Szkole Głównéj.

14) Gdyby który z uczniów chciał być kandydatem o własnym koszcie, Szkoła Główna ma go przyjąć do Stanu Akademickiego, pod warunkami wyżéj opisanemi, wkładając na niego obowiązek oduczenia lat sześciu z powinności; z tą jednak różnicą, iż drugiego roku uczenia z powinności pensyę dorobkową brać zacznie. Wszakże, jeżeli takowy kandydat przyjęty jest z pomiędzy uczniów Szkoły Głównéj i ze świadectwa Professorów okaże się, iż słuchając lekcyj publicznych był wydoskonalony w naukach stanowi nauczycielskiemu potrzebnych, ma tylko odbyć rok próby między kandydatami, z obowiązkiem odprawienia examinów przywiązanych do promocyj Akademickich.

15) Każdy kandydat, jeżeli na dłuższe bawienie się nie zyskał pozwolenia, powrócić powinien do wydziału, w którym był przyjęty, a to do Zgromadzenia, które mu Szkoła Główna wyznaczy. A póki ten nie nastąpi na jakie wakujące miejsce Nauczyciela, póty to Zgromadzenie wydziałowe od przyjęcia no-

не сообщено округу о необходимости преждевременнаго ихъ пріема; кандидатъ же въ случаѣ надобности заступаетъ мѣсто Учителя. При недостаткѣ Учителя по другому округу, кандидатъ, по распоряженію Эдукаціонной Коммисіи, можетъ быть перемѣщенъ на вакантную въ ономъ должность.

16) Окружное Собраніе обыкновеннымъ порядкомъ рѣшаетъ въ совѣщаніи, для преподаванія какого предмета можно употребить кандидата; и такимъ образомъ, по мѣрѣ надобности, должна происходить перемѣна и въ личномъ составѣ прочихъ Учителей, принимая во вниманіе педагогическія способности каждаго изъ нихъ. Еслибы способности у двухъ или болѣе Учителей оказались одинаковы, въ такомъ случаѣ принимается въ уваженіе старшинство преподаванія.

17) Ежелибы кандидатъ, по возвращеніи въ свой округъ, въ продолженіе шести лѣтъ заступалъ мѣсто Учителей, но не могъ быть назначенъ Учителемъ ни въ своемъ, ни въ другомъ округѣ, и если отъ Окружнаго Собранія будетъ выдано ему свидѣтельство о хорошемъ его поведеніи, то лѣта такой службы принимаются ему въ счетъ срока обязательнаго обученія.

Примѣчаніе. Главы VI—XXV, относящіяся къ начальнымъ и среднимъ учебнымъ заведеніямъ, помѣщены въ I и II томахъ Сборника административныхъ постановленій, по вѣдомству Просвѣщенія, а именно: въ I томѣ, на стр. 4—10, и въ томѣ II, на стр. 32—244.

№ 2.

Увѣдомленіе объ учрежденіи въ Варшавѣ Царскаго университета.

(4 Декабря 1816 г.)

Намѣстникъ Царства Польскаго.

Препровождаемъ въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, для официальнаго руководства и исполненія, указъ Его Императорскаго Величества отъ 7 (19) Ноября сего года, о Всемилостивѣйшемъ учрежденіи, въ столичномъ городѣ Варшавѣ, главной школы, удостоенной названія Царскаго университета, извѣщающій вмѣстѣ съ тѣмъ о благихъ Государя Императора намѣреніяхъ

wego kandydata wstrzyma się, chybaby je Szkoła Główna o wcześniejszéj potrzebie przyjęcia obwieściła, kandydat zaś zastępować w potrzebie Nauczyciela będzie. W niedostatku Nauczyciela w innym wydziale, może być władzą Kommissyi na tamto miejsce przeniesiony.

16) Zgromadzenie na obradzie zwykłym stanowienia sposobem osądzi, do któréj nauki użyty ma być kandydat, a zatém, taka innych Nauczycielów zajść powinna odmiana, gdy się ta potrzebną okaże, a to mając wzgląd na zdatność każdego. W przypadku równéj zdatności dwóch lub więcéj, na dawność w uczeniu wzgląd mieć należy.

17) Jeżeli kandydat, powróciwszy do wydziału swojego, i tam lat sześć na zastępowaniu Nauczycielów przepędziwszy, nie mógł być umieszczony na Professorstwie w swym lub innym wydziale, tedy otrzymawszy od Zgromadzenia świadectwo dobrego sprawowania się, będzie miał porachowane wyż rzeczone lata za te, które z powinności oduczyć był obowiązany.

Uwaga. Rozdziały VI—XXV, jako odnoszące się do zakładów naukowych średnich i niższych, są zamieszczone w tomie I i II-m Zbioru przepisów administracyjnych, z Wydziału Oświecenia, a mianowicie w tomie I na str. 5—11 i w tomie II na str. 33—245.

Nº 2.

Zawiadomienie o ustanowieniu Królewskiego Uniwersytetu w Warszawie.

(d. 4 Grudnia 1816 r.)

Namiestnik Królewski.

Przesyłamy Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, do urzędowego użytku i wykonania, dekret Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości z dnia 7 (19) Listopada roku bieżącego, stanowiący Najłaskawiéj w mieście stołeczném Warszawie Szkołę Główną, zaszczyconą Imieniem Królewskiego

пожалованія Учительскому званію особенныхъ правъ и преимуществъ и назначенія суммъ на содержаніе сего Университета.

Данъ въ Варшавѣ, 4 Декабря 1816 года.

(подписано) *Заіончекъ*.

№ 6,385.

№ 3.

Высочайшій указъ, учреждающій Царскій Университетъ въ Варшавѣ.

(7 (19) Ноября 1816 г.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію

МЫ, АЛЕКСАНДРЪ I-й,

Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій, и проч., и проч., и проч.

Объявляемъ всѣмъ, кому вѣдать о томъ надлежитъ: хотя Мы нашли въ Царствѣ Польскомъ просвѣщеніе, распространенное посредствомъ учрежденія разныхъ училищъ и учебныхъ заведеній, однакожъ, въ неусыпномъ попеченіи о благѣ Нашихъ подданныхъ, желая возвести народное просвѣщеніе на самую высокую степень совершенства, Мы постановили учредить главную школу, въ которой юношество, пріобрѣтая познанія, по разнымъ отраслямъ наукъ, соотвѣтственно своимъ способностямъ и будущему званію, приготовлялось бы сдѣлаться полезными слугами и гражданами Государства.

А посему, принявъ во вниманіе, что Нашъ столичный городъ Варшава, въ которомъ нѣсколько уже лѣтъ процвѣтаютъ два особые факультета: юридическо-административныхъ и медицинскихъ наукъ, болѣе всего соотвѣтствуетъ Нашимъ намѣреніямъ, Мы учреждаемъ въономъ главную школу, которую удостоиваемъ названія Царскаго Университета, и к-оторая должна состоять изъ пяти факультетовъ, а именно: 1) богословія, 2) юридическихъ и административныхъ наукъ, 3) медицинскихъ наукъ, 4) математическихъ и физическихъ наукъ

Uniwersytetu, tudzież oznajmujący dobroczynne Monarchy zamiary tak co do uzacnienia stanu Nauczycieli, jako też uposażenia tegoż Uniwersytetu.

Dan w Warszawie, dnia 4 Grudnia 1816 roku.

(podpisano) *Zajączek.*

Nr. 6,385.

N° 3.

Ukaz Najwyższy, ustanawiający Królewski Uniwersytet w Warszawie.

(d. 7 (19) Listopada 1816 r.)

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożej Łaski

MY ALEXANDER I-szy,

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyj, Król Polski,

etc., etc., etc.

Wszystkim, komu o tém wiedzieć należy, wiadomo czynimy: lubo znaleźliśmy w Królestwie Polskiém rozszerzone światło nauk, przez zaprowadzone szkoły rozmaite i instytuta uczone, jednak w troskliwości statecznéj o dobro poddanych Naszych, chcąc do najwyższego naukowego stopnia doprowadzić oświecenie narodowe, przedsięwzięliśmy ustanowić Szkołę Główną, w któréj młodzież nabywając wiadomości w szczególnych umiejętnościach, stosownie do swych zdolności i przyszłego powołania, usposabiałaby się na pożytecznych krajowi sług i obywateli.

Zważając przeto, iż miasto Nasze stołeczne Warszawa, w którém już od lat kilku kwitną dwa oddzielne wydziały: Prawa - Administracyi i Nauk Lekarskich, najbardziéj odpowiada zamiarowi Naszemu, ustanawiamy w niém Szkołę Główną, zaszczycając ją Imieniem Królewskiego Uniwersytetu, składać się mającą z pięciu wydziałów, to jest: 1) Teologii; 2) Prawa i Nauk Administracyjnych; 3) Nauk Lekarskich; 4) Umiejętności Fizycznych i Matematycznych; 5) Nauk i Sztuk pięknych, pod

и 5) изящныхъ наукъ и искусствъ, подъ непосредственнымъ начальствомъ Ректора и подлежащихъ Декановъ.

Учрежденной Нами такимъ образомъ главной школѣ, и всѣмъ принадлежащимъ къ составу оной Профессорамъ и воспитанникамъ, какъ уроженцамъ здѣшняго края, такъ и иностраннымъ, Мы обѣщаемъ особенное Наше Монаршее покровительство. Сверхъ того, даруемъ Профессорамъ право на всякія почести и знаки отличія, а именно, слѣдуя примѣру блаженной памяти Короля Сигизмунда I-го, дѣйствительныхъ Профессоровъ, не дворянскаго происхожденія жалуемъ правами личнаго дворянства, которое, по истеченіи десятилѣтняго срока служенія ихъ въ учительскомъ званіи, переходитъ по наслѣдству къ ихъ потомству.

Предоставляемъ главной школѣ право на удостоиваніе ученыхъ степеней, по всѣмъ факультетамъ, и на особую цензуру сочиненій своихъ членовъ; и въ этомъ отношеніи признаемъ ее наравнѣ съ Университетами, какъ Нашей Имперіи, такъ и другихъ государствъ.

Открытіе главной школы, соотвѣтственное цѣли ея помѣщеніе, назначеніе для оной достаточнаго содержанія изъ эдукаціонныхъ суммъ и надзоръ надъ нею возлагаемъ на Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Что, для вящшей важности, подписью Нашей Царской руки, съ приложеніемъ печати Нашего Царства Польскаго, утверждаемъ.

Данъ въ С.-Петербургѣ, Ноября седьмаго (девятнадцатаго) дня, тысяча восемьсотъ шестнадцатаго года.

(подписано) „АЛЕКСАНДРЪ."

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь

(подписано) *Иг. Соболевскій.*

(М. П.)

bezpośredniem zwierzchnictwem Rektora i właściwych Dziekanów.

Tym sposobem ustanowionéj przez Nas Szkole Głównéj i wszystkim, składać ją mającym, tak krajowym, jako téż z zagranicy przybywającym Nauczycielom i słuchaczom, zapewniamy szczególną Naszą Królewską opiekę. Nadto Nauczycielom prawo do wszelkich zaszczytów i ozdób, a mianowicie za przykładem chwalebnéj pamięci Króla Zygmunta I-go, aktualnym Professorom, nie szlachcie, przywiléj osobistego szlachectwa, które, po dziesięciu latach uczenia spadać ma dziedzictwem na ich potomstwo.

Upoważniamy Szkołę Główną do dawania wszelkich stopni w każdym wydziale, i utrzymywania osobnéj cenzury na pisma swych członków, a pod témi względami chcemy ją miéć w równi lz Uniwersytetami tak w Naszych, jak w innych Państwach istniejącemi.

Zaprowadzenie téj Szkoły Głównéj, dostojne jéj umieszczenie, uposażenie dostateczne z funduszów edukacyjnych i dozór nad nią Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego polecamy.

Co dla większéj wagi podpisem ręki Naszej Królewskiej, przy wyciśnieniu pieczęci Królestwa Naszego Polskiego, stwierdzamy.

Dan w St.-Petersburgu, dnia siódmego (dziewiętnastego) Listopada, tysiąc ośmset szesnastego roku.

(podpisano) „ALEXANDER”
przez Cesarza i Króla,
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *Ig. Sobolewski.*

(L. S.)

№ 4.

Внутреннее устройство Царскаго Варшавскаго Университета.

Введеніе.

I. Составъ Университета и распредѣленіе наукъ. II. Курсы и вакаціи. III. Ректоръ и Деканы. IV. Профессоры. V. Засѣданія. VI. Собранія. VII. Ученики и дисциплина. VIII. Экзамены. IX. Ученыя степени. X. Канцелярія.

Царскій Варшавскій Университетъ есть самое высшее учебное заведеніе, въ коемъ сосредоточивается преподаваніе наукъ, знаній и изящныхъ искусствъ, и которому присвоено право присуждать ученыя степени.

Университетъ обязанъ не только поддерживать въ Государствѣ знанія и науки на той степени, которой онѣ уже достигли въ ученомъ мірѣ, но, сверхъ того, совершенствовать и распространять оныя и примѣнять теоретическія ихъ выводы къ практикѣ на общественную пользу.

ГЛАВА I.

Составъ Университета и распредѣленіе наукъ.

§ 1.

Царскій Варшавскій Университетъ, согласно Высочайшему уставу отъ 7 (19) Ноября 1816 года, состоитъ изъ пяти отдѣленій или факультетовъ: 1) богословскаго; 2) юридическихъ и административныхъ наукъ; 3) медицинскихъ наукъ; 4) философическаго; 5) изящныхъ наукъ и искусствъ.

§ 2.

Каждое отдѣленіе состоитъ изъ Декана и Профессоровъ.

§ 3.

Отдѣленіе богословское заключаетъ въ себѣ слѣдующіе главные предметы: догматическое богословіе; нравственное богословіе; изложеніе ветхаго завѣта; изложеніе новаго завѣта; пастырское богословіе; церковную исторію.

§ 4.

Въ отдѣленіе юридическихъ и административныхъ наукъ, по отдѣлу 1-му, юридическихъ наукъ, входятъ: энциклопедія

N° 4.

Urządzenie wewnętrzne Uniwersytetu Królewsko-Warszawskiego.

Wstęp.

I. Skład Uniwersytetu i podział nauk; II. Kursa i Ferye; III. Rektor i Dziekani; IV. Professorowie; V. Posiedzenia obradne; VI. Zgromadzenia; VII. Uczniowie i karność; VIII. Examina; IX. Stopnie Akademickie; X. Kancellarya.

Uniwersytet Królewsko-Warszawski jest szkołą najwyższą nauk, umiejętności i sztuk pięknych, z władzą nadawania stopni akademickich.

Uniwersytet ma nietylko utrzymywać w narodzie nauki i umiejętności w takim stopniu, na jakim już w świecie uczonym stanęły, ale nadto, doskonalić je, rozkrzewiać i teoryą ich do użytku społeczności zastosowywać.

Tytuł I.

Skład Uniwersytetu i podział nauk.

§ 1.

Uniwersytet Królewski w Warszawie, stosownie do ustawy Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości z dnia 7 (19) Listopada 1816 roku, składa się z pięciu wydziałów czyli fakultetów: 1) Teologicznego, 2) Prawa i nauk administracyjnych, 3) Nauk lekarskich, 4) Filozoficznego, 5) Nauk i sztuk pięknych.

§ 2.

Każdy wydział składa się z Dziekana i z Professorów.

§ 3.

Wydział Teologiczny obejmuje następujące główne przedmioty: teologię dogmatyczną; teologię moralną; wykład starego testamentu; wykład nowego testamentu; teologię pastoralną; historyę kościelną.

§ 4.

Wydział Prawa i Administracyi, Oddział I, Prawa, obejmuje: encyklopedyę prawa; historyę prawa; instytucye prawa rzym-

права; исторія права; институціи римскаго права; пандекты; мѣстные обязательные гражданскіе законы; гражданское и уголовное судопроизводство; учрежденіе нотаріата, ипотеки и судебныхъ мѣстъ; коммерческое право или торговый уставъ; естественное право; уголовные законы; публичное право; каноническое право; польское право съ исторіею онаго.

Въ отдѣлъ 2-ой административныхъ наукъ входятъ: энциклопедія административныхъ наукъ; политическая экономія; наука о финансахъ; наука полиціи; статистика; практическое дѣлопроизводство по административной части; энциклопедія сельскаго хозяйства и технологіи; сельское хозяйство и технологія.

§ 5.

Въ отдѣленіи медицинскомъ преподаются: анатомія; физіологія; фармація; хирургія; наука о лекарствахъ (materia medica) и частная патологія; терапія; клиника; повивальное искусство; ветеринарія; судебная медицина.

§ 6.

По отдѣленію философическихъ наукъ, отдѣлъ 1, чистая философія: антропологія; логика и метафизика; исторія философіи; педагогика; нравственная философія.

Отдѣлъ 2, математика: высшая математика; прикладная математика; начертательная геометрія; астрономія съ наблюденіями и составленіемъ общихъ картъ.

Отдѣлъ 3, естественныя науки: физика въ полномъ объемѣ съ опытамы; гидростатика, гидравлика, оптика, катоптрика и діоптрика; химія съ анализомъ; минералогія; геологія и зоологія; лѣсоводство; ботаника и надзоръ за ботаническимъ садомъ.

§ 7.

По отдѣленію изящныхъ наукъ и искусствъ, отдѣлъ 1, изящныя науки: греческій языкъ и словесность; латинскій языкъ и словесность; восточные языки; славянскія нарѣчія; всеобщая исторія и вспомогательныя науки: географія, критика, хронологія, геральдика, нумизматика и проч.; библіографія и надзоръ за библіотекою.

Отдѣлъ 2, изящныя искусства: полевое межеваніе, нивеллировка и черченіе; низшая архитектура съ теоріею по-

skiego; pandekta; prawo cywilne, obowiązujące w kraju; prawo postępowania cywilnego i kryminalnego; organizacyę notaryatu, hipoteki, sądów; prawo, czyli kodex handlowy; prawo natury; prawo kryminalne; prawo publiczne; prawo kościelne; prawo polskie, dawane z historyą jego.

Oddział 2-gi, Administracyi, obejmuje: encyklopedyę nauk administracyjnych; ekonomię polityczną; naukę finansową; naukę policyi; statystykę; manipulacyę praktyczną wydziałów administracyjnych; encyklopedyę ekonomiczną i technologiczną; rolnictwo i technologię.

§ 5.

Wydział Lekarski obejmuje: anatomię; fizyologię; farmacyę; chirurgię; materyę medyczną i patologię szczególną; terapiję; klinikę; sztukę położniczą; weterynaryę; medycynę sądową;

§ 6.

Wydział umiejętności filozoficznych, Oddział 1-szy, Właściwa Filozofia: antropologia; loika, metafizyka; historya filozofii; pedagogika; etyka.

Oddział 2-gi, Matematyka: matematyka wyższa; matematyka stosowana; jeometrya wykreślna; astronomia z obserwowaniem i robieniem mapp ogólnych.

Oddział 3-ci, Nauki przyrodzone: fizyka w całéj obszerności z doświadczeniami; hidrostatyka, hidraulika, optyka, katoptryka i dyoptryka; chemia z applikacyą; mineralogia; geologia i zoologia; leśnictwo; botanika z dozorem ogrodu botanicznego.

§ 7.

Wydział nauk i sztuk pięknych, Oddział 1-szy, Nauk pięknych: język i literatura grecka; język i literatura łacińska; języki oryentalne; dyalekta słowiańskie; literatura polska; historya powszechna z pomocniczemi wiadomościami: jeografija, krytyka, chronologia, heraldyka, numizmatyka etc; bibliografia z dozorem biblioteki.

Oddział 2-gi, Sztuk pięknych: miernictwo polowe, niwellacya i stosowne rysunki; architektura niższa z nauką o konstrukcyi,

строекъ, съ наукою о матеріалахъ и составленіи смѣтъ и съ черченіемъ плановъ; высшая архитектура съ черченіемъ плановъ, и теоріею перспективы; теорія водяныхъ построекъ съ черченіемъ плановъ; механика въ полномъ объемѣ, и наука о машинахъ съ рисованіемъ;

a) рисованіе,
b) живопись,
c) ваяніе,
d) гравированіе.
} теорія вмѣстѣ съ практикою.

ГЛАВА II.

Курсы и вакаціи.

§ 8.

Полный курсъ предписанныхъ наукъ продолжается во всѣхъ факультетахъ три, по медицинскому же факультету четыре года.

§ 9.

Распредѣленіе предметовъ на годичные курсы и между Профессорами установляется въ факультетскихъ засѣданіяхъ, обросписаніе же часовъ для всякаго предмета составляется въ общемъ собраніи всѣхъ факультетовъ.

§ 10.

При этомъ распредѣленіи слѣдуетъ имѣть въ виду, чтобы вновь поступающіе ученики каждый годъ находили для себя приготовительные предметы, и чтобы ученики одного факультета могли слушать вспомогательныя науки, преподаваемыя въ другихъ факультетахъ.

§ 11.

Составленное такимъ образомъ распредѣленіе предметовъ преподаванія, вмѣстѣ съ программами, представляется немедленно въ Правительственную Коммисію.

§ 12.

Факультеты въ своихъ засѣданіяхъ опредѣляютъ, какіе предметы ученики по своему факультету должны считать главными или вспомогательными.

§ 13.

Вакаціонное время въ Университетѣ продолжается съ 1 Августа по первое число Октября. На праздники Рождества Христова назначается восемь дней, а во время Пасхи—десять дней отдыха.

o materyałach, obliczaniu kosztów i stosowne rysunki; architektura wyższa i stosowne rysunki, perspektywa; budownictwo wodne i odpowiadające rysunki; mechanika we wszystkich swoich częściach, nauka o machinach i stosowne rysunki;

a) rysunki,
b) malarstwo,
c) snycerstwo,
d) sztycharstwo,

} teorya z praktyką.

TYTUŁ II.

Kursa i Ferye.

§ 8.

W każdym wydziale przepisane dla niego nauki mają być całkowicie wydane w przeciągu lat trzech, w wydziale zaś Lekarskim w ciągu lat czterech.

§ 9.

Rozkład nauk na każdy rok i na osoby uczące, uskuteczniony będzie na posiedzeniach wydziałowych; rozkład tychże na godziny, na posiedzeniach wydziałów połączonych.

§ 10.

Przy tym rozkładzie będzie miany wzgląd, aby w każdym roku nowo-przybywający uczniowie znajdowali nauki przygotownicze, tudzież, aby uczniowie jednego wydziału uczęszczać mogli na przedmioty pomocnicze do innych wydziałów.

§ 11.

Rozkład takowy wraz z programmatami dawać się mających nauk, po uskutecznieniu, przesyłany będzie niezwłocznie Kommissyi Rządowéj.

§ 12.

Jakie przedmioty dla uczniów każdego wydziału uważać się mają za główne, a jakie za pomocnicze, stanowią wydziały na swoich posiedzeniach.

§ 13.

Czas na wakacye dla Uniwersytetu oznacza się od początku miesiąca Sierpnia do dnia pierwszego Października. Na Boże Narodzenie będą ferye przez dni ośm, a na Wielkanoc przez dni dziesięć.

ГЛАВА III.

Ректоръ и Деканы.

§ 14.

Должности Ректора и Декановъ замѣщаются по выборамъ на основаніи §§ 81—91.

§ 15.

Избраннаго Ректора Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по воспослѣдовавшемъ съ ея стороны разрѣшеніи, представляетъ на Высочайшее утвержденіе; Деканы же утверждаются самою Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 16.

Введеніе въ должность утвержденнаго Ректора совершается публично, на торжественномъ собраніи, членомъ, откомандированнымъ Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 17.

При вступленіи Ректора въ должность, предмѣстникъ его даетъ отчетъ о своемъ управленіи, съ изображеніемъ состоянія и развитія всѣхъ подвѣдомственныхъ Университету учрежденій.

§ 18.

Ректоръ, какъ начальникъ всѣхъ факультетовъ, наблюдаетъ:

1) за точнымъ приведеніемъ въ дѣйствіе плана наукъ по всему Университету;

2) за исполненіемъ изданныхъ для Университета постановленій;

3) за цѣлостью и храненіемъ въ порядкѣ принадлежащихъ Университету коллекцій, то есть: библіотеки, кабинетовъ физическаго, химическаго и естественной исторіи; ботаническаго сада, музея изящныхъ искусствъ, и т. п., кои, на основаніи особыхъ распоряженій, должны находиться въ непосредственномъ завѣдываніи подлежащихъ Профессоровъ;

4) за приходомъ и расходомъ Университетскихъ суммъ, и за употребленіемъ ихъ соотвѣтственно назначенію.

TYTUŁ III.

Rektor i Dziekani.

§ 14.

Urzędy Rektorów i Dziekanów będą obieralne podług §§ od 81 do 91.

§ 15.

Wybranego Rektora Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po swojéj approbacyi, przedstawia Monarsze do zatwierdzenia; Dziekanów zaś potwierdza sama tylko Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 16.

Rektor, po otrzymaniu potwierdzenia, installowany będzie uroczyście, na Zgromadzeniu obchodowém, przez delegowanego z Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 17.

Akt installacyi Rektora zącznie jego poprzednik zdaniem sprawy ze swego urzędowania, i wystawieniem stanu i postępu wszelkich instytucyj Uniwersytetu.

§ 18.

Rektor jako naczelnik wszystkich Wydziałów czuwa:

1) nad wykonaniem planu nauk w całym Uniwersytecie;

2) nad wykonaniem wszelkich urzędów Uniwersytetowi przepisanych;

3) nad całością i porządkiem zbiorów do Uniwersytetu należących, jako to: biblioteki, gabinetów fizycznego, chemicznego, historyi naturalnéj, ogrodu botanicznego, sztuk pięknych i t. d. które, podług urządzeń szczególnych, zostawać będą pod bezpośrednim dozorem Professorów właściwych;

4) nad dochodami i wydatkami Uniwersytetu, aby na właściwy cel były obracane.

§ 19.

По дѣламъ, касающимся Университета, Ректоръ входитъ съ своими представленіями въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и въ другія правительственныя мѣста, и поддерживаетъ съ ними надлежащія сношенія.

§ 20.

Ректоръ Университета, во все время исправленія должности, состоитъ непремѣннымъ членомъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 21.

Ректоръ вводитъ Декановъ и Профессоровъ въ исправленіе возложенныхъ на нихъ обязанностей.

§ 22.

Ректоръ свидѣтельствуетъ экстраординарные расходы по всѣмъ факультетамъ и не дозволяетъ переводить свободныхъ остатковъ изъ одного факультета въ другой, безъ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 23.

Ректоръ не можетъ отлучаться изъ Университета безъ дозволенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, даже во время вакацій и праздничныхъ дней.

§ 24.

Ректоръ, желая выйти въ отставку, долженъ просить о томъ, по крайней мѣрѣ, за три мѣсяца впередъ.

§ 25.

Деканъ есть представитель своего факультета, блюститель его правъ и ближайшій его начальникъ, а по своему званію, заступающій мѣсто Ректора въ своемъ факультетѣ и старшій Профессоръ.

§ 26.

Къ нему относится ближайшій надзоръ за Профессорами, учениками и всѣми лицами, принадлежащими къ составу его факультета.

§ 27.

Деканъ выдаетъ ежегодно, всякому ученику своего фа-

§ 19.

Przełożenia tyczące się Uniwersytetu do Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, i innych Władz krajowych, podawane będą przez Rektora, który z niemi utrzymuje potrzebne stosunki.

§ 20.

Rektor Uniwersytetu, przez czas urzędowania swego, jest z prawa Członkiem Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 21.

Rektor installuje Dziekanów i Professorów obejmujących swoje obowiązki.

§ 22.

Zaświadcza każdy wydatek z extraordynaryów we wszystkich wydziałach, a coby w jednym oszczędzoném było, bez wiedzy Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nie dozwoli przenosić do drugiego wydziału.

§ 23.

Rektor nie może się oddalać od Uniwersytetu, bez pozwolenia Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, nawet w czasie wakacyj lub feryj.

§ 24.

Chcąc otrzymać dymissyą, zgłosi się o nią najmniéj kwartałem wprzódy.

§ 25.

Dziekan jest reprezentantem swego wydziału, stróżem jego dobra i najbliższym jego przełożonym, jest w nim zastępcą naturalnym Rektora i pierwszym Professorem.

§ 26.

On ma najbliższy dozór nad Professorami, uczniami i osobami należącemi do jego wydziału.

§ 27.

Dziekan daje corocznie, przy zapisie, każdemu uczniowi swe-

культета, при внесеніи его въ списокъ, планъ лекціи по своему и по другимъ факультетамъ, указывая ему на тѣ, которыя онъ долженъ посѣщать, соотвѣтственно избранному имъ званію.

§ 28.

Каждый Деканъ ведетъ списокъ ученикамъ своего факультета, раздѣляя ихъ на однолѣтнихъ, двухлѣтнихъ и т. д., съ поименованіемъ предметовъ, которыхъ они слушаютъ въ другихъ факультетахъ. Копію этого списка Деканъ сообщаетъ Ректору.

§ 29.

Деканъ представляетъ въ засѣданіи Университетскаго Совѣта годовой отчетъ о состояніи своего факультета.

§ 30.

Деканъ, до истеченія срока своей должности, увѣдомляетъ о семъ Ректора, по крайней мѣрѣ, за двѣ недѣли впередъ.

§ 31.

Ректоръ исправляетъ свою должность въ продолженіе четырехъ, Деканъ же — въ продолженіи трехъ лѣтъ, со дня ихъ избранія.

§ 32.

Должности эти считаются вакантными:

1) по истеченіи положеннаго срока;
2) вслѣдствіе смерти;
3) вслѣдствіе отставки;
4) вслѣдствіе самовольной отлучки;
5) и вслѣдствіе болѣзни, продолжающейся болѣе шести мѣсяцевъ и лишающей чиновника возможности исправлять свою должность.

§ 33.

Всѣ вышеизложенныя обстоятельства предоставляютъ кому слѣдуетъ право созвать избирательное собраніе въ кратчайшій по возможности срокъ, по предварительномъ увѣдомленіи о семъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 34.

Въ первыхъ четырехъ случаяхъ, временное исправленіе должности не можетъ продолжаться болѣе одного мѣсяца; въ случаѣ же болѣни, или дозволеннаго отпуска — не болѣе шести мѣсяцевъ.

go wydziału plan lekcyj i wskazuje na które ma uczęszczać, tak w swoim jak i w innych wydziałach, stosownie do zawodu do jakiego się tenże sposobi.

§ 28.

Każdy Dziekan utrzymuje listę uczniów swego wydziału, rozgatunkowaną na pierwszo-letnich, drugo-letnich i t. d., z dołączeniem na jakie którzy przedmioty uczęszczają do innych wydziałów; kopiją téj listy oddaje Rektorowi.

§ 29.

Zdaje Radzie Uniwersyteckiéj rapport roczny o stanie wydziału.

§ 30.

Dziekan, przed upłynieniem czasu urzędowania swego, ostrzega o tém Rektora, przynajmniéj dwoma tygodniami.

§ 31.

Urzędowanie Rektora trwa lat cztéry, urzędowanie Dziekana lat trzy, od dnia ich wyboru.

§ 32.

Urzędy te wakują:

1) przez upłynienie zamierzonego czasu;

2) przez śmierć;

3) przez dymissyę;

4) przez oddalenie się bez pozwolenia;

5) przez chorobę dłuższą nad sześć miesięcy, pozbawiającą urzędnika sposobności sprawowania swego urzędu.

§ 33.

Te wszystkie okoliczności upoważniają kogo należy, do zwołania Zgromadzeń wyborowych, w czasie ile być może najkrótszym, za poprzedniczém doniesieniem o tém Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 34.

W pierwszych czterech przypadkach, zastępstwo nie może trwać dłużéj nad miesiąc jeden, w czasie zaś choroby lub oddalenia się za pozwoleniem—nad sześć miesięcy.

§ 35.

До наступленія новыхъ выборовъ и утвержденія въ должности, а также и въ другихъ случаяхъ, мѣсто Декана заступаетъ старшій Профессоръ изъ числа членовъ Совѣта подлежащаго факультета.

§ 36.

Мѣсто Ректора во всякомъ случаѣ заступаетъ Деканъ, старшій по назначенію въ это званіе, а въ случаѣ болѣзни сего послѣдняго слѣдующій за нимъ по старшинству Деканъ.

§ 37.

Заступающіе мѣсто Декана или Ректора пользуются всѣми предоставленными этимъ званіямъ правами голоса и власти. Жалованьемъ однакожъ, присвоеннымъ этимъ должностямъ, они пользуются только тогда, когда онѣ будутъ объявлены вакантными, на основаніи § 32.

§ 38.

Профессоръ, избранный въ должность Декана или Ректора, не перестаетъ исполнять обязанностей Профессорскаго званія.

§ 39.

Профессоръ, избранный въ Деканы, кромѣ своего жалованья, получаетъ и Деканское, со дня утвержденія въ этой должности.

§ 40.

Профессоръ или заслуженный, избранный въ Ректоры, сверхъ Профессорскаго жалованья или выслуженнаго пенсіона, получаетъ еще Ректорское жалованье, со дня утвержденія въ этой должности.

§ 41.

По истеченіи опредѣленнаго срока службы, какъ Ректоръ, такъ и Деканъ пользуются и впредь, смотря по своему званію, Профессорскимъ жалованьемъ или пенсіономъ и сохраняютъ занимаемыя ими прежде должности.

ГЛАВА IV.

Профессоры.

§ 42.

Профессоры Университета раздѣляются на ординарныхъ, экстраординарныхъ и доцентовъ.

§ 35.

Nim nastąpi wybór nowy i potwierdzenie, toż w każdéj innéj potrzebie, zastępcą Dziekana jest najdawniejszy Professor radny tegoż wydziału.

§ 36.

Zastępcą w każdym razie Rektora jest Dziekan aktualny, najdawniejszy w swojem urzędowaniu dziekańskiem, a gdyby ten nie mógł dla słabości, następujący w takowém starszeństwie.

§ 37.

Zastępcy Dziekana lub Rektora mają głos i władzę tym urzędom służącą. Pensyę zaś do urzędów przywiązaną wtenczas tylko pobierają, gdy te podług § 32-go wakują.

§ 38.

Professor obrany Dziekanem lub Rektorem nie przestaje pełnić swoich obowiązków professorskich.

§ 39.

Professor obrany Dziekanem pobiera, obok pensyi professorskiéj, pensyę dziekańską, od czasu jego potwierdzenia.

§ 40.

Professor lub Emeryt obrany Rektorem, obok pensyi professorskiéj lub emerytalnéj, pobiera pensyę rektorską, od czasu swego potwierdzenia.

§ 41.

Po ukończeniem urzędowaniu jak Dziekan tak Rektor pozostają przy właściwéj swojéj pensyi professorskiéj, lub emerytalnéj, i przy dawniejszych swoich obowiązkach.

TYTUŁ IV.

Professorowie.

§ 42.

Professorowie Uniwersytetu dzielą się na zwyczajnych, przybranych i upoważnionych.

§ 43.

Профессоры избираются и назначаются Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 44.

Ординарнымъ Профессорамъ присвоено постоянное, положенное штатомъ жалованье; экстраординарные Профессоры получаютъ временное жалованье, по особому разрѣшенію Правительственной Коммисіи; Профессоры же въ званіи доцентовъ содержатся собственными своими средствами, или съ дозволенія Коммисіи получаютъ вознагражденіе отъ учениковъ, по добровольному съ ними соглашенію.

§ 45.

Никто не можетъ быть избранъ ординарнымъ Профессоромъ Университета, кто не имѣетъ степени Доктора подлежащаго факультета.

§ 46.

Никто не можетъ быть впредь назначенъ экстраординарнымъ Профессоромъ или доцентомъ, кто не имѣетъ по крайней мѣрѣ степени Магистра.

§ 47.

Изъ числа ординарныхъ Профессоровъ, по представленію Совѣта Университета, Правительственная Коммисія назначаетъ членовъ Совѣта по каждому факультету.

§ 48.

Число Профессоровъ, входящихъ въ составъ Совѣта по каждому факультету, не можетъ превышать шести, вмѣстѣ съ Деканомъ, за исключеніемъ факультета изящныхъ наукъ и искусствъ, въ которомъ, по причинѣ значительнаго числа Профессоровъ, полагается не болѣе восьми Профессоровъ въ званіи членовъ Совѣта.

§ 49.

Ежегодно, въ началѣ Сентября мѣсяца, Профессоры представляютъ подлежащему Декану проектъ или программу будущихъ своихъ лекцій, съ поименованіемъ авторовъ, которыми они преимущественно намѣрены руководствоваться.

§ 50.

Каждый Профессоръ долженъ преподавать свой предметъ акуратно въ назначенное время и приготовившись надлежа-

§ 43.

Professorów mianuje i upoważnia Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 44.

Professorowie zwyczajni pobierają pensyę stałą etatową; Professorowie przybrani otrzymują doczasową, za osobném Kommissyi Rządowéj rozporządzeniem; Professorowie upoważnieni utrzymują się swoim kosztem, lub, na mocy zezwolenia Kommissyi Rządowéj, z opłaty od uczniów, za ugodą z nimi prywatną.

§ 45.

Nie może być Professorem zwyczajnym Uniwersytetu, kto nie ma stopnia Doktoratu właściwego wydziału.

§ 46.

Nie może być odtąd Professorem przybranym ani upoważnionym, kto nie ma przynajmniéj stopnia Magisterii.

§ 47.

Z grona Professorów zwyczajnych, na podanie Rady Uniwersytetu, mianowani będą przez Kommissyę Rządową Professorowie wchodzący do Rady wydziałów.

§ 48.

Liczba Professorów radnych w jednym wydziale nie może przenosić liczby sześciu wraz z Dziekanem, wyjąwszy wydział nauk i sztuk pięknych, jako w połączeniu swojem znaczną liczbę Professorów obejmujący, który może mieć do ośmiu Professorów Radnych.

§ 49.

Professorowie składać będą co rok, pierwszych dni miesiąca Września, każdy u właściwego Dziekana, prospekta czyli programmata przyszłych swoich prelekcyj, wymieniając autorów, których się szczególniéj trzymać zamyślają.

§ 50.

Każdy Professor dawać będzie swoje nauki regularnie w czasie oznaczonym i z należytém przygotowaniem, chroniąc się dy-

щимъ образомъ, и избѣгать при этомъ диктовки, за исключеніемъ весьма важныхъ предметовъ, которые трудно удержать въ памяти.

§ 51.

Профессоръ, немогущій явиться на свою лекцію, долженъ письменно увѣдомить о семъ подлежащаго Декана, съ объясненіемъ причинъ, и сообщить о томъ своимъ слушателямъ; такимъ же образомъ долженъ поступать въ подобныхъ случаяхъ и Деканъ, относительно Ректора и слушателей.

§ 52.

Профессоры, пользуясь полною свободою въ изложеніи всякихъ истинъ, должны избѣгать сужденій предосудительныхъ для религіи, нравственности и Правительства.

§ 53.

Всякая теорія должна быть по возможности примѣняема къ практикѣ, сообразно съ мѣстными пользами и потребностями. И потому преподаватели всѣхъ наукъ обязаны: обращать вниманіе на состояніе ихъ въ здѣшнемъ краѣ, дѣлать и сообщать свои собственныя открытія и указывать на необходимость дальнѣйшихъ опытовъ и наблюденій. Описывая иностранныя естественныя произведенія, искусства и изобрѣтенія, они должны сравнивать оныя съ мѣстными или указывать на ихъ недостатокъ въ краѣ и на средства къ восполненію онаго, однимъ словомъ—заботиться о возвышеніи уровня народнаго просвѣщенія, въ полномъ смыслѣ этого слова.

§ 54.

Профессоры должны обращать особенное вниманіе на учениковъ, обязанныхъ держать срочный экзаменъ, а еще болѣе на учениковъ, получающихъ пособіе отъ Правительства. Они представляютъ объ нихъ рапорты Деканамъ: о первыхъ—по истеченіи всякаго полугодія, о послѣднихъ же, которыхъ они должны употреблять себѣ въ помощь, при учительскихъ занятіяхъ,—каждую четверть года.

§ 55.

По приглашенію Декана или Ректора, каждый Профессоръ обязанъ явиться въ Университетское засѣданіе или на экзамены по своему факультету. Кто изъ нихъ не можетъ прибыть въ засѣданіе, тотъ долженъ заблаговременно увѣдомить о семъ Предсѣдательствующаго.

ktowania, wyjąwszy w rzeczach najważniejszych a trudnych do spamiętania.

§ 51.

Nie mogący przyjść na swoją godzinę, winien o tém uwiadomić na piśmie właściwego Dziekana, z wymienieniem powodów, tudzież ostrzedz słuchaczów; a w podobnym przypadku Dziekan względem swoich prelekcyj, Rektora i słuchaczów.

§ 52.

Przy zupełnéj wolności wykładania prawd wszelkich, uczący wystrzegać się będą twierdzeń, któreby Religii, dobrym obyczajom i Rządowi uwłaczały.

§ 53.

Wszelka teorya, ile to być może stosowaną będzie do praktyki, a mianowicie do użytku i potrzeb krajowych. Wykładający zatém swoje nauki i umiejętności zwracać będą uwagę na stan ich w naszym kraju, czynić i przytaczać własne odkrycia, tudzież wskazywać potrzebę czynienia dalszych postrzeżeń. Opisujący płody przyrodzone, kunszta i wynalazki zagraniczne, porównywać je będą z krajowemi, lub ostrzegać o ich niedostatku, i środki do zaprowadzenia nastręczać, słowem starać się będą o podwyższenie oświaty narodowéj w całém znaczeniu tego wyrazu.

§ 54.

Na uczniów mających w czasie zdać examen, a więcéj jeszcze na uczniów otrzymujących pomoc od Rządu, Professorowie dadzą szczególniejszą baczność. O piérwszych co pół roku, o drugich których mają używać do swojej pomocy w pracach nauczycielskich co kwartał składać będą rapporta Dziekanom.

§ 55.

Na wezwanie Dziekana lub Rektora, każdy Professor obowiązany jest znajdować się na posiedzeniach Uniwersytetu i examinach swojego wydziału. Nie mogący być obecnym ostrzeże wcześnie Prezydującego.

§ 56.

Каждый Профессоръ долженъ испытывать своихъ учениковъ, посредствомъ предлагаемыхъ имъ въ продолженіе года вопросовъ, для того, чтобы удостовѣриться о ихъ успѣхахъ въ наукахъ.

§ 57.

Профессоры не могутъ отлучаться изъ Университета, безъ дозволенія начальства, за исключеніемъ вакаціоннаго времени, и въ семъ послѣднемъ случаѣ извѣщаютъ о своей отлучкѣ Ректора. Десятидневный отпускъ разрѣшаетъ Профессору Ректоръ собственною властью, объ увольненіи же его на болѣе продолжительное время онъ испрашиваетъ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 58.

Уволенные въ отпускъ пополняютъ пропущенныя лекціи въ другое время, но такимъ образомъ, чтобы избранные ими часы не мѣшали ученикамъ слушать лекціи по другимъ предметамъ.

§ 59.

Профессоръ, желающій оставить службу навсегда, долженъ, по крайней мѣрѣ за три мѣсяца впередъ, подать прошеніе объ отставкѣ, посредствомъ Университетскаго Совѣта, въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 60.

Профессоры по всякому дѣлу сносятся съ Деканами и съ Ректоромъ и, совмѣстно съ ними, стараются поддержать между учениками порядокъ, спокойствіе и благопристойность.

§ 61.

Въ случаѣ замѣченнаго со стороны Профессора упущенія въ исполненіи вышеизложенныхъ обязанностей, ему, на первый разъ, дѣлается замѣчаніе Деканомъ, во второй разъ—Ректоромъ, по донесенію Декана, въ третій же разъ—Совѣтомъ Университета. Въ случаѣ болѣе частыхъ упущеній, дѣлается представленіе въ Правительственную Коммисію, которая поступитъ съ виновнымъ на основаніи устава, который будетъ изданъ впослѣдствіи.

§ 56.

Każdy Professor w ciągu roku doświadczać będzie swych uczniów przez zapytania, w celu zapewnienia się o ich postępie.

§ 57.

Professorowie nie mogą się oddalać od Uniwersytetu, bez pozwolenia, wyjąwszy wakacye, w czasie których o swojem oddaleniu Rektora uwiadomią. Do oddalenia się Professora najwięcéj na dni dziesięć, sam Rektor wydaje pozwolenie. Na dłuższy czas obowiązany będzie wyjednać je w Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 58.

Oddalający się za pozwoleniem, opuszczoną liczbę godzin wynagrodzą w takim czasie, iżby przybrane godziny nie przeszkadzały uczniom do słuchania innych przedmiotów.

§ 59.

Professor, chcący na zawsze opuścić swoje obowiązki, powinien najmniéj trzema miesiącami pierwéj zgłosić się, przez Radę Uniwersytecką, o dymissyę do Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 60.

Professorowie znosić się będą w każdéj potrzebie z Dziekanem i z Rektorem, tudzież wspólnie z nimi utrzymywać pomiędzy uczniami ducha porządku, spokojności i przystojności.

§ 61.

Powyższe obowiązki w przypadku uchybienia, za pierwszym razem przypomina Professorowi Dziekan; za drugim Rektor, uwiadomiony przez Dziekana; za trzecim Rada Uniwersytetu. Częściéj uchybiający doniesiony będzie Kommissyi Rządowéj, która z nim podług kodexu, ułożyć się mającego, postąpi.

§ 62.

Доценты имѣютъ право обучать всѣмъ тѣмъ предметамъ, по которымъ они получили дипломы на степень Магистра или Доктора, хотя бы уже находились ординарные Профессоры этихъ предметовъ.

§ 63.

Доценты, доказавшіе свою полезную дѣятельность, могутъ быть приглашаемы для преподаванія нѣкоторыхъ предметовъ, въ званіи экстраординарныхъ Профессоровъ, въ помощь ординарнымъ Профессорамъ, и съ жалованьемъ, какое имъ будетъ назначено Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 64.

Какъ экстраординарные Профессоры, такъ и Доценты подчиняются уставамъ, обязательнымъ для ординарныхъ Профессоровъ Университета, сносятся съ факультетами относительно времени чтенія своихъ лекцій и представляютъ Деканамъ свои программы и рапорты.

§ 65.

При одинаковыхъ способностяхъ и достоинствахъ, Доценты предъ прочими кандидатами, имѣютъ право на занятіе каѳедръ. Въ случаѣ встрѣтившейся надобности въ исправленіи обязанностей Профессора, они по своему званію заступаютъ мѣсто ординарныхъ Профессоровъ.

ГЛАВА V.

Засѣданія.

§ 66.

Университетскія засѣданія бываютъ слѣдующія:

1) отдѣльныхъ факультетовъ;
2) факультетскихъ Совѣтовъ;
3) соединенныя засѣданія нѣсколькихъ или всѣхъ вмѣстѣ факультетовъ;
4) Совѣта Университета.

§ 67.

Въ засѣданіяхъ отдѣльныхъ факультетовъ присутствуютъ Деканъ и всѣ Профессоры подлежащаго факультета, ординарные Профессоры, съ правомъ рѣшительнаго голоса, прочіе же — только съ голосомъ совѣщательнымъ.

§ 62.

Professorowie upoważnieni mogą uczyć tych wszystkich przedmiotów, do których się ich patent Magistra lub Doktora rozciąga, choćby te już miały zwyczajnych Professorów.

§ 63.

Gdy Professorowie upoważnieni dadzą dowody użyteczności swéj pracy, mogą otrzymać wezwanie do dawania pewnych przedmiotów, w pomoc Professorom zwyczajnym, z tytułem Professorów przybranych i z pensyą od Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustanowioną.

§ 64.

Professorowie, tak przybrani jak upoważnieni, podlegają ustawom dla Professorów zwyczajnych Uniwersytetu przepisanym, znoszą się z wydziałami co do czasu dawania lekcyj, i na ręce Dziekanów oddają programmata i rapporta.

§ 65.

Przy równej zdatności i przymiotach ze współubiegającemi się, mają pierwszeństwo do otrzymania katedr wakujących. W przypadku potrzeby, w pełnieniu obowiązków nauczycielskich są naturalnemi zwyczajnych Professorów zastępcami.

TYTUŁ V.

Posiedzenia.

§ 66.

Posiedzenia Uniwersytetu są następujące:

1) Wydziałów pojedyńczych,
2) Rad wydziałowych,
3) Niektórych lub wszystkich wydziałów połączonych,
4) Rady Uniwersytetu.

§ 67.

Posiedzenia wydziałów pojedyńczych składają: Dziekan i wszyscy Professorowie jednego wydziału, zwyczajni z głosem stanowczym, inni — z doradczym.

§ 68.

Въ засѣданіяхъ факультетскаго Совѣта присутствуютъ Деканъ и Профессоры, коимъ присвоено званіе членовъ Совѣта; для полнаго комплекта необходимо по крайней мѣрѣ присутствіе трехъ членовъ.

§ 69.

Въ засѣданіяхъ отдѣльныхъ факультетовъ присутствующіе занимаются распредѣленіемъ учебныхъ предметовъ между Профессорами и означеніемъ часовъ для каждаго предмета.

§ 70.

Къ засѣданіямъ факултетскаго Совѣта относится:

1) разсмотрѣніе программъ;

2) представленіе предположеній, касающихся порядка и усовершенствованій въ факультетѣ;

3) разбирательство споровъ между учениками и судъ надъ ними.

§ 71.

Засѣданія отдѣльныхъ факультетовъ происходятъ два раза въ годъ; засѣданія факультетскаго Совѣта могутъ быть созываемы въ случаѣ надобности, по усмотрѣнію Декана.

§ 72.

Въ засѣданія отдѣльныхъ факультетовъ и факультетскаго Совѣта Деканъ приглашаетъ Ректора, а въ случаѣ его отсутствія, самъ предсѣдательствуетъ въ оныхъ.

§ 73.

Соединенныя засѣданія двухъ или болѣе факультетовъ, смотря по надобности, составляются изъ Ректора, изъ подлежащихъ Декановъ и Профессоровъ въ званіи членовъ Совѣта, приглашенныхъ Деканами, не менѣе какъ по одному изъ каждаго факультета.

§ 74.

Къ засѣданіямъ соединенныхъ факультетовъ относится:

1) распредѣленіе учебныхъ предметовъ по часамъ;

2) устройство преподаванія такимъ образомъ, чтобы одновременно съ главными предметами, излагаемыми въ одномъ факультетѣ, преподаваемы были въ другихъ факультетахъ состоящіе съ ними въ связи вспомогательные предметы;

3) изысканіе средствъ къ постепенному усовершенствова-

§ 68.

Posiedzenia Rady wydziałowéj składają: Dziekani i Professorowie Radni; trzy najmniéj osoby stanowią komplet.

§ 69.

Do posiedzeń wydziałów całych należy: rozkład przedmiotów naukowych na osoby uczące, i oznaczenie projective godzin na też przedmioty.

§ 70.

Do posiedzeń Rady wydziałowéj należy:

1) roztrząsanie programmatów;
2) przełożenie potrzeb wszelkich wydziału, tyczących się porządku i postępu;
3) rozpoznawanie sporów i sąd na uczniów tegoż wydziału.

§ 71.

Posiedzenia wydziałów całych odbywają się dwa razy do roku; posiedzenia Rady wydziałowéj w każdéj potrzebie, uznanéj od Dziekana.

§ 72.

Na posiedzenia wydziałów całych i Rady wydziałowéj wzywa Dziekan z uwiadomieniem Rektora, i w nieprzytomności jego prezyduje.

§ 73.

Posiedzenia wydziałów wedle potrzeby dwóch lub więcej połączonych, składają się z Rektora, z właściwych Dziekanów i Professorów radnych, wezwanych przez Dziekanów najmniéj po jednemu z każdego wydziału.

§ 74.

Do posiedzeń wydziałów połączonych należy:

1) rozkład przedmiotów naukowych na godziny,
2) zaradzenie, aby przedmioty naukowe w jednym wydziale odpowiadały stycznym przedmiotom w innych wydziałach,
3) uprzątanie przeszkód i obmyślanie środków do co-

нію всего Университета и устраненіе всякихъ къ тому препятствій.

§ 75.

Обыкновенныя засѣданія нѣсколькихъ соединенныхъ факультетовъ происходятъ одинъ разъ въ годъ, при открытіи учебнаго курса; чрезвычайныя засѣданія назначаются Ректоромъ всякій разъ, коль скоро онъ признаетъ нужнымъ созвать всѣ или нѣсколько факультетовъ для общихъ совѣщаній.

§ 76.

Совѣтъ Университета состоитъ изъ Ректора и Декановъ, въ случаѣ же надобности могутъ быть приглашаемы и Профессоры, но только съ совѣщательнымъ голосомъ. Для составленія комплекта нужно по крайней мѣрѣ присутствіе четырехъ членовъ.

§ 77.

Совѣту Университета подлежатъ:

1) всѣ хозяйственныя и административныя дѣла, которыхъ не могутъ рѣшить единолично ни Ректоръ, ни Деканы въ своихъ факультетахъ;

2) окончательное рѣшеніе вопросовъ по учебной части, то есть разсмотрѣніе и утвержденіе полнаго распредѣленія наукъ и программъ, представленныхъ Профессорами;

3) составленіе рапортовъ въ Правительственную Коммисію;

4) изслѣдованіе и обсужденіе неразрѣшенныхъ подлежащими факультетами споровъ между лицами, принадлежащими къ составу Университета;

5) наблюденіе за своевременнымъ назначеніемъ новыхъ выборовъ на должность Ректора и Декановъ;

6) представленіе въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія донесеній о вакантныхъ должностяхъ, о временномъ ихъ замѣщеніи и о новыхъ выборахъ;

7) Совѣтъ Университета можетъ также представлять отъ своего лица, въ Правительственную Коммисію, кандидатовъ на должность Профессора въ Университетѣ.

§ 78.

Обыкновенныя засѣданія Университетскаго Совѣта про-

raz większego postępu całego Uniwersytetu.

§ 75.

Zwyczajne posiedzenia wszystkich połączonych wydziałów, odbywają się raz do roku, przy rozpoczęciu nauk; nadzwyczajne, kiedy Rektor uzna potrzebę spólnego zniesienia się wszystkich lub niektórych wydziałów.

§ 76.

Rada Uniwersytetu składa się z Rektora i z Dziekanów; w potrzebie mogą być przybierani Professorowie z głosem doradczym. Komplet Rady najmniéj osób cztery stanowi.

§ 77.

Do Rady Uniwersytetu należą:

1) wszystkie sprawy porządkowe i ekonomiczne, których Rektor sam lub Dziekani pojedyńczo w swoich wydziałach załatwić nie mogą,

2) ostateczne rozstrzygnienie w rzeczach naukowych, a zatém rewizya i zatwierdzenie całkowitego rozkładu nauk i programmatów, przez Professorów podanych,

3) ułożenie rapportów do Kommissyi Rządowéj,

4) rozpoznawanie i sąd sporów pomiędzy osobami Uniwersytetu, nie załatwionych w właściwych wydziałach,

5) dopilnowanie, aby wybór nowy Dziekanów i Rektora następował w swoim czasie,

6) uwiadomienie Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, tak o zawakowaniu urzędów i ich zastępstwie, jako też o nowych wyborach,

7) Rada Uniwersytetu może także ze swojem poleceniem przedstawić Kommissyi Rządowéj kandydatów na Professorów Uniwersytetu.

§ 78.

Posiedzenia Rady Uniwersyteckiéj zwyczajne odbywają się

исходятъ всякій мѣсяцъ, чрезвычайныя же созываются по усмотрѣнію Ректора или Декановъ, или по письменному заявленію одного изъ Профессоровъ.

§ 79.

Во всѣхъ засѣданіяхъ вопросы рѣшаются простымъ большинствомъ голосовъ; въ случаѣ равенства ихъ рѣшаетъ Предсѣдательствующій.

ГЛАВА VI.

Собранія.

§ 80.

Университетскія Собранія бываютъ двухъ родовъ:

1) избирательныя, для выбора Ректора или Декановъ;

2) торжественныя, для отпразднованія торжественныхъ актовъ университета.

Избирательныя собранія.

§ 81.

Одни только Профессоры, входящіе въ составъ членовъ Совѣта, могутъ быть избираемы въ Ректоры и Деканы Университета.

§ 82.

Собраніе, для выбора Декана состоитъ изъ ординарныхъ Профессоровъ подлежащаго факультета, подъ предсѣдательствомъ Ректора.

§ 83.

Таковыя собранія созываются Ректоромъ по предварительномъ заявленіи о необходимости сего со стороны оканчивающаго срокъ своей службы Декана, или по собственному усмотрѣнію, когда по закону слѣдуетъ произвести новые выборы.

§ 84.

Предсѣдательствующій раздаетъ именные списки Профессоровъ собравшагося факультета, пользующихся званіемъ членовъ Совѣта, присутствующимъ членамъ, кои подчеркнувъ въ нихъ фамилію того, кого они желаютъ избрать въ Деканы, возвращаютъ свернутые списки Предсѣдателю. Сей послѣдній подаетъ свой голосъ такимъ же порядкомъ. Ежели количество

co miesiąc, nadzwyczajne, kiedy Rektor uzna potrzebę, lub jeden z Dziekanów albo Professorów uczyni o to przełożenie na piśmie.

§ 79.

Na wszystkich posiedzeniach, prosta większość głosów stanowi; równość zdań Prezydujący rozwiązuje.

TYTUŁ VI.

Zgromadzenia.

§ 80.

Zgromadzenia uniwersyteckie są dwojakie:

1) wyborowe, do urzędu Rektora i Dziekanów;

2) obchodowe, do uświetnienia uroczystości uniwersyteckich.

Zgromadzenia wyborowe.

§ 81.

Sami tylko Professorowie Radni mogą być obierani na Rektorów i Dziekanów w Uniwersytecie.

§ 82.

Zgromadzenie obierające Dziekana składa się z Professorów zwyczajnych właściwego wydziału, pod prezydencyą Rektora.

§ 83.

Na takowe Zgromadzenia wzywa Rektor, za poprzedniczém ostrzeżeniem o téj potrzebie przez kończącego swoje urzędowanie Dziekana, lub za własném onéj podług prawa uznaniem.

§ 84.

Prezydujący rozdaje każdemu z przytomnych listę imienną Professorów Radnych zgromadzonego wydziału, odbierający podkreśla imię tego, którego chce mieć Dziekanem; po czém listę zwiniętą składa przed Prezydującym. Toż samo czyni Prezydujący. Jeśli liczba list podkreślonych równa jest liczbie głosują-

подчеркнутыхъ списковъ равно числу избирателей, то Предсѣдательствующій, развернувъ особо каждый списокъ и предъявивъ присутствующимъ, прочитываетъ его вслухъ и приказываетъ внести оный въ протоколъ. Получившаго большинство голосовъ Предсѣдательствующій провозглашаетъ избраннымъ въ Деканы и представляетъ отъ имени факультета, на утвержденіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, вмѣстѣ съ избирательнымъ актомъ.

§ 85.

Еслибы оказалось, что въ одномъ спискѣ подчеркнуты два имена, или что количество свернутыхъ записокъ не соотвѣтствуетъ числу избирателей, то Предсѣдатель раздаетъ еще разъ сказанные списки, для вторичной баллотировки.

§ 86.

Еслибы въ какомъ либо факультетѣ не нашлось пяти лицъ съ правомъ избирательнаго голоса, въ такомъ случаѣ, для пополненія сего количества, приглашаются изъ другихъ факультетовъ, одинъ или два Декана, старшіе по лѣтамъ службы.

§ 87.

Собраніе для выбора Ректора, состоитъ изъ Декановъ и ординарныхъ и заслуженныхъ Профессоровъ всѣхъ факультетовъ.

§ 88.

Таковое собраніе созывается или самимъ Ректоромъ, оканчивающимъ службу, или заступающимъ его мѣсто; а предсѣдательствуетъ въ немъ одинъ изъ Декановъ, по предварительному съ ихъ стороны избранію для этой цѣли.

§ 89.

Предсѣдательствующій раздаетъ именные списки всѣхъ Декановъ и Профессоровъ, пользующихся званіемъ членовъ Совѣта, каждому изъ присутствующихъ, которые, подчеркнувъ въ нихъ имена тѣхъ, коихъ они желаютъ избрать въ Ректоры, свернутые списки возвращаютъ Предсѣдательствующему. Предсѣдательствующій поступаетъ такимъ же образомъ. Если количество списковъ, съ подчеркнутыми именами, соотвѣтствуетъ числу избирателей, то Предсѣдательствующій, развернувъ каждый списокъ особо, показываетъ его присутствующимъ и, прочитавъ въ слухъ, приказываетъ внести оный въ прото-

cych, Prezydujący rozwija one po jednéj, czyta głośno, pokazuje i każe zapisać w protokół. Mającego najwięcéj głosów ogłasza wybranym Dziekanem i do potwierdzenia Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, z dołączeniem obierczego protokółu, imieniem wydziału podaje.

§ 85.

Gdyby na jednéj liście dwa imiona były podkreślone, lub gdyby liczba kart zwiniętych nie odpowiadała liczbie głosujących, Prezydujący powtórnie rozda listę wyżéj wspomnioną, i powtórne głosowanie nastąpi.

§ 86.

Gdyby który wydział nie miał osób pięciu głosujących, wtenczas przybiera, na dopełnienie téj liczby, jednego lub dwóch Dziekanów najstarszych urzędowaniem z innych wydziałów.

§ 87.

Zgromadzenie, obierające Rektora, składa się z Dziekanów, z Professorów zwyczajnych i z emerytów wszystkich wydziałów.

§ 88.

Wzywa na nie Rektor kończący urzędowanie, lub jego zastępca; a prezyduje ten, którego tym końcem Dziekani z pośród siebie poprzedniczo odbiorą.

§ 89.

Prezydujący rozdaje każdemu z przytomnych imienną listę wszystkich Dziekanów i Professorów Radnych, odbierający podkreśla imię tego, którego chce mieć Rektorem; po czém listę zwiniętą składa przed Prezydującym. Toż samo czyni Prezydujący. Jeśli liczba list podkreślonych równa jest liczbie głosujących, Prezydujący rozwija one po jednéj, czyta głośno, pokazuje i każe zapisać w protokół. Najwięcéj głosów mającego wraz z pro-

колъ. Затѣмъ получившаго самое большее число голосовъ онъ, отъ имени Университета представляетъ, вмѣстѣ съ избирательнымъ актомъ, на утвержденіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 90.

Еслибы въ одномъ спискѣ были подчеркнуты два имена, или число свернутыхъ записокъ не соотвѣтствовало числу наличныхъ избирателей; то Предсѣдательствующій раздаетъ еще разъ сказанные списки, для вторичной баллотировки.

Торжественныя собранія.

§ 91.

Торжественныя собранія состоятъ изъ всѣхъ лицъ, занимающихся преподаваніемъ наукъ въ Университетѣ и заслуженныхъ Профессоровъ. Эти собранія происходятъ въ слѣдующихъ случаяхъ:

1) въ память учрежденія Университета;

2) въ честь лицъ, прославившихся на ученомъ поприщѣ, преимущественно поляковъ;

3) и при вступленіи въ должность новаго Ректора.

§ 92.

Торжественныя собранія открываются молебствіемъ, которое должно быть отслужено въ Университетской часовнѣ по заранѣе предначертанной программѣ.

§ 93.

Въ этихъ собраніяхъ читаются отъ лица каждаго факультета ученыя диссертаціи, разсмотрѣнныя предварительно двумя или тремя Профессорами по избранію сочинителя. Копіи этихъ разсужденій хранятся при дѣлахъ Университета.

§ 94.

Ректоръ заблаговременно сообщаетъ программу предстоящаго торжества всѣмъ факультетамъ и Правительственнымъ властямъ, приглашаетъ на оное публику и открываетъ засѣданіе.

ГЛАВА VII.

Ученики и дисциплина.

§ 95.

Желающіе поступить въ число учениковъ Университета

tokółem Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, imieniem Uniwersytetu, podaje.

§ 90.

Gdyby na jednéj liście dwa imiona były podkreślone, lub gdyby liczba kart zwiniętych nie odpowiadała liczbie głosujących, Prezydujący powtórnie rozda listę wyżéj wspomnioną i powtórnie głosowanie nastąpi.

Zgromadzenia obchodowe.

§ 91.

Zgromadzenia obchodowe składają się ze wszystkich osób uczących w Uniwersytecie i emerytów.

Zgromadzenia te odbywają się:

1) na pamiątkę założenia Uniwersytetu,

2) na uczczenie pamiątki uczonych mężów, a mianowicie polaków,

3) na installacyą nowego Rektora.

§ 92.

Zgromadzenie obchodowe rozpoczynać się będzie od obrzędu religijnego w kaplicy uniwersyteckiéj, podług programmatu wydawać się mającego.

§ 93.

Na tych Zgromadzeniach czytane będą z wydziałów rozprawy uczone, które dwóch lub trzech Professorów przez autora wybranych, poprzedniczo roztrząśnie. Takowych rozpraw kopije w aktach Uuiwersytetu złożone będą.

§ 94.

Na takowe uroczystości Rektor, ostrzegłszy wprzódy wydziały, programmatem Władze Rządowe i publiczność zaprasza, i posiedzenie zagaja.

TYTUŁ VII.

O uczniach i karności.

§ 95.

Ktokolwiek chce być uczniem Uniwersytetu powinien zapi

должны записаться у подлежащаго Декана и у Ректора, и внести годичную плату, въ пятьнадцать рублей.

§ 96.

Представившіе свидѣтельство о бѣдности, выданное имъ на основаніи общихъ правилъ, освобождаются отъ платы.

§ 97.

Незаписавшимся дозволяется слушать лекціи въ качествѣ посѣтителей или вольныхъ слушателей.

§ 98.

Пріемъ учениковъ производится ежегодно предъ открытіемъ учебнаго курса (то есть предъ 1 Октября) и продолжается двѣ недѣли.

§ 99.

Желающіе записаться обращаются сперва къ Декану того факультета, по которому они намѣрены преимущественно слушать лекціи. Деканъ, разсмотрѣвъ представленныя ими свидѣтельства о ихъ познаніяхъ, вноситъ ихъ въ списокъ учениковъ своего факультета, и соотвѣтственно избранному ими званію, указываетъ имъ предметы, въ которыхъ они должны совершенствоваться не только по главному, но и по другимъ факультетамъ. Затѣмъ, возвративъ имъ свидѣтельства, предлагаетъ имъ явиться въ Казначейство, если они не пользуются правомъ бѣдности.

§ 100.

Въ Казначействѣ они вносятъ плату за ученіе впередъ за весь годъ и получаютъ въ томъ квитанцію.

§ 101.

Квитанцію во взносѣ платы, свидѣтельство о бѣдности и свидѣтельство о своихъ познаніяхъ вновь поступившіе ученики представляютъ Ректору, который включаетъ ихъ въ общій списокъ учениковъ Университета и выдаетъ имъ въ томъ билеты, служащіе имъ только на одинъ годъ.

§ 102.

Въ таковыхъ билетахъ означается годъ курса, на который они выданы и поступилъ ли предъявитель билета въ Университетъ со свидѣтельствомъ зрѣлости, или безъ онаго.

§ 103.

Списки Декана для пріема учениковъ содержатъ въ себѣ

sać się u właściwego Dziekana i u Rektora, tudzież złożyć opłatę roczną złotych sto.

§ 96.

Mający świadectwo ubóstwa, podług przepisów ogólnych, wolni są od opłaty.

§ 97.

Niezapisani mają wstęp dozwolony jako odwiedzający, lub słuchacze własnemu przewodnictwu zostawieni.

§ 98.

Zapis rozpoczyna się co rok i trwa przez dwa tygodnie przed zaczęciem kursu rocznego (to jest przed 1-m Października).

§ 99.

Przychodzący do zapisu udają się naprzód do Dziekana tego wydziału, którego przedmiotom chcą się szczególnéj poświęcać. Ten przejrzawszy świadectwa ich usposobienia, zapisuje ich w poczet uczniów swego wydziału i stosownie do zawodu, jaki sobie na przyszłość zamierzyli, wskazuje im przedmioty, w których się doskonalić mają, tak w tym jak i w innych wydziałach. Zwróciwszy im świadectwa, odsyła, jeśli nie są z rzędu ubogich do Kassyera.

§ 100.

U Kassyera składają opłatę roczną z góry i na to kwit od niego otrzymują.

§ 101.

Kwit z opłaty lub świadectwo ubóstwa, tudzież zaświadczenie usposobienia, składają u Rektora, a od niego zapisani w poczet ogólny uczniów Uniwersytetu, otrzymują na to zaświadczenie, które służy na rok jeden.

§ 102.

W tem zaświadczeniu wyrażone będzie, czy na rok pierwszy, czy na drugi, trzeci lub czwarty jest wydane; tudzież czy otrzymujący przybył z zaświadczeniem dojrzałości, lub bez niego.

§ 103.

Rubryki zapisu u Dziekana są następujące: imię i nazwisko

слѣдующія графы: имя и фамилія поступающаго; лѣта отъ роду; заведеніе, въ которомъ обучался; представилъ ли свидѣтельство зрѣлости; мѣсто жительства родителей; кромѣ того, въ спискахъ Ректора прибавляется еще особая графа, для отмѣтки того факультета, по которому ученикъ записанъ.

§ 104.

Записавшемуся по одному какому либо факультету дозволяется посѣщать и въ другихъ факультетахъ курсы, состоящіе въ связи съ главными предметами, безъ особой за то платы и вписа.

§ 105.

По окончаніи полнаго факультетскаго курса, допускаются къ экзамену одни только ученики, представившіе при пріемѣ въ Университетъ свидѣтельства зрѣлости. Выданные имъ по выдержаніи экзамена аттестаты предоставляютъ имъ особыя преимущества при соисканіи права на практическое примѣненіе въ краѣ пріобрѣтенныхъ ими познаній въ наукахъ и искусствахъ.

§ 106.

Профессоры и завѣдывающіе разными Университетскими кабинетами и коллекціями обязаны оказывать такимъ ученикамъ особенное содѣйствіе.

§ 107.

Выдержавшіе съ успѣхомъ окончательный экзаменъ, по какому либо факультету, освобождаются отъ изустнаго экзамена на первую ученую степень и должны для этого представить только разсужденіе, сочиненное на заданную тему.

§ 108.

Свидѣтельство зрѣлости имѣетъ силу, когда было выдано по выдержаніи окончательнаго экзамена въ воеводскомъ училищѣ, на основаніи правилъ о внутреннемъ его устройствѣ.

§ 109.

Отъ учениковъ, желающихъ совершенствовать себя въ изящныхъ искусствахъ, вмѣсто свидѣтельства зрѣлости требуется только свидѣтельство объ успѣшномъ окончаніи ими курса наукъ въ окружномъ училищѣ, или четвертаго класса воеводскаго училища. Что касается учениковъ медицинскаго факультета, то они подчиняются правиламъ, изложеннымъ въ §§ 203—206.

przychodzącego, wiek, miejsce gdzie odbywał nauki, czy ma świadectwo dojrzałości, pobyt rodziców, jego pomieszkanie. W zapisie u Rektora jest oprócz tego osobna rubryka na wydział, do którego jest uczeń zapisany.

§ 104.

Zapis w jednym Wydziale upoważnia do słuchania stycznych przedmiotów we wszystkich innych, bez osobnéj opłaty i bez osobnego zapisu.

§ 105.

Sami tylko zapisani ze świadectwem dojrzałości mogą być przypuszczeni, po ukończonym całkowitym kursie wydziału swojego, do examinu, z którego świadectwo dawać im będzie zaletę i pierwszeństwo w ubieganiu się o pozwolenie praktycznego wykonywania w kraju nabytych nauk i umiejętności.

§ 106.

Im należy się pomoc szczególniejszą, tak od osób uczących, jako od przełożonych nad zbiorami akademicznemi.

§ 107.

Odbyty z zaletą examen, po skończonym kursie wydziału, służy oraz za examen ustny starającym się o pierwszy stopień akademiczny, tak iż im pozostaje tylko wyrobienie na piśmie danego tematu.

§ 108.

Zaświadczenie dojrzałości ważne jest, skoro wydane zostało po examinie w szkole wojewódzkiéj, podług przepisów wewnętrznego jéj urządzenia.

§ 109.

Samym tylko ćwiczącym się w sztukach pięknych, za świadectwo dojrzałości służy zaświadczenie ukończonych z pożytkiem nauk w szkole wydziałowéj lub w klassie czwartéj szkoły wojewódzkiéj. Co do uczniów wydziału Lekarskiego §§ 203—206-y obejmują względem nich przepisy.

§ 110.

Явившіеся для поступленія въ Университетъ изъ домашняго воспитанія или изъ иностранныхъ заведеній, безъ свидѣтельства объ окончаніи курса наукъ, положеннаго для мѣстныхъ среднихъ учебныхъ заведеній и желающіе записаться въ число воспитанниковъ Университета, а по окончаніи академическаго курса держать экзаменъ, отсылаются прежде къ Ректору ближайшаго воеводскаго или окружнаго училища, для полученія вышеозначеннаго свидѣтельства.

§ 111.

Поступающіе изъ другихъ Университетовъ, для окончанія своихъ курсовъ и выдержанія подлежащаго экзамена, подвергаются, въ удостовѣреніе пріобрѣтенныхъ ими познаній, предварительному испытанію по тому факультету, въ который они намѣрены записаться.

§ 112.

Ученики Университета обязаны оказывать своему начальству должное повиновеніе и уваженіе, подчиняться Университетскимъ уставамъ и распоряженіямъ, прилежно заниматься науками, вести себя нравственно и благопристойно обращаться съ товарищами и со всѣми прочими лицами.

§ 113.

Въ предѣлахъ Университетскаго зданія, въ учебныхъ залахъ, особенно во время лекцій ученики должны соблюдать величайшій порядокъ и тишину. Входъ въ аудиторіи, съ палками, саблями или шпагами и т. п. запрещается.

§ 114.

Начальниками Университета считаются Профессоры и всѣ преподаватели, Деканы, Ректоръ, факультетскій Совѣтъ и Совѣтъ Университета.

§ 115.

Подчиненность академическому уставу не изъемлетъ вовсе учениковъ изъ подъ дѣйствія Государственныхъ законовъ, и потому академическія взысканія не освобождаютъ ихъ отъ публичныхъ наказаній, равно какъ сіи послѣднія не освобождаютъ виновныхъ отъ академическихъ наказаній.

§ 116.

Академическія наказанія бываютъ слѣдующія:

§ 110.

Młodzież przybywająca do Uniwersytetu z prywatnéj edukacyi lub ze szkół zagranicznych, bez zaświadczenia skończonych nauk w stopniu dla szkół krajowych przepisanym, a chcąca się zapisać i po skończonym kursie akademicznym złożyć examen, odesłaną będzie przed zapisem do najbliższych Rektorów szkół wojewódzkich lub wydziałowych, w celu otrzymania zaświadczeń jak wyżéj.

§ 111.

Przybywający z innych Uniwersytetów w celu ukończenia swoich kursów i złożenia w czasie examinu, udowodnią stopień usposobienia swojego przez examen poprzedniczy w wydziale, do którego chcą się zapisać.

§ 112.

Wszystkich uczniów Uniwersytetu obowiązkiem jest posłuszeństwo i uszanowanie dla swoich przełożonych, podległość ustawom i urządzeniom Uniwersytetu, pilność w naukach, moralne sprawowanie się, tak względem spółuczniów jak względem wszystkich innych.

§ 113.

W obrębie murów akademicznych, w salach naukowych, a szczególniéj w czasie prelekcyi, spokojność i cichość jak największa ma być zachowana. Wchodzenie na sale z kijami, pałaszami lub szpadami i t. p. jest zabronione.

§ 114.

Przełożonemi Uniwersytetu są: Professorowie i wszyscy uczący, Dziekani, Rektor, Rada Wydziałowa i Rada Uniwersytetu.

§ 115.

Podległość ustawom akademicznym nie wyjmuje z pod ustaw publicznych krajowych, kary zatém akademiczne nie zasłaniają od kar publicznych, ani kary publiczne od kar akademicznych.

§ 116.

Kary akademiczne są:

1) публичный выговоръ;
2) приказаніе оставить аудиторію;
3) арестъ;
4) лишеніе преимуществъ вписа;
5) исключеніе изъ Университета.

§ 117.

Публичный выговоръ дѣлается въ присутствіи Профессоровъ факультета или Ректорскаго Совѣта и, смотря по обстоятельствамъ, можетъ быть соединенъ съ приказаніемъ просить извиненія у тѣхъ лицъ, которымъ нанесена обида.

§ 118.

Всякій преподаватель имѣетъ право приказать ученику оставить аудиторію за сдѣланный имъ во время его лекціи шумъ. Неповинующійся будетъ выведенъ изъ аудиторіи насильно и подвергнется болѣе строгимъ мѣрамъ взысканія.

§ 119.

Подъ арестомъ разумѣется заключеніе виновнаго, не болѣе какъ на двадцать четыре часа, въ назначенномъ для сего помѣщеніи.

§ 120.

Арестъ, по мѣрѣ преступленія, можетъ быть усиленъ уменьшеніемъ или отнятіемъ пищи и лишеніемъ обыкновенныхъ удобствъ.

§ 121.

Исключаются изъ списка ученики, неакуратно посѣщающіе лекціи и неисправимые въ поведеніи. Подъ исключеніемъ изъ списка разумѣется вычетъ цѣлаго года неакуратнаго посѣщенія лекцій изъ числа лѣтъ, положенныхъ для полнаго факультетскаго курса.

§ 122.

Исключенію изъ Университета подвергаются ученики неисправимые или совершившіе болѣе важные проступки. Исключеніе бываетъ негласное или публичное.

§ 123.

Негласное исключеніе приводится въ исполненіе лишь объявленіемъ виновному рѣшенія о томъ, что онъ исключается изъ Университета и вычеркивается изъ списка учениковъ.

1) napomnienie publiczne;
2) rozkaz ustąpienia z auditorium;
3) areszt;
4) utrata zapisu;
5) oddalenie z Uniwersytetu.

§ 117.

Upomnienie publiczne rozumie się w przytomności Professorów wydziału, lub w Radzie Rektorskiéj, stosownie do okoliczności, może być złączone z nakazem przeproszenia osób obrażonych.

§ 118.

Ustąpienie z auditorium ma prawo nakazać każdy uczący niespokojnemu w czasie swojéj prelekcyi. Nieposłuszny będzie mocą zniewolony i ściągnie kary ostrzejsze.

§ 119.

Przez areszt rozumie się zamknięcie najdłużéj na godzin dwadzieścia cztery w miejscu na to przeznaczonem.

§ 120.

Areszt w miarę przestępstwa może być obostrzony, zmniejszeniem lub odjęciem pokarmów, tudzież pozbawieniem wygód zwyczajnych.

§ 121.

Utratę zapisu ściągają na siebie uczniowie nieregularnie uczęszczający i niepoprawni. Przez utratę zapisu rozumie się, iż rok cały nieregularnego uczęszczania nie wchodzi w liczbę lat, na całkowity kurs wydziału przeznaczoną.

§ 122.

Oddalenie z Uniwersytetu, przeznaczone dla niepoprawnych lub popełniających większe przestępstwa, jest albo ciche, albo głośne.

§ 123.

Oddalenie ciche odbywa się przez samo zapowiedzenie występnemu wyroku, iż niema miejsca w Uniwersytecie, i przez wymazanie imienia jego z listy uczniów.

§ 124.

Публичное исключенiе бываетъ трехъ родовъ: 1) приговоръ объ исключенiи объявляется въ присутствiи факультета; 2) независимо отъ сего, сущность приговора оповѣщается объявленiями, прибитыми на видномъ мѣстѣ по всѣмъ факультетамъ; и 3) кромѣ вышесказанныхъ объявленiй, сообщается объ исключенiи ученика подлежащимъ мѣстнымъ властямъ и ближайшимъ Университетамъ, отъ имени Ректора.

§ 125.

Исключенный негласнымъ образомъ ученикъ можетъ приготовляться къ государственной службѣ, въ другихъ Университетахъ, или поступить въ тотъ же Университетъ по истеченiи двухъ лѣтъ.

§ 126.

Исключенный съ объявленiемъ по факультету лишается навсегда права поступить вновь въ мѣстный Университетъ.

§ 127.

Исключенный съ объявленiемъ по всѣмъ факультетамъ лишается навсегда права на полученiе ученыхъ степеней въ Царствѣ.

§ 128.

Исключенный съ увѣдомленiемъ о томъ подлежащихъ мѣстныхъ властей и прочихъ Университетовъ лишается навсегда права на практическое примѣненiе въ краѣ прiобрѣтенныхъ имъ наукъ и познанiй.

§ 129.

Въ приговоръ о публичномъ исключенiи можетъ быть, сверхъ того, включено условiе, чтобы исключенный удалился изъ Варшавы въ теченiе опредѣленнаго срока. Для приведенiя сего въ исполненiе, Ректору предоставляется право требовать содѣйствiя мѣстныхъ властей.

§ 130.

О всякомъ исключенiи ученика изъ Университета Ректоръ немедленно увѣдомляетъ его родителей или опекуновъ.

§ 131.

За навлеченiе на себя постыднаго наказанiя, по приговору судебныхъ мѣстъ, за нанесенiе оскорбленiя лицамъ, принадлежащимъ къ составу Университета, за буйство въ публич-

§ 124.

Oddalenie głośne ma trzy stopnie następujące: 1) kiedy wyrok oddalenia przeczytany będzie w obecności wydziału; 2) kiedy nadto treść wyroku ogłoszoną będzie, przez wystawienie jéj na widok publiczny po wszystkich wydziałach; 3) kiedy oprócz ogłoszeń powyższych, władze krajowe, których się ta okoliczność tyczyć może, i nadto poblizsze Uniwersytety o tém oddaleniu będą przez Rektora zawiadomione.

§ 125.

Oddalony w sposób cichy może się sposobić do posług krajowych w obcych Uniwersytetach, lub po dwóch leciech stać się uczniem Uniwersytetu krajowego.

§ 126.

Oddalony z ogłoszeniem w swoim wydziale, utraca na zawsze wolność powrotu do Uniwersytetu krajowego.

§ 127.

Oddalony z ogłoszeniem po wszystkich wydziałach, utraca na zawsze prawo ubiegania się w kraju o stopnie akademickie.

§ 128.

Oddalony z uwiadomieniem władz krajowych i innych Uniwersytetów, utraca na zawsze wolność publicznego praktykowania w kraju nabytych nauk i umiejętności.

§ 129.

Wyrok oddalenia głośnego może nadto żądać ustąpienia oddalonego z miasta Warszawy, z oznaczeniem do tego terminu ostatecznego. Do wykonania czego Rektor może wezwać pomocy władz krajowych.

§ 130.

O wszelkiem oddaleniu, rodzice oddalonych lub opiekunowie będą niezwłocznie przez Rektora uwiadomieni.

§ 131.

Sciągnienie na siebie kary hańbiącéj przez wyroki Sądów publicznych; znieważenie osób do składu Uniwersytetu należących; burzliwość na miejscach publicznych; związki przeciwne po

ныхъ мѣстахъ, за связи, предосудительныя для общественнаго порядка и нравственности, и за дуэли, виновные могутъ быть наказываемы непосредственно исключеніемъ изъ Университета.

§ 132.

Право наказанія публичнымъ выговоромъ или удаленіемъ изъ аудиторіи предоставляется всякому преподавателю.

§ 133.

Аресту на два или на три часа въ правѣ подвергать самъ Деканъ или Ректоръ.

§ 134.

Къ болѣе строгому аресту и на продолжительнѣйшее время присуждаетъ Деканъ съ Профессорами факультета.

§ 135.

Къ исключенію изъ списка и удаленію присуждаетъ Ректоръ вмѣстѣ съ своимъ Совѣтомъ.

§ 136.

На исключеніе съ увѣдомленіемъ о томъ мѣстныхъ властей и прочихъ Университетовъ слѣдуетъ испрашивать разрѣшенія Правительственной Коммисіи.

§ 137.

Строгость ареста, въ продолженіе опредѣленнаго срока наказанія, можетъ быть усилена или уменьшена наложеніемъ незначительныхъ мѣръ взысканія, по усмотрѣнію Ректора.

§ 138.

Всѣ ученики Университета пользуются одинаковыми преимуществами и подвергаются одинаковымъ наказаніямъ за одинаковые проступки.

§ 139.

Присужденный къ наказанію долженъ возмѣстить и всѣ понесенныя по его винѣ издержки.

ГЛАВА VIII.

Экзамены.

§ 140.

Ученики подвергаются двоякимъ экзаменамъ: одному въ концѣ каждаго года, изъ всѣхъ предметовъ, выслушанныхъ ими въ томъ году въ своемъ и въ другихъ факультетахъ; дру

rządkowi i moralności, pojedynki, mogą być odrazu oddaleniem z Uniwersytetu karanemi.

§ 132.

Karę napomnienia publicznego i ustąpienia z auditorium może każdy uczący sam wymierzyć.

§ 133.

Karę aresztu na godzin dwie, sam Dziekan lub Rektor.

§ 134.

Karę aresztu dłuższego i ostrzejszego Dziekan z Professorami wydziału.

§ 135.

Karę utraty zapisu i oddalenia, Rektor z Radą swoją.

§ 136.

Oddalenie z uwiadomieniem Władz krajowych i innych Uniwersytetów, potrzebuje potwierdzenia Kommissyi Rządowéj.

§ 137.

Obostrzenie aresztu drobnemi okolicznościami, Rektor w ciągu uskutecznienia mocen jest powiększać lub zmniejszać.

§ 138.

Wszyscy uczniowie Uniwersytetu używają praw równych, i kary dla wszystkich za jednakowe przestępstwa są równe.

§ 139.

Ponoszący karę ponosi i koszta, jakie z jéj powodu wyniknąć mogą.

TYTUŁ VIII.

Examina.

§ 140.

Uczniowie składać będą examina, jedne przy końcu każdego roku, ze wszystkich przdmiotów naukowych, tak w swoim właściwym wydziale, jako i w innych tegoż roku słuchanych; drugie

тому по окончаніи полнаго курса, предписаннаго для факультетовъ, только изъ главныхъ предметовъ.

§ 141.

Время для производства годичныхъ экзаменовъ назначается ученикамъ самими Профессорами, для экзаменовъ же изъ полнаго курса— Деканомъ, по соглашенію съ Ректоромъ и Профессорами.

§ 142.

Годичные экзамены производятъ одни Профессоры частнымъ образомъ, каждый особо со своими учениками, посвящая каждому изъ нихъ, по крайней мѣрѣ, полъ часа времени.

§ 143.

Экзаминаціонные списки Профессоры представляютъ своимъ Деканамъ, отмѣчая въ нихъ отличные, достаточные, посредственные и слабые успѣхи; Деканы же вносятъ оные въ заведенную для сего книгу.

§ 144.

Окончательные экзамены, изъ полнаго курса, производятся публично, въ присутствіи всѣхъ членовъ подлежащаго факультета, подъ предсѣдательствомъ Ректора или Декана факультета.

§ 145.

Окончательный экзаменъ долженъ быть изустный и письменный, по учебнымъ же предметамъ, по которымъ кромѣ теоріи преподается и практика, ученики обязаны доказать, на сколько они способны примѣнить теорію къ практикѣ, а именно, экзаменуясь изъ химіи и физики, они должны дѣлать нѣкоторые опыты.

§ 146.

Для письменнаго экзамена, Деканъ, по соглашенію съ Профессорами, предлагаетъ предварительно вопросъ по одному изъ главныхъ предметовъ, и ученикъ отвѣчаетъ на оный въ формѣ краткой диссертаціи.

§ 147.

Съ этою цѣлью желающіе держать окончательный экзаменъ обязаны по крайней мѣрѣ за мѣсяцъ предъ тѣмъ сообщить о семъ Декану и представить ему диссертацію за недѣлю до изустнаго экзамена. Деканъ передастъ диссертацію для

przy końcu całego kursu na wydziały przepisanego, z przedmiotów głównych.

§ 141.

Do examinów jednorocznych sami Professorowie wyznaczają uczniom termin; do examinów zaś całokursowych—Dziekan, za zniesieniem się z Rektorem i Professorami.

§ 142.

Examina jednoroczne odbywają prywatnie sami Professorowie, każdy osobno ze swojemi uczniami, łożąc na osobę najmniéj pół godziny.

§ 143.

Listę examinowanych podają Dziekanom z wyrażeniem postępu celującego, dostatecznego, miernego, lub małego, a ci wciągają one w księgę na to przeznaczoną.

§ 144.

Examina z całego kursu odbywają się publicznie, w przytomności całego wydziału właściwego, pod prezydencyą Rektora lub Dziekana tego wydziału.

§ 145.

Examin całokursowy jest ustny i na piśmie, z umiejętności zaś, których nietylko teorya ale oraz i praktyka jest dawaną, uczniowie są nadto obowiązani dać próbę, ile teoryę umieją łączyć z praktyką, np. z chemii i fizyki robić będą niektóre doświadczenia.

§ 146.

Do examinu na piśmie, Dziekan, za zniesieniem się z Professorami, podaje uczniom poprzedniczo zadanie w jednym z głównych przedmiotów, a uczeń wyrabia je w formie krótkiéj rozprawy.

§ 147.

Tym końcem chcący złożyć examen całokursowy, zgłoszą się do Dziekana najmniéj miesiącem wpierwéj, a rozprawa przynajmniéj na tydzień przed examinem ustnym będzie przez ucznia

оцѣнки Профессорамъ и самъ вмѣстѣ съ ними можетъ разсматривать оную.

§ 148.

Если по экзаминаціоннымъ спискамъ, при годичныхъ испытаніяхъ, который либо изъ учениковъ не оказалъ по крайней мѣрѣ изъ половины главныхъ предметовъ удовлетворительныхъ, изъ вспомогательныхъ же предметовъ посредственныхъ успѣховъ, то таковой ученикъ не допускается къ окончательному экзамену.

§ 149.

Изустный экзаменъ начинается съ испытанія, въ самомъ ли дѣлѣ диссертація написана экзаминующимся ученикомъ. Дальнѣйшее испытаніе производятъ Профессоры, каждый по своему предмету, чтобы удостовѣриться о степени пріобрѣтенныхъ въ немъ ученикомъ познаній. Мѣсто отсутствующаго Профессора заступаетъ кто нибудь изъ преподавателей вспомогательныхъ предметовъ, или приглашенный имъ лично Профессоръ.

§ 150.

Изустное испытаніе каждаго ученика должно продолжаться не менѣе двухъ часовъ.

§ 151.

По медицинскому факультету, въ началѣ испытанія ученикъ долженъ доказать свои познанія и опытность въ анатоміи и хирургіи, посредствомъ разныхъ операцій, производимыхъ на трупѣ. Испытаніе это продолжается два часа; послѣ сего кандидатъ можетъ быть допущенъ къ теоретическому экзамену. Теоретическій экзаменъ на степень Магистра медицины и хирургіи продолжается два дня, по четыре часа въ день; два кандидата вмѣстѣ экзаминуются три дня, и по стольку же часовъ. Экзаменъ на степень Магистра хирургіи продолжается не менѣе пяти, на степень же Магистра фармаціи—не менѣе четырехъ часовъ. Послѣ теоретическаго экзамена, Магистры хирургіи должны приступить къ леченію трехъ больныхъ, страдающихъ внѣшними болѣзнями; Магистры медицины и хирургіи должны лечить трехъ больныхъ, одержимыхъ внутренними, и трехъ—наружными болѣзнями. Леченіе это производится въ продолженіе трехъ или менѣе недѣль,

złożoną u Dziekana, ten odda ją pod sąd Professorów, w których liczbie i sam się mieścić może.

§ 148.

Jeśli rapporta z examinów rocznych nie okażą postępu ucznia dostatecznego przynajmniéj z połowy przedmiotów głównych, a z przedmiotów stycznych przynajmniéj postępu miernego, taki uczeń nie będzie przypuszczony do examinu całokursowego.

§ 149.

Examen ustny zacznie się od badań, w celu zapewnienia się czy rozprawa jest własnym dziełem examinowanego. Dalsze badania czynią Professorowie każdy ze swego przedmiotu, w celu poznania ile w nich uczeń postąpił. Miejsce nieprzytomnego Professora zastępuje inny, stycznych z tamtym przedmiotów, lub przez niego uproszony.

§ 150.

Badanie ustne trwać powinno rachując na jedną osobę najmniéj godzin dwie.

§ 151.

W wydziale lekarskim examen zacznie się od okazania zręczności w anatomii i chirurgii, przez różne operacye czynione na trupie, około dwie godzin trwające. Po czém dopiero kandydat przypuszczonym być może do examinu teoretycznego. Examen teoretyczny przyszłego Magistra Medycyny i Chirurgii trwa dni dwa, po godzin najmniéj cztery; dwóch razem kandydatów, dni trzy, po tyleż godzin. Examen Magistra Chirurgii najmniéj godzin pięć. Magistra Farmacyi najmniéj godzin cztery. Po examinie teoretycznym Magistrowie Chirurgii leczyć będą trzech chorych na choroby zewnętrzne; Magistrowie Medycyny i Chirurgii leczyć będą trzech chorych na choroby wewnętrzne, a trzech na choroby zewnętrzne, — a to w przeciągu trzech lub mniéj tygo-

подъ присмотромъ Профессоровъ теоретической клиники и хирургіи, при чемъ кандидаты должны составить описаніе состоянія болѣзни и ея видоизмѣненій, съ изложеніемъ своихъ собственныхъ способовъ леченія, и представить оное факультету.

§ 152.

Объ отличныхъ, удовлетворительныхъ или неудовлетворительныхъ успѣхахъ ученика, во всѣхъ отношеніяхъ, рѣшаютъ большинствомъ мнѣній экзаминаторы; въ случаѣ же равенства голосовъ, мнѣніе Председательствующаго даетъ перевѣсъ.

§ 153.

Совѣщаніе экзаминаторовъ происходитъ въ комнатѣ, смежной съ экзаминаціоннымъ заломъ, и мнѣнія ихъ вносятся Деканомъ въ особую заведенную для сего книгу.

§ 154.

Диссертація, признанная удовлетворительною, передается на храненіе въ Университетскую библіотеку.

§ 155.

Изустные и письменные экзамены производятся на томъ языкѣ, на какомъ предметы были преподаваемы Профессорами.

§ 156.

Ученикъ, оказавшій по экзамену неудовлетворительные успѣхи, имѣетъ право держать экзаменъ во второй и въ третій разъ, въ назначенные экзаминаторами сроки. Къ четвертичному же экзамену онъ не можетъ быть допущенъ ни подъ какимъ предлогомъ.

§ 157.

Ученикъ, выдержавшій съ успѣхомъ экзаменъ изъ полнаго курса, пріобрѣтаетъ право на полученіе степени Магистра, на основаніи правилъ объ ученыхъ степеняхъ.

§ 158.

Ученики, обучавшіеся только отдѣльнымъ предметамъ (что можетъ имѣть мѣсто только по факультетамъ наукъ чисто философическихъ, математическихъ, естественныхъ, а также по отдѣленію изящныхъ наукъ и искусствъ), не имѣютъ права на соисканіе ученыхъ степеней и получаютъ лишь отъ своего факультета простое свидѣтельство о степени пріобрѣтенныхъ

dni, pod okiem Professorów kliniki teoretycznéj i chirurgii; opiszą sami stan choroby z jéj zmianami, tudzież swój sposób leczenia, i to wydziałowi podadzą.

§ 152.

Sąd o postępie ucznia, czy jest celującym, dostatecznym, lub niedostatecznym, stanowi większość zdań examinujących w każdym względzie, a równość tych zdań Prezydujący rozwiąże.

§ 153.

Sąd ten odbywa się w izbie pobocznéj sali examinacyjnéj, i zapisuje się przez Dziekana w księgę na to sporządzoną.

§ 154.

Rozprawa, uznana za dostateczną, złożoną będzie w bibliotece Uniwersyteckiéj.

§ 155.

Examen ustny i na piśmie odbywa się w tym języku, w jakim są przedmioty przez Professorów dawane.

§ 156.

Uczeń, którego postęp okazał się niedostatecznym w pierwszym examinie, może się podać do examinu po raz drugi i trzeci, w terminach od examinatorów wskazanych. Podanie się po raz czwarty nie może być przyjętém.

§ 157.

Uczeń, który pomyślnie złożył examen całokursowy, nabiera tém samém prawa do otrzymania stopnia Magistra, stosownie do przepisów o stopniach akademickich.

§ 158.

Uczniowie, którzyby się w pojedyńczych tylko przedmiotach doskonalili (co się zdarzać tylko może w oddziałach przedmiotów właściwie filozoficznych, matematycznych, przyrodzonych, tudzież nauk i sztuk pięknych) nie mogą starać się o stopnie akademickie, lecz złożywszy z nich ścisły examen w wydziale właściwym, otrzymać mogą proste świadectwo wydziału, oznaczające stopień

ими познаній, за подписью Декана и Профессоровъ подлежащаго факультета, по выдержаніи въ немъ сперва строгаго экзамена.

ГЛАВА IX.

Ученыя степени.

Общія правила.

§ 159.

Царскій Варшавскій Университетъ удостоиваетъ только двухъ ученыхъ степеней низшей—Магистра, и высшей—Доктора; первая изъ нихъ служитъ доказательствомъ, что выслушавшій Университетскій курсъ наукъ способенъ къ государственной службѣ, послѣдняя же — доказательствомъ его учености, пріобрѣтенной самостоятельнымъ трудомъ.

§ 160.

Ученыя степени, какъ доказательство соотвѣтственныхъ способностей, составляютъ, на основаніи постановленія Намѣстника Царства отъ 12 Ноября 1816 г. (Дневникъ Законовъ томъ II-ой № 10, объ Экзаминаціонныхъ Коммисіяхъ, ст. 27—33), непремѣнное условіе для занятія соотвѣтственныхъ должностей по государственной службѣ.

§ 161.

Степень Магистра присуждается по всѣмъ факультетамъ; степень Доктора только по богословскому, юридическому, медицинскому и философическому факультетамъ.

§ 162.

Ученики факультета изящныхъ наукъ и искусствъ, желающіе получить степень Доктора, должны искать оной по философическому факультету.

§ 163.

Для полученія степени Магистра, по какому бы то ни было факультету, требуется успѣшное окончаніе полнаго курса наукъ, предписанныхъ для сего факультета.

§ 164.

Для полученія степени Доктора, требуются, сверхъ того, самостоятельныя основательныя познанія, пріобрѣтенныя постоянными практическими занятіями, въ теченіе по крайней

ich udoskonalenia, z podpisem Dziekana i Professorów, tudzież pieczęcią wydziału.

TYTUŁ IX.

Stopnie Akademickie.

Przepisy ogólne.

§ 159.

Uniwersytet Królewsko-Warszawski rozdaje dwa stopnie akademickie: niższy—Magisterium, wyższy—Doctoratus zwane; pierwszy oznacza usposobionego do posług krajowych przez słuchanie nauk i umiejętności w Uniwersytecie, drugi—uczonego, za udoskonaleniem się przez własną usilność.

§ 160.

Stopnie akademickie, będąc dowodem przyzwoitéj zdolności, stosownie do postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 12 Listopada 1816 r. (obacz dziennik praw tom 2 Nr. 10 o Kommissyach Examinacyjnych art. 27—33), są koniecznym warunkiem do pozyskania miejsc odpowiednich w posłudze krajowéj.

§ 161.

Stopień Magistra udzielany będzie we wszystkich wydziałach; stopień Doktora tylko w wydziałach Teologicznym, Prawnym, Lekarskim i Filozoficznym.

§ 162.

Uczniowie wydziału nauk i sztuk pięknych chcąc otrzymać stopień Doktora, starać się o to mają w wydziale Filozoficznym.

§ 163.

Otrzymanie stopnia Magistra, w jakimkolwiek wydziale wymaga ukończenia z pożytkiem całkowitego kursu dla tegoż wydziału przepisanego.

§ 164.

Otrzymanie stopnia Doktora wymaga nadto własnego ugruntowania się przez dwuletnią najmniéj i ciągłą praktykę stosowną

мѣрѣ двухъ лѣтъ, по отрасли тѣхъ наукъ или искусствъ, по которымъ соискатель желаетъ удостоиться оной. Два года практическихъ занятій считаются не отъ окончанія академическихъ курсовъ, но отъ начала практики.

§ 165.

Для полученія, какъ первой, такъ и второй степени, полагается необходимымъ условіемъ предварительное удостовѣреніе о необходимыхъ для сего познаніяхъ.

§ 166.

Неполучившій степени Магистра не можетъ искать степени Доктора, хотя бы даже и занимался практикою въ теченіе двухъ лѣтъ.

§ 167.

Получившіе до присоединенія училища юридическихъ и административныхъ наукъ къ Университету, по выдержаніи экзамена, свидѣтельства объ окончаніи въ немъ курса наукъ считаются наравнѣ съ Магистрами и имѣютъ право искать степени Доктора послѣ двухлѣтнихъ практическихъ занятій.

§ 168.

Поступающіе изъ другихъ Университетовъ, для полученія въ Варшавскомъ Университетѣ сказанныхъ степеней, обязаны представить несомнѣнныя доказательства въ томъ, что они достаточно къ нимъ приготовились, занимаясь положенное число лѣтъ, указаннымъ выше порядкомъ. Въ противномъ случаѣ, они должны восполнить все то, чего имъ недостаетъ.

§ 169.

Желающіе получить степень Магистра должны предъ экзаменомъ внести Декану по сто злотыхъ.

§ 170.

Желающіе получить степень Доктора вносятъ Декану, предъ экзаменомъ, по двѣсти злотыхъ.

§ 171.

Собранныя такимъ образомъ деньги раздѣляются между экзаминаторами и Предсѣдательствующимъ.

§ 172.

Имѣющіе официальное свидѣтельство о бѣдности освобождаются отъ представленія означенной платы и даютъ толь-

do tych nauk lub umiejętności, z których ma być udzielonym. Dwa lata praktyki rachują się nie od skończenia kursów akademickich, lecz od czasu rozpoczęcia tejże praktyki.

§ 165.

Do pozyskania tak pierwszego jak drugiego stopnia, zapewnienie się poprzednicze o przyzwoitém do niego usposobieniu jest koniecznym warunkiem.

§ 166.

Nie może starać się o stopień Doktora, nawet po praktyce dwuletniéj, kto nie otrzymał pierwéj stopnia Magistra.

§ 167.

Ci, którzy przed połączeniem szkoły prawa i administracyi z Uniwersytetem, otrzymali po odbytym examinie świadectwa ukończonych tamże nauk, uważają się jako mający stopień Magistra, i, po odbytéj praktyce dwuletniéj, mogą się starać o Doktorat.

§ 168.

Przybywający z innych Uniwersytetów, w celu otrzymania tych stopni w Uniwersytecie Warszawskim, powinni świadectwami niewątpliwemi udowodnić, iż się do nich, przez równą liczbę lat i podobnież jak wyżéj oznaczono, sposobili. W przeciwnym razie, winni są to, czego im nie dostaje, dopełnić.

§ 169.

Starający się o stopień Magistra składać będą na ręce Dziekana, przed każdym examinem, po złotych sto.

§ 170.

Starający się o stopień Doktora składać będą na ręce Dziekana, przed każdym examinem, po złotych dwieście.

§ 171.

Zebrane ztąd pieniądze idą na podział pomiędzy examinujących i Prezydującego.

§ 172.

Mający urzędowe świadectwo ubóstwa wolni będą od skła-

ко росписку въ томъ, что, въ случаѣ своей состоятельности, они внесутъ эту плату сполна.

Правила о степени Магистра.

§ 173.

Для удостовѣренія о познаніяхъ, соотвѣтствующихъ степени Магистра, желающій получить оную долженъ держать экзаменъ изъ полнаго факультетскаго курса, по правиламъ, изложеннымъ въ главѣ объ экзамечахъ §§ 145—157.

§ 174.

Присужденіе этой степени зависитъ отъ сего экзамена, за исключеніемъ медицинскаго факультета, въ которомъ оно можетъ послѣдовать только послѣ практическаго испытанія.

§ 175.

Если экзаминующійся получилъ большинство удовлетворительныхъ баловъ, то Деканъ подлежащаго факультета провозглашаетъ его Магистромъ и вручаетъ ему на эту степень дипломъ, составленный на латинскомъ и польскомъ языкахъ, за подписью Ректора и Декана и съ приложеніемъ печати Университета.

§ 176.

Въ дипломѣ должны быть означены предметы, по которымъ кандидатъ держалъ экзаменъ, и оказанные въ нихъ отличные или удовлетворительные успѣхи.

§ 177.

Дипломъ на степень Магистра признается единственнымъ доказательствомъ успѣшнаго окончанія курса наукъ въ Университетѣ.

§ 178.

Секретарь Университета вноситъ въ особую, назначенную для сего книгу протоколъ обо всемъ происходившемъ при испытаніи и, прочитавъ его вслухъ, подаетъ для подписи экзаминаторамъ.

§ 179.

Имена удостоившихся степени Магистра публикуются Деканомъ посредствомъ припечатанія въ газетахъ.

dania natychmiast téj opłaty, dadzą tylko zapewnienie Dziekanowi, że się z niéj w czasie, skoro będą mogli, uiszczą.

Przepisy do stopnia Magisterii.

§ 173.

Zapewnieniem się o sposobieniu do stopnia Magisterii jest examen z całego kursu wydziałowego, podług przepisów w tytule o examinach §§ od 145 do 157.

§ 174.

Udzielanie tego stopnia będzie z tymże examinem połączone, wyjąwszy wydział Lekarski, gdzie to dopiero po próbie praktycznéj nastąpi.

§ 175.

Gdy examinowany pozyska większość zdań pomyślnych Dziekan właściwego wydziału ogłasza go Magistrem, i wręcza mu na to patent w języku łacińskim i polskim pisany, z pieczęcią Uniwersytetu, tudzież z podpisem Rektora i Dziekana.

§ 176.

Patent Magistra wyrażać będzie przedmioty, z których kandydat złożył examen, tudzież okazany w nich postęp celujący lub dostateczny.

§ 177.

Patent jedynie Magisterii jest świadectwem ukończonych z pożytkiem nauk w Uniwersytecie.

§ 178.

Sekretarz Uniwersytetu, w księdze na to przeznaczonéj, spisze protokół całéj czynności, przeczyta głośno i poda do podpisu Examinatorom.

§ 179.

Imiona otrzymujących stopień Magistra Dziekan ogłasza przez pisma publiczne.

Правила о степени Доктора.

§ 180.

Желающіе получить степень Доктора обязаны, по крайней мѣрѣ за два мѣсяца впередъ, представить Декану: 1) записку съ изъявленіемъ своего желанія и съ означеніемъ своего званія и наукъ или предметовъ, по которымъ они намѣрены искать этой степени; 2) подлинныя доказательства двухлѣтнихъ практическихъ занятій по предметамъ своего званія, по окончаніи академическихъ курсовъ; 3) изданныя ими ученыя сочиненія или важныя диссертаціи; 4) письменныя практическія сочиненія, изготовляемыя ими по должности, какъ напр. проповѣди, адвокатскія рѣчи и доклады юристовъ и административныхъ чиновниковъ и т. п.; и 5) списокъ прочитанныхъ ими сочиненій, относящихся къ главнымъ и вспомогательнымъ предметамъ.

§ 181.

Печатныя сочиненія или диссертаціи, вмѣстѣ съ другими практическими записками, Деканъ передаетъ на разсмотрѣніе тремъ или болѣе Профессорамъ, въ числѣ которыхъ можетъ находиться и онъ самъ.

§ 182.

Если сочиненія кандидата будутъ признаны большинствомъ мнѣній неудовлетворительными, то Деканъ возвращаетъ ихъ кандидату и предлагаетъ представить другія, ежели онъ не отказывается отъ своего намѣренія.

§ 183.

Если же эти сочиненія окажутся удовлетворительными, въ такомъ случаѣ разсматривавшіе ихъ Профессоры предлагаютъ пять или болѣе тезъ, которыя Деканъ передаетъ кандидату, для того чтобы онъ приготовился по нимъ къ публичному диспуту, и назначаетъ ему срокъ для явки въ подлежащій факультетъ.

§ 184.

Болѣе обширное сочиненіе можетъ быть написано на отечественномъ языкѣ; диссертація же и диспутъ должны быть на латинскомъ.

§ 185.

Предъ диспутомъ производится испытаніе въ присутствіи

Przepisy do stopnia Doctoratus.

§ 180.

Starający się o stopień Doktora powinni, dwoma przynajmniéj miesiącami wpierwéj, przesłać na ręce Dziekana: 1) oświadczenie swojéj chęci, wymieniając swoje powołanie i nauki lub umiejętności, z których chcą stopień otrzymać; 2) dowody niewątpliwe odbytéj dwuletniéj praktyki swoich przedmiotów, po ukończeniu kursu akademicznego; 3) dzieło jakie uczone lub rozprawę ważną, przez siebie wypracowane i drukiem ogłoszone; 4) pisma praktyczne swego urzędowania, np. kazania w powołaniu duchownéni; indukty, referaty, w zawodzie jurydycznym i administracyjnym i t. p.; 5) wymienienie dzieł czytanych w przedmiotach głównych i z niemi stycznych.

§ 181.

Dzieło takowe, lub rozprawę, tudzież inne pisma praktyczne, Dziekan daje pod roztrząśnienie trzech lub więcéj Professorów, w których liczbie i siebie umieścić może.

§ 182.

Jeśli pisma kandydata uznane zostaną większością zdań za niedostateczne, Dziekan zwróci je kandydatowi, z radą nadesłania innych, jeśli trwa w zamiarze.

§ 183.

Jeśli zaś uznane zostaną za dostateczne, roztrząsający pisma kandydata podadzą pięć lub więcéj *theses*, te Dziekan prześle kandydatowi, aby się nagotował do odprawienia z nich dysputy publicznéj, oraz wyznaczy mu termin do stawienia się w wydziale właściwym.

§ 184.

Dzieło, jeśli jest obszerniejsze, może być w języku ojczystym; rozprawa zaś i sama dysputa—w języku łacińskim.

§ 185

Dysputę poprzedzi tentamen, w gronie wydziału właściwego.

членовъ подлежащаго факультета. Цѣль сего испытанія состоитъ въ томъ, чтобы удостовѣриться, дѣйствительно ли представленныя сочиненія написаны самимъ кандидатомъ, и на сколько онъ успѣлъ въ примѣненіи теоріи къ практикѣ. Относящіеся сюда вопросы предлагаются Деканомъ и Профессорами факультета.

§ 186.

О времени, назначенномъ для диспута, Деканъ увѣдомляетъ Ректора, Профессоровъ всѣхъ факультетовъ и публику.

§ 187.

Онъ же назначаетъ изъ среды Профессоровъ оппонентовъ, кои сами сперва ведутъ диспутъ съ кандидатомъ, а потомъ уже прочіе Доктора могутъ дѣлать свои возраженія, на которыя долженъ отвѣчать кандидатъ.

§ 188.

Деканъ наблюдаетъ, чтобы возраженія были приличны и чтобы пренія происходили со всевозможною сдержанностію. Въ противномъ случаѣ онъ въ правѣ запретить оппонентамъ дѣлать дальнѣйшія возраженія.

§ 189.

Большинство одобрительныхъ мнѣній, подаваемыхъ Профессорами, разсматривавшими сочиненія, а равно участвовавшими въ предварительномъ изустномъ испытаніи и въ диспутѣ, предоставляетъ право на степень Доктора. При равенствѣ голосовъ мнѣніе Предсѣдателя даетъ перевѣсъ.

§ 190.

Еслибы оказалось, что сочиненія, представленныя кандидатомъ, для полученія степени, написаны не имъ, а кѣмъ либо другимъ, въ такомъ случаѣ онъ не только теряетъ право на полученіе степени, но даже лишается самой степени, если уже удостоился ея, о чемъ объявляется въ газетахъ.

§ 191.

Получившему большинство одобрительныхъ баловъ, Деканъ подлежащаго факультета вручаетъ дипломъ на степень Доктора, написанный на латинстомъ языкѣ, безъ всякихъ подробностей и особенныхъ похвалъ, съ означеніемъ только тѣхъ предметовъ, по которымъ присуждена ученая степень. Дипломъ этотъ утверждается подписью Ректора, Декана

Celem tentaminu jest zapewnienie się, czyli kandydat jest sam autorem pism przez siebie złożonych, tudzież ile postąpił w zastosowywaniu teoryi do praktyki. Pytania tym końcem zadają Dziekan i Professorowie wydziału.

§ 186.

O terminie do dysputy uwiadamia Dziekan: Rektora, Wydziały i Publiczność.

§ 187.

Tenże wyznacza Professorów oppugnujących, którzy naprzód z kandydatami dysputują. Po tych wolno jest każdemu Doktorowi czynić zarzuty, na które kandydat odpowiada.

§ 188.

Przestrzegać będzie Dziekan, aby zarzuty były przyzwoite i spory nie rażące. W przeciwnym razie ma prawo zabronić głosu oppugnującym.

§ 189.

Większa liczba zdań przychylnych, tak sądzących pisma, jak doświadczających ustnie, w tentaminie i w czasie dysputy, nadaje prawo do stopnia Doctoratus; równość zdań Prezydujący rozwiązuje.

§ 190.

Gdyby się okazało że pisma podane przez kandydata, w celu otrzymania stopnia, nie są jego dziełem, wtedy utraci tenże na zawsze prawo ubiegania się do niego, a nawet i sam stopień gdyby go już otrzymał; co przez pisma publiczne ogłoszoném będzie.

§ 191.

Zyskującemu większość zdań za sobą, Dziekan właściwego wydziału oddaje patent na stopień Doktora, pisany w języku łacińskim bez żadnego stopniowania i pochwał szczególnych, wyrażający jedynie przedmioty z których jest otrzymany. Patent ten stwierdzony będzie podpisem Rektora, Dziekana i Professo-

и действительныхъ Профессоровъ подлежащаго факультета, съ приложеніемъ Университетской печати.

§ 192.

Кромѣ диплома, произведенный въ Докторы получаетъ отъ Ректора или Декана Докторскій перстень, сдѣланный на его счетъ и подаетъ имъ руку съ обѣщаніемъ ревностно дѣйствовать на пользу народнаго просвѣщенія.

§ 193.

Генеральный Секретарь Университета, а въ его отсутствіе Секретарь факультета, составляетъ протоколъ о всемъ происходившемъ въ особой, заведенной на сей предметъ книгѣ, и подаетъ его для подписи Ректору, Деканамъ и Профессорамъ.

§ 194.

Сочиненія удостоенныхъ степени Доктора хранятся въ Университетской библіотекѣ.

§ 195.

Списокъ получившихъ степень Доктора, Ректоръ безотлагательно препровождаетъ въ редакцію газетъ для припечатанія, а также въ Высшую Экзаминаціонную и въ Правительственную Коммисіи, до которой сіе относится.

§ 196.

Присуждаемые по медицинскому факультету Докторскія степени бываютъ двоякаго рода:

1-ая—Доктора медицины и хирургіи;

2-ая—Доктора хирургіи.

§ 197.

Степень Доктора медицины и хирургіи можетъ получить только Магистръ медицины и хирургіи, согласно §§ 165, 181 и 196.

§ 198.

Степень Доктора хирургіи или хирурга перваго разряда получаетъ, на основаніи §§ 165, 181 и 196, тотъ, кто оказалъ особенную опытность и искусство въ важныхъ операціяхъ, или обогатилъ науку собственными изобрѣтеніями.

§ 199.

Диссертація и диспутъ на степень Доктора хирургіи допускаются на отечественномъ языкѣ.

rów radnych właściwego wydziału, tudzież pieczęcią Uniwersytetu.

§ 192.

Oprócz patentu odbiéra z rąk Rektora lub Dziekana pierścień doktorski, jego kosztem sprawiony; przy czém podaje temuż rękę, przyrzekając gorliwość o dobro oświecenia publicznego.

§ 193.

Sekretarz Jeneralny Uniwersytetu, lub w jego niebytności wydziałowy, w księdze na to przeznaczonéj, spisze protokół całéj czynności i poda do podpisu Rektora, Dziekanów i Professorów.

§ 194.

Pisma zaszczyconego stopniem Doktora złożone będą w bibliotece Uniwersytetu.

§ 195.

Imiona otrzymujących patenta Doktorskie, Rektor ogłasza niezwłocznie przez pisma publiczne, i Najwyższéj Kommissyi Examinacyjnéj, tudzież Kommissyi Rządowéj, któréj się rzecz tyczéć będzie, przesyła.

§ 196.

W wydziale Lekarskim stopień Doktora jest dwojaki:

1-szy, Doctor Medicinae et Chirurgiae;
2-gi, Doctor Chirurgiae.

§ 197.

Doctorem Medicinae et Chirurgiae może zostać tylko Magister Medicinae et Chirurgiae, podług §§ 165, 181 i 196-go.

§ 198.

Doktorem Chirurgii, czyli Chirurg pierwszego rzędu, podług §§ 165, 181 i 196-go, jeśli w operacyach ważnych nadzwyczajną zręczność okaże, lub własnemi wynalazkami sztukę zbogaci.

§ 199.

Rozprawa przyszłego Doktora Chirurgii i dysputa może być w języku ojczystym.

§ 200.

Степень Магистра по медицинскому факультету бываетъ трехъ родовъ:

1) Магистра медицины и хирургіи;

2) Магистра хирургіи;

3) Магистра фармаціи.

§ 201.

Изъ нихъ только первыя двѣ, то есть Магистра медицины и хирургіи и Магистра хирургіи, какъ предоставляющія право на полученіе степени Доктора, почитаются учеными степенями.

§ 202.

Желающій получить оныя, обязанъ при записи представить свидѣтельство объ окончаніи полнаго курса наукъ въ воеводскихъ училищахъ и четырехлѣтняго курса въ Университетѣ.

§ 203.

Магистры фармаціи, аптекари, окулисты, акушеры, зубные врачи, хурурги втораго разряда, повивальныя бабки и ветеринарные врачи, какъ занимающіеся спеціяльными предметами, получаютъ отъ подлежащаго факультета аттестаты, удостовѣряющіе о ихъ способностяхъ, для производства практики согласно § 159.

§ 204.

Желающіе удостоиться званія аптекаря, окулиста, акушера, зубнаго врача, должны при записи представить свидѣтельства объ успѣшномъ окончаніи наукъ въ окружномъ училищѣ; кандидаты въ званіе хирурговъ втораго разряда — свидѣтельства объ окончаніи уѣзднаго или двукласнаго первоначальнаго училища; кандидаты въ званіе хирурга третьяго разряда, повивальной бабки, ветеринарнаго врача, должны доказать, что они грамотные. Курсъ факультетскій полагается для нихъ только двухлѣтній.

§ 205.

Получающіе Университетскія степени и степень Магистра фармаціи исполняютъ присягу по предписанной формѣ, съ подачею руки и за собственноручною подписью.

§ 200.

Magisterium jest trojakie w wydziale Lekarskim:

1) Magisterium Medicinae et Chirurgiae;
2) Magisterium Chirurgiae;
3) Magisterium Pharmaciae.

§ 201.

Pierwsze tylko dwa, to jest Magisterium Medicinae et Chirurgiae, tudzież Magisterium Chirurgiae, jako dające wolność starania się o Doktorat, są stopniami akademickiemi.

§ 202.

Chcący sposobić się do nich, powinni przy zapisie okazać świadectwo dojrzałości z ukończenia szkół wojewódzkich, a w Uniwersytecie odbyć kurs czteroletni.

§ 203.

Magister Pharmaciae, Pharmacopeus, Okulista, Akuszer, Dentysta, Chirurg drugiego rzędu, Akuszerka, Konował, jako osoby trudnić się mające pojedyńczemi przedmiotami, otrzymują patenta od swego wydziału, zaświadczające usposobienie do ich powołania, stosownie do § 159.

§ 204.

Przed zapisem swoim okazać powinni przyszły Pharmacopeus, Okulista, Akuszer, Dentysta, że z pożytkiem ukończyli szkołę wydziałową; Chirurg drugiego rzędu, szkołę podwydziałową, lub elementarną o dwóch klassach; Chirurg trzeciego rzędu, Akuszerka, Konował, że umieją czytać i pisać; kurs zaś w wydziale mogą w dwóch latach ukończyć.

§ 205.

Otrzymujący stopnie Uniwersyteckie i Magister Pharmaciae wykonywają przysięgę podług przepisu, z podaniem ręki i podpisem.

§ 206.

Аптекарямъ, окулистамъ, акушерамъ, зубнымъ врачамъ, выдаются аттестаты, составленные на латинскомъ и польскомъ языкахъ; младшимъ же хирургамъ, повивальнымъ бабкамъ и ветеринарнымъ врачамъ — на польскомъ языкѣ.

ГЛАВА X.

Канцелярія.

§ 207.

Университетъ будетъ имѣть канцелярію подъ непосредственнымъ управленіемъ Ректора, состоящую изъ Секретаря Университета и однаго канцелярскаго чиновника. Во время экзаменовъ и присужденія академическихъ степеней, число писцовъ можетъ быть увеличено, по мѣрѣ надобности.

§ 208.

Во всякомъ факультетѣ находится почетный Секретарь, избираемый въ эту должность всѣмъ факультетомъ изъ Профессоровъ.

§ 209.

Секретарь Университета назначается Правительственною Коммисіею, по представленію Ректора.

§ 210.

Почетные Секретари факультетовъ, наравнѣ съ Деканами, имѣютъ право требовать содѣйствія Университетской канцеляріи.

§ 211.

Почетные Секретари ведутъ протоколы факультетскихъ засѣданій, изготовляютъ дипломы на ученыя степени и помогаютъ Деканамъ въ составленіи разныхъ бумагъ.

§ 212.

Къ Секретарю Университета относятся:

a) изготовленіе всѣхъ бумагъ и содержаніе въ порядкѣ Университетскаго архива;

b) веденіе протоколовъ засѣданій Университетскаго Совѣта, соединенныхъ факультетовъ, избирательныхъ и торжественныхъ собраній и внесеніе въ протоколъ всѣхъ вообще офиціальныхъ бумагъ, исходящихъ отъ лица Ректора;

§ 206.

Pharmacopeus, Okulista, Akuszer, Dentysta, otrzymują patenta w języku łacińskim i polskim, Chirurgowie niżsi, Akuszerki i Konowali w języku polskim.

TYTUŁ X.

Kancellarya.

§ 207.

Uniwersytet mieć będzie, pod bokiem i zarządzeniem Rektora, Kancellaryę, złożoną z Sekretarza Uniwersytetu i jednego Manualisty. W czasie examinów i rozdawania stopni akademicznych, liczba manualistów może być stosownie do potrzeby powiększoną.

§ 208.

Każdy wydział ma swego Sekretarza honorowego, którym będzie Professor, na ten urząd od wydziału zaproszony.

§ 209.

Sekretarza Uniwersytetu mianuje Kommissya Rządowa, na podanie Rektora.

§ 210.

Honorowi Sekretarze wydziałów równie jak Dziekani mają prawo żądać pomocy Kancellaryi Uniwersytetu.

§ 211.

Sekretarze honorowi zapisują do protokółu uchwały posiedzeń wydziałowych, przygotowują patenta na stopnie akademickie i są pomocą Dziekanom w rzeczach wymagających pisania.

§ 212.

Do Sekretarza Uniwersytetu należy:

a) wszystkie expedycye wyrabiać i utrzymywać Archivum Uniwersyteckie;

b) spisywać protokół posiedzeń Rady Uniwersyteckiéj, wydziałów połączonych, zgromadzeń wyborowych i obchodowych, tudzież wszelkich pism urzędowych Rektora;

c) веденіе особой книги для переписки по ученой части и особой по части административной и хозяйственной;

d) веденіе главнаго журнала, съ обыкновенными графами;

e) отправленіе по принадлежности Ректорской переписки и представленіе исходящихъ бумагъ Ректору для подписи;

f) приведеніе въ порядокъ дѣлъ и раздѣленіе ихъ по годамъ и по содержанію;

g) выдача выписей изъ протоколовъ, съ разрѣшенія Ректора.

§ 213.

Секретарь Университета, отвѣтствуетъ за точное изготовленіе постановленій, за вѣрность копій, за приличіе въ выраженіяхъ и исправное отправленіе бумагъ.

§ 214.

На всѣхъ засѣданіяхъ онъ пользуется только правомъ совѣщательнаго голоса и обязанъ напоминать о вопросахъ, подлежащихъ послѣдовательному обсужденію.

§ 215.

Въ его вѣдѣніи находится большая и меньшая печать Университета, за употребленіе которыхъ онъ отвѣтствуетъ.

§ 216.

Его непосредственному надзору подчинены педели и прочая Университетская прислуга.

Варшава, 15 Апрѣля 1818 года.

Министръ Предсѣдательствующій,
(подписано) *Ст. Потоцкій.*

c) utrzymywać księgę korrespondencyi, osobną w materyach naukowych, a osobną w materyach porządkowych i ekonomicznych;

d) utrzymywać dziennik jeneralny z rubrykami zwyczajnemi;

e) rozsyłać podług przeznaczenia Rektora referaty, a expedycye do podpisu temuż oddawać;

f) akta z każdego roku porządkiem układać i stosownie do materyi rozdzielać;

g) wydawać extrakty z protokółów, za upoważnieniem Rektora.

§ 213.

Sekretarz Uniwersytetu jest odpowiedzialnym za wierność w wygotowaniu uchwał i wydawaniu extraktów, za przyzwoitość wysłowienia, za punktualność w odsyłaniu expedycyj.

§ 214.

Na wszystkich posiedzeniach ma głos doradczy, z obowiązkiem przypominania ciągu interessów.

§ 215.

Pod jego strażą jest pieczęć Uniwersytetu mniejsza i większa, za których użycie jest odpowiedzialnym.

§ 216.

Pod jego bezpośrednim dozorem zostają Pedellowie i inni służący przy Uniwersytecie.

Warszawa, dnia 15 Kwietnia 1818 r.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *S. Potocki.*

№ 5.

Штатъ Царскаго Варшавскаго Университета на 1818 годъ, съ 1 Января по последнее число Декабря мѣсяца.

№ статей.	Расходъ.	Изъ главной кассы эдукаціонныхъ суммъ.	Впредь до дальнѣйшаго распоряженія.	Всего.	Примѣчанія.
		З л о т ы			
	ОТДѢЛЪ III. Варшавская главная школа.				
	А) *Богословскій факультетъ.*				
1	Деканъ	—	1,000	1,000	
2	Пастырское богословіе .	4,000	—	4,000	
3	Изложеніе ветхаго завѣта	4,000		4,000	
4	Изложеніе новаго завѣта.				
5	Церковная исторія и патристика	4,000	—	4,000	
6	Догматическое богословіе	2,000	—	2,000	
7	Нравственное богословіе.	2,000	—	2,000	
8	Еврейскій языкъ	1,500	—	1,500	
	итого .	17,500	1,000	18,500	
	В) *Факультетъ юридическихъ и административныхъ наукъ.*				
	1-е Юридическое отдѣленіе.				
1	Деканъ	2,000	—	2,000	
2	Римское право	6,000	—	6,000	
3	Гражданское право . .	6,000	—	6,000	
4	Государственное и уголовное право . . .	6,000	—	6,000	
5	Естественное право, международное право и энциклопедія законовѣдѣнія	6,000	—	6,000	

№ 5.

Etat szczegółowy dla Uniwersytetu Królewsko-Warszawskiego na rok 1818, od 1-go Stycznia do ostatniego Grudnia.

Numer	Wydatek	Z Kassy jeneralnéj dochodów edukacyjnych	Do dalszéj dyspozycyi	W ogóle	Uwagi
		Złoty	polskie		
	TYTUŁ III. Szkoła Główna Warszawska.				
	A) Wydział Teologii.				
1	Dziekan	—	1,000	1,000	
2	Teologia Pastoralna . . .	4,000	—	4,000	
3	Wykład Starego Testamentu.	4,000	—	4,000	
4	Wykład Nowego Testamentu.				
5	Historya kościelna z patrystyką.	4,000	—	4,000	
6	Teologia dogmatyczna. .	2,000	—	2,000	
7	Teologia moralna . . .	2,000	—	2,000	
8	Język hebrajski	1,500	—	1,500	
	Summa .	17,500	1,000	18,500	
	B) *Wydział Prawa i Administracyi.*				
	Oddział 1-szy, Prawa.				
1	Dziekan	2,000	—	2,000	
2	Prawa rzymskie	6,000	—	6,000	
3	Prawa cywilne	6,000	—	6,000	
4	Prawa publiczne i kryminalne	6,000	—	6,000	
5	Prawo natury i instytucye narodów, encyklopedya prawa.	6,000	—	6,000	

№ статей.	Расходъ.	Изъ главной кассы эдукаціонныхъ суммъ.	Впредь до дальнѣйшаго распоряженія.	Всего.	Примѣчанія.
		З л о т ы			
	2-е Отдѣленіе административныхъ наукъ.				
6	Политическая экономія, наука о финансахъ, энциклопедія административныхъ наукъ и проч.	6,000	—	6,000	
7	Земледѣліе и технологія.	6,000	—	6,000	
8	Экстраординарные расходы	1,000	—	1,000	
	итого. .	39,000	—	39,000	
	C) *Медицинскій факультетъ.*				
1	Деканъ	2,000	—	2,000	
2	Наука о лекарствахъ (materia medica)	6,000	—	6,000	
3	Общая патологія . . .	6,000	—	6,000	
4	Фармація	6,000	—	6,000	
5	Терапія и терапевтическая клиника	6,000	—	6,000	
6	Хирургія и хирургическая клиника	6,000	—	6,000	
7	Анатомія	6,000	—	6,000	
8	Физіологія	3,000	—	3,000	
9	Судебная медицина и медицинская полиція .	3,000	—	3,000	
10	Офтальмологія, преподаватель которой исправляетъ вмѣстѣ съ тѣмъ и обязанности прозектора	4,000	—	4,000	
11	На клинику	6,000	—	6,000	
12	Смотритель поіезуитскаго дома	600	—	600	
13	Сторожъ	720	—	720	
14	На анатомическіе и хирургическіе инстру-				

Numer	Wydatek	Z Kassy jeneralnéj dochodów edukacyjnych	Do dalszéj dyspozycyi	W ogóle	Uwagi
		Z ł o. p o l.			
	Oddział 2-gi, Administracyi.				
6	Ekonomija polityczna, nauka o finansach, encyklopedya nauk administracyjnych i t. d.	6,000	—	6,000	
7	Rolnictwo i technologia .	6,000	—	6,000	
8	Extraordynarya	1,000	—	1,000	
	Summa .	39,000	—	39,000	
	C) *Wydział Lekarski.*				
1	Dziekan	2,000	—	2,000	
2	Materya medyczna	6,000	—	6,000	
3	Patologia ogólna	6,000	—	6,000	
4	Farmacya	6,000	—	6,000	
5	Terapia i klinika terapeutyczna	6,000	—	6,000	
6	Chirurgia i klinika chirurgiczna	6,000	—	6,000	
7	Anatomia	6,000	—	6,000	
8	Fizyologia.	3,000		3,000	
9	Medycyna prawna i policya lekarska	3,000	—	3,000	
10	Okulistyka z obowiązkiem prosektora	4,000	—	4,000	
11	Na klinikę	6,000	—	6,000	
12	Murgrabia w domu pojezuickim	600	—	600	
13	Posługacz	720	—	720	
14	Na instrumenta anatomiczne, chirurgiczne i ex-				

№ статей.	Расходъ.	Изъ главной кассы эдукаціонныхъ суммъ.	Впредь до дальнѣйшаго распоряженія.	Всего.	Примѣчанія.
		З	л о	т ы	
	менты и экстраординарные расходы . . .	5,254	—	5,254	
	итого .	60,574	—	60,574	
	D) *Философическій факультетъ.*				
1	Деканъ	—	2,000	2,000	
2	Высшая математика . .	3,000	3,000	6,000	
3	Начертательная геометрія	—	6,000	6,000	
5	Философія	—	6,000	6,000	
4	Астрономія	6,000	—	6,000	
6	Физика	3,000	3,000	6,000	
7	Химія	3,000	3,000	6,000	
8	Минералогія	6,000	—	6,000	
9	Ботаника	3,000	3,000	6,000	
10	На экстраординарные расходы . . .	6,000	—	6,000	
	итого .	30,000	26,000	56,000	
	E) *I, Факультетъ изящныхъ наукъ.*				
1	Греческій языкъ и словесность и Латинскій языкъ и словесность . . 6,000 квартирныя . . . 1,080	7,080	—	7,080	
2	Восточные языки . . .	6,000	—	6,000	
3	Славянскія нарѣчія . .	6,000	—	6,000	
4	Польская словесность .	6,000	—	6,000	
5	Всеобщая исторія . . Географія, критика, . . Геральдика и нумизматика.	3,000	—	3,000	
6	Библіографія и надзоръ за библіотекою . .	6,000	—	6,000	
7	Исторія греческой и латинской литературы .	3,000	—	3,000	
8	Объясненіе греческихъ и латинскихъ писателей.	3,000	—	3,000	

Numer	Wydatek	Z Kassy jeneralnéj dochodów edukacyjnych	Do dalszéj dyspozycyi	W ogóle	Uwagi
		zł. p.	zł. p.	zł. p.	
	traordynarya, salvo calculo	5,254	—	5,254	
	Summa	60,574	—	60,574	
	D) *Wydział Filozoficzny.*				
1	Dziekan	—	2,000	2,000	
2	Matematyka wyższa	3,000	3,000	6,000	
3	Geometrya wykreślna	—	6,000	6,000	
4	Filozofia	—	6,000	6,000	
5	Astronomia	6,000	—	6,000	
6	Fizyka	3,000	3,000	6,000	
7	Chemia	3,000	3,000	6,000	
8	Mineralogia	6,000	—	6,000	
9	Botanika	3,000	3,000	6,000	
10	Extraordynarya	6,000	—	6,000	
		30,000	26,000	56,000	
	E) *I. Oddział Nauk Pięknych.*				
1	Język i literatura Grecka. Język i literatura Łacińska. . . . . . . 6,000 na stancyę . . . 1,080	7,080	—	7,080	
2	Języki oryentalne	6,000	—	6,000	
3	Dyalekta słowiańskie	6,000	—	6,000	
4	Literatura polska	6,000	—	6,000	
5	Historya powszechna. Jeografia, Krytyka. Heraldyka, Numizmatyka	3,000	—	3,000	
6	Bibliografia z dozorem biblioteki	6,000	—	6,000	
7	Historya literatury łacińskiéj i greckiéj	3,000	—	3,000	
8	Objaśnienia autorów łacińskich i greckich	3,000	—	3,000	

№ статей.	Расходъ.	Изъ главной кассы эдукаціонныхъ суммъ.	Впредь до дальнѣйшаго распоряженія.	Всего.	Примѣчанія.
		Злоты			
	II. Отдѣленіе изящныхъ искусствъ.				
1	Деканъ	2,000	—	2,000	
2	Высшая архитектура .	2,000	—	2,000	
	Низшая архитектура .	4,000	—	4,000	
3	Наука о водяныхъ постройкахъ, объ устройствѣ дорогъ и мостовъ, въ продолженіе 6 мѣсяцевъ	3,000	—	3,000	
4	Межеваніе, нивеллировка и топографія	4,000	—	4,000	
5	Механика.	6,000	—	6,000	
6	Рисованіе и живопись . .	6,000	—	6,000	
7	Ваяніе	2,000	—	2,000	
8	Перспектива	2,000	—	2,000	
9	Гравированіе . . . . 3,000 и квартирныхъ . 600	3,600	—	3,600	
10	Консерваторъ гипсовыхъ моделей и гравюръ. . . .	3,000	—	3,000	
	итого .	77,680	—	77,680	
	F) *Канцелярія главной школы.*				
1	Секретарь.	1,000	—		
2	Писецъ	500	—	1,500	
	G) Два служителя, изъ коихъ, одному . . .	864	—		
	другому . .	648	—		
	въ особое распоряженіе	432	—	1,944	
	H) На экстраординарные расходы главной школы	—	—	10,000	
	Перечень буквамъ III отдѣла.				
A	Факультетъ богословскій.	17,500	1,000	18,500	
B	Факультетъ юридичес-				

Numer	Wydatek	Z Kassy jeneralnéj dochodów edukacyjnych	Do dalszéj dyspozycyi	W ogóle	Uwagi
		Z ł o.	p o l.		
	II. Oddział Sztuk Pięknych.				
1	Dziekan	2,000	—	2,000	
2	Architektura wyższa . .	2,000	—	2,000	
	Architektura niższa . .	4,000	—	4,000	
3	Budownictwo wodne, dróg i mostów, przez miesięcy 6.	3,000	—	3,000	
4	Miernictwo, niwellacya, topografia	4,000	—	4,000	
5	Mechanika	6,000	—	6,000	
6	Rysunki i malarstwo . .	6,000	—	6,000	
7	Rzeźba	2,000	—	2,000	
8	Perspektywa	2,000	—	2,000	
9	Sztycharstwo . . . 3000 na stancyę 600	3,600	—	3,600	
10	Konserwator wzorów gipsowych i rysunków. .	3,000	—	3,000	
	Summa .	77,680	—	77,680	
	F) *Kancellarya Szkoły Głównéj.*				
1	Sekretarz	1,000	—		
2	Kancellista	500	—	1,500	
	G) Dwóch posługaczów:				
	z tych jeden	864	—		
	drugi	648	—		
	do dyspozycyi	432	—	1,944	
	H) Extraordynarya Szkoły Głównéj	—	—	10,000	
	Powtórzenie liter Tytułu III.				
A	Wydział teologiczny . .	17,500	1,000	18,500	
B	Wydział prawa i admini-				

№ статей.	Расходъ.	Изъ главной кассы эдукаціонныхъ суммъ.	Впредь до дальнѣйшаго распоряженія.	Всего.	Примѣчанія.
		Злоты			
	кихъ и административныхъ наукъ	39,000	—	39,000	
C	Факультетъ медицинскій	60,574	—	60,574	
D	Факультетъ философическій	30,000	26,000	56,000	
E	Факультетъ изящныхъ наукъ и искусствъ	77,680	—	77,680	
F	Канцелярія главной школы	1,500	—	1,500	
G	Прислуга	1,944	—	1,944	
H	Экстраординарные расходы главной школы	10,000	—	10,000	
	всего вообще	238,198	27,000	265,198	

№ 6.

Освобожденіе отъ платы за ученіе сыновей Учителей и кандидатовъ въ Учительское званіе.

(5 Сентября 1818 года.)

Въ Совѣтъ Царскаго Варшавскаго Университета.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Вслѣдствіе представленія Совѣта Царскаго Варшавскаго Университета, отъ 3 числа сего мѣсяца, относительно сбора съ учениковъ платы за ученіе, симъ поставляется въ извѣстность: что сыновья Профессоровъ публичныхъ учебныхъ заведеній и кандидаты въ Учительское званіе, заявившіе о своемъ желаніи поступить въ оное Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, подлежатъ освобожденію отъ платы за слушаніе Университетскихъ курсовъ.

Варшава, 5 Сентября 1818 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *С. Потоцкій.*

№ 4,329.

Numer	Wydatek	Z Kassy jeneralnéj dochodów edukacyjnych	Do dalszej dyspozycyi	W ogóle	Uwagi
		Z ł o p o l.			
	stracyi	39,000	—	39,000	
C	Wydział lekarski	60,574	—	60,574	
D	Wydział filozoficzny	30 000	26,000	56,000	
E	Wydział nauk i sztuk pięknych	77,680	—	77,680	
F	Kancellarya Szkoły Głównéj	1,500	—	1,500	
G	Posługacze przy Szkole Głównéj	1,944	—	1,944	
H	Extraordynarya Szkoły Głównéj	10,000	—	10,000	
	Summa ogólna	238,198	27,000	265,198	

N° 6.

Uwolnienie od opłaty wpisowéj synów Nauczycieli i kandydatów do stanu nauczycielskiego.

(d. 5 Września 1818 r.)

Do Rady Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

KOMMISSYA RZĄDOWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Na uczynione sobie przez Radę Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu pod dniem 3 bieżącego miesiąca przedstawienie, tyczące się opłaty szkolnéj od uczniów, oświadcza: że synowie publicznych Professorów krajowych i kandydaci do stanu nauczycielskiego, którzy na to deklaracye złożyli w Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, mają być wolni od opłat wpisowych na kursa Uniwersytetu.

Warszawa, d. 5 Września 1818 r.

Minister Prezydujący, (podpisano) *S. Potocki.*

Nr. 4,329.

№ 7.

Препровожденіе буллы Св. Отца, утверждающей Богословскій факультетъ.

(19 Декабря 1818 года.)

Въ Совѣтъ Царскаго Варшавскаго Университета.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія

препровождаетъ подлинную Буллу Святаго Отца, отъ 3 Октября сего года, утверждающую Богословскій факультетъ въ здѣшнемъ Царскомъ Университетѣ, въ Совѣтъ сего же Университета, для храненія ея при своихъ дѣлахъ.

Варшава, 19 Декабря 1818 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *С. Потоцкій.*

№ 6,256.

Приложеніе къ № 7-му.

Папская Булла, утверждающая Богословскій факультетъ.

Pius P. P. VII.

Ad futuram rei memoriam.

Apostolicae Sollicitudinis nostrae officium exposcit, ut, quantum in Nobis est, universis Christi fidelibus, per Orbem diffusis, ea praebeamus adjumenta, quibus uberiorem in dies Catholicae Religionis notitiam percipiant in eaque magis magisque confirmentur. Lubentes idcirco Nostrae auctoritatis praesidium in ea conferimus, quae tanto tamque salutari operi conducunt, atque illos, qui rerum divinarum scientiam assequi, eamque e purioribus fontibus haustam ceteris commendare contendunt, privilegiis et gratiis cumulare non dubitamus. Magna proinde animi Nostri consolatione accepimus in Civitate Varsaviensi, quae Princeps est Regni Poloniae, Studium Generale seu, ut vocant, Universitatem florere, in qua, praeter profanas Disciplinas ad Catholicae Religionis incrementum et Christi fidelium utilitatem Sacrae etiam, nimirum Scripturarum Sanctarum interpretatio ex Concilii Tridentini praescripto, Theologia Dogmatica ac Moralis, Historia Ec-

N° 7.

Przesyłka Bulli Ojca Ś-go, zatwierdzającéj Wydział Teologiczny.

(d. 19 Grudnia 1818 r.)

Do Rady Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

KOMMISSYA RZĄDOWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Otrzymaną Bullę Ojca Ś-go, z dnia 3 Października r. b., zatwierdzającą Wydział Teologiczny w tutejszym Uniwersytecie Królewskim, przesyła w oryginale Radzie tegoż Uniwersytetu, dla zachowania w aktach właściwych.

Warszawa, dnia 19 Grudnia 1818 r.

Minister Prezydujący (podpisano) *S. Potocki.*

Nr. 6,256.

Annex do N° 7-go.

Bulla Ojca Świętego, zatwierdzająca Wydział Teologiczny.

clesiastica, Jus Ecclesiaticum seu Canonicum, ac Pastorales Institutiones, ad Parochialia munera rite obeunda, a Catholicis Doctoribus explicantur. In hujus modi vero Sacris Disciplinis tradendis, ut Nobis testatum est, Doctores praedicti Regulas, Decreta, Definitiones et Constitutiones Conciliorum Generalium ac Romanorum Pontificum tanto studio amplexantur atque tuentur, ut nihil non iis consonum proponere, commentari et propugnare profiteantur. Quare cum supplicatum Nobis fuerit, ut privilegia illa, quae Romani Pontifices, Praedecessores Nostri, Catholicis Universitatibus, ab hac Sancta et Apostolica Sede approbatis, tribuere consueverunt, ea Nos Cultoribus Sacrarum, quas memoravimus, disciplinarum in Generali Studio Varsaviensi concederemus, Nos hisce postulationibus inclinati, quas in Catholicae Religionis ac Christi fidelium utilitatem cessuras non ambigimus, apostolica auctoritate Nostra tenore praesentium decernimus et indulgemus, ut, qui in praedicto Varsaviensi Generali Studio seu Universitate Sacrarum Disciplinarum cursum statuto tempore consumaverint, exa-

mine prius rite probati, valeant in praedictis Disciplinis, in facultatibus scilicet Theologica et Canonica, Magisterii titulo, seu Doctorali laurea decorari, quae ipsis satis juvare debeat, ac reapse juvet ad eos ecclesiasticos honores, gradus, dignitates ac personatus assequendos, pro quibus obtinendis juxta Sacros Ecclesiae Canones Doctoralis Laurea requisitur. Mandamus autem, ut, qui hujusmodi Doctoratus Laurea sunt ornandi, Archiepiscopo Varsaviensi, pro tempore existenti, vel, sede vacante, vicario Capitulari praesententur, publicum apud ipsum ingenii sui specimen daturi. Archiepiscopus vero, vel Vicarius Capitularis gratuito omnique partium studio sublato, adstantibus Sacrarum Disciplinarum in Universitate Varsaviensi Doctoribus, eos, qui Doctoratus Laurea in supradictis facultatibus ornari desiderant, de scientia, de modo legendi aliisque, quae in promovendis ad Doctoratus Officium requiruntur, diligenter perscrutetur, et illis, quos, exquisito secreto Magistrorum suffragio, quod in ipsorum consulentium perniciem revelari sub divinae maledictionis comminatione prohibemus, idoneos repererit, Doctoratus Lauream praefinitis ceremoniis impertiatur, aliosve minus idoneos rejiciat neque eos ob gratiam adprobari patiatur. Illi autem, qui hoc pacto examini subjecti, approbati et Doctoratus Lauream in Sacris Disciplinis consequuti fuerint, jus, plenamque et liberam potestatem habeant absque alio examine, vel approbatione alia legendi et docendi ubique in facultate illa, in qua fuerint approbati.— Ut vero in hujus modi experimentis instituendis rite omnia procedant praecipimus, ut idem Varsaviensis Archiepiscopus, propositis tantum, sed non tactis Evangeliis, juret se experimentis adfuturum ac, nonnisi quando legitime fuerit impeditus, Vicarium aut alium doctrina, prudentia ac probitate Spectatum virum ad id delegaturum, atque illis, quos per examen juxta majora adstantium Doctorum suffragia constiterit esse idoneos, Doctoratus Lauream tributurum esse. Doctores quoque, seu Magistri, legere in Generali Varsaviensi Studio cupientes, praeter Fidei professionem ex Pii IV Praedecessoris Nostri formula edendam juramento polliceantur, demandatum examen ipsos per se exsecuturos, nisi legitime fuerint impediti, et hoc munus integre sancte omnique privato studio aut affectu post habito, habita dumtaxat veritatis ratione, fore obituros. Nemini sive in facultate Theo-

logica, sive in jure Canonico Doctoratus Laurea concedatur, nisi disciplinarum praefatarum respective cursum expleverit. De numero tamen annorum, quibus ab auditoribus Sacris praedictis Disciplinis fuerit vacandum, uti et de examinis habendi ratione ac de Doctoratus Laurea conferenda rebusque aliis, in eum finem praescribendis, definire, Archiepiscopi Varsaviensis sapientiae et prudentiae relinquimus, qui tamen, quantum fieri poterit, ea observari curabit, quae in aliis Catholicis Universitatibus ad Constitutionum Apostolicarum praescriptum observantur. Ut autem, Doctores et Auditores Catholici eo libentius in Universitate Varsaviensi ad Sacras Disciplinas sive docendas, sive addiscendas incumbant, eisdem apostolica auctoritate concedimus, ut, dum ibidem memoratis Disciplinis operam navent, fructus, reditus et proventus (quotidianis distributionibus et quae dicuntur inter praesentes exceptis) omnium Beneficiorum suorum cum cura, vel sine cura animarum, etiamsi eorum Beneficiorum aliqua Personatus, vel dignitatis essent, dummodo tamen animarum procuratio in Beneficiis, quae curam adnexam habent, nullum patiatur detrimentum, integre percipere, ac suos facere possint, ac si praesentes sua ibidem munia exercerent, atque interim a residentiae lege, auditis tamen respectivis ordinariis, liberi sint neque ad illam possint a quoquam compelli. Decernentes praesentes litteras firmas, validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, dictisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit, attentari; non obstantibus, quatenus opus sit, felicis rercordationis P. P. Benedicti XIV, Praedecessoris Nostri, super Divisione Materiarum aliisque constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, ceterisque etiam peculiari, et expressa mentione dignis contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris, Die III Octobris MDCCCXVIII, Pontificatus Nostri Anno Decimo nono.

H. Card. Consalvus.

Папа Пій VII.

Для вѣчнаго памятованія.

По долгу Нашей апостольской заботливости Мы обязаны, по мѣрѣ силъ Нашихъ, оказывать всѣмъ вѣрнымъ христіанамъ, разсѣяннымъ по всему міру, должное содѣйствіе къ тому, чтобы они съ каждымъ днемъ пріобрѣтали болѣе основательное знаніе правилъ католической вѣры и въ ней постепенно утверждались. По этой причинѣ охотно осѣняемъ покровительствомъ Нашей власти все то, что способствуетъ къ достиженію столь великой и благой цѣли, и готовы всегда осыпать преимуществами и милостями, какъ тѣхъ, кои желаютъ изучить богословскія науки, такъ и тѣхъ, кои, почерпнувъ эти знанія изъ чистѣйшихъ источниковъ, желаютъ преподавать оныя другимъ.

И потому съ величайшею отрадою Мы узнали, что въ городѣ Варшавѣ, столицѣ Царства Польскаго, процвѣтаетъ Главная Школа, или какъ называютъ ее иначе, Университетъ, въ которомъ, кромѣ свѣтскихъ наукъ, для благоденствія католической вѣры и пользы вѣрныхъ христіанъ, преподаются также католическими Профессорами, и богословскія науки, а именно: изложеніе Священнаго Писанія, по уставамъ Тридентскаго Собора, догматическое и нравственное богословіе, церковная исторія, церковное или каноническое право и пастырское ученіе, о точномъ исполненіи обязанностей приходскаго Священника. По сообщеннымъ намъ свѣдѣніямъ, въ преподаваніи сего рода богословскихъ наукъ, сказанные Профессоры руководствуются правилами, декретами и уставами вселенскихъ Соборовъ и Римскихъ Первосвященниковъ, и соблюдаютъ оные съ такимъ усердіемъ, что они не превозглашаютъ публично, не объясняютъ и не защищаютъ никакихъ несогласныхъ съ ними ученій. А потому, снисходя на представленную Намъ просьбу о предоставленіи лицамъ, посвятившимъ себя изученію вышеупомянутыхъ богословскихъ наукъ въ Варшавской Главной Школѣ всѣхъ тѣхъ правъ и преимуществъ, коими обыкновенно Римскіе Папы, Наши предмѣстники, жаловали католическіе Университеты, утвержденные священнымъ апостольскимъ престоломъ, и желая удовлетворить этимъ требованіямъ, долженствующимъ принести католической религіи и вѣрнымъ христіанамъ несомнѣнную пользу, Мы, Нашею апостольскою властью, симъ постановляемъ и разрѣшаемъ, чтобы тѣ, которые въ ска-

Pius VII Papież.

Na wieczną rzeczy pamiątkę.

Obowiązek Naszéj Apostolskiéj troskliwości wymaga po nas, abyśmy, o ile to jest w Naszéj mocy, nieśli wszystkim wiernym w Chrystusie, rozproszonym po całym świecie, skutecznie pomoc, przez którąby codziennie nabywali głębszéj znajomości religii Katolickiéj i w niéj się coraz bardziéj utwierdzali. Z ochotą przeto przykładamy się powagą Naszéj władzy do tego wszystkiego, co do tak wielkiego i zbawiennego celu doprowadzić może, i tych, którzy rzeczy Boskich umiejętności nabyć, i ją, z czystszych źródeł zaczerpniętą, innym zaszczepić usiłują, przywilejami i łaskami osypać nie wahamy się.

Z wielką przeto serca Naszego pociechą dowiedzieliśmy się, że w mieście Warszawie, Stolicy Królestwa Polskiego, kwitnie Szkoła Główna czyli, jak ją nazywają, Uniwersytet, w którym oprócz umiejętności świeckich, dla wzrostu religii Katolickiéj i pożytku wiernych w Chrystusie, także i teologiczne nauki przez Doktorów Katolickich są udzielane, a mianowicie: wykład Pisma Świętego, podług uchwał Soboru Trydenckiego, Teologia Dogmatyczna i Moralna, Historya Kościelna, Prawo Kościelne czyli Kanoniczne, oraz Teologia Pastoralna, ucząca należytego wykonywania obowiązków parafialnych. W wykładzie owych teologicznych nauk, jak nas zapewniono, wspomnieni Doktorowie z taką gorliwością trzymają się i przestrzegają przepisów, wyroków, postanowień i uchwał koncyliów powszechnych i Rzymskich Najwyższych Biskupów, iż nic z niemi niezgodnego ogłaszać, objaśniać i dowodzić sobie nie zakładają. Z tego powodu, gdy zaniesione zostało do nas żądanie, abyśmy przywileje owe, które Rzymscy Papieże, poprzednicy Nasi, Katolickim Uniwersytetom, przez Świętą i Apostolską Stolicę zatwierdzonym, udzielać zwykli, nadali tym, którzy wyżéj wymienione przez nas teologiczne nauki w Szkole Głównéj Warszawskiej uprawiają,—przychylając się do tych żądań, mających się obrócić na korzyść wiary Katolickiéj i wiernych w Chrystusie, mocą Naszéj Apostolskiéj powagi, niniejszém stanowimy i zezwalamy, ażeby ci, którzy w rzeczonéj wyżéj Warszawskiéj Szkole Głównéj, czyli Uniwersytecie, kurs nauk teologicznych w czasie przepisanym odbędą, i po ścisłym

занной выше Варшавской Главной Школѣ, или Университетѣ, окончатъ курсъ богословскихъ наукъ въ назначенное время, и выдержатъ установленный для сего экзаменъ, удостоиваемы были по вышеозначеннымъ предметамъ, а именно: по богословскому и каноническому факультетамъ, степени Магистра или Доктора, которая должна имъ проложить и да пролагаетъ имъ въ самомъ дѣлѣ путь къ достиженію церковныхъ почестей, степеней, отличій и должностей, для полученія коихъ, согласно святымъ канонамъ Церкви, необходимо требуется степень Доктора. Кромѣ того, предписываемъ, чтобы желающіе получить таковую степень являлись лично къ Варшавскому Архіепископу, управляющему въ то время епархіею, или въ случаѣ вакантной каѳедры, къ капитулярному Викарію, для выдержанія предъ ними публичнаго испытанія въ своихъ познаніяхъ и способностяхъ. Архіепископъ же, или капитулярный Викарій, обязаны безвозмездно и отрѣшась отъ всякаго вліянія вражды и пристрастія, въ присутствіи Профессоровъ, преподающихъ богословскія науки въ Варшавскомъ Университетѣ, строго экзаминовать желающихъ получить степень Доктора, по сказаннымъ факультетамъ, изъ наукъ, методы преподаванія и другихъ предметовъ, необходимыхъ для повышенія въ должность Профессора, затѣмъ, собравъ секретно голоса Профессоровъ, которые воспрещаемъ объявлять подъ опасеніемъ пагубныхъ послѣдствій для участвующихъ въ совѣщаніи и подъ страхомъ церковной клятвы, удостоивать, съ соблюденіемъ установленныхъ обрядовъ, степени Доктора тѣхъ, которые будутъ признаны ими способными, устраняя менѣе способныхъ и не дозволяя, чтобы эта степень была имъ признаваема по какому либо снисхожденію. Тѣ же изъ нихъ, кои, по выдержаніи съ должнымъ успѣхомъ экзамена, удостоены будутъ степени Доктора богословія, имѣютъ право и полную свободу, безъ всякаго другаго экзамена и разрѣшенія, читать лекціи и преподавать всѣ предметы въ томъ факультетѣ, которымъ признана имъ вышеозначенная степень. Чтобы однакожъ во время этихъ испытаній все происходило установленнымъ порядкомъ, предписываемъ, чтобы тотъ же Архіепископъ Варшавскій давалъ клятвенное обѣщаніе, предъ Святымъ Евангеліемъ, не прикасаясь однакожъ къ нему рукою въ томъ, что онъ непремѣнно будетъ присутствовать при этихъ экза-

uprzednim examinie, okażą się dostatecznie usposobionymi w wymienionych wyżéj naukach, w wydziałach, mianowicie teologicznym i kanonicznym, tytułem Mistrza, czyli stopniem Doktora, były zaszczyceni, co im powinno posłużyć i niech rzeczywiście służy ku dostąpieniu kościelnych zaszczytów, stopni, godności i dostojeństw, dla pozyskania których, wedle świętych kanonów Kościoła, stopień Doktora jest wymagany. Polecamy oraz, ażeby ci wszyscy, którzy tego rodzaju stopniem Doktora mają być zaszczyceni, stawali osobiście przed Arcybiskupem Warszawskim, podówczas tę godność piastującym, albo na przypadek wakującéj stolicy Arcybiskupiéj, przed Wikaryuszém kapituły, w celu złożenia przed nim publicznych dowodów swojego wyższego uzdolnienia. Arcybiskup zaś lub Wikaryusz kapituły, obowiązani będą bez wynagrodzenia, niepowodując się żadną stronnością, w obec Professorów, wykładających nauki teologiczne w Uniwersytecie Warszawskim, ściśle wyegzaminować tych, którzy ubiegają się o pozyskanie stopnia Doktora, w wymienionych wyżéj fakultetach, z nauk, ze sposobu wykładu i z innych przedmiotów, które są wymagane dla wyniesienia do godności Professora; i tym, których po zasięgnieniu sekretném zdania Nauczycieli, które, na zgubę uczęstniczących w obradach zakazujemy objawiać pod zagrożeniem Boskiéj klątwy, uznają za zdolnych, stopień Doktora podług przepisanych obrzędów udzielić, a innych mniéj uzdolnionych usunąć, nie pozwalając na to wcale, ażeby im, przez jakieś względy, stopień Doktora był przyznany. Ci zaś, którzy, po odbyciu przepisanego egzaminu, uznani za zdolnych zostaną i otrzymają stopień Doktora Świętéj Teologii, mają prawo oraz zupełną moc i wolność, bez żadnego jakiego bądź egzaminu lub zatwierdzenia, zajmować się publicznym wykładem i nauczaniem wszędzie, w tym fakultecie, w którym mają sobie przyznany stopień. Aby zaś podczas tego rodzaju egzaminów wszystko odbywało się z należytą ścisłością, polecamy, aby tenże Arcybiskup Warszawski wykonywał przysięgę przed Ewangelją, nie dotykając się jednakże do niéj, że na tych egzaminach zawsze będzie przytomnym, i tylko w razie ważnéj i słusznéj przeszkody, Wika-

менахъ и только въ случаѣ важныхъ и законныхъ препятствій назначить для присутствованія своего Викарія или другое лицо, извѣстное своею ученостью, благоразуміемъ и честностью, и что будетъ удостоивать степени Доктора тѣхъ, которые, вслѣдствіе выдержаннаго экзамена, большинствомъ голосовъ присутствующихъ Профессоровъ, будутъ признаны способными. Докторы же и Магистры, желающіе читать лекціи въ Главной Варшавской Школѣ, обязаны, кромѣ произнесенія символа вѣры по формѣ, предписанной Нашимъ предмѣстникомъ Піемъ IV, дать клятвенное обѣщаніе, что будутъ производить сами назначенные экзамены, ежели не встрѣтятъ какихъ либо уважительныхъ препятствій, и что, исполняя эту обязанность въ полномъ сознаніи священнаго долга, будутъ руководствоваться не личными выгодами и отношеніями, но безпристрастною справедливостію. Никто не можетъ удостоиться степени Доктора богословія или каноническаго права, не окончивъ предписаннаго для сего полнаго курса наукъ. Опредѣленіе числа лѣтъ, которыя слушатели должны посвятить на изученіе вышесказанныхъ богословскихъ наукъ, а также установленіе порядка производства испытаній и присужденія степени Доктора и начертаніе всѣхъ прочихъ относящихся сюда правилъ, Мы предоставляемъ благоразумію и усмотрѣнію Варшавскаго Архіепископа, съ тѣмъ однако, чтобы онъ по возможности примѣнялся къ правиламъ, соблюдаемымъ въ прочихъ католическихъ Университетахъ, на основаніи Апостольскихъ постановленій. Чтобы однакожъ, какъ преподаватели, такъ и слушатели католическіе, съ большимъ рвеніемъ занимались преподаваніемъ и изученіемъ богословскихъ наукъ, въ Варшавскомъ Университетѣ, Мы Апостольскою Нашею властью разрѣшаемъ, чтобы они, во все время, въ продолженіе котораго будутъ заниматься этими науками, получали сполна и обращали въ свою пользу прибыли, выгоды и доходы (за исключеніемъ ежедневныхъ и другихъ жертвъ, приносимыхъ въ пользу присутствующихъ), изъ всѣхъ принадлежащихъ имъ бенефицій, какъ будто бы они лично исполняли въ нихъ свои обязанности, безъ различія, сопряжена ли съ ними паства душъ, или нѣтъ, даже и въ такомъ случаѣ, еслибы таковыя бенефиціи присвоены были какой либо другой лич-

rzysza swego, albo innego z nauki, rozumu i prawości znanego męża, do téj czynności delegować, i tym, którzy, na odbytym egzaminie, wedle większości zdań obecnych Professorów, złożyli dowody swojego uzdolnienia, stopień Doktora przyznawać będzie. Doktorowie zaś, czyli Mistrzowie, pragnący wykładać w Warszawskiéj Szkole Głównéj, powinni, oprócz wyznania wiary, mającego się ułożyć wedle przepisu poprzednika Naszego Piusa IV, zobowiązać się przysięgą, że wszelkie polecone im egzamina, jeżeli żadna słuszna ku temu nie zajdzie przeszkoda, sami odbywać i święcie i sumiennie ten obowiązek spełniać będą, nie powodując się żadnemi ubocznemi względami, ani też przyjaźnią, lecz jedynie tylko bezstronną sprawiedliwością. Nikomu, bądź to w fakultecie teologicznym, bądź z prawa Kanonicznego, stopień Doktora nie ma być przyznany, jeżeliby całkowitego kursu nauk przepisanych nie ukończył. Oznaczenie tak liczby lat, które słuchacze poświęcić mają na odbycie całkowitego kursu wyżéj wymienionych nauk teologicznych, jako też przepisanie porządku odbywania egzaminów i przyznawania stopnia Doktora, oraz obmyślenie wszelkich innych szczegółów, z tym przedmiotem w związku będących, pozostawiamy mądrości i przezorności Arcybiskupa Warszawskiego, z warunkiem jednakże, aby starał się ile możności miéć na baczeniu to wszystko, co się w innych Katolickich Uniwersytetach, podług przepisów i postanowień Apostolskich zachowuje. Ażeby zaś tak Professorowie jako i słuchacze katoliccy tém chętniéj w Uniwersytecie Warszawskim oddawali się, bądź to nauczaniu, bądź uczeniu się nauk teologicznych, udzielamy im z mocy Naszéj Apostolskiéj władzy zezwolenie, ażeby dopóki tamże wspomnionym naukom poświęcać się będą, zyski, korzyści i dochody, (z wyjątkiem codziennego rozdawnictwa ofiar i innych danin między obecnych), ze wszystkich beneficyów swoich bez względu, czy do nich są przywiązane obowiązki i posługi duchowne, lub nie, chociażby nawet niektóre z tych beneficyów przywiązane były do osobistości lub godności, byleby tylko piecza o zbawieniu dusz, tam gdzie ten obowiązek z posiadaniem beneficyów, jest połączony, żadnego nie doznawała uszczerbku, w całkowitości

ности или другому духовному сану, лишь бы только исполненіе духовныхъ требъ въ тѣхъ бенефиціяхъ, съ коими сопряжена паства душъ, не претерпѣвало ущерба, и чтобы во все это время они изъяты были отъ дѣйствія закона о безотлучномъ проживаніи пастырей въ приходѣ, съ вѣдома однакожъ и разрѣшенія подлежащихъ епархіальныхъ Епископовъ и чтобы никѣмъ къ тому не были принуждаемы. Въ заключеніе постановляемъ, что настоящая грамота Наша имѣетъ и впредь должна имѣть ненарушимую, дѣйствительную и обязательную силу и должна быть приведена въ исполненіе безусловно и безъ ограниченій, со всѣми ея послѣдствіями, при чемъ по всѣмъ вышеизложеннымъ статьямъ должно быть оказываемо всѣми должное содѣйствіе, и признаемъ вмѣстѣ съ тѣмъ недѣйствительнымъ и ничтожнымъ всякое дѣйствіе, предпринятое кѣмъ либо умышленно или неумышленно, въ силу какой бы то ни было власти въ противность ея указаніямъ. Настоящей грамотѣ, на сколько это будетъ необходимо, не должны противодѣйствовать никакія несогласныя съ нею постановленія, изданныя Нашимъ предмѣстникомъ, блаженныя памяти Папою Бенедиктомъ XIV, относительно распредѣленія предметовъ и другихъ вопросовъ и другія апостольскія установленія и вообще какіе бы то ни было уставы, хотя бы они заслуживали въ этомъ отношеніи особеннаго и точнаго упоминовенія.

Дано въ Римѣ, въ церкви Святой Маріи Большей (maggiore) за печатью Рыбака, 3 Октября 1818 года, нашего Первосвященства въ 19-е лѣто.

(подписано) *Г. Кардиналъ Консальвусъ.*

---

pobierać i na swoją własność obracać mogli, jak gdyby tam sami osobiście swoje obowiązki wypełniali; oraz mieć chcemy, ażeby czasowo z pod skutku prawa o rezydencyi kapłanów wyjęci byli, po zasiągnięciu wszakże co do tego zdania właściwych Biskupów dyecezyalnych, i do przemieszkiwania na miejscu przez nikogo nie byli znaglani. Nadto stanowimy, że niniejsze pismo nasze jest i ma być na przyszłość mocne, ważne i niewzruszone, i winno być wprowadzone w wykonanie całkowicie, i ze wszelkiemi następstwami, oraz zyskać najzupełniejsze poparcie we wszystkiém co się tutaj wymieniło; przeciwnie zaś uznajemy za niebyłe i nie mające żadnéj wagi wszelkie niezgodne z niniejszem czynności, przez kogokolwiekbądź i na mocy jakiéjkolwiekbądź władzy, ze świadomością lub nieświadomością przedsiębrane. Na ostatek nie mają stać niniejszemu pismu na zawadzie, ileby tego wymagała potrzeba, żadne jakiekolwiekbądź sprzeczne z niemi postanowienia błogosławionéj pamięci Papieża Benedykta XIV, poprzednika Naszego, względem podziału przedmiotów, ani też inne ustawy i rozporządzenia Apostolskie, oraz wszystko, cokolwiekbądź na szczególną i wyraźną tutaj zasługiwałoby wzmiankę.

Dan w Rzymie, u Świętéj Maryi Większéj, pod pieczęcią Rybaka, 3 Października 1818, Papiestwa zaś Naszego 19-go roku.

(podpisano) *H. Kardynał Consalvsu.*

№8.

Объ отношеніяхъ духовнаго начальства къ Богословскому факультету.

(24 Марта 1819 года.)

Въ Совѣтъ Царскаго Варшавскаго Университета.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія,

вслѣдствіе представленія Совѣта Царскаго Варшавскаго Университета, отъ 1 числа сего мѣсяца, за № 481, и изложенныхъ въ ономъ заключеній, касающихся отношеній здѣшняго духовнаго начальства къ Богословскому факультету, симъ поставляетъ въ извѣстность, что въ видахъ согласованія преимуществъ сего Университета съ обязанностями, возлагаемыми на него Папскою Буллою, утверждающею Богословскій факультетъ, признано всего соотвѣтственнѣе, чтобы программы наукъ, назначаемыхъ для преподаванія по Богословскому факультету, сообщаемы были Его Высокопреосвященству Архіепископу отъ лица самой Правительственной Коммисіи.

Правительственная Коммисія не находитъ также съ своей стороны никакихъ препятствій къ тому, чтобы Архіепископъ или самъ лично, или посредствомъ уполномоченнаго отъ себя лица, избраннаго съ вѣдома и разрѣшенія Правительственной Коммисіи, присутствовалъ на экзаменахъ для полученія ученыхъ степеней и сообщалъ свое мнѣніе Правительственной Коммисіи.

Что же касается Профессоровъ Богословскаго факультета, то они, какъ Священники, обязаны по своему званію подчиняться мѣстному духовному начальству и всѣмъ постановленіямъ церковной дисциплины.

Варшава, 24 Марта 1819 года.

Министръ Предсѣдательствующій

(подписано) *С. Потоцкій.*

№ 1,294.

Nᵒ 8.

O stosunkach Władzy Duchownéj z Wydziałem Teologicznym.

(d. 24 Marca 1819 r.)

Do Rady Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

KOMMISSYA RZĄDOWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Na przełożenie Rady Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu pod d. 1 bieżącego miesiąca Nr. 481, obejmujące uwagi względem stosunków tutejszéj Władzy Duchownéj z Wydziałem Teologicznym, oświadcza: iż godząc prerogatywy tegoż Uniwersytetu z obowiązkiem, jaki breve Papiezkie, zatwierdzające rzeczony Wydział Teologiczny, wkłada na niego, uznała za najstosowniejszy w téj mierze środek, iżby sama Kommissya Rządowa kommunikowała JW-mu JX-dzu Arcybiskupowi programmata kursów, dawać się mających nauk teologicznych.

Nie ma także Kommissya Rządowa nic przeciw temu, iżby JW-ny Arcybiskup sam w osobie swojéj, lub przez umocowaną od siebie, za dołożeniem się i zezwoleniem Kommissyi Rządowéj, osobę, przytomny był examinom na stopnie, i Kommissyi Rządowéj udzielał swoje spostrzeżenia.

Co się tyczy Professorów Wydziału Teologicznego, to ci, jako kapłani, obowiązani są z osób swych podlegać zwierzchności miejscowéj duchownéj i wszelkim przepisom karności kościelnéj.

Warszawa, d. 24 Marca 1819 r.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *S. Potocki.*

Nr. 1,294.

№ 9.

Объ ученыхъ степеняхъ, получаемыхъ въ иностранныхъ Университетахъ.

(19 Іюня 1819 года.)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА I-го,

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго, и проч., и проч., и проч.

Князь Намѣстникъ въ Царствѣ, по Государственному Совѣту.

Признавъ постановленіемъ нашимъ, отъ 12 Ноября 1816 года, свидѣтельства объ окончаніи курса наукъ въ Главной Школѣ достаточными доказательствами успѣховъ въ теоретическихъ наукахъ, для допущенія къ экзамену въ Высшей Экзаминаціонной Коммисіи, и желая устранить всякія сомнѣнія въ важности этихъ свидѣтельствъ, возникающія при разсмотрѣніи оныхъ вслѣдствіе разнообразія правилъ, коими руководствуются иностранные Университеты, при присужденіи Академическихъ степеней,—по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, мы постановили ниже слѣдующее:

Ст. 1.

Уроженцы здѣшняго края обязаны стараться о полученіи ученыхъ степеней въ мѣстномъ Университетѣ; еслибы однакожъ кто либо удостоился таковыхъ степеней въ иностранныхъ Университетахъ, въ которыхъ не запрещено обучаться, то онъ долженъ исходатайствовать на это утвержденіе мѣстнаго Университета.

Ст. 2.

Если сказанный Университетъ удостовѣрится изъ экзаменовъ, что удостоенный степени, для полученія ея, удовлетворилъ всѣмъ условіямъ устава, изданнаго для Царскаго Варшавскаго Университета, въ такомъ случаѣ выдаетъ особенное свидѣтельство, облекающее законною силою дипломъ на ученую степень, полученную за границею; въ противномъ же случаѣ онъ требуетъ точнаго исполненія вышеупомянутыхъ условій.

N° 9.

O stopniach naukowych, uzyskanych w Uniwersytetach zagranicznych.

(d. 19 Czerwca 1819 r.)

w Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA I-go,

Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyj, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Xiąże Namiestnik Królewski, w Radzie Stanu.

Uznawszy, postanowieniem Naszém z dnia 12 Listopada 1816 roku, świadectwa z ukończonych nauk w Szkole Głównéj za istotne dowody biegłości w naukach teoretycznych, ułatwiające składanie examinów w Najwyższéj Kommissyi Examinacyjnéj, i chcąc w rozpoznawaniu ważności takowych świadectw, wszelką usunąć wątpliwość, jaka wynikać może z niejednostajności przepisów, podług których zagraniczne Uniwersytety rozdają stopnie akademickie; na przełożenie Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, postanowiliśmy co następuje:

Art. 1.

Młodzież krajowa powinna się starać o stopnie akademickie w Uniwersytecie krajowym; gdyby jednak ktokolwiek otrzymał takowe stopnie w Uniwersytetach zagranicznych, których zwiedzać bynajmniéj się nie wzbrania, obowiązany będzie uzyskać ich zatwierdzenie przez Uniwersytet krajowy.

Art. 2.

Skoro zaś tenże Uniwersytet przekona się z examinów, iż zaszczycony stopniem, dla otrzymania onego dopełnił wszystkich warunków przepisanych Statutem Królewsko - Warszawskiego Uniwersytetu, wówczas wyda osobne zaświadczenie, zatwierdzające ważność w kraju dyplomatu na otrzymany za granicą stopień akademicki, w przeciwnym razie wymagać będzie dopełnienia wspomnionych warunków.

Ст. 3.

Всякій иностранецъ (за исключеніемъ приглашенныхъ Правительствомъ и извѣстныхъ своими специальными познаніями въ наукахъ), прибывшій изъ за границы съ ученою степенью, и желающій вступить въ государственную службу, по исполненіи существующихъ въ краѣ постановленій, обязанъ исходатайствовать отъ мѣстнаго Университета утвержденіе своего диплома, который можетъ быть утвержденъ только въ такомъ случаѣ, если кандидатъ на испытаніи въ семъ Университетѣ докажетъ познанія, соотвѣтствующія ученой его степени и надлежащее засвидѣтельствованіе объ окончаніи двухлѣтней практики.

Ст. 4.

Со дня обнародованія настоящаго постановленія, Высшая Экзаминаціонная Коммисія, а равно Воеводскія Экзаминаціонныя Коммисіи и Общій Медицинскій Совѣтъ должны принимать тѣ только представляемые имъ предъ экзаменомъ дипломы на ученыя степени, которые будутъ утверждены Царскимъ Варшавскимъ Университетомъ, на точномъ основаніи предыдущихъ статей.

Исполненіе настоящаго нашего постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагаемъ на Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 19 Іюня 1819 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

№ 2,929.

№10.

Отмѣненіе главы IV Учрежденія Царскаго Варшавскаго Университета.

(25 Апрѣля 1820 года.)

Вмѣсто отмѣняемой главы IV Учрежденія Царскаго Вар-

Art. 3.

Każdy cudzoziemiec, (wyjąwszy wezwanych przez Rząd, znanych zbiegłości w naukach) przybywający z zagranicy z otrzymanym stopniem akademickim, jeżeli, po dopełnieniu przepisów krajowych, chce otrzymać w kraju urząd publiczny, powinien uzyskać od krajowego Uniwersytetu zatwierdzenie swojego dyplomatu, które mu zostanie wydane, skoro udowodni przed tymże Uniwersytetem zdatność odpowiadającą stopniowi swojemu, i jeżeli złoży dowody z odbytéj dwuletniéj praktyki.

Art. 4.

Od daty ogłoszenia niniejszego postanowienia Najwyższa Kommissya Examinacyjna, jakoteż Kommissye Examinacyjne Wojewódzkie i Rada Ogólna Lekarska, te tylko dyplomota na stopnie akademickie, okazywane sobie przy składaniu examinów, przyjmować będą, które otrzymają zatwierdzenie Uniwersytetu Królewsko-Warszawskiego, w sposobie wskazanym w artykułach poprzedzających.

Dopełnienie niniejszego Naszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być umieszczone, Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnéj, dnia 19 Czerwca 1819 roku.

(podpisano) *Zajączek.*

Nr. 2,929.

N° 10.

Zmiana tytułu IV-go urządzenia Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

(d. 25 Kwietnia 1820 r.)

W miejsce uchylającego sie tytułu IV-go urządzenia Kró-

шавскаго Университета, слѣдуетъ впредь руководствоваться слѣдующими правилами.

ГЛАВА IV.

Профессоры и прочіе Университетскіе преподаватели.

§ 42.

Къ составу Университетскихъ преподавателей принадлежатъ: Профессоры ординарные и экстраординарные, Лекторы (Магистры или Докторы, занимающіеся преподаваніемъ) и Учители.

§ 43.

Ординарные Профессоры преподаютъ свои предметы въ полномъ объемѣ, получаютъ штатное содержаніе и назначаются Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія. Они могутъ быть отрѣшаемы только послѣ предварительнаго изслѣдованія необходимости удаленія ихъ посредствомъ Коммисіи, назначенной Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, и съ разрѣшенія сей послѣдней.

§ 44.

Экстраординарные Профессоры, при недостаткѣ ординарныхъ, занимаютъ временно вакантныя каѳедры и пользуются жалованьемъ въ размѣрѣ, опредѣляемомъ особыми распоряженіями Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія. Они могутъ быть удалены отъ должности не иначе, какъ по предварительномъ объявленіи имъ о томъ за три мѣсяца впередъ.

§ 45.

Въ Лекторы избираются Магистры и Докторы, получившіе право читать лекціи съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія; они не пользуются однако никакимъ жалованьемъ изъ государственныхъ суммъ. Съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, они могутъ взимать съ учениковъ плату, по добровольному съ ними соглашенію, и преподавать предметы, соотвѣтствующіе ихъ ученой степени, хотя бы эти предметы преподавались Профессорами

lewsko-Warszawskiego Uniwersytetu, zachować się mają odtąd następujące przepisy.

TYTUŁ IV.

Professorowie i inni uczący w Uniwersytecie.

§ 42.

Uczący w Uniwersytecie dzielą się na Professorów stałych (Professores Ordinarii), na Professorów tymczasowych (Professores extraordinarii), na Lektorów (Magistri vel Doctores legentes) i na Nauczycieli (Praeceptores).

§ 43.

Professorowie stali mają zupełną katedrę, pobierają pensyę etatową i mianowani są od Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Oddalenie ich wymaga poprzedniego rozpoznania téj potrzeby przez deputacyę od Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyznaczoną, tudzież wyroku Kommissyi Rządowéj.

§ 44.

Professorowie tymczasowi od Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w niedostatku Professorów stałych, mają sobie powierzane do czasu wakujące katedry, pobierają pensyę w iłości szczególném rozporządzeniem Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oznaczonéj. Oddalenie ich wymaga trzechmiesięcznego w pierwéj wypowiedzenia im miejsca.

§ 45.

Lektorami są Magistrowie i Doktorowie upoważnieni do uczenia od Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, bez żadnéj pensyi z funduszów publicznych. Ci mogą, za upoważnieniem Kommissyi Rządowéj Wyznan Religijnych i Oświecenia Publicznego, pobierać opłatę od uczniów, podług prywatnej ugody, i dawać jakiekolwiek przedmioty naukowe odpowiednie ich stopniowi akademickiemu, choćby te przedmioty

или Учителями, получающими жалованье на счетъ государственныхъ суммъ.

§ 46.

Учителями считаются преподаватели отдѣльныхъ предметовъ, не имѣющихъ особой каѳедры; они назначаются Правительственною Коммисiею и получаютъ жалованье въ размѣрѣ, соотвѣтствующемъ важности предмета и личнымъ ихъ дарованiямъ. Они могутъ быть устранены отъ должности не иначе, какъ по предварительномъ объявленiи имъ о семъ Правительственною Коммисiею, тремя мѣсяцами впередъ.

§ 47.

Профессоры и Учители читаютъ свои лекцiи согласно росписанiю, въ которомъ назначены имъ для этого извѣстные часы и количество лекцiй. Лекторы сами избираютъ время для своихъ лекцiй и означаютъ ихъ число, по соглашенiю съ учениками, съ тѣмъ однакожъ условiемъ, чтобы избранные ими часы не совпадали съ лекцiями Профессоровъ и Учителей.

§ 48.

Экстраординарные Профессоры и Лекторы, при одинаковыхъ дарованiяхъ и качествахъ, въ сравненiи съ прочими кандидатами, пользуются преимуществомъ на занятiе постоянныхъ каѳедръ.

§ 49.

a) Никто не можетъ поступить въ ординарные Профессоры, кто своимъ преподаванiемъ или изданными сочиненiями не успѣлъ снискать себѣ извѣстности по своей учености и по характеру, и не имѣетъ степени Доктора подлежащаго факультета. Отъ сего однакожъ послѣдняго условiя освобождаются Профессоры, поступающiе на каѳедру архитектуры, живописи и другихъ изящныхъ искусствъ.

b) Никто не можетъ быть назначенъ въ экстраординарные Профессоры, кто не получилъ степени Доктора, признанной или утвержденной мѣстнымъ Университетомъ, по подлежащему факультету.

c) Никто не можетъ быть избранъ въ Лекторы, кто не имѣетъ по крайней мѣрѣ степени Магистра подлежащаго факультета, признанной или утвержденной мѣстнымъ Университетомъ.

wykładane już były przez Professorów lub Nauczycieli płatnych z funduszów publicznych.

§ 46.

Nauczycielami (Praeceptores) są dający pojedyńczych przedmiotów a nie stanowiących zupełnéj katedry, mianowani od Kommissyi Rządowéj, pobierają pensyę w miarę ważności przedmiotu i osobistéj zdolności. Oddalenie ich poprzedzone być ma trzymiesięczném ostrzeżeniem od Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 47.

Professorowie i Nauczyciele odbywają prelekcye podług planu, mają sobie wskazane godziny i ich liczbę. Lektorowie obierają dla siebie godziny i ich liczbę, podług umowy z uczniami, z tym tylko warunkiem, aby się nie krzyżowały z godzinami Professorów i Nauczycieli.

§ 48.

Professorowie tymczasowi i Lektorowie, przy równéj zdatności i zaletach z innymi ubiegającymi się, mają pierwszeństwo do otrzymywania miejsc stałych.

§ 49.

a) Nie może być Professorem stałym, kto przez uczenie, lub przez dzieła swoje nie dał się poznać z nauki i charakteru, tudzież kto nie ma stopnia Doktoratu właściwego wydziału. Od tego jednak drugiego warunku mają być uwolnieni obéjmujący katedry budownictwa i malarstwa, tudzież innych sztuk pięknych.

b) Nie może być Professorem tymczasowym, kto nie ma otrzymanego lub potwierdzonego w kraju Doktoratu właściwego.

c) Nie może być Lektorem, kto nie ma otrzymanego lub potwierdzonego w kraju przynajmniéj stopnia Magistra właściwego wydziału.

§ 50.

Совѣтъ Университета, разсмотрѣвъ права кандидатовъ на званіе Профессоровъ, Лекторовъ и Учителей Университета, даетъ о каждомъ изъ нихъ свое мнѣніе и представляетъ объ нихъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 51.

Изъ среды ординарныхъ Профессоровъ, по представленію Совѣта Университета, Правительственная Коммисія назначаетъ членовъ факультетскихъ Совѣтовъ.

§ 52.

Число Профессоровъ, засѣдающихъ въ Совѣтѣ всякаго факультета, не должно превышать шести, вмѣстѣ съ Деканомъ, за исключеніемъ факультета изящныхъ наукъ и искусствъ, который въ соединенномъ своемъ составѣ имѣетъ значительное число Профессоровъ, и въ которомъ число Профессоровъ, входящихъ въ составъ Совѣта, можетъ простираться до восьми.

§ 53.

Всѣ учащіе въ Университетѣ представляютъ ежегодно, въ первыхъ числахъ Сентября, подлежащему Декану програмы будущихъ своихъ лекцій, съ поименованіемъ авторовъ, которыми они намѣрены преимущественно руководствоваться.

§ 54.

Всякій обучающій въ Университетѣ долженъ читать свои лекціи акуратно, въ назначенное время и приготовившись надлежащимъ образомъ, избѣгая при этомъ диктовки, за исключеніемъ самыхъ важныхъ и трудныхъ для удержанія въ памяти предметовъ.

§ 55.

Если кто не можетъ явиться на лекцію, то обязанъ донести о томъ письменно подлежащему Декану, съ поясненіемъ причинъ, и объявить о семъ слушателямъ. Въ подобныхъ случаяхъ, такимъ же образомъ долженъ поступать и Деканъ относительно Ректора и слушателей.

§ 56.

Пользуясь полною свободою въ изложеніи всякихъ истинъ, Профессоры должны избѣгать ученій, предосудительныхъ для религіи, нравственности и Правительства.

§ 50.

Rada Uniwersytetu rozpoznaje kwalifikacye kandydatów na Professorów, Lektorów i Nauczycieli Uniwersyteckich i daje o nich zdanie, z poleceniem ich swojem Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 51.

Z grona Professorów stałych, na podanie Rady Uniwersytetu, mianowani będą przez Kommissyę Rządową Professorowie wchodzący do Rady wydziałów.

§ 52.

Liczba Professorów radnych w jednym wydziale nie może przenosić liczby sześciu wraz z Dziekanem, wyjąwszy wydział nauk i sztuk pięknych, jako w połączeniu swojem znaczną liczbę Professorów obejmujący, który może mieć do ośmiu Professorów Radnych.

§ 53.

Wszyscy uczący w Uniwersytecie składać będą co rok, pierwszych dni miesiąca Września, każdy u właściwego Dziekana, prospekta czyli programmata przyszłych swoich prelekcyj, wymieniając autorów, których się szczególniéj trzymać zamyślają.

§ 54.

Każdy uczący w Uniwersytecie dawać będzie swoje nauki regularnie w czasie właściwym i z należytém przygotowaniem, chroniąc się dyktowania, wyjąwszy w rzeczach najważniejszych a trudnych do spamiętania.

§ 55.

Nie mogący przyjść na swoją godzinę winien o tém uwiadomić na piśmie właściwego Dziekana, z wymienieniem powodów, tudzież ostrzedz słuchaczów, a w podobnym przypadku Dziekan, względem swoich prelekcyj, Rektora i słuchaczów.

§ 56.

Przy zupełnéj wolności wykładania prawd wszelkich, uczący wystrzegać się będą twierdzeń, któreby Religii, dobrym obyczajom i Rządowi uwłaczały.

§ 57.

Всякая теорія должна быть по возможности излагаема въ примѣненіи къ практикѣ, а именно къ пользамъ и потребностямъ края. И потому преподаватели наукъ и искусствъ обязаны обращать вниманіе на ихъ состояніе въ нашемъ государствѣ, дѣлать и сообщать свои собственныя открытія и указывать на необходимость дальнѣйшихъ изслѣдованій. Описывая иностранныя естественныя произведенія, искусства и изобрѣтенія, они должны сравнивать ихъ съ мѣстными, или указывать на совершенный недостатокъ оныхъ и представлять средства къ введенію ихъ въ край; однимъ словомъ—обучающіе должны заботиться о распространеніи народнаго просвѣщенія, въ полномъ смыслѣ этого слова.

§ 58.

Преподаватели должны обращать особенное вниманіе на учениковъ, обязанныхъ держать срочные экзамены, а тѣмъ болѣе на учениковъ, получающихъ пособіе отъ Правительства. О первыхъ изъ нихъ они представляютъ рапорты Декану за всякое полугодіе, о послѣднихъ же, кои должны быть употребляемы ими въ помощь въ ихъ учительскихъ занятіяхъ, каждую четверть года.

§ 59.

По приглашенію Декана или Ректора, всякій Профессоръ обязанъ присутствовать на Университетскихъ засѣданіяхъ, или на экзаменахъ по своему факультету. Если кто не можетъ прибыть въ засѣданіе, то долженъ заблаговременно увѣдомить о семъ Предсѣдательствующаго.

§ 60.

Для того, чтобы удостовѣриться объ успѣхахъ ученикокъ, каждый преподаватель долженъ испытывать ихъ въ продолженіе года, посредствомъ предлагаемыхъ имъ вопросовъ.

§ 61.

Профессоры не могутъ отлучаться изъ Университета, безъ дозволенія начальства, за исключеніемъ вакаціоннаго времени, и въ семъ послѣднемъ случаѣ извѣщаютъ о томъ Ректора. Отпуски не свыше десяти дней разрѣшаетъ самъ Ректоръ; на болѣе же продолжительное время испрашивается разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго

§ 57.

Wszelka teorya, ile to być może, stosowaną będzie do praktyki, a mianowicie do użytku potrzeb krajowych. Wykładający zatem swoje nauki i umiejętności zwracać będą uwagę na stan ich w naszym kraju, czynić i przytaczać własne odkrycia, tudzież wskazywać potrzebę czynienia dalszych postrzeżeń. Opisujący płody przyrodzone, kunszta i wynalazki zagraniczne, porównywać je będą z krajowemi, lub ostrzegać o ich niedostatku, i środki do zaprowadzenia nastręczać; słowem starać się będą o podwyższenie oświaty narodowéj w całém znaczeniu tego wyrazu.

§ 58.

Na uczniów mających w czasie zdać examen, a tém więcéj na uczniów otrzymujących pomoc od Rządu, uczący dadzą szczególniejszą baczność. O pierwszych co pół roku, o drugich, których mają używać do swojéj pomocy w pracach Nauczycielskich, co kwartał składać będą rapporta Dziekanom.

§ 59.

Na wezwanie Dziekana lub Rektora, każdy uczący obowiązany jest znajdować się na posiedzeniach Uniwersytetu i examinach swojego wydziału. Nie mogący być obecnym ostrzeże wcześnie Prezydującego.

§ 60.

Każdy uczący w ciągu roku doświadczać będzie swych uczniów przez zapytania, w celu zapewnienia się o ich postępie.

§ 61.

Uczący się nie mogą się oddalać od Uniwersytetu bez pozwolenia, wyjąwszy wakacye, w czasie których o swojem oddaleniu Rektora uwiadomią. Do oddalenia się najwięcéj na dni dziesięć, sam Rektor wydaje pozwolenie. Na dalszy czas, obowiązany będzie wyjednać je u Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych

Просвѣщенія. Уволенные въ отпускъ должны пополнить пропущенныя лекціи въ другое время, но такимъ образомъ, чтобы избранные ими часы не мѣшали ученикамъ слушать лекціи по другимъ предметамъ.

§ 62.

Профессоръ, Лекторъ или Учитель, желающій оставить службу навсегда, долженъ, по крайней мѣрѣ за три мѣсяца впередъ, просить Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія объ отставкѣ, посредствомъ Университетскаго Совѣта.

§ 63.

Преподаватели должны по каждому дѣлу обращаться къ Декану и Ректору, и вмѣстѣ съ ними стараться поддержать между учениками духъ порядка, спокойствія и благопристойности.

§ 64.

За упущеніе сказанныхъ обязанностей въ первый разъ дѣлается преподавателямъ замѣчаніе отъ лица Декана, во второй разъ—отъ лица Ректора по донесенію Декана, въ третій разъ—отъ Совѣта Университета. Въ случаѣ болѣе частыхъ упущеній, дѣлается представленіе въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 65.

Экстраординарные Профессоры, Лекторы и Учители подчиняются общимъ правиламъ объ учащихъ, сносятся съ факультетами, и въ отношеніи къ Ректору и Деканамъ должны исполнять одинаковыя съ ординарными Профессорами обязанности.

Одобрено въ общемъ засѣданіи Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Варшава, 25 Апрѣля 1820 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *С. Потоцкій*.

i Oświecenia Publicznego. Oddalający się, z pozwoleniem, opuszczoną liczbę godzin wynagrodzą w takim czasie, iżby przybrane godziny nie przeszkadzały uczniom do słuchania innych przedmiotów.

§ 62.

Professor, Lektor lub Nauczyciel, chcący na zawsze opuścić swoje obowiązki, powinien najmniéj trzema miesiącami pierwéj zgłosić się, przez Radę Uniwersytecką, o dymissyę do Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 63.

Wszyscy uczący znosić się będą w każdéj potrzebie z Dziekanem i z Rektorem, tudzież wspólnie z nimi utrzymywać pomiędzy uczniami ducha porządku, spokojności i przystojności.

§ 64.

Powyższe obowiązki w przypadku uchybienia, za pierwszym razem przypomina uczącemu Dziekan, za drugim Rektor, uwiadomiony przez Dziekana, za trzecim Rada Uniwersytetu. Częściéj uchybiający doniesiony będzie Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 65.

Professorowie tymczasowi, Lektorowie i Nauczyciele podlegają przepisom ogólnym uczących, znoszą się z wydziałami i mają też same względem Rektora, Dziekanów obowiązki, jak Professorowie stali.

Przyjęto na posiedzeniu ogólnem Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

w Warszawie, dnia 25 Kwietnia 1820 roku.

Minister Prezydujący (podpisano) *S. Potocki.*

№ 11.

Прибавленіе къ § 151, Устава Царскаго Варшавскаго Университета.

(6 Іюня 1820 года.)

По представленіи Декану Медицинскаго факультета свидѣтельствъ о посѣщеніи, въ продолженіи двухъ лѣтъ, лекцій, положенныхъ для фармацевтовъ, и свидѣтельства объ удовлетворительныхъ успѣхахъ (§ 148) по химіи, фармаціи, ботаникѣ, зоологіи, минералогіи и физикѣ, и о безукоризненной нравственности, кандидатъ фармаціи допускается къ экзамену, который начинается съ представленія практической опытности въ приготовленіи химическо-фармацевтическихъ препаратовъ. На сей конецъ, Деканъ (§ 145 и 146), по соглашенію съ Профессорами фармаціи и медицинской матеріи, предлагаетъ кандидату двѣ темы или задачи, для разрѣшенія ихъ въ присутствіи подлежащаго Профессора, въ фармацевтической лабораторіи, безъ чужой помощи, съ описаніемъ употребленныхъ имъ способовъ и пріемовъ, каковое описаніе, по засвидѣтельствованіи онаго Профессоромъ фармаціи, кандидатъ представляетъ Декану, вмѣстѣ съ приготовленными препаратами. Послѣ того Деканъ передаетъ, какъ самое описаніе или разсужденіе, такъ и препараты Профессорамъ фармаціи и медицинской матеріи, чтобы они составили объ нихъ свое мнѣніе (§ 147). Деканъ назначаетъ кандидату срокъ для изустнаго испытанія въ присутствіи не менѣе четырехъ Профессоровъ, включая сюда и Профессоровъ филисофическаго факультета. Экзаменъ начинается съ вопросовъ, предлагаемыхъ съ цѣлью удостовѣренія въ томъ, дѣйствительно ли разсужденіе написано самимъ кандидатомъ, и продолжается отъ трехъ до четырехъ часовъ, ежели испытывается только одинъ, и до пяти часовъ — если испытываются два кандидата.

Принято въ общемъ засѣданіи Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Варшава, 6 Іюня 1820 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *С. Потоцкій.*

№ 3,867.

Nº 11.

Dodatek do § 151 Ustaw Uniwersytetu Królewsko-Warszawskiego.

(d. 6 Czerwca 1820 r.)

Examen kandydata Farmacyi, po złożeniu na ręce Dziekana wydziału Lekarskiego dowodów dwuletniego uczęszczania na nauki dla farmaceuty przeznaczone, tudzież zaświadczeń postępu dostatecznego (§ 148), w chemii, farmacyi, botanice, zoologii, mineralogii i fizyce, niemniéj, że jest obyczajów nieskażonych, zacznie się od okazania zręczności praktycznéj w wyrabianiu preparatów chemiczno - farmaceutycznych. Tym końcem (§ 145 i 146) Dziekan podaje kandydatowi dwa temata czyli zadania, za zniesieniem się z Professorami farmacyi i materyi medycznéj, z zaleceniem, aby je, pod dozorem Professora właściwego, w pracowni farmaceutycznéj wydziału Lekarskiego, bez pomocy, wyrobił, sposób postępowania swego sam opisał, i ten opis, przez Professora farmacyi poświadczony, Dziekanowi wraz z preparatami złożył. Poczém oddaje Dziekan tenże opis czyli rozprawę wraz z preparatami pod sąd Professorów farmacyi i materyi medycznéj (§ 147). Dziekan przeznacza kandydatowi termin do examinu ustnego przed czterema najmniéj Professorami, licząc w to i Professorów wydziału Filozoficznego. Examen ten zacznie się od badań w celu zapewnienia się czyli opis jest własném dziełem examinowanego, i trwa godzin od trzech do czterech, jeśli jeden jest kandydat, godzin pięć, jeżeli jest dwóch.

Przyjęto na posiedzeniu ogólném Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

w Warszawie, d. 6 Czerwca 1820 r.

Minister Prezydujący, (podpisano) *S. Potocki.*

Nr. 3,867.

№ 12.

Правила о порядкѣ присужденія степени Доктора въ Царскомъ Варшавскомъ Университетѣ.

(6 Іюня 1820 года.)

1.

По исполненіи кандидатомъ, желающимъ получить степень Доктора, условій, предписанныхъ временными постановленіями о внутреннемъ устройствѣ Университета, Деканъ подлежащаго факультета увѣдомляетъ о днѣ, часѣ и мѣстѣ, назначенныхъ для диспута:

a) Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, съ приложеніемъ диссертаціи и тезъ;

b) Ректора и факультеты, посредствомъ циркуляровъ;

c) подлежащій факультетъ, тоже циркулярно, разсылая Профессорамъ диссертацію и тезы;

d) публику, посредствомъ газетъ;

e) учениковъ, прибивая объявленіе къ Академической доскѣ.

2.

Для приготовленія объявленій, Деканъ требуетъ содѣйствія Университетской канцеляріи, которая обязана изготовить всѣ требуемыя бумаги, по крайней мѣрѣ за три дня до наступленія диспута.

3.

Кандидатъ, за шесть дней предъ диспутомъ, долженъ доставить Секретарю Университета девяносто экземпляровъ диссертаціи и столько же экземпляровъ тезъ.

4.

Въ день, назначенный для диспута, студенты Университета, особенно же подлежащаго факультета, должны собраться въ залъ, избранный для сего акта, раньше 10 часовъ. Ректоръ, Деканы, Профессоры, подлежащаго факультета и кандидатъ, въ черномъ платьѣ или въ мундирахъ, собравшись въ особомъ залѣ, отправляются всѣ вмѣстѣ туда, гдѣ долженъ происходить диспутъ.

№ 12.

Porządek jakim ma się odbywać nadanie stopnia Doktoratu w Królewsko-Warszawskim Uniwersytecie.

(d. 6 Czerwca 1820 r.)

1.

Gdy przez kandydata, podającego się do stopnia Doktoratu, dopełnione zostaną, témczasowemi ustawami wewnętrznego urządzenia Uniwersytetu zastrzeżone, warunki, Dziekan właściwego wydziału uwiadamia o dniu, godzinie i miejscu przeznaczoném do dysputy:

a) Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, załączając rozprawę i theses;

b) Rektora i wydziały, przez kurrendę;

c) Wydział właściwy, podobnież przez kurrendę, załączając dla każdego Professora rozprawę i theses;

d) Publiczność, przez gazety;

e) Uczniów, przez ogłoszenie na tablicy akademickiéj.

2.

Do expedycyi wzywa Dziekan pomocy Kancellaryi Uniwersytetu, która obowiązana jest najmniéj trzema dniami przed dysputą takowe pisma wygotować.

3.

Kandydat, sześcio dniami przed dysputą, złoży na ręce Sekretarza Uniwersytetu dziewięćdziesiąt exemplarzy rozprawy i w tyluż exemplarzach theses.

4.

W dzień dysputy uczniowie Uniwersytetu, mianowicie wydziału właściwego, zbiorą się do sali na ten obchód przeznaczonéj, przed godziną 10-tą; Rektor, Dziekani, Professorowie, mianowicie wydziału właściwego, i kandydat, wszyscy w ubiorze czarnym lub mundurze, zgromadzeni wprzód do sali ustępnéj, udadzą się razem do miejsca, w którém się ma odbyć dysputa.

5.

Когда всѣ займутъ назначенныя мѣста, Деканъ, объяснивъ причину настоящаго собранія, назоветъ имя и фамилію кандидата, а также его сочиненія, согласно § 180 внутренняго устройства, и сообщитъ о мѣстѣ, родѣ и времени практическихъ занятій кандидата, по полученіи степени Магистра (§ 164); затѣмъ, представивъ эти сочиненія вмѣстѣ съ подлежащими свидѣтельствами Ректору, указываетъ кандидату мѣсто, съ котораго онъ долженъ вести диспутъ.

6.

Кандидатъ, съ указаннаго ему мѣста, произнесетъ краткую и сообразную съ обстоятельствами рѣчь, напримѣръ изложитъ самую трудную часть своей диссертаціи или что либо подобное, и за симъ обратится къ двумъ приглашеннымъ имъ изъ среды Докторовъ или Магистровъ оппонентомъ, кои, примѣняясь къ § 188, обязаны дѣлать возраженія, съ надлежащимъ приличіемъ, избѣгая раздражительныхъ споровъ.

7.

По окончаніи диспута съ предварительно приглашенными оппонентами, кандидатъ предложитъ вступить съ нимъ въ пренія и другимъ присутствующимъ Докторамъ подлежащаго факультета (§ 187). Послѣ нихъ дѣлаютъ возраженія по крайней мѣрѣ два Профессора сего факультета, назначенные оппонентами Деканомъ (§ 187). Возраженія могутъ быть дѣлаемы и противъ диссертаціи и противъ тезъ.

8.

Диспутъ ведется на латинскомъ языкѣ, на которомъ должна быть написана и диссертація (§ 187).

Однакожъ по предметамъ, достигшимъ въ новѣйшія времена значительнаго совершенства, особенно по философическому факультету, дозволяется объясняться на отечественномъ языкѣ и на немъ же писать диссертацію.

9.

По окончаніи диспута, Деканъ подлежащаго факультета, а въ его отсутствіе одинъ изъ Профессоровъ, имѣющихъ степень Доктора, не оставляя своего мѣста:

а) произнесетъ рѣчь, сообразную съ предметомъ диспута, или соотвѣтственнаго ему содержанія;

5.

Gdy wszyscy zajmą przeznaczone dla siebie miejsca, Dziekan, wyłożywszy powód zgromadzenia obecnego, wymieni imię i nazwisko kandydata, jego pisma, stosownie do § 180 wewnętrznego urządzenia, miejsce, rodzaj i przeciąg czasu, przez który odbywał praktykę, po otrzymanym stopniu Magistra (§ 164), i też pisma wraz z dowodami przed Rektorem złożywszy, wskaże kandydatowi miejsce, z którego ma dysputować.

6.

Kandydat z miejsca wskazanego krótko i stosownie do okoliczności przemawia, naprzykład opowie wyjaśnienie trudniejszéj jakiéj części z napisanéj przez siebie rozprawy, lub co podobnego, wezwie dwóch oponentów z grona Doktorów albo Magistrów, przez siebie uproszonych, którzy czynić będą z umiarkowaniem zarzuty, w myśl § 188, zachowując przyzwoitość i dalekimi będąc od sporów rażących.

7.

Po skończonych oppozycyach, przez uproszonych poprzednicz oponentów, zaprosi innych przytomnych Doktorów nauk właściwych (§ 187). Następnie zaczynają Professorowie właściwego wydziału przynajmniéj dwaj, przez Dziekana (§ 187) do oppugny wyznaczeni. Wolno jest z rozprawy i theses czynić zarzuty.

8.

Dysputa odbywa się w języku łacińskim i rozprawa w tymże języku być powinna (§ 187).

Z przedmiotów jednak w późniejszych czasach znacznie udoskonalonych, mianowicie wydziału filozoficznego, wolno jest tłomaczyć się językiem ojczystym i w tymże pisać rozprawę.

9.

Po skończonéj dyspucie Dziekan właściwego wydziału, a w jego niebytności jeden z Professorów, mający stopień Doktora, z miejsca swego:

a) przemówi stosownie do przedmiotu dysputy lub w stycznéj materyi;

b) представить краткій очеркъ жизни диспутанта и его ученыхъ занятій;

c) спросить кандидата, готовъ ли онъ усердно дѣйствовать на пользу народнаго просвѣщенія и, получивъ отъ него соотвѣтственное обѣщаніе, объявляетъ его удостоеннымъ отъ имени факультета степени Доктора, по слѣдующей формѣ:

„На основаніи привилегій, дарованныхъ Его Величествомъ Государемъ Императоромъ Царемъ Нашимъ АЛЕКСАНДРОМЪ I-мъ Царскому Варшавскому Университету, я N N Докторъ и Деканъ N факультета и ординарный Профессоръ именую тебя N N Докторомъ N, и о таковомъ наименованіи извѣщаю и во всеуслышаніе объявляю."

d) пожатіемъ правой руки отбираетъ отъ новаго Доктора торжественное обѣщаніе, усердно дѣйствовать на пользу народнаго образованія;

e) вручаетъ ему дипломъ на степень Доктора N и докторскій перстень съ надписью вокругъ: „Царскій Варшавскій Университетъ,"— внутри: „число, мѣсяцъ, годъ", съ означеніемъ имени и фамиліи новаго Доктора.

10.

Новый Докторъ оканчиваетъ актъ соотвѣтственнымъ изъявленіемъ чувствъ, которыми онъ проникнутъ въ настоящую минуту.

Одобрено въ общемъ засѣданіи Правительственной Комисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Варшава, 6 Іюня 1820 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *С. Потоцкій.*

№ 3,868.

№13.

Сравненіе ученыхъ степеней Краковскаго Университета съ соотвѣтственными учеными степенями, присуждаемыми въ Царскомъ Варшавскомъ Университетѣ.

(26 Іюня 1820 года.)

Князь Намѣстникъ Царства.

Вслѣдствіе рапорта Правительственной Коммисіи Духов-

b) opowie dysputującego curiculum vitae et studiorum;

c) zapyta kandydata, czyli przyrzeka gorliwość o dobro oświecenia publicznego, i odebrawszy stosowne przyrzeczenie, ogłosi przyznany mu przez wydział stopień Doktora, podług następującéj formy:

„Vigore privilegiorum a Serenissimo Imperatore et Rege Nostro ALEXANDRO I, Universitati Litt: Regiae Varsaviensi concessorum, ego NN, Doctor N, Decanus Ordinis N, et Professor Publicus Ordinarius, te NN, Doctorem N creo, creatum renuncio, atque proclamo.“

d) podaniem prawéj ręki Doktorowi ogłoszonemu odbiera od niego przyrzeczenie danego zaręczenia, iż z gorliwością będzie się starał o dobro oświecenia publicznego;

e) wręcza mu dyplom na godność Doktora N, tudzież pierścień doktorski z napisem zewnątrz „Universitas Litterarum Regia Varsaviensis" wewnątrz „die — mense — anno —" z wyrażeniem imienia i nazwiska nowego Doktora.

10.

Doktór nowy zakończy akt wynurzając uczucia do okoliczności stosowne.

Przyjęto na sessyi ogólnéj Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

w Warszawie, d. 6 Czerwca 1820 r.

Minister Prezydujący (podpisano) *S. Potocki.*

Nr. 3,868.

N° 13.

Porównanie stopni Uniwersytetu Krakowskiego z odpowiedniemi stopniami naukowemi Uniwersytetu Królewsko-Warszawskiego.

(d. 26 Czerwca 1820 r.)

Xiążę Namiestnik Królewski.

W skutek złożonego Nam przez Kommissyę Rządową Wy-

ныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія отъ 30 минувшаго Мая, за № 3,393, о послѣдовавшемъ отъ Краковскаго Университета представленіи объ изъятіи его изъ подъ дѣйствія постановленія, изданнаго 19 Іюня истекшаго года, по которому иностранные Академики обязаны испрашивать утвержденія своихъ степеней здѣшнимъ Университетомъ,—принимая во вниманіе, что Краковская Академія, одно изъ древнѣйшихъ учебныхъ заведеній въ Польшѣ, посвятившая себя исключительно образованію Польскаго юношества, достойна попеченія Правительства Царства Польскаго, еще и по тому уваженію, что находится въ краѣ, пользующемся многими щедротами Его Императорскаго Величества, и состоитъ подъ общимъ покровительствомъ Государя Императора; и кромѣ того, имѣя въ виду, что хотя при сравненіи органическаго Устава Краковской Академіи съ Уставомъ Варшавскаго Университета замѣчается разница во внутреннемъ ихъ устройствѣ, но, какъ видно изъ постановленія, изданнаго Краковскою Академіею 25 Іюня истекшаго года, ея устройство во многихъ отношеніяхъ сравнено съ устройствомъ Варшавскаго Университета и даже изъявлено ею намѣреніе примѣнить оное вполнѣ къ учрежденію сего послѣдняго, — мы признали справедливымъ исключить Краковскихъ Академиковъ изъ подъ дѣйствія правилъ вышеозначеннаго постановленія нашего отъ 19 Іюня истекшаго года и вслѣдствіе сего предписываемъ Правительственной Коммисіи объявить посредствомъ газетъ о таковомъ исключеніи и войти въ сношеніе съ Краковскимъ Университетомъ о введеніи измѣненій во внутреннемъ его устройствѣ, на сколько таковыя будутъ признаны ею необходимыми. Предваряемъ однакожъ, что хотя Краковскіе Академики, въ силу настоящаго постановленія нашего, изъемлются изъ подъ дѣйствія постановленія отъ 19 Іюня, прошлаго года, но какъ органическій Уставъ Краковскаго Университета не обязываетъ получившихъ Академическую степень къ двухлѣтней практикѣ, прежде вступленія ихъ въ государственную службу, а на основаніи Учрежденія Варшавскаго Университета студенты, получившіе степень Магистра медицинскаго факультета, прежде чѣмъ будутъ удостоены степени Доктора, должны непремѣнно два года заниматься практикою,

znań Religijnych i Oświecenia Publicznego, rapportu z dnia 30 zeszłego miesiąca Nr. 3,393, względem przełożenia Uniwersytetu Krakowskiego, o wyłączenie go z pod przepisów postanowienia daty 19 Czerwca roku zeszłego, obowiązującego Akademików zagranicznych uzyskiwać zatwierdzenie Uniwersytetu tutejszego; zważywszy naprzód, że Akademia Krakowska, jako będąca jednym z najdawniejszych Instytutów Edukacyjnych w Polsce, całkowicie wychowaniu młodzieży polskiéj poświęcająca się, zasługuje na pieczołowitość Rządu Królestwa Polskiego, jako zostająca pod wspólną protekcyą Najjaśniejszego Pana, w kraju doznającym wielorakich względów Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości; zwarzywszy przytem, że lubo w porównaniu statutów organicznych Akademii Krakowskiéj z statutem Akademii Warszawskiéj zachodzi różnica w wewnętrzném urządzeniu tychże, gdy jednak Uniwersytet Krakowski, przez wydane pod dniem 25 Czerwca roku zeszłego postanowienie, urządzenie swe w wielu przedmiotach zbliżył do urządzenia Uniwersytetu Warszawskiego, a nawet takowe w zupełności do niego zastosować oświadczył się,—z tych więc powodów uznaliśmy za rzecz słuszną, aby Akademicy Krakowscy z pod przepisów powyższego postanowienia Naszego z dnia 19 Czerwca roku zeszłego, wyłączeni byli, i w tym celu upoważniamy Kommissyę Rządową do ogłoszenia wyłączenia tego przez gazety, tudzież do znoszenia się z Uniwersytetem Krakowskim, w przedmiotach zmian wewnętrznego urządzenia tegoż Uniwersytetu, w czémby za rzecz konieczną uznawała; zastrzegamy wszakże, że lubo Akademicy, z mocy niniejszego postanowienia Naszego wyłączeni być mają z pod przepisów urządzenia z dnia 19 Czerwca roku zeszłego, gdy jednak statut organiczny Uniwersytetu Krakowskiego nie obowiązuje uzyskujących stopnie akademickie do dwuletniéj praktyki przed otrzymaniem urzędu publicznego, a z mocy urządzenia Uniwersytetu Warszawskiego, Akademicy uzyskający stopień Magistra w wydziale Lekarskim, przed uzyskaniem stopnia Doktora, do dwuletniéj praktyki są obowiązani,

то и Краковскіе Академики, такимъ образомъ, не могутъ быть изъяты изъ сего правила.

Варшава, 26 Іюня 1820 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

№ 9,501.

№ 14.

О символѣ вѣры, который должны произносить студенты Богословскаго факультета.

(18 Іюля 1820 года.)

Въ Совѣтъ Царскаго Варшавскаго Университета.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія,

въ дополненіе къ предписанію своему отъ 6 числа истекшаго мѣсяца, и согласно съ представленіемъ Совѣта Царскаго Варшавскаго Университета, разсмотрѣннымъ того же числа въ общемъ его засѣданіи, нашла справедливымъ, чтобы студенты Богословскаго факультета, получивъ степень Магистра, произносили частнымъ образомъ символъ вѣры, въ присутствіи факультета, по формѣ, установленной Тридентскимъ Соборомъ, за исключеніемъ однако словъ, осуждающихъ некатолическія исповѣданія.

Кандидаты же, желающіе удостоиться степени Доктора по Богословскому факультету, обязаны по окончаніи экзамена дать также частнымъ образомъ въ присутствіи своего факультета слѣдующее обѣщаніе:

„Я NN обѣщаюсь ненарушимо соблюдать правила христіанской католической вѣры, распространять истинное богословіе въ духѣ ученія Іисуса Христа, и неизмѣнно и усердно примѣнять оное ко благу человѣческой жизни“.

Варшава, 18 Іюля 1820 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *С. Потоцкій.*

№ 3,868.

---

od tego więc przepisu i Akademicy Krakowscy nie mają być uwolnieni.

w Warszawie, d. 26 Czerwca 1820 r.

(podpisano) *Zajączek.*

Nr. 9,501.

N° 14.

O wyznaniu wiary, mającém się czynić przez uczniów wydziału Teologicznego.

(d. 18 Lipca 1820 r.)

Do Rady Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

W dalszym ciągu reskryptu z dnia 6-go zeszłego miesiąca, przychylając się do wniosku Rady Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu, uczynionego sobie na posiedzeniu ogólném w tymże dniu, uznaje za rzecz słuszną, ażeby uczniowie wydziału Teologicznego, otrzymawszy stopień Magistra, czynili prywatnie przed wydziałem wyznanie wiary, podług formy z Concilium Trydenckiego, z opuszczeniem jednak wyrazów, potępiających wyznania niekatolickie.

Kandydaci zaś wydziału Teologicznego do stopnia Doktoratu, po odbytym examinie, podobnież prywatnie przed wydziałem uczynią następujące oświadczenie:

„Ego NN spondeo me religionem Christiano-Catholicam integram servaturum; veram, quae ad mentem Jesu Christi sit, theologiam exculturum illamque ad usus vitae humanae constanter et solicite traducturum."

w Warszawie, dnia 18 Lipca 1820 roku.

Minister Prezydujący (podpisano) *S. Potocki.*

Nr. 3,868.

№ 15.

О взиманіи платы за дипломы на степень Магистра.

(26 Августа 1820 года.)

Въ Совѣтъ Царскаго Варшавскаго Университета.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія,

вслѣдствіе представленія Совѣта Царскаго Варшавскаго Университета, отъ 12 Іюля прошлаго года, за № 745, относительно взиманія платы за обыкновенные дипломы на степень Магистра, выдаваемые Царскимъ Варшавскимъ Университетомъ, соразмѣрно состоянію получающихъ, постановляетъ: что, для покрытія издержекъ на заготовленіе сказанныхъ дипломовъ Университетскою канцеляріею, должна быть взимаема плата въ слѣдующемъ размѣрѣ:

a) съ болѣе достаточныхъ—по сто польскихъ злотыхъ;

b) съ менѣе достаточныхъ — по пятидесяти польскихъ злотыхъ;

c) съ тѣхъ же, кои будутъ признаны Университетскимъ Совѣтомъ несостоятельными, только по двадцати пяти польскихъ злотыхъ.

Для избѣжанія однакожъ и этой платы, дозволяется имъ самимъ изготовить себѣ дипломъ по установленной формѣ и представить его для подписи, по принадлежности.

Равнымъ образомъ Правительственная Коммисія полагаетъ, что на покрытіе издержекъ по изготовленію дипломовъ на степень Доктора слѣдуетъ взимать съ болѣе достаточныхъ по двѣсти польскихъ злотыхъ, съ несостоятельныхъ же—въ половину менѣе, то есть по 100 злотыхъ.

Варшава, 26 Августа 1820 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *С. Потоцкій.*

№ 4,712.

N° 15.

O opłacie za patenta na stopień Magistra.

(d. 26 Sierpnia 1820 r.)

Do Rady Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

KOMMISSYA RZĄDOWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Z powodu przełożenia Rady Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu, z dnia 12 Lipca roku zeszłego Nr. 745, ażeby opłata kosztów zwykłego patentu na stopień Magisterii, udzielany w tutejszym Uniwersytecie Królewskim, zastosowana była do stanu zamożności otrzymujących tenże stopień,—stanowi, iż za koszta wygotowania wspomnionego patentu opłacać będą do Kancellaryi Uniwersyteckiéj:

a) majętniejsi, po złotych polskich sto;

b) mniéj majętni, po złotych polskich pięćdziesiąt;

c) uznani zaś przez Radę Uniwersytetu za ubogich, opłacać będą tylko po złotych polskich dwadzieścia pięć.

Wszakże dla uniknienia i téj opłaty dozwolone im być powinno wypisanie sobie patentu podług formy i podanie go do podpisu komu należy.

Przyjmuje również Kommissya Rządowa opłatę kosztów za wygotowanie patentu na stopień Doktora, w kwocie złotych polskich dwieście dla majętniejszych, dla ubogich zaś, opłata takowa ma być zmniejszona do połowy, to jest do złotych polskich stu.

w Warszawie, dnia 26 Sierpnia 1820 roku.

Minister Prezydujący (podpisano) *S. Potocki.*

Nr. 4,712.

№ 16.

О присужденіи степени Магистра Профессорамъ воеводскихъ и окружныхъ училищъ.

(28 Марта 1821 года.)

Ректорамъ воеводскихъ и окружныхъ училищъ.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія,

желая предоставить Профессорамъ высшихъ учебныхъ заведеній, а именно воеводскихъ и окружныхъ училищъ, право на полученіе самой высшей ученой степени Доктора, и устранить могущія возникнуть недоумѣнія въ толкованіи § 69 Положенія о внутреннемъ устройствѣ воеводскихъ училищъ, согласно § 177 временнаго положенія о внутреннемъ устройствѣ Царскаго Варшавскаго Университета, постановила: дѣйствительныхъ Профессоровъ, преподающихъ науки или искусства въ воеводскихъ и окружныхъ училищахъ и назначенныхъ въ должность до изданія настоящаго распоряженія, считать выдержавшими экзаменъ на степень Магистра изящныхъ наукъ и искусствъ и допускать ихъ, на основаніи Устава о внутреннемъ устройствѣ Царскаго Варшавскаго Университета, къ испытанію прямо на степень Доктора.

Ректоръ училища N благоволитъ сообщить настоящее распоряженіе Профессорамъ подвѣдомственнаго ему училища, для надлежащаго свѣдѣнія.

Варшава, 28 Марта 1821 года.

Министръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Станиславъ Грабовскій.*

№ 1,989.

Nº 16.

Przyznanie stopni Magistrów Professorom szkół wojewódzkich i wydziałowych.

(d. 28 Marca 1821 r.)

Do wszystkich Rektorów szkół wojewódzkich i wydziałowych.

Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Chcąc podać Professorom szkół wyższych, mianowicie wojewódzkich i wydziałowych sposobność ubiegania się o stopień najwyższy akademicki czyli Doctorat, i zapobiedz wyniknąć mogącym wątpliwościom z § 69-go wewnętrznego urządzenia szkół wojewódzkich, stosownie do § 177-go témczasowego wewnętrznego urządzenia Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu, postanowiła:

iż Professorowie aktualni nauk pięknych lub umiejętności w szkołach wojewódzkich i wydziałowych, przed ogłoszeniem niniejszego urządzenia mianowani, uważają się, jakoby już odbyli examen na stopień Magistra nauk pięknych lub umiejętności, i ci prosto, wedle ustaw wewnętrznego urządzenia Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu, mogą starać się o stopień Doktorski.

Niniejsze urządzenie zechce Rektor szkoły NN podać do wiadomości Professorom swéj szkoły.

w Warszawie, dnia 28 Marca 1821 roku.

Minister Prezydujący
(podpisano) *Stanisław Grabowski.*

Nr. 1,989.

№ 17.

Распоряженіе о введеніи измѣненій въ программѣ преподаванія наукъ по Медицинскому факультету Царскаго Варшавскаго Университета.

(23 Іюля 1821 года.)

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Полный курсъ наукъ, преподаваемыхъ юношеству, посвятившему себя усовершенствованію въ медицинскомъ искусствѣ, распредѣляется на пять лѣтъ, согласно программѣ, прилагаемой подъ лит. B.

Курсъ медицинскихъ наукъ начинается съ пропедевтики, то есть съ энциклопедіи и методологіи, въ которой будущему врачу излагается сущность всей его науки и способъ, по которому онъ обязанъ изучить ее. Философическія науки, по отдѣленію естествознанія, предписанныя для студентовъ медицинскаго факультета, причисляются къ главнымъ предметамъ, и студенты сего факультета имѣютъ право на соисканіе степени Магистра философіи.

Сверхъ наукъ, преподаваемыхъ въ настоящее время, по медицинскому факультету, должна еще излагаться и діэтетика.

Изъ ветеринаріи, въ медицинскомъ факультетѣ должна быть преподаваема только наука о эпизоотическихъ болѣзняхъ. Для студентовъ же, намѣревающихся поступить въ службу по медицинскому вѣдомству, а именно въ званіи физиковъ, будетъ предписанъ особый курсъ ветеринаріи, въ учрежденной для этого школѣ, съ обязанностію держать изъ нея особый экзаменъ. Курсъ медицинскихъ наукъ оканчивается исторіею медицины.

Студентъ медицинскаго факультета, по выслушаніи философическихъ предметовъ, долженъ выдержать изъ нихъ экзаменъ и представить своему Декану свидѣтельство объ удовлетворительныхъ въ нихъ успѣхахъ, за подписью Декана философическаго факультета и Профессоровъ, которыхъ лекціи посѣщалъ; такъ какъ иначе онъ не будетъ допущенъ къ окончательному экзамену изъ полнаго курса медицинскихъ наукъ.

Въ продолженіе всего курса, никто изъ студентовъ не

N° 17.

Urządzenie, tyczące się zmian w planie nauk wydziału Lekarskiego, w Królewsko-Warszawskim Uniwersytecie.

(d. 23 Lipca 1821 r.)

Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Nauki, dla młodzieży poświęcającéj się sztuce lekarskiéj, w całéj obszerności rozłożone będą na lat 5, podług planu pod literą *B* dołączonego.

Kurs nauk lekarskich zaczynać się będzie od propedeutyki to jest encyklopedyi i metodologii, w której przyszłemu Lekarzowi wystawiona być powinna w treści cała jego nauka i sposób, jakim ją nabyć jest obowiązany.— Nauki filozoficzne z oddziału przyrodzonych, przepisane dla uczniów wydziału Lekarskiego policzone być mają do głównych, i tymże uczniom wolno będzie ubiegać się o stopień Magistra filozofii.

Prócz nauk dotąd w wydziale Lekarskim dawanych, wykładana ma być dyetetyka.

Z weterynaryi wykładane będą w wydziale Lekarskim tylko choroby epizootyczne. Uczniom zaś chcącym poświęcić się na Urzędników Lekarskich, mianowicie Fizyków, przepisany będzie osobny kurs weterynaryi w właściwéj szkole, z którego ten osoby zdawać będzie examen.

Kurs nauk lekarskich kończyć się ma na historyi medycyny.

Z nauk filozoficznych uczeń lekarski złoży examen po ich ukończeniu, a świadectwo dostatecznego w nich usposobienia przez Dziekana wydziału Filozoficznego i Professorów, których słuchał, podpisane, złoży u swego Dziekana; inaczéj bowiem do examinu całokursowego z nauk lekarskich przypuszczony nie będzie.

W ciągu kursu, żaden uczeń do uczęszczania na nauki na

можетъ быть допущенъ къ слушанію наукъ, предписанныхъ на слѣдующій годъ, если въ предыдущемъ году не окончилъ съ надлежащимъ успѣхомъ курса обязательныхъ предметовъ, а именно: по главнымъ предметамъ—не оказалъ достаточныхъ, а по прочимъ — по крайней мѣрѣ посредственныхъ успѣховъ.

Каждый студентъ, желающій по выслушаніи предписаннаго курса всѣхъ наукъ, соотвѣтствующихъ его званію, подвергнуться окончательному экзамену, для полученія степени, обязанъ къ своему прошенію приложить разрѣшеніе или свидѣтельство объ окончаніи курса наукъ, выданное Деканомъ и составленное на основаніи годичныхъ отмѣтокъ, съ поименованіемъ всѣхъ предметовъ и оказанныхъ въ нихъ успѣховъ.

Факультетъ, разсматривая прошеніе кандидата, обязанъ не только удовлетворить его желанію, но и обратить вниманіе на его способности, и, изслѣдовавъ, по какимъ именно предметамъ онъ оказалъ особенные успѣхи и дарованія, рѣшить въ засѣданіи Совѣта, созваннаго для этой цѣли, можетъ ли кандидатъ быть допущенъ къ экзамену на степень Магистра одной только медицины, или же медицины и хирургіи вмѣстѣ, для полученія самой высшей ученой степени.

По выдержаніи экзамена изъ полнаго курса, кандидатъ удостоивается соотвѣтственной степени, по тѣмъ наукамъ, которыми онъ занимался.

Студентъ, получившій степень Магистра медицины или медицины и хирургіи, во вниманіе къ пятилѣтнимъ его занятіямъ въ медицинскомъ факультетѣ и къ двухлѣтней практикѣ въ клиникѣ, подъ руководствомъ подлежащихъ Профессоровъ, имѣетъ право на полученіе степени Доктора въ теченіе однаго года, по исполненіи предписанныхъ формальностей.

Взамѣнъ степени Магистра хирургіи, которая симъ отмѣняется, должна быть впредь присуждаема степень Магистра одной только медицины.

Равнымъ образомъ вмѣсто нынѣшнихъ Хирурговъ 2-го разряда, будутъ впредь выпускаемы изъ медицинскаго факультета младшіе врачи или практиканты, называемые просто Лекарями.

Молодые люди, желающіе получить образованіе, соотвѣтствующее званію Лекарей, должны представить, при пріемѣ,

rok następny przeznaczone, przypuszczony być nie może, jeżeli w roku poprzedzającym wszystkich nauk, których słuchać był obowiązanym, z korzyścią nie odbył, a mianowicie, jeżeli z nauk głównych dostatecznego a z innych przynajmniej miernego nie okaże postępu.

Każdy uczeń, po ukończeniu wszystkich, latami przepisanych, a stopniowi jego właściwych, nauk, chcący do examinu całokursowego przystąpić, celem uzyskania takowego stopnia, obowiązany jest do prośby swéj dołączyć absolutorium czyli świadectwo odbytych nauk, przez Dziekana wydane, na świadectwach rocznych oparte, gdzie wszystkie nauki, a oraz i postęp jaki z każdego przedmiotu okazał, wyszczególnione być mają.

Wydział rozwiązując prośbę kandydata, nie tylko stosować się będzie do żądania jego, lecz, zastanawiając się nad jego zdatnością i rozpoznawszy w których naukach szczególniejsze okazał talenta, wyrzecze na posiedzeniu, tym końcem zwołaném, czyli kandydat przypuszczonym być może do examinu na Magistra Medycyny saméj, lub na Magistra Medycyny i Chirurgii, celem osiągnienia najwyższego stopnia.

Po złożonym examinie całokursowym otrzymuje kandydat stopień sobie właściwy, według nauk do których się przykładał.

Uczeń, po otrzymaniu stopnia Magistra Medycyny i Chirurgii lub stopnia Magistra saméj Medycyny, przez wzgląd na pięcioletnie nauki w wydziale Lekarskim, a razem dwuletnią praktykę w klinice, pod okiem Professorów właściwych, uzyskać może stopień Doktora, w przeciągu roku jednego, przy dopełnieniu zwykłych formalności.

Stopień Magistra Chirurgii na przyszłość dawany nie będzie, lecz w miejsce jego stopień Magistra saméj Medycyny.

W miejsce także dotychczasowych Chirurgów 2-go rzędu, kształceni będą na przyszłość w wydziale Lekarskim Lekarze niżsi, czyli praktyczni, pod nazwiskiém prostém Lekarzy.

Młodzież, zapisująca się na takowych Lekarzy, składać ma

свидѣтельства объ окончаніи курса наукъ въ 4-мъ классѣ воеводскаго училища.

Курсъ наукъ для вышеозначенныхъ воспитанниковъ распредѣляется на три года.

Врачебныя науки преподаются для нихъ особо, на отечественномъ языкѣ, примѣнительно къ ихъ познаніямъ и способностямъ, въ заведеніи, именуемомъ Институтомъ для младшихъ Лекарей, по прилагаемой при семъ программѣ подъ лит. А.

Присуждаемая имъ степень Лекаря причисляется къ степенямъ и называется степенью Лиценціата.

Однакожъ, еслибы который либо изъ Лекарей, ревностно совершенствуя себя въ наукахъ факультетскаго курса, успѣлъ пріобрѣсть необыкновенную ловкость въ разныхъ хирургическихъ операціяхъ, или обогатилъ науку важными открытіями; то предоставляется ему право на соисканіе степени Доктора хирургіи въ Университетѣ. Представляемая имъ съ этою цѣлью диссертація можетъ быть написана на польскомъ языкѣ и на немъ же защищаема публично, съ соблюденіемъ предписанныхъ формальностей.

Практика младшихъ Лекарей должна быть ограничена, то есть слѣдуетъ опредѣлить, въ какихъ именно случаяхъ они въ правѣ лечить сами, или же должны приглашать для совѣщаній старшихъ Лекарей, или врачей, имѣющихъ ученыя степени.

Лекари-практиканты обязаны при выпускѣ изъ факультета дать клятвенное обѣщаніе, что они не будутъ заниматься леченіемъ въ такихъ случаяхъ, въ которыхъ оно имъ воспрещено.

Что касается правъ, присвоенныхъ степени Магистра фармаціи, и условій для ея полученія, то существующія постановленія остаются въ прежней своей силѣ, а именно:

a) являющіеся для записи должны доказать познанія, соотвѣтствующія курсу наукъ, преподаваемыхъ въ окружномъ училищѣ;

b) курсъ наукъ полагается двухлѣтній;

c) степень Магистра фармаціи признается отнынѣ соотвѣтствующею степени Лиценціата.

Въ уваженіе однакожъ особенныхъ способностей на из-

zaświadczenia z nauk, które są dawane w klassie 4-ej szkół wojewódzkich.

Kurs nauk dla wspomnionéj dopiero młodzieży będzie trzyletni.

Nauki lekarskie wykładane będą dla tych Lekarzy osobno w języku krajowym, zastosowane do ich usposobienia i pojęcia, pod tytułem instytucyi dla Lekarzy niższych, według załączonego tu planu pod literą *A*.

Stopień tych Lekarzy będzie stopniem wydziałowym, to jest stopniem Licencyata.

Wszelako Lekarzom takim, gdyby z nich który, przez usilne doskonalenie się w naukach, powziętych w wydziale, nadzwyczajnéj nabył zręczności w różnych operacyach chirurgicznych, lub zbogacił sztukę ważnemi wynalazkami, wolno będzie ubiegać się o stopień Doktora Chirurgii w Uniwersytecie. Rozprawa, którą w tym celu ma złożyć, może być napisana w języku polskim i w takim publicznie, według przepisanych formalności, broniona.

Praktyka Lekarzy niższych ograniczoną zostanie, to jest oznaczone być ma, w jakich przypadkach sami mają leczyć, a w jakich obowiązani będą wzywać pomocy Lekarzy wyższych, czyli Lekarzy mających stopnie akademiczne.

Lekarze ci praktyczni, przy odchodzeniu z wydziału, obowiązywać się mają przysięgą, jako nie będą leczyć w przypadkach dla nich wyłączonych.

Co do kwalifikacyi i kształcenia przyszłych Magistrów farmacyi, dotychczasowe przepisy pozostają w swej mocy, mianowicie:
a) przychodzący do zapisu powinien okazać usposobienie szkolne z nauk dawanych w szkole wydziałowéj;
b) kurs nauk ma być dwuletni;
c) stopień Magistra farmacyi będzie odtąd stopniem Licencyata.

Szczególniejsze jednak talenta w zawodzie obranym mogą

бранномъ поприщѣ, можетъ быть предоставлено Магистрамъ фармаціи право на соисканіе степени Доктора, по философическому факультету.

Прежнія постановленія Устава Царскаго Варшавскаго Университета, на сколько они не противорѣчатъ настоящему распоряженію, остаются въ своей силѣ.

Варшава, 23 Іюля 1821 года.

Министръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Станиславъ Грабовскій.*

№ 4,808.

Приложеніе 1-е къ № 17-му.

(*Лит. А.*)

Программа полнаго курса наукъ для приготовляющихся въ Лекари.

Первый годъ.

1) пропедевтика, въ объемѣ, предписанномъ для лекарскаго института; 2) теоретическая и практическая анатомія; 3) физіологія; 4) клиника.

Второй годъ.

1) патологія; 2) медицинская матерія; 3) рецептура; 4) хирургія; 5) клиника.

Третій годъ.

1) повивальное искусство; 2) хирургія; 3) терапія; 4) клиника;

5) судебная и полицейская медицина, 6) эпизоотическія болѣзни, } только для желающихъ поступить на службу въ званіи обводовыхъ врачей.

Приложеніе 2-е къ № 17-му.

(*Лит. В.*)

Программа полнаго курса наукъ для желающихъ удостоиться степени Магистра медицины и хирургіи, или Магистра медицины.

Первый годъ.

Главные предметы: 1) пропедевтика; 2) анатомія человѣческаго тѣла, теоретическая и сравнительная, на сколько она

nadać Magistrom farmacyi prawo ubiegania się o stopień Doktora w wydziale Filozoficznym.

Dawniejsze przepisy w statucie Królewsko - Warszawskiego Uniwersytetu zawarte, w czém się niniejszym nie sprzeciwiają, utrzymują się w swéj mocy.

w Warszawie, dnia 23 Lipca 1821 roku.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Stanisław Grabowski.*
Nr. 4,808.

1-szy Annex do Nr. 17-go.

(*Lit. A.*)

PLAN NAUK CAŁOKURSOWY DLA SPOSOBIĄCYCH SIĘ NA LEKARZY.

R o k p i e r w s z y.

1) propedeutyka do instytucyj Lekarskich; 2) anatomia tak teoretyczna jako i praktyczna; 3) fizyologia; 4) klinika.

R o k d r u g i.

1) patologia; 2) materya medyczna; 3) formularz; 4) chirurgia; 5) klinika.

R o k t r z e c i.

1) akuszerya; 2) chirurgia; 3) terapia; 4) klinika;

5) medycyna prawna i policyjna; 6) choroby epizootyczne.	dla tych tylko, którzyby się zarazem na Lekarzy obwodowych sposobić chcieli.

2-gi Annex do N 17-go.

(*Lit. B.*)

PLAN NAUK CAŁOKURSOWY DLA SPOSOBIĄCYCH SIĘ NA MAGISTRÓW MEDYCYNY I CHIRURGII, LUB MEDYCYNY SAMÉJ.

R o k p i e r w s z y.

Nauki główne: 1) propedeutyka; 2) anatomia człowieka teoretyczna i porównawcza, o ile dla Lekarza jest potrzebną;

нужна врачу; 3) физика; 4) химія; 5) ботаника; 6) зоологія; 7) минералогія.

Второй годъ.

Главные предметы: 1) антропотомія или разчлененіе человѣческаго тѣла; 2) физіологія; 3) фармація; 4) фармакологія.

Вспомогательные предметы: 1) философія, энциклопедія, логика и антропологія.

Третій годъ.

Главные предметы: 1) общая патологія; 2) діэтетика; 3) медицинская матерія; 4) токсикологія; 5) рецептура; 6) хирургія; 7) повивальное искусство.

Четвертый годъ.

Главные предметы: 1) хирургія; 2) терапія; 3) болѣзни беременныхъ женщинъ и новорожденныхъ младенцевъ; 4) эпизоотическія болѣзни; 5) судебная и полицейская химія; 6) терапевтическая, хирургическая и повивальная клиника.

Пятый годъ.

Главные предметы: 1) терапія; 2) терапевтическая и хирургическая клиника; 3) судебная медицина; 4) врачебная полиція; 5) исторія медицины.

№ 18.

Объ учрежденіи Главной Семинаріи въ Варшавѣ.

(27 Ноября (9 Декабря) 1823 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію
МЫ, АЛЕКСАНДРЪ I-й,
Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій,
и проч., и проч., и проч.

Желая, чтобы семинаристы Римско-Католическаго и Греко-Уніатскаго исповѣданія, намѣревающіеся совершенствовать себя въ высшихъ наукахъ, относящихся къ духовному званію, находились подъ приличнымъ надзоромъ и, сверхъ преподаваемыхъ тамъ наукъ, практически упражнялись въ важныхъ обязанностяхъ духовнаго сана, по представленію Правительствен-

3) fizyka; 4) chemia; 5) botanika; 6) zoologia; 7) mineralogia.

Rok drugi.

Nauki główne: 1) antropotomia, czyli rozczłonkowanie ciał ludzkich; 2) fizyologia; 3) farmacya; 4) farmakologia.

Nauki pomocnicze: 1) filozofia, encyklopedya, logika i antropologia.

Rok trzeci.

Nauki główne: 1) patologia ogólna; 2) dyetetyka; 3) materya lekarska; 4) toxikologia; 5) formularz; 6) chirurgia; 7) sztuka położnicza.

Rok czwarty.

Nauki główne: 1) chirurgia; 2) terapia; 3) choroby ciężarnych, położnic i nowonarodzonych; 4) choroby epizootyczne; 5) chemia policyjna i prawna; 6) klinika terapeutyczna, chirurgiczna i położnicza.

Rok piąty.

Nauki główne: 1) terapia; 2) klinika terapeutyczna i chirurgiczna; 3) medycyna prawna; 4) policya lekarska; 5) historya medycyny.

N° 18.

Ustanowienie Seminaryum Głównego w Warszawie.

(d. 27 Listopada (9 Grudnia) 1823 r.)

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożej Łaski

MY ALEXANDER I-szy

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyj, Król Polski,

etc., etc., etc.

Chcąc żeby Seminarzyści Rzymsko-Katolickiego i Greko-Uniackiego wyznania, mający się doskonalić w wyższych naukach, stanowi duchownemu właściwych, zostawali pod przyzwoitym dozorem, a obok branych tam nauk ćwiczyli się praktycznie w ważnych obowiązkach stanu duchownego,

ной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Мы постановили и постановляемъ:

Ст. 1.

Учреждается въ столицѣ Главная Семинарія, и для помѣщенія ея будетъ отведено особое зданіе.

Ст. 2.

Число семинаристовъ или клериковъ полагается сорокъ; сумма на ихъ содержаніе, а равно и на жалованье Профессорамъ наукъ, преподаваемыхъ въ той же Главной Семинаріи, будетъ отпускаема изъ доходовъ упраздненныхъ духовныхъ учрежденій.

Ст. 3.

Профессоры Богословскаго факультета Варшавскаго Университета будутъ читать лекціи въ Главной Семинаріи.

Ст. 4.

Къ слушанію лекцій, преподаваемыхъ въ Главной Семинаріи Профессорами Богословскаго факультета Варшавскаго Университета, могутъ быть допущены и экстерны, на основаніи существующихъ правилъ Университетскаго устава.

Ст. 5.

Главная Семинарія будетъ находиться подъ управленіемъ Архіепископа и въ вѣдѣніи Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 6.

Подробная смѣта расходовъ и внутреннее устройство Главной Семинаріи должны быть начертаны вышесказанною Правительственною Коммисіею и представлены на Наше утвержденіе.

Ст. 7.

Исполненіе настоящаго Нашего указа возлагаемъ на Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Данъ въ С.-Петербургѣ, 27 Ноября (9 Декабря) 1823 года.

(подписано) „АЛЕКСАНДРЪ."

Контрасигнировалъ: и. д. Министра Статсъ-Секретаря,
Генералъ Бригады, Членъ Государственнаго Совѣта,
Главный Директоръ, *Графъ Стефанъ Грабовскій.*

na przedstawienie Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1.

Założonem zostanie Główne Seminaryum w stolicy, i gmach na jego pomieszczenie osobno będzie wyznaczony.

Art. 2.

Liczba seminarzystów, czyli kleryków, ustanawia się w ilości czterdziestu, a fundusz na ich utrzymanie, niemniéj i na opłatę Professorów nauk, w témże Głównêm Seminaryum dawać się mających, z dochodów po zniesionych instytutach duchownych czerpanym będzie.

Art. 3.

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Warszawskiego dawać będzie prelekcye w Głównêm Seminaryum.

Art. 4.

Externi będą mogli uczęszczać na prelekcye przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu Warszawskiego w Głównêm Seminaryum dawane, a to stosownie do prawideł w Uniwersytecie przepisanych.

Art. 5.

Główne Seminaryum zostawać będzie pod kierunkiem Arcybiskupa i zwierzchnim dozorem Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 6.

Etat szczegółowych wydatków niemniéj i organizacya wewnętrzna Głównego Seminaryum ma być przez Kommissyę wyż rzeczoną ułożonym, i do Naszego zatwierdzenia przedstawionym.

Art. 7.

Wykonanie niniejszego postanowienia Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego polecamy.

Dan w St.-Petersburgu, d. 27 Listopada (9 Grudnia) 1823 r.

(podpisano) „ALEXANDER."

przez Cesarza i Króla,

Minister Sekretarz Stanu, w Zast. Generał Brygady, Radca Stanu, Dyrektor Generalny, (podpisano) *Stefan hr. Grabowski.*

№19.

Правила для студентовъ Царскаго Варшавскаго Университета.

(19 Декабря 1823 г.)

Ректору Царскаго Варшавскаго Университета.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Будучи призвана къ высокой цѣли—посредствомъ народнаго образованія приготовить Государству полезныхъ гражданъ и способныхъ чиновниковъ, по всѣмъ отраслямъ государственной службы, и сознавая, что главнѣйшимъ и существеннѣйшимъ для сего условіемъ служитъ нравственное воспитаніе, состоящее во внушеніи правилъ честности, пріобрѣтаемыхъ безукоризненнымъ поведеніемъ въ юношескомъ возрастѣ, и въ полномъ развитіи добрыхъ побужденій, добродѣтелей и правилъ нравственности, подкрѣпляемыхъ благочестіемъ, изъ коего истекаетъ непритворное уваженіе къ Божественнымъ и человѣческимъ законамъ и повиновеніе власти; и что безъ этого ни наука, ни самыя высокія въ нихъ познанія не только не приносятъ пользы, но напротивъ того превращаются во вредныя орудія,— Правительственная Коммисія считаетъ своимъ долгомъ обратить особенное вниманіе на нравственныя наклонности юношества, воспитывающагося подъ ея надзоромъ, и на поведеніе его во время ученія, для того, чтобы воспитанники могли со временемъ вполнѣ оправдать ожиданія заведенія и явили себя достойными выдаваемыхъ имъ аттестатовъ, которые должны служить на будущее время надежнымъ ручательствомъ полезной ихъ службы на избранномъ поприщѣ. Вслѣдствіе сего Правительственная Коммисія, по выслушаніи представленія Главнаго Попечителя учебныхъ заведеній, постановляетъ слѣдующее.

Ст. 1

Никто изъ студентовъ Царскаго Варшавскаго Университета, по какому бы то ни было факультету, не можетъ быть впредь внесенъ въ списокъ студентовъ на слѣдующій годъ, ни получить матрикулы, если не представитъ Декану подлежаща-

N°19.

Przepisy dla uczniów Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

(d. 19 Grudnia 1823 r.)

Do Rektora Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

KOMMISSYA RZĄDOWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Poruczony mając sobie wysoki obowiązek, przez wychowanie publiczne, usposobienia krajowi użytecznych obywateli i do wszelkiego rodzaju usługi publicznéj uzdatnionych urzędników, przekonana, iż tych najpierwszym i najistotniejszym przymiotem jest usposobienie moralne, to jest prawe w sercu założone zasady, nabyte w czasie lat młodych, nieskazitelném postępowaniem, cnotliwe nałogi i gruntowne cnót i obyczajów prawidła, zaręczone bogobojnością, z której wypływa szanowanie szczere wszelkich Boskich i ludzkich ustaw, przykładne posłuszeństwo prawom i wyższéj władzy, bez czego nauki i najwyższe w nich osiągnione zdolności, nietylko nieużytecznemi, ale szkodliwemi stają się narzędziami; osądziła za obowiązek najpilniejszą zwrócić baczność, na moralne wychodzącéj z pod jéj starań młodzieży usposobienie, dowiedzione stale dobremi w ciągu pobieranych nauk postępkami, któremi by powzięte o niéj nadzieje i wydać się mające jéj publiczne zaświadczenia usprawiedliwione były, i stały się niezawodną przyszłéj jej w obranym zawodzie użyteczności rękojmią. Po wysłuchaniu zatem wniosków Kuratora Jeneralnego Instytutów Naukowych, stanowi co następuje:

Art. 1.

Żaden uczeń Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu, jakiegobądź wydziału, nie będzie mógł być odtąd na rok następny zapisanym, ani uzyskać matrykuły, dopóki nie złoży Dziekanowi

го факультета, а вслѣдъ за симъ и Ректору Университета свидѣтельства, выданнаго Главнымъ Инспекторомъ о приличномъ, нравственномъ и сообразномъ съ Университетскимъ уставомъ поведеніи своемъ, въ продолженіе всего года. Студентъ, получившій отказъ въ выдачѣ таковаго свидѣтельства, можетъ войти о томъ съ прошеніемъ къ Главному Попечителю учебныхъ заведеній, который, разсмотрѣвъ рапортъ Главнаго Инспектора и признавъ уважительными основанія, приведенные просителемъ въ свое оправданіе, въ правѣ распорядиться о выдачѣ ему требуемаго свидѣтельства.

Ст. 2.

Студентъ, окончившій полный курсъ наукъ, предписанный по его факультету, можетъ быть допущенъ къ окончательному экзамену не прежде, какъ по представленіи такого же свидѣтельства за послѣдній годъ, въ которомъ, сверхъ того, должна быть помѣщена оговорка, что въ нравственномъ отношеніи онъ дѣйствительно достигнулъ той степени зрѣлости, какое требуется отъ будущаго Магистра.

Кандидату, желающему держать экзаменъ изъ полнаго курса, въ случаѣ если онъ получитъ отъ Главнаго Инспектора отказъ въ выдачѣ сказаннаго свидѣтельства, дозволяется просить о томъ письменно Главнаго Попечителя учебныхъ заведеній и Правительственную Коммисію, отъ которой зависитъ окончательное разрѣшеніе.

Ст. 3.

Каждому студенту Университета, въ случаѣ замѣченныхъ съ его стороны пороковъ и упущеній, должны быть тотчасъ дѣлаемы замѣчанія, сперва Инспекторами, а потомъ и Главнымъ Инспекторомъ, съ предостереженіемъ, что отъ сего можетъ послѣдовать, въ свое время, отказъ въ выдачѣ свидѣтельства, о которомъ сказано въ предыдущихъ статьяхъ.

Таковыя предостереженія вносятся въ особый журналъ, который предъявляется виновному.

Ст. 4.

Въ дипломахъ на степень Магистра, кромѣ успѣховъ по всѣмъ предметамъ, отмѣчается еще поведеніе и соблюденіе правилъ Университетскаго устава. Дипломы эти, кромѣ обыкновенныхъ подписей, скрѣпляются еще и подписью Главнаго Инспектора.

właściwego wydziału, a następnie Rektorowi Uniwersytetu świadectwa Inspektora Jeneralnego, jako w ciągu całego roku sprawował się ulégle, obyczajnie i zgodnie z wszelkiemi ustawami Uniwersyteckiemi. Uczeń mający sobie odmówioném udzielenie takowego świadectwa, może uczynić na piśmie przełożenie do Kuratora Jeneralnego Instytutów Naukowych, który po wysłuchaniu rapportu Inspektora Jeneralnego, mocen będzie, w miarę uznanych przez siebie ważności powodów, ku uniewinnieniu przez podawcę przytoczonych, polecić wydanie mu świadectwa.

Art. 2.

Uczeń ukończywszy lata na całkowity kurs wydziału przepisane, do którego należy, w tedy dopiéro do examinu całokursowego będzie mógł być przypuszczonym, gdy podobnież złoży świadectwo z roku ostatniego, w którém nadto wyrażoném będzie: iż doszedł rzeczywiście stopnia dojrzałości w nauce obyczajów, jakiéj się po przyszłym Magistrze słusznie wymaga.

Kandydatowi do examinu całokursowego, któremuby Inspektor Jeneralny odmówił zwyż wspomnionego świadectwa, wolno będzie odwołać się na piśmie do Kuratora Jeneralnego Instytutów Naukowych, a następnie i do saméj Kommissyi Rządowéj, która ostatecznie rzecz roztrzygnie.

Art. 3.

Każdy uczeń Uniwersytetu wcześnie będzie ostrzegany przez Inspektorów, a następnie przez Inspektora Jeneralnego o upatrywanych w nim wadach i uchybieniach, które w czasie mają sprowadzić dla niego odmówienie świadectwa, o którém w poprzedzających artykułach.

Wiadomość o takowych ostrzeganiach zapisywaną będzie w osobnéj książce i uczniowi okazywaną.

Art. 4.

W patentach na Magistrów ma być, obok wzmianki o postępie w naukach, wyrażony oraz stopień obyczajności i uległości wszelkim ustawom Uniwersyteckim.

Patenta wspomnione, oprócz zwyczajnych podpisów, opatrywanemi będą podpisem Inspektora Jeneralnego.

Ст. 5.

Поступающій въ Университетъ изъ домашняго или иностраннаго воспитанія обязанъ представить достовѣрное свидѣтельство о своей нравственности и поведеніи. Свидѣтельства эти, въ случаѣ надобности, разсматриваются и повѣряются подлежащею властью.

Ст. 6.

Желающій получить степень Доктора, не можетъ быть допущенъ къ экзамену, если не представитъ Декану, вмѣстѣ съ прочими бумагами, свидѣтельства, выданнаго подлежащею властью, о безукоризненномъ поведеніи своемъ въ продолженіе практики, предписанной § 164 устава о внутреннемъ устройствѣ Университета.

Ст. 7.

Наблюденіе за точнымъ исполненіемъ правилъ, изложенныхъ въ настоящемъ распоряженіи, возлагается съ полнымъ довѣріемъ на обязанность Ректора, который долженъ передать оное Деканамъ для опубликованія по всѣмъ факультетамъ, и полученные отъ нихъ рапорты о совершенной публикаціи представить немедленно въ Правительственную Коммисію. Сверхъ того, вмѣняется Ректору въ обязанность объявлять настоящее распоряженіе во всеобщее свѣдѣніе ежегодно, предъ открытіемъ учебныхъ курсовъ.

Варшава, 19 Декабря 1823 года.

Министръ Предсѣдательствующій

(подписано) *Станиславъ Грабовскій.*

№ 15,423.

№ 20.

Инструкція, указывающая обязанности и отношенія Университетскаго надзора къ Ректору, Декану и Профессорамъ сего же Университета.

1.

Ректоръ, Деканы, Профессоры, Главный Инспекторъ и Инспекторы факультетовъ (составляющіе всѣ вмѣстѣ одно

Art. 5.

Młodzieniec z zagranicznéj lub domowéj edukacyi do Uniwersytetu przybywający, złożyć będzie obowiązany wiarogodne świadectwo sprawowania się swojego co do moralności i obyczajów. Świadectwa takowe w razie potrzeby, rozpoznawane i sprawdzone będą przez władzę dozorczą.

Art. 6.

Ubiegający się o stopień Doktora nie będzie mógł być przypuszczonym do examinu, dopóki nie złoży między innemi, na ręce Dziekana, świadectwa przyzwoitéj Władzy z moralnego sprawowania się w czasie na praktykę § 164-m wewnętrznego urządzenia Uniwersytetu przepisanym.

Art. 7.

Czuwanie nad ścisłém zachowaniem przepisów, niniejszém rozporządzeniem objętych, porucza się z ufnością znanéj Rektora gorliwości, który ogłosić je publicznie po wszystkich wydziałach zleci Dziekanom, a odebrać się mające od nich na piśmie rapporta o dopełnieniu takowego ogłoszenia Kommissyi Rządowéj niezwłocznie prześle. Obowiązkiem również będzie Rektora czuwać, aby niniejsze rozporządzenie, corocznie przed rozpoczęciem kursów było ogłaszane.

w Warszawie, dnia 19 Grudnia 1823 roku.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Stanisław Grabowski.*

Nr. 15,423.

N° 20.

Instrukcya, wskazująca obowiązki i stosunki Dozoru Uniwersyteckiego z Rektorem, Dziekanami i Professorami tegoż Uniwersytetu.

1.

Rektor, Dziekani, Professorowie, Inspektor Jeneralny i Inspektorowie Wydziałowi (którzy rązem składają jedną Zwierzchność

Университетское начальство) обязаны дѣлать студентамъ предостереженія и замѣчанія, не пропуская съ своей стороны ничего, что можетъ способствовать къ ихъ успѣхамъ въ наукахъ и нравственности.

2.

Студенты должны первоначально записываться у Главнаго Инспектора, который указываетъ имъ дальнѣйшій порядокъ дѣйствія.

3.

Главный надзоръ за Университетомъ возлагается на Главнаго Инспектора и его Помощниковъ. Независимо отъ сего, Профессоры, при всякомъ удобномъ случаѣ, должны съ своей стороны содѣйствовать къ достиженію цѣли, имѣвшейся въ виду при учрежденіи Университетскаго надзора.

4.

Инспекторы и Профессоры общими силами наблюдаютъ за сохраненіемъ порядка во время лекцій.

5.

Главный Инспекторъ обязанъ и имѣетъ право, наравнѣ съ Ректоромъ и Деканами, посѣщать аудиторіи, и въ засѣданіяхъ Совѣта Университета или факультетскихъ Совѣтовъ дѣлать свои представленія относительно студентовъ.

6.

При посѣщеніи аудиторій, Главный Инспекторъ наблюдаетъ за тѣмъ, преподаются ли науки сообразно съ программами и особо изданными для сего инструкціями, и о всякомъ отъ нихъ отступленіи увѣдомляетъ Ректора или Декана.

7.

Главный Инспекторъ въ правѣ, по должности своей, присутствовать во всѣхъ совѣщаніяхъ и засѣданіяхъ Университета, о которыхъ онъ долженъ быть извѣщаемъ тѣмъ, къ кому это относится.

8.

Къ окончательному экзамену студенты должны быть допускаемы не иначе, какъ съ вѣдома Главнаго Инспектора, который можетъ, по уважительнымъ причинамъ, не допустить ихъ къ испытанію. Главный Инспекторъ обязанъ также сообщать о студентахъ требуемыя для годичныхъ экзаменовъ свѣдѣнія

Uniwersytecką) przestrzegają i napominają uczniów, niczego z swéj strony nie opuszczając, coby postęp w naukach i obyczajach wspierać mogło.

2.

Zapis uczniów rozpocznie się u Inspektora Jeneralnego, który wskaże uczniom dalszą drogę postępowania.

3.

Dozór szczególniéj za Uniwersytetem porucza się Inspektorowi Jeneralnemu, Inspektorom i Podinspektorom. Wszakże Professorowie, ile razy sposobność miéć będą, przykładać się mają, aby cel przy zaprowadzeniu hierarchii dozorczéj zamierzony był dopięty.

4.

Inspektorowie i Professorowie wspierać się powinni w utrzymaniu porządku podczas prelekcyj.

5.

Inspektor Jeneralny ma prawo i obowiązek równie jak Rektor i Dziekani zwiedzać audytorya i wszelkie postrzeżenia tyczące się uczniów, na posiedzeniach Rady Uniwersytetu, lub Rad wydziałowych, udzielać.

6.

Przy odwiedzaniu audytoryów daje baczność Inspektor Jeneralny, czyli nauki wykładane są stosownie do programmatów lub do szczególnie wyszłych rozporządzeń i o każdém uchybieniu ostrzega Rektora lub Dziekana.

7.

Inspektor Jeneralny ma prawo, z obowiązku, znajdować się na wszystkich naradach i posiedzeniach Uniwersytetu, o których przez kogo należy uwiadomionym będzie.

8.

Przypuszczanie uczniów do examinu całokursowego dziać się ma za wiadomością Inspektora Jeneralnego, który z ważnych przyczyn może nie dopuścić do takowego examinu. Tenże Inspektor do examinów jednorocznych potrzebne względem uczniów

и долженъ быть увѣдомляемъ о кандидатахъ, желающихъ получить степень Доктора, и подписывать выдаваемые имъ дипломы.

9.

Всѣ счетныя вѣдомости должны быть подписываемы Ректоромъ, Главнымъ Инспекторомъ и подлежащимъ Деканомъ.

10.

Касса Университета должна быть завѣдываема на основаніи особыхъ изданныхъ Правительственною Коммисіею постановленій.

11.

Обыкновенныя свидѣтельства объ успѣхахъ въ наукахъ и нравственности выдаются студентамъ съ вѣдома Университетскаго Совѣта.

12.

Обучающіе, наравнѣ съ Инспекторами, обязаны устранять всѣ обстоятельства, препятствующія успѣхамъ студентовъ въ наукахъ и нравственности.

13.

Споры между студентами и ихъ проступки, которыхъ прекратить не въ состояніи ни сами преподаватели, ни Деканы вмѣстѣ съ Профессорами, подлежатъ разбирательству Университетскаго Совѣта, отъ котораго зависитъ пресѣченіе дальнѣйшаго зла.

14.

Въ случаѣ встрѣтившейся надобности, Главный Инспекторъ созываетъ членовъ Университета въ судное засѣданіе, для коллегіяльнаго изслѣдованія важнѣйшихъ происшествій и постановленія по нимъ приговора.

15.

Впредь до изданія уголовнаго устава, въ которомъ будутъ подробно опредѣлены мѣры наказанія и порядокъ наложенія оныхъ, постановляются, въ нижеслѣдующихъ статьяхъ, временныя правила, коими обязано руководствоваться Университетское начальство.

16.

Всѣмъ учащимъ предоставляется право: дѣлать замѣчанія частнымъ образомъ или публично, приказать оставить аудито-

daje objaśnienia, i o kandydatach ubiegających się do Doktoratu także ma być zawiadomionym i udzielone im patenta podpisywać powinien.

9.

Wszelkie obrachunki mają być podpisane przez Rektora, Inspektora Jeneralnego i właściwego z Dziekanów.

10.

Zawiadywanie kassą uniwersytecką dziać się będzie podług osobnych przez Kommissyę Rządową podanych przepisów.

11.

Zwyczajne, podług przepisów, zaświadczenia o postępie w naukach i moralności będą uczniom wydawane z wiadomością Rady Uniwersyteckiéj.

12.

Wszystkich uczących równie jak Inspektorów jest obowiązkiem oddalać to wszystko, coby postęp uczniów w moralności i naukach tamowało.

13.

Spory między uczniami i ich wykroczenia, którym sami uczący, lub następnie Dziekani i Professorowie zaradzić nie mogą, wnoszone być mają na Radę Uniwersytetu, która dalszemu złemu zapobieży.

14.

Na powyższe posiedzenia sądownicze, dla kollegialnego rozpoznania i osądzenia ważniejszych wypadków, Inspektor Jeneralny wzywa członków Uniwersytetu, w każdéj potrzebie przez siebie uznanéj.

15.

Nim kodex karny ściśle oznaczy sposób postępowania przy wymierzaniu kar, stanowią się tymczasowe, w następujących artykułach zawarte, prawidła, do których Zwierzchność Uniwersytecka zastosuje się.

16.

Karę napomnienia prywatnego i publicznego, tudzież ustąpienia z audytoryum mogą wymierzać wszyscy uczący, lub za-

рію или задержать студента подъ арестомъ, въ избранномъ на то помѣщеніи, впредь до дальнѣйшаго распоряженія Декана или Ректора.

17.

Подвергать виновнаго аресту, отъ 1 до 24 часовъ, дозволяется, какъ Ректору, такъ и Деканамъ, кои, подобно тому какъ и Профессоры, о всѣхъ наложенныхъ ими наказаніяхъ должны сообщать Главному Инспектору.

18.

Арестъ на болѣе продолжительное время, до одной недѣли, предоставляется совмѣстному рѣшенію Декана и Профессоровъ того факультета, по которому зачисленъ студентъ.

19.

Наказаніе самымъ продолжительнымъ арестомъ, до четырехъ недѣль, зависитъ отъ рѣшенія Университетскаго Совѣта.

20.

О лишеніи виновнаго преимуществъ вписа и правъ на освобожденіе отъ платы за ученіе рѣшаютъ факультетскіе Совѣты.

21.

Исключеніе студента изъ Университета зависитъ отъ Университетскаго Совѣта, который о таковомъ постановленіи своемъ представляетъ рапортъ Правительственной Коммисіи.

22.

Усиленіе ареста разными незначительными мѣрами взысканія, или смягченіе его во время претерпѣваемаго наказанія, предоставляется усмотрѣнію Ректора, по соглашенію съ Главнымъ Инспекторомъ или Деканомъ.

24.

Во всякомъ недоумѣніи или въ чрезвычайныхъ случаяхъ, Главный Инспекторъ долженъ обращаться къ Главному Попечителю.

Одобрено въ общемъ засѣданіи Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія 15 Октября 1824 года.

Министръ Предсѣдательствующій

(подписано) *Станиславъ Грабовскій.*

trzymać ucznia pod strażą w miejscu na to wyznaczoném, do dalszéj decyzyi Dziekana lub Rektora.

17.

Kara aresztu zacząwszy od jednéj godziny do 24, dozwala się tak Rektorowi jak Dziekanom, którzy równie jak Professorowie o wymierzonych przez siebie karach Inspektora Jeneralnego uwiadamiać będą.

18.

Areszt dłuższy aż do tygodnia zależy od decyzyi Dziekana z Professorami wydziału, do którego uczeń należy.

19.

Areszt najdłuższy aż do 4 tygodni zależy od decyzyi Rady Uniwersytetu.

20.

Utratę zapisu, tudzież względem utraty uwolnienia od opłaty, stanowią Rady wydziałowe.

21.

Oddalenie ucznia decyduje Rada Uniwersytetu, lecz z oddalenia zdaje rapport Kommissyi Rządowéj.

22.

Obostrzenia aresztu drobnemi okolicznościami Rektor z Inspektorem Jeneralnym lub Dziekanem w ciągu uskutecznienia mocen jest powiększać lub zmniejszać.

23.

W każdém wątpliwém lub nadzwyczajném zdarzeniu, Inspektor Jeneralny udać się powinien do Kuratora Jeneralnego.

Przyjęto na posiedzeniu ogólném Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, dnia 15 Października 1824 roku.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Stanisław Grabowski.*

№ 21.

Правила для студентовъ Царскаго Варшавскаго Университета.

(15 Октября 1824 года.)

I. О приемѣ.

1.

Желающій поступить въ число студентовъ Университета обязанъ представить свидѣтельство зрѣлости, выданное по выдержаніи имъ, на основаніи существующихъ правилъ, соотвѣтственнаго экзамена.

2.

Студенты, намѣревающіеся посвятить себя изученію архитектуры, обязаны представить свидѣтельство объ окончаніи шести классовъ въ воеводскомъ училищѣ. Для студентовъ, готовящихся въ званіе младшихъ лекарей и фармацевтовъ, достаточно представить свидѣтельство объ окончаніи ими съ успѣхомъ четвертаго класса въ воеводскомъ училищѣ. Такое же свидѣтельство должны представлять и студенты, предполагающіе заниматься межеваніемъ, или же рисованіемъ и живописью, а равно ваяніемъ и рѣзьбою.

3.

Молодые люди, поступающіе въ Университетъ изъ домашняго воспитанія или изъ иностранныхъ учебныхъ заведеній, безъ надлежащихъ свидѣтельствъ, и желающіе по окончаніи курса Университетскихъ наукъ выдержать экзаменъ на ученыя степени, должны подвергнуться соотвѣтственному испытанію. Сверхъ того, они обязаны представить свидѣтельство о хорошемъ поведеніи.

4.

Поступающіе изъ другихъ Университетовъ для окончанія курса наукъ и выдержанія въ свое время экзамена на ученую степень обязаны доказать степень своихъ познаній испытаніемъ изъ гимназическаго курса въ присутствіи членовъ, назначенныхъ Ректоромъ, а изъ предметовъ Университетскаго курса—въ факультетѣ, въ который они желаютъ поступить. Сверхъ того, они обязаны представить свидѣтельство о хорошей нравственности.

N° 21.

Przepisy dla uczniów Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

(d. 15 Października 1824 r.)

I. O Zapisie.

1.

Ktokolwiek chce być uczniem Uniwersytetu, powinien mieć zaświadczenie dojrzałości, które ważne jest skoro wydane zostało po examinie tego nazwiska, podług trwających przepisów.

2.

Uczniowie, mający zamiar poświęcić się architekturze powinni złożyć świadectwo ukończonéj klassy szóstéj szkół wojewódzkich. Uczniom sposobiącym się na Lekarzy niższych i farmaceutów, za świadectwo dojrzałości służy zaświadczenie ukończenia z pożytkiem czwartéj klassy szkół wojewódzkich. Toż samo świadectwo służy uczniom i samego miernictwa, uczniom rysunków i malarstwa, tudzież rzeźby i rytownictwa

3.

Młodzież przybywająca do Uniwersytetu z prywatnéj edukacyi lub ze szkół zagranicznych, bez legalnego zaświadczenia, a chcąca się zapisać i po skończonym kursie nauk złożyć examen do stopni akademickich, złożyć powinna stosowny examen. Złoży także świadectwo dobrych obyczajów.

4.

Przybywający z innych Uniwersytetów w celu ukończenia swoich kursów i złożenia w czasie examinów do stopni akademickich, udowodnią stopień usposobienia swojego tak szkolny, przez examen w deputacyi przez Rektora wskazanéj, jako i Uniwersytecki w wydziale, do którego chce się zapisać. Złoży przytém świadectwo dobrych obyczajów.

5.

Съ вышеозначенными свидѣтельствами они обязаны въ назначенный срокъ явиться къ Главному Инспектору Университета, въ сопровожденіи лица, которое, заслуживая довѣрія Университетскаго начальства, дало бы поручительство въ хорошемъ поведеніи студента; затѣмъ студенты записываются у Декана и у Ректора, и вносятъ годовую плату.

6.

Магистры, учители учебныхъ заведеній, студенты, получающіе изъ Казны стипендіи, коллаборанты, военные лекаря, состоящіе на половинномъ жалованьи, воспитанники-апликанты, сыновья учителей, состоящихъ на службѣ, и чиновниковъ училищнаго надзора, а также студенты, коимъ выдано изъ мѣста пребыванія ихъ родителей или опекуновъ свидѣтельство о бѣдности, освобождаются отъ взноса платы за слушаніе лекцій.

7.

Незаписаннымъ въ число студентовъ и желающимъ постоянно посѣщать лекціи дозволяется слушать оныя въ качествѣ посѣтителей или вольныхъ слушателей. О выдачѣ на то дозволенія они должны просить Главнаго Инспектора Университета, который, по сношеніи съ Ректоромъ, поступаетъ согласно данной ему инструкціи.

8.

Пріемъ студентовъ начинается ежегодно съ 1-го Сентября и продолжается двѣ недѣли до начала учебнаго курса, то есть до 15-го Сентября.

9.

Студенты, по предварительной запискѣ у Главнаго Инспектора, являются съ записнымъ билетомъ къ Декану того факультета, по которому они исключительно желаютъ слушать лекціи.

Разсмотрѣвъ представленныя ими свидѣтельства объ успѣхахъ въ наукахъ, Деканъ записываетъ ихъ въ число студентовъ своего факультета и, соотвѣтственно поприщу, какое они избрали для себя въ будущемъ, указываетъ имъ предметы, коими они должны заниматься, какъ по сему, такъ и по другимъ факультетамъ. По запискѣ у Декана, они являются въ Университетскую канцелярію, гдѣ вносятъ годовую плату

5.

Opatrzeni takowemi świadectwy powinni stawić się u Inspektora Jeneralnego Uniwersytetu na termin wyznaczony, a to w towarzystwie osoby, którąby zasługiwała na zaufanie Zwierzchności Uniwersyteckiéj, i dała zaręczenie za jego dobre sprawowanie się; potém zapiszą się u Dziekana i Rektora, tudzież złożą opłatę roczną.

6.

Magistrowie, Nauczyciele publiczni, uczniowie, stypendia z kass Rządowych pobiérający, kollaboratorowie, wojskowi Lekarze na pół żołdu będący, elewowie applikanci, synowie Nauczycieli szkół publicznych i osób do dozoru szkolnego należących, tudzież mający urzędowe świadectwa ubóstwa, uzyskane z miejsca pobytu rodziców lub opiekunów, wolni są od opłaty.

7.

Niezapisani a chcący ciągle uczęszczać, mają wstęp dozwolony, jako odwiedzający albo słuchacze, własnemu przewodnictwu zostawieni. O takowe pozwolenie udadzą się do Inspektora Jeneralnego Uniwersytetu, który, zniósłszy się z Rektorem w téj mierze, podług udzielonych sobie przepisów postąpi.

8.

Zapis rozpoczyna się co rok dnia 1-go Września, i trwa przez dwa tygodnie, przed zaczęciem kursu nauk rocznego, to jest przed 15 Września.

9.

Zapisani naprzód u Inspektora Jeneralnego udadzą się z kartką zapisową do Dziekana tego wydziału, którego przedmiotom naukowym chcą się szczególniéj poświęcić.

Ten przejrzawszy świadectwa ich usposobienia, zapisuje w poczet uczniów swojego wydziału i stosownie do zawodu, jaki sobie na przyszłość zamierzyli, wskazuje im przedmioty, w których doskonalić się mają, tak w tym jako i w innych wydziałach. Po zapisaniu się u Dziekana, udają się do Kancellaryi Uniwersy-

впередъ и получаютъ въ томъ квитанцію, или, если они принадлежатъ къ числу свободныхъ отъ платы, представляютъ свидѣтельство о бѣдности.

10.

По внесеніи платы или по представленіи свидѣтельства о бѣдности, студенты въ теченіе трехъ дней обязаны представить записной билетъ и свидѣтельство о своихъ познаніяхъ Ректору, который, включивъ ихъ въ общій списокъ студентовъ Университета, выдаетъ имъ въ томъ засвидѣтельствованіе или матрикулу, служащую на одинъ годъ, которая должна быть заявлена ими у Главнаго Инспектора.

11.

Въ матрикулѣ отмѣчается, выдана ли она на первый, второй, третій, четвертый или пятый годъ, съ обозначеніемъ факультета, въ которомъ студентъ записанъ, а равно и отрасли наукъ, коими онъ исключительно занимается.

12.

Графы вписной книги у Главнаго Инспектора полагаются слѣдующія: номеръ по порядку, имя и фамилія, лѣта отъ роду, вѣроисповѣданіе, мѣсто рожденія, мѣсто пребыванія родителей или опекуновъ, ихъ званіе и средства содержанія, чьимъ иждивеніемъ студентъ содержится, гдѣ приготовлялся въ Университетъ, какое имѣетъ свидѣтельство, кѣмъ и когда оно выдано; факультетъ, въ который онъ намѣревается поступить, день записки, часть, улица и номеръ дома, въ которомъ онъ проживаетъ, и названіе домовладѣльца, подпись или письменное поручительство въ хорошемъ поведеніи студента, примѣчанія.

Въ записной книгѣ у Декана показывается отдѣлъ наукъ, коими студентъ исключительно занимается, имя и фамилія его, лѣта отъ роду, мѣсто, гдѣ онъ обучался, какое получилъ свидѣтельство объ окончаніи курса наукъ, мѣстопребываніе родителей или опекуновъ, квартира студента, годъ, на который онъ записанъ.

Въ записной книгѣ у Ректора показывается день выдачи студенту матрикулы, номеръ, подъ которымъ она записана у Главнаго Инспектора и у Декана, отмѣтка о представленіи имъ квитанціи во взносѣ платы въ Университетскую кассу или же свидѣтельства о бѣдности. Сверхъ того, вышеозначенная

teckiéj, gdzie składają opłatę roczną z góry i kwit na takową otrzymują, lub jeśli są z rzędu nie opłacających, składają attest ubóstwa.

10.

Po uskutecznieniu opłaty lub złożeniu attestu ubóstwa, kartkę zapisową, oraz zaświadczenie usposobienia składają u Rektora w przeciągu trzech dni, a od niego, zapisani do ogólnego Album Uniwersyteckiego, otrzymują na to zaświadczenie czyli matrykułę, która służy na rok jeden i ma być wizowana przez Inspektora Jeneralnego.

11.

W matrykule wyrażoném będzie czy na rok pierwszy, czy na drugi, czy na trzeci, czwarty lub piąty jest wydana, z wyrażeniem oraz wydziału, do którego uczeń należy, jakoteż oddziału nauk, którym się wyłącznie poświęca.

12.

Rubryki zapisu u Inspektora Jeneralnego są następujące:

Numer bieżący, imię i nazwisko, wiek, religia, miejsce urodzenia, miejsce pobytu rodziców lub opiekunów, ich stan i sposób życia, czyim kosztem uczeń utrzymuje się, gdzie się sposobił do Uniwersytetu, jakie i zkąd ma świadectwo i kiedy mu wydane, wydział do którego ma być zapisanym, dzień zapisu, cyrkuł, ulica, numer domu, w którym mieszka, i nazwisko gospodarza, podpis lub zaręczenie na piśmie za dobre sprawowanie się ucznia, uwagi.

W księdze zapisowéj Dziekana wyrazi się oddział nauk, którym się wyłącznie poświęca, imię i nazwisko, wiek, miejsce gdzie odbywał nauki, jakie ma świadectwo z odbytych nauk, pobyt rodziców lub opiekunów, jego pomieszkanie, rok na który zapisany.

W księdze zapisowéj u Rektora wyrazi się dzień, w którym uczeń odebrał matrykułę, numer zapisu u Inspektora Jeneralnego i Dziekana, i że złożył kwit z opłaty do kassy wniesionéj lub

книга должна заключать въ себѣ такія же графы, какъ у Декана, съ прибавленіемъ еще особой графы для отмѣтокъ о вѣроисповѣданіи студентовъ.

13.

Записавшемуся на одинъ факультетъ дозволяется слушать вспомогательные предметы по всѣмъ прочимъ факультетамъ безъ особой за то платы, но по особой запискѣ у Главнаго Инспектора, Декана и Ректора, въ такомъ случаѣ, если студентъ намѣревается держать по другому факультету экзаменъ на ученую степень.

14.

Одни только записавшіеся и получившіе матрикулы студенты могутъ по окончаніи полнаго курса быть удостоены ученыхъ степеней, которыя предоставляютъ имъ право на допущеніе къ экзаменамъ въ Высшей Экзаминаціонной Коммисіи, для полученія высшихъ должностей, указанныхъ въ постановленіи Намѣстника Царства отъ 12 Ноября 1816 года, а равно на разрѣшеніе имъ практическаго примѣненія въ краѣ пріобрѣтенныхъ ими наукъ и познаній. Тѣмъ однако изъ нихъ, кои, по уважительнымъ и доказаннымъ причинамъ, не будучи въ состояніи посѣщать Университетскихъ лекцій, пріобрѣли необходимыя познанія необыкновенными способностями или практическимъ образомъ и доказали свои дарованія какимъ нибудь замѣчательнымъ сочиненіемъ, или трудами на пользу науки, Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія можетъ, по своему усмотрѣнію, давать особое разрѣшеніе на допущеніе къ экзамену. Правило это однакоже не распространяется на тѣхъ, которые, посѣщая Университетъ въ качествѣ вольныхъ слушателей, на основаніи 6-ой статьи, не получили матрикулъ и не подчинились всѣмъ Университетскимъ правиламъ. Что же касается лицъ, получившихъ ученыя степени за границею, или же иностранцевъ, то они должны руководствоваться постановленіемъ Князя Намѣстника Царства отъ 19 Іюня 1819 года.

15.

Постояннымъ студентамъ Университета обязаны оказывать особое содѣйствіе, какъ Профессоры, такъ и лица, завѣдывающія академическими коллекціями.

świadectwo ubóstwa. Nadto oprócz powyższych jak u Dziekana rubryk, dodana być ma dla wyrażenia jakiéj uczeń jest religii.

13.

Zapis w jednym wydziale upoważnia do słuchania stycznych przedmiotów we wszystkich innych, bez osobnéj opłaty, lecz za osobnym wpisem u Inspektora Jeneralnego, Dziekana i Rektora, jeżeli uczeń w drugim wydziale o stopnie akademickie starać się zamyśla.

14.

Sami tylko uczniowie zapisani i matrykułą opatrzeni, mogą, po ukończonym całkowitym kursie, starać się o stopnie akademickie, które dają im prawo tak do podawania się do examinów w Najwyższéj Kommissyi Examinacyjnéj na urzędą wyższe, czyli w postanowieniu Księcia Namiestnika Królewskiego, z dnia 12 Listopada 1816 roku umieszczone, jako też starania się o pozwolenie praktycznego wykonywania w kraju nabytych nauk i umiejętności; dla tych jednak, którzy, z słusznych i dowiedzionych przyczyn nie mogąc uczęszczać do Uniwersytetu, niepospolitą zdolnością, a może i praktyką nabyć mogli przepisanych wiadomości i dowiedli czy pismem znakomitém, czy jakową naukom usługą rzadkich talentów, Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zostawia sobie moc wydania szczególnego dozwolenia. Co nie ma się rozciągać do tych, którzy uczęszczając do Uniwersytetu, jako odwiedzający słuchacze wymienieni w artykule 6-m, nie otrzymali matrykuły i nie poddali się wszelkim przepisom Uniwersytetu. Co się tyczy tych, którzy za granicą otrzymali stopnie, toż cudzoziemców, ci postąpią sobie według postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego, z d. 19 Czerwca 1819 r.

15.

Uczniom stałym Uniwersytetu należy się pomoc szczególniéjsza tak od osób uczących, jak od przełożonych nad zbiorami akademickiemi.

II. О внутреннемъ порядкѣ.

16.

Всѣ студенты Университета обязаны оказывать своему начальству подобающее повиновенie и почтенie, подчиняться Университетскимъ уставамъ, прилежно заниматься науками, исправно посѣщать лекцiи, бывать по воскресенiямъ и праздникамъ при Богослуженiи въ Университетской церкви, стараясь не опаздывать, прежде времени не уходить и занимать тамъ соотвѣтственное мѣсто, вести себя тамъ съ надлежащею скромностью и приличiемъ, какъ того требуетъ святость мѣста; сверхъ того, посѣщать лекцiи Закона Божiя, исполнять пасхальную исповѣдь и присутствовать при каждомъ Университетскомъ торжествѣ, на которое они будутъ приглашены, избѣгать общества съ людьми испорченныхъ нравовъ, не читать соблазнительныхъ книгъ и не одолжать другимъ, не ночевать внѣ своей квартиры, не участвовать въ увеселенiяхъ продолжающихся въ позднюю ночь, не тратить денегъ и не дѣлать долговъ, однимъ словомъ — избѣгать всякихъ позорныхъ поступковъ, обращаться вѣжливо съ товарищами и вообще поступать согласно съ правилами, въ чемъ каждый студентъ долженъ дать обѣщанiе, подавая руку Ректору Университета при полученiи матрикулы.

17.

Университетское начальство составляютъ: Ректоръ, Деканы и прочiе преподаватели, а также Главный Инспекторъ, факультетскiе Инспекторы и Суб-Инспекторы.

Испытавъ какую либо обиду отъ товарища, студентъ обязанъ, не доставляя самъ себѣ удовлетворенiя, жаловаться о томъ своему начальству.

18.

Одни только студенты Университета, получившiе матрикулы, имѣютъ право носить академическiй мундиръ, котораго они обязаны не снимать даже во время, свободное отъ лекцiй. Студенты, остающiеся на вакацiонное время въ Варшавѣ, не освобождаются отъ постояннаго ношенiя означеннаго мундира.

19.

Въ предѣлахъ Университетскихъ зданiй, въ корридорахъ,

II. O KARNOŚCI.

16.

Wszystkich uczniów Uniwersytetu obowiązkiem jest posłuszeństwo i uszanowanie dla swoich przełożonych, podległość ustawom Uniwersytetu, pilność w naukach, regularne uczęszczanie na prelekcye, bywanie na nabożeństwie w Niedziele i Święta w Kościele akademickim, bez spóźniania się i wczesnego oddalania się, i zajmowanie tam właściwego sobie miejsca, zachowując się z należną skromnością i uszanowaniem, miejscu poświęconemu właściwém, uczęszczanie na naukę Religii, z obowiązkiem odbycia spowiedzi Wielkanocnéj, tudzież znajdowanie się na każdéj innéj uniwersyteckiéj uroczystości, na którą wezwani będą, chronienie się obcowania z osobami złych obyczajów, czytania ksiąg gorszących i udzielania ich drugim, odbywania noclegów zewnątrz swego pomieszkania, przepędzania wieczorów do późnéj nocy, trwonienia pieniędzy i zaciągania długów, słowem unikanie postępków hańbiących, uprzejme postępowanie ze współkolegami, i zgodne z przepisami wszędzie i zawsze sprawowanie się, co podaniem ręki Rektorowi Uniwersytetu, przy odbiéraniu matrykuły, każdy przyrzekać będzie.

17.

Przełożonemi w Uniwersytecie są: Rektor, Dziekani i inni uczący, tudzież Inspektor Jeneralny, Inspektorowie wydziałowi i Podinspektorowie.

Uczeń, w razie doznanéj jakiéj krzywdy od współkolegi, sam sobie satysfakcyi czynić nie może, lecz do swych przełożonych zażalenie zanosi.

18.

Sami tylko uczniowie Uniwersytetu, posiadający matrykuły, mają prawo używania munduru akademickiego, który obowiązani są ciągle nosić, nie wyjmując nawet czasu wolnego od prelekcyj. Uczniowie pozostający w Warszawie w czasie feryj, od ciągłego noszenia tegoż munduru uwalniać się nie mogą.

19.

W obrębie murów akademickich, na korytarzu, w salach

въ аудиторіяхъ, особенно во время лекцій, слѣдуетъ соблюдать величайшее спокойствіе и тишину. Поэтому не могутъ быть терпимы: разговоры, смѣхъ, шорохъ ногами, расхаживаніе по скамьямъ, сыканіе, свистаніе, входъ въ залъ съ палками, саблями, шпагами и т. п., занятіе во время лекцій посторонними предметами, а также опаздываніе или выхожденіе изъ аудиторіи безъ всякой надобности.

20.

Студентъ, не могущій явиться на лекцію, обязанъ тотчасъ увѣдомить о томъ письменно факультетскаго Инспектора, объяснивъ при томъ причину. Позднее увѣдомленіе не будетъ принято и не можетъ служить оправданіемъ пропуска лекцій.

21.

О предстоящей перемѣнѣ квартиры студентъ обязанъ заблаговременно увѣдомить Главнаго Инспектора, отъ котораго онъ вмѣстѣ съ тѣмъ долженъ получить письменное позволеніе на переходъ на другую квартиру. Позволеніе это, по заявленіи въ мѣстной полиціи должно быть имъ представлено Инспектору факультета, имѣющему право посѣщать студентовъ и имѣть наблюденіе за домашними ихъ занятіями. Сверхъ того, о перемѣнѣ квартиры студентъ обязанъ донести также и Ректору Университета.

22.

Студентъ не можетъ отлучиться за черту города не увѣдомивъ о томъ факультетскаго Инспектора, а въ случаѣ отлучки изъ Варшавы, обязанъ получить на то позволеніе отъ Главнаго Инспектора, засвидѣтельствованное мѣстною полиціею, и донести ему о своемъ возвращеніи. Студентъ, отлучившійся безъ особаго позволенія, считается оставившимъ Университетъ.

23.

Студентъ, не представившій въ назначенный срокъ матрикулы для замѣна на новую, исключается изъ списковъ, равно какъ и тотъ, кто своевременно не запишется на слѣдующій годъ.

24.

Студентъ, оставляющій Университетъ, обязанъ увѣдомить о семъ Главнаго Инспектора и возвратить ему матрикулу, которую могутъ имѣть только постоянные студенты; въ против-

naukowych, a szczególniéj w czasie prelekcyj, spokojność, cichość jak największa ma być zachowaną. Dla czego rozmawianie, śmianie się, szurgotanie nogami, chodzenie po ławkach, sykanie, gwizdanie, wchodzenie na sale z laskami, pałaszami lub szpadami i t. d., trudnienie się obcemi przedmiotami podczas prelekcyj, tudzież spóźnianie się, lub wychodzenie z audytoryum, bez potrzeby, cierpianém nie będzie.

20.

Uczeń, nie mogący przybyć na prelekcyę, winien natychmiast uwiadomić o tém na piśmie Inspektora wydziałowego, wyrażając przyczynę. Spóźnione bowiem uwiadomienie przyjętém nie będzie, i do usprawiedliwienia opuszczonych prelekcyj nie posłuży.

21.

O nastąpić mającéj zmianie pomięszkania powinien uczeń wcześnie uwiadomić Inspektora Jeneralnego, od którego zarazem pozyska pozwolenie na piśmie do wprowadzenia się do innego domu. To pozwolenie, przez miejscową policyę wizowane, złoży Inspektorowi wydziałowemu, mającemu prawo odwiédzać uczniów i wchodzić w domowe ich czynności. Uwiadomi także i Rektora Uniwersytetu o zmianie swego pomieszkania.

22.

Nie może oddalić się za obręb miasta, bez uwiadomienia o tém Inspektora wydziałowego, a w potrzebie oddalenia się z Warszawy, powinien mieć pozwolenie Inspektora Jeneralnego, od miejscowéj policyi poświadczone, i uwiadomić go o powrocie swoim. Oddalający się, bez wyraźnego pozwolenia, uważanym będzie jak gdyby zupełnie Uniwersytet opuścił.

23.

Uczeń, który matrykuły w czasie wyznaczonym nie złoży do widymowania, z listy wymazanym będzie, równie jak ten, co na rok następny w czasie wyznaczonym nie zapisze się.

24.

Opuszczający Uniwersytet powinien uwiadomić Inspektora Jeneralnego i złożyć matrykułę, którą sami tylko stali uczniowie posiadać mogą; inaczéj doniesiony będzie władzy policyjnéj, jako

номъ случаѣ о немъ будетъ сообщено полицейскому начальству, какъ о непринадлежащемъ къ Университету и неимѣющемъ права носить мундиръ.

25.

Студенты, не являющіеся по окончаніи полнаго курса для выдержанія экзамена въ установленный срокъ, будутъ считаться отказавшимися отъ своего намѣренія и потеряютъ право носить мундиръ по истеченіи срока, назначеннаго для экзаменовъ.

26.

Посѣщеніе театровъ и прочихъ зрѣлищъ допускается только по особому каждый разъ позволенію Главнаго Инспектора, бываніе же на танцовальныхъ вечерахъ, маскарадахъ и собраніяхъ, публичныхъ балахъ и обѣдахъ, въ гостинницахъ, трактирахъ, питейныхъ заведеніяхъ, бильярдныхъ залахъ и т. п., а также собираніе складокъ на увеселенія, подъ какимъ бы то ни было названіемъ, воспрещается. Впрочемъ студентамъ дозволяется имѣть столъ въ постороннихъ домахъ, но съ вѣдома Главнаго Инспектора.

27.

Никто изъ студентовъ не можетъ принимать на себя какихъ бы то ни было обязанностей внѣ Университета, безъ предварительнаго увѣдомленія о томъ Главнаго Инспектора.

28.

Наказанія, опредѣляемыя Университетомъ бываютъ слѣдующія:

1) увѣщаніе частнымъ образомъ или публичное;
2) приказаніе оставить аудиторію;
3) арестъ, постепенно усиливаемый до 4-хъ недѣль;
4) утрата годоваго вписа;
5) исключеніе изъ Университета.

29.

Подъ частнымъ увѣщаніемъ разумѣется увѣщаніе, дѣлаемое безъ свидѣтелей; публичное же — дѣлается въ присутствіи факультета, и, смотря по обстоятельствамъ, можетъ быть соединено съ приказаніемъ просить извиненія предъ оскорбленными лицами.

nie należący do Uniwersytetu i nie mający prawa noszenia munduru.

25.

Uczniowie, nie stawający do examinów całokursowych w czasie wyznaczonym, uważać się będą za odstępujących od swego przedsięwzięcia i utracą prawo do używania munduru po upłynieniu terminu do examinów przeznaczonego.

26.

Bywanie na teatrach i innych widowiskach, za oddzielném tylko na każdy raz Inspektora Jeneralnego zezwoleniem, miejsce mieć może; bywanie zaś na redutach, maskaradach i kassynach na balach publicznych, obiadach oberżowych, po traktyerniach, bawaryach, billardach i t. p., tudzież wybieranie składek na zabawy, pod jakimkolwiek imieniem, jest wzbronione. Wszakże wolno jest w obcych domach stołować się uczniom, lecz za wiedzą Inspektora Jeneralnego.

27.

Żaden uczeń nie może przyjmować obowiązków za Uniwersytetem, bez poprzedniczego uwiadomienia Inspektora Jeneralnego.

28.

Kary akademickie są:

1) napomnienie prywatne lub publiczne;
2) rozkaz ustąpienia z audytoryum;
3) areszt stopniowany i zaostrzany do 4-ch tygodni;
4) utrata jednorocznego zapisu;
5) oddalenie z Uniwersytetu.

29.

Przez napomnienie prywatne rozumie się napomnienie na osobności; przez publiczne zaś—napomnienie w przytomności wydziału, które stosownie do okoliczności może być złączone z nakazem przeproszenia osób obrażonych.

30.

Удаленію изъ аудиторіи подвергается каждый студентъ за сдѣланный имъ во время лекціи шумъ, неповинующійся будетъ насильно выведенъ изъ аудиторіи и навлечетъ на себя болѣе строгое наказаніе.

31.

Подъ арестомъ разумѣется заключеніе студента въ назначенномъ для сего помѣщеніи.

32.

Арестъ, смотря по важности совершеннаго проступка, можетъ быть усиленъ уменьшеніемъ или лишеніемъ обыкновенныхъ удобствъ.

33.

Утратѣ вписа подвергаются студенты, не явившіеся въ установленный срокъ безъ уважительныхъ причинъ, неисправно посѣщающіе лекціи или не державшіе въ свое время недогодичнаго экзамена, не бывающіе при Богослуженіи въ назначенномъ для сего мѣстѣ, тратящіе деньги, назначенныя на ихъ содержаніе, наконецъ, не оказавшіе удовлетворительныхъ успѣховъ въ наукахъ и нравственности.

34.

Подъ утратою вписа слѣдуетъ понимать, что потерянный годъ не будетъ засчитанъ въ число лѣтъ, предписанныхъ для полнаго курса наукъ по факультету.

35.

Исключенію изъ Университета подвергаются студенты, неисправимые или совершившіе важнѣйшіе проступки; исключеніе бываетъ негласное или гласное.

36.

Негласное исключеніе изъ Университета совершается посредствомъ объявленія виновному приговора о томъ, что для него нѣтъ болѣе мѣста въ Университетѣ, и посредствомъ исключенія его фамиліи изъ списка студентовъ.

37.

Гласное исключеніе бываетъ двухъ разрядовъ:

1) или приговоръ объ исключеніи читается въ присутствіи всего факультета;

2) или, сверхъ того, еще сущность приговора публикуется

30.

Ustąpienie z audytoryum nakazuje się każdemu uczniowi niespokojnemu w czasie prelekcyi; nieposłuszny będzie mocą zniewolony i ściągnie na siebie kary ostrzejsze.

31.

Przez areszt rozumie się zamknięcie ucznia w miejscu na to przeznaczoném.

32.

Areszt, w miarę wykroczenia, może być obostrzony zmniejszeniem, tudzież pozbawieniem wygód zwyczajnych.

33.

Utratę zapisu ściągają na siebie uczniowie, bez usprawiedliwionéj przyczyny nie przybywający na termin wyznaczony, nieregularnie na prelekcye uczęszczający, lub nieżdający w czasie właściwym rocznych examinów, niebywający na nabożeństwie w miejscu wyznaczoném, trwoniący pieniądze na utrzymanie swoje przeznaczone, nareszcie nieudowodniający potrzebnego postępu w naukach i obyczajach.

34.

Przez utratę zapisu rozumie się, iż ten rok stracony nie wchodzi w liczbę lat na całkowity kurs nauk wydziału przeznaczonych.

35.

Oddalenie z Uniwersytetu, przeznaczone dla niepoprawnych lub popełniających większe przestępstwa, jest albo ciche, albo głosne.

36.

Oddalenie ciche odbywa się przez samo zapowiedzenie występnemu wyroku, iż nie ma miejsca w Uniwersytecie, i przez wymazanie imienia jego z listy uczniów.

37.

Oddalenie głośne ma dwa stopnie następujące:

1) kiedy wyrok oddalenia przeczytanym będzie w obecności wydziału;

2) kiedy nadto treść wyroku ogłoszoną będzie, przez jéj

по всѣмъ факультетамъ посредствомъ выставки объявленій на видномъ мѣстѣ.

38.

Студентъ, исключенный безъ огласки, можетъ по истеченіи года, съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, опять поступить въ число студентовъ Университета.

39.

Исключенный съ огласкою по своему лишь факультету можетъ, по истеченіи двухъ лѣтъ, съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, быть опять принятымъ въ Университетъ.

40.

Исключенный съ огласкою по всѣмъ факультетамъ теряетъ навсегда право вновь поступить въ Университетъ.

41.

О всякомъ исключеніи студента изъ Университета немедленно извѣщаются Ректоромъ его родители или опекуны, равно какъ и полицейское начальство.

42.

За навлеченіе на себя постыднаго наказанія по приговору суда, за недостатокъ должнаго уваженія къ лицамъ, держащимъ бразды правленія, за сопротивленіе властямъ, наблюдающимъ за охраненіемъ общественнаго порядка и безопасности, оскорбленіе лицъ, принадлежащихъ къ составу Университета или къ вѣдомству Университетскаго надзора, за буйство въ публичныхъ мѣстахъ, за участіе въ заговорахъ и тайныхъ обществахъ, за неповиновеніе постановленіямъ высшей власти, за дуэли и тому подобныя преступленія, виновные могутъ быть наказываемы непосредственно исключеніемъ изъ Университета.

43.

Изъявленное студентомъ желаніе оставить Университетъ не освобождаетъ его отъ заслуженнаго наказанія.

44.

Подвергнувшійся наказанію несетъ всѣ расходы, изъ сего возникающіе.

45.

Незаписанные въ число студентовъ, но получившіе по-

wystawienie na widok publiczny po wszystkich wydziałach.

38.

Oddalony w sposób cichy może, po roku, za pozwoleniem Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, stać się uczniem Uniwersytetu.

39.

Oddalony z ogłoszeniem w swoim wydziale może, po dwóch latach, za pozwoleniem Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, powrócić do Uniwersytetu.

40.

Oddalony z ogłoszeniem po wszystkich wydziałach utraca na zawsze wolność powrotu do Uniwersytetu.

41.

O wszelkiem oddaleniu rodzice oddalonych, lub opiekunowie będą niezwłocznie przez Rektora uwiadomieni i władza policyjna.

42.

Ściągnienie na siebie kary hańbiącéj, przez wyrok Sądów publicznych, ubliżenie winnego uszanowania dla osób, przy sterze Rządu będących, opór władzom, porządku i bezpieczeństwa przestrzegającym, znieważenie osób do składu Uniwersyteckiego lub hierarchii szkolnéj karności należących, burzliwość na miejscach publicznych, wszelkie związki i tajne stowarzyszenia, nieuległość wszelkim wyższym postanowieniom, pojedynki i tym podobne przestępstwa mogą odrazu oddaleniem z Uniwersytetu być karanemi.

43.

Oświadczenie chęci przez ucznia uczynione do opuszczenia Uniwersytetu, nie uwalnia go od kary, na którą zasłużył.

44.

Ponoszący karę, ponosi koszta jakie z jéj powodu wyniknąć mogą.

45.

Niewpisani, mający pozwolenie uczęszczania bez munduru

зволеніе посѣщать лекціи въ Университетѣ безъ мундира, должны стараться о томъ, чтобы предосудительнымъ поведеніемъ не навлечь на себя порицанія и не лишиться чрезъ это даннаго имъ позволенія.

46.

Для исполненія наказаній, опредѣленныхъ Университетскимъ начальствомъ, употребляются педели.

47.

Въ отсутствіе Университетскихъ властей, педели имѣютъ наблюденіе за порядкомъ и спокойствіемъ въ предѣлахъ Университетскихъ зданій; нарушающимъ оные напоминаютъ о § 16-мъ настоящихъ правилъ, неисправимыхъ именемъ закона приглашаютъ къ Ректору, Главному Инспектору Университета или факультетскому Инспектору, неповинующихся силою заставляютъ явиться къ Университетскому начальству.

Одобрено въ общемъ засѣданіи Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія 15 Октября 1824 года.

Министръ Председательствующій

(подписано) *Станиславъ Грабовскій.*

№ 22.

Внутреннее устройство и штатъ Главной Семинаріи.

(11 (23) Ноября 1824 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію

МЫ, АЛЕКСАНДРЪ I,

Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій,

и проч., и проч., и проч.

Въ развитіе 6-ой статьи Нашего указа, отъ 27 Ноября (9 Декабря) истекшаго года, объ учрежденіи въ столицѣ Царства Польскаго Главной Римско-Католической Семинаріи,— по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ

na prelekcye Uniwersytetu, starać się powinni, aby przez przeciwne porządkowi sprawowanie się, nie ściągnęli na siebie nagany i nie utracili danego sobie pozwolenia.

46.

Do wykonania kar, wymierzonych przez władzę Uniwersytecką, używani będą pedele.

47.

Pedele, w nieobecności Władz uniwersyteckich, strzegą porządku i spokojności w obrębie murów akademickich; wykraczającym przeciwko temu, przypominają § 16-y niniejszych przepisów, niepoprawnych wzywają w imieniu prawa do Rektora, Inspektora Jeneralnego Uniwersytetu lub Inspektora wydziałowego, nieposłusznych zniewalają mocą do stawienia się przed Zwierzchnością Uniwersytetu.

Przyjęto na posiedzeniu ogólném Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, dnia 15-go Październik 1824 roku.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Stanisław Grabowski.*

N° 22.

Organizacya wewnętrzna i etat Seminaryum głównego.

(d. 11 (23) Listopada 1824 r.)

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożéj Łaski

MY ALEXANDER I-szy,

Cesarz Wszech Rossyj, Król Polski,

etc., etc., etc.,

W rozwinięciu artykułu VI-go postanowienia Naszego z dnia 27 Listopada (9 Grudnia) roku zeszłego, ustanawiającego Seminaryum główne Rzymsko-Katolickie w stolicy Królestwa Polskiego; na przełożenie Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych

Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Мы постановили и постановляемъ слѣдующее:

Ст. 1.

Церковь и зданія, въ столичномъ городѣ Варшавѣ, принадлежавшія прежде ордену Паулиновъ, назначаемъ со всѣми принадлежностями для временнаго помѣщенія Главной Римско-Католической Семинаріи, въ которой должно всегда находиться сорокъ воспитанниковъ, согласно вышеупомянутому Нашему указу.

Ст. 2.

Внутреннее и внѣшнее управленіе Семинаріею ввѣряется Ректору, которому будутъ назначены въ помощь Вице-Ректоръ и Провизоръ.

Ст. 3.

Всѣ должностныя лица Семинаріи, упомянутыя въ предыдущей статьѣ, избираются и назначаются Архіепископомъ съ увѣдомленіемъ о семъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, посредствомъ Секціи Духовныхъ Дѣлъ.

Ст. 4.

Ректору принадлежитъ непосредственное управленіе Главною Семинаріею, какъ относительно расходованія суммъ и завѣдыванія ими, такъ и относительно надзора за клериками и наблюденія за всѣмъ имѣющимъ связь съ ихъ обученіемъ, нравственностью и нуждами.

Ст. 5.

Вице-Ректоръ и Провизоръ должны быть помощниками Ректора и заступать его мѣсто, первый—по надзору за воспитанниками, послѣдній—по хозяйственной части.

Ст. 6.

Главная Семинарія будетъ имѣть также своего Духовника по назначенію Архіепископа.

Ст. 7.

Деканъ и пять Профессоровъ Богословскаго факультета Царскаго Варшавскаго Университета будутъ вмѣстѣ съ тѣмъ и Профессорами Главной Семинаріи, съ жалованьемъ, присвоеннымъ настоящимъ ихъ должностямъ, по Университетскому штату.

i Oświecenia Publicznego, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1.

Kościół i gmachy w mieście stołecznem Warszawie, dawniéj do Zgromadzenia Xięży Paulinów należące, wraz z wszystkiemi ich przyległościami, tymczasowie przeznaczamy dla Seminaryum głównego Rzymsko-Katolickiego, w którem czterdziestu alumnów, oznaczonych zmiankowanym postanowieniem Naszem, zawsze mieścić się ma.

Art. 2.

Do wewnętrznego i zewnętrznego rządu Seminaryum, ustanowiony zostanie Rektor, który mieć będzie do pomocy Vice-Rektora i Prowizora.

Art. 3.

Wszystkich urzędników seminaryjskich, powyższym artykułem objętych, wybierać i nominować będzie Arcybiskup, za doniesieniem o tém Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia, przez Sekcyę Duchowną.

Art. 4.

Do Rektora należéć będzie bezpośredni kierunek głównego Seminaryum, tak co się tyczy szafunku dochodów i ich administracyi, jako też dozoru nad klerykami, i przestrzegania tego wszystkiego co z ich nauką, moralnością i potrzebami ma związek.

Art. 5.

Vice-Rektor i Prowizor mają być wyręczycielami i zastępcami Rektora, pierwszy w dozorze alumnów, drugi w rzeczach gospodarstwa dotyczących.

Art. 6.

Mieć także będzie Seminaryum główne Spowiednika, przez Arcybiskupa ustanowionego.

Art. 7.

Dziekan i pięciu Professorów wydziału Teologicznego przy Królewsko-Warszawskim Uniwersytecie, będą razem Professorami Seminaryum głównego, z dotychczasową ich pensyą, na etacie Uniwersytetu umieszczoną.

Ст. 8.

Эти Профессоры, избираемые исключительно изъ лицъ духовнаго званія, представляются мѣстнымъ Архіепископомъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, посредствомъ Секціи Духовныхъ Дѣлъ.

Ст. 9.

Богословскій факультетъ, коему ввѣрено преподаваніе наукъ въ Семинаріи, будетъ считаться первымъ факультетомъ Царскаго Варшавскаго Университета, Профессорамъ же и студентамъ сего факультета предоставляются всѣ дарованныя Университету преимущества и милости.

Ст. 10.

Кромѣ Профессоровъ Богословскаго факультета, обучающихъ въ Главной Семинаріи, для духовныхъ упражненій и преподаванія вспомогательныхъ наукъ, будутъ назначены еще три Профессора, съ жалованьемъ, присвоеннымъ Профессорамъ Богословскаго факультета.

Ст. 11.

Профессоры, поименованные въ предыдущей статьѣ, наравнѣ съ Профессорами Богословскаго факультета, представляются Архіепископомъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 12.

Главная Семинарія будетъ состоять подъ управленіемъ и главнымъ надзоромъ Архіепископа и подъ попечительствомъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 13.

Архіепископъ предпишетъ порядокъ ежедневнаго преподаванія наукъ въ Главной Семинаріи, а равно духовныхъ упражненій и всѣхъ занятій, присвоенныхъ воспитанникамъ Семинаріи.

Ст. 14.

На Архіепископа возлагается также и установленіе собственною властью дисциплинарнаго порядка въ Главной Семинаріи, который долженъ быть вводимъ имъ постепенно особыми распоряженіями.

Art. 8.

Professorowie ci, (któremi sami Duchowni być mają) przedstawieni będą przez miejscowego Arcybiskupa Kommissyi Rządowéj Wyznań i Oświecenia do nominacyi, za pośrednictwem Sekcyi Duchownéj.

Art. 9.

Wydział Teologiczny, w Seminaryum nauki dający, uważany będzie jako pierwszy wydział Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu, którego Nauczycielom i uczniom zachowują się wszelkie przywileje i dobrodziejstwa Uniwersytetowi służące.

Art. 10.

Oprócz Professorów wydziału Teologicznego, uczących w główném Seminaryum, mieć będzie przydanych też Seminaryum, do ćwiczeń duchownych i nauk pomocniczych, trzech Professorów z pensyą równą Professorom wydziału Teologicznego.

Art. 11.

Professorowie powyższym artykułem objęci, równie jak Professorowie wydziału Teologicznego przedstawiani będą przez Arcybiskupa Kommissyi Rządowéj Wyznań i Oświecenia do nominacyi.

Art. 12.

Seminaryum główne zostawać będzie pod naczelnym dozorem i kierunkiem Arcybiskupa, a pod opieką Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 13.

Arcybiskup przepisze porządek dzienny, według którego odbywać się będą w Seminaryum główném nauki i ćwiczenia duchowne, jako też wszelkie zatrudnienia, Seminaryum właściwe.

Art. 14.

Do Arcybiskupa władzy także należéć ma karność Seminaryum głównego, którą tenże przez rozporządzenia swoje rozwijać będzie.

Ст. 15.

Науки въ Главной Семинаріи должны быть преподаваемы по программѣ и по руководствамъ, одобреннымъ Секціею Духовныхъ Дѣлъ.

Ст. 16.

Курсъ ученія въ Главной Семинаріи будетъ продолжаться четыре года.

Ст. 17.

Лица, недостигшія 20-лѣтняго возраста и окончившія уже 30 лѣтъ, не могутъ быть приняты на казенное содержаніе въ Главную Семинарію.

Ст. 18.

Равнымъ образомъ никто не можетъ быть принятъ въ Главную Семинарію, если не пробылъ прежде двухъ лѣтъ въ Епархіальной семинаріи и не представитъ свидѣтельства о своихъ успѣхахъ въ наукахъ и хорошемъ поведеніи, за исключеніемъ получившихъ на то, по выдержаніи экзамена, особенное разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 19.

Никто не можетъ поступить въ Главную Семинарію на казенное содержаніе, если объ немъ не послѣдуетъ представленіе подлежащаго Епископа. Епископы же должны войти между собою въ соглашеніе, въ какомъ количествѣ, смотря по числу церквей и народонаселенія въ Епархіи, должны быть посылаемы ими кандидаты въ Главную Семинарію.

Ст. 20.

На свое иждивеніе можетъ поступать въ Главную Семинарію, по представленію подлежащаго Епископа, каждый, кто будетъ совмѣщать въ себѣ качества, требуемыя отъ воспитанниковъ ея и согласится подчиниться всѣмъ правиламъ устава Главной Семинаріи.

Ст. 21.

Дозволяется, какъ бѣлому, такъ и монашествующему духовенству, а равно и всѣмъ вообще лицамъ свѣтскаго званія, по исполненіи предписанныхъ условій и записавшись у Ректора Университета, посѣщать лекціи Богословскаго факультета, съ строгимъ соблюденіемъ существующихъ правилъ.

Art. 15.

Nauki w Główném Seminaryum dawane będą według planu z autorów przez Sekcyę Duchowną przepisanych.

Art. 16.

Kurs nauk w Seminaryum Główném będzie czteroletni.

Art. 17.

Przed rokiem życia 20-m, równie jak po skończonym 30-m, nikt na fundusz do Seminaryum Głównego nie będzie przyjęty.

Art. 18.

Przyjętym także nie będzie kto nie był lat dwa w Seminaryum Dyecezyalném, i tak z nauk, jak z dobrego sprawowania się nie okaże zaświadczenia, chyba za szczególném Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwoleniem, po odbytym z nauk examinie.

Art. 19.

Żaden kandydat do Seminaryum Głównego na fundusz przyjętym nie zostanie, jeżeli nie będzie przedstawiony przez właściwego Biskupa. Biskupi zaś ułożą między sobą, w jakim stosunku, ze względu na liczbę kościołów i ludność dyecezyi, mają przesyłać kandydatów do Seminaryum Głównego.

Art. 20.

Może być przyjętym do Głównego Seminaryum, na własny koszt, za podaniem właściwego Biskupa, każdy, kto posiadać będzie kwalifikacye dla alumnów przepisane, i podda się we wszystkiém urządzeniom w Główném Seminaryum.

Art. 21.

Wolno będzie Duchownym, tak świeckim jak zakonnikom, równie jak osobom zupełnie świeckim, za wykwalifikowaniem się i zapisaniem u Rektora Uniwersytetu uczęszczać na nauki wydziału Teologicznego, w ścisłém zastosowaniu się do miejscowych przepisów.

Ст. 22.

Главная Семинарія будетъ имѣть библіотеку, для которой должны быть выбраны книги и дублеты сочиненій, оставшіеся послѣ упраздненныхъ духовныхъ учрежденій и невошедшіе въ составъ публичной Академической библіотеки; пополненіе оной необходимыми сочиненіями послѣдуетъ изъ суммъ, опредѣленныхъ штатомъ.

Ст. 23.

Главная Семинарія будетъ имѣть праздничные дни и вакаціи, срокъ и продолжительность которыхъ должны быть означены особыми распоряженіями Архіепископа.

Ст. 24.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія должна распорядиться о заготовленіи мебели необходимой для зданія Главной Семинаріи, на счетъ суммъ упраздненныхъ духовныхъ учрежденій, причисленныхъ къ общимъ фундушамъ духовнаго вѣдомства.

Ст. 25.

На содержаніе Главной Семинаріи назначается въ годъ, по штату, общая сумма 103,800 польскихъ злотыхъ, изъ которой полагается:

a) на жалованье Ректору, Вице-Ректору, Провизору и назначеннымъ особо Профессорамъ	33,000	польск.	зл.
b) на содержаніе воспитанниковъ . .	48,000	„	„
c) на вознагражденіе врача Семинаріи	1,800	„	„
d) на печатаніе и покупку сочиненій	6,000	„	„
e) на богослуженіе, содержаніе церкви и зданій, уплату податей и прочіе домашніе расходы	15,000	„	„

Вся эта сумма будетъ отпускаема по четвертямъ года впередъ, подъ росписки Ректора Семинаріи, изъ суммъ упраздненныхъ духовныхъ учрежденій.

Кромѣ того, для Семинаріи должна быть отведена изъ числа имѣній подуховныхъ или казенныхъ, расположенныхъ вблизи столицы, выгодная-деревня, изъ которой могли бы быть доставляемы въ натурѣ нужнѣйшіе жизненные припасы.

Приведеніе въ исполненіе настоящаго Нашего указа возлагаемъ на Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ

Art. 22.

Seminaryum Główne mieć będzie bibliotekę, do któréj wybrane zostaną książki i dzieła dublety, po zniesionych Instytutach duchownych pozostałe, a w bibliotece publicznéj akademickiéj nie umieszczone; uzupełnienie jéj potrzebnemi dziełami następować ma z funduszu etatem oznaczonego.

Art. 23.

Seminaryum Główne mieć będzie ferye i wakacye, których epokę i trwanie Arcybiskup wrozporządzeniach swoich oznaczy.

Art. 24.

Sprawienie potrzebnych sprzętów do gmachu Seminaryum Głównego zarządzi Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, z dochodów po zniesionych instytutach duchownych na fundusz ogólno-religijny przeniesionych.

Art. 25.

Etat roczny Seminaryum Głównego wynosić będzie summę ogólną złotych polskich 103,800, z któréj przeznacza się:

a) na pensye Rektora, Vice-Rektora, Prowizora, tudzież Professorów przydanych	Złp.	33,000,
b) na utrzymanie alumnów	„	48,000,
c) na Lekarza seminaryjskiego . . .	„	1,800,
d) na drukowanie i kupno książek . . .	„	6,000,
e) na służbę Bożą, utrzymanie kościoła i gmachów, opłatę podatków i wszelką expens domową	„	15,000.

Cała ta summa wypłacaną będzie w ratach kwartalnych z góry, za kwitami Rektora Seminaryum, z dochodów po zniesionych instytutach duchownych.

Nadto ma być dla Seminaryum, z dóbr po instytutach zniesionych lub rządowych, w blizkości stolicy położonych, wypuszczona wieś dogodna, mogąca dostarczać w naturze artykułów potrzebniejszych do życia.

Wykonanie niniejszego postanowienia Naszego Kommissyi

и Народнаго Просвѣщенія, и на Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

Данъ въ С.-Петербургѣ, 11 (23) Ноября 1824 года.

(подписано) „АЛЕКСАНДРЪ.“

Контрасигнировалъ: И. д. Министра Статсъ-Секретаря, Генералъ Бригады, Членъ Государственнаго Совѣта, Главный Директоръ, *Графъ Стефанъ Грабовскій.*

№ 23.

Постановленіе о введеніи измѣненій въ программѣ преподаванія наукъ и въ присужденіи степеней по медицинскому факультету Царскаго Варшавскаго Университета.

(21 Декабря 1825 года.)

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія,

принимая въ уваженіе обширность и важность медицинскихъ наукъ, и желая при томъ соотвѣтственнымъ образомъ устроить медицинскій факультетъ въ Царскомъ Варшавскомъ Университетѣ, согласно съ представленнымъ Совѣтомъ Университета проектомъ постановляетъ слѣдующее:

1.

По медицинскому факультету Царскаго Варшавскаго Университета будутъ присуждаемы слѣдующія ученыя степени, примѣнительно къ уставамъ Университетовъ Россійской Имперіи, собственноручно утвержденнымъ Его Величествомъ Государемъ Императоромъ всея Россіи, Царемъ Польскимъ, въ С.-Петербургѣ, 10 Іюля 1810 года:

первая и самая низшая степень Лиценціата (кандидата) или Хирурга 1-го разряда, Medicinae Licenciatus;

вторая— Магистра медицины, Magister Medicinae, съ обязанностью выдержать экзаменъ на степень Доктора медицины;

третья— Магистра медицины и хирургіи, Magister Medicinae et Chirurgiae, съ обязанностью искать степени Доктора медицины и хирургіи.

Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, tudzież Przychodów i Skarbu polecamy.

Dan w St. Petersburgu, dnia 11 (23) Listopada 1824 roku.

(podpisano) „ALEXANDER"

przez Cesarza i Króla,

Minister Sekretarz Stanu, w zastępstwie Generał Brygady, Radca Stanu, Dyrektor Jeneralny,

(podpisano) *Stefan Hr. Grabowski.*

N° 23.

Urządzenie, tyczące się zmian w planie nauk i udzielaniu stopni w Wydziale Lekarskim Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu.

(d. 21 Grudnia 1825 r.)

Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Mając na baczności obszerność i ważność nauk lekarskich, chcąc oraz stosownie urządzić wydział Lekarski w Królewsko-Warszawskim Uniwersytecie, w przychyleniu się do przedstawionego sobie przez Radę Uniwersytetu projektu, stanowi co następuje:

1.

W wydziale Lekarskim Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu udzielane będą następujące stopnie akademickie, zastosowane do urządzeń wydanych dla Uniwersytetów Państwa Rossyjskiego, podpisanych własnoręcznie przez Najjaśniejszego Cesarza Wszech Rossyj i Króla Polskiego, w Petersburgu dnia 10 Lipca 1810 roku.

Pierwszy i najniższy stopień Licencyata czyli Chirurga 1-go rzędu Medicinae Licenciatus.

Drugi, Magistra Medycyny, Magister Medicinae, z obowiązkiem starania się o stopień Doktora Medycyny.

Trzeci, Magistra Medycyny i Chirurgii, Magister Medicinae et Chirurgiae, z obowiązkiem starania się o stopień Doktora Medycyny i Chirurgii.

2.

Въ число студентовъ медицинскаго факультета будутъ принимаемы только молодые люди съ высшимъ школьнымъ образованіемъ, то есть ученики, кончившіе курсъ наукъ въ воеводскихъ училищахъ и выдержавшіе экзаменъ зрѣлости для поступленія въ Университетъ.

3.

Ученикъ, получившій такое свидѣтельство зрѣлости, поступая на медицинскій факультетъ, записывается въ число студентовъ медицинскихъ наукъ, безъ означенія степени, которую онъ долженъ пріобрѣсть; такъ какъ присужденіе ему ученой степени будетъ зависѣть отъ большихъ или меньшихъ его способностей, которыя онъ докажетъ при экзаменѣ изъ полнаго курса.

4.

Курсъ наукъ полагается по прежнему пятилѣтній.

5.

Науки, которыя студенты обязаны слушать въ теченіе вышеозначеннаго времени, раздѣляются на философическія и медицинскія. Къ первымъ относятся: философія, физика, химія, зоологія, ботаника и минералогія; къ послѣднимъ относятся собственно медицинскія науки, преподаваемыя по слѣдующимъ десяти каѳедрамъ: 1) каѳедра теоретической и практической антропотоміи и сравнительной анатоміи; 2) каѳедра фармаціи, фармакологіи, полицейской и судебной химіи; 3) каѳедра физіологіи и діететики; 4) каѳедра общей патологіи и исторіи медицины, съ примѣнительнымъ изложеніемъ классическихъ авторовъ; 5) каѳедра медицинской матеріи вмѣстѣ съ токсикологіею и рецептурою; 6) каѳедра теоретической хирургіи, описывающей всѣ болѣзни, съ которыми хирургу приходится имѣть дѣло, безъ употребленія при этомъ инструментовъ; 7) каѳедра практической хирургіи, въ которой излагается въ полномъ объемѣ наука объ исполненіи операціи посредствомъ инструментовъ, объ инструментахъ, перевязкахъ, исторія операцій и т. п., а равно хирургическая клиника; 8) каѳедра терапіи и терапевтической клиники; 9) каѳедра высшаго и низшаго повивальнаго искусства, болѣзней беременныхъ женщинъ и ро-

2.

Na uczniów wydziału Lekarskiego przyjmowaną będzie tylko młodzież z wyższym szkólném usposobieniem, to jest uczniowie, którzy skończyli szkoły wojewódzkie i złożyli examen dojrzałości akademickiéj.

3.

Uczeń, z takiem świadectwem dojrzałości przychodzący do wydziału Lekarskiego, zapisany zostanie na ucznia nauk lekarskich, bez oznaczenia nabyć się mającego stopnia; nadanie mu bowiem stopnia akademickiego zależéć będzie od większéj lub mniejszéj zdatności, jaką udowodni w examinie całokursowym

4.

Kurs nauk będzie jak dotąd pięcioletni.

5.

Nauki, których uczniowie w tym przeciągu czasu słuchać są obowiązani, dzielą się na filozoficzne i lekarskie. Do pierwszych należą: filozofia, fizyka, chemia, zoologia, botanika i mineralogia. Do drugich należą nauki lekarskie właściwe, rozdzielone na dziesięć następujących katedr:

1) Katedra antropotomii teoretycznéj, antropotomii praktycznéj i anatomii porównawczéj; 2) Katedra farmacyi, farmakologii, chemii policyjnej i prawnéj; 3) Katedra fizyologii i dyetetyki; 4) Katedra patologii ogólnéj i historyi medycyny, z zastosowawczem wyłożeniem autorów klassycznych; 5) Katedra materyi lekarskiéj łącznie z toxykologią i formularzem; 6) Katedra chirurgii teoretycznéj, mieszczącéj w sobie wszystkie choroby, z jakiemi Chirurg może miéć do czynienia, niepotrzebując do tego narzędzi; 7) Katedra chirurgii praktycznéj, obejmującéj obszerną naukę o wykonywaniu operacyi narzędziami, o przyrządzie, opaskach; historya operacyi i t. p. tudzież kliniki chirurgicznéj 8) Katedra terapii i kliniki terapeutycznéj; 9) Katedra sztuki po-

дильницъ, а равно повивальной клиники; 10) каѳедра эпизоотическихъ болѣзней, судебной медицины и медицинской полиціи.

6.

Студенты будутъ слушать вышепоименованные предметы въ слѣдующемъ порядкѣ:

Первый годъ. Главные предметы: 1) теоретическая антропотомія; 2) сравнительная анатомія, на сколько она необходима для врача; 3) физика; 4) химія; 5) ботаника; 6) зоологія; 7) минералогія.

Второй годъ.

Главные предметы: 1) практическая антропотомія; 2) физіологія; 3) фармація; 4) фармакологія; 5) діететика.

Вспомогательные предметы: 6) философія.

Третій годъ. Главные предметы: 1) общая патологія; 2) судебная и полицейская химія; 3) медицинская матерія; 4) токсикологія; 5) рецептура; 6) теоретическая хирургія.

Четвертый годъ. Главные предметы: 1) практическая хирургія и хирургическая клиника; 2) терапія и терапевтическая клиника; 3) повивальное искусство и повивальная клиника; 4) эпизоотическія болѣзни; 5) исторія медицины.

Пятый годъ. Главные предметы: 1) практическая хирургія и хирургическая клиника; 2) терапія и терапевтическая клиника; 3) болѣзни беременныхъ женщинъ, родильницъ и новорожденныхъ дѣтей; 4) судебная медицина; 5) медицинская полиція.

7.

Науки будутъ преподаваемы на польскомъ языкѣ, за исключеніемъ лишь каѳедръ патологіи, терапіи и терапевтической клиники, по которымъ подлежащіе Профессоры будутъ читать лекціи на латинскомъ языкѣ.

Студенты будутъ держать экзамены, какъ годичные, такъ и окончательные по каждому предмету на томъ языкѣ, на какомъ преподавался предметъ.

8.

Студентъ, желающій, по окончаніи пятилѣтняго курса

łożniczéj wyższéj i niższéj, chorób ciężarnych i położnic, tudzież kliniki położniczéj; 10) Katedra chorób epizootycznych, medycyny prawnej i policyi lekarskiéj.

6.

W następującym porządku słuchać będą uczniowie nauk wyżéj wyszczególnionych.

Rok pierwszy.

Nauki główne: 1) antropotomia teoretyczna; 2) anatomia porównacza, o ile dla Lekarza jest potrzebną; 3) fizyka; 4) chemia; 5) botanika; 6) zoologia; 7) mineralogia.

Rok drugi.

Nauki główne: 1) antropotomia praktyczna; 2) fizyologia; 3) farmacya; 4) farmakologija; 5) dyetetyka.

Nauki pomocnicze: 6) filozofia.

Rok trzeci.

Nauki główne: 1) patologia ogólna; 2) chemia prawna i policyjna; 3) materya lekarska; 4) toxykologia; 5) formularz; 6) chirurgia teoretyczna.

Rok czwarty.

Nauki główne: 1) chirurgia praktyczna i klinika chirurgiczna; 2) terapia i klinika terapeutyczna; 3) sztuka położnicza i klinika położnicza; 4) choroby epizootyczne; 5) historya medycyny.

Rok piąty.

Nauki główne: 1) chirurgia praktyczna i klinika chirurgiczna; 2) terapia i klinika terapeutyczna; 3) choroby ciężarnych, położnic i nowonarodzonych; 4) medycyna prawna; 5) policya lekarska.

7.

Nauki wykładane będą w języku polskim, wyjąwszy tylko katedrę patologii, terapii i kliniki terapeutycznéj, gdzie właściwi Professorowie wykładać będą przedmioty w języku łacińskim.

Uczniowie składać będą examina roczne i całokursowe z każdéj materyi, w takim języku, w jakim byli nauczani.

8.

Uczeń ubiegający się, po skończonych latach pięciu nauk,

наукъ, получить ученую степень по медицинскому факультету, обязанъ:

a) представить свидѣтельство философическаго факультета, подписанное Деканомъ того же факультета и тѣми Профессорами, чьи лекціи онъ слушалъ, о выдержаніи имъ въ означенномъ факультетѣ экзамена изъ предметовъ, которые онъ обязанъ былъ слушать по программѣ, начертанной для медицинскаго факультета, и объ оказаніи достаточныхъ въ этихъ предметахъ познаній;

b) представить свидѣтельство о выслушаніи имъ въ теченіе предписаннаго времени предметовъ, преподаваемыхъ по медицинскому факультету, и объ оказаніи по этимъ предметамъ при годичныхъ экзаменахъ достаточныхъ успѣховъ.

Всѣ прибывающіе изъ за границы, какъ кандидаты медицинскихъ наукъ, такъ и лица, имѣющія уже какія либо степени иностранныхъ Университетовъ, желая получить ученую степень по медицинскому факультету Царскаго Варшавскаго Университета, обязаны представить вышеупомянутое свидѣтельство философическаго факультета того же Университета. Сверхъ того, они должны доказать достовѣрными свидѣтельствами, что изученіемъ медицинскихъ наукъ занимались то именно число лѣтъ, какое установлено въ здѣшнемъ Университетѣ для студентовъ медицинскаго факультета.

9.

Присужденіе ученыхъ степеней будетъ зависѣть отъ дѣйствительныхъ познаній, доказанныхъ кандидатомъ при выдержаніи имъ экзамена изъ полнаго курса наукъ, о чемъ факультетъ рѣшаетъ большинствомъ голосовъ въ созванномъ съ этою цѣлью засѣданіи.

10.

Экзаменъ изъ полнаго курса наукъ долженъ производиться слѣдующимъ образомъ.

Прежде всего кандидатъ долженъ выдержать, въ присутствіи Профессора анатоміи и двухъ другихъ, по назначенію Декана, экзаменъ изъ практической анатоміи, въ примѣненіи къ требованіямъ оперативной хирургіи или судебной медици-

o stopień akademicki w wydziale Lekarskim, obowiązany jest:

a) złożyć świadectwo wydziału Flozoficznego, podpisane przez Dziekana tego wydziału i Professorów, których słuchał, odbytego examinu w tymże wydziale z nauk, których podług planu, dla wydziału Lekarskiego przepisanego, słuchać był obowiązany, z wyrażeniem dostatecznego w nich usposobienia;

b) złożyć świadectwo, że słuchał w przepisanym przeciągu czasu nauk w wydziale Lekarskim dawanych, i udowodnił w nich przy examinach rocznych postęp dostateczny.

Wszyscy z zagranicy przybywający, tak kandydaci nauk Lekarskich jako i osoby posiadające już jakikolwiek stopień obcych Uniwersytetów, a ubiegające się o stopień w wydziale Lekarskim Królewsko - Warszawskiego Uniwersytetu, wyżéj wspomnionêm świadectwem wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Królewsko-Warszawskiego opatrzeni być powinni. Nadto mają udowodnić wiary godnemi świadectwy, że na naukach przedmiotów lekarskich strawili tęż samą liczbę lat, jaka przepisaną jest dla uczniów wydziału Lekarskiego w tutejszym Uniwersytecie.

9.

Udzielanie stopni zależéć będzie od prawdziwéj zdatności, jaką kandydat udowodni w odbytym całokursowym examinie, o czém wydział na posiedzeniu w tém celu zebraném, większością głosów stanowić będzie.

10.

Examen całokursowy odbędzie się następującym sposobem:

Kandydat naprzód odbędzie w obecności Professora anatomii i dwóch innych, których Dziekan przeznaczy, examen z anatomii praktycznéj, zastosowany do widoków chirurgii operacyjnéj lub

ны, въ которомъ онъ долженъ доказать надлежащую опытность въ разсѣченіи тѣлъ. Экзаменъ этотъ долженъ продолжаться около двухъ часовъ.

Затѣмъ кандидатъ можетъ быть допущенъ къ теоретическому экзамену изъ предметовъ, которые онъ слушалъ въ продолженіе всего курса по медицинскому факультету. Экзаменъ этотъ долженъ продолжаться два дня, по крайней мѣрѣ по четыре часа ежедневно. Для двухъ экзаминуемыхъ вмѣстѣ кандидатовъ, полагается по стольку же часовъ въ теченіе трехъ дней.

Послѣ теоретическаго экзамена, кандидатъ, въ присутствіи Профессора хирургіи и двухъ другихъ, по назначенію Декана, долженъ исполнить на трупѣ двѣ операціи, какія ему достанутся по жребію, и наложить соотвѣтственные для излеченія бандажи и повязки.

Наконецъ онъ долженъ приступить къ леченію больныхъ въ клиникѣ, подъ наблюденіемъ подлежащихъ Профессоровъ, и пользовать въ теченіе трехъ до четырехъ недѣль троихъ больныхъ въ терапевтической и стольких же въ хирургической клиникѣ. По переэкзаминованіи больнаго, который будетъ назначенъ Профессоромъ кандидату для пользованія, сей послѣдній обязанъ, взаперти и безъ помощи книгъ, написать исторію болѣзни, составить ея діагнозу по правиламъ медицинской науки, начертать на основаніи тѣхъ же правилъ планъ леченія болѣзни и указать медицинскія средства, отъ которыхъ онъ предполагаетъ начать леченіе. Написанную такимъ образомъ исторію болѣзни провѣряетъ подлежащій Профессоръ и затѣмъ уже, смотря по обстоятельствамъ, дозволяетъ кандидату лечить больнаго, или въ томъ ему отказываетъ. Въ первомъ случаѣ кандидатъ къ начатому описанію болѣзни обязанъ ежедневно добавлять свои собственныя наблюденія и пріемы. Такія описанія болѣзней, замѣняя собою диссертацію, должны быть написаны научнымъ образомъ и съ соотвѣтствующими предмету разсужденіями; затѣмъ, по засвидѣтельствованіи ихъ подлежащимъ Профессоромъ, они передаются Декану факультета, который сообщаетъ оныя еще двумъ другимъ Профессорамъ для изложенія своего мнѣнія. По окончаніи такого экзамена, Деканъ приглашаетъ Профессоровъ факультета, и тогда

medycyny prawnéj; w którym okaże zręczność w rozczłonkowaniu ciał. Examen ten około dwóch godzin trwać będzie.

Potém dopiero kandydat do examinu teoretycznego przypuszczony być może z nauk, jakich w ciągu całego kursu w wydziale Lekarskim słuchał. Examen taki będzie dwu-dniowy, po godzin najmniéj cztery. Dla dwóch kandydatów razem, trzydniowy po tyleż godzin.

Po examinie teoretycznym wykona kandydat, w obecności Professora chirurgii i dwóch innych, których Dziekan przeznaczy, dwie operacye na trupie, jakie sobie losem wyciągnie i założy stosownie do zamiaru uleczenia opaski.

Nakoniec przystąpi do leczenia chorych w klinice, pod okiem Professorów właściwych, lecząc trzech chorych w klinice terapeutycznéj i tyleż w klinice chirurgicznéj, przez niedziel 3—4. Po wyexaminowaniu chorego, jakiego Professor kandydatowi do leczenia przeznaczy, spisze tenże, w miejscu zamkniętem, bez pomocy książek, historyę choroby, ustanowi rokowanie na zasadach nauki swojéj wsparte, ułoży plan do jéj leczenia, według tych samych zasad, i przepisze środki lekarskie, od których leczenie zacząć zamyśla. Tak spisaną historyę zacyfruje Professor właściwy, i dopiero, według okoliczności, kandydatowi chorego leczyć dozwoli, lub odmówi. W razie pierwszym, kandydat do zaczętéj historyi codziennie dopisywać będzie swe postrzeżenia i postępowania. Takie historye chorób, zastępujące miejsce rozprawy, napisane z erudycyą i zastosowaném do rzeczy rezonowaniem, poświadczone przez właściwego Professora, oddane zostaną Dziekanowi, które ten dwóm jeszcze innym Professorom do opinii udzieli. Po ukończonym takim examinie, Dziekan wezwie Professorów wydziału, a wydział natenczas dopiero z zebranych wszystkich examinów,

уже факультетъ, соображаясь съ результатами всѣхъ частныхъ экзаменовъ, рѣшаетъ большинствомъ голосовъ о томъ, какой степени достоинъ кандидатъ.

11.

Самая низшая степень лиценціата присуждается въ факультетскомъ засѣданіи тому:

a) кто на изустномъ экзаменѣ окажетъ, по крайней мѣрѣ по значительной части наукъ, предписанныхъ для медицинскаго факультета, достаточные успѣхи; въ числѣ этихъ предметовъ должны быть непремѣнно: антропотомія, теоретическая и практическая хирургія, терапія и повивальное искусство;

b) кто умѣетъ исполнить всѣ обыкновенныя хирургическія операціи;

c) чей практическій экзаменъ у постели больнаго и описанія болѣзни будутъ признаны достаточными.

12.

Получившій степень Лиценціата, по истеченіи двухъ лѣтъ, можетъ стараться о полученіи степени Магистра медицины, если исполнитъ всѣ требуемыя для полученія сей степени условія.

13.

Лиценціатъ медицины и хирургіи, получившій эту степень по факультету, до введенія настоящихъ измѣненій, ежели послѣ двухлѣтней медицинской практики пріобрѣтетъ достаточную опытность въ искусствѣ врачеванія и въ операціяхъ, въ чемъ онъ долженъ представить свидѣтельство мѣстныхъ Магистровъ и Докторовъ медицины и хирургіи, засвидѣтельствованное Обводовымъ Коммисаромъ или Воеводскою Коммисіею, если, сверхъ того, онъ пришлетъ въ медицинскій факультетъ:

a) выписки изъ прочитанныхъ имъ медицинскихъ сочиненій, удостовѣряющія о надлежащихъ съ его стороны успѣхахъ въ медицинскихъ наукахъ;

b) написанную имъ на латинскомъ языкѣ диссертацію, которая будетъ признана удовлетворительною, —

то можетъ получить отъ факультета дозволеніе держать экзаменъ на степень Магистра медицины, по существующимъ правиламъ.

stanowić będzie większością głosów, jakiego kandydat godny jest stopnia.

11

Stopień najniższy czyli Licencyata przyznany będzie na posiedzeniu wydziałowém temu, który:

a) w examinie ustnym udowodni z większej przynajmniéj części nauk, dla wydziału Lekarskiego przepisanych, postęp dostateczny, między któremi koniecznie być musi antropotomia, chirurgia teoretyczna i praktyczna, terapia i sztuka położnicza;

b) kto umie wykonać wszystkie pospolitsze operacye chirurgiczne;

c) którego examen praktyczny przy łóżku chorego i napisane historye chorób uznane będą za dostateczne.

12.

Ten, który otrzymał stopień Licencyata, po upłynionych dwóch latach, ubiegać się może o stopień Magistra Medycyny, jeżeli dopełni wszystkich warunków do nabycia tego stopnia przywiązanych.

13.

Licencyat Medycyny i Chirurgii, który przed niniejszą zmianą urządzeń, ten stopień jako stopień wydziałowy otrzymał, jeżeli zostając ciągle przez lat dwa w praktyce nabył biegłości w sztuce leczenia i operowania, na co winien złożyć otrzymane świadectwo miejscowych Magistrów i Doktorów Medycyny i Chirurgii, poświadczone urzędownie od Kommissarza Obwodu, lub Kommissyi Wojewódzkiej, gdy oprócz tego przyśle do wydziału Lekarskiego:

a) wypisy z dzieł lekarskich przez siebie czytanych, któreby dowodziły dostateczny postęp uczyniony w naukach lekarskich,

b) rozprawę w języku łacińskim przez siebie napisaną i uznaną za dostateczną,

może otrzymać od wydziału pozwolenie złożenia examinu na stopień Magistra Medycyny, podług istniejących przepisów.

14.

Дѣйствующія доселѣ правила для полученія степеней Доктора медицины и хирургіи или Доктора одной только медицины остаются въ своей силѣ.

15.

Лиценціатъ медицины и хирургіи, степень котораго признается ниже степени Магистра медицины, при исполненіи обязанностей своего званія долженъ подвергнуться слѣдующимъ ограниченіямъ:

a) онъ не можетъ быть назначенъ старшимъ военнымъ лекаремъ, ни воеводскимъ врачомъ;

b) дозволяется ему лечить всѣ болѣзни лихорадочныя и воспалительныя, оказывать помощь во всѣхъ внезапныхъ случаяхъ, требующихъ безотлагательнаго пособія, каковы напримѣръ, кровотеченія, апоплектическіе удары, пораженіе параличемъ, отравленіе, утопленіе и т. д., но во всѣхъ болѣе сложныхъ болѣзняхъ онъ долженъ обращаться за совѣтомъ къ Доктору или по крайней мѣрѣ къ Магистру;

c) Лиценціатъ не имѣетъ права исполнять слѣдующихъ хирургическихъ операцій: трепанаціи черепа, trepanatio, снятія внутренняго бѣльма, extractio cataractae, опущенія его внизъ, depressio, и разсѣченія, keratomytis, искусственнаго зрачка, pupilla artificialis, разрѣза водяной или слезной железы, operatio glandulae lacrimalis hydotidae, снятія грибовиднаго нароста съ твердой мозговой оболочки, extirpatio fungi durae matris, вылущенія глазнаго яблока, extirpatio bulbi oculi, и подушной железы, parotidis, вылущенія подщечной железы, glandulae submatillaris, вырѣзанія пораженной ракомъ матки, uteri scirrhosi, вырѣзанія хрящей наколеннаго сочлененія, cartilaginum articulationis genu, отнятія мужескаго дѣтороднаго члена, amputatio pennis, кроваваго вынутія камня, lithotomia, прободенія отверстія въ маточной губѣ, perforatio uteri, разсѣченія водяной опухоли на позвоночномъ столбѣ, operatio ad hydrorachitidem, вскрытія желудка, incisio ventriculi, вскрытія кишекъ, incisio intestinorum, цесарскаго сѣченія, hysterotomia, разсѣченія связки тазовыхъ костей, synchondrotomia, отнятія ноги въ бедрѣ, exarticulatio coxofemoralis, вприскиванія жидкостей въ крововозвратныя жилы, infusio, перелива крови, transfusio;

14.

Przepisy do otrzymania stopnia Doktora Medycyny i Chirurgii lub Doktora samej tylko Medycyny pozostają jak były dotąd w całości.

15.

Licenciatus Medicinae et Chirurgiae, jako posiadający niższy stopień od Magistra Medycyny, w wykonywaniu swéj sztuki następującym sposobem ograniczony być winien:

a) Niekwalifikuje się na Lekarza wyższego wojskowego, Fizyka wojewódzkiego.

b) Wolno jest Licencyatowi leczyć wszystkie choroby gorączkowe i zapalne, dawać pomoc we wszystkich przypadkach nagłego ratunku wymagających, jakiemi są np. krwotoki, apoplexye, paraliże, otrucia, utonienia i t. p., lecz w chorobach wszystkich zawikłanych, obowiązany jest zasięgnąć rady Doktora, a przynajmniéj Magistra.

c) Niepowinien Licencyat wykonywać następujących operacyj chirurgicznych, jako to: prześwidrowanie, trepanatio; wydobycie katarakty, extractio cataractae; jéj obalenie depressio; rozcięcie, keratamyxis; zrzenica sztuczna, pupilla artificialis; cięcie wodnika gruczołu łzawego, operatio glandulae lacrymalis hydratidae; wycięcie wyrośli z błony twardéj mózgu, extirpatio fungi durae matris; wycięcie kuli oka, extirpatio bulbi oculi; gruczołu podusznego, parotidis; gruczołu podszczękowego, glandulae submaxillaris; macicy skirowatéj, uteri scirrhosi; chrząstek stawu kolanowego, cartilaginum articulationis genu; odcięcie członka męzkiego, amputatio pennis; wydobycie kamienia krwawe, lithotomia; przebicie otworu macicy, perforatio uteri; przebicie guza wodnego na kręgosłupie, operatio ad hydrorachitidem; przecięcie żołądka, incisio ventriculi; przecięcie kiszek, incisio intestinorum; przecięcie macicy, hysterotomia; przecięcie związku kości łonowych, synchondrotomia; wycięcie ze stawu uda, exarticulatio coxofemoralis; wlewanie cieczy w żyłę, infusio; przelewanie krwi, transfusio.

d) по части повивальнаго искусства, кромѣ помощи рукою или тупыми инструментами, лекарю не дозволяется производить никакихъ другихъ операцій.

Прежнія правила, постановленныя уставомъ Царскаго Варшавскаго Университета и особыми распоряженіями, на сколько они не противурѣчатъ настоящему постановленію, остаются во всей своей силѣ.

Варшава, 21 Декабря 1825 года.

Министръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Станиславъ Грабовскій.*

№ 16,905.

№ 24.

О порядкѣ пріема студентовъ въ Университетъ.

(25 Іюня 1829 года).

§ 1.

Не позже какъ по истеченіи трехъ дней послѣ окончанія экзаменовъ, Профессоры обязаны представить Деканамъ отмѣтки объ успѣхахъ студентовъ, которые не должны быть иначе означаемы какъ словами: отличные, достаточные, посредственные, или никакіе.

§ 2.

Предъ окончаніемъ экзаменовъ, Ректоръ препровождаетъ къ Деканамъ списки тѣхъ студентовъ, которымъ по случаю болѣзни дано Совѣтомъ позволеніе держать экзаменъ по истеченіи вакаціоннаго времени.

§ 3.

По полученіи таковыхъ свѣдѣній, Деканъ поручаетъ составить изъ своей книги выписку или списокъ студентамъ:

1) которые были лишены годоваго вписа въ первый, во второй или въ третій разъ;

2) которые были допущены къ экзаменамъ изъ всего факультетскаго курса.

Къ спискамъ этимъ, по представленіи ихъ въ Совѣтъ Университета, Главный Инспекторъ обязанъ присоединить еще списокъ студентамъ, которые поведеніемъ своимъ заслуживаютъ

d) W akuszeryi oprócz pomocy ręką i użycia narzędzi tępych, niewolno jest Lekarzowi uskuteczniać wszelkich innych operacyj.

Dawniejsze przepisy w Statucie Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu i osobnych urządzeniach zawarte, w czém się niniejszym nie przeciwiają, utrzymują się w swéj mocy.

w Warszawie, dnia 21 Grudnia 1825 roku.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Stanisław Grabowski.*

Nr. 16,905.

N° 24.

Porządek zapisu uczniów Uniwersytetu.

(d. 25 Czerwca 1829 r.)

§ 1.

Professorowie najdaléj we trzy dni po ukończeniu examinów prześlą Dziekanom postępy uczniów, które nie mogą być inaczéj oznaczone, jak przez wyrazy: celujący, dostateczny, mierny lub żaden.

§ 2.

Przed ukończeniem examinów, przesłaną będzie Dziekanom przez Rektora lista tych uczniów, którzy z powodu słabości, otrzymali od Rady zezwolenie składania examinu po feryach.

§ 3.

Dziekan, po odebraniu tych rapportów, poleci zrobić wyciąg z swéj księgi uczniów:

1) którzy pierwszy, drugi lub trzeci raz rok zapisu utracają;
2) którzy przypuszczeni zostali do examinów całokursowych.

Do list takowych, Radzie przesłanych, Inspektor Jeneralny dołączy listę tych, którzy z powodu sprawowania się zapis odmówiony mieć mogą. Listy takowe, po rozstrzygnieniu na sessy

отказа въ ихъ пріемѣ. Списки эти, по разсмотрѣніи ихъ въ засѣданіи Совѣта, возвращаются Деканамъ для имѣнія въ виду при запискѣ студентовъ. Въ томъ же засѣданіи Университетскаго Совѣта составляется списокъ студентамъ, продолжающимъ курсъ ученія, кои, на основаніи существующихъ правилъ, теряютъ право на освобожденіе ихъ отъ взноса установленной вписной платы.

§ 4.

Срокъ для записки назначается включительно съ 1-го по 14-ое Сентября каждаго года. Студенты, проживающіе въ Варшавѣ, обязаны явиться для записки до 6-го Сентября. Слѣдующіе затѣмъ дни назначаются для студентовъ, прибывающихъ изъ провинціи, или для тѣхъ вновь поступающихъ, кои не получили еще отъ Элементарнаго общества свидѣтельства о своихъ познаніяхъ.

§ 5.

Прибывающіе въ Университетъ послѣ означеннаго срока, безъ оправданія причинъ просрочки, будутъ отмѣчаемы, какъ нерадивые и, по мѣрѣ просрочки, наказываемы или арестомъ, или совершеннымъ отказомъ въ пріемѣ. Если студентъ, проживающій въ Варшавѣ, встрѣчаетъ важныя препятствія къ запискѣ въ назначенный срокъ, то онъ обязанъ просить Ректора объ отсрочкѣ. Студенты, которые станутъ посѣщать лекціи, не получивъ матрикулъ, будутъ считаться отсутствующими впредь до выдачи имъ таковыхъ, и этотъ промежутокъ времени будетъ имъ засчитанъ въ число пропущенныхъ лекцій и можетъ имѣть вліяніе на утрату годоваго вписа.

§ 6.

Желающіе записаться на два факультета, обязаны объявить, который изъ двухъ факультетовъ они избираютъ для себя главнымъ.

Никто изъ студентовъ, записавшихся на два факультета, не будетъ въ правѣ отговариваться совпаданіемъ лекцій и громадностью занятій, въ случаѣ неудовлетворенія требованіямъ главнаго, избраннаго имъ факультета.

§ 7.

Студентъ, прибывающій въ Университетъ, прежде всего записывается у Декана, которому, въ случаѣ, если онъ вновь

Rady, zwrócone zostaną Dziekanom, dla zastosowania się przy zapisie. Na téjże sessyi Rady ułożoną zostanie lista tych dalszoletnich uczniów, którzy według przepisów tracą prawo uwolnienia od opłaty wpisowéj.

§ 4.

Termin zapisu przeznacza się od dnia 1-go do dnia 14-go Września inclusive. Uczniowie w Warszawie zamieszkali, zgłosić się mają przed dniem 6-ym Września do zapisu. Dni następne przeznaczają się dla przybywających z prowincyi, lub tych pierwszoletnich, którzy w Towarzystwie Elementarném jeszcze świadectwa kwalifikacyjnego nie uzyskają.

§ 5.

Po tym terminie przybywający do zapisu, bez udowodnionéj przyczyny spóźnienia, będą notowani jako opieszali, a w miarę opóźnienia się, albo aresztem albo zupełném odmówieniem zapisu karani. Gdyby uczeń, obecny w Warszawie, miał ważną przeszkodę do zapisu w czasie oznaczonym, upraszać będzie Rektora o przedłużenie mu terminu. Uczniowie, którzy matrykuł jeszcze nie odebrawszy, uczęszczać będą na prelekcye, uważani będą za nieobecnych, aż do otrzymania matrykuły, co liczone będzie do godzin opuszczonych i w skutku czego mogą rok utracić.

§ 6.

Chcący się zapisać na dwa Wydziały, oświadczyć winien, który wydział obiera sobie za główny.

Żaden więc uczeń, na dwa wydziały zapisany, nie będzie miał prawa tłomaczyć się kollizyą godzin i wielością pracy, jeżeli głównie obranemu wydziałowi zadość nie będzie mógł uczynić.

§ 7.

Uczeń, przybywający do Uniwersytetu, zapisze się naprzód u Dziekana, któremu okaże świadectwo kwalifikacyjne, jeżeli

поступившій, долженъ представить свидѣтельство о выдержаніи приготовительнаго экзамена; если же онъ намѣренъ слушать одновременно лекціи по другому факультету, то долженъ записаться и у другаго Декана. По полученіи отъ Декана билета, съ поясненіемъ, на какой годъ и отдѣлъ наукъ онъ принятъ, онъ долженъ немедленно обратиться для записки въ канцелярію Ректора Университета, гдѣ онъ вноситъ также всю установленную плату или четвертую часть оной и свидѣтельство о бѣдности, или же представляетъ свидѣтельство о совершенномъ освобожденіи отъ взноса платы за слушаніе лекцій. Затѣмъ онъ является къ Главному Инспектору, у котораго исполнивъ всѣ требуемыя формальности, онъ опять обращается въ канцелярію Университета для полученія матрикулы, представляя тамъ же школьное свидѣтельство, а равно билетъ, дополненный отмѣткою у Главнаго Инспектора.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія настоящій проектъ о порядкѣ пріема студентовъ въ Университетъ утверждаетъ.

Варшава, 25 Іюня 1829 года.

Министръ Предсѣдательствующій

(подписано) *Станиславъ Грабовскій.*

№ 1456/1002.

№ 25.

Всемилостивѣйшее пожалованіе Варшавскому Университету названія „Александровскаго“.

(18 (30) Марта 1830 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію

МЫ, НИКОЛАЙ І-й,

Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій,

и проч., и проч., и проч.

Снисходя на представленную Намъ просьбу Нашего Уни-

pierwszy raz się zapisuje, tudzież do drugiego Dziekana, jeśli przybiera wydział. Po otrzymaniu od tegoż kartki, z wyrażeniem na który rok i oddział jest przyjęty, uda się natychmiast do zapisu w Kancellaryi Rektora Uniwersytetu, gdzie oraz złoży całą przepisaną opłatę, lub czwartą część téjże i świadectwo ubóstwa, lub zupełne od opłaty uwolnienie. Po czém uda się do Inspektora Jeneralnego, u którego dopełniwszy dalszych potrzebnych formalności, zgłosi się po matrykułę do Kancellaryi Uniwersytetu, gdzie złoży świadectwo szkolne, oraz kartkę uzupełnioną zapisem u Inspektora Jeneralnego.

Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, powyższy projekt porządku zapisu uczniów Uniwersytetu zatwierdza.

w Warszawie, d. 25 Czerwca 1829 r.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Stanisław Grabowski.*

Nr. 7456/1008.

N° 25.

Najmiłościwsze nadanie Uniwersytetowi Warszawskiemu tytułu „Alexandrowskiego.“

(d. 18 (30) Marca 1830 r.)

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożéj Łaski, MY MIKOŁAJ I-y, Cesarz Wszech Rossyj, Król Polski etc., etc., etc.	Dei Gratia NICOLAUS I, Imperator Russiarum, Rex Poloniae, etc., etc., etc.
Przychylając się do przełożonéj Nam prośby Uniwersytetu Naszego	Probantes et apud posteros notam facere cupientes pietatem gra-

верситета въ Варшавѣ, желающаго увѣковѣчить благодарность, коею проникнутъ онъ для своего Учредителя, Нашего Предшественника, блаженныя памяти Императора и Царя АЛЕКСАНДРА I-го, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Мы постановили и постановляемъ: Нашъ Варшавскій Университетъ, на основаніи грамоты 7 (19) Ноября 1816 года, удостоенный названія Царскаго, имѣетъ впредь именоваться: Царскимъ Александровскимъ Университетомъ.

Настоящее постановленіе повелѣваемъ внести въ Дневникъ Законовъ Царства Польскаго.

Исполненіе сего постановленія возлагаемъ на Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Данъ въ С.-Петербургѣ, Марта 18 (30) дня, лѣта Господня 1830, Царствованія же Нашего 5-го.

(подписано) „НИКОЛАЙ“.

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь
Графъ Степанъ Грабовскій.

Министръ Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія
(подписано) *Станиславъ Грабовскій.*

(М. П.)

№ 26.

Закрытіе Университета.

(12 (24) Октября 1831 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Временнаго Правленія Царства Польскаго.

Предсѣдатель Временнаго Правленія предложилъ Членамъ отношеніе Его Свѣтлости Господина Генералъ-Фельдмар-

w Warszawie, pragnącego uwiecznić wdzięczność, jaką jest przejęty dla Swego Założyciela, NASZEGO Poprzednika błogosławionéj pamięci CESARZA I KRÓLA ALEXANDRA I-go, na przedstawienie Kommissyi Rządowéj W y z n a ń Religijnych i Oświecenia Publicznego, postanowiliśmy i stanowimy.

Uniwersytet NASZ Warszawski, na mocy Dyplomatu z dnia 7 (19) Listopada 1816 r., tytułem KRÓLEWSKIEGO zaszczycony, ma się odtąd nazywać:

Uniwersytetem Królewskim Alexandrowskim.

Postanowienie niniejsze ma być w Dzienniku Praw umieszczone.

Wykonanie tego postanowienia Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego polecamy.

Dan w St. Petersburgu, dnia 18 (30) Marca roku Pańskiego 1830, a panowania NASZEGO 5-go.

(L. S.)

tumque animum Universitatis Litterariae Varsaviensis erga Conditorem suum IMPERATOREM et REGEM ALEXANDRUM I-um Divum, Cui in Regno successimus, re a Collegio, Negotiis Ecclesiasticis et Instructioni Publicae praeposito, ad Nós relata, decrevimus:

Universitas Litteraria Varsaviensis, principis Litteris die Septima (decima nona) Novembris anno 1816 datis REGIAE titulo ornata, nuncupabitur in posterum:

Universitas Litteraria Regia Alexandrina;

Id Decretum Albo Legum inseri jubemus.

Quod ut rite fiat, Collegio, Negotiis Ecclesiasticis et Instructioni Publicae praeposito, curae sit, mandamus.

Dabamus Petropoli, die 18 (30) Martii, Anno Domini 1830, Regni Nostri 5-o.

(podpisano) „MIKOŁAJ“
przez CESARZA i KRÓLA,
Minister Sekretarz Stanu,
(podpisano) *Stefan Hr. Grabowski.*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
(podpisano) *Stanisław Grabowski.*

N° 26.

Zamknięcie Uniwersytetu.

(d. 12 (24) Października 1831 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rządu Tymczasowego Królestwa Polskiego.

Prezes Rządu Tymczasowego przełożył obradującym odezwę JO-go Xięcia Warszawskiego, Feldmarszałka Hrabi Paskiewicza

шала Князя Варшавскаго, Графа Паскевича Эриванскаго, заключающее Высочайшее постановленіе Государя Императора по представленному Его Величеству предположенію о главнѣйшихъ началахъ, на коихъ должны основывать общія свои дѣйствія, какъ Генералъ-Губернаторъ, такъ и Временное Правленіе Царства Польскаго.

Временное Правленіе положило: предположеніе сіе съ собственноручными отмѣтками Высочайшихъ рѣшеній, препроводить въ копіяхъ Членамъ Правленія, завѣдывающимъ частями для надлежащаго исполненія воли Его Величества и точнѣйшаго руководства въ ихъ дѣйствіяхъ.

Варшава, 12 (24) Октября 1831 года.

Вѣрно съ журналомъ: И. д. Генеральнаго Секретаря Правленія, Экстраординарный Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *О. Тымовскій.*

№ 7.

Приложеніе къ № 26-му.

Выписка изъ предположеній о главнѣшихъ началахъ, на коихъ должны основывать общія свои дѣйствія, какъ Генералъ-Губернаторъ, такъ и Временное Правленіе Царства Польскаго.

. . . .

§ 10.

Составить проектъ преобразованія Университета, вмѣсто котораго могли бы быть учреждены училища для правъ и медицины.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано:

„Университетъ закрыть нынѣ же, равно какъ и всѣ высшія училища; впредь предписано будетъ, что нужно“.

Вѣрно: Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ,
(подписано) *Самбурскій.*

Erywańskiego, obejmującą Najwyższą decyzyę Najjaśniejszego Pana w przedmiocie przedstawionego Jego Cesarsko-Królewskiej Mości projektu główniejszych zasad, na których, tak Jenerał-Gubernator, jako i Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego opierać mają ogólne swoje czynności.

Projekt pomieniony wraz z zapisanemi obok decyzyami Najjaśniejszego Pana, Rząd postanowił, dla wykonania tychże i zastósowania się w dalszém postępowaniu jak najściślej do woli Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, przesłać wszystkim swym Członkom Dyrygującym Wydziałami Rządu.

Warszawa, d. 12 (24) Października 1831 r.

Zgodno z protokółem:
p. o. Sekretarza Jeneralnego Rządu,
Radca Stanu Nadzwyczajny, (podpisano) *J. Tymowski.*

Nr. 7.

Anex do Nr. 26-go.

Wyciąg z projektu główniejszych zasad, na których Jenerał Gubernator i Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego opierać powinni ogólne swoje czynności.

. . . .
. . . .
. . . .

§ 10.

Wygotować projekt reorganizacyi Uniwersytetu, w miejsce którego mogłyby być szkoły: Prawa i Lekarska.

Na oryginale własną Jego Cesarskiej Mości ręką, obok powyższego artykułu, napisano:

„Uniwersytet zamknąć zaraz, również i wszystkie szkoły wyższe; co będzie potrzebném, później rozkażę.”

Za zgodność: Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *Samburski.*

№ 27.

Высочайшій указъ объ учрежденіи Варшавской Римско-Католической Духовной Академіи.

(4 (16) Октября 1835 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостью
МЫ, НИКОЛАЙ I,
Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій,
и проч., и проч., и проч.

Желая юношеству, обучающемуся въ Духовныхъ Епархіальныхъ Семинаріяхъ Римско-Католическаго исповѣданія въ Нашемъ Царствѣ Польскомъ и оказывающему способности къ духовному званію, доставить способъ къ пріобрѣтенію высшихъ наукъ, тому званію нужныхъ, постановили и постановляемъ слѣдующее:

Ст. 1.

Вмѣсто существующей донынѣ въ Варшавѣ Главной Семинаріи, учреждается высшее Римско-Католическое училище подъ названіемъ Римско-Католической Духовной Академіи.

Ст. 2.

Въ устройствѣ и управленіи сей учреждаемой Нами Академіи повелѣваемъ руководствоваться постановленіями издаваемыхъ при семъ, представленныхъ Совѣтомъ Управленія Царства Польскаго и утвержденныхъ Нами устава и штата оной.

Ст. 3.

На содержаніе сего учебнаго заведенія, въ добавленіе къ суммѣ 103,800 злотыхъ, назначенной 25-ю статьею постановленія Блаженной памяти Государя Императора АЛЕКСАНДРА I, отъ 11 (23) Ноября 1824 года, на содержаніе Главной Семинаріи въ Варшавѣ, опредѣляется изъ супрессіонныхъ фундушей 62,800 злотыхъ.

Ст. 4.

Изысканіе средствъ къ удобному помѣщенію Духовной

N° 27.

Najwyższy Ukaz, ustanawiający Rzymsko-Katolicką Akademię Duchowną w Warszawie.

(d. 4 (16) Października 1835 r.)

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożéj Łaski,

MY MIKOŁAJ I-szy,

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi, Król Polski,

etc., etc., etc.

Pragnąc młodzieży Duchownéj Seminaryów Dyecezyalnych Wyznania Rzymsko-Katolickiego w Naszem Królestwie Polskiém, okazującéj zdolności do poświęcenia się obowiązkom duchownym, wymagającym wyższego w naukach udoskonalenia, podać środki do nabycia wszelkich ku temu potrzebnych wiadomości, postanowiliśmy i stanowimy co następuje.

Art. 1.

W miejsce dotąd istniejącego w Warszawie Seminaryum Głównego, ustanawia się wyższa Rzymsko-Katolicka Szkoła, pod nazwiskiem Rzymsko-Katolickiéj Akademii Duchownéj.

Art. 2.

W zarządzie i organizacyi téj przez Nas ustanawiającéj się Akademii Duchownéj, rozkazujemy trzymać się przepisów obok z niniejszém wydanéj, przez Radę Administracyjną Królestwa Nam przedstawionéj, i przez Nas zatwierdzonéj ustawy, łącznie z oznaczonym przy niéj etatem.

Art. 3.

Na utrzymanie tegoż naukowego zakładu wyznacza się, oprócz funduszu artykułem 25-m postanowienia z dnia 11 (23) Listopada 1824-go roku, Błogosławionéj pamięci Poprzednika Naszego ALEXANDRA I-go, na utrzymanie Seminaryum Głównego w Warszawie w summie złp. 103,800 wyznaczonego, dodatek z funduszów suppressyjnych, w ilości złp. 62,800.

Art. 4.

Obmyślenie środków wygodnego pomieszczenia Akademii

Академіи возлагается на Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Данъ въ Варшавѣ, Октября 4 (16) дня, лѣта отъ рождества Христова тысяча восемьсотъ тридцать пятаго, Царствованія же Нашего десятаго.

(подписано) „НИКОЛАЙ".

Контрасигнировалъ: за Министра Статсъ-Секретаря,
его Помощникъ *Игнатій Туркуллъ.*

№28.

Уставъ Варшавской Римско-Католической Духовной Академіи.

(13 (25) Іюля 1836 года)

ГЛАВА I.

О цѣли, составѣ и подчиненности Академіи.

§ 1.

Римско-Католическая Духовная Академія въ Варшавѣ учреждается для приготовленія лицъ духовнаго званія къ занятію въ Римско-Католической іерархіи Царства Польскаго должностей, требующихъ высшаго ученаго образованія.

§ 2.

Въ Духовной Академіи полагается сорокъ казенно-коштныхъ воспитанниковъ. Въ заведеніе это принимаются тѣ изъ отличающихся нравственностію и успѣхами въ наукахъ клириковъ, которые пріобрѣли уже въ Епархіальныхъ Семинаріяхъ достаточныя познанія для прохожденія курса въ Духовной Академіи.

§ 3.

Число казенно-коштныхъ воспитанниковъ изъ каждой Епархіи будетъ опредѣлено особымъ распоряженіемъ.

§ 4.

Сверхъ казенно-коштныхъ воспитанниковъ, могутъ быть принимаемы въ Духовную Академію, по представленіямъ Епископовъ, клирики и на собственномъ иждивеніи, но только тѣ, которые пріобрѣли надлежащія познанія въ Епархіальныхъ

Duchownéj, Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego polecamy.

Dan w Warszawie, dnia 4 (16) Października 1835-go roku, a Panowania Naszego dziesiątego.

(podpisano) „MIKOŁAJ."
przez Cesarza i Króla,
Minister Sekretarz Stanu, w z. Pomocnik Ministra,
(podpisano) *Ig. Turkułł.*

Nº 28.

Ustawa dla Warszawskiéj Rzymsko-Katolickiéj Akademii Duchownéj.

(d. 13 (25) Lipca 1836 r.)

ROZDZIAŁ I.

O celu, składzie i zależności Akademii.

§ 1.

Akademia Duchowna Rzymsko-Katolicka w Warszawie zakłada się dla ukształcenia osób Duchownych do obowiązków Rzymsko-Katolickiéj hierarchii w Królestwie Polskiem, wymagających wyższego udoskonalenia naukowego.

§ 2.

W Akademii Duchownéj, na koszcie rządowym utrzymywać się będzie uczniów czterdziestu. Przyjmują się do niéj klerycy, celujący we względzie moralnym i naukowym, którzy w Seminaryach dyecezyalnych, do słuchania nauk Akademii Duchownéj, należyte usposobienie otrzymali.

§ 3.

Ile kleryków z każdéj dyecezyi ma być utrzymywanych na koszcie rządowym, osobne rozporządzenie oznaczy.

§ 4.

Oprócz uczniów funduszowych, wolno będzie na przedstawienie Biskupów przyjmować do Akademii Duchownéj kleryków na koszt prywatny, nie innych jednak, jak usposobionych w Seminaryach dyecezyalnych, i nie inaczéj, jak z pomieszczeniem ich

Семинаріяхъ, и не иначе, какъ съ помѣщеніемъ ихъ въ самомъ заведеніи и съ обязательствомъ съ ихъ стороны подчиняться всѣмъ предписаннымъ для Академіи правиламъ.

§ 5.

Къ слушанію лекцій въ Духовной Академіи, безъ обязанности жить въ этомъ заведеніи, допускаются только клирики монашествующихъ Орденовъ; но и они до полученія дозволенія посѣщать лекціи и до поступленія въ число воспитанниковъ, должны прежде представить нужныя доказательства въ томъ, что они достаточно приготовлены къ слушанію наукъ, а также поручительство Настоятеля монастыря, въ коемъ имѣютъ жительство, въ томъ, что будутъ состоять всегда подъ надлежащимъ надзоромъ. При томъ они также обязаны строго соблюдать предписанныя для Академіи правила.

§ 6.

При Академіи состоятъ: Ректоръ, Вице-Ректоръ (или Инспекторъ), семь Профессоровъ Богословскихъ наукъ, четыре Профессора наукъ вспомогательныхъ, два Лектора и Провизоръ (Экономъ). Въ помощь Вице-Ректору полагается при Академіи Духовникъ, назначаемый Академическимъ Правленіемъ.

§ 7.

Управленіе Академіею, подъ наблюденіемъ Главнаго Директора Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Предсѣдательствующаго вмѣстѣ съ тѣмъ въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія, поручается Академическому Правленію, состоящему подъ руководствомъ Архіепископа.

ГЛАВА II.

О составѣ Академическаго Правленія и Совѣта Академіи, а равно о порядкѣ дѣйствій оныхъ.

§ 8.

Академическое Правленіе состоитъ изъ Варшавскаго Архіепископа, какъ Предсѣдателя, а въ случаѣ незамѣщенія Архіепископской Каѳедры, изъ Администратора Варшавской Архіепархіи, изъ Духовнаго Члена, командированнаго отъ Совѣта Народнаго Просвѣщенія, также изъ двухъ избранныхъ

w Zakładzie i zobowiązaniem poddania się wszystkim tegoż Zakładu urządzeniom.

§ 5.

Bez obowiązku mieszkania w Zakładzie, mogą uczęszczać na naukę do Akademii Duchownéj tylko klerycy Zgromadzeń Zakonnych; lecz i ci, nim pozwolenie do uczęszczania otrzymają i w poczet uczniów zapisani zostaną, winni są poprzednio udowodnić potrzebne do słuchania kursów kwalifikacye, złożyć zaręczenie od jednego z Przełożonych klasztorów, w których mają mieszkanie, iż zawsze pod przyzwoitym dozorem zostawać będą, i ściśle stosować się do urządzeń Akademii.

§ 6.

Do składu Akademii należą: Rektor, Vice-Rektor (czyli Inspektor), siedmiu Professorów do nauk Teologicznych, czterech do nauk pomocniczych, dwóch Lektorów i Prowizor. Miéć także będzie Akademia, w pomoc Vice-Rektorowi, Ojca Duchownego, czyli Spowiednika, którego Zwierzchność Akademii mianuje.

§ 7.

Ster Akademii, pod nadzorem Dyrektora Głównego Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, jako razem Prezydującego w Radzie Wychowania Publicznego, porucza się Zwierzchności Akademickiéj, zostającéj pod przewodnictwem Arcybiskupa.

ROZDZIAŁ II.

O składzie Zwierzchności Akademii, o składzie Rady Akademii, i porządku jéj czynności.

§ 8.

Zwierzchność Akademii składać się będzie: z Arcybiskupa Warszawskiego, jako Prezesa, lub, w czasie osieroconéj Stolicy Arcybiskupiéj, z Administratora Archidyecezyi, z Członka Duchownego delegowanego z Rady Wychowania Publicznego, tudzież

Архіепископомъ Членовъ Варшавскаго Митрополитальнаго Капитула и однаго изъ Духовныхъ Ассесоровъ, состоящихъ при Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія. Всѣ эти Члены имѣютъ голосъ совѣщательный. Для вящщаго ручательства въ томъ, что воспитаніе духовнаго юношества получаетъ надлежащее и согласное съ видами Правительства направленіе, въ засѣданіяхъ Академическаго Правленія присутствуетъ также Свѣтскій Членъ, пользующійся полнымъ довѣріемъ Правительства, избираемый въ сію должность Главнымъ Директоромъ, Предсѣдательствующимъ въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія изъ Членовъ Совѣта Народнаго Просвѣщенія, исповѣдующихъ Римско-Католическую вѣру. Свѣтскій Членъ имѣетъ голосъ рѣшительный, но не останавливаетъ исполненія состоявшагося рѣшенія, а только доноситъ объ ономъ, равно какъ и о каждомъ важнѣйшемъ случаѣ, непосредственно Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, отъ котораго и получаетъ подробную о своихъ при Академіи обязанностяхъ инструкцію.

§ 9.

Для внутренняго управленія Академіею по учебной, нравственно-наблюдательной и хозяйственной частямъ, а также для сношеній оной съ Академическимъ Правленіемъ и посредствомъ онаго съ Епархіальными Епископами и мѣстными властями, находится при Академіи Совѣтъ, который, подъ предсѣдательствомъ Ректора, состоитъ изъ Вице-Ректора и трехъ избранныхъ Профессоровъ Богословскихъ наукъ.

§ 10.

Въ должность Ректора избирается духовное лицо, имѣющее ученую степень по Богословію или по крайней мѣрѣ доказавшее основательныя познанія въ Богословскихъ наукахъ, а главнѣйше—проникнутое духомъ благочестія и усердіемъ въ исполненіи своихъ обязанностей, словомъ—лицо, котораго умъ и характеръ соединяли бы въ себѣ, по возможности, нравственныя и ученыя качества, соотвѣтствующія сему трудному призванію.

z dwóch Członków Kapituły Metropolitalnéj Warszawskiéj, przez Arcybiskupa wybranych, i jednego z Assessorów Duchownych przy Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego. Ci wszyscy Członkowie mają głos doradczy. Dla tém pewniejszéj rękojmi, że wychowanie młodzieży duchownéj bierze kierunek właściwy i zgodny z życzeniami Rządu, na posiedzeniach Zwierzchności Akademickiéj zasiadać także będzie Członek Świecki, zupełne zaufanie Rządu posiadający, przez Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, z Członków Rady Wychowania Publicznego wyznania katolickiego, wybrany. Ten Członek świecki ma głos stanowczy, nie wstrzymuje jednak wykonania zapadłéj decyzyi, donosi tylko o takowéj, podobnie jak o każdém ważniejszém zdarzeniu, bezpośrednio Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, i od którego też odbiera szczegółową instrukcyę co do obowiązków swoich przy Akademii.

§ 9.

Do wewnętrznego kierunku, tak naukowego i obyczajowego, jako i gospodarczego w Akademii, tudzież utrzymywania jéj stosunków z Zwierzchnością Akademii, a przez nią z Biskupami Dyecezyalnemi i władzami krajowémi, ustanawia się Rada wewnętrzna Akademii, którą składają: Rektor w niéj prezydujący, Vice-Rektor, i trzech wybranych Professorów nauk Teologicznych.

§ 10.

Na urząd Rektora wybiera się Kapłan, posiadający stopień naukowy w Teologii, a przynajmniéj gruntowną wiadomość nauk Teologicznych, należycie udowodnioną, nadewszystko zaś pełen ducha pobożności i gorliwości w pełnieniu swych obowiązków, słowem mąż, którego umysł i charakter duszy połącza w sobie ile można moralne i naukowe przymioty, temu trudnemu powołaniu odpowiadające.

§ 11.

Въ случаѣ открытія вакансіи на должность Ректора, Академическое Правленіе предлагаетъ каждому Епархіальному Епископу представить съ своей стороны изъ Священниковъ своей Епархіи однаго кандидата, котораго онъ признаетъ наиболѣе способнымъ къ занятію сказанной должности, съ приложеніемъ о достоинствѣ его несомнѣнныхъ доказательствъ.

Тѣмъ же правиломъ руководствоваться будетъ Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія при опредѣленіи перваго Ректора.

§ 12.

Академическое Правленіе изъ числа всѣхъ предложенныхъ ему Епархіальныхъ Священниковъ, равно какъ изъ среды Духовныхъ Профессоровъ Богословскихъ наукъ въ Варшавской Академіи, избираетъ двухъ кандидатовъ, коихъ по совѣсти признаетъ достойнѣйшими и, чрезъ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія, представляетъ на выборъ и Высочайшее утвержденіе.

§ 13.

Въ должность Вице-Ректора Академическое Правленіе избираетъ Священника, въ возможномъ совершенствѣ обладающаго качествами, необходимыми для нравственнаго руководствованія духовнымъ юношествомъ, и представляетъ на утвержденіе Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 14.

Въ кратковременное отсутствіе Ректора, заступаетъ его мѣсто Вице-Ректоръ; на время же болѣе продолжительное Академическое Правленіе избираетъ къ исправленію должности Ректора соотвѣтственное лицо и представляетъ на утвержденіе Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 15.

Прочіе три Члена Совѣта избираются Академическимъ Правленіемъ изъ Профессоровъ Богословскихъ наукъ и утверждаются Главнымъ Директоромъ.

§ 11.

W razie zawakowania posady Rektora, Zwierzchność Akademii wzywa wszystkich Biskupów Dyecezyalnych, ażeby każdy z swéj strony podał jednego kandydata z Kapłanów swéj Dyecezyi, którego najzdolniejszym do odpowiedzenia godnie temu stopniowi uzna, z załączeniem niewątpliwych dowodów jego kwalifikacyi.

Zasady téj trzymać się będzie Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, w mianowaniu pierwszego Rektora.

§ 12.

Zwierzchność Akademii, z całkowitéj liczby proponowanych sobie Kapłanów z Dyecezyi, jako też z grona Duchownych Professorów nauk Teologicznych w Akademii Warszawskiéj, wybiera dwóch kandydatów, których sumiennie celującemi nad innych kwalifikacyą osądziła, i, przez Dyrektora Głównego Prezydującego w Radzie Wychowania Publicznego, do wyboru i Najwyższego zatwierdzenia przedstawia.

§ 13.

Na Vice-Rektora wybiera Zwierzchność Akademii Kapłana, posiadającego w stopniu znamienitym przymioty, kierunkowi obyczajowemu duchownéj młodzieży odpowiadające, a Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego potwierdza.

§ 14.

W czasie chwilowéj nieobecności Rektora, zastępuje go Vice-Rektor; na czas dłuższy Zwierzchność Akademii wybiera Zastępcę i przedstawia Dyrektorowi Głównemu w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, na zatwierdzenie.

§ 15.

Trzech innych Członków Rady wybiera Zwierzchność Akademii z pomiędzy Professorów nauk Teologicznych, a Dyrektor Główny zatwierdza.

§ 16.

Смотря по удобству, Совѣтъ назначаетъ Провизора изъ лицъ духовныхъ или свѣтскихъ, съ утвержденія Академическаго Правленія. Провизоръ участвуетъ въ засѣданіяхъ Совѣта, но только по предметамъ, касающимся хозяйственнаго управленія и при томъ съ голосомъ совѣщательнымъ.

§ 17.

Академія имѣетъ собственную печать и для производства дѣлъ канцелярію, состоящую изъ Секретаря и потребнаго числа Писцовъ.

Все дѣлопроизводство Совѣта Академіи ведется на польскомъ языкѣ; одни лишь дипломы на ученыя степени пишутся на латинскомъ языкѣ.

§ 18.

Обыкновенныя засѣданія Совѣта бываютъ одинъ разъ въ недѣлю; въ случаѣ же надобности, назначаются Ректоромъ чрезвычайныя засѣданія.

§ 19.

Дѣла въ засѣданіяхъ Совѣта рѣшаются по большинству голосовъ. При равенствѣ голосовъ, голосъ Ректора даетъ перевѣсъ. Въ случаѣ, еслибы Ректоръ замѣтилъ, что большинство голосовъ клонится къ рѣшенію, противному духу существующихъ постановленій и цѣли заведенія, то онъ въ правѣ остановить такое рѣшеніе и обязанъ немедленно представить дѣло на разсмотрѣніе Академическаго Правленія.

§ 20.

Вѣдѣнію Совѣта Академіи подлежатъ слѣдующіе предметы:

1) повѣрка документовъ при пріемѣ въ Академію Епархіальныхъ воспитанниковъ; испытаніе клириковъ, желающихъ обучаться въ Академіи на собственномъ иждивеніи, а также тѣхъ, которымъ, на основаніи § 5 Устава, дозволяется посѣщать Академическія лекціи;

2) составленіе отмѣтокъ для рапортовъ, кои Совѣтъ по полугодіямъ представляетъ подлежащему Епархіальному Епископу объ успѣхахъ въ наукахъ воспитанниковъ изъ его Епархіи, равно о требуемыхъ отъ лицъ духовнаго званія поведеніи и качествахъ сихъ воспитанниковъ; также письменныя сноше-

§ 16.

Prowizora mianuje Rada z osób bądź duchownych, bądź świeckich, w miarę uznanéj dogodności, a potwierdza Zwierzchność Akademii. Prowizor należy do obrad Rady tylko w przedmiotach tyczących się zarządu gospodarczego, i to z głosem doradczym.

§ 17.

Akademia ma własną pieczęć i Kancellaryę do prowadzenia swoich czynności, złożoną z Sekretarza i potrzebnéj liczby Kancellistów.

Wszystkie czynności Rady Akademii, odbywają się w języku polskim, same tylko dyplomata na stopnie uczone pisane będą w języku łacińskim.

§ 18.

Rada miewa zwyczajne posiedzenia raz na tydzień; stosownie do potrzeby, Rektor może zwoływać posiedzenia nadzwyczajne.

§ 19.

Interessa na posiedzeniach Rady decydują się większością głosów. W razie równości zdań, głos Rektora stanowi. Gdyby jednak Rektor uznawał, iż większość głosów skłania się ku decyzyi przeciwnéj duchowi ustaw i Instytutu, wolno mu jest tęż decyzyę wstrzymać, z obowiązkiem podania natychmiast przedmiotu pod rozpoznanie Zwierzchności Akademii.

§ 20.

Do Rady Akademii należą predmioty następujące:

1) Sprawdzanie dowodów kwalifikacyjnych w przyjmowaniu do Akademii alumnów dyecezyalnych, examinowanie kleryków mających się kształcić o własnym koszcie w Akademii; tudzież tych, którym na mocy § 5-go wolno jest na kursa w niéj dawane uczęszczać;

2) Stanowienie zdań do rapportów, jakie Rada co pół roku przesyła każdemu Biskupowi Dyecezyalnemu, o alumnach w jego Dyecezyi, co do ich postępów w nauce i cnotach, powołaniu duchownemu odpowiednich, tudzież porozumiewanie się z Biskupa-

нія съ Епископами о томъ, къ какого рода должностямъ воспитанники сіи, по окончаніи курса наукъ, должны быть въ особенности предназначаемы;

3) выдача свидѣтельствъ воспитанникамъ, оставляющимъ Академію;

4) разсмотрѣніе и рѣшеніе дѣлъ о проступкахъ воспитанниковъ, влекущихъ за собою исключеніе изъ Академіи, или такихъ, которые Ректоръ признаетъ нужнымъ внести въ Совѣтъ на коллегіальное разрѣшеніе. О каждомъ такомъ дѣлѣ должно быть донесено Главному Директору.

Состоявшееся въ Совѣтѣ рѣшеніе, для полученія законной силы, должно быть разсмотрѣно и утверждено Академическимъ Правленіемъ, которое немедленно доноситъ о томъ, съ объясненіемъ обстоятельствъ дѣла, Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія;

5) разбирательство и рѣшеніе споровъ между лицами, принадлежащими къ Академіи, и представленіе Академическому Правленію такихъ дѣлъ, которыя не могутъ быть рѣшены въ Совѣтѣ;

6) представленіе составленныхъ Профессорами конспектовъ преподаванія на утвержденіе Академическаго Правленія;

7) составленіе годичныхъ отчетовъ о состояніи заведенія, и представленіе оныхъ Академическому Правленію;

8) повѣрка отчетовъ о приходѣ и расходѣ суммъ, предварительно представленія таковыхъ Академическому Правленію;

9) представленіе Академическому Правленію о всѣхъ потребностяхъ, касающихся благоустройства и преуспѣянія заведенія, увеличенія библіотеки и т. п.;

10) устраненіе затрудненій и изысканіе средствъ къ постепенному улучшенію заведенія;

11) изложеніе мнѣнія по дѣламъ, препровождаемымъ Академическимъ Правленіемъ на заключеніе Совѣта, въ каковомъ случаѣ должны быть приглашаемы въ засѣданіе всѣ Профессоры.

Журналъ каждаго засѣданія, составляемый Секретаремъ Совѣта, подписывается всѣми его Членами.

Каждому Члену, несогласному съ состоявшимся рѣшеніемъ по предметамъ особенной важности, дозволяется изложить свое мнѣніе въ журналѣ.

mi, względem rodzaju obowiązków, do których alumni ich Dyecezyi, po ukończeniu kursu Akademickiego, w szczególności usposobionemi być mają;

3) Wydawanie zaświadczeń alumnom opuszczającym Akademią;

4) Instrukcya spraw i sąd alumnów, o przestępstwach pociągających za sobą exkluzyą z Akademii, lub takich, które Rektor uzna za potrzebę wnieść na Radę, w celu kollegialnego ich osądzenia; o każdém przestępstwie takiém ma być doniesionėm Dyrektorowi Głównemu.

Wyrok zaś exekucyi, przez Radę wydany, ażeby był stanowczym, rozpoznanym i zatwierdzonym być winien przez Zwierzchność Akademii, która o tém Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Radzie Wychowania Publicznego niewłocznie z wyłuszczeniem powodów donosi;

5) Rozpoznawanie i rozsądzanie sporów pomiędzy osobami należącemi do składu Akademii, i przedstawianie Zwierzchności Akademii takich, które się w Radzie załatwić nie dadzą;

6) Przedstawianie ułożonego przez zgromadzenie Professorów rozkładu nauk do zatwierdzenia Zwierzchności Akademii;

7) Układanie rapportów rocznych, o stanie Instytutu, i przesyłanie takowych do Zwierzchności Akademii;

8) Roztrząsanie rachunków wpływów i wydatków, nim takowe rachunki Zwierzchności Akademii przesłane zostaną;

9) Przedstawianie Zwierzchności Akademii wszelkich potrzeb, tyczących się porządku i postępu zakładu, pomnożenia biblioteki i t. d.;

10) Usuwanie przeszkód i obmyślanie środków, do coraz większego postępu Instytutu;

11) Dawanie zdania w przedmiotach do opinii Rady przez Zwierzchność Akademii przesyłanych, w takim razie wszyscy Professorowie na posiedzenie wzywanemi być powinni.

Protokół każdego posiedzenia, który przez Sekretarza Rady prowadzonym będzie, podpisują wszyscy jéj Członkowie.

W przedmiotach ważnych, wolno jest każdemu z Członków Rady rozpisać się w protokóle, gdy zapadnie decyzya, zdaniu jego przeciwna.

Журналъ каждаго засѣданія Совѣта сообщается въ перечнѣ (т. е. въ видѣ меморіи) Архіепископу или Администратору Архіепархіи; тѣ же журналы, въ которыхъ изложены особыя мнѣнія Членовъ, представляются въ полномъ видѣ Академическому Правленію, которое и рѣшаетъ подлежащіе сомнѣнію вопросы, немедленно донося о томъ Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія.

§ 21.

Подъ начальствомъ Ректора состоятъ всѣ чины Академіи и всѣ части внутренняго управленія; онъ обязанъ наблюдать за дѣйствіями каждаго чина, требовать отъ него отчета и совѣтомъ, поощреніемъ, похвалою или замѣчаніемъ и внушеніемъ вести къ дѣятельному и надлежащему исполненію обязанностей.

§ 22.

Во всѣхъ дѣлахъ, рѣшеніе коихъ не превышаетъ власти Ректора, онъ рѣшаетъ жалобы, заботится о прекращеніи раздоровъ, разбираетъ споры или, въ случаѣ надобности и важности предмета, вноситъ о томъ въ Совѣтъ Академіи.

§ 23.

Замѣтивъ безпорядокъ или упущеніе по какой либо части управленія, Ректоръ немедленно обращаетъ вниманіе виновныхъ лицъ на ихъ обязанности и указываетъ на средства къ исправленію упущеній, въ случаѣ же недѣйствительности двукратныхъ словесныхъ замѣчаній, вноситъ о томъ въ засѣданіе Совѣта, для представленія Академическому Правленію.

ГЛАВА III

О Профессорахъ и Лекторахъ.

§ 24.

Профессоръ русской словесности и Лекторы французскаго и нѣмецкаго языковъ могутъ быть избираемы изъ свѣтскихъ лицъ; Профессоры же другихъ предметовъ избираются изъ лицъ духовныхъ. При одинаковыхъ качествахъ, преимущество въ выборѣ Профессоровъ дается лицамъ, имѣющимъ ученыя степени.

§ 25.

Профессоры и Лекторы избираются Академическимъ Прав-

Protokół każdego posiedzenia Rady, summarycznie kommunikuje się do wiadomości Arcybiskupowi, lub Administratorowi Archidyecezyi; te zaś protokóły, w których zaszło votum separatum, przedstawiają się w całéj osnowie Zwierzchności Akademii, która rozstrzygając przedmioty ulegające wątpliwości, o tém Dyrektorowi Głównemu, Prezydującemu w Radzie Wychowania Publicznego, niezwłocznie donosi.

§ 21.

Pod zwierzchnictwem Rektora zostają wszyscy urzędnicy Akademii i wszystkie wydziały wewnętrznego zarządu; ma on obowiązek dostrzegać czynności każdego urzędnika, wymagać od niego zdania sprawy, i prowadzić do czynnego i należytego pełnienia obowiązków radą swoją, zachętą, pochwałą, lub przestrogą i napomnieniem.

§ 22.

We wszystkich rzeczach, których rozwiązanie władzy jego nie przechodzi, załatwia skargi, stara się godzić niesnaski, roztrząsa spory, albo, według potrzeby i ważności interessu, wnosi go na Radę Akademii.

§ 23.

Gdy Rektor dostrzeże nieporządek lub zaniedbanie w jakiéjkolwiek części działań Akademii, zwraca natychmiast uwagę osób na ich obowiązki, wskazuje im środki sprostowania uchybień; w przypadku zaś nieskuteczności dwukrotnych słownych napomnień, wnosi przedmiot na posiedzenie Rady, w celu przełożenia go Zwierzchności Akademii.

ROZDZIAŁ III.

O Professorach i Lektorach.

§ 24.

Professor literatury rossyjskiéj i Lektorowie języków francuzkiego i niemieckiego, wybieranemi być mogą z osób świeckich; Professorowie zaś innych przedmiotów wybierają się z duchownych.

Przy innych równych kwalifikacyach, w wyborze na Professorów, pierwszeństwo służy osobom, mającym stopnie naukowe.

§ 25.

Professorów i Lektorów wybiera Zwierzchność Akademii,

леніемъ и утверждаются Главнымъ Директоромъ, Председательствующимъ въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія.

§ 26.

Къ избранію Профессоровъ Академическое Правленіе приступаетъ на основаніи положительныхъ свѣдѣній объ ихъ познаніяхъ, способностяхъ и нравственности. Отъ лицъ же, неизвѣстныхъ ни по своимъ сочиненіямъ, ни по успѣшному преподаванію въ одномъ изъ высшихъ учебныхъ заведеній, требуется представленіе диссертаціи на заданную тему по предметамъ, которые они имѣютъ излагать въ Академіи. Сверхъ того, они обязаны прочитать пробныя лекціи.

§ 27.

Если соискатели Профессорскихъ мѣстъ не имѣютъ высшихъ ученыхъ степеней, соотвѣтственныхъ должности, которую желаютъ занять, или окажутся не довольно опытными въ преподаваніи, Академія же не имѣетъ другихъ кандидатовъ, то Академическое Правленіе, съ разрѣшенія Совѣта Народнаго Просвѣщенія, можетъ поручить имъ временно преподаваніе лекцій, съ званіемъ заступающихъ мѣсто Профессоровъ или Адъюнктовъ и съ назначеніемъ имъ соотвѣтственнаго жалованья.

§ 28.

Духовные Профессоры Академіи, сверхъ права на полученіе пенсіи, наравнѣ съ другими Профессорами въ Царствѣ Польскомъ, могутъ, по мѣрѣ своихъ заслугъ въ той же Академіи, быть представляемы къ другимъ наградамъ и повышеніямъ въ духовной іерархіи.

ГЛАВА IV.

О пріемѣ и выпускѣ воспитанниковъ.

§ 29.

Въ началѣ каждаго академическаго года, Академическое Правленіе, согласно положенному особымъ распоряженіемъ распредѣленію по Епархіямъ, приглашаетъ Епархіальныя власти къ представленію кандидатовъ на вакантныя казеннокоштныя мѣста.

Присланные Епархіальнымъ начальствомъ кандидаты

a Dyrektor Główny, Prezydujący w Radzie Wychowania Publicznego, potwierdza.

§ 26.

Do wyboru Professorów, Zwierzchność Akademii przystępuje na zasadzie wiadomości pewnych, o ich nauce, zdatności i moralności. Od tych, którzy nie są znani z dzieł swoich, lub z pożytecznego dawania lekcyj w jakim wyższym naukowym zakładzie, wymaga złożenia rozpraw w materyi danéj, napisanych stosownie do przedmiotów, które ubiegający się ma wykładać w Akademii, i nadto jeszcze okazania próby w dawaniu lekcyj.

§ 27.

Jeżeli ubiegający się o miejsce Professorów nie posiadają wyższych stopni naukowych, odpowiadających obowiązkom, do których powołanemi być pragną, albo nie dosyć jeszcze okażą wprawy w dawaniu lekcyj, a Akademia nie ma innych kandydatów, wtenczas Zwierzchność Akademii, za dozwoleniem Rady Wychowania Publicznego, może im poruczyć tymczasowe dawanie lekcyj, z tytułem Zastępców Professorów, lub Adjunktów, z oznaczeniem im odpowiedniéj płacy.

§ 28.

Professorowie Duchowni w Akademii, prócz prawa do emerytury wspólnego innym Professorom krajowym, mają nadto prawo, w miarę swoich zasług nauczycielskich w tejże Akademii, do innych nagród i promocyj duchownych.

ROZDZIAŁ IV.

O przyjmowaniu i wyjściu alumnów.

§ 29.

Z początkiem każdego roku naukowego, Zwierzchność Akademii, stosownie do rozkładu na Dyecezye, osobném rozporządzeniem oznaczonego, wzywa Władze Dyecezyalne o przedstawienie kandydatów na miejsca funduszowe wakujące.

Nadesłani przez Władze Dyecezyalne kandydaci, zgłaszają się

являются въ Академическое Правленіе и представляютъ потребные документы.

Академическое Правленіе, по сношенію съ Академическимъ Совѣтомъ на счетъ способностей кандидатовъ и удовлетворительности представленныхъ ими документовъ, удостоиваетъ ихъ пріема въ заведеніе и немедленно доноситъ о томъ Совѣту Народнаго Просвѣщенія, съ приложеніемъ именнаго списка принятыхъ кандидатовъ и съ присовокупленіемъ свѣдѣній о каждомъ кандидатѣ относительно его способностей и другихъ условій, требуемыхъ для пріема.

§ 30.

Воспитанники, не имѣющіе качествъ, необходимыхъ для духовнаго званія, либо замѣченные въ дурномъ поведеніи, либо же одержимые неизлечимою болѣзнію, или, наконецъ, оказавшіеся совершенно неспособными къ высшему образованію, исключаются изъ Академіи до окончанія въ ней курса наукъ. Казеннокоштные воспитанники, по собственному желанію оставляющіе Академію, обязаны возвратить издержки, употребленныя на ихъ содержаніе.

§ 31.

По окончаніи предписаннаго курса наукъ въ Академіи, воспитанники возвращаются въ тѣ Епархіи, изъ коихъ прибыли, и будутъ исполнять тамъ тѣ обязанности, какія, согласно существующимъ правиламъ, будутъ имъ указаны Епархіальнымъ начальствомъ, если только, по какой либо особенной надобности, Академическое Правленіе, по сношенію съ Епархіальными Епископами, не дастъ имъ другаго назначенія.

§ 32.

Воспитанники, при выпускѣ изъ заведенія, получаютъ отъ Совѣта Академіи, за подписью Ректора, свидѣтельства, въ которыхъ прописываются: имя и фамилія воспитанника, его лѣта, происхожденіе, время поступленія въ Академію, способности и успѣхи въ наукахъ, а также поведеніе и ученая степень, полученная воспитанникомъ. Такія свидѣтельства утверждаются Академическимъ Правленіемъ.

ГЛАВА V.

Объ управленіи учебною частію.

§ 33.

Курсъ наукъ въ Академіи продолжается четыре года.

do Zwierzchności Akademii i składają potrzebne dowody.

Zwierzchność Akademii, po zniesieniu się z Radą Akademii we względzie kwalifikacyi, stanowi o ich przyjęciu do Instytutu, o tém Radzie Wychowania Publicznego niezwłocznie donosi, iz dołączeniem listy imiennéj i wiadomości o kwalifikacyi każdego kandydata.

§ 30.

Przed ukończeniem kursu nauk w Akademii, oddalonemi będą alumni, w braku przymiotów potrzebnych do powołania duchownego, w przypadku skażenia obyczajów, nieuleczonych chorób, lub wreszcie zupełnéj do wyższego udoskonalenia w naukach niezdatności. Alumni, opuszczający Instytut z własnéj woli, obowiązani są zwrócić koszta, na ich utrzymanie wyłożone.

§ 31.

Po ukończeniu przepisanego kursu nauk w Akademii, alumni powracają do tych Dyecezyj, z których przybyli, i pełnić będą obowiązki, jakie im, stosownie do przepisów istniejących, Władze Dyecezyalne wskażą, jeżeli, dla nadzwyczajnéj jakiéj potrzeby, Zwierzchność Akademii, za porozumieniem się z Biskupem Dyecezyalnym, nie wskaże im innego przeznaczenia.

§ 32.

Alumni, przy wyjściu z Instytutu, otrzymują od Rady Akademii świadectwa z podpisem Rektora, w których wyrażone będą: imię i nazwisko alumna, jego wiek, pochodzenie, czas wejścia do Akademii, okazane zdolności i postęp w naukach, tudzież sprawowanie się obyczajowe, i stopień uczony, przez alumna otrzymany. Takie świadectwa potwierdza Zwierzchność Akademii.

ROZDZIAŁ V.

O zarządzie pod względem naukowym.

§ 33.

Kursa nauk w Akademii trwają lat cztery.

§ 34.

Воспитанникъ, по окончаніи курса наукъ и полученіи степени Студента, можетъ, по желанію Епископа своей Епархіи, остаться въ Академіи на пятый годъ на казенномъ содержаніи, для пополненія свѣдѣній по особой какой либо части наукъ, но въ случаяхъ и порядкомъ, кои будутъ опредѣлены особымъ внутреннимъ учрежденіемъ.

§ 35.

Всѣ Богословскія науки, кромѣ пастырскаго Богословія и гомелетики, преподаются на латинскомъ языкѣ.

§ 36.

Въ Варшавской Римско-Католической Духовной Академіи полагаются слѣдующія каѳедры:

1) герменевтики, археологіи, введенія въ книги Ветхаго Завѣта и еврейскаго языка;

2) герменевтики, введенія въ книги Новаго Завѣта и греческаго языка;

3) толкованія Священнаго Писанія;

4) догматическаго Богословія;

5) нравственнаго и пастырскаго Богословія;

6) церковнаго права;

7) исторіи Ветхаго и Новаго Завѣта, вмѣстѣ съ очеркомъ всеобщей исторіи и исторіи церковной;

8) патрологіи, также теоретической и практической гомелетики, Профессоръ которой преподаетъ вмѣстѣ съ тѣмъ высшій курсъ польской словесности и ея исторіи, на сколько она относится къ духовному краснорѣчію;

9) философіи и ея исторіи;

10) латинской и греческой словесности;

11) русскаго языка и словесности.

Сверхъ того, преподаются французскій и нѣмецкій языки.

Во внутреннемъ устройствѣ Академіи должно быть Правленіемъ оной опредѣлено, чтобы воспитанники были постоянно упражняемы въ церковномъ пѣніи и обрядахъ.

§ 37.

Всѣ Профессоры и Лекторы Академіи, предъ началомъ курса представляютъ Ректору конспекты или программы, обозначая въ оныхъ подробно:

§ 34.

Alumn, po ukończeniu kursu nauk i dostąpieniu stopnia Studenta, stosownie do żądania Biskupa właściwéj Dyecezyi, może pozostać w Instytucie na koszcie rządowym przez rok piąty, dla uzupełnienia wiadomości, w szczególnym jakowym oddziale naukowym, a to w przypadkach i porządku, jakie oddzielném wewnętrzném urządzeniem będą przepisane.

§ 35.

Wszystkie nauki teologiczne, prócz teologii pastoralnéj i homiletyki, wykładają się w języku łacińskim.

§ 36.

W Warszawskiéj Rzymsko-Katolickiej Duchownéj Akademii, ustanawiają się następujące katedry:

1) Hermeneutyki, archeologii biblijnéj, introdukcyi do ksiąg starego testamentu i języka hebrajskiego;

2) Hermeneutyki, introdukcyi do ksiąg nowego testamentu i języka greckiego;

3) Wykład pisma świętego;

4) Teologii dogmatycznéj;

5) Teologii moralnéj i pastoralnéj;

6) Prawa kościelnego;

7) Historyi starego i nowego testamentu, łącznie z rysem historyi powszechnéj i historyi kościelnéj;

8) Patrologii, tudzież teoretycznéj i praktycznéj homiletyki, któréj Professor daje razem kurs wyższy literatury polskiéj i jéj historyą, o ile się ta stosuje do wymowy kaznodziejskiéj;

9) Filozofii i jéj historyi;

10) Literatury łacińskiej i greckiéj;

11) Języka i literatury rossyjskiéj;

nadto dawane będą lekcye języka francuzkiego i niemieckiego;

Zwierzchność Akademii w urządzeniu wewnętrzném zastrzeże, ażeby uczniowie w nauce kantu i obrządkach kościelnych byli ciągle ćwiczeni.

§ 37.

Wszyscy Professorowie i Lektorowie Akademii, przed otwarciem kursu, składają Rektorowi prospekta, czyli programmata wymieniając w nich po szczególe:

1) тѣ части науки, которыя будутъ преподавать въ теченіе года;

2) время продолженія и окончанія преподаванія каждой главной части;

3) какихъ авторовъ они намѣрены принять въ руководство и какими учебными пособіями будутъ пользоваться, какъ они сами, такъ и ихъ слушатели.

Составленные такимъ образомъ конспекты, по разсмотрѣніи оныхъ Совѣтомъ Академіи, представляются, вмѣстѣ съ его замѣчаніями, Академическому Правленію, которое просматриваетъ ихъ, исправляетъ въ случаѣ надобности, утверждаетъ и возвращаетъ преподавателямъ къ исполненію. Копіи съ таковыхъ конспектовъ представляются на утвержденіе Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія.

§ 38.

Ректоръ Академіи непосредственно наблюдаетъ за успѣхами въ наукахъ воспитанниковъ, и съ этою цѣлью не только посѣщаетъ лекціи, но и слѣдитъ за домашними занятіями воспитанниковъ, стараясь отвращать замѣченное въ нихъ нерадѣніе.

§ 39.

Ректоръ обязанъ строго наблюдать, чтобы науки преподавались Профессорами и Лекторами надлежащимъ образомъ и въ благонамѣренномъ духѣ. Еслибы же въ преподаваніи замѣчены имъ были какія либо превратныя начала и мнѣнія онъ обязанъ немедленно, подъ личною отвѣтственностію, представить замѣчанія свои по сему предмету Совѣту Академіи, а въ случаѣ надобности — Правленію оной, для благовременнаго принятія мѣръ къ прекращенію зла.

§ 40.

Преподаватели съ своей стороны, коль скоро замѣтятъ нерадѣніе воспитанниковъ, немедленно доносятъ о томъ Ректору.

§ 41.

Каждый мѣсяцъ должны происходить изустныя и письменныя упражненія; подробныя правила по сему предмету опредѣлитъ внутреннимъ учрежденіемъ Правленіе Академіи.

§ 42.

Для болѣе вѣрной оцѣнки успѣховъ учащихся, устано-

1) te części nauki, które w ciągu roku dawać mają;

2) czas trwania i ukończenia wykładu każdéj części głównéj;

3) których autorów trzymać się mają zamiar, i zkąd będą czerpać pomoce naukowe, dla siebie i uczniów.

Tym sposobem ułożone prospekta, po przejrzeniu przez Radę Akademicką, poddają się razem z jéj uwagami Zwierzchności Akademickiéj, która je przegląda, prostuje, jeżeli tego widzi potrzebę, potwierdza i zwraca uczącym do wykonania; kopije takich prospektów przesyłać się mają Dyrektorowi Głównemu, Prezydującemu w Radzie Wychowania Publicznego, na zatwierdzenie.

§ 38.

Rektor Akademii ma bezpośredni dozór nad uczniami co do postępów w naukach, tym celem odwiedza ich nie tylko na lekcyach, ale i w czasie domowych zatrudnień, zaradzając dostrzeżonemu zaniedbaniu.

§ 39.

Rektor obowiązany jest ściśle czuwać, aby Professorowie i Lektorowie Akademii trzymali się porządnego i z dobrym duchem zgodnego sposobu uczenia. W razie zaś, gdyby dostrzegł, iż do wykładu nauk przez nich dawanych, wciskają się błędne jakie zasady i zdania, winien natychmiast, pod osobistą odpowiedzialnością, uwagi swoje w tym względzie przełożyć Radzie Akademii, a w razie potrzeby, Zwierzchności Akademii, w celu wczesnego obmyślenia środków przeciw złemu.

§ 40.

Uczący ze swéj strony, skoro dostrzegą opieszałość alumnów, donoszą o tém niezwłocznie Rektorowi.

§ 41.

Mają się co miesiąc odbywać ćwiczenia ustne i na piśmie; sposób w téj mierze Zwierzchność Akademii wewnętrznem urządzeniem oznaczy.

§ 42.

Dla pewniejszego ocenienia postępu uczniów ustanawiają się

вляются испытанія: частныя полугодичныя, общія годичныя и окончательныя изъ полнаго курса. На частныхъ испытаніяхъ, на которыхъ каждый учащійся порознь испытывается въ пройденныхъ имъ предметахъ, присутствуетъ Ректоръ или одинъ изъ Членовъ Академическаго Совѣта. Общія годичныя испытанія всѣхъ вмѣстѣ учащихся по каждому пройденному ими предмету, производятся въ присутствіи Архіепископа или Члена, командированнаго Правленіемъ Академіи, Членовъ Совѣта, Профессоровъ и другихъ преподавателей. На выпускныя, по окончаніи полнаго курса, испытанія Академическое Правленіе приглашаетъ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, и другія почетныя лица.

§ 43.

По окончаніи полугодичнаго испытанія, Совѣтъ Академіи, основываясь на мнѣніи Профессоровъ, опредѣляетъ степени успѣховъ въ наукахъ каждаго воспитанника и записываетъ оныя въ особую на сей предметъ заведенную книгу.

§ 44.

Совѣтъ Академіи, по окончаніи годичныхъ испытаній, принявъ въ основаніе отмѣтки, внесенныя въ книгу, составляетъ списки всѣхъ воспитанниковъ, съ означеніемъ степени ихъ успѣховъ въ наукахъ словами: отличные, достаточные, посредственные. Въ списки сіи также вносится Совѣтомъ вѣрная аттестація въ поведеніи, нравственности и благочестіи каждаго воспитанника.

§ 45.

Таковые списки Ректоръ препровождаетъ въ Академическое Правленіе, вмѣстѣ съ послужными списками преподавателей и другихъ чиновъ Академіи, въ двухъ экземплярахъ, изъ коихъ одинъ Академическое Правленіе представляетъ Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія.

§ 46.

По окончаніи испытанія изъ полнаго четырехлѣтняго курса, отличнѣйшіе изъ воспитанниковъ награждаются книгами, нужными въ ихъ званіи, или похвальными листами.

examina szczegółowe półroczne, ogólne roczne, i całokursowe. Na szczegółowych, w których każdy uczeń z osobna zdaje sprawę z przedmiotów, jakich słuchał, bywa obecnym Rektor lub jeden z Członków Rady Akademickiéj. Examina ogólne roczne zdawane z każdego przedmiotu, przez wszystkich razem uczniów, którzy go słuchali, odbywają się w obecności Arcybiskupa, lub delegowanego Członka od Zwierzchności Akademii, Członków Rady, Professorów i innych uczących. Na całokursowe, zaprasza Zwierzchność Akademii, Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, Członków Rady Wychowania Publicznego i inne znakomite osoby.

§ 43.

Po odbytym examinie półrocznym, Rada Akademii, na zasadzie opinii Professorów, oznacza postęp w naukach każdego z alumnów, zapisując go do osobnéj, na ten cel sporządzonéj, księgi.

§ 44.

Rada Akademii po skończonych examinach rocznych, zasadzając się na zdaniach w téj księdze objętych, sporządza listy wszystkich alumnów, z oznaczeniem stopni postępu ich w naukach, wyrazami: celujący, dostateczny, mierny. W listach takowych załączy rzetelną opinię o zachowaniu się, obyczajach i bogobojności każdego.

§ 45.

Rektor przesyła takie listy do Zwierzchności Akademii, razem ze służbowemi opisami uczących i innych urzędników Akademii, w dwóch exemplarzach, z których jeden Zwierzchność Akademii przedstawia Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Radzie Wychowania Publicznego.

§ 46.

W końcu examinu czteroletniego, celujący otrzymają nagrody, w dziełach ich powołaniu potrzebnych, albo w listach pochwalnych.

§ 47.

Время съ 15 Iюля по 15 Сентября новаго стиля назначается для обыкновенныхъ вакацій; объ употребленіи вакаціоннаго времени опредѣлены будутъ внутреннимъ учрежденіемъ Академіи особыя правила.

§ 48.

Подъ главнымъ надзоромъ Ректора состоитъ библіотека, которою завѣдываетъ Библіотекарь, избираемый Совѣтомъ Академіи изъ лицъ, принадлежащихъ къ Академіи, и утверждаемый Академическимъ Правленіемъ.

§ 49.

Для руководства Библіотекаря Правленіе Академіи составитъ подробную инструкцію, въ которой должны быть изложены правила о содержаніи библіотеки въ порядкѣ и цѣлости, равно о выдачѣ книгъ Профессорамъ и воспитанникамъ.

ГЛАВА VI.

О обязанностяхъ Вице-Ректора и объ управленіи въ отношеніи нравственности.

§ 50.

Къ управленію въ отношеніи нравственно-наблюдательномъ относится надзоръ за поведеніемъ воспитанниковъ, заботливость о вселеніи въ сердца ихъ началъ христіанской нравственности, объ искорененіи дурныхъ наклонностей, о предупрежденіи превратныхъ понятій и вредныхъ впечатлѣній.

§ 51.

Управленіе по части нравственно-воспитательной состоитъ въ непосредственномъ вѣдѣніи Вице-Ректора, который наблюдаетъ:

1) чтобы воспитанники занимались въ опредѣленные часы, согласно распредѣленію, составляемому Совѣтомъ Академіи въ началѣ каждаго академическаго года;

2) чтобы молитвы и другія духовныя упражненія происходили въ назначенное на то время;

3) чтобы въ поведеніи и даже въ самой одеждѣ воспитанниковъ строго соблюдаема была благопристойность;

4) чтобы на квартирахъ воспитанниковъ не происходили никакія неприличныя забавы или разговоры, а въ особенности

§ 47.

Czas od 15 Lipca do 15 Września naznacza się na zwyczajne wakacye; względem użycia czasu wakacyjnego, organizacya wewnętrzna prawidła przepisze.

§ 48.

Pod głównym nadzorem Rektora zostaje biblioteka, zarządza nią Bibliotekarz, którego Rada Akademii wybiera z osób do Akademii należących, a Zwierzchność Akademii potwierdza.

§ 49.

Bibliotekarzowi Zwierzchność Akademii szczegółową wyda instrukcyę, względem utrzymywania biblioteki w porządku i całości, postanowi oraz przepisy tyczące się udzielania książek Professorom i alumnom.

ROZDZIAŁ VI.

O obowiązkach Vice-Rektora i zarządzie pod względem obyczajów.

§ 50.

Do zarządu pod względem obyczajów należy dozór nad zachowaniem się alumnów, pieczołowitość o zaszczepienie w ich sercu zasad chrześcijańskiéj moralności, o wytępienie złych skłonności, o zapobieżeniu błędnym o rzeczach pojęciom, i wszelkim szkodliwym wrażeniom.

§ 51.

Zarząd obyczajowy zostaje pod bezpośredniem baczeniem Vice-Rektora, który przestrzega:

1) aby zatrudnienia alumnów odbywały się podług rozkładu godzin, który Rada Akademii na początku każdego roku naukowego ułoży;

2) aby modlitwy i inne ćwiczenia duchowne odbywały się w czasie na to przeznaczonym;

3) aby w postępowaniu, a nawet w samém odzieniu alumnów była ściśle zachowana przystojność;

4) aby w mieszkaniach alumnów, nie miały miejsca żadne

чтеніе книгъ, несоотвѣтственныхъ духовному званію и вообще вредныхъ;

5) чтобы воспитанники, безъ дозволенія Ректора и безъ особенной надобности, не выходили изъ зданія Академіи, а также не принимали у себя постороннихъ лицъ.

§ 52.

О всемъ, что можетъ имѣть связь съ поведеніемъ и нравственностью воспитанниковъ, Вице-Ректоръ собираетъ вѣрныя и точныя свѣдѣнія, посѣщая часто воспитанниковъ на ихъ квартирахъ, о томъ же, какъ они ведутъ себя на лекціяхъ, узнаетъ отъ Профессоровъ и другихъ преподавателей въ Академіи.

§ 53.

Совѣтъ, въ полномъ своемъ собраніи, по представленію Вице-Ректора, назначаетъ изъ старшихъ воспитанниковъ, отличающихся способностями и похвальными качествами, надзирателей одного на десять или пятнадцать человѣкъ учащихся; вручаетъ имъ списокъ лицъ, ввѣренныхъ ихъ надзору, и обязываетъ доносить каждый день вечеромъ Вице-Ректору о поведеніи воспитанниковъ; о происшествіяхъ же, заслуживающихъ особеннаго вниманія, надзиратели должны немедленно увѣдомлять Вице-Ректора.

§ 54.

Вице-Ректоръ представляетъ ежемѣсячно Совѣту Академіи вѣдомость о поведеніи воспитанниковъ, отмѣчая особенно отличающихся благонравіемъ, а равно и тѣхъ, которые неприличнымъ поведеніемъ навлекли на себя дурное мнѣніе.

§ 55.

Замѣчанія Вице-Ректора Совѣтъ Академіи вноситъ въ особую на сей предметъ заведенную книгу, съ прописаніемъ, какія мѣры, вслѣдствіе сихъ замѣчаній, были приняты, какъ къ вящшему поощренію воспитанниковъ, отличающихся благонравіемъ, такъ и къ исправленію заслуживающихъ порицанія.

§ 56.

Наказаніе воспитанниковъ за небольшіе проступки предоставляется усмотрѣнію Вице-Ректора; за болѣе же важные, Ректоръ или самъ, или по рѣшенію Совѣта опредѣляетъ наказаніе.

nieprzyzwoite zabawy, ani rozmowy, a szczególnie czytanie książek niewłaściwych ich powołaniu i w ogólności szkodliwych;

5) aby alumni, bez pozwolenia Rektora, nie wychodzili z domu Akademii, i bez szczególnéj potrzeby, oraz bez zezwolenia jego nie przyjmowali u siebie osób obcych.

§ 52.

O wszystkiem, co może miéć związek z prowadzeniem się i moralnością uczniów, Vice-Rektor zbierać będzie wierne i dokładne wiadomości, przez częste odwiedzanie alumnów w ich mieszkaniach, o tém zaś jak się zachowują w czasie lekcyj, dowiadywać się ma od Professorów i innych uczących w Akademii.

§ 53.

Na przedstawienie Vice-Rektora, Rada, w pełném swojém zebraniu, wyznacza z pomiędzy starszych alumnów, celujących zdolnością i chwalebnemi przymiotami, dozorców jednego nad dziesięć lub piętnastu uczniami; tym doręcza listę osób ich dozorowi powierzonych, z poleceniem donoszenia Vice-Rektorowi każdego dnia wieczorem o postępowaniu uczniów; o zdarzeniach zaś zasługujących na szczególną uwagę dozorcy uwiadamiać mają Vice-Rektora niezwłocznie.

§ 54.

Vice-Rektor co miesiąc zdaje Radzie Akademii sprawę z postępowania alumnów, wymieniając w szczególności celujących dobremi obyczajami, jak równie i tych, którzy nieprzyzwoitém postępowaniem ściągnęli na siebie złą opinię.

§ 55.

Te uwagi Vice-Rektora, Rada zapisuje do osobnéj księgi na ten cel sporządzonéj, z nadmienieniem jakie w skutek tychże uwag przedsięwzięto środki, dla większego zachęcenia zalecających się dobremi obyczajami, dla poprawy tych, którzy na naganę zasłużyli.

§ 56.

Karanie alumnów, za niewielkie uchybienia, zostawia się powadze Vice-Rektora; za wykroczenia większe, Rektor albo sam, albo w moc decyzyi Rady, karę naznacza.

§ 57.

Въ духовныхъ упражненіяхъ для религіознаго образованія воспитанниковъ содѣйствуетъ Вице-Ректору Духовникъ.

ГЛАВА VII.

О хозяйственномъ управленіи.

§ 58.

Ректоръ, Вице-Ректоръ, Профессоры, Духовникъ, Библіотекарь и другіе чины Академіи получаютъ жалованье, штатомъ опредѣленное, каждый особо, согласно существующимъ на сей предметъ правиламъ.

§ 59.

Суммы, штатомъ опредѣленныя на содержаніе воспитанниковъ, на церковную службу, на наемъ служителей, на канцелярскія потребности, на отопленіе, освѣщеніе и ремонтъ Академическихъ строеній, на покупку мебелей и другихъ вещей, равно столоваго бѣлья, на хозяйственную посуду, аптеку и другіе чрезвычайные расходы, отпускаются по ассигновкамъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по четвертямъ года, за каждую четверть впередъ, Ректору Академіи, который, по мѣрѣ надобности, выдаетъ деньги Провизору, по надлежащей повѣркѣ счетовъ по прежнимъ выдачамъ.

До начала штатнаго года, Совѣтъ представляетъ Правленію Академіи списокъ книгъ и сочиненій, нужныхъ для употребленія воспитанниковъ и для увеличенія библіотеки, не выходя изъ предѣловъ суммы, на сей предметъ по штату опредѣленной; по утвержденіи списка Совѣтомъ Народнаго Просвѣщенія, сумма эта выдается Ректору или по частямъ въ теченіе года, или вся сполна, смотря по представляющейся возможности покупки на мѣстѣ или выписки требуемыхъ сочиненій.

Суммы, штатомъ опредѣленныя на награды воспитанникамъ, выдаются въ концѣ учебнаго года также Ректору. Однакожъ покупка наградъ не можетъ быть произведена до тѣхъ поръ, пока списокъ сочиненій, выбранныхъ на награды, не будетъ просмотрѣнъ Академическимъ Правленіемъ и утвержденъ Совѣтомъ Народнаго Просвѣщенія.

§ 57.

Vice-Rektorowi w ćwiczeniach duchownych, dążących do udoskonalenia religijnego alumnów, dopomaga Ojciec Duchowny.

ROZDZIAŁ VII.

O zarządzie gospodarczym.

§ 58.

Rektor, Vice-Rektor, Professorowie, Spowiednik, Bibliotekarz i inni officyaliści Akademii, pobierają płace etatem dla nich przeznaczone, każdy z osobna, według urządzeń w téj mierze istniejących.

§ 59.

Summa etatem przeznaczona na żywność i odzież alumnów, na służbę kościelną, na zapłatę dla służących, na potrzeby kancellaryjne, na opał, światło i utrzymywanie domów akademickich, na kupno sprzętów, bielizny stołowéj, na naczynia gospodarcze, na aptekę i inne nadzwyczajne wydatki, wypłacaną będzie za assygnacyą Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, kwartalnemi ratami z góry, na ręce Rektora Akademii, który w miarę potrzeby częściowe kwoty na wydatki zalicza Prowizorowi, po dokonaniu należytego z poprzednich, obrachunku.

Przed rozpoczęciem etatowego roku, Rada Akademii przedstawia Zwierzchności Akademii spis książek i dzieł potrzebnych do użycia uczniów i pomnożenia biblioteki, w cenię nieprzechodzącéj wysokości summy etatem na ten cel przeznaczonéj, która to summa, po zatwierdzeniu spisu przez Radę Wychowania Publicznego, częściowo w ciągu roku, albo całkowicie, w miarę wydarzającéj się sposobności zakupienia w miejscu, lub sprowadzenia zkąd inąd dzieł żądanych, na ręce Rektora wypłacaną będzie.

Kwoty etatem przeznaczone na nagrody dla uczniów, wypłacane będą przy końcu roku szkolnego, także na ręce Rektora. Sprawienie jednak nagród dotąd nastąpić nie będzie mogło, dopóki spis dzieł na nie przeznaczonych, przez Zwierzchność Akademii przejrzanym, a przez Radę Wychowania Publicznego zatwierdzonym nie zostanie.

§ 60.

Содержаніе Академіи, а также всѣхъ принадлежащихъ ей строеній и учрежденій, составляетъ предметъ хозяйственнаго управленія, подъ главнымъ завѣдываніемъ и общимъ надзоромъ Ректора Академіи.

§ 61.

Приходъ и расходъ, подъ наблюденіемъ Ректора, записываются Провизоромъ въ журналъ и въ особыя шнуровыя книги, которыя въ концѣ каждой четверти года просматриваются и повѣряются Совѣтомъ Академіи.

Составленный Провизоромъ изъ таковыхъ книгъ въ концѣ года подробный отчетъ, по разсмотрѣніи въ Совѣтѣ, представляется за подписью Ректора Академическому Правленію, которое препровождаетъ оный съ документами въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, а Правительственная Коммисія, по повѣркѣ и предварительномъ разсмотрѣніи сего отчета, передаетъ оный въ Высшую Счетную Палату, для окончательной ревизіи.

§ 62.

Отчетъ въ экстраординарныхъ суммахъ и расходахъ, какіе, по особымъ ассигновкамъ, произведены Ректоромъ на починку или покупку мебели и иныхъ вещей, долженъ быть подкрѣпленъ надлежащими документами; статья же расхода на содержаніе воспитанниковъ очищается только спискомъ воспитанникамъ, состоявшимъ въ Академіи на лицо въ теченіе года.

Списокъ сей долженъ быть засвидѣтельствованъ Академическимъ Правленіемъ.

Впрочемъ, Правленіе Академіи обязано строго наблюдать, какъ за общимъ управленіемъ заведенія, такъ и за расходованіемъ штатныхъ суммъ.

§ 63.

Провизоръ, какъ непосредственно завѣдывающій хозяйственною частію, обязанъ: наблюдать за правильнымъ веденіемъ оной; смотрѣть за порядкомъ между служителями, за чистотою въ квартирахъ, классахъ, больницѣ и во всемъ заведеніи; надзирать за столомъ и одеждою воспитанниковъ, заботиться о благовременномъ заготовленіи съѣстныхъ припасовъ, о сбереженіи ихъ въ цѣлости и доброкачественности; дѣлать, съ раз-

§ 60.

Utrzymanie Akademii, tudzież wszystkich do niéj należących budowli i zakładów, stanowi przedmiot zarządu gospodarskiego, będącego pod naczelnym kierunkiem i ogólnym dozorem Rektora Akademii.

§ 61.

Przychód i rozchód zapisuje, pod kierunkiem Rektora, Prowizor, w dzienniku i w osobnych księgach sznurowych, które w końcu każdego kwartału przeglądane i wizowane być mają przez Radę Akademii.

W końcu każdego roku, Prowizor sporządzi z tych ksiąg szczegółowy rachunek, który roztrząśniony przez Radę i podpisany przez Rektora, podaje się Zwierzchności Akademii, a ta przesyła go z dowodami Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego. Kommissya Rządowa, po poprzedniem rozpoznaniu rzeczonego rachunku, odeśle go Najwyższéj Izbie Obrachunkowéj, w celu ostatecznego względem niego wyrzeczenia.

§ 62.

Rachunki z extraordynaryów i wydatków, jakie Rektor za osobnemi assygnacyami bądź na reparacyę, bądź na sprawienie sprzętów poczyni, winny być wsparte przepisanemi dowodami, wydatki zaś z pozycyi etatem przeznaczonéj na utrzymywanie alumnów, usprawiedliwiane będą tylko listą alumnów, rzeczywiście w Akademii znajdujących się, przez Zwierzchność Akademii poświadczaną.

Wreszcie jak nad ogólnym kierunkiem Instytutu Zwierzchność Akademii czuwać jest obowiązaną, tak równie troskliwie wglądać powinna we wszelkie użycie funduszów.

§ 63.

Prowizor, jako bezpośredni zawiadowca wydziału gospodarczego, obowiązany jest czuwać nad dobrem jego prowadzeniem, dogląda porządku między służącemi, najściśléj pilnuje ochędóztwa w mieszkaniach, klassach, infirmeryi i w całym zakładzie, ma dozór nad stołowaniem i odzieniem alumnów, stara się o wczesne przygotowanie zapasów, o ich zachowanie w całości i należytéj

рѣшенія Ректора, нужныя распоряженія для содержанія въ цѣлости Академическихъ зданій, посуды, мебели и всѣхъ къ хозяйству относящихся предметовъ.

§ 64.

Провизоръ о всѣхъ важнѣйшихъ по хозяйственной части надобностяхъ входитъ съ представленіями къ Ректору.

§ 65.

Для содѣйствія по внутреннему хозяйству и ближайшему надзору, какъ за служителями, такъ и за строеніями Академическими, полагается Смотритель дома, назначаемый, равно какъ и всѣ прочіе служители, Ректоромъ Академіи.

ГЛАВА VIII.

О Конференціи и о возведеніи въ ученыя степени.

§ 66.

Варшавская Духовная Академія имѣетъ право удостоивать ученыхъ степеней: Студента, Кандидата, Магистра и Доктора Богословія и Каноническаго права.

§ 67.

Воспитанники, окончившіе полный Академическій курсъ наукъ и выдержавшіе съ успѣхомъ годичныя испытанія, получаютъ степень Студента Академіи. Степени Кандидата удостоиваются тѣ воспитанники, которые, окончивъ съ достаточными успѣхами установленный курсъ наукъ, выдержали съ отличіемъ окончательное испытаніе.

Въ высшія ученыя степени могутъ быть возводимы воспитанники не иначе, какъ по особому строгому испытанію и по разсмотрѣніи написанныхъ сочиненій или разсужденій, по установленному порядку.

Не имѣющій степени Магистра не можетъ получить степени Доктора; не получившій же степени Кандидата не можетъ быть возведенъ въ степень Магистра.

Просить о возведеніи въ степень Доктора дозволяется не ранѣе, какъ спустя два года по полученіи степени Магистра.

§ 68.

Для производства строгаго испытанія и разсмотрѣнія разсужденій, учреждается въ Академіи изъ всѣхъ Профессоровъ Конференція, въ которой предсѣдательствуетъ Архіепископъ,

dobroci; z decyzyi Rektora czyni potrzebne rozporządzenia dla utrzymania w całości budowli Akademii, naczyń, sprzętów i wszelkich do gospodarstwa należących rzeczy.

§ 64.

Prowizor, we wszystkich ważniejszych potrzebach wydziału gospodarczego, czyni przedstawienia Rektorowi.

§ 65.

Dla współdziałania w wewnętrzném gospodarstwie i bliższego dozoru tak służących, jako i zabudowań Akademickich, naznacza się Murgrabia, którego, równie jak wszystkich służących, Rektor Akademii przyjmuje.

ROZDZIAŁ VIII.

O Konferencyi i wynoszeniu do stopni naukowych.

§ 66.

Warszawska Duchowna Akademia ma prawo nadawać stopnie naukowe: Studenta, Kandydata, Magistra, Doktora Teologii i Prawa Kanonicznego.

§ 67.

Uczniowie, którzy cały przepisany kurs nauk w Akademii odbyli, a roczne examina chlubnie zdawali, otrzymują stopień Studenta Akademii.

Stopień Kandydata nadaje się tym, którzy ukończywszy z postępem dostatecznym kurs przepisany nauk, examen całokursowy z zaletą złożyli.

Wyższe stopnie naukowe inaczéj nie mogą być dawane, jak po złożeniu ścisłego osobnego examinu i po roztrząśnieniu wypracowanych dzieł lub rozpraw w sposób przepisany.

Stopnia Doktora otrzymać nie może, kto nie jest Magistrem, a Magistra, kto nie posiada stopnia Kandydata.

O stopień Doktora nie wolno się prędzéj starać jak we dwa lata po otrzymaniu Magisterium.

§ 68.

Dla słuchania ścisłych examinów i roztrząsania rozpraw, ustanawia się w Akademii Konferencya, ze wszystkich Profesorów złożona. Na téj Konferencyi prezyduje Arcybiskup, w czasie zaś

а въ случаѣ незамѣщенія Архіепископской Каѳедры—Администраторъ, или вмѣсто ихъ командированное ими лицо.

§ 69.

Варшавская Духовная Академія имѣетъ право удостоивать ученыхъ степеней по Богословію и Каноническому праву не только своихъ воспитанниковъ, но и другихъ духовныхъ лицъ, которыя, по исполненіи предписанныхъ условій, окажутся достойными сего отличія. При испытаніи духовныхъ лицъ преклонныхъ лѣтъ и заслуженныхъ, дозволяется ограничиться главными предметами изъ Богословскихъ наукъ и Каноническаго права.

§ 70.

Конференція собирается по приглашенію Предсѣдательсвующаго, каждый разъ, когда явятся просящіе о возведеніи въ ученыя степени.

§ 71.

Журналъ засѣданій Конференціи ведетъ Секретарь Академіи; дипломы на ученыя степени выдаются Академіею за подписью Архіепископа или Администратора, Ректора и двухъ Членовъ Совѣта Академіи.

§ 72.

Аттестаты на степень Студента выдаются Ректоромъ съ разрѣшенія Конференціи.

Аттестаты Кандидатамъ выдаются, по удостоеніи ихъ этой степени Конференціею; дипломы же Магистрамъ и Докторамъ— съ утвержденія Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія.

§ 73.

Составленіе подробныхъ правилъ о порядкѣ производства строгихъ испытаній, диспутовъ и удостоенія ученыхъ степеней возлагается на Конференцію. Проектъ этихъ правилъ, составленный Конференціею, представляется Академическимъ Правленіемъ на утвержденіе Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія.

§ 74.

Выпущенные изъ Академіи со степенью Студента, при соисканіи ими должностей, требующихъ высшаго ученаго образованія, какъ напримѣръ, должности Законоучителя въ ка-

osieroconéj Archidyecezyi, Administrator, lub w zastępstwie delegowana od nich osoba.

§ 69.

Akademia Duchowna Warszawska ma prawo przyznawać stopnie naukowe w Teologii i prawie kościelném, nie tylko swoim własnym alumnom, lecz i innym osobom duchownym, które, po dopełnieniu przepisanych warunków, okażą się tego zaszczytu godnémi. W examinie osób duchownych, wiekiem i zasługami poważnych, poprzestawać można na przedmiotach głównych nauk Teologicznych i prawa Kanonicznego.

§ 70.

Konferencya zbiera się, za wezwaniem Prezydującego, każdego razu, kiedy są ubiegający się o stopnie naukowe.

§ 71.

Protokół posiedzeń Konferencyi utrzymywać będzie Sekretarz Akademii; dyplomata na stopnie naukowe wydaje Akademia, z podpisem Arcybiskupa lub Administratora i dwóch Członków Rady Akademii.

§ 72.

Patenta na stopień Studenta wydają się przez Rektora, za decyzyą Konferencyi.

Patenta Kandydatom wydają się po przyznaniu im stopnia przez Konferencyą; dyplomata zaś Magistrom i Doktorom,—po ich zatwierdzeniu przez Dyrektora Głównego, Prezydującego w Radzie Wychowania Publicznego.

§ 73.

Ułożenie szczegółowych prawideł o porządku ścisłych examinów, dysput i wynoszenia do stopni naukowych, należy do Konferencyi. Projekt w téj mierze, przez Konferencyą ułożony, podanym być winien przez Zwierzchność Akademii do zatwierdzenia Dyrektora Głównego, Prezydującego w Radzie Wychowania Publicznego.

§ 74.

Wychodzący z Akademii ze stopniem Studenta, w konkurencyi do obowiązków wymagających wyższego udoskonalenia nau-

зенныхъ учебныхъ заведеніяхъ и т. п., имѣютъ преимущество передъ тѣми, которые обучались только въ Епархіальныхъ Семинаріяхъ. При предоставленіи этого рода должностей, кандидатамъ отдается преимущество передъ Студентами. Доктора и Магистры Богословія, которые по выходѣ изъ Академіи будутъ исполнять возложенныя на нихъ обязанности съ одобреніемъ Епархіальнаго начальства, при соисканіи высшихъ духовныхъ мѣстъ, соотвѣтственныхъ бенефицій Правительственной колляціи въ Епархіяхъ будутъ имѣть, при равныхъ заслугахъ и достоинствахъ, преимущество предъ прочими духовными лицами, не обучавшимися въ Академіи и не получившими равныхъ имъ ученыхъ степеней.

§ 75.

Доктора, удостоенные сей степени, получаютъ вмѣстѣ съ дипломомъ перстень и могутъ носить отличительный знакъ, употребляемый въ духовномъ званіи Докторами Богословія.

ГЛАВА IX.

О цензурѣ.

§ 76.

Издаваемыя Академіею или отъ ея имени разсужденія и другія сочиненія по Богословскимъ предметамъ просматриваются сперва Конференціею, относительно догматовъ Римско-Католической вѣры и ученаго достоинства, потомъ, согласно существующимъ правиламъ, до напечатанія, представляются въ Цензурный Комитетъ.

§ 77.

Конференція можетъ поручить разсмотрѣніе сочиненія двумъ или тремъ своимъ Членамъ, но сама отвѣчаетъ за свое одобреніе въ двухъ вышеозначенныхъ отношеніяхъ.

ГЛАВА X.

О власти и обязанностяхъ Академическаго Правленія.

§ 78.

Академическое Правленіе имѣетъ непосредственную власть надъ симъ заведеніемъ, сообразно съ правами, предоставленными оному предыдущими статьями сего Устава.

kowego, jakiemi są obowiązki Nauczycieli Religii w szkołach publicznych i t. p., mają pierwszeństwo przed temi, którzy się tylko uczyli w Seminaryach Dyecezyalnych; Kandydaci mają pierwszeństwo do obowiązków tegoż rodzaju przed Studentami. Doktorowie i Magistrowie Teologii, którzy po wyjściu z Akademii, z zadowolnieniem właściwych Władz Dyecezyalnych, pełnić będą naznaczone im obowiązki, w konkurencyi do wyższych godności duchownych, odpowiednich benificiów, kollacyi rządowéj w ich Dyecezyach, przy równych zasługach i zaletach, mieć będą pierwszeństwo przed innymi Duchownymi, którzy nie byli uczniami Akademii, ani równych im stopni naukowych nie dostąpili.

§ 75.

Doktorowie, przy nadaniu im tych stopni, otrzymują razem z dyplomatem pierścień i nosić mogą znak przez Doktorów Teologii w Duchowieństwie używany.

ROZDZIAŁ IX.

O Cenzurze.

§ 76.

Wydawane przez Akademią lub jéj imieniem rozprawy i inne dzieła w przedmiotach Teologicznych, naprzód przegląda Konferencya, we względzie dogmatów Religii Rzymsko-Katolickiéj, tudzież we względzie naukowym, potém stosownie do istniejących przepisów, przed wydrukowaniem, oddają się do zwyczajnéj Cenzury.

§ 77.

Konferencya może polecić przejrzenie dzieła dwóm lub trzem Członkom swoim, lecz sama odpowiedzialna będzie za approbatę, pod wyżéj wymienionym dwojakim względem wydaną.

ROZDZIAŁ X.

O władzy i obowiązkach Zwierzchności Akademii.

§ 78.

Zwierzchność Akademii ma bezpośrednią władzę nad Akademią, stosownie do określeń w poprzednich artykułach téj Ustawy dla niéj oznaczonych.

§ 79.

Управленіе это вникаетъ во всѣ обстоятельства, могущія споспѣшествовать благосостоянію или препятствующія преуспѣянію сего учебнаго заведенія.

§ 80.

Въ сихъ видахъ оно требуетъ отъ Совѣта Академіи точныхъ и въ случаѣ надобности подробныхъ свѣдѣній и справокъ, какъ по учебной и нравственной, такъ и по хозяйственной частямъ.

§ 81.

Ежегодно, до представленія отчета Совѣту Народнаго Просвѣщенія о состояніи Академіи, означенное Правленіе командируетъ изъ среды своей Членовъ для формальнаго осмотра сего заведенія.

§ 82.

Академическое Правленіе, на основаніи полученныхъ свѣдѣній, поощряетъ усердныхъ и прилежныхъ, заботится объ отвращеніи или исправленіи упущеній, опредѣляетъ взысканія за проступки и, въ болѣе важныхъ случаяхъ, входитъ немедленно съ представленіемъ къ Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 83.

Если Академическое Правленіе найдетъ нужнымъ сдѣлать въ настоящемъ Уставѣ какое либо дополненіе или объясненіе, то представитъ о томъ свое мнѣніе Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія.

Утверждено въ засѣданіи Совѣта Управленія, Іюля 13 (25) дня 1836 года.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія,
(подписано) *О. Тымовскій.*

§ 79.

Rozpoznaje wszelkie okoliczności, mogące się przyczynić do dobrego stanu tego naukowego zakładu lub postęp jego tamujące.

§ 80.

Równie przeto w naukowym i obyczajowym, jak w gospodarczym zarządzie, wymaga dokładnych i w razie potrzeby szczegółowych wiadomości i sprawdzań od Rady Akademii.

§ 81.

Corocznie, przed zdaniem rapportu Radzie Wychowania Publicznego, o stanie Akademii, wyznacza z grona swego Członków, dla odbycia formalnéj wizyty tego zakładu.

§ 82.

Taż Zwierzchność, na zasadzie odebranych wiadomości, zachęca gorliwych i pilnych, stara się odwracać lub prostować uchybienia, naznacza karę za wykroczenia, a w ważniejszych zdarzeniach czyni natychmiast przełożenie do Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

§ 83.

Jeżeli Zwierzchność Akademii uzna potrzebę jakiego dodatku lub objaśnienia, przedstawi o tém zdanie swoje Dyrektorowi Głównemu, Prezydującemu w Radzie Wychowania Publicznego.

Przyjęto na posiedzeniu Rady Administracyjnéj, dnia 13 (25) Lipca 1836 roku.

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj,
(podpisano) *J. Tymowski.*

№ 29.

Штатъ Варшавской Римско-Католической Духовной Академіи.

(13 (25) Іюля 1836 года.)

	Годовые оклады одному (польскихъ злотыхъ)	Годовые оклады всѣмъ (польскихъ злотыхъ)
Ректоръ Академіи	8,000	8,000
Вице-Ректоръ	4,000	4,000
Три Члена Совѣта Академіи изъ Профессоровъ	1,000	3,000
Девять Профессоровъ, изъ числа коихъ 8 для Богословскихъ, а одинъ для философскихъ наукъ	6,000	54,000
Два Профессора латинской и русской словесности	3,000	6,000
Два Лектора французскаго и нѣмецкаго языковъ	1,200	2,400
Капеланъ и вмѣстѣ Духовникъ	2,000	2,000
Провизоръ или Экономъ	2,600	2,600
Секретарь	1,800	1,800
Два Писца	1,000	2,000
Смотритель дома	800	800
Библіотекарь	600	600
На учебныя книги для воспитанниковъ и на библіотеку	6,000	6,000
Врачъ	1,800	1,800
На медикаменты	1,200	1,200
На содержаніе 40 воспитанниковъ, т. е. на пищу для нихъ, одежду и проч.	1,200	48,000
На письменные матеріалы	500	500
На жалованье служителямъ (по особому росписанію)	—	3,600
На отопленіе и освѣщеніе	—	5,800
На пищу одиннадцати служителямъ, полагая въ томъ числѣ и Смотрителя дома	300	3,300
На ремонтъ и содержаніе чистоты зданія, уплату податей, церковную прислугу и на другія надобности	—	9,200
Всего	—	166,600

Примѣчаніе. Въ Академическомъ зданіи будутъ помѣщаться безплатно: Ректоръ Вице-Ректоръ, Провизоръ, Духовникъ, Смотритель дома и служители

N° 29.

Etat Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj Warszawskiéj.

(d. 13 (25) Lipca 1836 r.)

	Płace roczne	
	jednemu	wszystkim
	złotych polskich	
Rektor Akademii	8,000	8,000
Vice-Rektor	4,000	4,000
Trzej Członkowie Rady Akademickiéj (Professorowie)	1,000	3,000
Dziewięciu Professorów, z liczby których 8 do Teologicznych, a jeden do filozoficznych przedmiotów	6,000	54,000
Dwóch Professorów literatury łacińskiéj i russkiéj	3,000	6,000
Dwóch lektorów do języków francuzkiego i niemieckiego	1,200	2,400
Kapelan i zarazem Ojciec Duchowny	2,000	2,000
Prowizor czyli Ekonom	2,600	2,600
Sekretarz	1,800	1,800
Dwóch Pisarzów	1,000	2,000
Rządca domu	800	800
Bibliotekarz	600	600
Na książki naukowe dla alumnów i na bibliotekę	6,000	6,000
Lekarz	1,800	1,800
Na lekarstwa	1,200	1,200
Na utrzymanie 40 alumnów, to jest na żywność, ubranie ich i t. p.	1,200	48,000
Na materyały piśmienne	500	500
Na płacę dla służących (podług szczegółowego rozkładu)	—	3,600
Na opał i światło	—	5,800
Na żywność dla jedenastu służących, licząc w to i Rządcę domu	300	3,300
Na utrzymanie zabudowań w dobrym stanie i czystości, opłatę podatków, na usługę kościelną i na inne potrzeby	—	9,200
Razem	—	166,600

Uwaga. W gmachu Akademii będą bezpłatnie mieszkać: Rektor, Vice-Rektor, Prowizor Ojciec Duchowny, Rządca domu i służący.

№ 30.

Инструкція для Свѣтскаго Члена при Академіи.

(13 (25) Іюля 1836 года.)

На основаніи 8-ой статьи Высочайше утвержденнаго Устава Варшавской Римско-Католической Академіи настоящею Инструкціею опредѣляются общія правила для руководства Свѣтскаго Члена, тою же статьею Устава назначеннаго для совокупнаго съ Правленіемъ помянутой Академіи наблюденія за симъ заведеніемъ.

§ 1.

Свѣтскій Членъ, раздѣляя всѣ занятія Академическаго Правленія, обязанъ въ то же время обращать особенное вниманіе на то направленіе, какое вообще и въ частности дается воспитанію Академическаго юношества. Съ этою цѣлію онъ присутствуетъ въ засѣданіяхъ Академическаго Правленія и посѣщаетъ Академію и ея заведенія, когда признаетъ это нужнымъ.

§ 2.

Хотя духовное начальство само должно наблюдать, чтобы воспитанники Академіи были современемъ не только благочестивыми служителями церкви, но и вѣрными подданными Престола, тѣмъ не менѣе однакожъ, Свѣтскому Члену надлежитъ обращать исключительное вниманіе на то, чтобы воспитаніе въ Академіи вполнѣ соотвѣтствовало вѣрноподданническому долгу въ отношеніи къ Государю.

§ 3.

Посему съ этой стороны преимущественно онъ долженъ смотрѣть на дѣла и лица. Для доставленія же ему возможности къ надлежащему исполненію своей обязанности, ему предоставляется право присутствовать на всѣхъ лекціяхъ и экзаменахъ, а равно просматривать книги и записки, по которымъ преподаются науки.

§ 4.

Такъ какъ Инструкція для Свѣтскаго Члена не составля-

N° 30.

Instrukcya dla Członka Świeckiego, do składu Zwierzchności Akademickiéj wchodzić mającego.

(d. 13 (25) Lipca 1836 r.)

Na mocy art. 8-go Ustawy przez Najjaśniejszego Pana dla Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj w Warszawie zatwierdzonéj, przepisują się niniejszą Instrukcyą ogólne prawidła, których trzymać się ma Członek Świecki, tymże artykułem Zwierzchności Akademickiéj do wspólnego z nią czuwania nad wspomnioną Akademią dodany.

§ 1.

Członek Świecki, dzieląc wszelkie zatrudnienia Zwierzchności Akademickiéj, ma zarazem zwracać bliższe oko na kierunek, jaki w ogólności i w szczególności bierze wychowanie młodzieży w Akademii. Tym też końcem, zasiada na posiedzeniach Zwierzchności Akademickiéj, i zwiedza, ile razy uzna tego potrzebę, Akademią i jéj zakłady.

§ 2.

Jakkolwiek już Zwierzchność Duchowna czuwać winna, ażeby młodzież Akademicka kształciła się nie tylko na bogobojnych sług Kościoła, lecz i na wiernych poddanych Tronu, to przecież do Członka Świeckiego należy wyłączną dawać na to baczność, ażeby wychowanie w Akademii odpowiadało ściśle obowiązkowi wierności dla Monarchy.

§ 3.

Pod tym też względem szczególnie zapatrywać się ma na rzeczy i osoby. Żeby zaś powinności swojéj dostatecznie mógł dopełnić, jest niniejszém upoważniony, bywać na wszelkich prelekcyach i examinach, tudzież przeglądać książki i rękopisma, podług których nauki są dawane.

§ 4.

Ponieważ Instrukcya jego nie ma być tajną, w każdéj więc

етъ тайны, то онъ во всякомъ сомнительномъ случаѣ можетъ предварительно сноситься съ Академическимъ Правленіемъ; въ случаѣ однакожъ неудовлетворительности объясненій, немедленно доноситъ о томъ Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 5.

За исключеніемъ предметовъ, относящихся къ догматамъ вѣры, по всѣмъ прочимъ дѣламъ Свѣтскій Членъ имѣетъ въ засѣданіяхъ Академическаго Правленія рѣшительный голосъ. Однакожъ онъ не можетъ останавливать исполненія рѣшенія, хотя бы оно состоялось вопреки его убѣжденію, а только долженъ о томъ, равно какъ и о всякомъ важномъ происшествіи немедленно доносить Главному Директору.

§ 6.

Вообще, Свѣтскій Членъ обязанъ, не нарушая ни въ чемъ началъ Римско-Католической религіи, усердно заботиться объ охраненіи основаній, принятыхъ Правительствомъ, и такимъ образомъ вполнѣ оправдать то довѣріе, которое оказало ему начальство, поручая ему столь важныя обязанности.

Утверждено въ засѣданіи Совѣта Управленія, Іюля 13 (25) дня 1836 года.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія,
(подписано) *О. Тымовскій.*

№ 31.

Внутреннее устройство Варшавской Римско-Католической Духовной Академіи.

(1837 года.)

Введеніе.

§ 1.

Римско-Католическая Духовная Академія въ Варшавѣ считается самымъ высшимъ учебнымъ заведеніемъ для преподаванія Богословскихъ наукъ, и пользуется правомъ присужденія Академическихъ степеней.

§ 2.

Цѣль этой Академіи состоитъ въ томъ, чтобы молодые

wątpliwości może się poprzednio znosić ze Zwierzchnością Akademicką, w razie jednak nie zaspokajających wyjaśnień, ma zaraz zawiadomić Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.

§ 5.

Wyjąwszy materye ściągające się do dogmatów Kościoła, we wszelkich innych mieć będzie, na posiedzeniach Zwierzchności Akademickiéj, głos stanowczy. Nie może wszakże tamować wykonania decyzyi, choćby ta wbrew jego przekonaniu zapadła, winien tylko o tém, podobnie jak o każdym innym ważnym wypadku, natychmiast donosić Dyrektorowi Głównemu.

§ 6.

W ogólności staraniem Członka Świeckiego być powinno, aby, nie obrażając w niczém zasad Religii Rzymsko-Katolickiéj, roskliwie strzegł zasad Rządu, a tém samém rzetelnie zasłużył na to zaufanie, które w nim położyła jego Władza, poruczając mu tak ważne obowiązki.

Przyjęto na posiedzeniu Rady Administracyjnéj, dnia 13 (25) Lipca 1836 roku.

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnéj,
(podpisano) *J. Tymowski.*

N° 31.

Urządzenie wewnętrzne Warszawskiéj Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj Akademii.

(1837 r.)

Wstęp.

§ 1.

Akademia Duchowna Rzymsko-Katolicka w Warszawie jest szkołą najwyższą nauk teologicznych, nadającą stopnie akademickie.

§ 2.

Celem téj Akademii jest: młodych Duchownych, doświadczo-

люди изъ духовенства, доказавшіе свое святое призваніе и достаточно приготовленные въ Епархіальныхъ Семинаріяхъ къ исполненію приходскихъ обязанностей, могли усовершенствовать себя и получить образованіе, необходимое для занятія потомъ мѣстъ свѣдущихъ Учителей въ публичныхъ учебныхъ заведеніяхъ, ученыхъ Профессоровъ въ Духовныхъ Семинаріяхъ, основательныхъ проповѣдниковъ въ каѳедральныхъ церквахъ и важнѣйшихъ городахъ, и опытныхъ въ Богословскихъ наукахъ и каноническихъ правъ чиновниковъ въ Епархіальныхъ Консисторіяхъ.

§ 3.

Общія правила управленія и устройства Варшавской Римско-Католической Духовной Академіи изложены въ Высочайше утвержденномъ 4 (16) Октября 1835 года Уставѣ, въ развитіе и исполненіе котораго постановляется слѣдующее:

Внутреннее устройство.

Глава I.

Академическое зданіе.

§ 4.

Въ зданіи, назначенномъ для Академіи, кромѣ воспитанниковъ, имѣютъ безплатное помѣщеніе Ректоръ, Вице-Ректоръ, Духовникъ, Библіотекарь, Секретарь, Провизоръ, Смотритель зданія и необходимая прислуга.

§ 5.

Въ семъ же зданіи помѣщаются: *a*) ораторія для служенія литургій и для утреннихъ, полуденныхъ и вечернихъ молитвъ; *b*) библіотека; *c*) канцелярія; *d*) залъ для ежедневныхъ занятій воспитанниковъ, въ которомъ для каждаго изъ нихъ долженъ находиться особый столикъ и стулъ; *e*) три зала для чтенія лекцій; *f*) залъ для производства экзаменовъ и другихъ торжественныхъ актовъ; *g*) залъ для общихъ Профессорскихъ засѣданій и частныхъ совѣщаній Академическаго Совѣта; *h*) трапезная или столовая; *i*) залъ для отдыха воспитанниковъ въ свободное отъ ученія время; *k*) спальня, въ которой для каждаго воспитанника помѣщается кровать съ постелью и комодъ съ замкомъ; *l*) умывальная, или особая комната для умы-

nych w świętém powołaniu i do wykonywania zwyczajnych posług parafialnych dostatecznie usposobionych w Seminaryach Dyecezyalnych, udoskonalać i kształcić na umiejętnych Nauczycieli Religii do szkół krajowych, na uczonych Professorów do Seminaryów Duchownych, na gruntownych Kaznodziejów do kościołów Katedralnych i miast znakomitszych, i na biegłych w nauce i prawie kościoła urzędników do Konsystorzów Biskupich.

§ 3.

Ogólne prawidła zarządu i organizacyi Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj w Warszawie zawiera w sobie Ustawa Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości z dnia 4 (16) Października 18 5 roku, dla któréj dopełnienia i wykonania uchwalone zostało następujące:

URZĄDZENIE WEWNĘTRZNE.

TYTUŁ I.

Gmach Akademii.

§ 4.

W gmachu dla Akademii przeznaczonym, oprócz alumnów, mają bezpłatne pomieszkanie Rektor, Vice-Rektor, Ojciec Duchowny, Bibliotekarz, Sekretarz, Prowizor, Murgrabia i potrzebna liczba służących.

§ 5.

W tymże gmachu znajduje się: *a*) oratoryum, dla odprawiania Mszy Ś., tudzież rannych, południowych i wieczornych modłów; *b*) biblioteka; *c*) Kancellarya; *d*) sala do dziennych zatrudnień alumnów, w któréj każdy z nich ma osobny stolik i krzesło; *e*) trzy sale do prelekcyj; *f*) sala do odbywania examinów i innych aktów publicznych; *g*) sala do ogólnych posiedzeń Professorów i szczególnych Rady Akademii; *h*) refektarz czyli sala jadalna; *i*) sala do wspólnych zabaw alumnów, w godzinach wolnych od pracy; *k*) dormitarz czyli sala sypialna, mieszcząca dla każdego alumna łóżko z pościelą i komódką opatrzoną zamkiem; *l*) lawaterz, czyli pokój sali sypialnéj przyległy do umywania się;

ванія возлѣ спальни; *l*) больница или комнаты для больныхъ съ купальнею и ваннами; *m*) гардеробъ или комната для храненія платья и бѣлья воспитанниковъ; *n*) кладовая для храненія мебели заведенія; *o*) буфетъ; *p*) кухня; *q*) чуланъ; наконецъ, *r*) пріемная комната для посѣтителей и *s*) сборная для Профессоровъ.

§ 6.

Входъ въ зданіе Академіи долженъ быть чрезъ главныя двери съ Закрочимской улицы, при которыхъ постоянно находится швейцаръ или привратникъ, который, по данному знаку звонкомъ, обязанъ принимать приходящихъ за дѣломъ и по внесеніи ихъ въ свою книгу вводить ихъ въ пріемную комнату.

§ 7.

Всѣ сообщенія, какъ съ городомъ, такъ и съ сосѣдними домами должны быть закрыты, кромѣ дверей, ведущихъ въ церковь, отъ которыхъ ключъ долженъ всегда находиться у Вице-Ректора.

§ 8.

Корридоры въ Академическомъ зданіи запираются отдѣльными рѣшетками, за которыя никто изъ посторонних лицъ не можетъ входить безъ вѣдома Ректора или Вице-Ректора; женщинамъ же входъ безусловно воспрещается.

Глава II.

Составъ Академіи.

§ 9.

Начальство Академіи составляютъ: Ректоръ, Вице-Ректоръ, Профессоры и прочіе преподаватели.

§ 10.

Ректоръ, какъ непосредственный начальникъ всѣхъ отдѣленій внутренняго управленія, долженъ съ особенною заботливостью наблюдать за цѣлостью, благосостояніемъ и пользами всего заведенія, за занятіями Профессоровъ и всѣхъ подвѣдомственныхъ ему чиновниковъ, за точнымъ исполненіемъ предписанныхъ для Академіи правилъ и за приходомъ и расходомъ суммъ, то есть за надлежащимъ ихъ употребленіемъ.

l) infirmerya, to jest pokoje dla chorych i przy tych łazienka z wanną; *m*) garderoba na skład sukien i bielizny alumnów; *n*) magazyn na skład sprzętów instytutowych; *o*) kredens; *p*) kuchnia; *q*) spiżarnia; nakoniec *r*) pokój gościnny dla obcych, i *s*) pokój wstępny dla Professorów.

§ 6.

Wchodzi się do gmachu Akademickiego przez drzwi główne od ulicy Zakroczymskiéj, przy tych zawsze czuwa szwajcar czyli odźwierny, który, za odezwaniem się dzwonka, przychodzących za interessami przyjmuje, do księgi swéj zapisuje, i do pokoju gościnnego wprowadza.

§ 7.

Wszelkie kommunikacye tak z miastem jako też z sąsiedniemi domami przecięte być mają, oprócz drzwi prowadzących do Kościoła, od których klucz zawsze u Vice-Rektora zostawać będzie.

§ 8.

Korytarze Akademii zamknięte są oddzielnemi kratami, za te żaden obcy człowiek, bez wiadomości Rektora lub Vice-Rektora, wchodzić niepowinien. a osobom płci żeńskiéj wstęp całkiem jest zabroniony.

Tytuł II.

Skład Akademii.

§ 9.

Przełożonemi Akademii są: Rektor, Vice-Rektor, Professorowie i inni uczący.

§ 10.

Rektor, jako bezpośredni Zwierzchnik i Naczelnik wszystkich wydziałów wewnętrznego zarządu, troskliwie czuwa nad całością, dobrem i pożytkiem całego zakładu, nad czynnościami Professorów i wszystkich urzędników podwładnych, nad wykonaniem ścisłém przepisanych Akademii urządzeń i nad dochodami i wydatkami, aby na właściwy cel były obracane.

§ 11.

Ректоръ Академіи, на сколько ему дозволяютъ время и обстоятельства, раздѣляетъ по возможности съ Вице-Ректоромъ труды по исполненію лежащихъ на семъ послѣднемъ обязанностей.

§ 12.

Вице-Ректоръ имѣетъ ближайшій надзоръ за поведеніемъ и прилежаніемъ воспитанниковъ въ исполненіи своихъ обязанностей, старается ближе познакомиться съ ними и пріобрѣсть ихъ довѣріе, руководитъ ими при исполненіи всѣхъ религіозныхъ обрядовъ, служитъ литургію, совершаетъ съ ними реколекціи, произноситъ для нихъ всякую недѣлю назидательное слово или христіанское ученіе и изъ этой духовной бесѣды и размышленій во время молитвы заключаетъ о внимательности слушателей и ихъ успѣхахъ, присутствуетъ съ воспитанниками на публичномъ богослуженіи, ходитъ съ ними къ столу и на прогулки внѣ дома, и, наконецъ, собственнымъ примѣромъ, кроткими совѣтами и напоминаніями указываетъ имъ путь къ добру и заблаговременно устраняетъ отъ нихъ всякій соблазнъ.

§ 13.

Въ случаѣ болѣзни или кратковременнаго отсутствія Вице-Ректора, мѣсто его, по прямой обязанности, заступаетъ духовный отецъ, который постоянно пособляетъ ему въ исполненіи духовныхъ обрядовъ и слушаетъ исповѣди воспитанниковъ Академіи. Что касается поведенія каждаго изъ нихъ, то духовникъ не объявляетъ о семъ своего мнѣнія.

§ 14.

Для удобнѣйшаго исполненія обязанностей по постоянному присмотру за воспитанниками, Вице-Ректоръ избираетъ изъ среды ихъ Префекта и Надзирателей, которые утверждаются Совѣтомъ Академіи и обязаны слѣдить за соблюденіемъ предписаннаго закономъ порядка.

§ 15.

Всякій Профессоръ и Лекторъ Академіи долженъ читать свои лекціи по предписанной программѣ, исправно и въ назначенное время, приготовившись надлежащимъ образомъ, и избѣгая диктовки, за исключеніемъ самыхъ важныхъ предметовъ, трудныхъ для удержанія въ памяти.

§ 11.

Rektor Akademii, wedle czasu, zręczności i możności swojéj, dzieli obowiązki Vice-Rektora.

§ 12.

Vice-Rektor ma najbliższy dozór nad postępowaniem i pilnością w obowiązkach alumnów, stara się wszystkich dokładnie poznać i zaufanie ich zjednać, przewodniczy im we wszystkich ćwiczeniach pobożności, odprawia Mszą Ś., daje rekollekcye, miewa co tydzień stosowną konferencyę czyli naukę duchowną, i z niéj jako też z rozmyślań na modlitwie pożytku słuchaczów i uwagi doświadcza, towarzyszy alumnom na nabożeństwach publicznych, u stołu i na przechadzkach, za domem odbywających się, nakoniec własnym przykładem, łagodną przestrogą i napomnieniem prowadzi do dobrego, i zapobiega wcześnie wszelkim zdrożnościom.

§ 13.

W czasie słabości lub chwilowéj nieobecności Vice-Rektora zastępcą jego naturalnym jest Ojciec Duchowny, który ciągle Vice-Rektorowi w ćwiczeniach duchownych dopomaga i słucha spowiedzi alumnów. Co się tycze zdania o prowadzeniu się każdego w szczególności, Ojciec Duchowny swego nie daje.

§ 14.

Aby nadto obowiązek nieprzerwanéj na alumnów baczność tém lepiéj mogł być dopełnionym, Vice-Rektor wybiera z pomiędzy alumnów i naznacza Prefekta i Dozorców, którzy zatwierdzeni będąc przez Radę Akademii, pilnować mają, ażeby wszelki porządek, prawami przepisany, był zachowany.

§ 15.

Każdy Professor i Lektor Akademii dawać będzie swoje nauki, podług planu przepisanego, regularnie, w czasie oznaczonym, i z należytém przygotowaniem, chroniąc się dyktowania, wyjąwszy w rzeczach najważniejszych a trudnych do spamiętania.

§ 16.

Кто не можетъ прибыть на свою лекцію, обязанъ письменно съ объясненіемъ причинъ увѣдомить о семъ Ректора, который обдумаетъ другое занятіе для воспитанниковъ.

§ 17.

Всякій преподаватель долженъ часто, посредствомъ предлагаемыхъ вопросовъ, испытывать воспитанниковъ, чтобы удостовѣриться объ ихъ успѣхахъ.

§ 18.

Сверхъ того, каждый изъ преподавателей, по смыслу § 41 устава, долженъ предлагать разъ въ мѣсяцъ воспитанникамъ, для разрѣшенія, одинъ общій вопросъ по пройденному предмету, на который они обязаны отвѣтить письменно, въ присутствіи преподавателя, безъ всякаго посторонняго пособія, въ продолженіи часа. Отвѣты эти будутъ служить указаніемъ для болѣе точной оцѣнки успѣховъ воспитанниковъ въ наукахъ.

§ 19.

По приглашенію Ректора, всѣ Профессоры и Лекторы обязаны присутствовать въ Академическихъ засѣданіяхъ и на экзаменахъ воспитанниковъ; кто не можетъ явиться, тотъ долженъ заблаговременно увѣдомить о семъ Предсѣдательствующаго.

§ 20.

Ни Профессоры, ни Лекторы не въ правѣ отлучаться изъ Академіи, безъ дозволенія подлежащаго начальства, за исключеніемъ вакацій, во время которыхъ они должны доносить Ректору, какъ о своей отлучкѣ, такъ и о своемъ возвращеніи.

§ 21.

Профессоръ, отлучившійся съ дозволенія начальства, обязанъ пополнить пропущенное число лекцій въ такое время, чтобы избранные имъ часы не мѣшали воспитанникамъ слушать другіе предметы.

§ 22.

Профессоры Духовнаго Сана являются въ Академію, для исполненія своихъ должностей, въ платьи цвѣта и покроя, присвоеннаго лицамъ духовнаго званія.

§ 16.

Nie mogący przyjść na swoją godzinę winien o tém z wymienieniem powodu zawiadomić na piśmie Rektora, który obmyśli zatrudnienie alumnom.

§ 17.

Każdy uczący często doświadczać będzie swych uczniów przez zapytania, w celu zapewnienia się o ich postępie.

§ 18.

Nadto każdy uczący, w myśl § 41 Ustawy, zadawać będzie raz w miesiąc uczniom do rozwiązania jedno zapytanie ogólne z wyłożonego przedmiotu, na które ciż nieodstępnie pod jego okiem i bez żadnéj obcéj pomocy odpisać w przeciągu godziny będą obowiązani. Takowe odpowiedzi posłużą do tém pewniejszego ocenienia postępu w nauce uczynionego przez alumnów.

§ 19.

Na wezwanie Rektora każdy Professor i Lektor obowiązany jest znajdować się na posiedzeniach akademicznych i egzaminach uczniów; nie mogący być obecnym ostrzeże wcześnie Prezydującego.

§ 20.

Professorowie i Lektorowie nie mogą się oddalać od Akademii, bez pozwolenia właściwéj władzy, wyjąwszy wakacye, w czasie których o swojem oddaleniu się Rektora uwiadomią, równie jak o powrocie.

§ 21.

Oddalający się za pozwoleniem Professor, opuszczoną liczbę godzin wynagrodzić powinien w takim czasie, iżby przybrane godziny nie przeszkadzały uczniom do słuchania innych przedmiotów.

§ 22.

Księża Professorowie zawsze przychodzą do pełnienia swoich obowiązków w Akademii w sukniach koloru i kroju duchownego.

§ 23.

Профессоры и Лекторы, подчиняясь общимъ правиламъ, сносятся во всѣхъ случаяхъ съ Ректоромъ, представляютъ ему свои предположенія, касающіяся благосостоянія и пользы Института, и вмѣстѣ съ нимъ содѣйствуютъ къ поддержанію между воспитанниками духа подчиненности, порядка, спокойствія и приличія.

§ 24.

Наконецъ, всѣ начальники Академіи, не ограничиваясь въ своей усердной дѣятельности и трудахъ исполненіемъ правилъ настоящаго устройства, обязаны руководствоваться болѣе ясными и могущественнѣйшими побужденіями, почерпаемыми въ духѣ священническаго призванія, въ предначертаніяхъ Пресвятаго Основателя и Законодателя вселенной церкви, Іисуса Христа, и въ упованіи на достиженіе безконечной награды за труды свои и безпредѣльное самопожертвованіе.

Глава III.

Засѣданія.

§ 25.

Засѣданія Академіи бываютъ:

1) общія, въ которыхъ присутствуютъ всѣ учащіе;
2) Академическаго Совѣта;
3) Конференціонныя.

§ 26.

Общее засѣданіе состоитъ: изъ Ректора, Вице-Ректора и всѣхъ Профессоровъ, съ правомъ рѣшительнаго голоса; и изъ Лекторовъ, имѣющихъ только голосъ совѣщательный.

§ 27.

Засѣданія Совѣта составляютъ: Ректоръ, Вице-Ректоръ и Профессоры, состоящіе въ званіи Членовъ Совѣта. Три по крайней мѣрѣ члена составляютъ комплектъ Совѣта.

§ 28.

Въ случаѣ надобности могутъ быть приглашаемы въ засѣданія Совѣта Профессоры и прочіе преподаватели, съ голосомъ совѣщательнымъ.

§ 29.

Засѣданія Конференціонныя состоятъ: изъ Архіепископа,

§ 23.

Professorowie i Lektorowie, podlegając przepisom ogólnym, znosić się będą w każdéj potrzebie z Rektorem, przekładać swoje postrzeżenia, dotyczące dobra i pożytku Instytutu, tudzież wspólnie z nim utrzymywać pomiędzy alumnami ducha posłuszeństwa, porządku, spokojności i przystojności.

§ 24.

Wszyscy nakoniec przełożeni Akademii, nie ograniczając troskliwości i trudów swoich opisem niniejszego urządzenia, wyraźniejsze i bardziéj zniewalające prawidła czerpać mają w duchu Kapłańskiego powołania, w zamiarach Najświętszego Założyciela i Prawodawcy powszechnego Kościoła, Jezusa Chrystusa, i w nadziei otrzymania nagrody bez końca za pracę i poświęcenie się bez granic.

Tytuł III.

Posiedzenia.

§ 25.

Posiedzenia Akademii są następujące:

1) ogólne wszystkich uczących;
2) Rady Akademii;
3) Konferencyjne.

§ 26.

Posiedzenie ogólne składają: Rektor, Vice-Rektor i wszyscy Professorowie i Lektorowie, tamci z głosem stanowczym, Lektorowie z doradczym.

§ 27.

Posiedzenia Rady składają: Rektor, Vice-Rektor i Professorowie Radni. Trzy najmniéj osoby składają komplet.

§ 28.

W potrzebie mogą być wzywani do Rady Professorowie, lub inni uczący, z głosem doradczym.

§ 29.

Posiedzenia Konferencyjne składają się: z Arcybiskupa lub

или Администратора Варшавской Архіепархіи, Ректора и всѣхъ Профессоровъ. Членъ гражданскаго вѣдомства, принадлежащій къ составу Академическаго начальства, можетъ всякій разъ присутствовать въ этихъ засѣданіяхъ, по собственному своему усмотрѣнію.

§ 30.

Въ засѣданіяхъ Конференціи предсѣдательствуетъ Архіепископъ или Администраторъ, въ прочихъ же — Ректоръ Академіи.

§ 31.

Обыкновенныя общія засѣданія происходятъ два раза въ годъ, а именно: въ началѣ и при окончаніи учебнаго года. Чрезвычайныя — созываются въ тѣхъ случаяхъ, когда Совѣтъ или Ректоръ признаютъ нужнымъ пригласить для совѣщаній всѣхъ обучающихъ въ Академіи.

§ 32.

Обыкновенныя засѣданія Академическаго Совѣта происходятъ одинъ разъ въ недѣлю; чрезвычайныя же созываются по усмотрѣнію Ректора.

§ 33.

Обыкновенныя засѣданія Конференціи происходятъ въ Іюлѣ мѣсяцѣ, по окончаніи экзаменовъ изъ полнаго курса; чрезвычайныя же созываются въ то время, когда являются соискатели ученыхъ степеней.

§ 34.

На всѣхъ вообще засѣданіяхъ дѣла рѣшаются простымъ большинствомъ голосовъ, въ случаѣ же ихъ равенства рѣшаетъ мнѣніе предсѣдательствующаго.

Глава IV.

Воспитанники.

ОТДѢЛЪ I.

О пріемѣ.

§ 35.

Ректоръ Академіи ежегодно въ концѣ Іюня сообщаетъ Академическому начальству о числѣ вакантныхъ мѣстъ для фундушевыхъ воспитанниковъ.

§ 36.

Академическое начальство сносится немедленно съ Епар-

Administratora Archidyecezyi Warszawskiéj, Rektora i wszystkich Professorów. Członek Świecki, wchodzący do składu Zwierzchności Akademickiéj, znajdować się może na tych posiedzeniach, ile razy uzna tego potrzebę.

§ 30.

Na posiedzeniach Konferencyi prezyduje Arcybiskup lub Administrator, na innych Rektor Akademii.

§ 31.

Zwyczajne posiedzenia ogólne odbywają się dwa razy: przy rozpoczęciu i przy końcu roku szkolnego. Nadzwyczajne, kiedy Rada lub Rektor uzna potrzebę zniesienia się ze wszystkiemi uczącemi w Akademii.

§ 32.

Posiedzenia Rady Akademii zwyczajne odbywają się raz w tydzień, nadzwyczajne, kiedy Rektor uzna tego potrzebę.

§ 33.

Posiedzenia Konferencyi zwyczajne odbywają się w miesiącu Lipcu, po egzaminach całokursowych, nadzwyczajne zbierają się, kiedy są ubiegający się o stopnie naukowe.

§ 34.

Na wszystkich posiedzeniach prosta większość głosów stanowi, równość zdań Prezydujący rozwiązuje.

Tytuł IV.

Alumni.

Dział I.

O zapisie.

§ 35.

Rektor Akademii corocznie, przy końcu miesiąca Czerwca, donosi Zwierzchności Akademickiéj o ilości mających wakować miejsc funduszowych dla alumnów.

§ 36.

Zwierzchność Akademii wezwie niezwłocznie Władze Dyece-

хіальными властями о представленіи на эти мѣста кандидатовъ вмѣстѣ съ подкрѣпляющими ихъ права документами.

§ 37.

Документы эти должны быть слѣдующіе:

1) собственноручное жизнеописаніе;
2) метрическое свидѣтельство о крещеніи;
3) училищное свидѣтельство;
4) свидѣтельство объ окончаніи курса наукъ въ Семинаріи;
5) медицинское свидѣтельство о хорошемъ состояніи здоровья;
6) наконецъ, свидѣтельство подлежащей Епархіальной власти о хорошихъ способностяхъ кандидата къ наукамъ, о его безукоризненномъ поведеніи, непоколебимости характера и постоянной преданности избранному званію, а равно о знаніи церковнаго пѣнія, и церковнаго церемоніала и о рукоположеніи въ священническій санъ, если кандидатъ уже удостоился онаго.

§ 38.

Лица, недостигшія 19-лѣтняго возраста, или же окончившія 30-ть лѣтъ, не могутъ быть приняты въ Академію.

§ 39.

Равнымъ образомъ никто не будетъ принятъ въ Академію, если объ немъ не послѣдовало представленія отъ подлежащей Епархіальной власти, порядкомъ, указаннымъ въ § 36, если не пробылъ по крайней мѣрѣ двухъ лѣтъ въ Епархіальной Семинаріи и не получилъ одобрительной аттестаціи объ успѣхахъ въ наукахъ и хорошемъ поведеніи.

§ 40.

Академическое начальство, по сношенію съ Совѣтомъ и разсмотрѣніи представленныхъ документовъ, рѣшаетъ о пріемѣ кандидатовъ въ заведеніе и поставляетъ о семъ въ извѣстность Епархіальныя власти съ предложеніемъ отправить кандидатовъ въ Варшаву предъ наступленіемъ 14 Сентября.

§ 41.

Доставленные Епархіальною властью кандидаты должны явиться къ Академическому начальству за своими документами и, по полученіи ихъ, представить оные въ канцелярію Академіи, съ приложеніемъ: 1) собственноручной подписки, заклю-

zyalnę o przedstawienie na te miejsca kandydatów i nadesłanie ich kwalifikacyjnych dowodów.

§ 37.

Dowody kwalifikacyjne mają być następujące:

1) własnoręczny opis biegu życia;

2) metryka chrzestna;

3) świadectwo szkolne;

4) świadectwa z odbytych nauk w Seminaryum;

5) świadectwo lekarza o dobrém zdrowiu;

6) świadectwo nakoniec właściwéj Władzy Dyecezyalnéj o zdatności do nauk i wzorowéj obyczajności kandydata, o stałości umysłu i stateczném przywiązaniu do obranego stanu, o znajomości kantu i ceremonij kościelnych, jako też o święceniu, jeśli jakie posiada.

§ 38.

Przed rokiem życia 19, równie jak po skończonym 30, nikt do Akademii przyjęty nie będzie.

§ 39.

Przyjętym także nie zostanie, kto nie będzie przedstawiony przez właściwą Zwierzchność Dyecezyalną, w sposobie § 36 oznaczonym, nie był przynajmniéj lat dwa w Seminaryum dyecezalném, i tak z nauk jako też z dobrego postępowania nie pozyskał szczególniejszéj zalety.

§ 40.

Zwierzchność Akademii, po zniesieniu się z Radą, i roztrząśnieniu kwalifikacyjnych dowodów, o przyjęciu kandydatów do Instytutu stanowi, i o tém Władzę Dyecezyalną właściwą zawiadamia, z wezwaniem o nadésłanie ich do Warszawy przed dniem 14 miesiąca Września.

§ 41.

Nadesłani przez Władze Dyecezyalne kandydaci, zgłaszają się do Zwierzchności Akademii po swoje dowody kwalifikacyjne, a następnie składają takowe w kancellaryi Akademii, dołączając: 1) de-

чающей въ себѣ торжественное обѣщаніе въ точномъ исполненіи всѣхъ Академическихъ уставовъ и постановленій и ручательство въ томъ, что они не принадлежали и не будутъ принадлежать ни къ какимъ тайнымъ обществамъ; 2) списка вещей, привезенныхъ съ собою; въ замѣнъ чего они получаютъ отъ Ректора Академіи матрикулу, удостовѣряющую въ томъ, что они записаны въ число постоянныхъ воспитанниковъ Академіи.

§ 42.

Матрикулы должны быть ежегодно замѣняемы новыми. Неполучившіе матрикулы не пользуются никакими преимуществами и правомъ на соисканіе Академическихъ степеней.

§ 43.

Профессоры въ исходѣ каждой четверти года дѣлаютъ въ матрикулахъ отмѣтки о исправномъ посѣщеніи лекцій и хорошемъ поведеніи воспитанниковъ.

§ 44.

Пріемъ постоянныхъ воспитанниковъ Академіи начинается ежегодно съ 8 Сентября и продолжается до 14 сего же мѣсяца.

ОТДѢЛЪ II.

О дисциплинѣ.

§ 45.

Всѣ воспитанники Академіи обязаны:

Трудиться безпрерывно надъ образованіемъ своего ума и сердца, не теряя ни одной минуты драгоцѣннаго времени въ праздности и пустыхъ бесѣдахъ.

§ 46.

Акуратно собираться на молитвы, духовныя размышленія и Академическія лекціи, и присутствовать на нихъ съ надлежащимъ вниманіемъ.

§ 47.

Всѣ свои занятія исполнять въ предписанное время, въ назначенномъ мѣстѣ и установленнымъ порядкомъ, а Академическій звонокъ считать голосомъ своего начальства.

§ 48.

Уважать и почитать лицъ старше ихъ достоинствомъ, званіемъ и лѣтами, всякія ихъ замѣчанія и увѣщанія принимать

klaracyą własnoręcznie napisaną, obejmującą sumienne przyrzeczenie ścisłego zachowania wszystkich ustaw i przepisów Akademii, tudzież zaręczenie, iż do żadnych tajnych towarzystw nie należą i należeć nie będą; 2) rejestr rzeczy przez siebie przywiezionych; natomiast zaś otrzymują z rąk Rektora Akademii matrykuły dowodzące, że w liczbę stałych uczniów Akademii zapisani zostali.

§ 42.

Matrykuła corocznie odmieniana będzie. Nie posiadający matrykuły żadnego nie ma prawa do przywilejów i stopni akademickich.

§ 43.

Professorowie, przy końcu każdego kwartału, zapisują na matrykułach świadectwo o pilności w uczęszczaniu na prelekcye i przyzwoitém zachowaniu się alumnów.

§ 44.

Zapis uczniów stałych Akademii rozpoczyna się corocznie dnia 8 Września, a kończy się 14 tegoż miesiąca.

DZIAŁ II.

O karności.

§ 45.

Wszyscy alumni Akademii są obowiązani:

Pracować nieustannie nad ukształceniem umysłu i serca swojego, najmniejszéj chwili drogiego czasu na próżnowaniu i czczych rozmowach nie marnotrawiąc.

§ 46.

Na modlitwy, rozmyślania pobożne i prelekcye naukowe regularnie uczęszczać i z przynależną uwagą na nich się znajdować.

§ 45.

Wszystkie zatrudnienia w przepisanym czasie, miejscu i porządku, odbywać, a głos dzwonka akademickiego za głos zwierzchności uważać.

§ 48.

Wszystkie osoby charakterem, urzędowaniem lub wiekiem starsze, zawsze poważać i szanować, przestrogi ich i napomnienia

съ повиновеніемъ и стараться воспользоваться ими, а равно уваженіе свое къ старшимъ изъявлять вездѣ и повсюду внѣшними знаками, какъ-то: обнаженіемъ головы, поклономъ и т. п.

§ 49.

Постоянно соблюдать скромность въ мысляхъ, рѣчахъ и поступкахъ, чистоту тѣла, опрятность и непорочность во всѣхъ отношеніяхъ.

§ 50.

Избѣгать лицемѣрія, коварства, лжи, ссоры и злопамятства, а равно всякихъ тайныхъ письменныхъ или словесныхъ сношеній, какъ съ домашними, такъ и съ посторонними лицами.

§ 51.

Постоянно занимать указанное начальствомъ мѣсто въ ораторіи, въ залѣ для дневныхъ занятій, въ столовой и въ спальнѣ, и не оставлять его, не испросивъ на то предварительнаго дозволенія.

§ 52.

Соблюдать тишину и строгое молчаніе въ часы, назначенные для молитвы, приготовленія къ лекціамъ, кушанія и сна. Во время же, назначенное для отдыха послѣ трудовъ, и для позволеннаго развлеченія, забавляться прилично безъ шума и безъ всякихъ неблагопристойныхъ выходокъ.

§ 53.

Для упражненія въ латинскомъ языкѣ, всегда и вездѣ, въ предѣлахъ Академическаго зданія разговаривать съ своими начальниками и товарищами по латыни.

§ 54.

Избѣгать болтовства, не слушать и не распространять никакихъ сплетней, не нарекать и не роптать на начальство втайнѣ, но пользуясь предоставленнымъ правомъ, представлять непосредственнымъ начальникамъ искренно, откровенно и съ полнымъ довѣріемъ, свои нужды и испытываемыя непріятности и притѣсненія.

§ 55.

Никогда не отлучаться въ городъ, не получивъ на то письменнаго дозволенія и безъ товарища, избраннаго начальствомъ; отправившись, возвращаться въ заведеніе, въ назначенный часъ, и во время прогулокъ, внѣ Академіи не отставать

z uległością przyjmować, z takowych skutecznie korzystać, tudzież dla nich swoje uszanowanie zewnętrznemi oznakami, jako to: odkryciem głowy, ukłonem i t. p. wszędzie i zawsze okazywać.

§ 49.

Skromność w myśli, mowie i uczynkach, czystość ciała i ochędóztwo, tudzież obyczajność w całem postępowaniu statecznie zachować.

§ 50.

Obłudy, chytrości, kłamstwa, kłótni, zawziętości wystrzegać się, jako też wszelkich związków potajemnych, ustnych, lub piśmiennych tak z domowemi, jako i zewnętrznemi osobami unikać.

§ 51.

W oratoryum, w sali dziennych zatrudnień, w refektarzu i dormitarzu, zawsze miejsce od zwierzchności wskazane zajmować, i z takowego, bez uzyskania poprzednio na to pozwolenia, nie oddalać się.

§ 52.

W godzinach na modlitwę, przygotowanie się do prelekcyj, posiłek i sen przeznaczonych, cichość i ścisłe zachować milczenie. W godzinach zaś dla spoczynku po pracy i rozrywki dozwolonych bawić się przystojnie, bez hałasu i wszelkiéj nieprzyzwoitości.

§ 53.

Dla nabycia wprawy w języku łacińskim, z Przełożonemi i współ-kolegami zawsze i wszędzie w gmachu akademickim mówić po łacinie.

§ 54.

Wielomówstwa wystrzegać się, plotek ani słuchać, ani rozsiewać, i przeciwko zwierzchności nie utyskiwać, nie szemrać pokątnie, lecz, korzystając z udzielonego pozwolenia, wszelkie potrzeby przykrości, dolegliwości z ufnością, szczerze i otwarcie Przełożonym i miejscowym przedstawiać.

§ 55.

Bez pozwolenia na piśmie otrzymanego i bez towarzysza przez Zwierzchność wybranego, do miasta nigdy nie wychodzić; wyszedłszy, na oznaczoną godzinę powracać, na przechadzkach, za obrębem murów Akademii odbywać się mających, nigdy bez wie-

безъ вѣдома и дозволенія начальства, отъ своихъ сотоварищей.

§ 56.

Довольствоваться получаемыми въ заведеніи кушаніемъ, питіемъ и платьемъ и не требовать, ни принимать изъ города никакой одежды, ни съѣстныхъ припасовъ, ни напитковъ.

§ 57.

Книги и прочія вещи, полученныя на счетъ заведенія для собственнаго употребленія, содержать въ чистотѣ, исправности и въ надлежащемъ порядкѣ.

§ 58.

Никакихъ печатныхъ сочиненій, ни рукописей не хранить у себя и не читать ихъ безъ дозволенія начальства.

§ 59.

Въ случаѣ нарушенія которой либо изъ вышеозначенныхъ статей, не запираться въ ономъ, но просить извиненія у своего начальства, и назначенное имъ наказаніе принять смиренно и исполнить безъ всякихъ отговорокъ.

§ 60

Взысканія бываютъ двоякаго рода: дисциплинарныя и Академическія.

§ 61.

Опредѣленіе дисциплинарныхъ взысканій предоставляется благоусмотрѣнію начальниковъ Академіи. Академическимъ же наказаніямъ подвергаетъ или самъ Ректоръ, или вмѣстѣ съ Академическимъ Совѣтомъ.

§ 62.

Академическими наказаніями считаются:

1) публичный выговоръ;
2) постепенный арестъ, не болѣе какъ до пяти дней;
3) исключеніе изъ Академіи.

§ 63.

Публичнымъ выговоромъ считается сдѣланный въ Совѣтѣ или въ присутствіи всѣхъ Профессоровъ Академіи.

§ 64.

Подъ арестомъ разумѣется заключеніе виновнаго въ назначенномъ для сего помѣщеніи.

§ 65.

Арестъ, по мѣрѣ важности проступка, можетъ быть уси-

dzy i pozwolenia Zwierzchności do współ-kolegów nie odłączać się.

§ 56.

Przestawać na pokarmie, napoju i odzieży funduszowych, a żadnéj odzieży żywności i trunków z miasta nie sprowadzać, ani przyjmować.

§ 57.

Książki i wszelkie sprzęty Instytutowe, do użytku sobie udzielone, w czystości, porządku i całości zachować.

§ 58.

Żadnych książek i rękopismów, bez wiedzy Zwierzchności, nie przechowywać, ani czytać.

§ 59.

W razie wykroczenia przeciw któremukolwiek z powyższych punktów tego się nie zapierać, Przełożonych swych przeprosić, i karę od nich naznaczoną, bez wszelkich wymówek, z pokorą przyjąć i wypełnić.

§ 60.

Kary są dwojakiego gatunku: porządkowe i akademiczne.

§ 61.

Naznaczenie kar porządkowych zostawia się zdaniu Przełożonych Akademii. Kary akademiczne Rektor sam lub z Radą Akademii wymierza.

§ 62.

Kary akademiczne:

1) napomnienie publiczne;
2) areszt stopniowany, najdłużéj do dni pięciu;
3) oddalenie z Akademii.

§ 63.

Upomnienie publiczne rozumie się w Radzie lub w przytomności wszystkich Professorów Akademii.

§ 64.

Przez areszt rozumie się zamknięcie w miejscu na to przeznaczoném.

§ 65.

Areszt w miarę przestępstwa może być obostrzony, zmniej-

ливаемъ уменьшеніемъ или отнятіемъ пищи, а также лишеніемъ обыкновенныхъ выгодъ.

§ 66.

Наказаніе публичнымъ выговоромъ и арестомъ на время, не превышающее шести часовъ, предоставляется самому Ректору.

§ 67.

Наказаніе строгимъ и болѣе продолжительнымъ арестомъ, а также исключеніе изъ Академіи, въ случаяхъ, указанныхъ въ § 30 настоящаго Устава, опредѣляетъ Ректоръ обще съ Академическимъ Совѣтомъ и доноситъ о семъ Академическому начальству.

ОТДѢЛЪ III.

О религіозныхъ обрядахъ.

§ 68.

Всѣ воспитанники вмѣстѣ совершаютъ въ Академической ораторіи полчаса утреннія молитвы съ положеннымъ на всякій день размышленіемъ, слушаютъ четверть часа чтенія религіозной книги и присутствуютъ, съ колѣнопреклоненіемъ, при служеніи святой литургіи.

§ 69.

Кромѣ того, въ воскресные и праздничные дни совершаютъ часть священническихъ молитвъ въ поминовеніе благотворителей Академіи и слушаютъ въ церкви обѣдни и вечерни.

§ 70.

Предъ обѣдомъ и ужиномъ подробно уясняютъ себѣ тайны совѣсти и произносятъ молитву за усопшихъ.

§ 71.

Садясь за столъ, произносятъ молитву о благословленіи пищи, послѣ же стола совершаютъ благодарственную молитву.

§ 72.

Оканчиваютъ день общимъ созерцаніемъ совѣсти, вечерними молитвами и чтеніемъ пунктовъ размышленія, предписаннаго на слѣдующій день.

§ 73.

Святыхъ тайнъ покаянія и причастія они причащаются обыкновенно два раза въ мѣсяцъ и во всѣ важнѣйшіе праздники Спасителя и Пресвятой Дѣвы.

szeniem lub odjęciem pokarmów, tudzież pozbawieniem wygód zwyczajnych.

§ 66.

Karę napomnienia publicznego, tudzież aresztu, najwięcéj na godzin sześć, sam Rektor stanowi.

§ 67.

Karę aresztu ostrzejszego i dłuższego, tudzież karę oddalenia z Akademii, w przypadkach § 30-m ustawy oznaczonych, Rektor z Radą Akademii wymierza, i o tém Zwierzchności Akademii donosi.

DZIAŁ III.

O ćwiczeniach pobożności.

§ 68.

Alumni odprawiają społem w oratoryum Akademii, przez pół godziny, modlitwy poranne z medytacyą na każdy dzień przeznaczoną, i słuchają czytania książki pobożnéj przez kwadrans, i znajdują się klęczący na Mszy S-téj.

§ 69.

W dni niedzielne i świąteczne odmawiają nadto część pacierzy kapłańskich za dobroczyńców Akademii, i bywają na Mszy śpiewanéj i Nieszporach w Kościele.

§ 70.

Przed objadem i kolacyą czynią rachunek sumienia szczególny i mówią Anioł Pański.

§ 71.

Siadając do stołu mówią błogosławieństwo, a po stole dziękczynienie.

§ 72.

Kończą dzień ogólnym rachunkiem sumienia, modlitwami wieczornemi i odczytaniem punktów medytacyi, na dzień następujący przypadającéj.

§ 73.

Do Świętych Sakramentów Pokuty i Ciała Pańskiego przystępują zwyczajnie dwa razy na miesiąc, tudzież we wszystkie znakomitsze święta Zbawiciela i Najświętszéj Panny.

§ 74.

Въ праздники Святыхъ Апостоловъ Петра и Павла и Святаго Іоанна Кантія, какъ Святаго заступника Академіи, богослуженіе празднуется съ особеннымъ благолѣпіемъ; въ торжественные же праздники, въ которые Архіепископъ, по положенію Римскаго Понтификала, служитъ обѣдню въ полномъ облаченіи, воспитанники должны находиться въ Митрополитальной церкви, и, сверхъ того, въ табельные высокоторжественные дни присутствовать на богослуженіи въ указанной для сего церкви, и освобождаются отъ ученія.

§ 75.

Два раза въ годъ воспитанники совершаютъ реколлекціи, первыя—продолжающіяся три дня, съ 15 Сентября предъ начатіемъ учебнаго курса, послѣднія— предъ Пасхою, начиная оныя въ субботу предъ Вербнымъ Воскресеніемъ и оканчивая исповѣдью и причащеніемъ Св. Таинъ въ Великій Четвергъ.

ОТДѢЛЪ IV.

О наукахъ.

§ 76.

Преподаваніе наукъ въ Академіи начинается съ 20 числа Сентября.

§ 77.

Предметы, преподаваемые въ Духовной Академіи, раздѣляются на главные и вспомогательные.

§ 78.

Къ главнымъ предметамъ относятся:

1) библейскія древности (археологія), общія правила толкованія Священнаго Писанія (герменевтика), исторія книгъ Ветхаго и Новаго Завѣта (интродукція), толкованіе Священнаго Писанія (эгзегетика);

2) догматическое, нравственное и пастырское Богословіе;

3) каноническое право;

4) церковная исторія;

5) исторія Святыхъ Отцовъ;

6) церковное краснорѣчіе (катехистика и гомилетика или наука о церковныхъ проповѣдяхъ);

7) философія.

§ 74.

Uroczystość SS. Apostołów Piotra i Pawła, jako też S. Jana Kantego, Patrona Akademii, ze szczególniejszym obchodzą nabożeństwem, nadto w uroczyste Święta, w których Arcybiskup, stosownie do Pontyfikatu Rzymskiego, celebruje z palliuszem, znajdować się będą w Kościele Metropolitalnym, a prócz tego w dni galowe dworskie pierwszego rzędu będą obecni na nabożeństwie w kościele tym, który im wskazany zostanie, i od prelekcyj mają być wolni.

§ 75.

Dwakroć do roku odprawują rekollekcye, pierwsze trzydniowe od dnia 15-go miesiąca Września, przed otwarciem kursów, drugie przed Wielkanocą, zaczynając w sobotę przed Kwietnią Niedzielą, a kończąc Spowiedzią i Kommunią w Wielki Czwartek.

DZIAŁ IV.

O naukach.

§ 76.

Prelekcye naukowe rozpoczynają się w Akademii w dniu 20 miesiąca Września.

§ 77.

Nauki wykładane w Akademii Duchownéj dzielą się na główne i pomocnicze.

§ 78.

Nauki główne są:

1) starożytności biblijne (archeologia), ogólne prawidła tłómaczenia pisma (hermeneutyka), historya ksiąg starego i nowego testamentu (introdukcya), wykład pisma Świętego (exegetyka);

2) teologia dogmatyczna, moralna i pastoralna;

3) prawo kanoniczne;

4) historya kościelna;

5) patrologia;

6) wymowa kościelna (katechetyka, homiletyka sztuka kaznodziejska);

7) filozofia.

§ 79.

Къ вспомогательнымъ предметамъ относятся:

1) всеобщая исторія;

2) языки: еврейскій, греческій, русскій, французскій и нѣмецкій;

3) словесность: греческая, латинская, русская и польская;

4) пѣніе и церковное богослуженіе.

§ 80.

Казеннокоштные и постоянные воспитанники Академіи обязаны слушать всѣ вышеисчисленные предметы, безъ всякаго исключенія, и ежегодно держать изъ нихъ экзамены; прочимъ же духовнымъ лицамъ, посѣщающимъ Академическія лекціи, съ особаго разрѣшенія, дозволяется избрать нѣсколько или одинъ изъ главныхъ предметовъ.

§ 81.

Распредѣленіе предметовъ на всякій годъ, и между преподавателями составляется въ засѣданіяхъ Совѣта; росписаніе же часовъ для каждаго предмета—въ общемъ засѣданіи Профессоровъ.

ОТДѢЛЪ V.

Объ экзаменахъ.

§ 82.

Всѣ постоянные воспитанники Академіи подвергаются экзаменамъ полугодичнымъ, годичнымъ и окончательнымъ.

§ 83.

Полугодичный экзаменъ начинается тотчасъ послѣ масляницы, годичный же съ 1 Іюля.

§ 84.

О времени начатія экзаменовъ Ректоръ обязанъ увѣдомить Академическое начальство.

§ 85.

На полугодичныхъ экзаменахъ воспитанникъ долженъ доказать свои познанія по всѣмъ выслушаннымъ имъ предметамъ. Экзамены производятся Профессорами въ особыхъ залахъ, въ присутствіи Ректора или одного изъ Членовъ Совѣта.

§ 86.

На годичномъ экзаменѣ, который долженъ призводиться

§ 79.

Do nauk pomocniczych należą:

1) historya powszechna;

2) języki: hebrajski, grecki, rossyjski, francuzki i niemiecki;

3) literatura grecka, łacińska, rossyjska, polska;

4) śpiew i obrzędy kościelne.

§ 80.

Alumni na koszcie rządowym utrzymywani i uczniowie stali Akademii obowiązani są słuchać wszystkich tych nauk, bez różnicy, i z takowych składać examina każdego roku; innym Duchownym, za osobném pozwoleniem uczęszczającym na prelekcye akademiczne, wolno jest poprzestać na kilku lub też na jednéj z nauk głównych.

§ 81.

Rozkład nauk na każdy rok i na osoby uczące uskuteczniany będzie na posiedzeniach Rady. Rozkład tychże na godziny na posiedzeniach Professorów ogólnych.

DZIAŁ V.

O examinach.

§ 82.

Wszyscy stali uczniowie Akademii podlegają examinom półrocznym, rocznym i całokursowym.

§ 83.

Examen półroczny zaraz po zapustach, roczny zaś pierwszego dnia miesiąca Lipca rozpoczyna się.

§ 84.

Rektor o czasie rozpoczęcia examinów uwiadomi Zwierzchność Akademii.

§ 85.

Na examinie półrocznym uczeń zdaje sprawę ze wszystkich przedmiotów, których słuchał. Professorowie examinują w oddzielnych salach, w przytomności Rektora lub jednego z Członków Rady.

§ 86.

Na examinie rocznym, tymże samym sposobem odbywać się

такимъ же самымъ порядкомъ, обязанъ присутствовать одинъ изъ Членовъ Академическаго начальства.

§ 87.

Воспитанники четвертаго курса держатъ, сверхъ того, предъ вакаціями окончательный экзаменъ изъ всего курса, по всѣмъ главнымъ предметамъ, въ присутствіи Архіепископа, приглашенныхъ Академическимъ начальствомъ Правительственныхъ властей и другихъ знатнѣйшихъ лицъ.

§ 88.

Профессоры, по окончаніи экзамена, отмѣчаютъ немедленно свои мнѣнія объ успѣхахъ каждаго воспитанника порознь.

§ 89.

Отличные успѣхи доказываются ясными, точными и основательными отвѣтами на всѣ вопросы.

§ 90.

Удовлетворительные успѣхи оказываются точными отвѣтами на бо̀льшую часть вопросовъ.

§ 91.

Равное число хорошихъ и удовлетворительныхъ отвѣтовъ означаетъ посредственные успѣхи въ наукахъ.

§ 92.

Экзаменъ со всего курса оканчивается раздачею наградъ преуспѣвающимъ воспитанникамъ.

ОТДѢЛЪ VI.

О распредѣленіи занятій.

Въ классные дни.

§ 93.

Воспитанники, разбуженные въ пять часовъ утра звонкомъ дежурнаго встаютъ, совершаютъ обыкновенныя молитвы, моются и одѣваются.

§ 94.

Въ половинѣ шестаго, по данному знаку, собираются въораторію на утреннія молитвы и размышленія.

§ 95.

Отъ шести часовъ до четверти седьмаго продолжается изустное повтореніе размышленій или чтеніе духовнаго сочиненія.

mającym, przytomnym będzie jeden z Członkow Zwierzchności Akademii.

§ 87.

Alumni czwartoletni składają prócz tego razem, przed wakacyami, examen całokursowy ze wszystkich nauk głównych, w obecności Arcybiskupa, zaproszonych przez Zwierzchność akademii Władz Rządowych, tudzież innych znakomitych osób.

§ 88.

Professorowie, po odbytym examinie, zapisują natychmiast swe zdania o postępie każdego w szczególności alumna.

§ 89.

Postęp celujący objawia się przez jasne, dokładne i gruntowne odpowiedzi na wszystkie zapytania.

§ 90.

Postęp dostateczny okazuje się w dokładnych odpowiedziach na większą część zapytań.

§ 91.

Równa liczba tak dobrych jako i dostatecznych odpowiedzi, oznacza postęp w nauce mierny.

§ 92.

Examen całokursowy kończy się rozdaniem nagród alumnom celującym.

DZIAŁ VI.

O porządku zatrudnień.

W dni naukowe.

§ 93.

Alumni o godzinie piątéj z rana na głos dzwonka budzeni przez Hebdomadaryusza wstają, odmawiają zwyczajny paciérz, umywają się i ubierają.

§ 94.

W pół do szóstéj, za danym znakiem, zgromadzają się do oratoryum na ranne modlitwy i medytacye.

§ 95.

Od szóstéj do kwandransa na siódmą zdanie rachunku z medytacyi, lub czytanie książki duchownéj.

§ 96.

Въ четверть седьмаго начинается Святая литургія (которую слушаютъ всѣ рядами, преклонивъ колѣна, какъ въ ораторіи, такъ и въ церкви), потомъ слѣдуетъ завтракъ, продолжающійся до семи часовъ.

§ 97.

Отъ семи до восьми часовъ частные уроки въ залѣ для дневныхъ занятій.

§ 98.

Отъ восьми до двѣнадцати часовъ лекціи.

§ 99.

Отъ двѣнадцати до половины перваго подробное созерцаніе совѣсти въ ораторіи, и отдыхъ.

§ 100.

Отъ половины перваго до перваго часа обѣдъ, въ продолженіи котораго читается вслухъ Священное Писаніе или духовное сочиненіе.

§ 101.

Отъ перваго часа до трехъ четвертей втораго общее развлеченіе.

§ 102.

Отъ трехъ четвертей втораго до двухъ часовъ приготовленіе къ слѣдующей лекціи.

§ 103.

Отъ двухъ до четырехъ часовъ лекціи.

§ 104.

Въ часы, свободные отъ лекцій и неназначенные для развлеченія, до четверти седьмаго вечеромъ, частные уроки въ залѣ для дневныхъ занятій.

§ 105.

Отъ четверти до половины седьмаго частное созерцаніе совѣсти и отдохновеніе.

§ 106.

Отъ половины седьмаго до семи часовъ ужинъ съ чтеніемъ духовнаго сочиненія.

§ 107.

Отъ семи часовъ до четверти девятаго общее развлеченіе.

§ 96.

Od kwandransa na siódmą do siódméj Msza Ś-ta (téj słuchają wszyscy klęcząc w porządku tak w oratoryum jako i w kościele), tudzież śniadanie.

§ 97.

Od siódméj do ósméj nauki prywatne w sali dziennych zatrudnień.

§ 98.

Od ósméj do dwunastéj prelekcye.

§ 99.

Od dwunastéj do wpół do pierwszéj rachunek sumienia szczególny w oratoryum, odetchnienie.

§ 100.

Od wpół do pierwszéj do pierwszéj obiad, podczas którego czytanie pisma Świętego i książki duchownéj.

§ 101.

Od pierwszéj do trzech kwandransów na drugą rozrywka wspólna.

§ 102.

Od trzech kwandransów na drugą do drugiéj przygotowanie się do następnéj prelekcyi.

§ 103.

Od godziny drugiéj do czwartéj prelekcye.

§ 104.

W godzinach nie zajętych prelekcyami, i nieprzeznaczonych na rozrywkę, aż do kwandransa na siódmą w wieczór, nauki prywatne w sali dziennych zatrudnień.

§ 105.

Od kwandransa na siódmą do wpół do siódméj rachunek sumienia szczególny i odetchnienie.

§ 106.

Od wpół do siódméj do godziny siódméj kolacya z czytaniem książki duchownéj.

§ 107.

Od siódmej do kwandransa na dziewiątą rozrywka wspólna.

§ 108

Отъ четверти до трехъ четвертей девятаго вечернія молитвы и общее созерцаніе совѣсти.

§ 109.

По удареніи въ звонокъ, въ девять часовъ, всѣ уже должны находиться въ своихъ кроватяхъ.

Распредѣленіе занятій воспитанниковъ.

Въ рекреаціонные дни по вторникамъ и четвергамъ.

§ 110.

Утромъ долженъ соблюдаться такой же порядокъ, какъ и въ прочіе дни.

§ 111.

Послѣ обѣда до четырехъ часовъ или прогулка, отъ которой никто не въ правѣ отговариваться, или общее развлеченіе въ саду или въ самомъ зданіи.

§ 112.

Отъ 4-хъ часовъ до окончанія дня, частныя упражненія и другія занятія, по обыкновенному порядку.

По воскресеніямъ и праздникамъ.

§ 113.

Къ половинѣ часа, назначеннаго на молитвы и размышленія, прибавляется еще полчаса на проповѣдь. Въ эти дни литургія совершается въ семь часовъ, послѣ которой бываетъ завтракъ.

§ 114.

Предъ обѣднею воспитанники должны прочесть одинъ Ноктурнъ, а именно III-ій „officii diei cum laudibus", въ поминовеніе благотворителей Академіи.

§ 115.

По воскресеніямъ и праздникамъ воспитанники обязаны находиться во время служенія Обѣдни и Вечерни въ церковномъ клиросѣ.

§ 116.

По субботамъ и наканунѣ праздниковъ, все свободное время по полудни, послѣ лекцій, должно быть употреблено на стриженіе волосъ, на бритье и на исповѣдь.

§ 108.

Od kwandransa do trzech kwandransów na dziewiątą modlitwy wieczorne i rachunek sumienia ogólny.

§ 109.

Po danym znaku dzwonkiem o godzinie dziewiątéj wszyscy już w łóżkach znajdować się powinni.

Porządek zatrudnień alumnów.

W dni rekreacyjne wtorek i czwartek.

§ 110.

Z rana tenże sam co i w dniach innych zachowany będzie.

§ 111.

Od obiadu do godziny 4-téj albo spacer, od którego nikt się uwalniać nie może, albo rozrywka wspólna, w ogrodzie lub w domu.

§ 112.

Od 4-téj do końca dnia ćwiczenia prywatne, i inne podług porządku zwyczajnego.

W niedziele i święta.

§ 113.

Do pół godziny czasu, na modlitwy i medytacye przeznaczonego, dodaje się drugie pół godziny na naukę duchowną. W też dni Msza S-ta jest o godzinie siódméj, po Mszy śniadanie.

§ 114.

Przed summą alumni mówić mają jeden Nokturn, to jest III-ci, „officii diei cum laudibus“ za dobrodziejów Akademii.

§ 115.

W niedziele i święta znajdować się także będą na Summię i Nieszporach w chórze kościelnym.

§ 116.

W Sobotę i wigilie świąt, czas po południu, zbywający od prelekcyj, obracany będzie na strzyżenie włosów i golenie się, tudzież na odbycie spowiedzi.

ОТДѢЛЪ VII.

О казенномъ содержаніи.

§ 117.

Всѣ насущныя потребности воспитанниковъ, принятыхъ въ Академію на казенное содержаніе, удовлетворяются изъ суммъ, опредѣленныхъ штатомъ. Всѣ воспитанники получаютъ: освѣщеніе, столъ, постель, бѣлье, платье, обувь, молитвенники и учебники, бумагу и прочія письменныя принадлежности; одна лишь шинель должна быть ихъ собственная.

§ 118.

Больные сверхъ лекарства пользуются всѣми вообще выгодами, по указанію врача, вмѣстѣ съ прислугою, а потому больница должна быть снабжена всѣмъ необходимымъ.

§ 119.

Столъ назначается общій для Ректора, Вице-Ректора, Духовника и воспитанниковъ и долженъ состоять изъ завтрака, обѣда и ужина.

§ 120.

Платье всѣхъ воспитанниковъ должно быть одинакаго цвѣта и покроя; для соблюденія же здоровья и большей опрятности полагается особое платье зимою, а особое лѣтомъ.

§ 121.

Роскошь и изысканность не допускаются ни въ какомъ отношеніи, но во всемъ должно быть соединяемо удобство съ бережливостью.

§ 122.

Подробныя правила относительно доставки вещей и припасовъ, по смыслу вышеприведенныхъ §§, должны быть начертаны Совѣтомъ Академіи.

§ 123.

Если кто по нерадѣнію потеряетъ вещь, данную ему для употребленія, то долженъ непремѣнно купить ее на свой счетъ; если же кто либо испортитъ ее съ умысломъ или по небрежности — обязанъ починить ее за собственныя деньги и будетъ, сверхъ того, подвергнутъ взысканію.

DZIAŁ VII.

Dostarczenia z funduszu.

§ 117.

Wszystkie istotne potrzeby przyjętych na fundusz Akademii alumnów, opatrują się z summy etatem przeznaczonéj, wszyscy mają: opał, światło, stół, pościel, bieliznę, suknie, obuwie, książki do modłów i uczenia się, papier i co potrzeba do pisania, tylko płaszcz ma być ich własny.

§ 118.

Dla chorych, prócz lekarstw, dostarczane będą wszelkie wygody podług przepisu lekarza, i wszelka posługa, przeto infirmerya powinna być dostatecznie opatrzona.

§ 119.

Stół przeznacza się wspólny dla Rektora, Vice-Rektora, Ojca Duchownego i alumnów; składać się ma z śniadania, obiadu i wieczerzy.

§ 120.

Suknie wszystkich alumnów powinny być jednostajnego koloru i kroju, a dla zachowania zdrowia i większego ochędóztwa, inne na zimę, a inne na lato odzienie będzie.

§ 121.

W niczém zbytek i przesada być nie ma, lecz wygoda z oszczędnością połączona.

§ 122.

Szczegóły dostarczeń w myśl powyższych paragrafów przepisze Rada Akademii.

§ 123.

Kto przez niedbalstwo straci sprzęt jaki, dany sobie do używania, powinien odkupić; kto zaś zepsuje takowy przez złość lub lekceważenie, swoim kosztem naprawi i będzie ukaranym.

ОТДѢЛЪ VIII.

Объ увольненіи изъ Академіи.

§ 124.

Воспитанникъ, подвергнувшійся до окончанія курса неизлечимой болѣзни, долженъ быть уволенъ изъ Академіи и отправленъ въ Епархію, изъ которой прибылъ.

§ 125.

Никто изъ воспитанниковъ, по окончаніи предписаннаго курса и полученіи ученой степени, не имѣетъ права безъ занятія пребывать въ Варшавѣ; но обязанъ прямо изъ Академіи отправиться на мѣсто, указанное ему подлежащею Епархіальною властью.

§ 126.

Воспитанникъ, оказавшій въ продолженіи четырехлѣтняго курса, при отличномъ благочестіи и примѣрномъ поведеніи, превосходные успѣхи въ наукахъ на частныхъ и окончательныхъ экзаменахъ, и который, сверхъ того, или обнаружилъ особенную способность и наклонность къ извѣстной отрасли наукъ, или немедленно послѣ выпуска изъ Академіи долженъ исполнять указанныя въ § 2 настоящаго Положенія обязанности, или, наконецъ, по недостатку лѣтъ, необходимыхъ для полученія священническаго рукоположенія, усердно желаетъ еще болѣе усовершенствовать себя въ главныхъ предметахъ,—имѣетъ право, по требованію подлежащей Епархіальной власти, согласно § 34 Устава, остаться въ Академіи на пятый годъ, на казенномъ содержаніи; но по мѣрѣ того, сколько изъ какой Епархіи останется воспитанниковъ на пятый годъ, столько ихъ нельзя будетъ принять на первый курсъ.

§ 127.

Воспитанникъ, оставленный въ Академіи на пятый годъ, не подлежитъ никакому исключенію изъ общихъ правилъ и ничѣмъ не долженъ отличаться отъ младшихъ воспитанниковъ, а подавать имъ только первенствующій примѣръ своею высокою нравственностью и усиленными трудами.

§ 128.

Совѣтъ Академіи, для каждаго въ особенности пятилѣтняго воспитанника, составитъ особое распредѣленіе занятій

DZIAŁ VIII.

O uwolnieniu z Akademii.

§ 124.

Alumn, któryby przed ukończeniem kursu wpadł w nieuleczoną chorobę, uwolnionym zostanie z Akademii i odesłany do Dyecezyi, z której przybył.

§ 125.

Żaden alumn po ukończeniu przepisanego kursu i otrzymaniu stopnia naukowego, nie powinien bezczynnie bawić w Warszawie, lecz obowiązany prosto z Akademii udać się do wskazanego sobie przez właściwą Władzę Dyecezyalną miejsca.

§ 126.

Alumn, który w ciągu czteroletniego kursu, odznaczając się pobożnością i dobrym dla innych przykładem, udowodnił na examinach szczegółowych i całokursowych postęp w naukach celujący, a który prócz tego albo do szczególnéj gałęzi nauk okazał osobliwszą sposobność i zdolność, albo zaraz po wyjściu z Akademii ma być użyty do pełnienia obowiązków w § 2-m niniejszego urządzenia wymienionych, albo nareszcie dla braku lat, do przyjęcia święcenia Kapłańskiego potrzebnych, pragnie usilnie ugruntować się jeszcze w znajomości przedmiotów głównych, może na żądanie właściwéj Władzy Dyecezyalnéj, stosownie do § 34 ustawy, pozostać rok piąty na funduszu rządowym w Akademii; ile wszakże z któréj Dyecezyi alumnów pozostanie na rok piąty, tyle na rok pierwszy przyjętych nie będzie.

§ 127.

Alumn, będący na rok piąty w Akademii, w niczém od ogólnych przepisów wyłączać się nie ma, ani różnić się od młodszych jak tylko wyższością przykładu w cnotach i usilniejszą pracą.

§ 128.

Rada Akademii dla każdego, w szczególności pięcioletniego alumna przepisze osobny porządek zatrudnień i nauk, najlepiéj

и наукъ, болѣе соотвѣтствующее предположенной цѣли и отведетъ ему мѣсто въ библіотекѣ для частныхъ занятій.

Глава V.

Свободное отъ ученія время и вакаціи.

§ 129.

Ученіе въ Академіи прекращается отъ кануна Рождества Христова до 1 Января, отъ воскресенія сыропустнаго до середы на первой недѣлѣ великаго поста и отъ субботы предъ Вербнымъ Воскресеніемъ до Ѳоминой недѣли включительно.

§ 130.

Въ свободное отъ ученія время никому изъ воспитанниковъ не дозволяется отлучаться изъ Академіи; все это время они должны обращать на благочестивыя упражненія, приготовленіе къ экзаменамъ и на другія полезныя занятія.

§ 131.

Во время вакацій, срокъ которыхъ опредѣленъ въ § 47 Устава, воспитанники въ правѣ просить Ректора о дозволеніи имъ уѣхать домой, къ родителямъ или къ роднымъ, но обязаны возвратиться въ положенный срокъ.

§ 132.

Никто изъ воспитанниковъ, не рукоположенный въ Священники, не имѣетъ права, во время вакаціи, вступать на церковный амвонъ, для проповѣдыванія Слова Божія. Но всякій изъ нихъ обязанъ, по воскресеніямъ и праздникамъ находиться на приходскомъ богослуженіи а въ болѣе торжественные праздники причащаться Святыхъ Таинъ.

§ 133.

Возвращающійся въ концѣ вакаціи воспитанникъ долженъ представить Ректору:

1) запечатанное свидѣтельство мѣстнаго приходскаго Настоятеля о своемъ поведеніи;

2) краткое описаніе своихъ занятій въ продолженіи сего времени.

Глава VI.

Библіотека.

§ 134.

Академическая библіотека находится въ непосредствен-

odpowiadający zamierzonemu celowi; tudzież miejsce do pracy prywatnéj naznaczy w bibliotece.

TYTUŁ V.

Feryę i wakacye.

§ 129.

Od wigilii Bożego Narodzenia do dnia 1-go Stycznia, od Niedzieli zapustnéj do Popielca, i od Soboty przed Kwietnią Niedzielą do Niedzieli Przewodniéj włącznie, będą ferye w Akademii.

§ 130.

Żadnemu alumnowi oddalać się z Akademii w czasie feryj nie wolno, lecz czas ten na ćwiczeniach pobożności, przygotowaniu się do examinów, i innych pożytecznych zatrudnieniach trawiony będzie.

§ 131.

W czasie oznaczonych § 47-m ustawy wakacyj, wolno będzie alumnom prosić Rektora o pozwolenie wyjechania do domu rodziców, lub krewnych, z obowiązkiem powrócenia na czas oznaczony.

§ 132.

Żaden alumn, nie będący kapłanem, podczas wakacyi, na Ambonę kościelną do opowiadania słowa Bożego nie wnijdzie. Każdy zaś co Niedziela i Święto na nabożeństwie parafialném znajdować się, a w znakomitsze Uroczystości do Sakramentów ŚŚ. przystępować jest obowiązany.

§ 133.

Powracający z wakacyj złożyć ma Rektorowi:

1) świadectwo zapieczętowane miejscowego Plebana o swojem sprawowaniu się;

2) krótki opis swoich przez ten czas zatrudnień.

TYTUŁ VI.

Biblioteka.

§ 134.

Biblioteka Akademii zostaje pod bezpośrednim dozorem Bi-

номъ завѣдываніи Библіотекаря, главная обязанность котораго состоитъ въ томъ, чтобы дѣятельно заниматься содержаніемъ въ цѣлости, приведеніемъ въ порядокъ и увеличеніемъ библіотеки.

§ 135.

Библіотека должна имѣть два каталога и два ключа: одинъ каталогъ и ключъ долженъ находиться у Ректора, другой каталогъ въ библіотекѣ, а ключъ — у Библіотекаря.

§ 136.

Библіотекарь обязанъ ежедневно (за исключеніемъ праздниковъ) отъ 8 часовъ утра до 12-ти находиться въ библіотекѣ, отыскивать требуемыя сочиненія, руководить приведеніемъ книгъ въ порядокъ и составленіемъ каталоговъ, и лично заниматься описаніемъ сочиненій, требующихъ знанія иностранныхъ языковъ и библіографическихъ свѣдѣній.

§ 137.

Право пользоваться книгами изъ библіотеки предоставляется исключительно только лицамъ, принадлежащимъ къ составу Академіи и постояннымъ ея воспитанникамъ.

§ 138.

Всякій получающій изъ нея книгу выдаетъ Библіотекарю собственноручную росписку, заключающую въ себѣ номеръ книги, названіе сочинителя, заглавіе сочиненія, мѣсто и годъ изданія, число томовъ, форматъ и переплетъ; росписка эта возобновляется всякій мѣсяцъ, по предъявленіи Библіотекарю полученной книги.

§ 139.

Сверхъ того, Библіотекарь долженъ вести особую книгу, въ которой записывается имъ всякое выданное или возвращенное сочиненіе.

§ 140.

Воспитанники не имѣютъ права, безъ дозволенія Ректора, брать изъ библіотеки сочиненія, опасныя по своему содержанію или такія, которыя, не состоя въ связи съ преподаваемыми предметами, отвлекали бы вниманіе воспитанниковъ и убивали бы время, нужное для другухъ занятій, непосредственно относящихся къ ихъ званію. Въ свободное отъ ученія время дозволяется однакожъ выдавать имъ и такія сочиненія, въ которыхъ полезное соединено съ пріятнымъ.

bliotekarza, którego głównym jest obowiązkiem czynnie przykładać się do wszystkiego, czego całość, wzrost i uporządkowanie biblioteki wymaga.

§ 135.

Dwa rejestra biblioteki i dwa klucze być powinny, jeden rejestr i klucz będzie u Rektora, drugi rejestr będzie w bibliotece, a klucz u Bibliotekarza.

§ 136.

Bibliotekarz codziennie (wyjąwszy święta), od godziny 8 do 12-éj z rana, w bibliotece znajdować się, żądane dzieła wynajdywać, uporządkowaniem książek i spisywaniem katalogów kierować, jakoteż opisywaniem dzieł wymagających znajomości obcych języków, i umiejętności bibliograficznéj, osobiście zajmować się powinien.

§ 137.

Osobom jedynie do składu Akademii należącym, tudzież alumnom stałym służy prawo używania ksiąg z biblioteki.

§ 138.

Każdy pożyczający książkę zostawi Bibliotekarzowi rewers własnoręczny, obejmujący numer książki, autora, tytuł dzieła miejsce i rok wydania, i liczbę tomów, format i oprawę; który rewers winien co miesiąc odnawiać, za okazaniem wziętéj książki Bibliotekarzowi.

§ 139.

Bibliotekarz utrzymywać nadto będzie rejestr osobny, w którym każdą książkę pożyczoną lub oddaną zapisywać ma.

§ 140.

Alumni nie mogą pożyczać książek z biblioteki, bez pozwolenia Rektora, ani takich któreby z materyj swych mogły im być niebezpieczne, albo któreby nie będąc zgodne z przedmiotami nauk słuchanych odrywały ich uwagę, i zabierały czas na inne bliższe ich stanu zatrudnienia potrzebny. W czasie feryj można im udzielać tych ksiąg, które bawią razem i uczą.

§ 141.

Библіотекарь долженъ наблюдать за тѣмъ, чтобы предъ наступленіемъ вакаціи всѣ выданныя книги были непремѣнно возвращены въ библіотеку.

§ 142.

Библіотека, по смыслу § 54 Устава, должна быть увеличиваема ежегодно.

Глава VII.

Канцелярія.

§ 143.

Канцелярія Академіи состоитъ изъ Секретаря и Писцовъ, подъ управленіемъ Ректора.

§ 144.

Къ Секретарю Академіи относится: изготовленіе всѣхъ бумагъ, составленіе протоколовъ засѣданій, веденіе общаго журнала всѣмъ офиціальнымъ бумагамъ, съ надлежащими графами, храненіе документовъ и нужныхъ дѣлъ, выдача выписокъ изъ протокола засѣданій, съ разрѣшенія Ректора, и надзоръ за цѣлостью архива и порядкомъ въ канцеляріи.

§ 145.

Секретарь Академіи отвѣчаетъ за цѣлость архива и за упущеніе канцелярскихъ чиновниковъ.

§ 146.

Секретарь присутствуетъ на всѣхъ засѣданіяхъ и обязанъ своими указаніями содѣйствовать къ послѣдовательному обсужденію всѣхъ вопросовъ.

§ 147.

У него въ сохраненіи находятся большая и меньшая Академическія печати, употребленіе которыхъ лежитъ на его отвѣтственности.

§ 148.

Подъ его непосредственнымъ надзоромъ состоятъ Писцы.

§ 149.

Библіотекарь и Провизоръ имѣютъ право требовать содѣйствія Академической канцеляріи.

Окончаніе.

§ 150.

Если Совѣтъ Академіи найдетъ нужнымъ сдѣлать въ семъ

§ 141.

Bibliotekarz czuwać ma, aby przed wakacyami wszystkie książki pożyczone do biblioteki zwrócone zostały.

§ 142.

Biblioteka w myśl § 59-go ustawy corocznie pomnażana będzie.

Tytuł VII.

Kancellarya.

§ 143.

Kancellarya Akademii składa się z Sekretarza i Kancellistów, pod zarządem Rektora.

§ 144.

Do Sekretarza Akademii należy wszystkie expedycye wyrabiać, spisywać protokóły posiedzeń, tudzież wszystkich pism urzędowych utrzymywać dziennik jeneralny, z rubrykami zwyczajnemi, akta i księgi potrzebne, wydawać extrakta z protokółów, za upoważnieniem Rektora, i czuwać nad całością archivum i porządkiem kancellaryi.

§ 145.

Sekretarz Akademii jest odpowiedzialnym za całość archiwum i za uchybienia kancellaryi.

§ 146.

Znajduje się na wszystkich posiedzeniach, z obowiązkiem przypominania ciągu interessów.

§ 147.

Pod jego strażą jest pieczęć Akademii większa i mniejsza, za których użycie jest odpowiedzialnym.

§ 148.

Pod jego bezpośrednim dozorem zostają Kancelliści.

§ 149.

Bibliotekarz i Prowizor mają prawo żądać pomocy kancellaryi Akademickiéj.

Zakończenie.

§ 150.

Jeśli Rada Akademii uzna potrzebę jakiego dodatku lub

Положеніи какія либо дополненія или объясненія, то долженъ представить о томъ свое мнѣніе Академическому начальству.

Состоялось въ засѣданіи Академическаго Совѣта, 19 (31) Мая 1837 года.

Одобрено въ засѣданіи начальства Римско-Католической Духовной Академіи, 6 (18) Сентября 1837 года.

Предсѣдательствующій, Архіепископъ
(подписано) *Станиславъ Костка Хоросманскій.*

Настоящій проектъ внутренняго устройства Римско-Католической Духовной Академіи вполнѣ утверждаю.

Варшава, 4 (16) Октября 1837 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Е. Головинъ.*

№ 32.

Положеніе о стипендіяхъ для юношества Царства Польскаго.

(11 Августа 1845 года.)

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: *„Быть по сему.“*

Въ Петергофѣ, 11 Августа 1845 года.

Положеніе о стипендіяхъ для юношества Царства Польскаго.

Цѣль учрежденія и главныя основанія.

1.

Для доставленія юношеству Царства Польскаго способовъ къ пріобрѣтенію ученаго и педагогическаго образованія въ высшихъ учебныхъ заведеніяхъ Имперіи, учреждаются на счетъ Казны Царства стипендіи.

2.

Стипендіи раздѣляются на два разряда:

a) на полныя стипендіи, доставляющія воспитаннику полное содержаніе въ учебномъ заведеніи, и

b) на пособія для путевыхъ издержекъ отъ Варшавы до мѣста назначенія и обратно по окончаніи курса наукъ.

objaśnienia, przedstawi o tém zdanie swoje Zwierzchności Akademii.

Działo się na posiedzeniu Rady Akademii, dnia 19 (31) Maja 1837 roku.

Przyjęto na posiedzeniu Zwierzchności Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj, dnia 6 (18) Września 1837 roku.

Prezydujący, Arcybiskup
(podpisano) *Stanisław Kostka Choromański.*

Niniejszy projekt urządzenia wewnętrznego Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj w zupełności potwierdzam.

w Warszawie, d. 4 (16) Października 1837 r.

Dyrektor Główny Prezydujący
(podpisano) *E. Gołowin.*

N° 32.

Ustawa o stypendyach dla młodzieży Królestwa Polskiego.

(d. 11 Sierpnia 1845 r.)

Na oryginale własną Jego Cesarskiéj Mości ręką napisano:
„Ma być podług tego“.

w Peterhofie, d. 11 Sierpnia 1845 r.

Ustawa o stypendyach dla młodzieży Królestwa Polskiego.

Cel ustanowienia i główne zasady.

1.

Celem ułatwienia młodzieży Królestwa Polskiego środków nabywania stopni uczonych, niemniéj kształcenie się w pedagogice, w wyższych zakładach naukowych Cesarstwa, ustanowione zostają na koszt Skarbu Królestwa stypendya.

2.

Stypendya są dwóch rodzajów:

a) stypendya całkowite, na zupełne utrzymanie ucznia w zakładzie naukowym;

b) wsparcia na koszta podróży z Warszawy do miejsca przeznaczenia ucznia i na powrót jego, po ukończeniu kursu nauk.

3.

Полныя стипендіи, смотря по мѣстности заведенія, въ которое поступаетъ стипендіатъ, полагаются отъ 250 до 300 руб. сер. въ годъ, включая сюда и покупку книгъ и другія учебныя потребности.

4.

Пособія на путевыя издержки исчисляются по разстоянію мѣста назначенія воспитанника изъ Варшавы, полагая на каждаго прогоны на двѣ лошади и кормовыя деньги по положенію.

Примѣчаніе. По сему же расчету опредѣляются и путевыя издержки для стипендіатовъ, сверхъ назначенной имъ стипендіи.

5.

Полныя стипендіи, по цѣли своего учрежденія, раздѣляются на Педагогическія и Юридическія; первыя для приготовленія Учителей въ Варшавскій учебный округъ, послѣднія для образованія чиновниковъ по гражданской части въ Царствѣ Польскомъ. Число тѣхъ и другихъ опредѣляется по взаимному соглашенію Намѣстника Царства и Министра Народнаго Просвѣщенія, сообразно съ назначенною для сего предмета суммою и съ потребностями Царства.

6.

Юридическія стипендіи состоятъ исключительно при Университетахъ С.-Петебургскомъ и Московскомъ, на точномъ основаніи Положенія 10 (22) Апрѣля 1840 года о Юридическихъ курсахъ; а Педагогическія распредѣляются по усмотрѣнію Министра Народнаго Просвѣщенія въ подвѣдомственныхъ ему высшихъ учебныхъ заведеніяхъ Имперіи.

Назначеніе стипендій.

7.

Назначеніе стипендій и путевыхъ пособій принадлежитъ Намѣстнику Царства.

8.

Стипендіи и путевыя пособія предоставляются преимущественно тѣмъ изъ воспитанниковъ казенныхъ учебныхъ заведеній Варшавскаго округа, которые окончили курсъ наукъ съ отличными успѣхами и были постоянно примѣрнаго поведенія.

3.

Stypendyum całkowite według miejscowości zakładu, do którego się udaje stypendysta, wynosić ma od 250 do 300 rubli sr. rocznie, łącząc w to wydatki na zakupienie książek i inne potrzeby naukowe.

4

Wsparcia na koszta podróży liczone będą stosownie do odległości miejsca przeznaczenia ucznia od Warszawy, licząc dla każdego opłatę na dwa konie i dyety, według istniejących w téj mierze przepisów.

Uwaga. W tymże samym sposobie oznaczają się koszta podróży i dla stypendystów mających sobie wyznaczone całkowite stypendya.

5.

Stypendya całkowite, według celu swego ustanowienia, rozdzielają się na pedagogiczne i prawne; pierwsze dla przygotowania Nauczycieli do Okręgu Naukowego Warszawskiego, drugie dla ukształcenia urzędników do służby cywilnéj Królestwa Polskiego. Liczba jednych i drugich oznaczoną będzie, po wzajemném znieśieniu się Namiestnika Królestwa z Ministrem Oświecenia Narodowego, stosownie do funduszu na ten przedmiot oznaczonego i do potrzeb służby.

6.

Stypendya prawne pozostają wyłącznie przy Uniwersytetach Petersburgskim i Moskiewskim, na zasadzie Ustawy z dnia 10 (22) Kwietnia 1840 roku, o kursach prawnych.

Pedagogiczne zaś rozdzielone będą według uznania Ministra Oświecenia Narodowego, po wyższych zakładach naukowych Cesarstwa, pod zarządem jego zostających.

Przeznaczenie Stypendyów.

7.

Przeznaczenie stypendyów i wsparć na koszta podróży zależy od Namiestnika Królestwa.

8.

Stypendya i wsparcia na koszta podróży udzielane będą przed innemi tym, z pomiędzy uczniów zakładów rządowych naukowych Okręgu Naukowego Warszawskiego, którzy ukończyli kurs nauk w stopniu celującym i ciągle sprawowali się wzorowo.

9.

Воспитанники, желающіе воспользоваться стипендіями или путевыми пособіями, обращаются съ просьбами о томъ къ Попечителю Варшавскаго округа, съ приложеніемъ аттестатовъ объ ученіи и поведеніи отъ подлежащаго учебнаго начальства.

10.

По соображеніи поступившихъ прошеній со свѣдѣніями, доставляемыми ему ежегодно объ успѣхахъ и поведеніи учениковъ, Попечитель дѣлаетъ распоряженія объ испытаніи просителей въ Экзаминаціонномъ Комитетѣ.

11.

По окончаніи испытанія и разсмотрѣніи дѣла въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія, составляется общій списокъ кандидатамъ, желающимъ поступить въ высшія учебныя заведенія Имперіи, съ раздѣленіемъ ихъ на три разряда:

а) на стипендіатовъ Педагогическихъ;

б) на стипендіатовъ Юридическихъ, и

в) на воспитанниковъ, желающихъ путеваго пособія, причемъ прилагаются отмѣтки объ успѣхахъ и поведеніи каждаго.

12.

Этотъ списокъ Попечитель представляетъ съ своимъ заключеніемъ на усмотрѣніе Намѣстника Царства, доводя о томъ и до свѣдѣнія Министра Народнаго Просвѣщенія.

13.

О назначенныхъ Намѣстникомъ стипендіяхъ и путевыхъ пособіяхъ Попечитель доноситъ немедленно Министру Народнаго Просвѣщенія, для распоряженія относительно распредѣленія и пріема воспитанниковъ, и приступаетъ къ отправленію ихъ въ Имперію не прежде, какъ по полученіи его разрѣшенія.

14.

Въ случаѣ неимѣнія достаточнаго числа кандидатовъ на педагогическія стипендіи изъ уроженцевъ Царства, Попечитель доноситъ о томъ Министру, который по предварительномъ соглашеніи съ Намѣстникомъ замѣщаетъ ваканціи лучшими воспитанниками учебныхъ заведеній Имперіи, принимающими на себя обязанность служить по Варшавскому учебному округу положенное число лѣтъ, на изъясненномъ въ семъ По-

9.

Uczniowie, pragnący korzystać ze stypendyów lub wsparć na koszta podróży, zgłaszają się z prośbami w tym względzie do Kuratora Okręgu Warszawskiego, przy załączeniu świadectw właściwéj Zwierzchności szkolnéj z odbytych nauk i sprawowania się.

10.

Po porównaniu otrzymanych próśb z doniesieniami składanemi mu corocznie o postępach i sprawowaniu się uczniów, Kurator zarządza wyexaminowanie podających w Komitecie examinacyjnym.

11.

W następstwie odbytych examinów i rozpoznania rzeczy w Radzie Wychowania Publicznego, ułożona będzie ogólna lista kandydatów, pragnących udać się do wyższych zakładów naukowych Cesarstwa, z rozdzieleniem ich na trzy kategorye:

a) stypendystów pedagogicznych;

b) stypendystów prawnych, i

c) uczniów żądających wsparcia na koszta podróży, przy załączeniu wszakże uwag co do postępu w naukach i sprawowania się każdego z nich.

12.

Listę takową Kurator przedstawia wraz z wnioskiem swoim do decyzyi Namiestnika Królestwa, donosząc zarazem o tém Ministrowi Oświecenia Narodowego.

13.

O udzielonych przez Namiestnika stypendyach i wsparciach na koszta podróży, Kurator donosi niezwłocznie Ministrowi Oświecenia Narodowego, celem wydania rozporządzeń co do rozdzielenia i przyjęcia uczniów, i nie przystępuje do odesłania ich na miejsce przeznaczenia w Cesarstwie, jak po otrzymaniu jego wyrzeczenia.

14.

W braku dostatecznéj liczby kandydatów na stypendya pedagogiczne, rodem z Królestwa będących, Kurator donosi o tem Ministrowi, który, za poprzedniém zniesieniem się z Namiestnikiem, zapełnia wakujące miejsca odznaczającymi się uczniami zakładów naukowych Cesarstwa, przyjmującémi na siebie obowiązek wysłużenia w Okręgu Naukowym Warszawskim oznaczonéj

ложеніи основаніи. Такіе кандидаты должны пріобрѣсть необходимыя свѣдѣнія въ польскомъ языкѣ.

О стипендіатахъ.

15.

Стипендіаты и вообще уроженцы Царства Польскаго, обучающіеся въ высшихъ учебныхъ заведеніяхъ Имперіи, состоятъ въ вѣдѣніи и подъ надзоромъ мѣстнаго учебнаго начальства.

16.

Еслибы по случаю умноженія числа воспитанниковъ Царства въ Университетахъ Имперіи, потребовалось усилить способы сихъ заведеній по нравственно-наблюдательной части, то такія издержки, по усмотрѣнію Министра Народнаго Просвѣщенія, могутъ быть отнесены на общую стипендіальную сумму.

17.

Стипендіаты слушаютъ курсы наукъ, предназначенные имъ учебнымъ начальствомъ.

18.

Тѣ изъ стипендіатовъ, которые, по окончаніи курса наукъ, назначены будутъ къ поступленію въ службу, обязаны прослужить въ Царствѣ Польскомъ за полученное образованіе: Юридическіе, на основаніи § 23 Положенія о Юридическихъ курсахъ не менѣе 10, Педагогическіе—неменѣе 6 лѣтъ, и довольствоваться назначенными имъ мѣстами.

19.

Стипендіаты опредѣляются на службу и освобождаются отъ оной, Юридическіе—съ разрѣшенія Намѣстника Царства, Педагогическіе—по усмотрѣнію Министра Народнаго Просвѣщенія.

20.

Стипендіаты, не оказавшіе достаточныхъ успѣховъ въ два полугодичные курса, обращаются на собственное свое содержаніе, съ особаго каждый разъ разрѣшенія Министра Народнаго Просвѣщенія.

21.

При уважительныхъ причинахъ, они могутъ быть оставляемы въ одномъ курсѣ свыше положеннаго времени, не болѣе однакожъ какъ одинъ разъ въ продолженіе всего Университетскаго курса.

liczby lat, według zasad w niniejszéj Ustawie przepisanych. Kandydaci takowi winni nabyć dostateczną znajomość języka polskiego.

O Stypendystach.

15.

Stypendyści i w ogólności uczniowie z Królestwa Polskiego, pobierający nauki w wyższych zakładach naukowych Cesarstwa, zostają pod władzą i nadzorem miejscowéj Zwierzchności naukowéj.

16.

Jeżeliby w razie pomnożenia liczby uczniów Królestwa w Uniwersytetach Cesarstwa, zachodziła potrzeba wzmocnić środki tych zakładów, pod względem obyczajowo - nadzorczym, wydatek na takowy przedmiot może być, według uznania Ministra Oświecenia Narodowego, zaassygnowany z ogólnego funduszu stypendyjnego.

17.

Stypendyści uczęszczają na kursa nauk, wyznaczane im przez Zwierzchność naukową.

18.

Ci z stypendystów, którzy, po ukończeniu kursu nauk, powołani zostaną do służby, obowiązani są wysłużyć w Królestwie Polskiem za odebrane ukształcenie: prawni, na zasadzie § 23 Ustawy o kursach prawnych, niemniéj jak lat dziesięć;. pedagogiczni, niemniéj jak lat sześć, i poprzestać na wyznaczonych im posadach.

19.

Stypendyści powołani zostają do służby i uwalniani od niéj: prawni, z decyzyi Namiestnika Królestwa, pedagogiczni, według uznania Ministra Oświecenia Narodowego.

20.

Stypendyści, nieokazujący dostatecznych postępów w dwóch półrocznych kursach, przechodzą na własne utrzymanie, na zasadzie osobnego w każdym razie wyrzeczenia, Ministra Oświecenia Narodowego.

21.

Dla przyczyn na uwagę zasługujących, mogą być pozostawiani w jednym kursie nad czas zakreślony, nie więcéj jednakże jak raz jeden w ciągu całkowitego kursu Uniwersyteckiego.

22.

Стипендіаты, воспользовавшіеся означеннымъ въ предыдущей статьѣ снисхожденіемъ, не могутъ быть освобождаемы отъ обязанности служить Правительству извѣстное число лѣтъ за полученное образованіе. Напротивъ того, къ назначенному имъ сроку выслуги присовокупляются еще два года.

23.

Стипендіаты Педагогическіе, опредѣленные къ Учительскимъ должностямъ по Варшавскому округу, получаютъ не въ зачетъ по 30 руб. с., съ отношеніемъ сей издержки на общую стипендіальную сумму, а въ случаѣ недостатка оной, на экстраординарныя суммы округа.

О воспитанникахъ, получающихъ путевое пособіе.

24.

Воспитанники, получающіе путевое пособіе, обучаются въ высшихъ учебныхъ заведеніяхъ Имперіи, на общемъ основаніи, съ обязанностію пройти полный курсъ, по избранному ими факультету или отдѣленію факультета, и подвергаются своевременно установленному испытанію.

25.

Отличнѣйшимъ изъ воспитанниковъ, получающихъ путевое пособіе, по усмотрѣнію Намѣстника Царства Польскаго, можетъ быть назначаема, по окончаніи ими курса наукъ, премія въ 100 руб. сер. на счетъ стипендіальнаго фонда. Сверхъ того, въ случаѣ желанія опредѣлиться въ гражданскую службу въ Царствѣ, имъ отдается преимущество предъ тѣми, которые не обучались въ высшихъ учебныхъ заведеніяхъ Имперіи.

26.

Тѣ изъ воспитанниковъ, получившихъ путевое пособіе, которые пожелаютъ возвратиться въ Царство прежде окончанія курса, или не выдержатъ надлежащихъ испытаній, исключая случая болѣзни, лишаются права на путевое пособіе въ обратномъ пути.

27.

На обязанность Попечителя Варшавскаго учебнаго округа возлагается содержать списки, какъ стипендіатовъ, такъ и прочихъ воспитанниковъ Царства, кончившихъ курсъ наукъ въ высшихъ учебныхъ заведеніяхъ Имперіи, и оказывать имъ

22.

Stypendyści, korzystający z dobrodziejstwa w artykule poprzedzającym wyszczególnionego, nietylko nie mogą być uwalniani od obowiązku służenia Rządowi oznaczonéj liczby lat, za otrzymane ukształcenie, ale nadto do wyznaczonego im czasu wysługi dodaje się jeszcze lat dwa.

23.

Stypendyści pedagogiczni, powołani do obowiązków nauczycielskich w Okręgu Warszawskim, otrzymują nadto po 30 rubli srebrem, który to wydatek zaassygnowany być ma z ogólnego funduszu stypendyjnego, a w niedostatku takowego, z nadzwyczajnych funduszów Okręgu.

O uczniach otrzymujących wsparcie na koszta podróży.

24.

Uczniowie, otrzymujący wsparcie na koszta podróży, pobierają nauki w wyższych zakładach naukowych Cesarstwa, stosownie do ogólnych zasad, z obowiązkiem ukończenia całkowitego kursu w obranym przez nich wydziale lub części wydziału, i ulegają w czasie właściwym ustanowionym examinom.

25.

Celującym z pomiędzy uczniów otrzymujących wsparcie na koszta podróży, według uznania Namiestnika Królestwa, może być udzielone, po ukończeniu kursu nauk, premium w ilości sto rubli srebrem, z funduszu stypendyjnego. Nadto w razie, jeżeli będą mieli chęć wejścia do służby cywilnéj Królestwa, dane im będzie pierwszeństwo przed innymi, którzy nie pobierali nauk w wyższych zakładach naukowych Cesarstwa.

26.

Uczniowie, otrzymujący wsparcie na koszta podróży, którzy zechcą wrócić do Królestwa, przed ukończeniem kursu, lub nie złożą należytych examinów, wyjąwszy przypadki choroby, utracają prawo do wsparcia na podróż powrotną.

27.

Kurator Okręgu Naukowego Warszawskiego obowiązany będzie utrzymywać listy, tak stypendystów, jako też i innych uczniów Królestwa, którzy ukończyli kurs nauk w wyższych zakładach Cesarstwa, i okazywać im należ[illegible]d niego opiekę. Listy takowe

зависящее отъ него покровительство. Списки сіи съ отмѣтками, куда который изъ воспитанниковъ поступилъ на службу, представляются при годичныхъ отчетахъ Министру Народнаго Просвѣщенія.

Производство стипендій.

28.

На покрытіе издержекъ по производству стипендій и путевыхъ пособій предназначается сумма 31,820 руб. с., отпускаемая нынѣ на содержаніе въ Университетахъ Имперіи пансіонеровъ Царства по части Педагогической и Юридической.

29.

Изъ сей суммы опредѣляется сначала на стипендіи и путевыя пособія только то количество денегъ, которое окажется свободнымъ отъ содержанія пансіонеровъ Царства, обучающихся нынѣ въ Университетахъ Имперіи; по мѣрѣ же окончанія означенными пансіонерами курсовъ, она должна обращаться постепенно къ предназначенному нынѣ употребленію.

30.

Сумма, слѣдующая на стипендіи, отпускается, по числу стипендіатовъ, за каждые полгода впередъ, изъ Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго подлежащимъ учебнымъ начальствамъ, по отношеніямъ Министра Народнаго Просвѣщенія.

31.

Сумма на путевое пособіе, преміи, прогоны и кормовыя деньги назначается Попечителемъ Варшавскаго округа по мѣрѣ надобности и поступающихъ требованій.

32.

Непредвидимыя издержки по случаю отправленія воспитанниковъ въ Царство прежде окончанія курса, задержанія ихъ въ Имперіи долѣе назначеннаго срока по независящимъ отъ нихъ причинамъ, а также при оставленіи на второй годъ въ одномъ курсѣ, относятся на стипендіальную сумму, а въ случаѣ недостатка оной, на счетъ общихъ остатковъ Варшавскаго округа.

33.

Въ случаѣ значительныхъ остатковъ отъ стипендіальной суммы дозволяется по взаимному соглашенію Намѣстника Царства съ Министромъ Народнаго Просвѣщенія Имперіи, обращать оные на усиленіе средствъ реальнаго воспитанія

z wyszczególnieniem, gdzie który z nich został pomieszczony, przedstawiane być mają, przy corocznych sprawozdaniach, Ministrowi Oświecenia Narodowego.

Wypłata stypendyów.

28.

Na pokrycie wydatków, wynikających z wypłat stypendyów i wsparć na koszta podróży, przeznaczoną jest summa 31,820 rub. sr., ustanowiona obecnie na utrzymywanie w Uniwersytetach Cesarstwa uczniów Królestwa, pobierających nauki pedagogiczne i prawne.

29.

Z summy takowéj przeznaczoną jest początkowie na stypendya i wsparcia na koszta podróży ta tylko część, która pozostanie wolną od utrzymywania uczniów Królestwa, pobierających nateraz nauki w Uniwersytetach Cesarstwa; w miarę zaś ukończenia kursów przez pomienionych uczniów, summa ta winna być obracana stopniowo na przedmiot obecnie wskazany.

30.

Summa, przypadająca na stypendya, wypłaconą będzie stosownie do liczby stypendystów, za każde półrocze z góry, przez Sekretaryat Stanu Królestwa Polskiego, właściwym zwierzchnościom naukowym, w skutek odezw Ministra Oświecenia Narodowego.

31.

Summa na pokrycie wsparć na koszta podróży, na praemia, opłatę koni i dyety, wyznaczoną będzie przez Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego, w miarę potrzeby i zanoszonych żądań.

32.

Wydatki nieprzewidziane, z powodu odsyłania uczniów do Królestwa, przed ukończeniem kursu, przetrzymania ich w Cesarstwie, nad termin zakreślony, z przyczyn od nich niezależnych, również z powodu pozostawienia ich na drugi rok w jednym kursie, assygnowane będą z funduszu stypendyjnego, a w niedostatku takowego, z ogólnych oszczędności Okręgu Warszawskiego.

33.

W razie jeżeli pozostanie znaczna oszczędność z funduszu stypendyjnego, dozwolonem jest, po wzajemném zniesieniu się Namiestnika Królestwa z Ministrem Oświecenia Narodowego, użyć tako-

въ Царствѣ Польскомъ, или на другія потребности по учебной части Варшавскаго округа.

Подлинное подписалъ: Товарищъ Министра Народнаго Просвѣщенія *Князь Ширинскій Шихматовъ.*

№ 33.

Правила о соисканіи ученыхъ степеней въ Варшавской Римско-Католической Духовной Академіи.

(28 Декабря (9 Января) 1846/7 года.)

I. Общія правила.

§ 1.

Въ Варшавской Римско-Католической Духовной Академіи, на основаніи Высочайше утвержденнаго 4 (16) Октября 1835 года устава, выдаются свидѣтельства на степень Студента и присуждаются ученыя степени Кандидата, Магистра и Доктора Богословія и Каноническаго права.

§ 2.

Дипломы, полученные въ иностранныхъ Университетахъ или какихъ либо другихъ учебныхъ заведеніяхъ на Богословскія степени, не иначе будутъ утверждаемы, какъ по выдержаніи экзаменовъ и по представленіи въ Варшавскую Духовную Академію диссертаціи.

§ 3.

Всѣмъ лицамъ бѣлаго духовенства и монахамъ, съ разрѣшенія ихъ Провинціаловъ, предоставляется право на соисканіе ученыхъ степеней, по исполненіи условій, предписанныхъ настоящими правилами.

§ 4.

Для полученія ученыхъ степеней, поименованныхъ въ § 1, полагаются непремѣннымъ условіемъ — выдержаніе словеснаго и письменнаго экзамена и соблюденіе установленнаго порядка, который состоитъ въ томъ:

во первыхъ, что не получившій диплома на степень Кандидата Богословія не можетъ быть допущенъ къ соисканію

wéj na pomnożenie środków realnego wychowania w Królestwie Polskiem, lub na inne potrzeby naukowe Okręgu Warszawskiego.

Na oryginale podpisano: Towarzysz Ministra Oświecenia Narodowego *Xiążę Szyryński-Szychmatow.*

N° 33.

Przepisy o nadawaniu stopni naukowych w Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj Warszawskiéj.

(d. 28 Grudnia (9 Stycznia) 1846/7 r.)

I. Prawidła ogólne.

§ 1.

W Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj Warszawskiéj, na mocy Ustawy z dnia 4 (16) Października 1835 roku, przez Najjaśniejszego Cesarza i Króla jéj nadanéj, udzielają się świadectwa na stopnie Studenta, i nadają się naukowe stopnie Kandydata, Magistra i Doktora Teologii i prawa kościelnego.

§ 2.

Patenta na stopnie Teologiczne w Uniwersytetach lub innych zakładach naukowych za granicą otrzymane, nie pierwéj będą zatwierdzane, jak po osobistém zdaniu examinu i złożeniu rozprawy w Akademii Duchownéj Warszawskiéj.

§ 3.

Wszyscy Duchowni świeccy, tudzież zakonnicy, za pozwoleniem swoich Prowincyałów, mają prawo ubiegać się o stopnie naukowe, przy dopełnieniu warunków niniejszémi przepisami objętych.

§ 4.

Do otrzymania każdego z wymienionych w § 1 stopni, koniecznym jest warunkiem poddanie się ustnemu i na piśmie examinowi, tudzież zastosowanie się do ustanowionego porządku, który wymaga:

naprzód, iż bez uzyskania pierwéj patentu Kandydata Teo-

степени Магистра; не имѣющій же степени Магистра, не можетъ удостоиться степени Доктора;

во вторыхъ, что Кандидатъ по истеченіи года, послѣ выдержаннаго имъ экзамена, пріобрѣтаетъ только право на соисканіе степени Магистра; получивъ же оную, можетъ искать степени Доктора не прежде, какъ по истеченіи двухъ лѣтъ.

§ 5.

Явившіеся къ словесному экзамену подвергаются только испытанію изъ главныхъ предметовъ, преподаваемыхъ въ Духовной Академіи, а именно: герменевтики и библейской археологіи, введенія къ книгамъ Ветхаго и Новаго Завѣта, догматическаго Богословія, нравственнаго и пастырскаго Богословія, Каноническаго права, церковной исторіи, исторіи Св. Отцовъ, церковнаго краснорѣчія вмѣстѣ съ гомилетикой и катехистикой и, наконецъ, изъ всѣхъ частей чистой философіи.

§ 6.

Диссертаціи на ученыя степени, на заданныя или утвержденныя темы, должны быть писаны на латинскомъ языкѣ.

§ 7.

Экзамены и диспуты на всѣ ученыя степени производятся публично въ Академическомъ зданіи, въ опредѣленные уставомъ сроки, послѣ явки соискателей въ Академическій Совѣтъ.

§ 8.

Согласно уставу, производство экзаменовъ, разсмотрѣніе диссертацій и признаніе ученыхъ степеней относятся къ Конференціи, учрежденной при Духовной Академіи и состоящей изъ Ректора и Профессоровъ главныхъ предметовъ, подъ предсѣдательствомъ Варшавскаго Архіепископа, въ случаѣ же вакантной Архіепархіи—подъ предсѣдательствомъ Администратора или командированнаго въ замѣнъ ихъ лица.

§ 9.

Въ исполненіе буллы Папы Пія VII, изданной 3 Октября 1818 г., всѣ вновь поступающіе въ Конференцію обязаны исполнить присягу по слѣдующей формѣ:

Предсѣдательствующій. „Клянусь Всемогущимъ Богомъ, въ Тройцѣ Святой единымъ, что на всѣхъ экзаменахъ, какіе будутъ производимы въ Варшавской Духовной Римско-Католической Академіи на ученыя степени, не премину находиться

logii, nie wolno starać się o stopień Magistra, a kto nie jest Magistrem, nie dostąpi zaszczytu Doktora;

powtóre, iż Kandydat, w rok po odbytym examinie, będzie miał prawo ubiegać się o Magisteryum, po uzyskaniu którego, we dwa najprędzéj lata, starać się może o stopień Doktorski.

§ 5.

Stawający do ustnego examinu, doświadczani będą z głównych tylko w Akademii Duchownéj wykładanych przedmiotów, jako to: z hermeneutyki, archeologii biblijnéj, introdukcyi do ksiąg Starego i Nowego Testamentu, Teologii dogmatycznéj, moralnéj i pastoralnéj, prawa kanonicznego, historyi kościelnej, patrologii, wymowy kaznodziejskiéj łącznie z homiletyką i katechetyką, nakoniec ze wszystkich części czystéj filozofii.

§ 6.

Rozprawy na stopnie naukowe, podług tematów przeznaczonych lub zatwierdzonych, winny być pisane w łacińskim języku.

§ 7.

Na wszystkie stopnie naukowe, examina i dysputy odbywać się będą publicznie w Akademickim gmachu, w terminach ustawą oznaczonych i wskazać się mających, za zgłoszeniem się konkurentów do Rady Akademii.

§ 8.

Stosownie do Ustawy, słuchanie examinów, roztrząsanie rozpraw i przyznawanie naukowych stopni, należy do istniejącéj w Akademii duchownéj Konferencyi, składającéj się z Rektora i Professorów głównych przedmiotów, pod prezydencyą Arcybiskupa Warszawskiego, w czasie zaś osierocenia Archidyecezyi, Administratora lub delegowanéj w ich zastępstwie osoby.

§ 9.

W dopełnieniu Breve Papieża Piusa VII-go, z d. 3 Października 1818 roku, wszyscy pierwszy raz wchodzący do Konferencyi, wykonają przysięgę jak następuje, w słowach:

Prezydujący. „Przysięgam Panu Bogu w Trójcy Świętéj jedynemu, że na wszystkich examinach o stopnie naukowe, w Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj Warszawskiéj odbywać się mających, zasiadać osobiście nie omieszkam, i w razie tylko wa-

лично, и только въ случаѣ важныхъ препятствій поручу присутствовать на нихъ Суфрагану, Официалу или другому лицу, извѣстному своею ученостью, благоразуміемъ и правдивостью, и буду присуждать степень Кандидата, Магистра и Доктора, тѣмъ только соискателямъ, кои большинствомъ голосовъ экзаминующихъ Профессоровъ будутъ признаны достойными сихъ степеней."

Ректоръ и Профессоры. „Клянусь Всемогущимъ Богомъ, въ Тройцѣ Святой единымъ, что представшихъ для соисканія ученыхъ степеней, за исключеніемъ важнаго какого либо препятствія, буду экзаминовать лично и исполнять эту обязанность усердно и честно безъ всякаго въ чью либо пользу лицепріятія, руководствуясь только собственною совѣстью и убѣжденіемъ."

§ 10.

Большинство голосовъ рѣшаетъ объ удостоеніи соискателя ученой степени или объ отказѣ въ ономъ; въ случаѣ же равенства голосовъ, Предсѣдательствующій въ Конференціи рѣшаетъ окончательно.

§ 11.

Въ случаѣ неудачи, дозволяется соискателямъ просить только два раза о допущеніи ихъ къ экзамену на ученую степень и представить ту же самую или новую диссертацію; но еслибы во время тентамена оказалось, что диссертація сочинена не самимъ соискателемъ, то онъ не допускается вовсе къ экзамену.

§ 12.

Днемъ однимъ по крайней мѣрѣ раньше срока, назначеннаго для словеснаго экзамена, желающій получить степень Кандидата или Магистра (ежели онъ не воспитывался въ Академіи) долженъ подвергнуться въ Академическомъ Совѣтѣ тентамену, или пробному испытанію, въ присутствіи приглашенныхъ для сего Профессоровъ, но лишь тогда только, когда это представится Совѣту необходимымъ по уважительнымъ причинамъ.

§ 13.

Удостоенные степени Кандидата, Магистра и Доктора обязаны, послѣ выдержаннаго экзамена и диспута, произнести символъ вѣры (professionem fidei) по предписанной Тридент-

żnéj przeszkody, Suffragana, Officyała, lub innego nauką, roztropnością i cnotą zaleconego męża delegować będę, tudzież tym jedynie ubiegającym się przyznam stopień Kandydata, Magistra i Doktora, którzy większością zdań examinujących Professorów godnymi tychże stopni uznani zostaną.“

Rektor i Professorowie. „Przysięgam Panu Bogu w Trójcy Świętéj jedynemu, że ubiegających się o stopnie naukowe, bez ważnéj przeszkody, przez siebie examinować nie omieszkam, i tego obowiązku szczerze, wiernie, bez wszelkiéj osobistéj interessowności, lecz samą tylko sumiennością i przekonaniem powodowany, dopełniać będę.“

§ 10.

Większość zdań stanowi przyznanie lub odmówienie naukowych stopni, w razie zaś równości tychże zdań, Prezydujący w Konferencyi ostatecznie rozstrzyga.

§ 11.

W przypadkach niepomyślnego skutku, dozwolonem będzie ubiegającemu się o stopień, dwukrotnie tylko żądać examinu za tąż samą lub inną rozprawą, a gdyby przy tentaminie wykryło się, iż rozprawa nie jest własnéj jego pracy, do examinu nawet nie zostanie przypuszczonym.

§ 12.

Dniem przynajmniéj jednym przed oznaczonym do ustnego examinu terminem, tentamen czyli próba z konkurentem o stopień Kandydata i Magistra (jeżeli ubiegający się nie jest uczniem Akademii) odbywać się będzie w Akademicznéj Radzie i przed przybranymi od niéj Professorami, i to wtenczas tylko, kiedy taż Rada, dla ważnych powodów, uzna tego potrzebę.

§ 13.

Otrzymujący stopnie Kandydata, Magistra i Doktora, obowiązani są, po odbytym examinie i odprawionéj dyspucie, wykonać, podług przepisanej od Soboru Trydenckiego formy, wyznanie

скимъ Соборомъ формѣ, и подписать оный собственноручно.

§ 14.

О произведенномъ экзаменѣ и диспутѣ долженъ быть составленъ Секретаремъ Академіи протоколъ и подписанъ всѣми членами Конференціи.

§ 15.

Свидѣтельства на званіе Студента и дипломы на степень Кандидата изготовляются на латинскомъ языкѣ, только за подписью Ректора, и утверждаются начальствомъ Духовной Академіи.

§ 16.

Дипломы на степень Магистра Богословія и Каноническаго права должны быть печатаны, на латинскомъ языкѣ, съ наименованіемъ предметовъ, по которымъ производился экзаменъ, на степень же Доктора—безъ этихъ подробностей, и должны быть скрѣплены подписями Предсѣдательствующаго въ Конференціи, Ректора и двухъ Членовъ Академическаго Совѣта и утверждены Главнымъ Директоромъ, Предсѣдательствующимъ въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

§ 17.

Только по воспослѣдовавшемъ утвержденіи дипломовъ на степень Магистра и Доктора, Ректоръ Академіи имѣетъ право объявить во всеобщее свѣдѣніе, посредствомъ газетъ, имена лицъ, удостоенныхъ сихъ степеней.

§ 18.

За исключеніемъ казеннокоштныхъ воспитанниковъ Духовной Академіи, получившихъ званіе Кандидата по выдержаніи окончательнаго экзамена, а также нищенствующихъ монаховъ, всѣ прочіе соискатели ученыхъ степеней обязаны, по присужденіи оныхъ, внести въ Канцелярію Академіи, на письменные матеріалы, на печатаніе бланковъ и публикацію объявленій въ газетахъ:

a) за патентъ на степень Кандидата десять,

b) за дипломъ Магистра пятнадцать,

c) за дипломъ Доктора двадцать рублей серебромъ.

wiary (Professionem fidei), i takowe własnoręcznie podpisać.

§ 14.

Z odbytych examinu i dysputy spisanym będzie protokół przez Sekretarza Akademii, który podpiszą wszyscy do Konferencyi należący.

§ 15.

Świadectwa Studenta i patent na stopień Kandydata wydadawane będą w języku łacińskim, z podpisem tylko Rektora, a zatwierdzone przez Zwierzchność Akademii Duchownéj.

§ 16.

Dyplomata na Magistra Teologii i Prawa kościelnego, będą drukowane w języku łacińskim, z wyrażeniem przedmiotów, z których się składał examen; na Doktora zaś bez żadnego wyszczególnienia, zaopatrzone podpisami Prezydującego w Konferencyi, Rektora i dwóch Członków Rady Akademii, a zatwierdzone przez Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

§ 17.

Po uzyskaném dopiero zatwierdzeniu dyplomatów Doktora i Magistra, mocen będzie Rektor Akademii podać do powszechnéj wiadomości, przez pisma publiczne, zaszczyconych temiż stopniami.

§ 18.

Wyjąwszy uczniów Akademii Duchownéj, na koszcie rządowym zostających, zaraz po całokursowym examinie tytuł Kandydata otrzymujących, tudzież oprócz zakonników z jałmużny żyjących, wszyscy inni, ubiegający się o stopnie naukowe, po przyznaniu onych, obowiązani będą złożyć w Akademicznéj kancellaryi na materyalia, koszta druków i ogłoszeń w publicznych pismach:

a) od patentu na Kandydata, dziesięć;

b) od dyplomatu Magistra, piętnaście;

c) od dyplomatu Doktora, dwadzieścia **rubli srebrem.**

II. Частныя правила о присужденіи степеней Студента и Кандидата.

§ 19.

Званіе Студента удостовѣряетъ объ окончаніи курса Богословскихъ наукъ и выдержаніи полугодичныхъ экзаменовъ, и предоставляется только постояннымъ воспитанникамъ Духовной Академіи, которые, по разстроенному здоровью или по другимъ причинамъ не были въ состояніи держать окончательный экзаменъ и получить такимъ образомъ степень Кандидата.

§ 20.

Лицамъ, не получившимъ званія Студента дозволяется искать степени Кандидата; но для полученія оной соискатель долженъ подвергнуться подробному и строгому экзамену.

§ 21.

Желающій получить степень Кандидата, если онъ не принадлежитъ къ числу воспитанниковъ Духовной Академіи, обязанъ обратиться въ Совѣтъ Академіи съ прошеніемъ на имя Ректора и представить слѣдующіе документы:

a) собственноручное описаніе своей жизни, составленное на латинскомъ языкѣ;

b) свидѣтельство объ окончаніи наукъ въ публичномъ или частномъ учебномъ заведеніи;

c) удостовѣреніе объ окончаніи курса наукъ въ Семинаріи или въ Монастырскомъ новиціатѣ, съ означеніемъ времени, какое тамъ пробылъ, предметовъ, коимъ обучался, и оказанныхъ въ нихъ успѣховъ.

Если же проситель воспитывался въ Академіи, то вмѣсто того онъ представляетъ только свидѣтельство на званіе Студента;

d) свидѣтельство Епархіальнаго или Монастырскаго начальства о нравственномъ поведеніи и прилежаніи къ Богословскимъ наукамъ.

§ 22.

Воспитанники Духовной Академіи немедленно по окончаніи курсовъ, прочія же духовныя лица—въ срокъ, назначенный Совѣтомъ Академіи, если представленные ими документы признаны удовлетворительными, допускаются къ словесному экзамену на степень Кандидата, въ присутствіи Конференціи.

Для производства экзаменовъ на степень Кандидата, во-

II. Szczegółowe przepisy o nadaniu stopni Studenta i Kandydata.

§ 19.

Stopień Studenta jest świadectwem odbytego kursu Teologicznego i składanych półrocznych examinów, służącym tylko dla stałych uczniów Akademii Duchownéj, którzy, z powodu słabości zdrowia lub innéj przeszkody, nie byli w stanie przez złożenie całokursowego examinu pozyskać stopnia Kandydata.

§ 20.

Bez tytułu Studenta wolno ubiegać się o stopień Kandydata, do osiągnienia którego, konkurent poddaje się szczegółowemu i ścisłemu examinowi.

§ 21.

Starający się o stopień Kandydata, jeżeli nie jest uczniem Akademii Duchownéj, zgłosić się winien do Rady téjże Akademii, przesyłając swoje żądanie na ręce Rektora, z załączeniem następujących dowodów:

a) własnoręcznego opisu biegu życia w łacińskim języku;

b) świadectwa odbytych szkół publicznych lub pobieranych nauk w prywatnym zakładzie;

c) poświadczenia z ukończonego kursu w Seminaryum lub zakonném studyum, wykazującego jak długo w niém zostawał, których nauk słuchał i jaki w nich postęp uczynił.

Jeżeli podający się do examinu był dawniéj uczniem Akademii, w miejsce tego poświadczenia, składa tylko świadectwo Studenta.

d) świadectwa Władzy Dyecezyalnéj lub Zwierzchności zakonnej o moralném sprawowaniu i przykładaniu się do nauk Teologicznych.

§ 22.

Uczniowie Akademii Duchownéj, zaraz po ukończeniu kursów, inni zaś duchowni, w terminie oznaczyć się mającym przez Radę, po uznaniu poprzedniczém ich kwalifikacyi, składać będą ustny examen na stopień Kandydata, w obecności Konferencyi.

Do examinów na stopień Kandydata, wymienione w § 5-ym

просы и задачи по предметамъ, поименованнымъ въ § 5, должны быть собраны подлежащими Профессорами и написаны на особыхъ карточкахъ, для того, чтобы соискатель могъ вынимать оныя изъ приготовленнаго на сей предметъ сосуда и отвѣчать потомъ на вопросъ или рѣшать задачу, доставшуюся ему по жребію.

§ 23.

Число соискателей, желающихъ держать вмѣстѣ экзаменъ на степень Кандидата, не должно ни въ какомъ случаѣ превышать трехъ; на всякій же учебный предметъ полагается по крайней мѣрѣ полчаса.

§ 24.

Для удостоенія этой степени необходимо, чтобы экзаменующійся оказалъ непремѣнно, по крайней мѣрѣ по двумъ третямъ главныхъ предметовъ, удовлетворительные успѣхи; если же онъ воспитывался въ Духовной Академіи на казенномъ содержаніи, то требуется, чтобы успѣхи, оказанные имъ по вспомогательнымъ предметамъ, на полугодичныхъ испытаніяхъ, были признаны удовлетворительными въ такой же соразмѣрности.

§ 25.

Степень успѣховъ по предметамъ, изъ которыхъ экзаминовались кандидаты, означается Профессорами безвыходно въ заведенной для сего книгѣ тремя слѣдующими отмѣтками:

1) успѣхи удовлетворительные, ежели соискатель отвѣчалъ на большую часть вопросовъ и задачъ удовлетворительнымъ образомъ;

2) отличные, ежели всѣ вообще вопросы и задачи рѣшены имъ ясно и основательно;

3) отличные съ похвальнымъ отзывомъ признаются только постояннымъ казеннокоштнымъ воспитанникамъ Академіи, кои, кромѣ превосходныхъ успѣховъ въ наукахъ, во всю бытность свою въ заведеніи отличались повиновеніемъ и безукоризненною нравственностію.

§ 26.

Не получившій степени Кандидата по экзамену имѣетъ право держать оный еще два раза, изъ всѣхъ или нѣкоторыхъ только предметовъ, по усмотрѣнію Конференціи; но въ третій разъ къ экзамену не допускается.

przedmioty, przez właściwych Professorów w kwestye i konkluzye zebrane, i na oddzielnych kartkach spisane zostaną, w tym celu, aby konkurent, wyciągając one z urządzonego na to naczynia, odpowiadał lub rozwiązywał podług tego, jaką mu los materyę nastręczył.

§ 23.

Najwięcéj trzy osoby, z ubiegających się o stopień Kandydata, stawać będą razem do examinu, a najmniéj pół godziny czasu przeznacza się na każdy przedmiot naukowy.

§ 24.

Do otrzymania tego stopnia potrzeba, aby składający examin koniecznie uzyskał w dwóch trzecich częściach przynajmniéj postęp dostateczny z głównych przedmiotów, a jeżeli jest uczniem Akademii na koszcie Rządu, wymaganym będzie od niego w tymże stosunku postęp z pomocniczych przedmiotów, przy półrocznych examinach przyznany.

§ 25.

Przyznawanie postępu w naukach do examinu wchodzących Professorowie zapisywać będą zaraz w urządzoną na ten cel księgę, wyrażając trojako:

1) z postępem dostatecznym, jeżeli ubiegający się o stopień odpowie dostatecznie na większą część pytań i konkluzyj;

2) z postępem celującym, kiedy wszystkie kwestye i zdania jasno i gruntownie rozwiąże i zaspokoi;

3) z postępem celującym z zaletą przyznawać się tylko będzie stałym na koszcie rządowym uczniom Akademii, którzy oprócz celującego postępu w naukach, odznaczali się przez ciąg swego pobytu w Instytucie uległością i przykładnością obyczajów.

§ 26.

Nie otrzymujący stopnia Kandydata na examinie, dwukrotnie ponowić go może, w całości lub z niektórych tylko przedmiotów, podług uznania Konferencyi; za trzecim razem do examinu przyjętym nie będzie.

III. О степени Магистра Богословія и Каноническаго права.

§ 27.

Желающій получить степень Магистра Богословія и Каноническаго права долженъ подать въ Совѣтъ Академіи посредствомъ Ректора прошеніе о назначеніи ему темы для диссертаціи и срока для словеснаго экзамена, съ приложеніемъ слѣдующихъ документовъ:

1) диплома на степень Кандидата;

2) свидѣтельства Епархіальнаго или Монастырскаго начальства о своемъ благонравіи и прилежаніи къ наукамъ;

3) очерка своей жизни, ежели таковой не былъ имъ представленъ прежде.

§ 28.

Совѣтъ препровождаетъ эти документы къ начальству Академіи, которое представляетъ оные въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ на разрѣшеніе, находитъ ли она документы просителя удовлетворительными во всѣхъ отношеніяхъ.

§ 29.

По полученіи одобрительнаго разрѣшенія, Совѣтъ, по собственному усмотрѣнію, назначаетъ тему, относящуюся къ главнымъ предметамъ, или, согласно желанію просителя, избираетъ только тотъ предметъ, которымъ онъ болѣе всего занимался.

§ 30.

Представленную диссертацію Ректоръ сообщаетъ Профессорамъ, преподающимъ главные предметы; каждый же изъ нихъ обязанъ изложить письменно свое мнѣніе, въ которомъ, кромѣ сужденія о самомъ содержаніи, долженъ выразить свои замѣчанія относительно слога и послѣдовательности въ изложеніи, а равно свое заключеніе объ удовлетворительности или неудовлетворительности диссертаціи.

§ 31.

Если по сличеніи мнѣній Академическимъ Совѣтомъ окажется, что диссертація признана удовлетворительною по крайней мѣрѣ половиною голосовъ (при чемъ мнѣніе Профессора, къ предмету котораго диссертація наиболѣе относится, имѣетъ рѣшительный перевѣсъ), то она считается принятою

III. O stopniu Magistra Teologii i Prawa Kanonicznego.

§ 27.

Życzący otrzymać stopień Magistra Teologii i Prawa Kanonicznego, winien podać do Rady Akademii, na ręce Rektora, prośbę o wyznaczenie tematu do rozprawy i terminu do ustnego examinu, z dołączeniem dowodów:

1) iż jest kandydatem Teologii;

2) świadectwa Władzy Dyecezyalnéj lub zwierzchności zakonnéj o moralném sprawowaniu się i przykładaniu do nauk;

3) opisu biegu życia, jeżeli tego dowodu poprzednio nie składał.

§ 28.

Rada przesyła te dowody zwierzchności Akademii, która przedstawia je Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, do decyzyi, czyli pod wszelkiemi względami kwalifikacye podającego się uznaje być dostatecznemi.

§ 29.

Rada, po otrzymaniu decyzyi przychylnéj, naznacza temat dowolnie z głównych przedmiotów, albo stosując się do życzenia proszącego, przeznacza z tego przedmiotu, któremu on najwięcéj się poświęca.

§ 30.

Nadesłaną rozprawę kommunikuje Rektor Professorom, główne przedmioty wykładającym, z których każdy zdanie swoje na piśmie udzieli, wyrażając w niém nie tylko sąd o zadanéj materyi, ale nadto uwagi nad stylem i porządkiem w układzie rozprawy, tudzież czy uzna ją za dostateczną.

§ 31.

Jeżeli po obliczeniu zdań przez Radę Akademii, okaże się iż rozprawa zyskała połowę przynajmniéj głosów za dostatecznością (w czém zdanie Professora, którego przedmiotu taż rozprawa najbliżéj dotycze, jest przemagającém), natenczas uznaje się za

послѣ чего Ректоръ, по соглашеніи съ Предсѣдательствующимъ въ Конференціи, увѣдомляетъ соискателя о времени, назначенномъ для словеснаго экзамена.

§ 32.

Для словеснаго экзамена на степень Магистра, Профессоры обязаны, каждый по своему предмету, отдѣльно приготовить не болѣе двѣнадцати и не менѣе шести вопросовъ и задачъ для вынутія ихъ соискателемъ по жребію.

Какъ при составленіи вопросовъ, такъ и при выборѣ задачъ, они должны имѣть преимущественно въ виду, чтобы удостовѣриться объ основательности и самомъ обширномъ объемѣ познаній экзаминующихся по всѣмъ важнѣйшимъ отраслямъ Богословскихъ наукъ.

§ 33.

По полученіи отвѣтовъ на предложенные вопросы и разрѣшеніи задачъ, экзаминующіе Профессоры отмѣчаютъ собственноручно свое мнѣніе въ книгѣ, въ которой затѣмъ Предсѣдательствующій, сосчитавъ, при содѣйствіи Ректора или одного изъ Членовъ Совѣта Академіи, поставленныя отмѣтки, записываетъ свое рѣшеніе о признаніи степени Магистра, или объ отказѣ въ оной.

§ 34.

Если послѣдовало рѣшеніе объ отказѣ, то оно сообщается тотчасъ же соискателю словесно, а потомъ письменнымъ отзывомъ Ректора въ отвѣтъ на поданное имъ прошеніе; если же состоялось благопріятное рѣшеніе, въ такомъ случаѣ, на основаніи Высочайше изданнаго для Академіи Устава, Ректоръ провозглашаетъ и объявляетъ Магистрами тѣхъ, коимъ Конференція признала эту степень; дипломы же выдаются имъ изъ Канцеляріи Академіи не прежде, какъ по утвержденіи оныхъ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

§ 35.

Дипломы на степень Магистра Богословія и Каноническаго права, должны быть двухъ разрядовъ, то есть съ успѣхами удовлетворительными (cum progressu sufficienti) и съ успѣхами отличными (cum progressu eminenti). Первые выдаются тѣмъ соискателямъ, кои, по представленіи диссертаціи и по вы-

przyjętą, a następnie Rektor, za porozumieniem się z Prezydującym w Konferencyi, zawiadamia konkurenta o terminie ustnego examinu.

§ 32.

Do ustnego examinu na Magistra, Professorowie przygotują oddzielnie kwestye i konkluzye, po dwanaście najwięcéj, a po sześć najmniéj za swego respective przedmiotu, do wyciągania losem przez konkurenta.

Tak przy układzie pytań jako i wyborze konkluzyj, to szczególniéj mieć powinni na celu, aby przekonać się o dokładnéj i w obszerniejszym zakresie znajomości najważniejszych części nauki teologicznéj, ze strony poddającego się examinowi.

§ 33.

Po otrzymaniu odpowiedzi na czynione pytania, i rozwiązaniu konkluzyi, Professorowie examinujący zapiszą własnoręcznie zdanie w księgę, z któréj Prezydujący, przy pomocy Rektora lub jednego z Członków Rady Akademii, oblicza je, i następnie zapisuje w niéj swoją decyzyę za przyznaniem lub odmówieniem stopnia Magistra.

§ 34.

Jeżeli decyzya wypadnie odmówna, wtedy konkurent o niéj natychmiast ustnie, a późniéj przez rezolucyę Rektora, na pierwotne jego podanie zostaje zawiadomiony; jeżeli jest przychylną w tym razie Rektor, na mocy Ustawy, Najwyżéj Akademii nadanéj, mianuje i ogłasza Magistrami tych, którym Konferencya ten stopień przyznała; dyplomata zaś, dopiero po ich zatwierdzeniu przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, z Kancellaryi Akademii wydawane będą.

§ 35.

Dyplomata na Magistra Teologii i prawa kościelnego mieć będą dwa stopniowania, to jest: z postępem dostatecznym (cum progressu sufficienti), i z postępem celującym, (cum progressu eminenti).

держаніи экзамена получили по крайней мѣрѣ половину одобрительныхъ отмѣтокъ, особенно же по предмету, изученію котораго они исключительно посвятили себя; послѣднихъ же, въ видѣ особеннаго отличія, удостоиваются тѣ, которымъ степень присуждена единодушно или двумя третями голосовъ экзаминующихъ Профессоровъ, особенно же, когда диссертація признана была единогласно удовлетворительною.

IV. Объ удостоеніи степени Доктора Богословія и Каноническаго права.

§ 36.

Желающій получить степень Доктора, обязанъ представить посредствомъ Ректора въ Совѣтъ Академіи прошеніе съ изъявленіемъ своего желанія и съ означеніемъ избранной имъ для диссертаціи темы и шести по крайней мѣрѣ тезъ, для ея защиты и веденія публичнаго диспута.

Къ этому прошенію онъ обязанъ еще приложить слѣдующіе документы:

a) дипломъ на степень Магистра Богословія и Каноническаго права;

b) свидѣтельство Епархіальнаго или Монастырскаго начальства о безукоризненномъ поведеніи;

c) отчетъ о прочитанныхъ Богословскихъ писателяхъ и прочихъ сочиненіяхъ, находящихся съ ними въ связи;

d) собственныя печатныя и рукописныя сочиненія, къ которымъ могутъ принадлежать: рѣчи, проповѣди и религіозныя поученія, произнесенныя въ разныхъ случаяхъ, разсужденія и наставленія, писанныя по поводу различныхъ происшествій и нуждъ, встрѣчаемымъ при исполненіи приходскихъ обязанностей; ученыя записки по отрасли Богословскихъ библейскихъ, историческихъ, нравственныхъ, пастырскихъ и философическихъ наукъ, по которымъ соискатель обучалъ въ Семинаріи или въ Монастырскомъ новиціатѣ, или которыя составлялъ для собственнаго образованія; наконецъ, судебныя записки, доклады, рѣшенія, защитительныя рѣчи и всѣ вообще оффиціальныя бумаги, изготовленныя соискателемъ по важнѣйшимъ дѣламъ, производимымъ въ Консисторіи или въ Епископской куріи;

Pierwsze udziela się konkurentom, którzy przy rozprawie i examinie zyskali połowę przynajmniéj zdań przychylnych; mianowicie z nauki, któréj wyłącznie poddający się examinowi poświęcał; drugiem zaś odznaczeniem zaszczyceni zostają, mający po sobie jednomyślne przyznanie stopnia, lub dwóch trzecich części głosów examinujących Professorów, zwłaszcza jeżeli rozprawa jednozgodnie za dostateczną była przyjętą.

IV. O wynoszeniu na stopień Doktora Teologii i prawa Kościelnego.

§ 36.

Starający się o stopień Doktora, powinien przesłać do Rady Akademii, na ręce Rektora, oświadczenie swojéj chęci, z wyrażeniem obranego przez siebie tematu do rozprawy i sześciu najmniéj teses, do jéj obrony i odprawienia publicznéj dysputy posłużyć mających.

Do takowego oświadczenia obowiązanym jest jeszcze załączyć następujące dowody:

a) patent Magistra Teologii i prawa kościelnego;

b) poświadczenie Władzy Dyecezyalnéj lub Zwierzchności zakonnéj o przykładném sprawowaniu się;

c) sprawozdanie z czytanych autorów Teologicznych i innych dzieł, z niemi styczność mających;

d) dzieła i pisma własnego utworu, w których się mieścić mogą homilie, kazania i przemowy religijne, w różnych okolicznościach miewane; rozprawy i uwagi z powodu rozmaitych wydarzeń i potrzeb przy posłudze parafialnéj pisane, traktaty nauk Teologicznych, biblijnych, historycznych, moralnych, pastoralnych i filozoficznych, podług których albo konkurent nauczał w Seminaryum lub w Studyum zakonnem, albo które dla własnego udoskonalenia się układał; nakoniec indukta, referaty, dekreta, obrony i wszelkie akta urzędowe, w sprawach ważniejszych przez ubiegającego się o Doktorat przy Konsystorzu lub w Kuryi Biskupiéj zdziałane;

е) очеркъ собственной жизни, написанный собственноручно на латинскомъ языкѣ, ежели соискатель удостоился степени Магистра не въ Академіи, но въ какомъ либо другомъ мѣстномъ или иностранномъ учебномъ заведеніи.

§ 37.

Ректоръ, по исполненіи правила, изложеннаго въ § 28, передаетъ прошеніе соискателя со всѣми документами на разсмотрѣніе и обсужденіе одному или двумъ Профессорамъ, предмета которыхъ касается ближе всего избранная для диссертаціи тема, съ возложеніемъ при томъ на нихъ обязанности представить отчетъ объ исполненіи даннаго имъ порученія.

§ 38.

Совѣтъ, состоящій изъ Профессоровъ главныхъ предметовъ, подъ предсѣдательствомъ Ректора, по выслушаніи мнѣнія докладчиковъ, рѣшаетъ большинствомъ голосовъ о принятіи или непринятіи темы и тезъ, представленныхъ соискателемъ, и сообразно сему рѣшенію поручаетъ увѣдомить его, что онъ можетъ или заняться приготовленіемъ диссертаціи на избранную тему, или же долженъ представить на обсужденіе другую тему.

§ 39.

Разборъ и одобреніе диссертаціи на степень Доктора производятся указаннымъ въ § 30 и 31 порядкомъ для соисканія степени Магистра, съ тою только разницею, что отъ Доктора требуется, чтобы въ своей диссертаціи онъ доказалъ болѣе основательныя и обширныя познанія въ Богословскихъ наукахъ.

§ 40.

Принятую чрезвычайнымъ Академическимъ Совѣтомъ диссертацію Ректоръ возвращаетъ соискателю, съ тѣмъ, чтобы онъ напечаталъ ее и явился для совмѣстнаго назначенія времени для публичнаго диспута.

§ 41.

Въ день, назначенный для публичнаго диспута, Ректоръ, упомянувъ въ краткой рѣчи для свѣдѣнія лицъ, приглашенныхъ на сей актъ, объ ученыхъ трудахъ и заслугахъ на духовномъ поприщѣ докторанта, предлагаетъ ему занять мѣсто и приступить къ чтенію полной диссертаціи или нѣкоторыхъ только ея частей, по мѣрѣ представляющейся надобности.

e) bieg życia własnoręcznie w języku łacińskim napisany, jeżeli Magisteryum nie w tutejszéj Akademii, ale w innym zakładzie naukowym w kraju lub zagranicą uzyskał.

§ 37.

Rektor, po dopełnieniu przepisu § 28-ym objętego, podanie konkurenta ze wszystkiemi dowodami powierza do przejrzenia i ocenienia Professorowi jednemu lub dwóm, których przedmiotu najbliżéj się tyczy obrany do rozprawy temat, z obowiązkiem nadto zdania sprawy Konferencyi z tego poruczenia.

§ 38.

Rada złożona z Professorów głównych przedmiotów, pod przewodnictwem Rektora, wysłuchawszy wniosków zdającego sprawę, większością głosów stanowi za przyjęciem lub odrzuceniem tematu i teses nadesłanych, a w skutku téj uchwały, konkurent zawiadomionym zostaje, czy ma zająć się wygotowaniem rozprawy, podług obranego tematu, czyli też winien inny temat przedstawić do uznania.

§ 39.

Roztrząsanie i przyjęcie rozprawy na stopień doktorski odbywać się ma w sposób §§ 30 i 31-m przy ubieganiu się o Magisteryum wskazany, z tą tylko różnicą, że w rozprawie na Doktora wymagać się będzie gruntowniejszéj i obszerniejszéj nauki Teologicznéj.

§ 40.

Przyjętą przez nadzwyczajną Radę Akademii rozprawę, zwraca Rektor konkurentowi, polecając postaranie się o jéj wydrukowanie, i zgłoszenie się o wyznaczenie terminu do odprawienia publicznéj dysputy.

§ 41.

W dniu na publiczną dysputę oznaczonym, Rektor w krótkiéj przemowie wspomniawszy, dla wiadomości osób na ten akt zaproszonych, o pracach naukowych i zasłudze w powołaniu kapłańskiém doktoryzującego się, wzywa go do zajęcia miejsca i rozpoczęcia czytania rozprawy w całości lub w pewnéj tylko części, jak potrzeba tego wymagać będzie.

§ 42.

Во время рѣшенія тезъ Профессоры главныхъ предметовъ, по назначенной Конференціею очереди, дѣлаютъ возраженія диспутанту, въ немъ имѣютъ также право участвовать и лица, непринадлежащія къ составу Академіи, но удостоенныя степени Доктора.

§ 43.

Предсѣдательствующій въ Конференціи или съ его разрѣшенія Ректоръ Академіи, во все продолженіе диспута, наблюдаетъ за порядкомъ и удерживаетъ оппонентовъ отъ излишней заносчивости и пристрастія.

§ 44.

Каждый изъ Профессоровъ, по испытаніи соискателя посредствомъ публичнаго диспута, по собственному своему убѣжденію, какое объ немъ составилъ, вноситъ по очереди въ книгу свое мнѣніе о признаніи ему степени Доктора, или объ отказѣ въ оной.

§ 45.

Еслибы по окончаніи диспута оказалось, что соискатель не получилъ положеннаго § 31 количества голосовъ, то Конференція имѣетъ право, по уважительнымъ причинамъ, пополнить недостающее число отмѣтками, полученными при разсмотрѣніи и одобреніи диссертаціи.

§ 46.

По присужденіи Конференціею степени, по утвержденіи ея Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и по произнесеніи соискателемъ символа вѣры, Ректоръ Академіи, въ день, назначенный для торжественной инсталляціи, на основаніи Высочайшаго Устава, именуетъ и провозглашаетъ соискателя Докторомъ Богословія и Каноническаго права, вручаетъ ему утвержденный Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ Докторскій дипломъ и затѣмъ при содѣйствіи двухъ Профессоровъ въ званіи Членовъ Совѣта, облачаетъ его въ тогу, даетъ ему перстень и подноситъ биретъ и Священное Писаніе.

§ 47.

Украшенный знаками своего достоинства, новопроизведенный Докторъ взводится Ректоромъ на каѳедру, съ которой

§ 42.

Podczas rozwiązywania teses Professorowie głównych przedmiotów, podług kolei, przez Konferencyą oznaczonéj, czynić będą zarzuty odprawiającemu dysputę, w czém mieć mogą udział goście, nie należący do składu Akademii, zaszczyceni stopniem Doktora Teologii.

§ 43.

Prezydujący w Konferencyi lub z upoważnienia jego Rektor Akademii, przez czas trwania dysputy, przestrzegać będzie porządku, powściągać zbyteczne zaciekania się i ducha stronnictwa.

§ 44.

Każdy z Professorów, doświadczywszy konkurenta przez publiczną dysputę, podług przekonania, jakie o nim powziął, zapisuje kolejno w księgę swoje zdanie, za przyznaniem lub odmówieniem stopnia Doktora.

§ 45.

Gdyby po ukończonéj dyspucie okazało się, iż konkurent nie otrzymał przepisanéj § 31-m ilości głosów, Konferencya, dla słusznych przyczyn, mocną będzie zapełnić tę liczbę niedostającą, zdaniami pozyskanemi przy roztrząsaniu i przyjęciu rozprawy.

§ 46.

Po przyznaniu przez Konferencyą konkurentowi stopnia i zatwierdzeniu przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież po wykonaniu przezeń professionem fidei, Rektor Akademii w dniu na uroczystą installacyą wyznaczonym, na mocy Najwyższéj Ustawy, mianuje go i ogłosza Doktorem Teologii i Prawa Kanonicznego, wręcza zatwierdzony przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych dyplom Doktora, a następnie, przy pomocy dwóch Professorów radnych, przyodziewa w togę, udziela pierścień, doręcza biret i Pismo Święte.

§ 47.

Przybrany w oznaki swojéj godności, nowo kreowany Doktor, wprowadzonym zostaje przez Rektora do Katedry, z której

онъ можетъ произнести на отечественномъ или латинскомъ языкѣ соотвѣтственную торжественному акту рѣчь къ членамъ Конференціи и къ присутствующимъ лицамъ.

V. О преимуществахъ, присвоенныхъ лицамъ духовнаго званія, имѣющимъ ученыя степени.

§ 48.

Кандидаты и Студенты Богословія должны, при одинаковыхъ заслугахъ, имѣть преимущество первые предъ Студентами, послѣдніе же—предъ прочими лицами духовнаго званія, не имѣющими ученыхъ степеней, особенно при опредѣленіи въ должности, требующія высшаго образованія.

§ 49.

Магистры и Докторы Богословія и Каноническаго права, при соисканіи бенефицій, канонiй и прелатуръ, по которымъ право ктиторства принадлежитъ Правительству, получаютъ, по своимъ Епархіямъ, преимущество предъ Священниками, неимѣющими ученой степени, хотя бы имѣли съ ними одинаковыя заслуги и нравственныя достоинства.

§ 50.

Всѣ Священники, рукоположенные въ этотъ санъ въ 1837 году включительно, то есть со времени учрежденія Варшавской Духовной Академіи, должны на будущее время стараться получить степень Кандидата, если желаютъ занять мѣста Декана, Регенса или Писаря Консисторіи, Профессора Семинаріи и Учителя Закона Божія въ публичныхъ учебныхъ заведеніяхъ.

§ 51.

Воспитанники бывшей Главной Семинаріи, доказавшіе, что окончили въ ней курсъ ученія съ удовлетворительнымъ успѣхомъ, при отличномъ поведеніи, почитаются Кандидатами Богословія и пользуются присвоенными имъ преимуществами.

§ 52.

Священники съ того же времени, доказывая свои права на высшія должности, какъ-то: на канонiи и прелатуры въ каѳедральныхъ и коллегіатскихъ капитулахъ, и на занятіе мѣстъ Оффиціяла, Суррогата и Засѣдателя въ Консисторіи, а равно исправляющаго должность Профессора Духовной Академіи и Регенса Епархіальной Семинаріи, обязаны представить удо-

może stosownie do aktu i okoliczności w ojczystym lub łacińskim języku przemówić do Konferencyi i obecnych gości.

V. O Prerogatywach osób Duchownych, posiadających stopnie naukowe.

§ 48.

Kandydaci Teologii przed Studentami, a ci przed innymi Duchownymi, niemającymi naukowych stopni, przy równych zasługach, mieć będą pierwszeństwo, zwłaszcza w przeznaczeniu do obowiązków wymagających wyższego ukształcenia.

§ 49.

Magistrowie i Doktorzy Teologii i Prawa Kościelnego w konkurencyi o beneficya, kanonie i prelatury, należące do kollacyi Rządowéj we właściwych Dyecezyach, brać będą pierwszeństwo przed kapłanami, nie posiadającymi naukowych stopni, chociaż równe z nimi mającymi zasługi i zalety moralności.

§ 50.

Wszyscy kapłani, którzy przyjęli święcenia w roku 1837-ym inclusive, to jest: poczynając od czasu ustanowienia Akademii Duchownéj Warszawskiéj, obowiązani są na przyszłość postarać się o stopień kandydata, chcąc zostać Dziekanem, Regensem, lub Pisarzem Konsystorskim, Professorem przy Seminaryum i Nauczycielem Religii szkół publicznych.

§ 51.

Uczniowie byłego Seminaryum Głównego, jeżeli udowodnią, iż ukończyli w niem kursa naukowe, z dostatecznym postępem i zaletą obyczajów dobrych, uważani są w stopniu Kandydatów Teologii, i używać będą służącéj im prerogatywy.

§ 52.

Kapłani z tejże epoki, przy kwalifikowaniu się do posad wyższych, jako to: na kanonie i prelatury w Katedralnych i Kollegialnych Kapitułach, tudzież do urzędów Konsystorskich, Officyała, Surrogata i Assessora, niemniéj na zastępcę Professora Akademii Duchownéj i Regensa Dyecezyalnego Seminaryum, winni

стовѣреніе въ томъ, что имѣютъ степень Магистра Богословія.

§ 53.

Степень Доктора поставляется впредь непремѣннымъ условіемъ для Священниковъ, рукоположенныхъ въ теченіе вышеозначеннаго времени, которые будутъ представляемы для повышенія въ санъ Епархіальныхъ Епископовъ, Суффрагановъ Епархіи, Оффиціаловъ, Генеральныхъ Аудиторовъ, а равно въ должность Ректора и постоянныхъ Профессоровъ Варшавской Духовной Академіи, съ званіемъ Членовъ Совѣта.

§ 54.

Преимущества, присвоенныя ученымъ степенямъ, не должны ни въ какомъ отношеніи нарушать предоставленнаго Епископамъ права подвергать экзамену подчиненное имъ духовенство.

Одобрено въ засѣданіи начальства Римско-Католической Духовной Академіи, 22 Ноября (4 Декабря) 1846 года.

Предсѣдательствующій, Епископъ Суффраганъ,
Администраторъ Архіепархіи (подписано) *Фіялковскій.*

Настоящій проектъ правилъ о жалованіи учеными степенями въ Римско-Католической Духовной Академіи вполнѣ утверждаю.

Варшава, 28 Декабря (9 Января) 184$^{6}/_{7}$ года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ (подписано) *Стороженко.*

№ 34.

Высочайшее повелѣніе объ учрежденіи Императорской и Царской Медико-Хирургической Академіи въ г. Варшавѣ.

(4 Іюня 1857 года.)

Намѣстнику Нашему въ Царствѣ Польскомъ.

Для доставленія жителямъ Нашего Царства Польскаго мѣстныхъ способовъ къ медицинскому образованію и устраненія чрезъ то недостатка врачей, Мы признали за благо учре-

są okazać dowód posiadanego stopnia Magistra Teologii.

§ 53.

Stopień Doktora wymaganym będzie na przyszłość od Kapłanów z tegoż czasu, jak wyżéj pochodzących, którzy przedstawieni będą na Biskupów Dyecezyalnych, Suffraganów Dyecezyi, na Officyałów, Audytorów Jeneralnych, tudzież na Rektora, Proffessorów radnych i stałych w Akademii Duchownéj Warszawskiéj.

§ 54.

Prerogatywy przywiązane do stopni naukowych nie będą mogły w niczém naruszać służącego Biskupom prawa examinowania podwładnych sobie Duchownych.

Przyjęto na posiedzeniu Zwierzchności Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj, dnia 22 Listopada (4 Grudnia) 1846 roku.

Biskup Suffragan, Administrator Archidyecezyi, Prezydujący, (podpisano) *X. Fijałkowski.*

Niniejszy projekt przepisów o nadawaniu stopni naukowych w Akademii Duchownéj Rzymsko-Katolickiéj w zupełności zatwierdzam.

w Warszawie, dnia 28 Grudnia (9 Stycznia) $184^{6}/_{7}$ roku.

Dyrektor Główny Prezydujący, Radca Tajny, Senator (podpisano) *Storożenko.*

№ 34.

Rozkaz Najwyższy ustanawiający Cesarsko-Królewską Medyko-Chirurgiczną Akademię w Warszawie.

(d. 4 Czerwca 1857 r.)

Do Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiém.

Celem podania mieszkańcom Naszego Królestwa Polskiego sposobów miejscowych kształcenia w nauce lekarskiéj i uchylenia tém samém braku Lekarzy, uznaliśmy za dobre ustanowić w War-

дить въ Варшавѣ высшее учебное медицинское заведеніе, съ присвоеніемъ оному наименованія Императорской и Царской Медико-Хирургической Академіи.

Утвердивъ представленные Вами, во исполненіе воли Нашей, и разсмотрѣнные въ Государственномъ Совѣтѣ Уставъ и Штатъ означенной Академіи, повелѣваемъ: обнародовать оные установленнымъ въ законахъ порядкомъ и привести въ дѣйствіе на основаніи постановленныхъ для того Государственнымъ Совѣтомъ и Нами одобренныхъ временныхъ переходныхъ правилъ, предоставляя вамъ опредѣлить по ближайшему вашему усмотрѣнію и по соглашенію съ Министромъ Народнаго Просвѣщенія время открытія, равно порядокъ и способы постепеннаго развитія Академіи.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

„АЛЕКСАНДРЪ."

Въ Царскомъ Селѣ, 4 Іюня 1857 года.

№ 35.

Уставъ Императорской и Царской Варшавской Медико-Хирургической Академіи.

(4 Іюня 1857 года.)

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: *„Быть по сему."*

Въ Царскомъ Селѣ, 4 Іюня 1857 года.

Уставъ Императорской и Царской Варшавской Медико-Хирургической Академіи.

Глава I.

Общія постановленія.

§ 1.

Варшавская Медико-Хирургическая Академія есть высшее учебное заведеніе, назначаемое для образованія юношества, какъ собственно по медицинской, такъ и по фармацевтической части.

szawie wyższy naukowy zakład lekarski, z nadaniem mu tytułu Cesarsko-Królewskiej Medyko-Chirurgicznéj Akademii.

Zatwierdziwszy przedstawione przez was, w wykonaniu woli Naszej, i rozpoznane w Radzie Państwa, Ustawę i Etat pomienionéj Akademii, rozkazujemy: ogłosić takowe, stosownie do przepisów, i wprowadzić w wykonanie, na zasadzie postanowionych w tym względzie przez Radę Państwa, a przez Nas potwierdzonych, przechodnich tymczasowych urządzeń, pozostawiając wam oznaczyć, według bliższego waszego uznania i po zniesieniu się z Ministrem Oświecenia Narodowego, czas otworzenia, niemniéj porządek i sposoby stopniowego rozwinięcia Akademii.

Na oryginale własną Jego Cesarskiéj Mości ręką podpisano

„АЛЕКСАНДРЪ.“

w Carskiem Siele, dnia 4 Czerwca 1857 roku.

N° 35.

Ustawa Cesarsko-Królewskiej Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii.

(d. 4 Czerwca 1857 r.)

Na oryginale własną Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości ręką napisano: „*Ma być podług tego*“.

w Carskiem Siele, dnia 4 Czerwca 1857 r.

Ustawa Cesarsko-Królewskiéj Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

§ 1.

Warszawska Medyko-Chirurgiczna Akademia jest wyższym zakładem naukowym, przeznaczonym dla kształcenia młodzieży, poświęcającéj się zawodowi lekarskiemu lub farmaceutycznemu.

§ 2.

Она состоитъ подъ особеннымъ покровительствомъ Его Императорскаго Величества и именуется Императорскою и Царскою.

§ 3.

Варшавская Медико-Хирургическая Академія входитъ въ составъ Варшавскаго учебнаго округа и на основаніи Высочайшаго указа 20 Ноября (2 Декабря) 1839 года, о образованіи сего округа, состоитъ подъ совокупнымъ наблюденіемъ Намѣстника въ Царствѣ и Министра Народнаго Просвѣщенія въ вѣдѣніи сего Министерства и Попечителя Варшавскаго учебнаго округа.

§ 4.

Непосредственный начальникъ Академіи есть Президентъ

§ 5.

Варшавской Медико-Хирургической Академіи присвояется право возводить, по надлежащемъ испытаніи, въ слѣдующія ученыя степени и званія:

А. Медицинскія:

1) учено-практическія: *а*) Лекаря, *б*) Доктора медицины, *в*) Доктора медицины и хирургіи;

2) учено-служебныя: *а*) Уѣзднаго Лекаря, *б*) Городскаго Лекаря, *в*) Городскаго Акушера и Акушера-Члена Врачебной Управы, *д*) Инспектора Врачебной Управы;

3) спеціально-практическія: *а*) Дентиста, *б*) Повивалной Бабки.

Б. Фармацевтическія: *а*) Аптекарскаго Помощника; *б*) Провизора; *в*) Магистра Фармаціи (Аптекаря).

§ 6.

Лица, удостоенныя Варшавскою Медико-Хирургическою Академіею ученыхъ степеней, пользуются правомъ свободной практики, какъ въ Царствѣ Польскомъ, такъ и въ Имперіи, и всѣми преимуществами, симъ степенямъ присвоенными въ Имперіи и въ Царствѣ. О всѣхъ лицахъ, коимъ изъ Академіи будутъ выданы дипломы и свидѣтельства на медицинскую практику, Академія должна сообщать Министру Внутреннихъ Дѣлъ срочныя вѣдомости, для внесенія сихъ лицъ въ списокъ врачей, имѣющихъ право практики въ Имперіи.

§ 2.

Akademia ta pozostaje pod szczególną opieką Jego Cesarskiéj Mości i mianuje się Cesarsko-Królewską.

§ 3.

Warszawska Medyko-Chirurgiczna Akademia wchodzi w skład Okręgu Naukowego Warszawskiego, i na zasadzie Ukazu Najwyższego z dnia 20 Listopada (2 Grudnia) 1839 roku o organizacyi tego Okręgu, zostaje pod wspólnym nadzorem Namiestnika w Królestwie i Ministra Oświecenia Narodowego, w zarządzie tego Ministerstwa i Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 4.

Bezpośrednim Zwierzchnikiem Akademii jest Prezydent.

§ 5.

Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii nadaje się prawo przyznawać, na zasadzie złożonych examinów, następujące stopnie naukowe i kwalifikacye służbowo-lekarskie:

A. Lekarskie:

1) Naukowo-praktyczne: *a)* Lekarza; *b)* Doktora Medycyny *c)* Doktora Medycyny i Chirurgii.

2) Naukowo-Służbowe: *a)* Lekarza Powiatu; *b)* Lekarza Miejskiego; *c)* Akuszera Miejskiego i Akuszera Członka Urzędu Lekarskiego; *d)* Inspektora Urzędu Lekarskiego.

3) Specyalno-praktyczne: *a)* Dentysty; *b)* Akuszerki.

B. Farmaceutyczne: *a)* Pomocnika Aptekarskiego; *b)* Prowizora; *c)* Magistra Farmacyi (Aptekarza).

§ 6.

Ci którzy w Warszawskiej Medyko-Chirurgicznéj Akademii otrzymają stopnie naukowe, mają prawo do wykonywania w nich wolnéj praktyki, tak w Królestwie Polskiem, jako i w Cesarstwie, i używają wszelkich prerogatyw, przywiązanych do tychże stopni w Cesarstwie i Królestwie. O osobach, którym z Akademii wydane będą dyplomy i świadectwa, upoważniające do praktyki lekarskiéj, Akademia obowiązaną będzie przesyłać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych peryodyczne wykazy, dla zamieszczania tychże osób w liście Lekarzy, mających prawo praktykowania w Cesarstwie.

§ 7.

Академія, слѣдя за ходомъ врачебной науки и вспомогательныхъ предметовъ оной, и стараясь способствовать ихъ успѣхамъ, можетъ, для участія въ ея ученыхъ трудахъ, избирать Почетныхъ Членовъ и Корреспондентовъ. Они утверждаются въ сихъ званіяхъ Министромъ Народнаго Просвѣщенія, по соглашенію съ Намѣстникомъ въ Царствѣ.

§ 8.

Академія имѣетъ свою собственную цензуру для сочиненій и переводовъ, ею или дѣйствительными ея членами издаваемыхъ по части врачебной науки, а равно для диссертацій и наблюденій (observatio), представляемыхъ для полученія ученыхъ степеней. Въ цензурѣ оныхъ участвуютъ Профессоры, каждый по своей части, и при разсмотрѣніи оныхъ, Академія руководствуется правилами дѣйствующаго въ Царствѣ Польскомъ общаго Цензурнаго Устава. Одобренныя къ напечатанію сочиненія или переводы скрѣпляются и подписываются Ученымъ Секретаремъ Академіи и могутъ быть печатаемы во всѣхъ типографіяхъ безъ исключенія.

§ 9.

Академія имѣетъ право свободно и безъ платежа пошлинъ выписывать изъ за границы, какъ всякія книги, такъ и всѣхъ родовъ учебныя пособія къ преподаваемымъ въ Академіи наукамъ относящіяся. Въ отношеніи выписываемыхъ Академіею книгъ и другихъ предметовъ соблюдаются правила, постановленныя въ Таможенномъ Уставѣ Царства Польскаго о вещахъ, привозимыхъ для учебныхъ заведеній, мѣстъ и лицъ, пользующихся особыми преимуществами.

§ 10.

Академія свободна отъ платежа вѣсовыхъ денегъ за отправляемые въ Имперію и Царство по дѣламъ ея пакеты и посылки, которые принимаются и отправляются Почтовымъ вѣдомствомъ на томъ же основаніи, какъ всѣ казенные.

§ 11.

Академія имѣетъ большую и малую печати съ изображеніемъ герба Царства Польскаго, по Высочайше утвержденной оному формѣ; первая (для дипломовъ) съ латинскою надписью, а вторая съ русскою и польскою надписями: „Печать Импера-

§ 7.

Akademia, w celu postępowania za rozwojem nauk tak lekarskich, jako i pomocniczych, i przyczyniania się do ich wydoskonalenia, może dla współudziału w pracach naukowych przybierać Członków Honorowych i Korrespondentów. Członkowie ci i Korrespondenci zatwierdzani być winni w tych stopniach przez Ministra Oświecenia Narodowego, po zniesieniu się jego z Namiestnikiem w Królestwie.

§ 8.

Akademia ma własną swą cenzurę pism i tłómaczeń, wydawanych przez nią samą lub rzeczywistych jéj Członków, w przedmiotach dotyczących nauki lekarskiéj, tudzież rozpraw i spostrzeżeń (observatio), przedstawianych w celu uzyskania stopni naukowych. W cenzurze téj biorą udział Professorowie, każdy w swoim obrębie; stosować ona się zaś winna do przepisów obowiązującéj w Królestwie Ustawy o cenzurze. Przyjęte przez cenzurę Akademii pisma lub tłómaczenia, po poświadczeniu o tém i podpisaniu przez Sekretarza Naukowego, mogą być drukowane we wszystkich drukarniach bez wyjątku.

§ 9.

Akademii służy prawo bez żadnéj przeszkody i bez opłaty cła sprowadzać z zagranicy wszelkie książki i różnego rodzaju przedmioty, odnoszące się do wykładanych w Akademii nauk. Pod względem sprowadzanych przez Akademię książek i innych przedmiotów zachowywane być mają prawidła, przepisane w Ustawie Celnéj dla Królestwa Polskiego, co do rzeczy przywożonych dla zakładów naukowych, władz i osób używających szczególnych prerogatyw.

§ 10.

Akademia wolną jest tak w Cesarstwie jako i w Królestwie od opłaty portoryi za wszelkie w jéj interessach ekspedycye i przesyłki, które mają być przyjmowane i expedyowane przez Władze Pocztowe, podług takich zasad, jak wszelkie rządowe.

§ 11.

Akademia ma wielką i małą pieczęć z herbem Królestwa Polskiego, podług Najwyższego zatwierdzenia, pierwszą (dla dyplomów) z napisem łacińskim, drugą z rossyjskim i polskim:

торской и Царской Варшавской Медико-Хирургической Академіи".

Глава II.

О составѣ и управленіи Академіи.

§ 12.

Варшавскую Медико-Хирургическую Академію составляютъ: 1) Президентъ; 2) Академики и Ординарные Профессоры; 3) Экстраординарные Профессоры и Адъюнкты; 4) Прозекторы и Лаборанты; 5) Инспекторъ и его Помощники; 6) Секретарь Правленія и Чиновники канцеляріи и 7) Студенты.

§ 13.

Управленіе Академіею въ учебномъ отношеніи ввѣряется Конференціи, составляющей высшее Академическое присутственное мѣсто; завѣдываніе же хозяйственными дѣлами Академіи и непосредственное наблюденіе за внутреннимъ благоустройствомъ оной поручается Правленію.

§ 14.

Конференцію Академіи составляютъ подъ предсѣдательствомъ Президента, Академики и Ординарные Профессоры, какъ дѣйствительные Члены Академіи.

§ 15.

Экстраординарные Профессоры и Адъюнкты присутствуютъ въ Конференціи только тогда, когда заступаютъ мѣсто Ординарныхъ Профессоровъ, или когда, по особенной какой либо причинѣ, будутъ къ тому приглашены Конференціею. Но изъ нихъ тѣ, кои не занимаютъ мѣстъ Ординарныхъ Профессоровъ, подаютъ въ учебныхъ дѣлахъ только свои мнѣнія; при рѣшеніяхъ же голоса не имѣютъ.

§ 16.

Почетные Члены Академіи участвуютъ въ засѣданіяхъ Конференціи для учено-медицинскихъ занятій; въ прочихъ же засѣданіяхъ оной могутъ присутствовать по особымъ приглашеніямъ Президента Академіи.

§ 17.

Конференція имѣетъ своего Ученаго Секретаря, избираемаго изъ Академиковъ и Ординарныхъ Профессоровъ.

„Pieczęć Cesarsko-Królewskiej Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii".

Rozdział II.

O składzie i zarządzie Akademii.

§ 12.

Warszawską Akademię Medyko-Chirurgiczną składać będą: 1) Prezydent; 2) Akademicy i Professorowie zwyczajni; 3) Professorowie Nadzwyczajni i Adjunkci; 4) Prosektorowie i Preparatorowie; 5) Inspektor i Pod-inspektorowie; 6) Sekretarz Zarządu i Urzędnicy Kancellaryjni; 7) Studenci.

§ 13.

Kierunek Akademii, pod względem naukowym, powierza się Konferencyi, stanowiącéj wyższą Akademicką władzę; zawiadywanie zaś interessami gospodarczemi i bezpośredni nadzór nad dobrym jéj porządkiem wewnętrznym, porucza się Zarządowi Akademii.

§ 14.

Konferencyę Akademii składają, pod przewodnictwém Prezydenta, Akademicy i Professorowie zwyczajni, jako rzeczywiści Członkowie Akademii.

§ 15.

Professorowie Nadzwyczajni i Adjunkci zasiadają w konferencyi tylko wówczas, gdy zastępują miejsce Professorów Zwyczajnych, albo gdy, ze szczególnego jakiego powodu, Konferencya wezwie ich do tego. Lecz ci z nich, którzy nie zajmują posad Professorów Zwyczajnych, dają tylko zdanie swoje w przedmiotach naukowych, nie mają zaś głosu przy ich roztrzyganiu.

§ 16.

Honorowi Członkowie Akademii uczestniczą w pracach Konferencyi, na posiedzeniach odbywanych w przedmiotach naukowo-medycznych; na innych zaś posiedzeniach téjże mogą być obecni za oddzielnemi wezwaniami Prezydenta Akademii.

§ 17.

Konferencya ma swojego Sekretarza Naukowego, wybranego z Akademików albo Professorów Zwyczajnych.

§ 18.

Конференціи, какъ высшему въ Академіи мѣсту, предоставляются:

1) общія распоряженія и заключенія по предписаніямъ начальства и по предложеніямъ Президента;

2) удостоеніе званій Академиковъ, избраніе Профессоровъ Ординарныхъ и Экстраординарныхъ, Адъюнктовъ, Прозекторовъ и Лаборантовъ;

3) избраніе Ученаго Секретаря;

4) удостоеніе Адъюнктовъ званія Экстраординарныхъ Профессоровъ;

5) избраніе Почетныхъ Членовъ и Корреспондентовъ;

6) распредѣленіе курсовъ ученія и времени преподаванія;

7) разсмотрѣніе и утвержденіе программъ преподаванія;

8) изысканіе мѣръ къ усовершенствованію преподаванія наукъ въ Академіи; сужденіе и постановленіе заключеній по всѣмъ предположеніямъ, относящимся къ устройству оной и къ введенію возможныхъ усовершенствованій и измѣненій, еслибы оныя со временемъ, по указанію опыта, признаны были необходимыми въ Уставѣ ея и штатѣ;

9) пріемъ въ Академію желающихъ обучаться въ оной и разсмотрѣніе представляемыхъ ими училищныхъ свидѣтельствъ;

10) производство испытаній студентамъ Академіи, опредѣленіе перевода ихъ изъ одного курса въ другой и назначеніе установленныхъ наградъ отличнѣйшимъ;

11) производство испытаній на всѣ вообще медицинскія и фармацевтическія ученыя степени и званія, какъ окончившимъ курсъ наукъ въ Академіи, такъ и лицамъ, въ оной не обучавшимся, возведеніе въ сіи степени и званія и выдача на оныя дипломовъ и аттестатовъ;

12) участіе въ окончательныхъ экзаменахъ въ Школѣ Повивальныхъ Бабокъ и выдача имъ аттестатовъ;

13) разсмотрѣніе отчетовъ и рѣчей, предназначаемыхъ для чтенія въ публичныхъ собраніяхъ Академіи;

14) разсмотрѣніе составленныхъ Профессорами и Адъюнктами сочиненій и разсужденій, которыя имѣютъ быть печатаны съ одобренія Академіи, а равно сочиненій, издаваемыхъ, въ видѣ руководствъ при преподаваніи;

§ 18.

Do Konferencyi, jako wyższéj władzy w Akademii, należy:

1) wydawanie ogólnych rozporządzeń i czynienie wniosków wskutek poleceń Władzy i przełożeń Prezydenta;

2) przedstawianie na godność Akademika, oraz wybór Professorów Zwyczajnych i Nadzwyczajnych, Adjunktów, Prosektorów i Preparatorów;

3) wybór Sekretarza Naukowego;

4) przedstawianie Adjunktów do przyznania im tytułu Professorów Nadzwyczajnych;

5) wybór Członków Honorowych i Korrespondentów;

6) rozkład kursów i czasu, w którym wykładane być mają;

7) rozbiór i zatwierdzanie programmatów wykładu;

8) podawanie środków do wydoskonalenia sposobu nauczania w Akademii, roztrząsanie i czynienie wniosków o wszelkiego rodzaju projektach, pod względem jéj urządzenia, tudzież zaprowadzenia ulepszeń i zmian w Ustawie i etacie, gdyby z czasem doświadczenie wskazało tego konieczną potrzebę;

9) przyjmowanie do Akademii chcących w niéj pobierać nauki i rozpoznawanie przedstawionych przez nich świadectw szkolnych;

10) odbywanie examinów ze studentami Akademii, rozstrzyganie przejścia z jednego kursu na drugi, i przyznawanie ustanowionych nagród celującym;

11) odbywanie examinów na wszystkie w ogóle lekarskie i farmaceutyczne stopnie naukowe i kwalifikacye, tak z kończącemi kurs nauk w Akademii, jako też z tymi, którzy w niéj nauk nie pobierali; przyznawanie tych stopni i kwalifikacyj, i wydawanie na nie dyplomów i świadectw;

12) przyjmowanie udziału w całokursowych examinach w Instytucie Położniczym i wydawanie Akuszerkom świadectw;

13) rozstrząsanie sprawozdań i mów, które mają być czytane na publiczném posiedzeniu Akademii;

14) rozstrząsanie dzieł i rozpraw, napisanych przez Professorów lub Adjunktów, które mają się drukować z upoważnienia Akademii, oraz dzieł mających być wydanemi, jako podręczne przy wykładzie kursów;

15) составленіе инструкцій по всѣмъ частямъ управленія въ Академіи;

16) главное завѣдываніе кабинетами и другими учебными пособіями Академіи, а равно опредѣленіе ихъ потребностей;

17) разсмотрѣніе представленій Правленія Академіи и повѣрка въ концѣ каждаго года отчетовъ онаго о издержкахъ на потребности Академіи; также постановленіе заключеній по отношеніямъ разныхъ мѣстъ и лицъ, а равно прошеній, въ Конференцію подаваемыхъ;

18) распоряженія объ употребленіи вспомогательнаго капитала Академіи, предназначаемаго на чрезвычайныя сверхштатныя надобности, какъ-то: на увеличеніе библіотеки, кабинетовъ и другіе подобные расходы;

19) разсмотрѣніе годичнаго отчета о дѣйствіяхъ Академіи и о состояніи оной;

20) изслѣдованіе безпорядковъ и упущеній, еслибы таковые случились по учебной части, указаніе мѣръ для прекращенія оныхъ и постановленіе заключеній объ удаленіи отъ должности состоящихъ въ вѣдомствѣ Академіи по учебной части лицъ, признанныхъ виновными.

§ 19.

Всѣ сіи предметы обсуживаются и рѣшаются въ засѣданіяхъ Конференціи, которыя бываютъ:

а) обыкновенныя, два раза въ мѣсяцъ, въ дни, опредѣляемые для сего ежегодно самою Конференцію; одно изъ нихъ назначается для дѣлъ текущихъ по управленію Академіи, а другое для учено-медицинскихъ Академическихъ занятій;

б) экстренныя, по возникшей крайней надобности обсужденія предметовъ, не терпящихъ отлагательства, назначаемыя по усмотрѣнію Президента;

в) экзаминаціонныя, въ опредѣленные на то постоянные сроки.

Президентъ наблюдаетъ, чтобы засѣданія Конференціи были назначаемы въ свободное отъ преподаванія время.

§ 20.

Всѣ Члены Конференціи обязаны присутствовать въ засѣданіяхъ оной; въ случаѣ же невозможности прибыть въ засѣданіе они доносятъ Президенту о причинѣ своего отсутствія. Донесенія сіи вносятся въ протоколъ засѣданія.

15) układanię instrukcyj dla wszystkich części Zarządu Akademii;

16) główny zarząd gabinetami i innemi zakładami naukowemi do Akademii należącemi, tudzież wykazywanie ich potrzeb

17) rozpoznawanie przedstawień Zarządu Akademii i sprawdzanie w końcu każdego roku jego rachunków z wydatków na potrzebę Akademii, jak niemniéj załatwianie odezw różnych Władz i osób, tudzież próśb do Konferencyi podawanych;

18) wydawanie rozporządzeń co do użycia kapitału pomocniczego Akademii, przeznaczonego na nadzwyczajne nadetatowe potrzeby, jako to: na powiększenie biblioteki, gabinetów i inne podobne wydatki;

18) rozpoznawanie sprawozdania rocznego o czynnościach Akademii i jéj stanie;

20) dochodzenie nieporządków i zaniedbań, gdyby takowe pod względem naukowym miały miejsce; wskazanie środków zarapdzenia tymże, i wyrzeczenie co do oddalenia od obowiązków tych osób, które nauczają w Akademii, a uznane zostały za winne.

§ 19.

Wszystkię te przedmioty mają się rozstrząsać i uchwalać na posiedzeniach Konferencyi, które będą:

a) zwyczajne, odbywane dwa razy na miesiąc, w dniach oznaczonych corocznie przez samą Konferencyą: jedno przeznaczone dla interessów bieżących w zarządzeniu Akademią, a drugie dla zatrudnień Akademickich naukowo-lekarskich;

b) nadzwyczajne, gdy się okaże konieczna potrzeba roztrząśnięcia przedmiotów niecierpiących zwłoki, a to stosownie do uznania Prezydenta;

c) examinacyjne, w oznaczonych do tego terminach. Prezydent przestrzega, aby każde posiedzenie Konferencyi miało miéjsce w czasie wolnym od wykładu nauk.

§ 20.

Wszyscy Członkowie Konferencyi obowiązani są bywać na jéj zebraniach; w razie zaś niemożności dopełnienia tego, donieść Prezydentowi o przyczynach swéj nieobecności. Prezydent wnosi doniesienie to do protokółu posiedzeń.

§ 21.

Для совѣщаній Конференціи достаточно присутствія одной половины Членовъ и Предсѣдательствующаго въ оной. Во время вакаціи Конференція можетъ имѣть лишь экстренныя засѣданія, по дѣламъ, не терпящимъ отлагательства.

§ 22.

Въ засѣданіяхъ Конференціи дѣла рѣшаются большинствомъ голосовъ; въ случаѣ равенства оныхъ, голосъ Президента имѣетъ перевѣсъ. Опредѣленія объ отрѣшеніи отъ должности лицъ, преподающихъ и ихъ помощниковъ могутъ состояться не иначе, какъ по большинству, по крайней мѣрѣ, двухъ третей голосовъ, разумѣя при томъ двѣ трети голосовъ всѣхъ дѣйствительныхъ Членовъ Конференціи. Состоявшійся на семъ основаніи протоколъ Конференціи, представляется Попечителю Варшавскаго учебнаго округа.

§ 23.

Президентъ, какъ Предсѣдатель Конференціи открываетъ и закрываетъ засѣданія оной, предлагаетъ дѣла къ слушанію, наблюдаетъ за порядкомъ совѣщаній, старается согласить мнѣнія и собираетъ голоса, начиная съ младшаго.

§ 24.

Рѣшенія Конференціи надписываетъ на докладахъ Президентъ какъ Предсѣдательствующій; скрѣпляетъ же оныя Ученый Секретарь.

§ 25.

Когда предлагаемое въ засѣданіи Конференціи къ слушанію дѣло требуетъ изысканій, объясненій или предварительныхъ соображеній, то Конференція можетъ на сей конецъ назначить особый изъ Членовъ своихъ Комитетъ.

§ 26.

Протоколы засѣданій Конференціи подписываются Президентомъ и всѣми присутствующими Членами, и скрѣпляются Ученымъ Секретаремъ. Члены, заявившіе въ засѣданіи несогласіе свое съ рѣшеніемъ большинства голосовъ, представляютъ особыя за своимъ подписаніемъ мнѣнія, которыя прилагаются къ протоколу. Если Президентъ не согласенъ съ мнѣніемъ Конференціи, то онъ представляетъ протоколъ ея, съ своимъ мнѣніемъ, Попечителю Варшавскаго учебнаго округа.

§ 21.

Do narad Konferencyi dostateczna jest obecność połowy Członków i Prezydującego w niéj. Podczas wakacyj Konferencya może odbywać nadzwyczajne tylko posiedzenia, i to w przedmiotach nie cierpiących zwłoki.

§ 22.

Na posiedzeniach przedmioty rozstrzygają się większością głosów, a wrazie równości głosów, głos Prezydenta przeważa. Wyrzeczenie o usunięciu od obowiązków osób wykładających nauki, lub ich pomocników, nie inaczéj może być ważném, jak przy większości przynajmniéj dwóch trzecich części głosów, rozumiejąc przytém wszystkich rzeczywistych Członków Konferencyi. Sporządzony na téj zasadzie protokół Konferencyi przedstawia się Kuratorowi Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 23.

Prezydent, jako przewodniczący w Konferencyi, otwiera i zamyka posiedzenia, podaje przedmioty do narady, przestrzega porządku w roztrząsaniach, stara się godzić zdania i zbiera głosy zaczynając od najmłodszego z Członków.

§ 24.

Decyzye Konferencyi zapisuje Prezydent, jako przewodniczący, na przedstawieniach, a poświadcza je podpisem swojem Sekretarz Naukowy.

§ 25.

Jeżeli przedmiot, wniesiony na posiedzenie Konferencyi, wymaga poszukiwań, wyjaśnień lub poprzednich sprawdzeń, wówczas Konferencya może w tym celu z grona swego wybrać oddzielny Komitet.

§ 26.

Protokół posiedzeń Konferencyi podpisuje Prezydent i wszyscy obecni Członkowie, a poświadcza go podpisem swoim Sekretarz Naukowy. Członkowie nie zgadzający się z decyzyą większości głosów, przedstawiają oddzielnie swoje zdania, podpisem własnym stwierdzone, które przyłączają się do protokółu. Jeżeli Prezydent nie zgadza się ze zdaniem Konferencyi, wówczas przedstawia protokół jéj, ze swojém zdaniem, Kuratorowi Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 27.

Въ случаѣ нераденія или упущеній со стороны лицъ, преподающихъ, или же ихъ помощниковъ, Конференція требуетъ объясненія отъ обвиненнаго; за тѣмъ вина его изслѣдуется со всею тщательностію и произносится рѣшеніе; при чемъ обвиненный присутствовать не можетъ.

§ 28.

Протоколы Конференціи препровождаются для исполненія въ Канцелярію или Правленіе Академіи по принадлежности.

§ 29.

Конференція, по усмотрѣнію своему, назначаетъ день торжественнаго собранія для провозглашенія именъ, какъ окончившихъ курсъ ученія студентовъ, такъ и тѣхъ, коимъ назначены установленныя награды, а также и возведенныхъ въ ученыя степени. Въ семъ собраніи Президентъ, или, по порученію его, одинъ изъ Академиковъ или Профессоровъ, читаетъ предварительно разсмотрѣнный въ Конференціи отчетъ о состояніи Академіи; сверхъ того, избранные къ тому Конференціею Профессоры или Адъюнкты произносятъ рѣчи о предметахъ, относящихся къ преподаваемымъ въ Академіи наукамъ.

§ 30.

Конференція въ концѣ каждаго года представляетъ Попечителю Варшавскаго учебнаго округа подробный отчетъ, какъ о ходѣ и успѣхахъ ученія въ Академіи, такъ и о всѣхъ своихъ дѣйствіяхъ.

§ 31.

По дѣламъ, коихъ теченіе и порядокъ не опредѣлены настоящимъ Уставомъ, Конференція испрашиваетъ разрѣшенія Попечителя Варшавскаго учебнаго округа.

Глава III.

О Правленіи Академіи.

§ 32.

Правленіе Академіи составляютъ подъ предсѣдательствомъ Президента, одинъ изъ Ординарныхъ Профессоровъ, избираемый для сего Конференціею на три года и Инспекторъ Академіи. При Правленіи состоитъ Секретарь.

§ 27.

W razie zaniedbania lub uchybienia ze strony osób nauczających lub dodanych im do pomocy, Konferencya zażąda tłómaczenia się od obwinionego, a następnie wina tego rodzaju ma być ze wszelką ścisłością wyśledzoną i rozstrzygniętą; przyczém obwiniony obecnym być nie może.

§ 28.

Protokóły Konferencyi kommunikują się do wykonania Kancellaryi lub Zarządowi Akademii, komu należy.

§ 29.

Konferencya, stosownie do uznania swego, wyznacza dzień uroczystego posiedzenia, dla ogłaszania nazwisk studentów, którzy ukończyli kurs nauk w Akademii, i którym przyznane zostały ustanowione nagrody; oraz tych, którzy otrzymali stopnie naukowe. Na posiedzeniach tych Prezydent, lub z polecenia jego jeden z Akademików lub Professorów, odczyta rozpoznane w Konferencyi sprawozdanie o stanie Akademii; Professorowie zaś lub Adjunkci, wybrani w tym celu przez Konferencyą, czytać będą rozprawy w przedmiotach, dotyczących nauk w Akademii wykładanych.

§ 30.

Konferencya z końcem każdego roku przedstawia Kuratorowi Okręgu Naukowego Warszawskiego szczegółowe zdanie sprawy o toku i postępach wykładanych nauk w Akademii, tudzież o wszystkich swych czynnościach.

§ 31.

We wszystkich przypadkach, które nie są przewidziane niniejszą Ustawą, Konferencya udawać się winna po decyzyę Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego.

Rozdział III.

O Zarządzie Akademii.

§ 32.

Zarząd Akademii składają: Prezydent, jako przewodniczący, jeden z Professorów zwyczajnych, wybrany do tego przez Konferencyę, na lat trzy, i Inspektor Akademii. Przy Zarządzie pozostaje Sekretarz.

§ 33.

Къ обязанностямъ Правленія относятся: 1) наблюденіе за содержаніемъ въ исправности зданій Академіи и распоряженіе о нужныхъ въ оныхъ исправленіяхъ и перемѣнахъ; 2) наблюденіе за содержаніемъ въ порядкѣ и цѣлости кабинетовъ и прочихъ учрежденій при Академіи состоящихъ; 3) пріемъ и отпускъ суммъ, назначаемыхъ на всѣ надобности Академіи, и веденіе по онымъ счетовъ; 4) высшій надзоръ за поведеніемъ учащихся въ Академіи, разсмотрѣніе возникающихъ по сему предмету дѣлъ и преданіе виновныхъ взысканіямъ; 5) сношенія съ разными мѣстами и лицами по дѣламъ, касающимся Академіи.

§ 34.

Непосредственный надзоръ за кассою Академіи возлагается Правленіемъ на одного изъ Членовъ онаго; веденіе же приходорасходныхъ книгъ поручается Секретарю Правленія, подъ наблюденіемъ сего Члена.

§ 35.

Пріемъ штатныхъ суммъ на содержаніе Академіи изъ Главнаго Казначейства Царства производится по правиламъ особой о томъ инструкціи.

§ 36.

Установленная за слушаніе лекцій въ Академіи плата получается Инспекторомъ въ опредѣленные для взноса оной сроки; въ полученіи сей платы онъ выдаетъ росписки а деньги вноситъ немедленно въ кассу Академіи. Симъ деньгамъ ведется особый счетъ, и изъ нихъ составляется вспомогательный капиталъ Академіи на чрезвычайныя сверхштатныя оной надобности.

§ 37.

Выдача денежныхъ суммъ изъ кассы Академіи производится на основаніи правилъ кассовой отчетности, обязательныхъ въ Царствѣ Польскомъ, съ тѣмъ однако, что суммы необходимыя на содержаніе кабинетовъ, коллекцій, лабораторій и анатомическаго театра должны быть выдаваемы завѣдывающимъ сими учрежденіями лицамъ за каждое полугодіе впередъ, и они обязаны представлять Правленію подробные въ израсходованіи сихъ суммъ отчеты.

§ 33.

Do obowiązków Zarządu odnosi się: 1) nadzór nad utrzymywaniem w porządku budowli Akademii i przedsiębranie potrzebnych restauracyj i zmian; 2) nadzór nad utrzymywaniem w całości i porządku gabinetów i innych zakładów, znajdujących się przy Akademii; 3) przyjmowanie i wydatkowanie summ, przeznaczonych na wszystkie potrzeby Akademii, oraz prowadzenie z nich rachunków; 4) zwierzchni dozór nad postępowaniem uczniów Akademii, rozstrząsanie wynikających w téj mierze spraw, i skarcenie winnych; 5) korrespondencye z różnemi Władzami i osobami w interessach, odnoszących się do Akademii.

§ 34.

Bezpośrednie zawiadywanie kassą Akademii Zarząd wkłada na jednego z swych Członków, prowadzenie zaś ksiąg kassowych porucza się Sekretarzowi Zarządu, pod dozorem tegoż Członka.

§ 35.

Przyjmowanie summ etatowych z Kassy Głównéj Królestwa, na utrzymanie Akademii, ma być dopełniane podług przepisów oddzielnéj instrukcyi.

§ 36.

Opłata ustanowiona od studentów za naukę w Akademii, przyjmowaną ma być przez Inspektora, w terminach oznaczonych dla jéj uiszczenia; na dowód odebrania opłaty wydawać ma Inspektor kwity, a pieniądze wnosić niezwłocznie do kassy Akademii. Wpływy te, z których rachunek ma być oddzielnie prowadzony, stanowić będą fundusz posiłkowy Akademii, na nadzwyczajne jéj potrzeby.

§ 37.

Wydatki pieniężne z kassy Akademii mają być dopełniane według przepisów rachunkowości kassowéj, w Królestwie Polskiém obowiązujących, z tém wszakże zastrzeżeniem, iż summy potrzebne na utrzymanie gabinetów, zbiorów, laboratoryów i pracowni anatomicznéj, wydawane będą z góry na każde półrocze, zarządzającym témi zakładami, którzy obowiązani są przedstawiać Zarządowi Akademii szczegółowe rachunki z użycia assygnowanych im summ.

§ 38.

Освидѣтельствованіе кассы Академіи производится Правленіемъ по точной силѣ существующихъ по сему предмету общихъ правилъ. Правленіе представляетъ ежегодно Попечителю Варшавскаго учебнаго округа подробные отчеты о состояніи кассы Академіи, по разсмотрѣніи и утвержденіи оныхъ Конференціею Академіи.

§ 39.

Президентъ, вмѣстѣ съ Членомъ Правленія Профессоромъ Академіи, производитъ по крайней мѣрѣ разъ въ годъ ревизію кабинетовъ, лабораторій, библіотеки и другихъ учрежденій Академіи. Отчеты о состояніи оныхъ по разсмотрѣніи въ Конференціи Академіи представляются Попечетелю Варшавскаго учебнаго округа.

§ 40.

Правленіе собирается по назначенію Президента.

§ 41.

Правленіе ведетъ всѣмъ производящимся въономъ дѣламъ протоколы по установленной формѣ.

§ 42.

Правленіе и Конференція сносятся между собою выписками изъ протоколовъ.

Глава IV.

О Президентѣ Академіи.

§ 43.

Президентъ Академіи назначается Его Императорскимъ Величествомъ по представленію Министра Народнаго Просвѣщенія вслѣдствіе предварительнаго соглашенія его съ Намѣстникомъ въ Царствѣ Польскомъ.

§ 44.

Президентъ, какъ непосредственный начальникъ Академіи, печется о внутреннемъ благоустройствѣ оной по всѣмъ частямъ Управленія и преподаванія наукъ и наблюдаетъ, чтобы всѣ входящія въ составъ Академіи лица исполняли свои обязанности на точномъ основаніи постановленій сего Устава и предписаній начальства.

§ 38.

Zarząd Akademii dopełnia rewizye kassy Akademickiéj, w ścisłém zastosowaniu się do obowiązujących w tym względzie ogólnych przepisów, i przedstawia corocznie Kuratorowi Okręgu Naukowego Warszawskiego rachunki z obrotu pieniędzy w téjże kassie, po rozpoznaniu i zatwierdzeniu ich przez Konferencyę Akademii.

§ 39.

Prezydent, łącznie z Członkiem Zarządu, Professorém Akademii, odbywa przynajmniéj raz na rok przegląd gabinetów, laboratoryów, biblioteki i innych zakładów Akademii. Sprawozdania o ich stanie, po rozpoznaniu tychże w Konferencyi Akademii, przedstawiane być winny Kuratorowi Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 40.

Zarząd zbiera się na wezwanie Prezydenta.

§ 41.

Zarząd prowadzi protokół wszystkich swych czynności, podług ustanowionéj formy.

§ 42.

Zarząd i Konferencya znoszą się z sobą przez wypisy z protokółów.

Rozdział IV.

O Prezydencie Akademii.

§ 43.

Prezydenta Akademii nominuje Jego Cesarska Mość, na przedstawienie Ministra Oświecenia Narodowego, po zniesieniu się jego z Namiestnikiem w Królestwie Polskiem.

§ 44.

Prezydent, jako bezpośredni Zwierzchnik Akademii, czuwa nad zachowaniem w niéj porządku wewnętrznego pod wszystkiemi względami administracyi i wykładu nauk, i przestrzega, aby osoby w skład Akademii wchodzące, wykonywały ściśle swoje obowiązki, według zasad niniéjszéj Ustawy i rozporządzeń wyższéj Władzy.

§ 45.

Президентъ председательствуетъ въ Конференціи и Правленіи Академіи.

§ 46.

Онъ подписываетъ всѣ дипломы, аттестаты и бумаги отъ имени Конференціи и Правленія исходящія.

§ 47.

Президентъ для наблюденія за ходомъ преподаванія наукъ и за успѣхами учащихся, долженъ посѣщать курсы и клиники и председательствовать при экзаменахъ.

§ 48.

Президентъ имѣетъ высшій надзоръ за содержаніемъ въ порядкѣ и цѣлости зданій кабинетовъ и всѣхъ учрежденій при Академіи состоящихъ.

§ 49.

Онъ имѣетъ главный надзоръ за пріемомъ студентовъ въ Академію, на основаніи постановленныхъ для того правилъ; въ случаѣ же какихъ либо сомнѣній предлагаетъ оныя на разсмотрѣніе Конференціи.

§ 50.

Онъ доноситъ немедленно Попечителю Варшавскаго учебнаго округа о всѣхъ заслуживающихъ особеннаго вниманія случаяхъ по Академіи.

§ 51.

Въ случаѣ нарушенія студентами внутренняго порядка и необходимости взысканія съ виновныхъ, Президентъ, смотря по важности проступка и обстоятельствъ, принимаетъ мѣры, опредѣленныя въ § 105 сего Устава.

§ 52.

Президентъ Академіи увольняетъ Профессоровъ и другихъ лицъ, состоящихъ при Академіи въ отпускъ въ Имперію и въ Царство, но не долѣе, какъ на 28 дней. О продолжительнѣйшихъ отпускахъ и объ увольненіи за границу онъ представляетъ Попечителю Варшавскаго учебнаго округа.

§ 53.

Президентъ представляетъ кандидатовъ на мѣста Инспектора, Помощниковъ Инспектора, Секретаря Правленія и Письмоводителя Конференціи, а равно объ увольненіи ихъ

§ 45.

Prezydent przewodniczy w Konferencyi i Zarządzie Akademii.

§ 46.

Podpisuje wszystkie dyplomy, świadectwa i expedycye, wychodzące w imieniu Konferencyi i Zarządu.

§ 47.

Prezydent, w celu czuwania nad biegiem wykładanych nauk i postępem uczących się, zwiedzać ma kursa i kliniki i przewodniczyć przy examinach.

§ 48.

Ma dozór zwierzchni nad utrzymywaniem w porządku i całości zabudowań, gabinetów i wszystkich zakładów Akademii.

§ 49.

Ma główny nadzór na przyjmowaniem studentów do Akademii, wedle przepisanych pod tym względem zasad. W razach zaś nastręczających jakąbądź wątpliwość, oddaje to pod rozwagę Konferencyi.

§ 50.

Donosi niezwłocznie Kuratorowi Okręgu Naukowego Warszawskiego o wszystkich wypadkach, zasługujących na szczególną uwagę, a dotyczących Akademii.

§ 51.

W razie naruszenia przez studentów porządku wewnętrznego i konieczności ukarania winnych, Prezydent, w miarę ważności wykroczenia i towarzyszących temu okoliczności, używa środków wskazanych w paragrafie 105-m niniéjszéj Ustawy.

§ 52.

Prezydent Akademii udziela urlopy do Cesarstwa lub Królestwa Professorom i innym osobom, należącym do Akademii, najdłużéj na dni 28. Względem udzielania urlopów na czas dłuższy, lub zagranicę, obowiązany jest czynić przedstawienia Kuratorowi Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 53.

Do Prezydenta należy przedstawianie do nominacyi na posady: Inspektora, Pod-inspektorów, Sekretarza Zarządu i Protokólisty Konferencyi, oraz uwalniania ich od tych obowiązków; Rząd-

отъ сихъ должностей; Смотрителя же зданія, Чиновника для письма, курьера и служителей Академіи опредѣляетъ и увольняетъ по собственному усмотрѣнію.

§ 54.

Президентъ имѣетъ право представлять къ наградамъ лицъ, входящихъ въ составъ Академіи.

§ 55.

Мѣсто Президента въ случаѣ болѣзни его или другаго законнаго препятствія, заступаетъ въ Конференціи старшій изъ Членовъ, а въ Правленіи—старшій Профессоръ. Въ случаѣ же продолжительнаго отсутствія Президента, по какой либо причинѣ, Министръ Народнаго Просвѣщенія, по представленію Попечителя Варшавскаго учебнаго округа и по соглашенію съ Намѣстникомъ въ Царствѣ, назначаетъ однаго изъ Профессоровъ для исправленія должности Президента.

Глава V.

Объ Ученомъ Секретарѣ.

§ 56.

Должность Ученаго Секретаря поручается одному изъ Академиковъ или Профессоровъ, по выбору Конференціи и съ утвержденія Попечителя Варшавскаго учебнаго округа.

§ 57.

Обязанности Ученаго Секретаря суть:

1) вести на русскомъ языкѣ протоколъ засѣданій Конференціи и докладывать всѣ вступающія на разсмотрѣніе оной дѣла;

2) изготовлять къ подписанію Президента исходящія изъ Конференціи бумаги исключительно по ученой части, которыя онъ скрѣпляетъ;

3) наблюдать за изданіемъ книгъ, диссертацій и другихъ сочиненій, съ одобренія Конференціи печатаемыхъ;

4) приготовлять и скрѣплять своею подписью дипломы и аттестаты на ученыя степени, хранить при дѣлахъ копіи съ оныхъ, его же подписью скрѣпляемыя, и вносить въ особую книгу краткое изъ нихъ извлеченіе;

5) составлять записки для современной исторіи Академіи;

6) въ исходѣ каждаго года представлять Конференціи Академіи вѣдомость: *а*) о состояніи Академіи и принадлежа-

cę zaś zabudowań, Kancellistę, woźnego i posługaczy Akademii nominuje i uwalnia sam, stosownie do swego uznania.

§ 54.

Prezydent ma prawo przedstawiać do nagród osoby wchodzące w skład Akademii.

§ 55.

Miéjsce Prezydenta, w razie jego choroby, albo innych prawnych przyczyn, zastępuje w Konferencyi starszy z Członków, a w Zarządzie, starszy Professor. W wypadku zaś długiéj nieobecności Prezydenta, z jakiéjkolwiek przyczyny, Minister Oświecenia Narodowego, na przedstawienie Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego, i po zniesieniu się z Namiestnikiém w Królestwie przeznacza jednego z Professorów do pełnienia obowiązków Prezydenta.

Rozdział V.

O Sekretarzu Naukowym.

§ 56.

Do pełnienia obowiązków Sekretarza Naukowego wybiera się przez Konferencyę jeden z Akademików lub Professorów, a zatwierdza go Kurator Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 57.

Obowiązki Sekretarza Naukowego są następujące:

1) prowadzić protokół posiedzeń Konferencyi w języku rossyjskim i przedstawiać wszystkie przedmioty do decyzyi Konferencyi należące;

2) redagować wychodzące z Konferencyi expedycye i korrespondencye w przedmiotach właściwie naukowych, które, po podpisaniu przez Prezydenta, stwierdza swym podpisem;

3) mieć dozór nad wydawaniem dzieł, rozpraw i innych pism, które będą drukowane za upoważnieniem Konferencyi;

4) przygotowywać i poświadczać swym podpisem dyplomy i świadectwa na stopnie naukowe; zachowywać w aktach ich kopie poświadczane również swym podpisem i zaciągać je w treści do oddzielnéj księgi;

5) układać wiadomości dla współczesnéj historyi Akademii;

4) w końcu każdego roku przedstawiać Konferencyi Akademii wiadomość: *a*) o stanie Akademii i należących do niéj za-

щихъ къ ней учрежденій, кабинетовъ и библіотеки; *б*) о новыхъ въ теченіе года послѣдовавшихъ постановленіяхъ, какъ по преподаванію, такъ и по устройству Академіи; *в*) о числѣ студентовъ въ Академіи находившихся въ теченіе года, выбывшихъ изъ оной и состоящихъ на лицо; *г*) о лицахъ, удостоенныхъ Академіею разныхъ ученыхъ степеней; *д*) о недостаткахъ или неудобствахъ, замѣченныхъ въ теченіе года по части учебной и о принятыхъ или предполагаемыхъ мѣрахъ для отвращенія этихъ неудобствъ.

§ 58.

Ученый Секретарь хранитъ печати Академіи, большую для дипломовъ, и малую для аттестатовъ на ученыя степени.

Глава VI.

Объ Академикахъ и Профессорахъ, Адъюнктахъ и прочихъ учащихъ.

§ 59.

Для занятія каѳедръ, учрежденныхъ въ Варшавской Медико-Хирургической Академіи, полагается 12 Ординарныхъ Профессоровъ и 9 Адъюнктовъ.

§ 60.

Никто не можетъ быть ни Профессоромъ, ни Адъюнктомъ медицинскихъ наукъ, если не имѣетъ степени Доктора медицины и хирургіи или Доктора медицины. Для занятія каѳедры фармаціи необходимо имѣть степень Магистра фармаціи, а желающіе занять каѳедру химіи, физики и вообще естественныхъ наукъ, если не имѣютъ ученой медицинской степени, должны имѣть степень Доктора соотвѣтственныхъ наукъ или Магистра фармаціи; Адъюнктомъ ветеринарныхъ наукъ можетъ быть только имѣющій степень Магистра сихъ наукъ. Всѣ означенныя ученыя степени должны быть признаны въ Имперіи или въ Царствѣ Польскомъ.

§ 61.

Ординарные Профессоры, безпорочно прослужившіе въ семъ званіи 10 лѣтъ и отличающіеся особыми заслугами по преподаванію, или же учеными трудами и открытіями, могутъ быть, по удостоенію Академіи, возводимы въ званіе Академиковъ, съ прибавкою жалованья въ мѣрѣ, опредѣленной шта-

kładów naukowych, gabinetów i biblioteki; *b*) o nowych w ciągu roku zaszłych postanowieniach, odnoszących się tak do wykładu nauk, jako też do urządzeń w Akademii; *c*) o liczbie uczniów, którzy do Akademii w ciągu roku uczęszczali, którzy wyszli i pozostali; *d*) o osobach, którym Akademia przyznała stopnie naukowe; *e*) o niedogodnościach i niedostatku urządzeń pod względem naukowym, w ciągu roku spostrzeżonych, i o przedsięwziętych lub zamierzonych środkach zaradczych.

§ 58.

Przy Sekretarzu Naukowym pozostają pieczęcie Akademii, większa—do dyplomów, i mniéjsza—do świadectw na stopnie naukowe.

Rozdział VI.

O Akademikach, Professorach, Adjunktach i innych osobach należących do wykładu nauk.

§ 59.

Dla zajęcia katedr, ustanowionych w Warszawskiéj Akademii Medyko-Chirurgicznéj, będzie dwunastu Professorów zwyczajnych i dziewięciu Adjunktów.

§ 60.

Nikt nie może być Professorem ani Adjunktem nauk lekarskich, kto nie posiada stopnia Doktora Medycyny i Chirurgii, lub Doktora Medycyny. Dla zajęcia katedry farmacyi, niezbędny jest stopień Magistra Farmacyi; a pragnący zająć katedrę chemii, fizyki i w ogóle nauk przyrodzonych, jeśli nie posiadają stopnia naukowego lekarskiego, winni posiadać stopień Doktora nauk odpowiednich lub Magistra Farmacyi; Adjunktem nauk weterynaryjnych może być tylko posiadający stopień Magistra tych nauk. Wszystkie wyż wymienione stopnie uczone przyznane być winny w Cesarstwie lub w Królestwie Polskiém.

§ 61.

Professorowie Zwyczajni, którzy wysłużą nieskazitelnie w tym stopniu przez 10 lat i odznaczą się szczególnémi zasługami w wykładaniu nauk, lub pracach naukowych i odkryciach, mogą być, za uznaniem Akademii, zaszczycani stopniem Akademików, z podwyższeniem płacy, podług oznaczenia etatowego. Liczba Akade-

томъ. Число Академиковъ не можетъ быть однакоже болѣе четырехъ. Они утверждаются въ семъ званіи Высочайшею властію, по представленію Министра Народнаго Просвѣщенія, вслѣдствіе предварительнаго соглашенія его съ Намѣстникомъ въ Царствѣ.

§ 62.

Профессоры и Адъюнкты избираются Конференціею и, по представленію Попечителя Варшавскаго учебнаго округа, утверждаются Министромъ Народнаго Просвѣщенія, по соглашенію его съ Намѣстникомъ въ Царствѣ.

§ 63.

Въ случаѣ открытія вакансіи Профессора или Адъюнкта, Президентъ назначаетъ засѣданіе Конференціи для предложенія кандидатовъ на открывшуюся вакансію и увѣдомляетъ о томъ Членовъ Конференціи за шесть предъ засѣданіемъ недѣль.

§ 64.

Члены Конференціи предлагаютъ кандидатовъ письменно, съ краткимъ означеніемъ ихъ ученыхъ заслугъ.

§ 65.

Если по совѣщаніи Конференція найдетъ, что изъ предложенныхъ кандидатовъ можетъ быть избранъ Профессоръ или Адъюнктъ безъ конкурса, то приступаетъ къ самому избранію. Избраніе производится открытыми голосами, съ письменнымъ изложеніемъ уваженій, по коимъ каждый изъ кандидатовъ удостоивается или неудостоивается избранія.

§ 66.

Для признанія кандидата избраннымъ, необходимо, чтобы онъ получилъ не менѣе двухъ третей голосовъ. Если двое или болѣе кандидатовъ получатъ равное число голосовъ, въ такомъ случаѣ о нихъ производится баллотированіе, а если и за симъ никто не получитъ опредѣленнаго выше большинства голосовъ, то выборъ одного изъ кандидатовъ предоставляется Президенту Академіи.

§ 67.

Если вакантная должность не можетъ быть замѣщена порядкомъ, означеннымъ въ предшедшихъ §§-хъ, то Конференція Академіи объявляетъ конкурсъ, приглашая желающихъ занять открывшуюся вакансію войти въ Конференцію съ прошеніями

ników nie może być większą nad 4-ch. Zatwierdzani być winni w tym stopniu przez Władzę Najwyższą, na przedstawienie Ministra Oświecenia Narodowego, po zniesieniu się jego z Namiestnikiém w Królestwie.

§ 62.

Professorów i Adjunktów wybiera Konferencya Akademii, a wybór ten zatwierdza, na przedstawienie Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego, Minister Oświecenia Narodowego, po zniesieniu się z Namiestnikiem w Królestwie.

§ 63.

W razie wakansu na Professora lub Adjunkta, Prezydent wyznacza dzień posiedzenia Konferencyi dla przedstawienia kandydatów na opróżnioną posadę, uprzedzając o tém Członków Konferencyi na sześć tygodni przed posiedzeniem.

§ 64.

Członkowie Konferencyi przedstawiają kandydatów na piśmie, z treściwém wymienieniém zasług ich naukowych.

§ 65.

Jeżeli po odbytéj naradzie Konferencya uzna, iż z przedstawionych kandydatów może być wybranym Professor lub Adjunkt bez konkursu, wówczas przystępuje do samego wyboru. Wybór ten odbywać się ma przez jawne głosowanie, z wyłożeniem na piśmie pobudek, dla których każdy z kandydatów uznawanym zostaje za godnego wyboru lub nie.

§ 66.

Do uznania kandydata za wybranego, konieczną jest rzeczą, aby uzyskał niemniéj jak dwie trzecie głosów. W razie gdyby dwóch lub więcéj kandydatów otrzymało równą liczbę głosów, przystępuje się do powtórnego między nimi głosowania, po którém, jeżeli nikt nie uzyska oznaczonéj powyżéj większości głosów, wybór jednego z nich pozostawia się Prezydentowi Akademii.

§ 67.

Gdy opróżniona posada nie będzie mogła być obsadzona porządkiem, wskazanym w paragrafach poprzedzających, wówczas Konferencya Akademii ogłosi konkurs, wzywając życzących sobie ubiegać się o wakujące miéjsce, aby uczynili podanie o to do Kon-

и представить доказательства о своей ученой степени и о своихъ познаніяхъ, способностяхъ и ученыхъ трудахъ. Для исполненія сего, Конференція опредѣляетъ срокъ, который не можетъ быть менѣе трехъ мѣсяцевъ.

§ 68.

По истеченіи назначеннаго срока, Конференція разсматриваетъ присланныя въ оную прошенія и доказательства, и опредѣляетъ, кто изъ приславшихъ оныя лицъ можетъ быть признанъ кандидатомъ. За симъ избранные Конференціею кандидаты обязаны:

1) въ теченіе восьми дней представить разсужденія на предложенную тему; и

2) въ присутствіи Конференціи прочесть пробную лекцію, по предмету назначенному Конференціею. Эта лекція, по желанію Кандидата, читается на одномъ изъ трехъ языковъ: русскомъ, польскомъ или латинскомъ. На приготовленіе лекціи дается 24 часа. Какъ для лекціи, такъ и для разсужденія кандидату предлагается нѣсколько темъ, относящихся къ предмету будущихъ его занятій и изъ сихъ темъ онъ избираетъ одну по жребію.

§ 69.

Сверхъ того, отъ желающихъ занять каѳедры анатоміи, хирургіи и вообще наукъ, при преподаваніи коихъ необходимы особенныя практическія свѣдѣнія и искусство, Конференція требуетъ доказательствъ въ томъ, что они обладаютъ такими свѣдѣніями и искусствомъ.

§ 70.

По исполненіи предписаннаго въ предшедшихъ §§-хъ, Конференція приступаетъ къ избранію Профессора или Адъюнкта изъ состязавшихся кандидатовъ, съ соблюденіемъ при семъ правилъ, постановленныхъ выше въ §§ 65 и 66.

§ 71.

Если открывшаяся вакансія Профессора не можетъ быть въ скоромъ времени замѣщена порядкомъ, опредѣленнымъ въ §§ 63 и 66, а равно въ случаѣ продолжительной болѣзни Профессора, Конференція поручаетъ временное исправленіе его должности одному изъ прочихъ Профессоровъ или Адъюнктовъ.

ferencyi, z załączeniem dowodów o swym stopniu naukowym, tudzież o nabytych wiadomościach, zdolnościach i dokonanych pracach naukowych. Na to Konferencya oznacza termin, który nie może być krótszy od trzech miesięcy.

§ 68.

Po upływie tego terminu, Konferencya Akademii rozbiera nadesłane podania i dowody, i stanowi, kto z podających może być uznany za kandydata. Przyjęci przez Konferencyę kandydaci obowiązani są:

1) przedstawić w przeciągu dni 8-miu rozwiązanie zadanego przedmiotu.

2) wyłożyć na próbę w obec Konferencyi lekcyę w materyi, wyznaczonéj przez Konferencyę. Lekcya ta może być, podług życzenia kandydata, wyłożoną w jednym z trzech języków: rossyjskim, polskim lub łacińskim; na przygotowanie się do niéj daje się dwadzieścia cztery godzin czasu. Tak dla lekcyi, jak i dla rozwiązania, podaje się kandydatowi kilka zadań, odnoszących się do przedmiotu przyszłych jego zatrudnień, a z tych zadań kandydat sam losem jedno wyciąga.

§ 69.

Oprócz tego, od ubiegających się o katedry anatomii, chirurgii i w ogóle tych nauk, przy wykładaniu których konieczną jest praktyczna wprawa i biegłość, Konferencya wymagać będzie udowodnienia, że je istotnie posiadają.

§ 70.

Po dopełnieniu tego, co wskazaném zostało poprzedzającemi paragrafami, Konferencya przystępuje do wyboru Professora lub Adjunkta, z liczby ubiegających się kandydatów, z zachowaniem przepisów, ustanowionych w paragrafach 65 i 66-m.

§ 71.

Jeżeli opróżniona posada Professora nie może być w krótkim czasie obsadzona, w porządku przepisanym w §§ 63—66, jakoteż w razie przeciągłéj choroby Professora, Konferencya porucza pełnienie jego obowiązków innému z pomiędzy Professorów lub Adjunktów.

§ 72.

Въ случаяхъ означенныхъ въ предшедшемъ §, исправленіе должности Адъюнктовъ можетъ быть, по усмотрѣнію Конференціи, поручаемо Доцентамъ или другимъ лицамъ, имѣющимъ надлежащую ученую степень, и отличающимся особенными способностями къ преподаванію и трудами по предмету, который подлежитъ преподаванію.

§ 73.

Адъюнкты, отличающіеся особенными свѣдѣніями и искусствомъ преподаванія, могутъ, по удостоенію Конференціи, быть возводимы въ званіе Экстраординарныхъ Профессоровъ; въ званіи семъ они утверждаются Министромъ Народнаго Просвѣщенія по представленію Попечителя Варшавскаго учебнаго округа.

§ 74.

Конференція Академіи можетъ дозволить имѣющему ученую степень Доктора читать приватныя лекціи о какомъ либо отдѣльномъ предметѣ, съ присвоеніемъ таковому преподавателю званія Доцента. Желающій пріобрѣсть сіе званіе обязанъ кромѣ диссертаціи, по коей получилъ ученую степень, представить новую (pro venia legendi) и оную защищать публично.

§ 75.

Въ помощь Профессорамъ описательной и сравнительной анатоміи назначаются два Прозектора. Для занятія должности Прозектора необходимо имѣть степень Доктора медицины и хирургіи или по крайней мѣрѣ Доктора медицины, и, сверхъ того, представить доказательства искусства въ приготовленіи анатомическихъ препаратовъ. Прозекторы избираются Конференціею по представленію подлежащихъ Профессоровъ; утверждаются же въ должностяхъ Министромъ Народнаго Просвѣщенія, по предварительному соглашенію его съ Намѣстникомъ въ Царствѣ.

§ 76.

Въ помощь Профессорамъ химіи и фармаціи назначаются Лаборанты. Для занятія должности Лаборанта вообще необходимо имѣть по крайней мѣрѣ степень Провизора; но Лаборантомъ химіи можетъ быть и имѣющій одну изъ медицинскихъ ученыхъ степеней. Сверхъ того, они должны доказать искус-

§ 72.

W przypadkach wymienionych w poprzedzającym paragrafie, pełnienie obowiązku Adjunktów może być, podług uznania Konferencyi, poruczane Docentom, lub innym osobom, posiadającym odpowiedni stopień naukowy i odznaczającym się szczególnemi zdolnościami do wykładu, tudzież pracami w przedmiocie, który ma być wykładanym.

§ 73.

Adjunkci, odznaczający się szczególnemi zdolnościami i biegłością w wykładaniu poruczonych sobie przedmiotów, mogą być, za uznaniem Konferencyi, zaszczycani tytułem Professora Nadzwyczajnego, do czego potrzebne jest zatwierdzenie Ministra Oświecenia Narodowego, na przedstawienie Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 74.

Konferencya Akademii może dozwolić posiadającemu stopień Doktora wykładać prywatnie jakibądź szczegółowy przedmiot, z nadaniem wykładającemu tytułu Docenta. Ubiegający się o ten tytuł obowiązanym jest, oprócz rozprawy napisanéj do uzyskania stopnia naukowego, złożyć także inną (pro venia legendi) i publicznie jéj bronić.

§ 75.

Do pomocy Professorom anatomii opisowéj, tudzież anatomii porównawczéj, przeznaczają się dwaj Prosektorowie. Do zajęcia posady Prosektora potrzebne jest posiadanie stopnia Doktora Medycyny i Chirurgii lub przynajmniéj Medycyny, a nadto udowodnienie praktycznéj znajomości rzeczy, przez wyrobienie preparatów anatomicznych. Prosektorów wybiera Konferencya, na przedstawienie właściwych Professorów; zatwierdza zaś na tych posadach Minister Oświecenia Narodowego, po zniesieniu się z Namiestnikiem w Królestwie.

§ 76.

Do pomocy Professorom chemii i farmacyi przeznaczają się Preparatorowie. Ubiegający się o te posady winni w ogóle posiadać przynajmniéj stopień Prowizora; wszelako Preparatorem chemii może być posiadający jeden ze stopni naukowo-lekarskich. Nadto winni udowodnić posiadanie wprawy przy robotach che-

ство свое въ производствѣ химическихъ опытовъ. Избраніе Лаборантовъ, по предложенію подлежащихъ Профессоровъ предоставляется Конференціи; утвержденіе же ихъ зависитъ отъ Попечителя Варшавскаго учебнаго округа.

§ 77.

За мѣсяцъ до конца каждаго учебнаго полугодія, всѣ преподающіе представляютъ Конференціи программы своихъ лекцій на слѣдующее полугодіе, съ указаніемъ тѣхъ сочиненій, которыя принимаются ими въ руководство. Сіи программы разсматриваются и утверждаются Конференціею.

§ 78.

Профессоръ или Адъюнктъ, который для преподаванія науки желаетъ руководствоваться своимъ сочиненіемъ, обязанъ представить оное на предварительное разсмотрѣніе Конференціи. Вообще никакое сочиненіе не можетъ быть принято въ руководство для преподаванія безъ одобренія Конференціи.

§ 79.

Преподающіе должны сообщать студентамъ полныя свѣдѣнія о преподаваемыхъ ими наукахъ въ современномъ ихъ состояніи. Каждый изъ Профессоровъ и Адъюнктовъ обязанъ, если Конференція признаетъ нужнымъ, составить руководство по преподаваемому имъ предмету.

§ 80.

Профессоры и Адъюнкты, наблюдая въ точности предписанный для курсовъ ученія порядокъ, должны вполнѣ оканчивать преподаваемые ими предметы въ теченіе назначеннаго времени, не умножая числа положенныхъ часовъ безъ предварительнаго разрѣшенія Конференціи. Для удостовѣренія въ томъ, они обязаны чрезъ каждые три мѣсяца письменно доносить Конференціи, сколько пройдено ими изъ преподаваемой науки, а по истеченіи каждаго учебнаго полугодія представлять вѣдомость объ успѣхахъ учащихся.

§ 81.

Адъюнкты, назначенные состоять при клиникахъ, обязаны присутствовать при посѣщеніяхъ оныхъ Профессорами, заступать сихъ послѣднихъ въ случаѣ отсутствія или болѣзни, и поступать во всемъ согласно системѣ и методѣ, принятымъ Профессоромъ.

micznych. Wybór Preparatorów, na przedstawienie właściwych Professorów, pozostawia się Konferencyi, a zatwierdzenie ich zależy od Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 77.

Na miesiąc przed końcém każdego akademickiego półrocza, wszyscy wykładać mający nauki w Akademii, obowiązani są przedstawić programmy swych lekcyj w następném półroczu, z wymienieniem dzieł, jakie przyjmują za przewodnictwo. Programmy te roztrząsają się i zatwierdzają przez Konferencyę.

§ 78.

Professor lub Adjunkt, życzący sobie wykładać naukę podług własnego swego dzieła, winien je poprzednio oddać pod rozbiór Konferencyi. W ogólności żadne dzieło nie może być użyte do wykładu za podręczne, bez uznania Konferencyi.

§ 79.

Wykładający nauki winni udzielać studentom dokładne i zupełne o ich stanie wiadomości. W miarę uznania potrzeby przez Konferencyę, każdy z Professorów i Adjunktów obowiązanym będzie ułożyć dzieło podręczne w przedmiocie wykładanéj przez siebie nauki.

§ 80.

Professorowie i Adjunkci winni się ściśle stosować do przepisanego porządku w wykładzie nauk i kończyć je w całkowitości w przeciągu czasu, jaki na to oznaczonym został, nie przybierając godzin, bez poprzedniego upoważnienia Konferencyi. Z tego względu obowiązani oni są co trzy miesiące składać Konferencyi na piśmie wiadomość, o ile przedmioty naukowe zostały przez nich wyłożone, po upływie zaś każdego półrocza szkolnego wykazy o postępach studentów.

§ 81.

Adjunkci, przeznaczeni do pomocy przy czynnościach klinicznych, mają bywać przy wizytach klinicznych, przez Professorów odbywanych, zastępować ich w razie nieobecności lub choroby, postępując pod każdym względem zgodnie z zasadami naukowemi, przyjętemi przez Professora.

§ 82.

Адъюнкты терапевтической и хирургической клиникъ состоятъ вмѣстѣ съ тѣмъ Ординаторами въ соотвѣтственныхъ отдѣленіяхъ больницы, при которой учреждены клиники.

§ 83.

Никто изъ преподающихъ въ Академіи безъ особенной, достойной уваженія причины, а равно безъ предварительнаго увѣдомленія Президента, ни отъ преподаванія лекцій, ни отъ засѣданій, ни же отъ другихъ на немъ лежащихъ обязанностей уклоняться не долженъ. Желающій же получить увольненіе отъ должности обязанъ представить о томъ прошеніе въ Конференцію за три мѣсяца предъ окончаніемъ учебнаго года.

Глава VII.

Объ Инспекторѣ и его Помощникахъ.

§ 84.

Инспекторъ назначается по избранію Президента и по представленію Попечителя Варшавскаго учебнаго округа, Министромъ Народнаго Просвѣщенія, по соглашенію съ Намѣстникомъ въ Царствѣ. Помощники Инспектора, по избранію же Президента, назначаются Попечителемъ Варшавскаго учебнаго округа.

§ 85.

На Инспектора возлагаются:

1) наблюденіе за поведеніемъ студентовъ и правильнымъ посѣщеніемъ ими лекцій;

2) разсмотрѣніе прошеній и документовъ, представляемыхъ лицами, желающими поступить въ студенты Академіи и завѣдываніе пріемомъ ихъ, и

3) надзоръ за цѣлостію и безопасностію зданій Академіи и за сохраненіемъ въ оныхъ надлежащаго порядка; въ семъ отношеніи Смотритель зданія и служители подчиняются Инспектору.

§ 86.

Въ случаѣ какихъ либо безпорядковъ въ Академіи, причиненныхъ студентами, Инспекторъ, лично изслѣдовавъ всѣ обстоятельства, доноситъ о томъ Президенту.

§ 82.

Adjunkci klinik terapeutycznéj i chirurgicznéj będą zarazem Lekarzami ordynującemi w odpowiednich oddziałach tego szpitala, przy którym jest klinika.

§ 83.

Nikt z osób nauczających w Akademii, bez szczególnéj zasługującéj na uwagę przyczyny, i bez poprzedniego uwiadomienia o tém Prezydenta, nie może uchylać się ani od wykładu lekcyj, ani od posiedzeń, ani od innych powierzonych sobie czynności. Życzący zaś sobie otrzymać uwolnienie od obowiązków, ma podać o to prośbę do Konferencyi, na trzy miesiące przed ukończeniem roku akademickiego.

Rozdział VII.

O Inspektorze i Podinspektorach.

§ 84.

Inspektora mianuje, według wyboru Prezydenta i na przedstawienie Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego, Minister Oświecenia Narodowego, po zniesieniu się z Namiestnikiem w Królestwie. Podinspektorów, również według wyboru Prezydenta, mianuje Kurator Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 85.

Do obowiązków Inspektora należy:

1) czuwanie nad prowadzeniem się studentów i regularném uczęszczaniem przez nich na lekcye;

2) rozpoznawanie próśb i dowodów, przedstawianych przez pragnących być studentami Akademii i zajmowanie się ich przyjęciem, oraz

3) nadzór nad całością i bezpieczeństwem zabudowań Akademii i nad zachowywaniem w nich należytego porządku. Pod tym względem Rządca zabudowania i posługacze są pod władzą Inspektora.

§ 86.

W razie spowodowania przez studentów jakichbądź nieporządków w Akademii, Inspektor, po zbadaniu wszystkich okoliczności, przedstawia o tém Prezydentowi.

§ 87.

Замѣченныя упущенія студентовъ Инспекторъ обязанъ поставлять имъ на видъ и стараться обратить къ долгу посредствомъ внушеній и вразумленій; если же это окажется безуспѣшнымъ долженъ докладывать о томъ Президенту Академіи.

§ 88.

Инспекторъ и Помощникъ его въ дѣйствіяхъ своихъ руководствуются особымъ наставленіемъ, составленнымъ Конференціею и по представленію Попечителя Варшавскаго учебнаго округа утвержденнымъ Министромъ Народнаго Просвѣщенія.

§ 89.

Въ часы чтеній лекцій въ Академіи долженъ постоянно находиться одинъ изъ Помощниковъ Инспектора.

Глава VIII.

О студентахъ.

§ 90.

Студенты Академіи раздѣляются на: *а*) студентовъ медицинскихъ наукъ; и *б*) студентовъ фармацевтическихъ наукъ.

§ 91.

Желающій поступить въ студенты Академіи долженъ представить лично Президенту прошеніе на простой бумагѣ съ приложеніемъ: метрическаго свидѣтельства или документа о рожденіи, легитимаціонной книжки и аттестата о прежнемъ своемъ воспитаніи. Президентъ, принявъ прошеніе и документы, передаетъ оные для дальнѣйшихъ распоряженій Инспектору, къ которому долженъ явиться и самъ проситель.

§ 92.

Поступающій въ студенты медицинскихъ наукъ, долженъ быть не моложе 17-ти лѣтъ отъ роду и пользоваться хорошимъ здоровьемъ. Въ семъ послѣднемъ удостовѣряется Конференція Академіи.

§ 93.

Въ студенты медицинскихъ наукъ принимаются: *а*) тѣ, которые окончили полный курсъ наукъ въ Варшавскомъ Благородномъ Институтѣ, въ Гимназіяхъ и высшихъ Реальныхъ

§ 87.

Inspektor obowiązany jest wytknąć studentom dostrzeżone w nich zaniedbania, i starać się o zwrócenie ich na drogę obowiązku radą i przekonywaniem, co gdy się okaże bezskutecznem, winien donieść o tém Prezydentowi Akademii.

§ 88.

Inspektor i Podinspektorowie w czynnościach swoich stosować się winni do osobnéj Instrukcyi, ułożonéj przez Konferencyę, a na przedstawienie Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego przez Ministra Oświecenia Narodowego zatwierdzonéj.

§ 89.

Podczas wykładu lekcyi w Akademii, powinien się znajdować ciągle jeden z Podinspektorów.

ROZDZIAŁ VIII.

O Studentach.

§ 90.

Studenci Akademii dzielą się: *a*) na studentów nauk lekarskich, i *b*) na studentów nauk farmaceutycznych.

§ 91.

Każdy, chcący zostać studentem Akademii, winien o to wnieść osobiście podanie do Prezydenta, bez stempla, z załączeniem: metryki chrztu lub aktu urodzenia, książki legitymacyjnéj i świadectwa z odbytych nauk. Prezydent przyjąwszy prośbę i dowody, oddaje takowe, dla dalszego postąpienia, Inspektorowi, do którego udać się winien i sam podający.

§ 92.

Podający się na studenta nauk lekarskich, winien mieć siedmnaście lat skończonych i zdrowie odpowiednie. O tém ostatniem przekonywać się będzie Konferencya Akademii.

§ 93.

Na studentów lekarskich przyjmowani będą:

a) Ci, którzy ukończyli całkowity kurs nauk w Warszawskim instytucie szlacheckim, w gimnazych i w szkołach wyższych realnych.

Училищахъ. Изъ Реальной Гимназіи могутъ быть принимаемы тѣ ученики, которые кончили первогодичный курсъ VII-го класса.

Примѣчаніе. Лица, кончившія курсъ наукъ въ тѣхъ изъ означенныхъ заведеній, въ коихъ латинскій языкъ вовсе не преподается, или же преподается въ маломъ объемѣ, обязаны, кромѣ училищныхъ аттестатовъ, или свидѣтельствъ, представить отдѣльныя свидѣтельства училищнаго начальства, въ удостовѣреніе того, что они пріобрѣли въ латинскомъ языкѣ познанія, опредѣленныя гимназическимъ курсомъ.

б) тѣ, которыя представятъ свидѣтельства училищнаго начальства въ томъ, что на испытаніи доказали удовлетворительныя въ объемѣ гимназическаго курса свѣдѣнія по слѣдующимъ предметамъ: Закону Божію, языкамъ: русскому, польскому, ихъ словесности, латинскому и одному изъ новѣйшихъ двухъ языковъ: французскому или нѣмецкому, особенно же по сему послѣднему; по математикѣ, а именно: ариѳметикѣ и геометріи, естественной исторіи, физикѣ, химіи; по исторіи и географіи.

Примѣчаніе. Испытанія по исчисленнымъ предметамъ производятся по особымъ программамъ, утвержденнымъ Министромъ Народнаго Просвѣщенія, усмотрѣнію коего предоставляется опредѣленіе мѣста, гдѣ таковыя испытанія должны быть производимы, а равно и формы свидѣтельствъ, которыя должны быть выдаваемы лицамъ, выдержавшимъ испытаніе.

§ 94.

Подавшій просьбу о принятіи въ студенты Академіи не тотчасъ послѣ выпуска изъ казеннаго училища долженъ представить одобрительное свидѣтельство о своемъ поведеніи послѣ выпуска. Тѣ, кои не обучались въ казенныхъ заведеніяхъ, обязаны представить равномѣрно свидѣтельства о хорошемъ поведеніи.

§ 95.

Въ число фармацевтическихъ студентовъ принимаются только тѣ, которые имѣютъ званіе Аптекарскихъ Помощниковъ и занимались въ семъ званіи практикою въ аптекахъ въ теченіе по крайней мѣрѣ однаго года.

Z gimnazyum realnego mogą być przyjmowani i ci uczniowie, którzy ukończyli pierwszoroczny kurs klassy 7-éj.

Uwaga. Kandydaci, którzy ukończyli kurs nauk w takich wzwyż wymienionych zakładach, gdzie język łaciński wcale się nie wykłada, tudzież w takich, gdzie język ten chociaż się wykłada, lecz nie w należytym zakresie, winni oprócz patentów lub świadectw szkolnych, przedstawić oddzielne świadectwo od Zwierzchności szkolnéj, udowadniające, że nabyli znajomości języka łacińskiego, w zakresie kursu gimnazyalnego.

b) Ci, którzy przedstawiają świadectwa od Zwierzchności szkolnéj, że na złożonym examinie okazali usposobienie dostateczne w zakresie kursu gimnazyalnego z następujących przedmiotów: z nauki Religii, z języków: rossyjskiego, polskiego tudzież ich literatury, z języka łacińskiego, z jednego z dwóch nowożytnych języków: francuzkiego lub niemieckiego, szczególniéj zaś z tego ostatniego, z matematyki, a mianowicie z arytmetyki i geometryi, i z nauk przrodzonych, a mianowicie: historyi naturalnéj, fizyki, chemii, z historyi i geografii.

Uwaga. Examina z pomienionych przedmiotów odbywają się podług osobnych programmatów, zatwierdzonych przez Ministra Oświecenia Narodowego, uznaniu którego pozostawia się oznaczenie miejsca, gdzie takowe examina odbywać się mają, tudzież formy świadectw, jakie wydawane być winny tym którzy examin zdali.

§ 94.

Kto poda prośbę o przyjęcie go w liczbę studentów Akademii, nie zaraz po wyjściu ze szkół rządowych, powinien przedstawić świadectwo moralnego prowadzenia się przez upłyniony przeciąg czasu, od wyjścia z pod dozoru władzy szkolnéj. Ci którzy nie uczęszczali na naukę do zakładów rządowych, obowiązani są także złożyć świadectwo dobrego sprawowania się.

§ 95.

Na studentów farmaceutycznych przyjęci będą tylko tacy, którzy mają stopień Pomocnika Aptekarskiego, i zajmowali się w tym stopniu praktyką w aptekach, przynajmniéj przez rok jeden.

§ 96.

За слушаніе въ Варшавской Академіи медицинскихъ наукъ взимается 25 руб. сер., а за слушаніе фармацевтическихъ наукъ 15 руб. сер. въ годъ, со внесеніемъ ихъ по полугодіямъ, въ два срока, впередъ за каждое полугодіе.

§ 97.

Студенты медицинскихъ наукъ, не имѣющіе средствъ, или не желающіе вносить означенную плату, освобождаются отъ оной Конференціею Академіи; но вмѣстѣ съ тѣмъ они обязываются, по окончаніи курса наукъ прослужить, по назначенію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, слѣдующіе сроки: не внесшіе платы за время отъ 1 до 6 сроковъ—одинъ годъ, а не внесшіе платы за большее число сроковъ—два года. Во время сей службы они получаютъ полные оклады по мѣстамъ ими занимаемымъ.

Примѣчаніе. Подлежащіе на основаніи сего § обязанной службѣ студенты могутъ быть взамѣнъ сей службы, по собственной ихъ о томъ просьбѣ и съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отправляемы для вольной практики въ такія мѣста Царства, гдѣ нѣтъ врачей, и на тѣ самые сроки, какіе они обязаны прослужить по гражданскому медицинскому вѣдомству.

§ 98.

Студенты, не желающіе, по какимъ либо причинамъ, продолжать ученіе въ Академіи увольняются изъ оной Конференціею и получаютъ надлежащія свидѣтельства. При семъ тѣ изъ нихъ, которые были освобождены отъ платы за слушаніе наукъ, обязаны внести неуплаченныя ими деньги.

§ 99.

Если студентъ, уволенный изъ Академіи прежде окончанія ученія и не внесшій слѣдовавшей съ него платы за ученіе, поступитъ въ послѣдствіи въ другое медицинское учебное заведеніе въ Имперіи, или, съ особаго разрѣшенія Правительства, за границею, то, по окончаніи въ ономъ курса онъ обязанъ или внести слѣдовавшую за время пребыванія его въ Академіи плату, или же прослужить опредѣленные выше сроки.

§ 96.

Za pobieranie nauk lekarskich w Warszawskiéj Akademii uiszczaną być ma opłata po rs. 25; za pobieranie zaś nauk farmaceutycznych, po rs. 15 rocznie, która to opłata wnoszoną być winna w dwóch półrocznych ratach, z góry za każde półrocze.

§ 97.

Studenci nauk lekarskich, nie mogący lub nie życzący sobie wnosić opłaty wyżej oznaczonéj, uwalniani będą od niéj przez Konferencyę, lecz w takim razie obowiązują się, po ukończeniu kursu nauk, odsłużyć na posadach, wskazanych im przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, w sposób następujący: ci którzy nie wnieśli opłaty za jeden do sześciu półroczy, odsługiwać będą przez jeden rok; ci zaś którzy za większą liczbę półroczy opłaty nie uiścili, przez dwa lata. Przez czas téj służby otrzymywać mają całkowitą płacę, przywiązaną do posad przez nich zajmowanych.

Uwaga. Obowiązani na zasadzie niniéjszego paragrafu do odsługiwania studenci, mogą być w zamian téj służby, na własną ich o to prośbę i z decyzyi Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, wysyłani dla wykonywania praktyki lekarskiéj w takie miejsca w Królestwie, gdzie nie ma lekarzy i przez takiż sam przeciąg czasu, przez jaki odsługujący winni byli pozostawać w zawodzie służby cywilno-lekarskiéj.

§ 98.

Studenci nie życzący sobie z jakichbądź powodów uczęszczać daléj do Akademii na naukę, uwalniani z niéj będą przez Konferencyę i otrzymają odpowiednie świadectwa; lecz jeżeli nie opłacali za słuchanie nauk, obowiązani będą wnieść nieuiszczone przez siebie raty.

§ 99.

Jeżeli student, który nie wnosił przypadającéj na niego opłaty, uwolniony z Akademii przed ukończeniem kursu nauk, przejdzie następnie do innego lekarskiego zakładu naukowego w Cesarstwie lub zagranicą, za szczegółowem zezwoleniem Rządu, taki obowiązanym będzie, po ukończeniu kursów, albo wnieść za czas przebywania w Akademii opłatę, albo też odsłużyć czas wyżéj oznaczony.

§ 100.

Лица, непринадлежащія къ числу обывателей Царства, принимаются въ Академію только съ разрѣшенія Намѣстника.

§ 101.

Обучавшіеся въ учебныхъ медицинскихъ заведеніяхъ Имперіи, при поступленіи въ Варшавскую Академію, причисляются, на основаніи предъявленныхъ ими аттестатовъ, къ той части и къ тому курсу, кои соотвѣтствуютъ ихъ познаніямъ.

§ 102.

Жители Царства, начавшіе образованіе съ разрѣшенія Правительства въ иностранныхъ медицинскихъ заведеніяхъ, могутъ быть принимаемы въ Академію по выдержаніи испытанія, удостовѣряющаго о ихъ познаніяхъ.

§ 103.

Всѣ студенты Академіи носятъ форменную одежду: *а*) парадный полукафтанъ темно-зеленаго сукна съ воротникомъ изъ синяго сукна и такимижъ обшлагами. На воротникѣ по двѣ петлицы изъ золотаго галуна. Полукафтанъ однобортный о девяти золоченыхъ пуговицахъ съ изображеніемъ герба Царства; *б*) вицъ-полукафтанъ или двубортный сюртукъ съ воротникомъ изъ синяго сукна съ шестью гербовыми пуговицами съ каждой стороны. Покрой полукафтановъ, равно какъ и всѣ прочія части форменной одежды студентовъ Академіи должны быть тѣ же, какіе установлены для заведеній равной степени въ Имперіи.

§ 104.

Во время лекцій и вообще въ кругѣ вѣдомства Академіи студенты подлежатъ надзору оной и ближайшему наблюденію Инспектора и его Помощниковъ. Внѣ Академіи они обязаны исполнять общія правила благочинія и подлежатъ не только наблюденію Инспектора и его Помощниковъ, но равно какъ всѣ прочіе жители полицейской власти.

§ 105.

Студенты, виновные въ неисполненіи своихъ обязанностей и требованій Академическаго начальства, могутъ быть, по степени проступка ихъ, подвергаемы: *а*) выговору болѣе или менѣе строгому, дѣлаемому Помощникомъ Инспектора, Инспекторомъ и Президентомъ Академіи; *б*) аресту болѣе или

§ 100.

Nie należący do liczby obywateli Królestwa, przyjmowani będą do Akademii nie inaczéj, jak z upoważnienia Namiestnika.

§ 101.

Studenci z naukowych lekarskich zakładów Cesarstwa, przybywający do Akademii Warszawskiéj, pomieszczani będą, na zasadzie złożonych przez nich świadectw, stosownie do już nabytych wiadomości, w odpowiednim kursie i gałęzi nauk lekarskich.

§ 102.

Mieszkańcy Królestwa, którzy zaczęli się uczyć za pozwoleniem Rządu w zakładach lekarsko-naukowych zagranicznych, mogą być przyjmowani do Akademii po złożeniu examinu, udowodniającego dostateczne ich usposobienie.

§ 103.

Wszyscy studenci Akademii nosić mają mundur, a mianowicie: *a*) pół kaftan galowy z sukna ciemno-zielonego, z kołnierzem z błękitnego sukna i z takiemiż mankietami. Na kołnierzu mają być po dwie belki z galonu złotego. Półkaftan powinien być o jednym rzędzie guzików pozłacanych, w liczbie dziewięciu, z herbem Królestwa Polskiego; *b*) Vice-mundur czyli surdut o dwóch rzędach guzików, z kołnierzem z sukna błękitnego, mający po 6 guzików herbowych z każdéj strony. Krój tych mundurów, jak również wszystkie inne części munduru mają być takie, jak są przepisane dla innych zakładów równego stopnia w Cesarstwie.

§ 104.

Studenci podczas lekcyj i w ogólności dopóki znajdują się w obrębie Akademii, podlegają zupełnie jéj nadzorowi, oraz bliższéj pieczy Inspektora i Podinspektorów. Za obrębem zaś Akademii winni się stosować do ogólnych urządzeń porządkowych i podlegają nietylko dozorowi Inspektora i Podinspektorów, lecz równie jak wszyscy inni mieszkańcy władzy policyjnéj.

§ 105.

Studenci, niewypełniający swoich obowiązków i poleceń władzy Akademickiéj, mogą, stosownie do stopnia przekroczenia, podlegać: *a*) napomnieniu mniéj lub więcéj surowemu, które udzielane im będzie przez Podinspektora, Inspektora i Prezydenta Akademii; *b*) aresztowi mniéj lub więcéj długiemu, i *c*) wyklu-

менѣе продолжительному; и *в*) исключенію изъ Академіи. Сіе послѣднее взысканіе однакоже опредѣляется Конференціею Академіи и приводится въ исполненіе не иначе, какъ съ разрѣшенія Попечителя Варшавскаго учебнаго округа.

§ 106.

Дабы студенты Академіи съ точностію знали свои обязанности, каждому изъ нихъ, при вступленіи въ Академію, вручается экземпляръ особыхъ для ихъ руководства правилъ, составленныхъ Конференціею и утвержденныхъ Попечителемъ Варшавскаго учебнаго округа.

§ 107.

Для укрѣпленія студентовъ въ правилахъ благочестія и для укорененія въ ихъ сердцахъ благоговѣнія къ вѣрѣ, начальство Академіи наблюдаетъ, чтобы студенты, каждый по своему вѣроисповѣданію, слѣдовали правиламъ ихъ церковью постановленнымъ.

Глава IX.

О курсахъ ученія и испытаніяхъ.

§ 108.

Науки, назначенныя для преподаванія въ Варшавской Медико-Хирургической Академіи, съ раздѣленіемъ оныхъ по каѳедрамъ между Профессорами и Адъюнктами, суть слѣдующія:

1) Адъюнктъ 1) Профессоръ 1) Лаборантъ	физика, химія и минералогія.
2) Профессоръ 1) Прозекторъ	ботаника и зологія съ сравнительною анатоміею.
3) Профессоръ 2) Прозекторъ 2) Адъюнктъ	анатомія описательная, топографическая и практическое упражненіе въ разсѣченіяхъ.
4) Профессоръ 2) Лаборантъ	фармація.
5) Профессоръ 3) Адъюнктъ	физіологія съ гистологіею и микроскопическою анатоміею.
6) Профессоръ	общая патологія и гигіена.
7) Профессоръ	общая терапія, врачебное веществословіе, ученіе о составленіи рецептовъ и токсикологія.

czeniu z Akademii. Ta ostatnia jednak kara powinna być wyrzeczona przez Konferencyę Akademii i nie może być wykonaną, aż po zatwierdzeniu jéj przez Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 106.

Aby studenci Akademii znali dokładnie swoje obowiązki, doręczy się każdemu z nich przy zapisie do Akademii, exemplarz oddzielnych dla nich przepisów, ułożonych przez Konferencyę, a zatwierdzonych przez Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego.

§ 107.

Dla ugruntowania uczniów w zasadach Religii i wpojenia w ich serca prawdziwéj pobożności, Zwierzchność Akademii ma przestrzegać, aby każdy, według obrządku Religii swojéj, dopełniał wszystkich jéj obowiązków.

Rozdział IX.

O kursach nauk i examinach.

§ 108.

Nauki, mające się wykładać w Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii, z rozdzieleniem ich podług katedr między Professorami i Adjunktami, są następujące:

1) Adjunkt 1) Professor 1) Laborant	fizyka, chemia i mineralogia.
2) Professor 1) Prosektor	botanika i zoologia z anatomią porównawczą.
3) Professor 2) Prosektor 2) Adjunkt	anatomia opisowa, topograficzna i praktyczne ćwiczenia w sekcyach.
4) Professor 2) Laborant	farmacya.
5) Professor 3) Adjunkt	fizyologia z historyą i anatomią drobnowidzową.
6) Professor	patologia ogólna, hygiena.
7) Professor	terapia ogólna, materya lekarska, nauka pisania recept i toxycologia.

8) Профессоръ 4) Адъюнктъ	акушерство, ученіе о болѣзняхъ рожениць и новорожденныхъ младенцевъ и акушерская клиника.
9) Профессоръ	хирургія теоретическая съ офталмологіею.
10) Профессоръ 5) Адъюнктъ	хирургія оперативная съ десмургіею и клиника хирургическая, въ коей имѣются отдѣленія для одержимыхъ сифилитическою и глазными болѣзнями.
11) Профессоръ 6) Адъюнктъ	частная терапія, терапевтическая клиника и анатомо-патологическія вскрытія.
12) Профессоръ 7) Адъюнктъ	судебная медицина съ ученіемъ о душевныхъ болѣзняхъ и медицинская полиція съ практическими упражненіями.
8) Адъюнктъ	ветеринарная полиція и эпизоотическія болѣзни.
9) Адъюнктъ	исторія медицины и изложеніе медицинскихъ учрежденій.

Примѣчаніе 1. Физика, химія, минералогія, ботаника, зоологія съ сравнительною анатоміею преподаются съ надлежащимъ оныхъ примѣненіемъ къ медицинѣ и фармаціи въ объемѣ для того необходимомъ.

2. Въ особенныхъ случаяхъ, дабы воспользоваться специальными способностями котораго либо изъ Профессоровъ или Адъюнктовъ, Конференція Академіи можетъ поручить ему преподаваніе особаго предмета, хотя бы, по вышеизложенному распредѣленію наукъ, предметъ сей былъ соединенъ съ другою каѳедрою.

§ 109.

Время ученія медицинскимъ наукамъ въ Академіи полагается 5-лѣтнее, съ раздѣленіемъ на два курса: курсъ приготовительный, состоящій изъ приготовительныхъ наукъ, продолжающійся два года, и курсъ собственно медицинскихъ наукъ, продолжающійся три года. Ученіе фармацевтовъ продолжается два года.

§ 110.

Преподаваніе наукъ раздѣляется на полугодія. Учебныя полугодія считаются: первое съ 16 (28) Августа по 11 (23)

8) Professor 4) Adjunkt	akuszerya, nauka o chorobach położnic i nowonarodzonych dzieci i klinika akuszeryjna.
9) Professor	chirurgia teoretyczna z oftalmologią.
10) Professor 5) Adjunkt	chirurgia operacyjna z desmurgią i klinika chirurgiczna, w któréj są oddziały dla chorych syfilitycznych i z chorobami ocznemi.
11) Professor 6) Adjunkt	terapia szczególna, klinika terapeutyczna i anatomiczno-patologiczne otwieranie zwłok.
12) Professor 7) Adjunkt	medycyna sądowa z nauką o chorobach umysłowych i policya lekarska z ćwiczeniami praktycznemi.
8) Adjunkt	policya weterynaryjna i choroby epizootyczne.
9) Adjunkt	historya medycyny i wykład urządzeń lekarskich.

Uwaga 1. Fizyka, chemia, mineralogia, botanika, zoologia z anatomią porównawczą, wykładane będą z należytém ich zastosowaniem do medycyny i farmacyi, w zakresie dla tego niezbędnym.

„ 2. W nadzwyczajnych wypadkach, w których należałoby korzystać ze specyalnego usposobienia którego z Professorów lub Adjunktów, Konferencya Akademii będzie mogła poruczać mu wykład szczegółowego jakiego przedmiotu; chociażby podług wyżéj podanego rozkładu nauk, przedmiot ten do innéj należał katedry.

§ 109.

Wykład nauk lekarskich w Akademii będzie pięcio-letni, z podziałem na dwa kursa, to jest kurs przygotowawczy, składający się z nauk przygotowawczych i trwający dwa lata, oraz kurs właściwych nauk lekarskich, trwający trzy lata. Kurs farmaceutów trwać będzie dwa lata.

§ 110.

Kurs nauk rozdziela się na półrocza szkolne, z których pierwsze liczy się od 16 (28) Sierpnia do 11 (23) Grudnia, a drugie od

Декабря, а второе съ 2 (14) Января по 3 (15) Іюня. Время отъ 3 (15) Іюня по 16 (28) Августа назначается для вакацій. Въ это время съ 3 (15) Іюня по 19 Іюня (1 Іюля) производятся испытанія: студентамъ приготовительнаго курса для перевода въ курсъ собственно медицинскихъ наукъ, а студентамъ сего послѣдняго курса, для полученія ученыхъ степеней. Во время же вакацій, до начала 1-го учебнаго полугодія, производится и пріемъ желающихъ поступить въ студенты Академіи.

§ 111.

Распредѣленіе наукъ по курсамъ и полугодіямъ предоставляется непосредственному усмотрѣнію Конференціи Академіи.

§ 112.

Лекціи читаются на польскомъ языкѣ; но нѣкоторыя, по усмотрѣнію Конференціи, на латинскомъ и русскомъ. При клиническихъ же посѣщеніяхъ Профессоры и студенты должны объясняться не иначе, какъ на латинскомъ языкѣ.

§ 113.

Порядокъ производства въ Академіи испытаній студентамъ изъ приготовительнаго курса и изъ курса медицинскихъ наукъ будетъ опредѣленъ особою инструкціею.

§ 114.

Отличнѣйшіе изъ студентовъ награждаются, по удостоенію Конференціи книгами и инструментами съ надлежащими отъ оной свидѣтельствами, а тѣ изъ кончившихъ курсъ студентовъ, которые во всю бытность свою въ Академіи отличались поведеніемъ и успѣхами въ наухахъ награждаются медалями, которыхъ для сего ежегодно назначается одна золотая и двѣ серебряныя.

§ 115.

При испытаніяхъ на ученыя медицинскія и фармацевтическія степени лицъ, не обучавшихся въ Академіи, соблюдаются во всей точности, какъ общія для Имперіи и Царства Высочайше утвержденныя 18 (30) Декабря 1845 года правила объ испытаніяхъ на ученыя и спеціально-практическія медицинскія и фармацевтическія степени, такъ и особыя для Царства Высочайше утвержденныя 22 Декабря 1848 года правила объ испытаніяхъ на ученослужебныя медицинскія званія.

2 (14) Stycznia do 3 (15) Czerwca. Czas od 3 (15) Czerwca do 16 (28) Sierpnia przeznacza się na wakacye. W tym czasie od 3 (15) Czerwca do 19 Czerwca (1 Lipca) odbywają się examina: studentów kursu przygotowawczego, dla przejścia na kurs właściwych nauk lekarskich, i studentów tego ostatniego kursu, dla otrzymania stopni naukowych. W czasie zaś wakacyj do początku pierwszego Akademickiego półrocza, odbywa się i przyjęcie pragnących zostać studentami Akademii.

§ 111.

Podział nauk na kursa i półrocza pozostawia się bezpośrednio Konferencyi Akademii.

§ 112.

Wykład lekcyj odbywać się będzie w języku polskim, niektóre wszakże z nich, podług uznania Konferencyi, wykładane będą w języku łacińskim i rossyjskim. Przy klinicznych wizytach Professor i studenci koniecznie używać mają łacińskiego języka.

§ 113.

Porządek odbywania w Akademii examinów studentów z nauk przygotowawczych i kursu nauk lekarskich wskazany będzie oddzielną Instrukcyą.

§ 114.

Pilniejsi z studentów nagradzani będą, podług uznania Konferencyi, książkami i narzędziami chirurgicznemi, ze stosownemi od niéj świadectwami, ci zaś z kończących kurs nauk, którzy przez cały czas pobytu swego w Akademii odznaczali się sprawowaniem i postępem w naukach, otrzymają w nagrodę medale, których w tym celu przeznacza się corocznie jeden złoty i dwa srebrne.

§ 115.

Przy examinowaniu na stopnie naukowe lekarskie i farmaceutyczne kandydatów, którzy się w Akademii nie kształcili, zachowane będą w całéj ścisłości, tak ogólne dla Cesarstwa i Królestwa przepisy, pod dniem 18 (30) Grudnia 1845 r. Najwyżéj zatwierdzone, o examinach na stopnie naukowe i specyalno-praktyczne lekarskie i farmaceutyczne, jako też przepisy oddzielne dla Królestwa Najwyżéj zatwierdzone pod dniem 22 Grudnia, 1848 roku, o examinach dla pozyskania kwalifikacyj naukowo-służbowych.

Глава X.

Объ учебныхъ пособіяхъ.

§ 116.

При Академіи полагаются: 1) анатомическій кабинетъ; 2) кабинетъ сравнительной анатоміи; 3) анатомическій театръ; 4) химическій кабинетъ и лабораторія; 5) физическій кабинетъ, 6) фармацевтическая лабораторія и фармацевтическій кабинетъ; 7) собраніе инструментовъ хирургическихъ, окулистическихъ, повязокъ и моделей хирургическихъ машинъ; 8) собраніе сушеныхъ растеній (herbarium); 9) собраніе минераловъ; 10) библіотека.

§ 117.

Поименованные кабинеты, коллекціи и лабораторіи состоятъ въ непосредственномъ вѣдѣніи Профессоровъ тѣхъ наукъ, при преподаваніи коихъ должны служить пособіемъ.

§ 118.

Клиники терапевтическая и хирургическая учреждаются въ одной изъ гражданскихъ больницъ, по соглашенію Попечителя Варшавскаго учебнаго округа съ Главнымъ Директоромъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ. Акушерская клиника устраивается въ Повивальномъ Институтѣ, сучествующемъ въ Варшавѣ.

Глава XI.

О Канцеляріи Академіи.

§ 119.

Канцелярія Академіи состоитъ изъ Секретаря Правленія, Письмоводителя по дѣламъ Конференціи и Чиновника для письма.

§ 120.

Секретарь и Письмоводитель назначаются по избранію Президента, Попечителемъ Варшавскаго учебнаго округа; Чиновникъ же для письма—самимъ Президентомъ.

§ 121.

Канцелярія состоитъ въ непосредственномъ вѣдѣніи Президента.

§ 122.

Секретарь скрѣпляетъ бумаги исходящія изъ Академіи за подписью Президента.

Rozdział X.

O zakładach naukowych Akademii.

§ 116.

Przy Akademii ustanawiają się: 1) gabinet anatomiczny; 2) gabinet anatomii porównawczéj; 3) pracownia anatomiczna; 4) gabinet i chemiczna pracownia; 5) gabinet fizyczny; 6) pracownia farmaceutyczna z gabinetem; 7) zbiór narzędzi chirurgicznych, narzędzi okulistycznych, opasek i przyrządów chirurgicznych; 8) zbiór zasuszonych ziół (herbarium); 9) zbiór minerałów; 10) biblioteka.

§ 117.

Gabinety te, zbiory i pracownie zostają pod bezpośrednim nadzorem tych Professorów, którym przy wykładzie nauk powinny być pomocą.

§ 118.

Klinika terapeutyczna i chirurgiczna urządzone być mają w jednym ze szpitalów cywilnych, po zniesieniu się Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego z Dyrektorem Głównym Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych. Klinika akuszeryjna znajdować się będzie w Instytucie położniczym, istniejącym w Warszawie.

Rozdział XI.

O kancellaryi Akademii.

§ 119.

Kancellarya Akademii składa się: z Sekretarza Zarządu, Protokólisty przy Konferencyi i Kancellisty.

§ 120.

Sekretarza Zarządu i Protokólistę nominuje, według wyboru Prezydenta, Kurator Okręgu Naukowego Warszawskiego; Kancellistę,—Prezydent.

§ 121.

Kancellarya zostaje pod bezpośrednim kierunkiem Prezydenta.

§ 122.

Expedycye, wychodzące z Akademii, podpisuje Prezydent, a Sekretarz Zarządu poświadcza.

Глава XII.

О правахъ и преимуществахъ лицъ входящихъ въ составъ Академіи.

§ 123.

Состоящимъ на службѣ при Варшавской Медико-Хирургической Академіи лицамъ присвояются разряды въ штатѣ Академіи означенные. Они носятъ мундиръ вѣдомства Варшавскаго учебнаго округа, съ изображеніемъ на пуговицахъ герба Царства.

§ 124.

Въ отношеніи эмеритальныхъ пенсій Президентъ, Академики, Профессоры, Адъюнкты, Прозекторы и Лаборанты пользуются тѣми преимуществами, какія предоставлены въ Царствѣ Польскомъ для лицъ Учительскаго сословія. По чинопроизводству они пользуются правами, предоставленными соотвѣтственнымъ должностямъ въ Университетахъ Имперіи.

§ 125.

Доценты, составляя разсадникъ для штатныхъ Адъюнктскихъ и Профессорскихъ мѣстъ, считаются въ службѣ и состоятъ въ вѣдѣніи Академіи, но жалованья не получаютъ. По мѣрѣ же успѣховъ ихъ Конференція Академіи можетъ ходатайствовать о вознагражденіи трудовъ ихъ единовременными денежными выдачами изъ экономической Академіи суммы.

§ 126.

Студенты Академіи освобождаются отъ рекрутскаго набора.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта

(подписано) *Князь Орловъ.*

Rozdział XII.

O prawach i prerogatywach osób, wchodzących w skład Akademii.

§ 123.

Osoby zostające w służbie przy Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii zaliczają się do klass w etacie Akademii wymienionych. Nosić mają mundury Wydziału okręgu naukowego Warszawskiego, z herbem Królestwa na guzikach.

§ 124.

Pod względem pensyj emerytalnych, Prezydent, Akademicy, Professorowie, Adjunkci, Prosektorowie i Preparatorowie, korzystać mają z tych prerogatyw, jakie nadane są w Królestwie Polskiém osobom stanu nauczycielskiego. W przedstawieniach do podwyższenia rang korzystać mają z praw służących odpowiednim posadom w Uniwersytetach Cesarskich.

§ 125.

Docenci, stanowiąc zaród etatowych Adjunktów i Professorów, uważają się jako w służbie będący, i zostają pod wiedzą Akademii, lecz nie pobierają płacy. W miarę jednak położonych przez nich zasług, Konferencyą Akademii może ich przedstawiać do wyjednania im jednorazowego pieniężnego wynagrodzenia, z funduszów ekonomicznych Akademii.

§ 126.

Studenci Akademii wolni są od poboru wojskowego.

Prezes Rady Państwa,

(podpisano) *Xiążę Orłow.*

Приложеніе къ № 35-му.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: *„Быть по сему“*.

Въ Царскомъ Селѣ, 4 Іюня 1857 года.

Штатъ Императорской и Царской Варшавской Медико-Хирургической Академіи.

	Число лицъ	Содержаніе въ годъ рублей сереб. Одному	Всѣмъ	Разряды должностей
Президентъ	1	2,500	2,500	V
(Если Президентъ занимаетъ другую должность, то ему производится сверхъ оклада по оной, только 1,500 руб. сер.)				
Ординарныхъ Профессоровъ . . .	12	1,400	16,800	VII
Изъ нихъ добавочнаго:				
4-мъ Академикамъ	—	140	560	VI
1-му Ученому Секретарю . .	—	300	300	VII
Адъюнктовъ	9	600	5,400	VIII
(Если Адъюнктъ по ветеринарной части будетъ изъ Преподавателей Варшавской Ветеринарной Школы, то ему призводится только прибавочные, сверхъ оклада по Школѣ 300 руб. сер.)				
Прозекторовъ	2	600	1,200	VIII
Лаборантовъ	2	450	900	IX
Инспекторъ	1	750	750	VIII
Помощниковъ его	2	400	800	IX
Секретарь Правленія	1	750	750	VIII
Письмоводитель Конференціи . .	1	450	450	X
Чиновникъ для письма	1	240	240	—
Курьеръ (съ обмундированіемъ) . .	1	150	150	—
Служителей	4	—	400	—
На отопленіе, освѣщеніе, содержаніе и умноженіе библіотеки, кабинетовъ, лабораторій, на пись-				

Annex do Nr. 35-go.

Na oryginale własną Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości ręką napisano: „*Ma być według tego.*“

w Carskiém Siele, d. 4 Czerwca 1857 r.

Etat Cesarsko-Królewskiéj Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii.

	Liczba osób	Płaca roczna rubli srebrem dla jednego	w ogóle	Klassa
Prezydent	1	2,500	2,500	V
(Wrazie, gdyby Prezydent zajmował inną nadto posadę, pobierać ma, prócz płacy do takowéj przywiązanéj, tylko rs. 1,500).				
Professorów zwyczajnych	12	1,400	16,800	VII
Z pomiędzy nich płacy dodatkowéj:				
4-m Akademikom	—	140	560	VI
1-mu Sekretarzowi Naukowemu	—	300	300	VII
Adjunktów	9	600	5,400	VIII
(Wrazie, gdyby Adjunkt wykładający nauki weterynaryjne był z liczby wykładających w Warszawskiéj Szkole Weterynaryi, pobierać ma, prócz płacy ze Szkoły, tylko rubli sr. 300.)				
Prosektorów	2	600	1,200	VIII
Preparatorów	2	450	900	IX
Inspektor	1	750	750	VIII
Pod-inspektorów	2	400	800	IX
Sekretarz przy Zarządzie Akademii	1	750	750	VIII
Protokólista Konferencyi	1	450	450	X
Kancellista	1	240	240	—
Woźny (razem z kosztem obmundurowania)	1	150	150	-
Posługaczy	4	—	400	—
Na opał, oświetlenie, utrzymanie i pomnożenie biblioteki, gabinetów, pracowni, materyalia piś-				

менные матеріалы, расходы по клиникамъ, превышающіе штатъ больницъ и на экстраординарныя издержки	—	—	3,800	—
На жалованье Смотрителю зданія Академіи и содержаніе въ порядкѣ онаго	—	—	250	—
итого	—	—	35,250	—

Примѣчаніе. Исчисленная по сему штату на содержаніе Академіи сумма отпускается изъ Казны Царства; въ число сей суммы входятъ отпускаемые уже по особымъ штатамъ: на жалованье Директору Повивальнаго Института 1,200 руб. сер; жалованье Завѣдывающему Академическимъ кабинетомъ и на расходы по содержанію того же кабинета 660 руб. сер., всего 2,460 руб. сер.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта
(подписано) *Князь Орловъ.*

№ 36.

Высочайше утвержденное мнѣніе Государственнаго Совѣта о временныхъ переходныхъ правилахъ для приведенія въ дѣйствіе устава и штата Императорской и Царской Варшавской Медико-Хирургической Академіи.

(8 Іюня 1857 года.)

Его Императорское Величество воспослѣдовавшее мнѣніе въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта о временныхъ переходныхъ правилахъ для приведенія въ дѣйствіе устава и штата Императорской и Царской Варшавской Медико-Хирургической Академіи Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. 8 Іюня 1857 года.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта
(подписано) *Князь Орловъ.*

mienne, wydatki kliniczne, przenoszące obręb wydatków szpitalnemi etatami oznaczonych, oraz na extraordynarya	—	—	3,800	—
Na płacę dla rządcy gmachu Akademii i utrzymanie tegoż gmachu.	—	—	250	—
W ogóle . . .	—	—	35,250	—

Uwaga. Oznaczona według niniejszego etatu na utrzymanie Akademii summa, wypłacaną być ma ze Skarbu Królestwa; w summie téj mieszczą się wypłacane obecnie z oddzielnych etatów: płaca Dyrektora Instytutu Położniczego rubli sr. 1,200; płaca pomocnika Dyrektora Instytutu Położniczego rs. 600; płaca Zarządzającego Gabinetem Anatomicznym i koszt na utrzymanie tegoż gabinetu rs. 660, razem rs. 2,460.

Prezes Rady Państwa, (podpisano) *Xiąże Orłow.*

N° 36.

Najwyżej zatwierdzone zdanie Rady Państwa o urządzeniach przechodnich tymczasowych, dla wprowadzenia w wykonanie ustawy i etatu Cesarsko-Królewskiéj Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii.

(d. 8 Czerwca 1857 roku)

Jego Cesarska Mość objawione zdanie w Ogólném Zebraniu Rady Państwa o urządzeniach przechodnich tymczasowych dla wprowadzenia w wykonanie ustawy i etatu Cesarsko-Królewskiéj Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii Najwyżej zatwierdzić raczył i spełnić rozkazał. d. 8 Czerwca 1857 roku.

Prezes Rady Państwa (podpisano) *Xiąże Orłow.*

Мнѣніе Государственнаго Совѣта.

Выписано изъ журналовъ: Департамента Дѣлъ Царства Польскаго 30 Марта и Общаго Собранія 6 Мая 1857 года.

Государственный Совѣтъ въ Департаментѣ дѣлъ Царства Польскаго и въ Общемъ Собраніи, при разсмотрѣніи внесенныхъ, по Высочайшему повелѣнію, проектовъ Устава и Штата Императорской и Царской Варшавской Медико-Хирургической Академіи, одобривъ внесенный вмѣстѣ съ оными проектъ временныхъ переходныхъ правилъ для приведенія Устава и Штата Академіи въ дѣйствіе, мнѣніемъ положилъ: для приведенія Устава Академіи въ дѣйствіе постановить слѣдующія временныя переходныя правила:

1) По учрежденіи Варшавской Медико-Хирургической Академіи, Профессоры, Адъюнкты, и вообще преподаватели оной будутъ назначены на первый разъ Министромъ Народнаго Просвѣщенія, по предварительному соглашенію его съ Намѣстникомъ въ Царствѣ.

2) Съ открытіемъ Академіи, Варшавская Фармацевтическая Школа, учрежденная при Медицинскомъ Совѣтѣ Царства на основаніи постановленія Совѣта Управленія 20 Февраля (3 Марта) 1840 года, присоединяется къ Академіи.

3) Варшавской Медико-Хирургической Академіи должны быть переданы кабинеты, лабораторіи и коллекціи, оставшіеся послѣ бывшаго Медицинскаго Факультета въ Варшавѣ и состоящіе доселѣ въ завѣдываніи Главнаго Медицинскаго Инспектора въ Царствѣ Польскомъ, равно коллекціи и лабораторіи, принадлежащія нынѣ Варшавской Фармацевтической Школѣ, а именно:

а) кабинетъ анатомическій, вмѣстѣ съ штатною суммою, производившеюся доселѣ на содержаніе онаго;

б) химическіе кабинетъ и лабораторія;

в) кабинетъ хирургическій;

г) коллекція сушеныхъ растеній;

д) коллекція минераловъ.

4) Зоологическимъ кабинетомъ, а равно ботаническимъ садомъ, состоящими въ завѣдываніи Попечителя Варшавскаго

ZDANIE RADY PAŃSTWA.

Wypisano z protokółów: Departamentu Spraw Królestwa Polskiego dnia 30 Marca, i Ogólnego Zebrania dnia 6 Maja 1857 roku.

Rada Państwa w Departamencie Spraw Królestwa Polskiego i w Ogólném Zebraniu, przy rozpoznaniu wniesionych z rozkazu NAJWYŻSZEGO projektów ustawy i etatu CESARSKO-KRÓLEWSKIÉJ Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii, zatwierdziwszy wniesiony łącznie z takowemi projekt urządzeń przechodnich tymczasowych dla wprowadzenia w wykonanie ustawy i etatu Akademii, objawiła zdanie: dla wprowadzenia w wykonanie ustawy Akademii postanowić następujące urządzenia przechodnie tymczasowe:

1) Po ustanowieniu Warszawskiej Medyko-Chirurgicznéj Akademii, Professorowie, Adjunkci, i w ogóle wykładający w niéj nauki, na pierwszy raz przeznaczeni zostaną przez Ministra Oświecenia Narodowego, po uprzedniem zniesieniu się jego z Namiestnikiem w Królestwie.

2) Z otworzeniem Akademii, Warszawska Szkoła Farmaceutyczna, założona przy Radzie Lekarskiéj Królestwa, na zasadzie postanowienia Rady Administracyjnéj z d. 20 Lutego (3 Marca) 1840 r. wciela się do téjże Akademii.

3) Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii oddane być mają pozostałe po byłym Wydziale Lekarskim w Warszawie, gabinety, laboratorya i zbiory, zostające dotąd pod wiedzą Inspektora Głównego Służby zdrowia w Królestwie Polskiem, jak niemniéj zbiory i laboratorya, należące dotychczas do Szkoły Farmaceutycznéj; a mianowicie:

a) gabinet anatomiczny, razem z etatem wyznaczonym dotychczas na jego utrzymanie;

b) gabinet chemiczny i laboratoryum;

c) gabinet chirurgiczny;

d) zbiór roślin zasuszonych;

e) zbiór minerałów.

4) Z gabinetu zoologicznego oraz z ogrodu botanicznego, pozostających w zawiadywaniu Kuratora okręgu naukowego War-

учебнаго округа, Медико-Хирургическая Академія будетъ пользоваться наравнѣ съ прочими учебными заведеніями.

5) Библіотека бывшаго Медицинскаго Факультета, состоящая нынѣ при Главной Библіотекѣ, переходитъ въ собственность Академіи.

Попечителю Варшавскаго учебнаго округа предоставляется отдѣлить изъ Главной Библіотеки книги, которыя, по своему содержанію, должны поступить въ Библіотеку Академіи. До дальнѣйшаго однакожъ распоряженія, Библіотека Академіи остается въ настоящемъ помѣщеніи и подъ надзоромъ лицъ, служащихъ при Главной Библіотекѣ.

6) Зданіе бывшаго Медицинскаго Факультета въ Варшавѣ, состоящее доселѣ въ завѣдываніи Главнаго Медицинскаго Инспектора, передается Медико-Хирургической Академіи.

7) Существующій въ Варшавѣ при Больницѣ Младенца Іисуса, Повивальный Институтъ, въ отношеніи хозяйственномъ, а равно по внутреннему управленію будетъ и впредь состоять въ вѣдомствѣ сей больницы, къ которой онъ присоединенъ по силѣ Высочайше утвержденнаго Больничнаго Устава. Школа повивальныхъ бабокъ останется также при Повивальномъ Институтѣ. Но преподавать въ оной науки будетъ Адъюнктъ Академіи, а практическою акушерскою частію въ Институтѣ долженъ завѣдывать Профессоръ Акушерства въ Академіи. По сему штатная сумма, опредѣленная на жалованье Директору Института и его Помощнику, причисляется къ штату Академіи.

8) Конференція Академіи, немедленно по открытіи оной, должна начертать подробную инструкцію о порядкѣ испытанія студентовъ Академіи, примѣняясь къ правиламъ, существующимъ по сему предмету въ Имперіи. Инструкцію сію, предъ окончаніемъ перваго приготовительнаго курса, Конференція представитъ заблаговременно, чрезъ Попечителя Варшавскаго учебнаго округа, на утвержденіе Министра Народнаго Просвѣщенія.

9) Равномѣрно Конференція Академіи составитъ, по соглашенію съ Попечительнымъ Совѣтомъ больницы, при которой учреждены будутъ клиники, подробную инструкцію объ

szawskiego, Akademia Medyko-Chirurgiczna korzystać będzie na równi z innemi zakładami naukowemi.

5) Biblioteka b. Wydziału Lekarskiego, znajdująca się przy Główném Bibliotece, przechodzi na własność Akademii.

Kuratorowi okręgu naukowego Warszawskiego, pozostawia się wybór dzieł, które stosownie do swéj treści mają przejść z Głównéj Biblioteki do Biblioteki Akademii. Do późniéjszego jednak rozporządzenia Biblioteka Akademii pozostanie w dotychczasowym lokalu i pod dozorem osób będących przy Głównéj Bibliotece.

6) Gmach b. Warszawskiego Wydziału Lekarskiego, zostający dotąd pod zawiadywaniem Inspektora Głównego Służby Zdrowia, odstępuje się Akademii Medyko-Chirurgicznéj.

7) Istniejący w Warszawie, przy Szpitalu Dzieciątka Jezus, Instytut Położniczy, pod względem ekonomicznym, jak również wewnętrznego zarządu, pozostanie i nadal w zawiadywaniu tegoż Szpitala, do którego przyłączony został na mocy Najwyżéj zatwierdzonéj Ustawy Szpitalnéj. Szkoła Akuszerek ma pozostać także przy Instytucie Położniczym. Wszelako nauki w niéj wykładać będzie Adjunkt Akademii, a praktyczne akuszeryjne obowiązki w Instytucie pełnić ma Professor Akademii, zajmujący katedrę Akuszeryi. Przeto fundusz służący dotąd na płace Dyrektora Instytutu i jego Pomocnika wcielonym być ma do etatu Akademii.

8) Konferencya Akademii, po jéj otwarciu, niezwłocznie zajmie się ułożeniem szczególnéj instrukcyi o porządku examinowania studentów Akademii, stosując się do przepisów istniejących w tym względzie w Cesarstwie. Instrukcyę tę, przed ukończeniem pierwszego przygotowawczego kursu, przedstawić ma Konferencya zawczasu za pośrednictwem Kuratora okręgu naukowego Warszawskiego, pod zatwierdzenie Ministra Oświecenia Narodowego.

9) Również Konferencya Akademii, po porozumieniu się z Radą Szczegółową Szpitala, przy którym urządzone będą kliniki, ułoży szczegółową instrukcyę co do stosunków, jakie zachodzić ma-

отношеніяхъ между Академіею и начальствомъ больницы а также о томъ, какія издержки по клиникамъ должны быть покрываемы изъ штата Академіи.

10) Конференція должна будетъ также, совмѣстно съ Членами Медицинскаго Совѣта и однимъ изъ Членовъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, отъ сего Совѣта независимыхъ, равно съ Членомъ Совѣта Народнаго Просвѣщенія въ Царствѣ, составить особый проектъ постановленія о предметахъ вѣдомства и предѣлахъ власти по медицинской части Академическаго начальства, Главнаго Медицинскаго Инспектора, Медицинскаго Совѣта и Врачебныхъ Управъ, съ точнымъ означеніемъ, какія изъ правилъ, заключающихся въ Высочайшемъ указѣ 16 (28) Января 1840 года, и въ Положеніи объ управленіи Гражданскою Медицинскою частію въ Царствѣ, подлежатъ отмѣнѣ, какъ опредѣляющія обязанности и права, переходящія на Президента, Конференцію и Правленіе Академіи. Сей проектъ, по разсмотрѣніи въ Совѣтѣ Управленія Царства, представить на Высочайшее утвержденіе.

11) Съ устройствомъ Варшавской Медико-Хирургической Академіи, которой предоставляется производить испытанія на ученыя медицинскія степени и служебно-медицинскія званія, производство сихъ испытаній въ Медицинскомъ Совѣтѣ Царства Польскаго и выдача изъ онаго дипломовъ и аттестатовъ на означенныя ученыя степени и званія прекращается.

12) Денежные сборы съ лицъ, подвергающихся въ Царствѣ Польскомъ испытаніямъ для полученія учено-медицинскихъ степеней и служебно-медицинсихъ званій, опредѣленныя постановленіемъ Совѣта Управленія Царства 21 Ноября (3 Декабря) 1839 года, должны быть и впредь взимаемы и поступать въ Казну Царства.

13) Ветеринарнымъ Помощникамъ, желающимъ пріобрѣсть познанія въ естественныхъ наукахъ и въ фармаціи, необходимыя для полученія высшихъ ветеринарныхъ степеней, будетъ дозволяемо посѣщать лекціи Академіи по симъ предметамъ. По выслушаніи же ими курса въ продолженіи не менѣе однаго года и по испытаніи Академія обязана выдавать имъ

ją pomiędzy Akademią i tąż Radą, tudzież, jakie wydatki na kliniki zaspakajane być winny z etatu Akademii.

10) Konferencya winna także, wspólnie z Członkami Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, od téjże Rady niezależnymi, niemniéj z Członkiem Rady Oświecenia Narodowego w Królestwie, ułożyć oddzielny projekt postanowienia o przedmiotach zarządu i o rozgraniczeniu władzy, pod względem lekarskim, Zwierzchności Akademickiéj, Inspektora Głównego Służby Zdrowia, Rady Lekarskiéj i Urzędów Lekarskich, z dokładnem określeniem, które z przepisów zawartych w Ukazie Najwyższym z dnia 16 (28) Stycznia 1840 roku i w Ustawie o Zarządzie Cywilnym Służby Zdrowia w Królestwie, uledz mają zmianie, jako ustanawiające obowiązki i prawa przechodzące na Prezydenta, Konferencyą i Zarząd Akademii. Projekt ten, po rozpoznaniu go w Radzie Administracyjnéj Królestwa, przedstawiony być ma pod Najwyższe zatwierdzenie.

11) Po urządzeniu Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii, któréj poruczone zostaje odbywanie examinów na stopnie naukowe lekarskie i kwalifikacye do urzędów lekarsko-administracyjnych, examina te, odbywające się dotąd w Radzie Lekarskiéj, ustają, jak niemniéj patenta i świadectwa na rzeczone stopnie przez tęż Radę nadal wydawane nie będą.

12) Opłaty do Skarbu od osób poddających się w Królestwie Polskiem examinom, w celu uzyskania stopni naukowych lekarskich i kwalifikacyj służbowych, zastrzeżone postanowieniem Rady Administracyjnéj Królestwa z dnia 21 Listopada (3 Grudnia) 1839 r. mają być i nadal wnoszone i wpływać do Skarbu Królestwa.

13) Pomocnikom Weterynaryjnym, pragnącym usposobić się w naukach przyrodzonych i farmacyi, niezbędnych do uzyskania wyższych stopni weterynaryjnych, Akademia będzie dozwalała uczęszczać na wykład tych przedmiotów. Po wysłuchaniu których przynajmniéj przez przeciąg jednego roku i po złożeniu examinu,

надлежащія свидѣтельства. Плата за таковой курсъ опредѣляется по 15 рублей серебромъ.

Подлинное мнѣніе подписано въ журналахъ Предсѣдателями и Членами.

Скрѣпилъ: Государственный Секретарь *В. Бутковъ.*

№ 37.

По Высочайшему повелѣнію, объ измѣненіи 108 § Устава Варшавской Медико-Хирургической Академіи и о новомъ штатѣ для Академіи.

(14 (26) Ноября 1860 года.)

Г. Попечителю Варшавскаго учебнаго округа.

Министерство Народнаго Просвѣщенія.

Главное Правленіе училищъ по разсмотрѣніи представленія Вашего Превосходительства отъ 9 (21) Іюля сего года, признавъ полезнымъ курсъ медицинскихъ наукъ, преподаваемыхъ въ Варшавской Медико-Хирургической Академіи расширить согласно съ современными потребностями и самое распредѣленіе сихъ наукъ между Профессорами предоставить усмотрѣнію Академической Конференціи, какъ мѣсту лучше и ближе знающему потребности Академіи и несущему на себѣ прямую отвѣтственность за ея дѣйствія, равно найдя необходимымъ увеличить штатъ Академіи, и имѣя въ виду отзывъ Г. Исправлявшаго должность Намѣстника Царства Польскаго, что къ приведенію въ дѣйствіе означенныхъ предположеній и къ увеличенію штата Академіи на счетъ Казны Царства Польскаго не имѣется препятствія, журналомъ 7-го прошедшаго Октября положило: повергнуть новый проектъ штата на Вы-

otrzymywać oni będą od Akademii odpowiednie świadectwa. Opłata za rzeczony kurs ustanawia się na rubli 15-cie.

Zdanie w oryginale podpisane w protokółach przez Prezesów i Członków.

Zgodno z oryginałem:
Sekretarz Państwa (podpisano) *W. Butkow.*

N° 37.

O zmianie, z Najwyższego Rozkazu, § 108-go ustawy Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii, i o nowym etacie dla téjże Akademii.

(d. 14 (26) Listopada 1860 r.)

Do Kuratora Okręgu Naukowego Warszawskiego.

Ministeryum Oświecenia Narodowego.

Główny Zarząd szkół, po rozpatrzeniu przedstawienia JW. Pana z dnia 9 (21) Lipca r. b. uznawszy za pożyteczne kurs nauk lekarskich, wykładanych w Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii rozszerzyć, stosownie do wymagań obecnych, i sam rozdział tych nauk między Professorów pozostawić uznaniu Konferencyi Akademii, jako władzy lepiéj i bliżéj znającéj potrzeby Akademii, i bezpośrednio odpowiedzialnéj za jéj czynności, tudzież przekonawszy się o koniecznéj potrzebie powiększenia etatu Akademii, i mając na uwadze odezwę p. o. Namiestnika Królestwa Polskiego, że do wprowadzenia w wykonanie powyższych wniosków, oraz powiększenia etatu Akademii na rachunek Skarbu Królestwa, żadna nie zachodzi przeszkoda, protokółem z dnia 7 Października r. b. postanowił: nowy projekt etatu przedstawić do zatwierdzenia Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, i wyjednać Najwyż-

сочайшее Его Императорскаго Величества утвержденіе и испросить Высочайшее соизволеніе на замѣненіе 108 § настоящаго Устава Академіи слѣдующею редакціею:

„Въ Варшавской Медико-Хирургической Академіи преподаются науки: физика съ метеорологіею, химія, минералогія, ботаника, зоологія съ сравнительною анатоміею, анатомія описательная, топографическая и практическое упражненіе въ разсѣченіяхъ, фармація и фармакогнозія, физіологія съ гистологіею и микроскопическою анатоміею, общая патологія съ анатоміею паталогическою и гигіена съ діететикою, общая терапія, врачебное веществословіе, ученіе о составленіи рецептовъ и токсикологія, акушерство, ученіе о болѣзняхъ рожениць и новорожденныхъ младенцевъ и акушерская клиника, хирургія теоретическая, хирургія оперативная и анатомія хирургическая съ десмургіею и клиника хирургическая, офталмологія съ офталміатріею и клиника офталмическая, ученіе о сифилитическихъ болѣзняхъ (сифилографія), частная терапія, терапевтическая клиника съ семіотикою, судебная медицина, съ ученіемъ о душевныхъ болѣзняхъ и медицинская полиція, съ практическими упражненіями, ветеринарная полиція и эпизоотическія болѣзни, исторія медицины и изложеніе медицинскихъ учрежденій, энциклопедія и методологія.

Для преподаванія вышеозначенныхъ предметовъ полагается: 14 Ординарныхъ Профессоровъ, 2 Экстраординарныхъ Профессора и 9 Адъюнктовъ, а въ помощь преподавателямъ назначается: 2 Прозектора, 1 Помощникъ Прозектора, 2 Помощника Директоровъ клиникъ и 2 Лаборанта. Распредѣленіе предметовъ по каѳедрамъ между Профессорами и Адъюнктами, равно какъ увеличеніе числа предметовъ и измѣненіе объема преподаванія, еслибы со временемъ этого потребовали успѣхи врачебной науки, предоставляется Конференціи.

Примѣчаніе. Физика, химія, минералогія, ботаника, зоологія съ сравнительною анатоміею, преподаются съ надлежащимъ оныхъ примѣненіемъ къ медицинѣ и фармаціи, въ объемѣ для того необходимомъ“.

На журналѣ Главнаго Правленія Училищъ по сему пред-

szą decyzyę, na zmianę § 108-go teraźniejszéj Ustawy Akademickiéj w sposób następujący:

„W Warszawskiéj Medyko-Chirurgicznéj Akademii wykładane będą nauki następujące: fizyka z meteorologią, chemia, mineralogia, botanika, zoologia z anatomią porównawczą, anatomia opisowa, topograficzna, i praktycznē ćwiczenia w rozczłonkowaniu ciał, farmacya i farmakognozya, fizyologia z histologią i anatomią drobnowidzową, patologia ogólna z anatomią patologiczną i higiena z dyetetyką, terapia ogólna, materya lekarska, nauka pisania recept i toksykologia, akuszerya, nauka o chorobach położnic i nowonarodzonych dzieci, oraz klinika akuszeryjna, chirurgia teoretyczna, chirurgia operacyjna, anatomia chirurgiczna z desmurgią; i klinika chirurgiczna, oftalmologia z oftalmiatrją i klinika oftalmiczna, nauka o chorobach syfilitycznych (syfilografia), terapia szczególna, klinika terapeutyczna z semiotyką, medycyna sądowa, z nauką o chorobach umysłowych, i policya lekarska, z ćwiczeniami praktycznemi, policya weterynaryjna, i choroby epizootyczne, historya medycyny i wykład urządzeń lekarskich, encyklopedya i metodologia.

Do wykładu powyższych nauk, przeznaczają się: 14 Professorów Zwyczajnych, 2 Professorów Nadzwyczajnych, 9 Adjunktów, do pomocy zaś im: 2 Prosektorów, 1 Pomocnik Prosektora, 2 Pomocników Dyrektorów kliniki, i 2 Laborantów. Rozdział nauk podług katedr między Professorów i Adjunktów, jak również powiększenie liczby przedmiotów, i zaprowadzenie zmian w wykładzie tychże, jeżeli z czasem postęp nauki lekarskiej wymagać tego będzie, pozostawia się Konferencyi Akademii.

Uwaga. Fizyka, chemia, mineralogia, botanika, zoologia z anatomią porównawczą wykładane będą z należytem ich zastosowaniem do medycyny i farmacyi, i w zakresie dla tego niezbędnym".

Na protokóle Głównego Zarządu szkół, w tym przedmiocie

мету Государь Императоръ, въ 6 день сего Ноября соизволилъ написать собственноручно „*исполнить*" а на проектѣ штата: „*Быть по сему*".

Увѣдомляя объ этомъ Ваше Превосходительство, имѣю честь препроводить при семъ копію съ Высочайше утвержденнаго штата Академіи, для приведенія, какъ вышеизложеннаго § Устава, такъ и штата въ исполненіе.

С.-Петербургъ, 14 Ноября 1860 года.

Министръ Народнаго Просвѣщенія
(подписано) *Ковалевскій.*

№ 7,571.

Приложеніе къ N° 37-му.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „*Быть по сему*".

Въ Царскомъ Селѣ, Ноября 6 дня 1860 года.

Штатъ Императорской и Царской Варшавской Медико-Хирургической Академіи.

Статьи расходовъ.	Число лицъ	Одному (Рубли и копѣйки сер.)		Всѣмъ (Рубли и копѣйки сер.)		Разрядъ должности
Президентъ	1	2,500	—	3,782	70	V
Ему добавочнаго жалованья	—	1,282	70			
Ординарныхъ Профессоровъ	14	1,400	—	19,600	—	VII
Добавочнаго:						
4-мъ Академикамъ	—	140	—	560	—	VI
Ученому Секретарю	—	300	—	300	—	VII
Экстраординарныхъ Профессоровъ	2	980	—	1,960	—	VIII
Адъюнктовъ	9	600	—	5,400	—	VIII

sporządzonym, Najjaśniejszy Pan, w dniu 6 Listopada r. b. własnoręcznie napisać raczył: „*Wykonać*,“ a na projekcie do etatu: „*Ma być według tego.*“

Zawiadamiając o tem JW. Pana, mam honor przesłać załącznie, kopię Najwyżej zatwierdzonego etatu Akademii, w celu wprowadzenia w wykonanie tak wyżéj przytoczonego paragrafu Ustawy, jak i etatu Akademii.

w St. Petersburgu, d. 14 Listopada 1860 r.

Minister Oświecenia Narodowego,

(podpisano) *Kowalewski.*

№ 7,571.

Annex do N° 37-go.

Na oryginale własną Jego Cesarsko-Królewskiej Mości ręką napisano: „*Ma być według tego*“.

Carskie Sioło, d. 6 Listopada 1860 r.

Etat Cesarsko-Królewskiej Warszawskiej Medyko-Chirurgicznej Akademii.

Tytuły wydatków	Liczba osób	Jednemu		Wszystkim		Klassa urzędu
		Rubli sr. i kopiejki				
Prezydent	1	2,500	—	3,782	70	V
Jemu płacy dodatkowéj . . .	—	1,282	70			
Professorów zwyczajnych . . .	14	1,400	—	19,600	—	VII
płacy dodatkowéj:						
Czterem Akademikom . . .	—	140	—	560	—	VI
Sekretarzowi naukowemu . .	—	300	—	300	—	VII
Professorów nadzwyczajnych .	2	980	—	1,960	—	VIII
Adjunktów	9	600	—	5,400	—	VIII

(Если Адъюнктъ по Ветеринарной части будетъ изъ преподавателей Варшавской Ветеринарной Школы, то ему производится только прибавочныхъ, сверхъ оклада по Школѣ, 300 руб.)							
Прозекторовъ	2	600	—	1,200	—	VIII
Помощникъ Прозектора	1	360	—	360	—	IX
Помощниковъ Директоровъ Клиникъ	2	350	—	700	—	IX
Лаборантовъ	2	450	—	900	—	IX
Инспекторъ	1	750	—	1,200	—	VII
Ему добавочнаго жалованья.	—	450	—			
Помощниковъ Инспектора . .	4	400	—	1,600	—	IX
Секретарь Правленія	1	750	—	750	—	VIII
Письмоводитель Конференціи.	1	450	—	450	—	X
Чиновниковъ для письма:						
III-го разряда.	1	270	—	675	—	—
II-го разряда.	1	225	—			
I-го разряда.	1	180	—			
Члену Правленія завѣдывающему кассою	—	150	—	150	—	—
Библіотекарю.	1	373	—	373	—	IX
Консерватору Кабинетовъ . .	1	250	—	250	—	IX
Смотрителю зданій.	1	200	—	200	—	—
Педелей	4	150	—	600	—	—
Курьеръ	1	150	—	150	—	—
Швейцаръ	1	150	—	150	-	—
Служителей:						
при анатомическомъ театрѣ и анатомо-патологической лабораторіи	4	—	—	600	—	—
при химической, фармацевтической, зоотомической и физіологической лабораторіяхъ; при физическомъ, фармакологическомъ, ботаническомъ и минералогическомъ кабинетахъ; при библіотекѣ, Канцеляріи Правленія и Конференціи . . .	6	—	—	600	—	—

(Gdyby Adjunkt wykładający nauki weterynaryjne należał do składu Nauczycieli Warszawskiéj Szkoły Weterynaryjnéj, w takim razie pobierać ma, prócz płacy ze Szkoły, tylko rs. 300, tytułem dodatkowego wynagrodzenia).						
Prosektorów	2	600	—	1,200	—	VIII
Pomocnik Prosektora	1	360	—	360	—	IX
Pomocników Dyrektorów Klinik	2	350	—	700	—	IX
Preparatorów	2	450	—	900	—	IX
Inspektor	1	750	—	1,200	—	VII
Jemu płacy dodatkowéj	—	450	—			
Pod-inspektorów	4	400	—	1,600	—	IX
Sekretarz Zarządu Akademii	1	750	—	750	—	VIII
Protokólista Konferencyi	1	450	—	450	—	X
Urzędników do pisma:						
III-éj klassy	1	270	—	675	—	—
II-éj klassy	1	225	—			
I-éj klassy	1	180	—			
Członek Zarządu, zawiadujący Kassą	—	150	—	150	—	—
Bibliotekarz	1	373	—	373	—	IX
Kustosz Gabinetów	1	250	—	250	—	IX
Dozorca gmachu	1	200	—	200	—	—
Pedelów	4	150	—	600	—	—
Woźny	1	150	—	150	—	—
Szwajcar	1	150	—	150	—	—
Posługaczy:						
przy gabinecie anatomicznym, i laboratoryum anatomo-patologiczném	4	—	—	600	—	—
przy laboratoryach: chemiczném, farmaceutyczném, zoologiczném i fizyologiczném; przy gabinetach: fizycznym, farmakologicznym, botanicznym i mineralogicznym; przy bibliotece, przy Kancellaryi Zarządu i przy Konferencyi.	6	—	—	600	—	—

Сторожей	2	100	—	200	—	—
На клиники (сверхъ суммъ штатами больницъ опредѣленныхъ):						
терапевтическую	—	—	—	1,622	—	—
хирургическую	—	—	—	1,622	—	—
акушерскую	—	—	—	811	56	—
На библіотеку	—	—	—	750	—	—
На анатомическій кабинетъ и лабораторію	—	—	—	700	—	—
На физіологическій кабинетъ и лабораторію	—	—	—	300	—	—
На анатомо - патологическій кабинетъ	—	—	—	300	—	—
На кабинетъ и лабораторію сравнительной анатоміи	—	—	—	250	—	—
На химическую лабораторію	—	—	—	500	—	—
На фармацевтическую лабораторію	—	—	—	300	—	—
На физическій кабинетъ	—	—	—	300	—	—
На минералогическій кабинетъ	—	—	—	100	—	—
На собраніе сушеныхъ растеній	—	—	—	60	—	—
На собраніе фармакологическое	—	—	—	100	—	—
На инструменты и другія потребности при судебныхъ вскрытіяхъ	—	—	—	240	—	—
На инструменты хирургическіе, окулистическіе, повязки и модели хирургическихъ машинъ	—	—	—	150	—	—
На акушерскіе инструменты	—	—	—	60	—	—
На отопленіе	—	—	—	2,333	—	—
На освѣщеніе	—	—	—	400	—	—
На подати	—	—	—	818	92½	—
На ремонтъ главнаго зданія Академіи и Анатомическаго Театра	—	—	—	1,500	—	—
На содержаніе въ порядкѣ зданій	—	—	—	650	—	—

Stróżów	2	100	—	200	—	—
Na kliniki						
(Oprócz summ szczegółowemi etatami szpitali oznaczonych):						
Terapeutyczną.	—	—	—	1,622	—	—
Chirurgiczną.	—	—	—	1,622	—	
Akuszeryjną.	—	—	—	811	56	—
Na bibliotekę.	—	—	—	750	—	—
Na gabinet anatomiczny i laboratoryum	—	—	—	700	—	—
Na gabinet fizyologiczny i laboratoryum	—	—	—	300	—	—
Na gabinet anatomo-patologiczny	—	—	—	300	—	—
Na gabinet i laboratoryum anatomii porównawczéj . .	—	—	—	250	—	—
Na laboratoryum chemiczne .	—	—	—	500	—	—
Na laboratoryum farmaceutyczne	—	—	—	300	—	—
Na gabinet fizyczny	—	—	-	300	—	—
Na gabinet mineralogiczny .	—	—	—	100	—	—
Na zbiór roślin suszonych . .	—	—	—	60	—	—
Na zbiór farmakologiczny . .	—	—	—	100	—	—
Na narzędzia i inne potrzeby przy sekcyach sądowych . .	—	—	—	240	—	—
Na narzędzia chirurgiczne, okulistyczne, przepaski i modele maszyn chirurgicznych .	—	—	—	150	—	—
Na narzędzia akuszeryjne . . .	—	—	—	60	—	—
Na opał	—	—	—	2,333	—	—
Na oświetlenie	—	—	—	400	—	—
Na podatki	—	—	—	818	92 ½	—
Na reparacyę głównego gmachu Akademii i gabinetu anatomicznego	—	—	—	1,500	—	—
Na utrzymanie gmachów w porządku	—	—	—	650	—	—

На канцелярскія потребности.	—	—	—	400	—	—
На платье для прислуги . . .	—	—	—	160	—	—
На экстраординарные расходы	—	—	—	1,500	7½	—
итого . .	—	—	—	58,638	26	—

Примѣчаніе. Остатки по однѣмъ статьямъ могутъ быть употребляемы на покрытіе недостатковъ по другимъ статьямъ, съ разрѣшенія Правленія Академіи.

Вѣрно: Директоръ Департамента

(подписано) *Ребиндеръ.*

№ 38.

Высочайшій указъ относительно предметовъ вѣдомства и предѣловъ власти начальства Императорско-Царской Варшавской Медико-Хирургической Академіи, Главнаго Медицинскаго Инспектора, Медицинскаго Совѣта и Врачебныхъ Управъ въ Царствѣ Польскомъ.

(27 Февраля (11 Марта) 1861 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію

МЫ, АЛЕКСАНДРЪ II,

Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій, Великій Князь Финляндскій,

и проч., и проч., и проч.

При учрежденіи въ Варшавѣ Императорской и Царской Медико-Хирургической Академіи, указомъ въ 4-й день Іюня 1857 года и утвержденнымъ Нами Уставомъ ея, Мы присвоили Академіи съ постепеннымъ ея устройствомъ, право возводить, по надлежащемъ испытаніи, во всѣ вообще медицинскія и фармацевтическія ученыя степени и званія, а вмѣстѣ съ тѣмъ повелѣли составить и представить на утвержденіе Наше про-

Na potrzeby kancellaryjne . .	—	—	—	400	—	—
Na odzież dla posługaczy . . .	—	—	—	160	—	—
Na extraordynarya	—	—	—	1,500	7½	—
w ogóle . . .	—	—	—	58,638	26	—

Uwaga. Oszczędności na jednych pozycyach wydatku mogą być używane za decyzyą Zarządu Akademii na pokrycie braku w innych pozycyach.

Za zgodność: Dyrektor Departamentu

(podpisano) *Rebinder.*

N° 38.

Ukaz Najwyższy, dotyczący attrybucyi i zakresu Władzy Zwierzchności Cesarsko-Królewskiéj Warszawskiéj Akademii Medyko-Chirurgicznéj, Inspektora Głównego Służby Zdrowia, Rady Lekarskiéj i Urzędów Lekarskich w Królestwie Polskiém.

(d. 27 Lutego (11 Marca) 1861 r.)

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożej Łaski
MY ALEXANDER II-gi,
Cesarz i Samowładca Wszech Rossyj, Król Polski,
Wielki Xiążę Finlandzki,
etc., etc., etc.

Ustanawiając Ukazem z dnia 4 Czerwca 1857 roku, oraz zatwierdzoną przez Nas Ustawą, Cesarsko-Królewską Warszawską Medyko-Chirurgiczną Akademię, nadaliśmy jéj, ze stopniowém onéj urządzeniem, prawo przyznawania, na zasadzie złożonych examinów, wszelkich w ogólności lekarskich i farmaceutycznych stopni naukowych i kwalifikacyi do posad takowychże, a przytém poleciliśmy ułożyć i do Naszego zatwierdzenia przedstawić projekt

ектъ особаго постановленія, коимъ были бы опредѣлены предметы вѣдомства и предѣлы власти Академическаго начальства, Главнаго Медицинскаго Инспектора, Медицинскаго Совѣта и Врачебныхъ Управъ въ Нашемъ Царствѣ Польскомъ.

Нынѣ съ полнымъ развитіемъ Академіи, устройствомъ Конференціи ея и открытіемъ клиникъ, находя, что означенныя испытанія могутъ уже быть ею производимы и разсмотрѣвъ представленіе Совѣта Управленія о тѣхъ измѣненіяхъ, которыя въ примѣненіи къ образованію Академіи, должны быть введены въ указѣ 16 (28) Января 1840 года и Высочайше утвержденномъ въ тотъ же день положеніи объ управленіи гражданскою медицинскою частію въ Царствѣ Польскомъ, повелѣваемъ:

Ст. 1.

Производство испытаній на медицинскія степени ученопрактическія, на медицинскія званія учено-служебныя и спеціально-практическія, равно фармацевтическія, а также возведеніе въ таковыя степени и званія, и выдача на оныя дипломовъ и свидѣтельствъ, изъемляются изъ круга дѣйствій Медицинскаго Совѣта и Врачебныхъ Управъ въ Царствѣ Польскомъ и переходятъ на Варшавскую Медико-Хирургическую Академію, на основаніи существующихъ для сего правилъ.

Ст. 2.

Утвержденіе Медицинскимъ Совѣтомъ Царства въ степени Аптекарскихъ Помощниковъ, предоставленное ему 32-ою статьею Положенія объ управленіи гражданскою медицинскою частію, а также 7-мъ § Устава для фармацевтовъ и аптекъ, отнынѣ отмѣняется.

Ст. 3.

Въ тѣхъ случаяхъ, когда для допущенія къ испытанію требуется, по экзаминаціоннымъ правиламъ засвидѣтельствованіе о прежней гражданско-медицинской службѣ кандидатовъ, или о неукоризненной ихъ практикѣ, или же о прохожденіи наукъ и практики въ аптекахъ Царства Польскаго, Медико-Хирургическая Академія должна признавать такія только доказательства законными, кои будутъ выданы или утверждены Гражданскимъ Медицинскимъ Управленіемъ въ Царствѣ.

Правило это однако не относится къ кандидатамъ непо-

osobnego postanowienia, w którémby oznaczone zostały attrybucye i zakres władzy zwierzchności Akademickiéj, Inspektora Głównego Służby Zdrowia, Rady Lekarskiéj i Urzędów Lekarskich w Naszem Królestwie Polskiem.

Obecnie gdy Akademia ta jest w zupełném rozwinięciu, gdy Konferencya urządzona i kliniki są otwarte, znajdując że examina pomienione przejść już do niéj mogą, i rozpoznawszy przedstawienie Rady Administracyjnéj o zmianach, jakie, ze względu na organizacyę Akademii, poczynione być winny w ukazie z dnia 16 (28) Stycznia 1840 roku i w Najwyżej tegoż dnia zatwierdzonéj Ustawie o Zarządzie Służby Cywilno-Lekarskiéj w Królestwie Polskiém, stanowimy:

Art. 1.

Examinowanie na stopnie lekarskie naukowo-praktyczne, na posady lekarskie naukowo-służbowe i specyalne praktyczne, oraz na stopnie i posady farmaceutyczne, niemniéj przyznawanie tychże stopni i kwalifikacyi do posad lekarskich i farmaceutycznych, udzielanie na takowe dyplomów i świadectw, wyłączonem zostaje z zakresu czynności Rady Lekarskiéj i Urzędów Lekarskich w Królestwie Polskiem i przechodzi na Warszawską Medyko-Chirurgiczną Akademię, na zasadzie obowiązujących dotąd w téj mierze przepisów.

Art. 2.

Zatwierdzanie przez Radę Lekarską Królestwa stopni pomocników Aptekarskich, zastrzeżone art. 32-m Ustawy o Zarządzie Służby Cywilno-Lekarskiéj, oraz § 7-m Ustawy dla farmaceutów i aptek, odtąd miéjsca mieć nie będzie.

Art. 3.

W takich wypadkach, w których dla dopuszczenia do examinu potrzebne jest, w zastosowaniu się do obowiązujących przepisów examinacyjnych, poświadczenie o poprzedniéj służbie cywilno-lekarskiéj kandydatów, lub o wykonywaniu praktyki lekarskiéj, bez uchybienia przeciw obowiązkom powołania, a także odbyciu nauki i praktyki w aptekach Królestwa, Akademia Medyko-Chirurgiczna takie jedynie dowody uważać ma za legalne, które wydane lub zatwierdzone będą przez Zarząd Służby Cywilno-Lekarskiéj w Królestwie.

Zastrzeżenie to wszakże nie stosuje się do kandydatów bez-

средственно, по окончаніи курса наукъ въ Варшавской Медико-Хирургической Академіи, приступающимъ къ испытанію на такое учено-служебное медицинское званіе, для полученія коего не требуется предварительная медицинская практика, или состояніе въ медицинской службѣ.

Ст. 4.

Производство испытаній на учено-ветеринарныя степени, возведеніе въ эти степени и выдача на оныя свидѣтельствъ возлагается на Варшавскую Ветеринарную Школу, на тѣхъ самыхъ основаніяхъ и съ тѣми же правами, какія служили Медицинскому Совѣту Царства.

Ст. 5.

Присяга на добросовѣстную практику во всѣхъ званіяхъ медицинскихъ, фармацевтическихъ и ветеринарныхъ, требуемая въ Царствѣ Польскомъ сообразно Высочайше утвержденному, 22 Декабря 1848 года, мнѣнію Государственнаго Совѣта, должна быть исполняема, какъ было и доселѣ, въ присутствіи Административно-Медицинскихъ властей, независимо отъ факультетскаго обѣщанія, которое каждый, получающій дипломъ или свидѣтельство на ученую степень, долженъ дать въ томъ учебномъ заведеніи, которое возводитъ его въ эту степень.

Ст. 6.

За таковыми измѣненіями въ отношеніи испытаній на медицинскія ученыя степени и званія, правила Положенія объ управленіи гражданскою медицинскою частію въ Царствѣ Польскомъ, заключающіяся въ пунктахъ подъ лит. *б* и *в* 14-ой статьи, и въ пунктахъ *а*, *б* и *в* статьи 32-ой, въ той мѣрѣ, въ какой онѣ относятся къ утвержденію въ званіи Аптекарскихъ Помощниковъ, а равно въ пунктѣ подъ лит. *в*. 61-ой статьи, относительно испытаній на ту же степень, отнынѣ имѣть обязательной силы уже не будутъ.

Ст. 7.

Варшавская Медико-Хирургическая Академія, какъ входящая въ составъ Варшавскаго учебнаго округа, не принадлежитъ къ числу тѣхъ медицинскихъ заведеній, которыя на основаніи изданныхъ для нихъ Уставовъ, равно по силѣ Высочайшаго указа 16 (28) Января 1840 года, остаются въ вѣ-

pośrednio po ukończeniu kursu nauk w Akademii Medyko-Chirurgicznéj Warszawskiéj, podających się do examinu na taki stopień lekarski naukowo-służbowy, dla pozyskania którego nie jest wymagana poprzednia praktyka lekarska lub pozostawanie w służbie lekarskiéj.

Art. 4.

Examina na stopnie naukowe weterynaryjne, również jak ich przyznawanie i udzielanie na nie świadectw, poruczone zostaje Warszawskiéj Szkole Weterynaryjnéj, a to na tych samych zasadach i prawach, jakie służyły dotąd Radzie Lekarskiéj Królestwa.

Art. 5.

Przysięga na sumienne wykonywanie praktyki we wszelkich posadach lekarskich, farmaceutycznych i weterynaryjnych, wymagana w Królestwie Polskiem, stosownie do zatwierdzonego Najwyżej pod dniem 22 Grudnia 1848 roku zdania Rady Państwa, ma być odbieraną, tak jak dotąd, w obec Władz Administracyjno-Lekarskich, niezależnie od przyrzeczeń fakultetowych, przy otrzymywaniu dyplomu lub świadectwa na stopień naukowy składanych w téj instytucyi naukowéj, która rzeczony stopień przyznała.

Art. 6.

Z powodu powyżéj wskazanych zmian co do examinu na stopnie naukowo-lekarskie i na posady lekarskie, przepisy Ustawy o Zarządzie Cywilno-Lekarskiéj Służby w Królestwie Polskiem, zawarte w artykule 14-ym lit. *b* i *c*, art. 32 lit. *a*, *b* i *c*, o ile to się odnosi do zatwierdzenia stopni Pomocników Aptekarskich, oraz w artykule 61 lit. *c*, o ile to się odnosi do examinów na tenże stopień, przestają nadal obowiązywać.

Art. 7.

Akademia Medyko-Chirurgiczna Warszawska, jako wchodząca w skład okręgu naukowego Warszawskiego, tém samem nie należy do liczby tych zakładów lekarskich, które, na zasadzie ustaw swych, oraz z mocy Ukazu z dnia 16 (28) Stycznia 1840 roku, pozostają pod wiedzą Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych

дѣніи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Главнаго Медицинскаго Инспектора въ Царствѣ Польскомъ. Заключающіяся въ томъ указѣ, равно въ утвержденномъ того же дня Положеніи объ управленіи гражданскою медицинскою частію въ Царствѣ правила о надзорѣ Главнаго Медицинскаго Инспектора, Медицинскаго Совѣта и Инспекторовъ Врачебныхъ Управъ за медицинскими заведеніями и осмотрѣ оныхъ, именно же правила, постановленныя: въ 3-мъ пунктѣ указа 16 (28) Января 1840 г., и въ пунктѣ подъ лит. *а* и *г* 14-ой статьи, въ пунктахъ подъ лит. *е* и *ж* 17-ой статьи, въ 24-ой статьѣ, въ пунктѣ *а* 35-ой статьи, и въ 70 статьѣ Положенія объ управленіи гражданскою медицинскою частію, не должны быть примѣняемы ни къ Медико-Хирургической Академіи, ни къ устроеннымъ при ней клиникамъ.

Ст. 8.

Исполненіе настоящаго указа Нашего, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Совѣтъ Управленія Нашего Царства Польскаго.

Данъ въ С.-Петербургѣ, Февраля 27 (Марта 11) дня 1861 г.

(подписано) „АЛЕКСАНДРЪ.“

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь

О. Тымовскій.

№ 39.

Объ учрежденіи въ г. Варшавѣ Приготовительныхъ Курсовъ.

(8 (20) Сентября 1861 года.)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Принимая во вниманіе, что молодые люди, кончившіе курсъ наукъ въ настоящихъ разнаго рода учебныхъ заведеніяхъ

i Inspektora Głównego Służby Cywilno-Lekarskiéj. Zawarte w tymże Ukazie, oraz w zatwierdzonéj tegoż dnia Ustawie o Zarządzie Służby Cywilno-Lekarskiéj przepisy, stanowiące tak o nadzorze nad zakładami lekarskiemi Inspektora Głównego Służby Cywilno-Lekarskiéj, Rady Lekarskiéj i Inspektorów Urzędów Lekarskich, jako też o odbywaniu rewizyi w tychże zakładach, a mianowicie: przepisy wymienione w ustępie 3-im Ukazu o Zarządzie Służby Cywilno-Lekarskiéj z dnia 16 (28) Stycznia 1840 roku, tudzież w Ustawie o tymże zarządzie w art. 14 lit. *a* i *d*, w art. 17 lit. *f* i *g*, w art. 24, w art. 35 lit. *a*, oraz w art. 70, nie mają być stosowane do Akademii Medyko-Chirurgicznéj, ani do istniejących przy niej klinik.

Art. 8.

Wykonanie niniejszego Ukazu Naszego, który w Dzienniku Praw ma być umieszczonym, Radzie Administracyjnéj Królestwa polecamy.

Dan w Petersburgu, dnia 27 Lutego (11 Marca) 1861 r.

(podpisano) „АЛЕКСАНДРЪ"

przez Cesarza i Króla,

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *J. Tymowski.*

N° 39.

Ustanowienie kursów przygotowawczych w m. Warszawie.

(d. 8 (20) Września 1861 r.)

w Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA II-go,

Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważywszy, że młodzież, która pokończyła nauki w dotychczasowych różnorodnych zakładach naukowych Królestwa, potrze-

Царства, нуждаются въ пополненіи свѣдѣній, какія будутъ требуемы при пріемѣ въ предполагаемую къ открытію Главную Школу, Совѣтъ Управленія, по представленію Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, постановилъ и постановляетъ:

Ст. 1.

Учреждены будутъ въ Варшавѣ, въ зданіи Благороднаго Института, Приготовительные Курсы, для юношества, желающаго поступить въ Главную Школу.

Ст. 2.

Въ Приготовительныхъ Курсахъ будутъ преподаваемы слѣдующіе учебные предметы: *a)* логика; *b)* психологія; *c)* энциклопедія и методологія Академическихъ наукъ; *d)* польскій языкъ и словесность, а равно русскій языкъ и словесность, съ обращеніемъ вниманія на словесность другихъ нарѣчій; *e)* латинскій языкъ; *f)* греческій языкъ; *g)* всеобщая исторія вмѣстѣ съ географіею; *h)* геометрія; *i)* алгебра; *k)* тригонометрія; *l)* физика; *m)* нѣмецкій языкъ: *n)* французскій языкъ.

Ст. 3.

Приготовительные Курсы, какъ временные, установляются на одинъ годъ. Еслибы представилась надобность и дальнѣйшаго ихъ существованія, то Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія войдетъ съ особымъ по сему предмету представленіемъ.

Ст. 4.

Въ Приготовительные Курсы могутъ быть приняты тѣ только кандидаты, которые съ одобрительнымъ свидѣтельствомъ окончили курсъ наукъ въ филологическихъ Гимназіяхъ, въ Реальной Гимназіи, или по крайней мѣрѣ въ VI-и ея классахъ, или же въ высшихъ Реальныхъ Школахъ въ Калишѣ и Кѣльцахъ.

Ст. 5.

Взносъ для вступленія въ Приготовительные Курсы, опредѣляется въ 15 рублей серебромъ на цѣлый годъ. Воспитанники Приготовительныхъ Курсовъ, которые передъ закрытіемъ оныхъ и по открытіи Главной Школы, будутъ въ состояніи выдержать вступительный въ нее экзаменъ и будутъ

buje dopełnienia wiadomości, jakie wymagane będą przy wstępie jéj do mającéj się rozwinąć Szkoły Główněj, na przedstawienie Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, postanowiła i stanowi:

Art. 1.

Urządzone będą w Warszawie w gmachu Instytutu Szlacheckiego, kursa przygotowawcze dla młodzieży, mającéj wstąpić do Szkoły Głównéj.

Art. 2.

W kursach przygotowawczych wykładane będą następujące nauki: *a)* logika; *b)* psychologia; *c)* encyklopedya i metodologja nauk akademickich; *d)* język i literatura polska, oraz język i literatura rossyjska, ze względem na literaturę innych narzeczy słowiańskich; *e)* język łaciński; *f)* język grecki; *g)* historya powszechna w połączeniu z jeografią; *h)* jeometrya; *i)* algebra; *k)* trygonometrya; *l)* fizyka; *m)* język niemiecki; *n)* język francuzki.

Art. 3.

Kursa przygotowawcze, jako przechodnie, ustanawiają się na rok jeden. Gdyby się okazała potrzeba dalszego ich trwania, Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wejdzie z nowem przedstawieniem.

Art. 4.

Tacy tylko kandydaci do kursów przygotowawczych przyjęci być mogą, którzy ukończyli z dobremi świadectwami gimnazya filologiczne, gimnazyum realne, lub przynajmniéj jego klassę VI-tą, albo szkoły wyższe realne w Kaliszu i w Kielcach.

Art. 5.

Opłata wstępna do kursów przygotowawczych naznacza się rubli srebrem 15-cie za rok cały. Uczniowie kursów przygotowawczych, którzy przed ich zamknięciem, a po otwarciu Szkoły Głównéj, zdołają zdać w niéj examen wstępny i do niéj, przyjęci

въ оную приняты, доплатятъ столько, сколько будетъ недоставать до годичнаго взноса, какой будетъ опредѣленъ для поступленія въ Главную Школу.

Ст. 6.

О срокѣ открытія и закрытія Приготовительныхъ Курсовъ, равно объ условіяхъ вступительныхъ экзаменовъ Главнымъ Директоромъ будетъ издано надлежащее распоряженіе.

Ст. 7.

Главному Директору предоставляется также выборъ начальника Приготовительныхъ Курсовъ, назначеніе долженствующихъ преподавать въ оныхъ Профессоровъ, опредѣленіе объема вышеисчисленныхъ предметовъ, а равно составленіе правилъ о дисциплинѣ между учениками.

Ст. 8.

Исполненіе сего постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Главнаго Директора.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 3 (20) Сентября 1861 года.

Исправляющій должность Намѣстника,
Генералъ-Адъютантъ (подписано) *Гр. Ламбертъ.*

№ 40.

О введеніи нѣкоторыхъ измѣненій въ устройствѣ Приготовительныхъ Курсовъ.

(4 (16) Октября 1861 года.)

Инспектору Приготовительныхъ Курсовъ.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія

увѣдомляетъ Васъ, что по порученію Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи,

będą, dopłacą tyle, ile niedostawać będzie do opłaty rocznéj, jaka za wstęp do Szkoły Głównéj oznaczoną zostanie.

Art. 6.

O terminie otwarcia i zamknięcia Kursów przygotowawczych i o warunkach examinów wstępnych Dyrektor Główny wyda stosowne rozporządzenie.

Art. 7.

Zostawia się także Dyrektorowi Głównemu Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wybór Zwierzchnika Kursów przygotowawczych, wyznaczenie mających wykładać w nich Professorów, określenie zakresu wyliczonych wyżéj przedmiotów, jak niemniéj ułożenie przepisów karności nad uczniami.

Art. 8.

Wykonanie niniéjszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczone, Dyrektorowi Głównemu Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca się.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnéj, dnia 8 (20) Września 1861 roku.

p. o. Namiestnika, Jenerał Adjutant

(podpisano) *Hr. Lambert.*

N° 40.

O zaprowadzeniu niektórych zmian w urządzeniu Kursów przygotowawczych.

(d. 4 (16) Października 1861 r.)

Do Przełożonego Kursów przygotowawczych.

KOMMISSYA RZĄDOWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Zawiadamia Przełożonego, iż z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj masz Pan zaprowadzić

Вы обязываетесь ввести въ устройствѣ Приготовительныхъ Курсовъ слѣдующія измѣненія:

1) Съ бо́льшею чѣмъ нынѣ точностью отдѣлить предметы, обязательные для всѣхъ студентовъ, отъ предметовъ, обязательныхъ для студентовъ особыхъ отдѣловъ. Такимъ образомъ къ первымъ изъ нихъ должны быть отнесены:

a) логика и методологія университетскихъ наукъ;

b) исторія и географія;

c) польскій языкъ и литература, а также русская словесность по отношенію къ славянской.

Къ послѣднимъ слѣдуетъ отнести:

a) Психологію. Предметъ этотъ равномѣрно обязаны слушать всѣ воспитанники филологическихъ гимназій, какъ могущіе поступить въ число студентовъ филологическо-педагогическаго факультета Главной Школы. Другимъ предоставляется слушать этотъ курсъ по собственному усмотрѣнію.

b) Латинскій языкъ. Преподаваніе этого предмета слѣдуетъ раздѣлить на два отдѣла. Высшій сдѣлать обязательнымъ для всѣхъ учениковъ филологическихъ гимназій, филологическаго отдѣла и Дворянскаго Института; низшій отдѣлъ — обязательнымъ для учениковъ гимназій математическаго отдѣла и реальныхъ училищъ, а именно для такихъ, которые или уже сдѣлали нѣкоторые успѣхи въ латинскомъ языкѣ на дополнительныхъ лекціяхъ реальныхъ училищъ, или приготовились сами и на пріемномъ экзаменѣ докажутъ нѣкоторыя познанія. Тѣхъ же, кои вовсе не обучались латинскому языку и не имѣютъ объ немъ никакого понятія, слѣдуетъ освободить отъ слушанія этого предмета, предоставивъ собственному ихъ усмотрѣнію слушать лекціи по низшему отдѣлу.

c) Греческій языкъ сдѣлать обязательнымъ для всѣхъ учениковъ филологическихъ гимназій, филологическаго отдѣла и для учениковъ Дворянскаго Института; всѣхъ другихъ отъ онаго освободить, предоставивъ слушаніе лекцій сего языка собственному ихъ усмотрѣнію.

d) Математическія науки и физику сдѣлать обязательными для всѣхъ учениковъ филологическихъ гимназій филологическаго отдѣла. Для остальныхъ предметы эти должны быть обязательны лишь для тѣхъ, кои при пріемномъ испыта-

w urządzeniu Kursów przygotowawczych zmiany następujące:

1) oznaczyć ściśléj, niż dziś, przedmioty obowiązkowe dla wszystkich, od obowiązkowych dla oddziałów uczniów. I tak, do pierwszych należeć powinny:

a) logika i metodologia nauk akademickich;

b) historya i geografia;

c) język i literatura polska, oraz rossyjska, ze względem na sławiańską.

Do drugich należeć mają:

a) Psychologia. Téj słuchać powinni wszyscy uczniowie z gimnazyów filologicznych, jako mogący być kandydatami do wydziału filologiczno-pedagogicznego w Szkole Główném. Innym zostawić kurs ten do woli.

b) Język łaciński. Wykład tego języka podzielić na dwa oddziały, wyższy zrobić obowiązkowym dla wszystkich uczniów gimnazyów filologicznych oddziału filologicznego i instytutu szlacheckiego. Niższy oddział obowiązkowym dla uczniów gimnazyów oddziału matematycznego i szkół realnych, i to mianowicie dla takich, którzy lub poduczyli się cokolwiek tego języka na lekcyach dodatkowych szkół realnych, lub się przygotowali sami, i na examinie wstępnym dowiodą, że cokolwiek już umieją. Tych zaś, którzy się nie uczyli wcale i nic zgoła nie umieją, uwolnić od słuchania tego języka, zostawiwszy im do woli korzystanie z wykładu w oddziale niższym.

c) Język grecki zrobić obowiązkowym dla wszystkich uczniów gimnazyów filologicznych oddziału filologicznego i dla uczniów instytutu szlacheckiego; wszystkich innych uwolnić, zostawiając im słuchanie tego kursu do woli.

d) Przedmioty matematyczne i fizykę zrobić obowiązującemi dla wszystkich uczniów gimnazyów filologicznych oddziału filologicznego. Z pozostałych przedmioty te zrobić także obowiązującemi dla takich, którzy na examinie wstępnym okażą niedosta-

нія окажутъ по онымъ неудовлетворительные успѣхи. Всѣхъ же, которые имѣютъ по аттестатамъ балы отличные или весьма хорошіе, или же на пріемномъ экзаменѣ окажутъ весьма хорошія познанія, слѣдуетъ освободить отъ слушанія этихъ курсовъ, предоставивъ это дѣло собственному ихъ усмотрѣнію.

e) Языки нѣмецкій и французскій слѣдуетъ предоставить собственному усмотрѣнію студентовъ, какъ сіе было предположено въ первоначальномъ постановленіи.

Кромѣ вышеизложеннаго распредѣленія предметовъ, Вы обязываетесь раздѣлить Приготовительные Курсы на два отдѣла, такъ, чтобы студенты могли слушать лекціи въ двухъ отдѣльныхъ залахъ.

Раздѣлъ этотъ слѣдуетъ совершить слѣдующимъ образомъ:

a) логику и методологію обязаны слушать всѣ студенты вмѣстѣ;

b) такъ какъ по исторіи и географіи они бываютъ приготовлены весьма неодинаково, то предметы эти слѣдуетъ раздѣлить на два отдѣла. Въ первомъ отдѣлѣ обязываетесь Вы помѣстить всѣхъ учениковъ филологическихъ гимназій обоихъ отдѣловъ и Дворянскаго Института. Во второй Вы отдѣлите всѣхъ учениковъ реальныхъ училищъ;

c) по латинскому языку обязываетесь Вы также установить два отдѣла: въ первомъ слѣдуетъ помѣстить учениковъ филологическихъ гимназій филологическаго отдѣла и Дворянскаго Института; во второмъ — учениковъ филологическихъ гимназій математическаго отдѣла и реальныхъ училищъ;

d) преподаваніе польскаго языка и литературы раздѣлить также на два отдѣла: первый будутъ составлять ученики филологическихъ гимназій и Дворянскаго Института; второй же—всѣ ученики реальныхъ училищъ;

Наконецъ, Правительственная Коммисія предлагаетъ Вамъ вмѣнить въ обязанность преподавателямъ логики и психологіи, исторіи и методологіи, исторіи польской литературы, а равно русской и славянской, чтобы они по своимъ предметамъ составили подробныя программы, и программы эти представить въ Коммисію; сверхъ того, распорядиться, чтобы каждый изъ преподавателей первую или вступительную свою лекцію при-

teczne usposobienie. Wszystkim zaś takim, którzy lub mają w attestatach swych stopień celujący albo bardzo dobry, lub którzy na examinie wstępnym okazali bardzo dobre przygotowanie, od słuchania kursów tych uwolnić, zostawiwszy im korzystanie z nich do woli.

e) Język niemiecki i francuzki zostawić do woli, jak było w pierwotném postanowieniu.

Oprócz tego określenia przedmiotów, rozdzielisz Pan Kursa przygotowawcze na dwa oddziały, tak, aby uczniowie w dwóch salach słuchać mogli wykładu.

Podział ten ma się uskutecznić następującym sposobem:

a) logiki i metodologii wszyscy uczniowie słuchać mają razem;

b) ponieważ w historyi i geografii usposobienie ich jest różne, dla tego przedmiot ten podzieli się na dwa oddziały. Do pierwszego przeznaczysz Pan wszystkich uczniów gimnazyów filologicznych obu oddziałów i instytutu szlacheckiego. Do drugiego przeznaczysz wszystkich uczniów szkół realnych;

c) do nauki języka łacińskiego zaprowadzisz Pan także dwa oddziały; do pierwszego należeć mają uczniowie gimnazyów filologicznych oddziału filologicznego i instytutu szlacheckiego; do drugiego zaś uczniowie gimnazyów filologicznych oddziału matematycznego i szkół realnych;

d) wykład języka i literatury polskiéj podzielić także na dwa oddziały: pierwszy złożony być ma ze wszystkich uczniów gimnazyów filologicznych i instytutu szlacheckiego, drugi zaś ze wszystkich uczniów szkół realnych.

W końcu Kommissya Rządowa wzywa Przełożonego, aby polecił Nauczycielom logiki i psychologii, historyi i metodologii, historyi literatury polskiej oraz rossyjskiéj i sławiańskiéj wygotować szczegółowe programmata kursów i je Kommissyi przedstawił; nadto, aby tymże Nauczycielom polecił, żeby każdy z nich wstępną swą lekcyę miał przygotowaną na piśmie, i po odbyciu jéj złożył na

готовилъ письменно, и по прочтеніи передалъ Вамъ оную на руки, для представленія въ Правительственную Коммисію.

Варшава, 4 (16) Октября 1861 года.

И. д. Директора Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *О. Корженевскій.*

№ 3180/10075.

№ 41.

Высочайшій указъ, утверждающій Уставъ о общественномъ воспитаніи въ Царствѣ Польскомъ.

(8 (20) Мая 1862 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію

МЫ, АЛЕКСАНДРЪ II,

Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій, Великій Князь Финляндскій.

и проч., и проч., и проч.

Въ отеческомъ попеченіи о благоденствіи подданныхъ Нашихъ въ Царствѣ Польскомъ, независимо отъ другихъ дарованныхъ имъ учрежденій, возстановивъ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, Мы съ тѣмъ вмѣстѣ возвѣстили намѣреніе Наше преобразовать существовавшія доселѣ въ Царствѣ низшія и среднія и учредить новыя высшія учебныя заведенія.

Съ этою цѣлію Мы повелѣли начертать общія правила для устройства народнаго просвѣщенія въ Нашемъ Царствѣ Польскомъ, на тѣхъ существенныхъ основаніяхъ, чтобы воспитаніе имѣло главною основою образованіе религіозно-нравственное и классическое, съ предоставленіемъ возможности и къ ученію спеціальному; чтобы оно было доступно для лицъ всѣхъ вѣроисповѣданій и состояній и каждому былъ открытъ путь для приготовленія себя въ заведеніяхъ спеціальныхъ, или въ

ręce Przełożonego, który ją również Kommissyi Rządowéj przedstawi.

w Warszawie, dnia 4 (16) Października 1861 roku.

p. o. Dyrektora Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *J. Korzeniowski.*

Nr. 3180/10075.

N° 41.

Ukaz Najwyższy zatwierdzający Ustawę o wychowaniu publiczném w Królestwie Polskiem.

(d. 8 (20) Maja 1862 r.)

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożéj Łaski,

MY ALEXANDER II-gi,

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi, Król Polski,
Wielki Xiąże Finlandzki,
etc., etc., etc.

W ojcowskiéj pieczołowitości o dobro poddanych Naszych w Królestwie Polskiem, obok innych nadanych im Instytucyj, przywróciwszy Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jednocześnie zapowiedzieliśmy reformę istniejących dotąd w Królestwie niższych i średnich zakładów naukowych, tudzież ustanowienie nowych wyższych.

W tym celu rozkazaliśmy ułożyć ogólne prawidła reorganizacyi oświecenia publicznego w Naszem Królestwie Polskiem, na tych głównych zasadach, aby wychowanie miało za podstawę ukształcenie religijno-moralne i klassyczne, przy dostarczeniu możności nabycia nauk specyalnych; było dostępne dla osób wszelkiego wyznania i stanu; ułatwiało każdemu usposobienie się bądź w zakładach specyalnych, bądź w wyższych naukowych, do wszel-

высшихъ учебныхъ, ко всѣмъ полезнымъ занятіямъ, и, наконецъ, чтобы при предстоящемъ, по особенной Нашей заботливости, измѣненіи въ быту сельскаго народонаселенія, были и для него облегчены средства къ пріобрѣтенію первоначальныхъ знаній.

Утвердивъ нынѣ составленный на сихъ основаніяхъ Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и разсмотрѣнный въ Государственномъ Совѣтѣ Царства Польскаго Уставъ о общественномъ воспитаніи въ Царствѣ, Мы повелѣваемъ Уставъ этотъ, по внесеніи онаго въ Дневникъ Законовъ, и разсмотрѣнный Нами штатъ учреждаемыхъ учебныхъ заведеній, привести въ дѣйствіе.

Исполненіе сей воли Нашей возлагаемъ на исправляющаго должность Намѣстника Нашего и Совѣтъ Управленія Царства, предоставляя имъ сдѣлать надлежащія распоряженія къ постепенному приведенію въ дѣйствіе и развитію означеннаго Устава.

Данъ въ Царскомъ Селѣ, Мая 8 (20) дня 1862 года.

(подписано) „АЛЕКСАНДРЪ."

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь *О. Тымовскій.*

Приложеніе 1-ое къ № 41-му.

Выписка изъ Высочайше утвержденнаго Устава о общественномъ воспитаніи въ Царствѣ Польскомъ.

На подлинномъ Собственною Его Императорско-Царскаго Величества рукою написано: *„Быть по сему."*

Въ Царскомъ Селѣ, 8 (20) Мая 1862 года.

Уставъ о общественномъ воспитаніи въ царствѣ польскомъ.

Раздѣлъ V.

Главная Школа и Педагогическая Семинарія.

ГЛАВА I.

Отдѣленія Главной Школы и ихъ размѣщеніе.

Ст. 220.

Въ Варшавѣ учреждается Главная Школа, состоящая изъ

kich użytecznych powołań; nakoniec aby z powodu zamierzonéj, przez szczególną troskliwość Naszą, zmiany bytu ludu wiejskiego, były też i jemu podane środki nabycia nauk początkowych.

Zatwierdziwszy obecnie ułożoną na tych zasadach przez Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i rozpoznaną w Radzie Stanu Królestwa Polskiego Ustawę o wychowaniu publiczném w Królestwie, Rozkazujemy Ustawę tę, która w Dzienniku Praw ma być zamieszczoną, i przejrzany przez Nas etat urządzić się mających zakładów naukowych, wprowadzić w wykonanie.

Spełnienie téj woli Naszej polecamy p. o. Namiestnika Naszego i Radzie Administracyjnéj Królestwa, pozostawiając im wydanie stosownych rozporządzeń, co do stopniowego wykonania i rozwinięcia pomienionéj Ustawy.

Dan w Carskiem Siele, d. 8 (20) Maja 1862 roku.

(podpisano) „АЛЕКСАНДРЪ."

przez Cesarza i Króla,

Minister Sekretarz Stanu, (podpisano) *J. Tymowski.*

1-szy Annex do Nr. 41-go.

Wypis z Najwyższéj zatwierdzonéj Ustawy o Wychowaniu publiczném w Królestwie Polskiem.

Na oryginale własną ręką Jego Cesarsko-Królewskiej Mości napisano: *„Ma być według tego"*.

w Carskiem Siele, d. 8 (20) Maja 1862 r.

Ustawa o wychowaniu publiczném w Królestwie Polskiem.

Dział V.

Szkoła Główna i Seminaryum Pedagogiczne.

Rozdział I.

Wydziały Szkoły Głównéj i ich rozmieszczenie.

Art. 220.

W Warszawie ustanawia się Szkoła Główna złożona z czterech

четырехъ Отдѣленій: *а*) Медицинскаго, *б*) Физико-математическаго, *в*) Юридическаго, *г*) Историко-филологическаго.

Ст. 221.

Отдѣленія Медицинское и Физико-математическое помѣщаются въ зданіи нынѣшней Медико-Хирургической Академіи, а Отдѣленія Юридическое и Историко-филологическое въ одномъ изъ флигелей Казиміровскаго дворца.

Ст. 222.

Во всѣхъ Отдѣленіяхъ курсъ наукъ продолжается 4 года, а въ Отдѣленіи Медицинскомъ 5 лѣтъ.

Ст. 223.

Каждое Отдѣленіе раздѣляется на годовые курсы. Порядокъ и распредѣленіе предметовъ преподаваемыхъ въ каждомъ курсѣ, а равно означеніе тѣхъ предметовъ, которыхъ преподаваніе будетъ годовое или полугодовое, составляетъ Отдѣленіе, а общій Совѣтъ Главной Школы представляетъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 224.

Каждое Отдѣленіе состоитъ подъ управленіемъ Декана и Совѣта Отдѣленія, а вся Главная Школа—подъ непосредственнымъ управленіемъ Ректора и Общаго Совѣта, и въ завѣдываніи Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

ГЛАВА II.

Отдѣленіе Медицинское.

Ст. 225.

Нынѣшняя Медико-Хирургическая Академія преобразовывается въ Отдѣленіе Медицинское.

Ст. 226.

Отдѣленіе Медицинское управляется, на основаніи общихъ правилъ о Главной Школѣ и ея Отдѣленіяхъ, Ректоромъ Главной Школы.

Ст. 227.

Въ Отдѣленіи Медицинскомъ излагаются слѣдующія науки: *а*) описательная и топографическая анатомія, съ анатомически-

Wydziałów: *a*) Lekarskiego; *b*) Matematyczno-fizycznego; *c*) Prawa i administracyi; *d*) Filologiczno-historycznego.

Art. 221.

Wydziały Lekarski i Matematyczno-fizyczny pomieszczone będą w gmachu dzisiejszej Akademii Medyko-Chirurgicznéj, a wydziały Prawny i Filologiczno-historyczny, w jednym z pawilonów gmachu Kazimierowskiego.

Art. 222.

We wszystkich Wydziałach wykład nauk jest 4-letni, a w Wydziale Lekarskim trwa lat pięć.

Art. 223.

Każdy Wydział dzieli się na kursa roczne. Porządek i ustopniowanie przedmiotów, mających się wykładać w każdym kursie, jak również oznaczenie tych, których wykład ma być półroczny lub roczny, układa Wydział, a Rada ogólna Szkoły Głównéj przedstawia do zatwierdzenia Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 224.

Każdy Wydział jest pod zarządem Dziekana i Rady Wydziału, a cała Szkoła Główna jest pod bezpośrednim zarządem Rektora i Rady Ogólnéj, a pod zawiadywaniem Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

ROZDZIAŁ II.

Wydział Lekarski.

Art. 225.

Dzisiejsza Akademia Medyko-Chirurgiczna zamienia się na Wydział Lekarski.

Art. 226.

Wydział Lekarski rządzony, według ogólnych przepisów o Szkole Głównéj i jéj Wydziałach, przechodzi pod zarząd Rektora Szkoły Głównej.

Art. 227.

W Wydziale Lekarskim wykładane będą nauki następujące: *a*) anatomia opisowa topograficzna i praktyczne ćwiczenia; *b*) far-

ми упражненіями; *б*) фармація и фармакогнозія; *в*) физіологія съ гистологіею; *г*) общая патологія и общая терапія; *д*) патологическая анатомія и гигіена съ діететикой; *е*) materia medica, рецептура и токсикологія; *ж*) акушерство, наука о болѣзняхъ женщинъ и дѣтей и акушерская клиника; *з*) теоретическая хирургія; *и*) операціонная хирургія, хирургическая анатомія съ десмургіей и хирургическая клиника; *і*) офталмологія съ офтальміатріей и офталмическою клиникою; *к*) частная патологія и терапія; *л*) судебная медицина, болѣзни психическія и врачебная полиція съ судебно-врачебными упражненіями и вскрытіями; *м*) терапевтическая клиника съ семіотикой; *н*) ветеринарная полиція и эпизотическія болѣзни; *о*) исторія медицины, врачебныя учрежденія, энциклопедія и методологія; *п*) спеціальные курсы физики и химіи, въ примѣненіи къ врачебнымъ наукамъ.

Ст. 228.

Помянутые предметы излагаются Профессорами Ординарными, Экстраординарными, Адъюнктами и Доцентами.

Отдѣленіе Медицинское будетъ имѣть Профессоровъ Ординарныхъ, Экстраординарныхъ и Адъюнктовъ. Кромѣ того, при Профессорахъ анатоміи будетъ Прозекторъ и его помощникъ, при Профессорѣ фармаціи—Препараторъ, а каждый изъ Профессоровъ клиники, какъ хирургической, такъ и терапевтической, будетъ имѣть Ассистента.

Ст. 229.

Совѣтъ Отдѣленія представляетъ Общему Совѣту распредѣленіе предметовъ преподаванія между Профессорами и означаетъ, который изъ предметовъ поручается двумъ Профессорамъ и который только одному. Тотъ же Совѣтъ, на основаніи опредѣленныхъ въ ст. 286 и 287 правилъ, означаетъ, какіе предметы или какія ихъ части излагаются Доцентами.

Ст. 230.

Физика, химія, минералогія, ботаника, зоологія и сравнительная анатомія, которыя входили въ число предметовъ, излагавшихся въ нынѣшней Медико-Хирургической Академіи, за исключеніемъ спеціальныхъ курсовъ физики и химіи, въ примѣненіи къ наукамъ врачебнымъ, переходятъ къ Физико-математическому Отдѣленію. Подъ завѣдываніе сего же Отдѣленія

macya i farmakognozya; *c*) fizyologia z histologią; *d*) patologia ogólna i terapia ogólna; *e*) anatomia patologiczna i hygiena z dyetetyką; *f*) materya lekarska, nauka pisania recept i toksykologia; *g*) akuszerya, nauka o chorobach kobiet i dzieci, tudzież klinika chirurgiczna; *h*) chirurgia teoretyczna; *i*) chirurgia operacyjna, anatomia chirurgiczna z desmurgią i klinika chirurgiczna; *k*) oftalmologia i klinika oftalmiczna; *l*) patologia i terapia szczególna; *m*) medycyna sądowa, choroby umysłowe i policya lekarska z ćwiczeniami sądowo-lekarskiemi i sekcyami; *n*) klinika terapeutyczna z semiotyką; *o*) policya weterynaryjna i choroby epizotyczne; *p*) historya medycyny, urządzenia lekarskie, encyklopedya i metodologia; *q*) specyalne kursa fizyki i chemii w zastosowaniu do nauk medycznych.

Art. 228.

Do wykładu powyższych przedmiotów będą Professorowie Zwyczajni, Nadzwyczajni, Adjunkci i Docenci.

Wydział Lekarski mieć będzie Professorów Zwyczajnych, Nadzwyczajnych i Adjunktów. Nadto przy Professorach anatomii będzie Prosektor i jego Pomocnik, przy Professorze farmacyi, Preparator, a każdy z Professorów kliniki chirurgicznéj i kliniki terapeutycznéj, będzie miał Assystenta.

Art. 229.

Rada Wydziału przedstawia do Rady Ogólnéj rozdział przedmiotów wykładu pomiędzy Professorów i oznaczenie, który z nich ma być powierzony dwóm, a który tylko jednemu. Taż Rada według prawideł, poniżéj w art. 286 i 287 przepisanych, oznaczy które z przedmiotów, lub jakie ich części przez Docentów wykładane być mają.

Art. 230.

Fizyka, chemia, mineralogia, botanika, zoologia i anatomia porównawcza, które wchodziły w skład przedmiotów dzisiejszej Akademii Medyko-Chirurgicznéj, za wyłączeniem specyalnych kursów fizyki i chemii, zastosowanych do nauk medycznych, oddzielają się do Wydziału Fizyczno-matematycznego. Pod zawiadywanie tegoż Wydziału przechodzi także gabinet fizyczny, laborato-

переходятъ также физическій кабинетъ, химическая лабораторія и прочія учебныя пособія, къ изложенію вышеисчисленныхъ предметовъ относящіяся.

ГЛАВА III.

Отдѣленіе Физико-математическое.

Ст. 231.

Въ Физико-математическомъ Отдѣленіи излагаются слѣдующіе предметы: *а*) чистая математика, заключающая высшую алгебру, аналитическую геометрію, начертательную геометрію, дифференціальное и интегральное исчисленіе, варіаціонное исчисленіе, конечные дифференціалы, теорію чиселъ и теорію вѣроятностей; *б*) практическая геометрія и геодезія; *в*) механика аналитическая и практическая; *г*) астрономія и небесная механика; *д*) физика опытная, математическая и физика земнаго шара; *е*) химія неорганическая, органическая и химическій анализъ; *ж*) минералогія и геологія; *з*) ботаника съ анатоміей, физіологіей и географіей растеній; *и*) зоологія и палеонтологія; *і*) анатомія и физіологія человѣческаго тѣла и сравнительная; *к*) технологія.

Ст. 232.

Для преподаванія сихъ предметовъ, Отдѣленіе будетъ имѣть Профессоровъ Ординарныхъ, Экстраординарныхъ, Адъюнктовъ и Доцентовъ. Кромѣ того, при Профессорѣ химіи будетъ Препараторъ, а при Профессорѣ сравнительной анатоміи—Прозекторъ. Относительно распредѣленія предметовъ между Профессорами и означеніе, которые изъ нихъ излагаются Доцентами, опредѣляется правилами въ ст. 229 указанными.

ГЛАВА IV.

Отдѣленіе Юридическое.

Ст. 233.

Въ Юридическомъ Отдѣленіи излагаются слѣдующіе предметы: *а*) энциклопедія законовѣдѣнія; *б*) римское право, институты, пандекты, и исторія римскаго права; *в*) исторія права польскаго, русскаго и другихъ народовъ славянскихъ: *г*) гражданскіе законы, кодексъ, судопроизводство, нотаріатъ и ипотека, съ практическими упражненіями; *д*) уголовные законы, ко-

ryum chemiczne i zbiory, do wykładu powyższych nauk odnoszące się.

ROZDZIAŁ III.

Wydział Matematyczno-fizyczny.

Art. 231.

Przedmioty, które w Wydziale Matematyczno-fizycznym wykładane będą, są: *a*) czysta matematyka, obejmująca algebrę wyższą, jeometryę analityczną, jeometryę opisującą, rachunek różniczkowy i integralny, rachunek waryacyj i skończonych różnic, teoryę liczb i rachunek prawdopodobieństwa; *b*) jeometrya praktyczna i geodezya; *c*) mechanika analityczna i praktyczna; *d*) astronomia i mechanika niebieska; *e*) fizyka experymentalna, matematyczna i fizyka kuli ziemskiej; *f*) chemia nieorganiczna, organiczna i analiza chemiczna; *g*) mineralogia i geologia; *h*) botanika z anatomią, fizyologią i jeografią roślin; *i*) zoologia i paleontologia; *k*) anatomia i fizyologia ciała ludzkiego i porównawcza; *l*) technologia.

Art. 232.

Do wykładu powyżéj oznaczonych przedmiotów, Wydział mieć będzie Professorów Zwyczajnych, Nadzwyczajnych, Adjunktów i Docentów. Nadto przy Professorze chemii będzie Preparator, a przy Professorze anatomii porównawczej Prosektor. Co do rozdziału przedmiotów Docentom, zachowany być ma przepis, artykułem 229-m określony.

ROZDZIAŁ IV.

Wydział Prawa i administracyi.

Art. 233.

Przedmioty, mające się wykładać w Wydziale Prawnym, są następujące: *a*) encyklopedya prawa; *b*) prawo rzymskie, instytucye, pandekta i historya prawa rzymskiego; *c*) historya prawa polskiego, rossyjskiego i innych narodów słowiańskich; *d*) prawo cywilne, kodex, procedura, notaryat i hypoteka z ćwiczeniami praktycznemi; *e*) prawo kryminalne, kodex i procedura; *f*) pra-

дексъ и судопроизводство; *е*) каноническое право; *ж*) коммерческое право; *з*) публичное и административное право общее и частное; *и*) государственное право Имперіи; *і*) политическая экономія; *к*) наука о финансахъ; *л*) статистика; *м*) международное право; *н*) естественное право и философія законовѣдѣнія, съ сравнительною исторіей законодательствъ.

Ст. 234.

Для преподаванія сихъ предметовъ Отдѣленіе будетъ имѣть: Профессоровъ Ординарныхъ, Экстраординарныхъ, Адъюнктовъ и Доцентовъ. Распредѣленіе предметовъ между подлежащими Профессорами, и означеніе, которые изъ нихъ излагаются Доцентами, опредѣляется правилами въ ст. 229 указанными.

ГЛАВА V.

Отдѣленіе Историко-филологическое.

Ст. 235.

Въ Историко-филологическомъ Отдѣленіи преподаются слѣдующіе предметы: *а*) философія, заключающая логику и метафизику, антропологію и психологію, нравственную философію и исторію философіи; *б*) эстетика и исторія изящныхъ искусствъ *в*) исторія польской словесности; *г*) исторія русской словесности, сравнительно съ литературою прочихъ славянскихъ нарѣчій; *д*) сравнительное изученіе славянскихъ языковъ; *е*) исторія всеобщей словесности; *ж*) латинскій языкъ, словесность и римскія древности; *з*) греческій языкъ, литература, древности и археологія; *и*) исторія всеобщая и русская; *і*) исторія польская; *к*) библіологія и библіографія; *л*) педагогія и дидактика; *м*) новые языки: французскій, нѣмецкій, англійскій и италіянскій.

Ст. 236.

Историко-филологическое Отдѣленіе, для преподаванія сихъ предметовъ, будетъ имѣть: Профессоровъ Ординарныхъ, Экстраординарныхъ, Адъюнктовъ, Доцентовъ и Лекторовъ. Распредѣленіе предметовъ между Профессорами и означеніе, которые изъ нихъ излагаются Доцентами, опредѣляется правилами, изложенными въ ст. 229.

wo kanoniczne; *g*) prawo handlowe; *h*) prawo publiczne i administracyjne, ogólne i krajowe; *i*) prawo publiczne Cesarstwa; *k*) ekonomia Polityczna; *l*) nauka o finansach; *m*) statystyka; *n*) prawo międzynarodowe; *o*) prawo natury i filozofia prawa z historyą porównawczą prawodawstw.

Art. 234.

Do wykładu wszystkich tych przedmiotów Wydział mieć będzie: Professorów Zwyczajnych, Nadzwyczajnych, Adjunktów i Docentów. Co do rozdziału tychże przedmiotów na właściwych Professorów i wskazania jakie z nich Docenci wykładać mają, zachowany będzie także przepis, artykułem 229-m objęty.

ROZDZIAŁ V.

Wydział Filologiczno-historyczny.

Art. 235.

W Wydziale Filologiczno-historycznym wykładane będą przedmioty następujące: *a*) filozofia, obejmująca logikę i metafizykę, antropologią i psychologią, etykę i historyę filozofii; *b*) estetyka i historya sztuki; *c*) historya literatury polskiej; *d*) historya literatury rossyjskiéj, ze względem na literaturę sławiańską w ogólności; *e*) wykład porównawczy języków słowiańskich; *f*) historya literatury powszechnéj; *g*) język łaciński, literatura i starożytności rzymskie; *h*) język, literatura, starożytności greckie i archeologia; *i*) historya powszechna i historya Rossyi; *k*) historya polska; *l*) bibliologia i bibliografia; *m*) pedagogika i dydaktyka; *n*) języki nowożytne: francuzki, niemiecki, angielski i włoski.

Art. 236.

Wydział Filologiczno-historyczny do wykładu powyższych przedmiotów mieć będzie: Professorów Zwyczajnych, Nadzwyczajnych, Adjunktów, Docentów i Lektorów. Przepisy, artykułem 229-m objęte i tu zachowane będą.

ГЛАВА VI.

Педагогическія Семинаріи.

Ст. 237.

При Отдѣленіяхъ Историко-филологическомъ и Физико-математическомъ учреждаются Семинаріи, для образованія Учителей Уѣздныхъ Училищъ и Гимназій. Съ сею цѣлію установляется 12-ть стипендій для неимущихъ студентовъ, посвящающихъ себя историко-филологическимъ наукамъ, и 12 для такихъ, которые занимаются науками физико-математическими и естественными. Сіи стипендіаты получатъ квартиру въ зданіяхъ нынѣшней Медико-Хирургической Академіи.

Ст. 238.

Стипендіаты обѣихъ Семинарій будутъ подъ надзоромъ одного изъ Профессоровъ подлежащаго Отдѣленія, который будетъ жить вмѣстѣ съ ними и руководить ихъ домашними занятіями.

Ст. 239.

Педагогическія Семинаріи назначаются для практическихъ занятій и упражненій въ предметахъ, объятыхъ планомъ Уѣздныхъ Училищъ и Гимназій. Кандидаты въ учительское званіе, будутъ обучаться различнымъ методамъ преподаванія, заниматься педагогическими упражненіями и давать пробные уроки. Упражненіями этими руководствовать будутъ, въ свободное отъ лекцій время, Профессоры подлежащихъ Отдѣленій, по назначенію Ректора, а именно: по Историко-филологическому Отдѣленію: одинъ для польскаго и русскаго языка и словесности, одинъ для латинскаго языка, одинъ для греческаго языка, одинъ для всеобщей исторіи и географіи; по Отдѣленію Физико-математическому: одинъ для математики, одинъ для физики и одинъ для естественныхъ наукъ. Эти Профессоры получаютъ за сію обязанность отдѣльныя къ ихъ окладу штатомъ опредѣленныя прибавки.

Ст. 240.

Занятія въ Педагогическихъ Семинаріяхъ не освобождаютъ стипендіатовъ отъ слушанія наукъ въ Отдѣленіяхъ, къ которымъ они принадлежатъ. Кромѣ сего, они обязаны еще выслушать курсъ педагогіи и дидактики.

ROZDZIAŁ VI.

Seminarya Pedagogiczne.

Art. 237.

Przy Wydziałach Filologiczno-historycznym i Matematyczno-fizycznym urządzone być mają Seminarya do kształcenia Nauczycieli szkół powiatowych i gimnazyów. W tym celu ustanawia się 12-cie stypendyów dla niezamożnych studentów, oddających się naukom filologiczno-historycznym i 12-cie dla takich, którzy się poświęcają umiejętnościom matematyczno-fizycznym i przyrodzonym. Seminarzyści ci mieć będą mieszkanie w gmachach dzisiejszej Akademii Medyko-Chirurgicznéj.

Art. 238.

Stypendyści obu Seminaryów będą pod dozorem jednego z Professorów właściwego Wydziału, który z nimi mieszkać i pracami ich domowemi kierować będzie.

Art. 239.

Seminarya Pedagogiczne przeznaczone są dla praktycznych ćwiczeń i zajęć w przedmiotach, objętych planem szkół powiatowych i gimnazyów. Kandydaci do stanu nauczycielskiego uczyć się tu będą rozmaitych metod wykładu, odbywać pedagogiczne ćwiczenia i dawać próbne lekcye. Ćwiczeniami temi zajmować się mają, w godzinach wolnych od prelekcyj, Professorowie właściwych Wydziałów, przez Rektora naznaczeni, a mianowicie: z Wydziału Filologiczno-historycznego: jeden do języka i literatury polskiéj i rossyjskiéj, jeden do języka łacińskiego, jeden do języka greckiego, jeden do historyi powszechnéj i jeografii; z Wydziału Matematyczno-fizycznego: jeden do matematyki, jeden do fizyki i jeden do historyi naturalnéj. Professorowie ci pobierać za to mają osobne do płacy swej dodatki, etatem oznaczone.

Art. 240.

Prace w Seminaryach Pedagogicznych nie uwalniają stypendystów od słuchania wszystkich nauk w Wydziałach, do których oni należą, a oprócz których obowiązani są jeszcze wysłuchać kursu pedagogiki i dydaktyki.

Ст. 241.

Практическія упражненія, въ ст. 239 упомянутыя, кромѣ стипендіатовъ могутъ посѣщать и другіе студенты, съ дозволенія подлежащаго Декана.

Ст. 242.

Стипендіаты, во все время нахожденія своего въ Главной Школѣ, освобождаются отъ рекрутской повинности.

Ст. 243.

Подробное устройство Педагогическихъ Семинарій, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, будетъ опредѣлено Совѣтомъ Управленія.

ГЛАВА VII.

Составъ и Управленіе Главной Школы.

Ст. 244.

Главная Школа состоитъ изъ учащихъ и учащихся. Къ первымъ принадлежатъ Профессоры Ординарные и Экстраординарные, Адъюнкты, Лекторы и Доценты, ко вторымъ — студенты и вольные слушатели.

Ст. 245.

Одни только Ординарные Профессоры могутъ быть избираемы въ Ректоры и Деканы и засѣдать въ Общемъ Совѣтѣ Главной Школы. Прочія права и обязанности суть общія для Профессоровъ Ординарныхъ, Экстраординарныхъ и Адъюнктовъ.

Ст. 246.

Лекторы читаютъ лекціи, но не участвуютъ въ Совѣтѣ Отдѣленія, развѣ только по особенному приглашенію Декана. О Доцентахъ сказано будетъ ниже.

Ст. 247.

Кромѣ вышеисчисленныхъ лицъ, въ составъ Главной Школы входятъ: Судья Главной Школы, Секретарь Правленія, Завѣдывающій Канцеляріею, Прозекторы, Препараторъ и Ассистенты.

Ст. 248.

Власти Главной Школы суть: Ректоръ, Деканы, Совѣты Отдѣленій, Общій Совѣтъ, и Правленіе Главной Школы.

Art. 241.

Na ćwiczenia praktyczne, o których mowa w art. 239, oprócz stypendystów mogą uczęszczać i inni studenci, za pozwoleniem właściwego Dziekana.

Art. 242.

Stypendyści przez cały czas pobytu swego w Szkole Głównéj, wolni są od poboru do wojska.

Art. 243.

Rada Administracyjna, na wniosek Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, szczegóły urządzenia Seminaryów Pedagogicznych rozwinie.

ROZDZIAŁ VII.

Skład i Władze Szkoły Głównéj.

Art. 244.

Szkoła Główna składa się z nauczających i uczących się. Do pierwszych należą: Professorowie Zwyczajni i Nadzwyczajni, Adjunkci, Lektorowie i Docenci, do drugich studenci i wolni słuchacze.

Art. 245.

Sami tylko Professorowie Zwyczajni mogą zajmować godność Rektorów i Dziekanów i zasiadać w Radzie Ogólnéj Szkoły Głównéj. Inne prawa i obowiązki spólne są Professorom Zwyczajnym, Nadzwyczajnym i Adjunktom.

Art. 246.

Lektorowie wykładają lekcye, ale do Rady Wydziału nie należą, chyba za osobnem wezwaniem Dziekana. O Docentach poniżéj przepisanem będzie.

Art. 247.

Oprócz wyżéj wymienionych osób, do składu Szkoły Głównéj należą: Sędzia Szkoły Głównéj, Sekretarz Zarządu, zawiadujący Kancellaryą, Prosektorowie, Preparator i Assystenci.

Art. 248.

Władze Szkoły Głównéj są: Rektor, Dziekani, Rady Wydziałów, Rada Ogólna i Zarząd Szkoły Głównéj.

Ст. 249.

Классы должностей и оклады входящихъ въ составъ Главной Школы лицъ, опредѣляются прилагаемымъ при семъ штатомъ.

ГЛАВА VIII.

О Ректорѣ.

Ст. 250.

Ректоръ есть начальникъ Главной Школы и представитель оной во всѣхъ внѣшнихъ ея отношеніяхъ. Власть его распространяется на всѣ Отдѣленія и ихъ Декановъ.

Ст. 251.

Ректоръ, на первые три года, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія назначается Совѣтомъ Управленія Царства. По истеченіи сего времени онъ будетъ, каждые три года, избираемъ Общимъ Совѣтомъ изъ среды Ординарныхъ Профессоровъ и по ходатайству Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, представляемъ Намѣстникомъ на Высочайшее утвержденіе.

Ст. 252.

Классъ его должности и количество добавочнаго къ Профессорскому его жалованью оклада, опредѣляется штатомъ Главной Школы.

Ст. 253.

Ректоръ не перестаетъ исполнять обязанности своей по должности Профессора, но читаетъ не болѣе трехъ лекцій въ недѣлю. Увеличеніе сего числа лекцій зависитъ отъ его усмотрѣнія.

Ст. 254.

Ректоръ, какъ начальникъ Главной Школы, наблюдаетъ за исполненіемъ касающихся Главной Школы постановленій, ведетъ переписку съ вѣдомствами по дѣламъ Главной Школы, имѣетъ надъ студентами власть дисциплинарную, выдаетъ дипломы на ученыя степени, признанныя Отдѣленіями, скрѣпляетъ своею подписью выдаваемыя Деканами свидѣтельства, предсѣдательствуетъ въ Общемъ Совѣтѣ Главной Школы, въ ея Правленіи, предсѣдательствуетъ въ Отдѣленіяхъ во время из-

Art. 249.

Klassę w hierarchii urzędowéj i płace osób, do składu Szkoły Głównéj należących, oznacza dołączony etat.

ROZDZIAŁ VIII.

O Rektorze.

Art. 250.

Rektor jest Zwierzchnikiem Szkoły Głównéj i reprezentantem jej we wszystkich zewnętrznych jéj stosunkach. Władza jego rozciąga się do wszystkich Wydziałów i ich Dziekanów.

Art. 251.

Rektora, na pierwsze lat trzy, naznacza Rada Administracyjna Królestwa, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Po upływie tego czasu ma być przez Radę Ogólną z grona Professorów Zwyczajnych, co lat trzy, obierany i, na wniosek Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przez Namiestnika do zatwierdzenia Najwyższego przedstawiany.

Art. 252.

Klassę jego urzędu i dodatek do płacy professorskiej oznacza etat Szkoły Głównéj.

Art. 253.

Rektor nie przestaje pełnić obowiązków professorskich, nie ma jednak mieć więcej, jak trzy godziny lekcyj na tydzień. Powiększenie tej liczby godzin zależy od jego uznania.

Art. 254.

Rektor, jako Zwierzchnik Szkoły Głównéj, czuwa nad wykonaniem przepisów, w jej Ustawie zawartych, nad wykonaniem postanowień do Szkoły Głównéj odnoszących się, korresponduje z władzami w interessach Szkoły Głównéj, ma władzę dyscyplinarną nad studentami, wydaje dyplomy na stopnie naukowe, w Wydziałach przyznane, wizuje świadectwa przez Dziekanów wydawane, prezyduje w Radzie Ogólnéj Szkoły Głównéj, w jéj zarządzie; przewodniczy w Wydziałach podczas obioru Dziekana; przez czas urzę-

бранія Декана; во время исправленія должности состоитъ непремѣннымъ Членомъ Совѣта Народнаго Просвѣщенія, представляетъ въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, каждые полгода, отчетъ о состояніи Главной Школы.

ГЛАВА IX.

О Деканахъ.

Ст. 255.

Каждое Отдѣленіе Главной Школы имѣетъ своего Декана. Деканъ есть представитель своего Отдѣленія и ближайшій его начальникъ.

Ст. 256.

Деканы избираются на два года всѣми Профессорами и Адъюнктами подлежащихъ Отдѣленій, изъ среды Ординарныхъ Профессоровъ.

Ст. 257.

Деканы, не переставая исправлять Профессорской должности, наблюдаютъ за преподаваніемъ наукъ въ своихъ Отдѣленіяхъ, приводятъ въ исполненіе постановленія Общаго Совѣта Главной Школы, представляютъ въ сей Совѣтъ предложенія, или свои собственныя, или же Совѣтами Отдѣленій сдѣланныя; предсѣдательствуютъ въ засѣданіяхъ Совѣтовъ Отдѣленій и въ Экзаминаціонныхъ Комитетахъ, выдаютъ свидѣтельства о выдержаніи экзаменовъ, присутствуютъ на Профессорскихъ экзаменахъ и свидѣтельствуютъ выдаваемые студентамъ матрикулы, принимаютъ студентовъ при вступленіи въ Школу и ведутъ подробные имъ списки.

ГЛАВА X.

Совѣты Отдѣленій.

Ст. 258.

Совѣты Отдѣленій состоятъ подъ предсѣдательствомъ Декана изъ всѣхъ Профессоровъ Ординарныхъ, Экстраординарныхъ и Адъюнктовъ. Въ случаѣ надобности въ засѣданія Совѣтовъ Отдѣленій могутъ быть приглашаемы Доценты, съ голосомъ совѣщательнымъ.

dowania swego jest z prawa Członkiem Rady Wychowania, składa Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, co półroku, ogólne sprawozdanie o stanie Szkoły Głównéj.

ROZDZIAŁ IX.

O Dziekanach.

Art. 255.

Każdy Wydział Szkoły Głównéj ma swego Dziekana. Dziekan jest reprezentantem swego Wydziału i najbliższym jego przełożonym.

Art. 256.

Dziekanów wszyscy Professorowie i Adjunkci właściwych Wydziałów wybierają z grona Professorów zwyczajnych, na lat 2.

Art. 257.

Dziekani, nie przestając pełnić swych obowiązków professorskich, czuwają nad wykładem nauk w swych Wydziałach, wykonywają postanowienia Rady Ogólnéj Szkoły Głównéj; wnoszą na tęż Radę przełożenia, bądź własne, bądź na Radach Wydziałowych uchwalone, prezydują na posiedzeniach tychże Rad i w Komitetach Egzaminacyjnych, wydają świadectwa z odbytych examinów, bywają obecni na examinach professorskich i wizują wydane studentom matrykuły, przyjmują do zapisu studentów i utrzymują szczegółowe ich listy.

ROZDZIAŁ X.

Rady Wydziałowe.

Art. 258.

Rady Wydziałowe składają się ze wszystkich Professorów Zwyczajnych, Nadzwyczajnych i Adjunktów, pod przewodnictwem Dziekana. W razie potrzeby, na posiedzenia Wydziałów, mogą być powoływani Docenci, z głosem doradczym.

Ст. 259.

Обыкновенныя засѣданія Совѣтовъ Отдѣленій происходятъ каждый мѣсяцъ. Въ случаѣ надобности, Отдѣленія могутъ быть созываемы въ засѣданія чрезвычайныя.

Ст. 260.

Обязанность Секретаря Совѣта Отдѣленія исполняетъ одинъ изъ младшихъ Членовъ Совѣта, по назначенію Декана.

Ст. 261.

Всѣ дѣла, обсуживаемыя Совѣтомъ, рѣшаются большинствомъ голосовъ; въ случаѣ ихъ равенства рѣшаетъ мнѣніе Декана.

Ст. 262.

Совѣтъ Отдѣленія занимается: составленіемъ полугодоваго распредѣленія наукъ и означеніемъ числа лекцій; представленіемъ Общему Совѣту кандидатовъ для занятія вакантныхъ должностей, или предложеніемъ конкурсовъ, рѣшеніемъ касательно перевода студентовъ изъ одного курса въ другой, на основаніи представленныхъ ими матрикуловъ о выдержаніи экзаменовъ, производствомъ экзаменовъ среднихъ и выпускныхъ и признаніемъ студентамъ степеней Лекарей и Магистровъ; производствомъ экзаменовъ на степень Доктора, оцѣнкою представляемыхъ съ сею цѣлію диссертацій, учрежденіемъ публичныхъ диспутовъ для ихъ защищенія и присужденіемъ сей степени, представленіемъ Общему Совѣту Доцентовъ, желающихъ быть допущенными къ чтенію лекцій, согласно условіямъ ниже въ ст. 281 и слѣдующихъ означеннымъ, представленіемъ мнѣнія касательно дозволенія публичныхъ чтеній извѣстнымъ ученостію лицамъ, не входящимъ въ составъ училищной іерархіи, назначеніемъ студентамъ темъ для диссертацій и признаніемъ лучшимъ изъ оныхъ опредѣленныхъ наградъ, приготовленіемъ представляемыхъ въ Общій Совѣтъ предложеній касательно потребностей Отдѣленія и усовершенствованій, какъ въ распредѣленіи наукъ, такъ и въ самомъ изложеніи оныхъ.

ГЛАВА XI.

Общій Совѣтъ Главной Школы.

Ст. 263.

Общій Совѣтъ состоитъ изъ Ректора, 4-хъ Декановъ, и 8-и

Art. 259.

Zwyczajne posiedzenia Rad Wydziałowych odbywają się co miesiąc. W razie potrzeby Wydziały mogą być zwoływane na posiedzenia nadzwyczajne.

Art. 260.

Obowiązek Sekretarza Rady Wydziału, sprawować ma jeden z młodszych Członków Rady, przez Dziekana naznaczony.

Art. 261.

We wszystkich przedmiotach, pod dyskusyę Rady poddanych, stanowić ma większość głosów, a równość ich zdanie Dziekana rozstrzyga.

Art. 262.

Do Rady Wydziałowej należy: ułożenie półrocznego rozkładu nauk i oznaczenie godzin prelekcyj, przedstawianie Radzie Ogólnej kandydatów na wakujące posady, lub proponowanie konkursów, rozstrzyganie o przejściu studentów z kursu na kurs, w skutek złożonych przez nich matrykuł z odbytego examinu, odbywanie examinów środkowych i ostatecznych, i przyznawanie studentom stopni Lekarzy i Magistrów; odbywanie examinów na stopnie Doktorów, rozstrząsanie podanych w tym celu dyssertacyj, urządzanie publicznych dysput do ich obrony, i przyznawanie tychże stopni; przedstawianie Radzie Ogólnej Docentów do upoważnienia dawania prelekcyj według warunków, poniżej art. 281-m i następnemi oznaczonych; udzielanie opinii co do pozwolenia wykładu publicznego osobom, znanym z nauki i za obrębem hierarchii szkolnej będącym; wyznaczanie tematów dla studentów do rozpraw i przyznawanie, za najlepsze z nich, nagród przepisanych, przygotowanie do Rady Ogólnej przełożeń, tyczących się potrzeb wydziału i ulepszeń, jakie bądź w rozłożeniu przedmiotów, bądź w samym wykładzie wprowadzić można.

ROZDZIAŁ XI.

Rada Ogólna Szkoły Głównéj.

Art. 263.

Rada Ogólna składa się: z Rektora, 4-ch Dziekanów i 8-u

Ординарныхъ Профессоровъ, избираемыхъ ежегодно по 2 изъ каждаго Отдѣленія. Въ Общемъ Совѣтѣ предсѣдательствуетъ Ректоръ, а въ случаѣ его отсутствія старшій лѣтами изъ Декановъ. На засѣданія Общаго Совѣта могутъ быть приглашаемы Ректоромъ и другіе Профессоры Ординарные, Экстраординарные и Адъюнкты когда сужденія касаются предмета ими преподаваемаго. Въ случаѣ обсуживанія Общимъ Совѣтомъ проступковъ студентовъ, долженъ присутствовать на ономъ Судья Главной Школы.

Ст. 264.

Въ засѣданіяхъ Общаго Совѣта можетъ присутствовать командируемое Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія лицо, ежели сія Коммисія найдетъ это нужнымъ.

Ст. 265.

Обыкновенныя засѣданія Общаго Совѣта происходятъ разъ въ мѣсяцъ. Въ случаѣ надобности Ректоръ назначаетъ чрезвычайныя засѣданія. Обязанность Секретаря Общаго Совѣта исправляетъ одинъ изъ Экстраординарныхъ Профессоровъ по назначенію Ректора.

Ст. 266.

Двѣ трети всѣхъ Членовъ Совѣта составляютъ комплектъ засѣданія. Во время каникулъ могутъ происходить только чрезвычайныя засѣданія, по дѣламъ не терпящимъ отлагательства, и въ такомъ случаѣ для комплекта достаточна половина всѣхъ Членовъ Совѣта.

Ст. 267.

Представленія Отдѣленій докладываютъ Деканы, представленія Правленія Главной Школы вноситъ самъ Ректоръ. Каждый Членъ имѣетъ также право дѣлать отъ своего лица представленія по предметамъ, входящимъ въ кругъ власти Совѣта.

Ст. 268.

Общій Совѣтъ рѣшаетъ большинствомъ голосовъ; въ случаѣ равенства ихъ рѣшаетъ Ректоръ.

Ст. 269.

Журналъ Совѣта ведетъ его Секретарь. Несогласные съ рѣшеніемъ большинства могутъ записать свои мнѣнія въ журналъ.

Professorów Zwyczajnych, wybieranych co rok, po dwóch z każdego Wydziału. W Radzie Ogólnej prezyduje Rektor, a w jego nieobecności najstarszy wiekiem z Dziekanów. Na Radę Ogólną wzywani być mogą przez Rektora i inni także Professorowie Zwyczajni, Nadzwyczajni i Adjunkci, gdy idzie o przedmiot, który wykładają. W razie sądzenia przez Radę Ogólną przewinień studentów Sędzia Szkoły Głównéj powinien być obecnym.

Art. 264.

Na posiedzeniach Rady Ogólnéj znajdować się może Delegowany od Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jeżeli taż Kommissya uzna tego potrzebę.

Art. 265.

Zwyczajne posiedzenia Rady Ogólnej odbywają się raz na miesiąc; w razie potrzeby Rektor zwołuje posiedzenia nadzwyczajne. Obowiązek Sekretarza Rady Ogólnéj sprawuje jeden z Professorów Nadzwyczajnych, przez Rektora naznaczony.

Art. 266.

Dwie trzecie wszystkich Członków Rady, stanowią jéj komplet. W czasie wakacyj odbywać się mogą tylko posiedzenia nadzwyczajne, w przedmiotach nie cierpiących zwłoki; i wtedy do kompletu dostateczną jest połowa wszystkich Członków Rady.

Art. 267.

Przełożenia od Wydziałów wnoszą Dziekani, przełożenia od Zarządu Szkoły Głównéj wnosi sam Rektor. Każdy Członek ma także prawo wnosić przełożenia od siebie, w przedmiotach do atrybucyj Rady należących.

Art. 268.

Rada Ogólna decyduje większością głosów, a równość ich rozstrzyga Rektor.

Art. 269.

Protokół Rady utrzymuje jej Sekretarz. Niezgadzający się z decyzyą większości, mogą rozpisy swe do protokółu dołączyć.

Ст. 270.

Общій Совѣтъ, пригласивъ всѣхъ Ординарныхъ Профессоровъ, избираетъ Ректора; избранныхъ имъ, по представленію Отдѣленій, Профессоровъ Ординарныхъ, Экстраординарныхъ и Адъюнктовъ, представляетъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія; рѣшаетъ окончательно относящіеся къ предметамъ ученымъ вопросы; разсматриваетъ и утверждаетъ составленное въ подлежащихъ Отдѣленіяхъ полное распредѣленіе наукъ, входитъ съ представленіями, имѣющими въ виду благо и усовершенствованіе Главной Школы; разбираетъ сдѣланныя Правленіемъ представленія и повѣряетъ въ концѣ года его счеты; рѣшаетъ спорные и сомнительные вопросы касательно экзаменовъ, дипломовъ, пріема студентовъ, и ихъ перевода изъ одного курса въ другой; обсуживаетъ поступки студентовъ въ означенныхъ въ ст. 345 границахъ; представляетъ состоящія въ завѣдываніи Главной Школы лица къ увольненію отъ должности, въ случаѣ упущеній съ ихъ стороны по службѣ, и разсматриваетъ и утверждаетъ отчетъ о дѣйствіяхъ Главной Школы, который Ректоръ каждые полгода представляетъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

ГЛАВА XII.

Правленіе Главной Школы.

Ст. 271.

Правленіе Главной Школы состоитъ изъ Ректора, какъ Предсѣдательствующаго и изъ 4-хъ Декановъ. Въ случаѣ надобности Ректоръ приглашаетъ въ засѣданія Правленія Судью Главной Школы.

Ст. 272.

Засѣданія Правленія происходятъ разъ въ недѣлю, въ назначенный на сіе день. Журналъ засѣданій ведетъ Секретарь Правленія.

Ст. 273.

Къ предметамъ вѣдомства Правленія принадлежитъ общая администрація Главной Школы, принятіе суммъ на расходы штатомъ означенные, платежъ жалованья, заключеніе догово-

Art. 270.

Rada Ogólna, za przybraniem wszystkich Professorów Zwyczajnych, obiera Rektora; wybranych przez siebie, na przedstawienie Wydziałów, Professorów Zwyczajnych, Nadzwyczajnych i Adjunktów, przedstawia Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, do zatwierdzenia; rozstrzyga ostatecznie w rzeczach naukowych, rewiduje i zatwierdza całkowity rozkład nauk, zrobiony we właściwych Wydziałach; czyni przedstawienia zmierzające do dobra i do postępu Szkoły Głównéj; rozpoznaje przełożenia od Zarządu wniesione i sprawdza w końcu roku jego rachunki; rozstrzyga kwestye sporne i wątpliwe co do examinów, dyplomów, przyjmowania studentów, przejścia ich z kursu na kurs, sądzi przewinienia studentów, w zakresie oznaczonym w art. 345-m, przedstawia do usunięcia od obowiązków osoby, w zawiadywaniu Szkoły Głównéj będące, w razie ich zaniedbania się w obowiązkach; rozpoznaje i zatwierdza sprawozdania o czynnościach i stanie Szkoły Głównéj, które Rektor co pół roku Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia składa.

ROZDZIAŁ XII.

Zarząd Szkoły Głównéj.

Art. 271.

Zarząd Szkoły Głównéj składa się z Rektora, jako Prezydującego, i z czterech Dziekanów. W razie potrzeby Rektor powołuje na posiedzenie Zarządu Sędziego Szkoły Głównej.

Art. 272.

Posiedzenia Zarządu odbywają się raz na tydzień, w dniu stale na to oznaczonym. Protokóły posiedzeń prowadzi Sekretarz Zarządu.

Art. 273.

Do Zarządu należy administracya Szkoły Głównej w ogólności, przyjmowanie zaliczeń na wydatki etatem przeznaczone, wypłata płac, zawieranie umów, czynienie wszelkich wypłat i pro-

ровъ, производство всякаго рода платежей и составленіе счетовъ на основаніи существующихъ правилъ. Правленіе наблюдаетъ за порядкомъ въ зданіяхъ Главной Школы, а также въ принадлежащихъ къ ней кабинетахъ и собраніяхъ ученыхъ пособій, ведетъ переписку съ разными вѣдомствами касательно потребностей и дѣлъ Школы, имѣетъ надъ студентами власть дисциплинарную въ опредѣленныхъ въ ст. 345 границахъ, и ежемѣсячно представляетъ въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія извлеченіе изъ журналовъ своихъ засѣданій.

Ст. 274.

Порядокъ избранія Ректора и Декановъ, ихъ обязанности и кругъ дѣйствій Совѣтовъ Отдѣленій, Общаго Совѣта и Правленія, въ дальнѣйшемъ развитіи вышеизложенныхъ началъ, опредѣлитъ Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

ГЛАВА XIII.

О Профессорахъ, Адъюнктахъ, Лекторахъ и прочихъ лицахъ, къ преподаванію наукъ принадлежащихъ.

Ст. 275.

Для преподаванія наукъ во всѣхъ 4-хъ Отдѣленіяхъ Главной Школы будетъ 35 Профессоровъ Ординарныхъ, 15 Экстраординарныхъ, 11 Адъюнктовъ и 4 Лекторовъ. Число допускаемыхъ къ преподаванію Доцентовъ не опредѣляется.

Ст. 276.

Кромѣ Профессоровъ и Адъюнктовъ Медицинскаго Отдѣленія, первыхъ Профессоровъ, Адъюнктовъ и Лекторовъ въ остальныхъ трехъ Отдѣленіяхъ избираетъ и назначаетъ Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, обращая вниманіе на ученыя степени, ученыя заслуги и пріобрѣтенную уже преподаваніемъ въ высшихъ учебныхъ заведеніяхъ опытность.

Ст. 277.

Лица, не имѣющія сей квалификаціи, могутъ быть временно приглашаемы для преподаванія нѣкоторыхъ предметовъ и по истеченіи извѣстнаго времени, по представленію образовавшагося уже Общаго Совѣта, могутъ быть утверждаемы какъ Экстраординарные Профессоры, или Адъюнкты.

wadzenie rachunków, według przepisów obowiązujących. Zarząd ma nadzór nad utrzymaniem w porządku gmachów Szkoły Głównej oraz Gabinetów i Zbiorów, które do niej należą; prowadzi z różnemi Władzami korrespondencye, tyczące się potrzeb i interessów Szkoły; ma władzę dyscyplinarną nad studentami, w zakresie określonym art. 345-m; co miesiąc przedstawia Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wypis z protokółów swoich posiedzeń.

Art. 274.

Rada Administracyjna, na wniosek Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i w rozwinięciu powyższych zasad, określi formę wyboru Rektora i Dziekanów, ich obowiązki i attrybucye, tudzież obowiązki i attrybucye Rad Wydziałowych, Rady Ogólnej i Zarządu.

ROZDZIAŁ XIII.

O Professorach, Adjunktach, Lektorach i innych osobach, należących do wykładu nauk.

Art. 275.

Do wykładu nauk we wszystkich czterech Wydziałach Szkoły Głównej, będzie 35-u Professorów Zwyczajnych, 15-stu Nadzwyczajnych, 11-stu Adjunktów, i 4-ch Lektorów. Liczba Docentów dopuszczonych do wykładu nie oznacza się.

Art. 276.

Oprócz Professorów i Adjunktów Wydziału Lekarskiego, pierwszych Professorów, Adjunktów i Lektorów w pozostałych trzech Wydziałach wybiera i naznacza Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, mając wzgląd na stopnie, zasługi naukowe i doświadczenie, już nabyte przez nauczanie w wyższych zakładach naukowych.

Art. 277.

Nieposiadający tych kwalifikacyj mogą być powołani tymczasowo do wykładu niektórych przedmiotów, a po pewnym przeciągu czasu, na przedstawienie zawiązanej już Rady Ogólnéj, zatwierdzeni, jako Professorowie Nadzwyczajni lub Adjunkci.

Ст. 278.

Каждый изъ утверждаемыхъ такимъ образомъ Экстраординарныхъ Профессоровъ и Адъюнктовъ, ежели послѣ двухъ лѣтъ преподаванія выдержитъ публичную защиту написанной имъ диссертаціи, можетъ получить степень Доктора и пріобрѣсть право быть избраннымъ въ Ординарные Профессоры.

Ст. 279.

Черезъ четыре года послѣ открытія Школы должны быть соблюдаемы слѣдующія правила: *а*) никто не можетъ быть избранъ и назначенъ Профессоромъ Ординарнымъ, Экстраординарнымъ и Адъюнктомъ, кто не имѣетъ признанной ему подлежащимъ Отдѣленіемъ Главной Школы степени Доктора, или кто не имѣетъ степени Магистра одного изъ Университетовъ Имперіи; *б*) Экстраординарныхъ Профессоровъ и Адъюнктовъ, на основаніи мнѣнія подлежащаго Отдѣленія, избираетъ Общій Совѣтъ и представляетъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія; *в*) повышеніе Экстраординарныхъ Профессоровъ въ Ординарные и Адъюнктовъ въ Экстраординарные Профессоры, по представленію подлежащаго Отдѣленія, производится въ Общемъ Совѣтѣ. Избранные представляются Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія на утвержденіе; *г*) Общій Совѣтъ, по истребованіи мнѣнія отъ подлежащаго Отдѣленія, можетъ избирать прямо въ Ординарные Профессоры лицъ, извѣстныхъ ученостію и сочиненіями, или такихъ, которые уже пріобрѣли извѣстность, какъ Профессоры въ другихъ Университетахъ, и избранныхъ представляетъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія на утвержденіе; *д*) еслибы Общій Совѣтъ изъ числа лицъ, входящихъ въ составъ Главной Школы, или изъ постороннихъ лицъ, желающихъ занять каѳедру, не могъ избрать соотвѣтственнаго для занятія вакантнаго мѣста кандидата, то онъ представляетъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія о необходимости объявить конкурсъ; *е*) для конкурса на занятіе Профессорской каѳедры, кромѣ ученой степени, требуются отъ кандидата сочиненія и диссертаціи, свидѣтельствующія о его способностяхъ и учености, и чтеніе трехъ пробныхъ лекцій предъ Конкурс-

Art. 278.

Każdy z Professorów Nadzwyczajnych i Adjunktów, tym sposobem zatwierdzony, jeśli, po dwóch latach wykładu, publicznie obroni napisaną przez siebie rozprawę, może mieć przyznany stopień Doktora i nabyć prawa do wyboru na Professora Zwyczajnego.

Art. 279.

Po czterech latach od otwarcia Szkoły Głównéj, następujące prawidła mają być zachowane: *a*) nikt nie będzie mógł być wybranym i naznaczonym Professorem Zwyczajnym, Nadzwyczajnym i Adjunktem, kto nie będzie miał stopnia Doktora, przyznanego mu przez właściwy Wydział Szkoły Głównéj, lub stopnia Magistra Uniwersytetów Cesarstwa; *b*) Professorów Nadzwyczajnych i Adjunktów wybierać ma Rada Ogólna, na wniosek właściwego Wydziału, i przedstawiać do zatwierdzenia Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; *c*) wybór Professorów Nadzwyczajnych na Zwyczajnych, i Adjunktów na Nadzwyczajnych, na wniosek właściwego Wydziału, odbywa się w Radzie Ogólnéj. Wybrani przedstawiają się Kommissyi Rządowéj do zatwierdzenia. *d*) Rada Ogólna, po zasięgnięciu zdania właściwego Wydziału, wybierać może wprost na Professorów Zwyczajnych ludzi zaszczytnie znanych z nauki i pism swoich, lub takich, którzy już w innych Uniwersytetach w zawodzie Professorskim poznać się dali i przedstawiać Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do zatwierdzenia; *e*) gdyby Rada Ogólna z pomiędzy osób, do składu Szkoły Głównej wchodzących, lub innych ubiegających się, nie mogła wybrać odpowiedniego kandydata na wakującą katedrę, wtedy przedstawia Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o potrzebie ogłoszenia konkursu; *f*) do konkursu na Professorów, oprócz stopnia naukowego, potrzebne jest przedstawienie przez kandydatów dzieł i rozpraw, któreby o zdolnościach i nauce ich świadczyły i odbycie trzech próbnych prelekcyj przed Kommissyą Konkursową, złożoną: z Rektora, z Dziekana właściwego Wydziału i trzech delegowanych, a mianowicie: dwóch z Rady Ogólnéj i jednego z Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia

ною Коммисіею, составленною изъ Ректора, изъ Декана подлежащаго Отдѣленія, и трехъ командируемыхъ лицъ, а именно: двухъ изъ Общаго Совѣта и одного изъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія. Избранные такимъ образомъ представляются Общимъ Совѣтомъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія; *ж)* Прозекторы должны имѣть степень Доктора медицины, а Препараторы — степень Провизора. Онѝ избираются Отдѣленіями, по представленію подлежащихъ Профессоровъ, и Общимъ Совѣтомъ представляются на утвержденіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 280.

Порядокъ сихъ выборовъ опредѣлитъ, согласно ст. 274, Совѣтъ Управленія.

ГЛАВА XIV.

О Доцентахъ.

Ст. 281.

Всякій, кто имѣетъ степень Магистра Университетовъ Имперіи, или Доктора иностранныхъ Университетовъ, по защищеніи въ Отдѣленіи диссертаціи, относящейся къ какому либо изъ предметовъ сего Отдѣленія, можетъ получить отъ Общаго Совѣта право читать лекціи того предмета, которымъ онъ занимается.

Ст. 282.

Кто не имѣетъ ученой степени, но издалъ ученыя сочиненія, ежели подлежащее Отдѣленіе признаетъ эти сочиненія достаточными доказательствами способности и знанія предмета, по защищеніи въ Отдѣленіи такой же диссертаціи, какъ въ предыдущей статьѣ упомянуто, получаетъ право читать лекціи.

Ст. 283.

Всякій, кто представитъ подлежащему Отдѣленію диссертацію pro venia legendi, защититъ ее и удовлетворительно прочитаетъ пробную лекцію, пріобрѣтаетъ такое же право.

Ст. 284.

Всякій, кто вышеизложеннымъ образомъ пріобрѣлъ отъ Общаго Совѣта право читать лекціи, можетъ открыть и начать

Publicznego. Tym sposobem wybrani przedstawiani są przez Radę Ogólną do zatwierdzenia Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; *g)* Prosektorowie powinni mieć stopień Doktora Medycyny, a Preparatorowie stopień Prowizora. Wybierają ich Wydziały, na przedstawienie właściwych Professorów, a Rada Ogólna przedstawia do zatwierdzenia Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 280.

Sposób powyższych wyborów określi postanowienie Rady Administracyjnéj, o którém w artykule 274 mowa.

ROZDZIAŁ XIV.

O Docentach.

Art. 281.

Każdy, kto ma stopień Magistra Uniwersytetów Cesarstwa, Doktora Uniwersytetów zagranicznych, po obronieniu w Wydziale rozprawy, odnoszącéj się do któregokolwiek z przedmiotów tego Wydziału, może mieć sobie przyznane przez Radę Ogólną prawo do odbywania prelekcyj w przedmiocie, któremu się poświęca.

Art. 282.

Kto nie ma stopnia naukowego, lecz ogłaszał drukiem jakie dzieła naukowe, jeśli właściwy Wydział uzna, że dzieła te świadczą o jego zdolnościach i znajomości rzeczy, może, po obronieniu w Wydziale takiejże rozprawy, jak w poprzedzającym artykule powiedziano, zyskać prawo nauczania.

Art. 283.

Każdy, kto przedstawi Wydziałowi właściwemu rozprawę pro venia legendi, obroni ją i odbędzie z powodzeniem próbną lekcyę, takież prawo pozyskuje.

Art. 284.

Każdy, kto powyższym sposobem prawo do odbywania prelekcyj od Rady Ogólnéj uzyskał, może tylko, za decyzyą Kom-

свой курсъ не иначе, какъ съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 285.

Такое дозволеніе выдается только на одинъ годъ, по прошествіи котораго, оно, по представленію Общаго Совѣта, на основаніи отзыва Отдѣленія можетъ быть продолжено на слѣдующій годъ, или же совершенно прекращено.

Ст. 286.

Доцентъ можетъ въ полномъ объемѣ излагать предметъ, преподаваемый уже однимъ изъ Профессоровъ, или только часть онаго. Въ семъ послѣднемъ случаѣ онъ предварительно долженъ согласиться съ Профессоромъ, сей предметъ излагающимъ.

Ст. 287.

Предметъ, не объятый программою Отдѣленія, можетъ быть излагаемъ Доцентомъ не иначе, какъ съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 288.

По порученію Декана, Доценты могутъ временно заступать Профессоровъ во время ихъ болѣзни или отсутствія; по представленію же Общаго Совѣта, на основаніи отзыва Отдѣленія, и съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, они могутъ заступать Профессоровъ и на болѣе продолжительное время, въ случаѣ вакантной каѳедры.

Ст. 289.

Доценты избираютъ для своихъ лекцій время, по соглашеніи съ Деканомъ. Избранные ими часы не должны совпадать съ лекціями Профессоровъ.

Ст. 290.

Доценты излагаютъ свои курсы безвозмездно, но послѣ годоваго преподаванія, Общій Совѣтъ, на основаніи отзыва Отдѣленія, можетъ представлять Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія о ихъ вознагражденіи, которое не должно быть выше 600 руб. сер. въ годъ.

Ст. 291.

Такимъ способомъ вознаграждаемые Доценты, передъ про-

missyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na przedstawienie tejże Rady, kurs swój otworzyć i rozpocząć.

Art. 285.

Upoważnienie takie wydaje się tylko na rok jeden, a po skończeniu roku, na przedstawienie Rady Ogólnéj, na wnioskach Wydziału oparte, na rok następny przedłużonem, lub zupełnie cofniętem być może.

Art. 286.

Docent może wykładać lub w całéj rozciągłości przedmiot, który już jeden z Professorów wykłada, lub tylko część jego. W tym ostatnim razie powinien się wprzód porozumieć z Professorem, przedmiot wykładającym.

Art. 287.

Przedmiot, nie objęty programmatem Wydziału, nie może być przez Docenta wykładany inaczéj, jak za decyzyą Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na przedstawienie Rady Ogólnej.

Art. 288.

Z polecenia Dziekana, Docenci mogą zastępować czasowo Professorów, w czasie ich choroby lub nieobecności; na przedstawienie zaś Rady Ogólnéj, na wnioskach Wydziału oparte, i za decyzyą Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, mogą zastępować Professorów i na czas dłuższy, w razie wakowania katedry.

Art. 289.

Docenci wybierają do swych prelekcyj godziny, za porozumieniem się z Dziekanem. Godziny te nie powinny się krzyżować z godzinami Professorów.

Art. 290.

Docenci wykładają kursa swe bezpłatnie. Wszakże po jednorocznym wykładzie Rada Ogólna, na wniosek Wydziału, może przedstawić ich Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Pubicznego do wynagrodzenia, które summy rs 600 rocznie przechodzić nie powinno.

Art. 291.

Docenci, tym sposobem wynagrodzeni, mają pierwsze pra-

чими кандидатами, имѣютъ право на занятіе вакантныхъ каѳедръ.

Ст. 292.

Доцентъ, который, послѣ четырехъ лѣтъ преподаванія, не вошелъ въ штатъ Главной Школы, лишается права публично читать лекціи, не теряя однако права соисканія предписаннымъ образомъ каѳедры, которая сдѣлалась бы вакантною.

ГЛАВА XV.

Объ ученыхъ степеняхъ.

Ст. 293.

Отдѣленія Главной Школы присуждаютъ слѣдующія ученыя степени: *а*) Отдѣленіе Медицинское степень Лекаря, Доктора медицины, Доктора медицины и хирургіи, всѣ фармацевтическія учебно-служебныя и спеціально-практическія степени; *б*) Отдѣленіе Юридическое степень Магистра права, Магистра администраціи, Магистра права и администраціи и степень Доктора права или же Доктора права и администраціи; *в*) Физико-Математическое Отдѣленіе степень Магистра физико-математическихъ наукъ, или Магистра естественныхъ наукъ и степень Доктора философіи; *г*) Историко-филологическое Отдѣленіе степень Магистра историко-филологическихъ наукъ, или Магистра филологическихъ наукъ и степень Доктора философіи.

Ст. 294.

Степени Лекаря и степени Магистровъ удостоиваются студенты Главной Школы, по выдержаніи окончательнаго экзамена.

Ст. 295.

Къ окончательному экзамену допускаются студенты Медицинскаго Отдѣленія послѣ 5-и лѣтъ, а прочихъ Отдѣленій послѣ 4-хъ лѣтъ, Фармацевты же послѣ 2-хъ лѣтъ.

Ст. 296.

Ни одинъ студентъ не допускается къ окончательному экзамену, ежели не представитъ: *а*) свидѣтельства о выдержаніи средняго экзамена, о которомъ сказано ниже въ ст. 322, *б*) матрикула Профессорскихъ экзаменовъ изъ всѣхъ предметовъ, которые для окончанія полнаго курса наукъ въ Главной

wo, przed innemi kandydatami, do wyboru na wakujące katedry.

Art. 292.

Docent, który po czterech latach wykładu na etat Szkoły Głównéj nie przeszedł, traci prawo docentury, nie tracąc przeto prawa do ubiegania się w przepisanéj drodze o katedrę, jakaby zawakowała.

ROZDZIAŁ XV.

O stopniach naukowych.

Art. 293.

Wydziały Szkoły Głównéj przyznają stopnie naukowe następujące: *a*) Wydział Lekarski, stopień Lekarza, Doktora Medycyny, Doktora Medycyny i Chirurgii, wszystkie stopnie farmaceutyczne, naukowo-służbowe i specyalno-praktyczne. *b*) Wydział Prawny, stopień Magistra Prawa, Magistra Administracyi, Magistra Prawa i Administracyi i stopień Doktora Prawa lub Doktora Prawa i Administracyi. *c*) Wydział Matematyczno-fizyczny, stopień Magistra nauk filologiczno-fizycznych lub Magistra nauk przyrodzonych i stopień Doktora filozofii. *d*) Wydział Filologiczno-historyczny, stopień Magistra nauk filologiczno-historycznych lub Magistra nauk filologicznych i stopień Doktora filozofii.

Art. 294.

Stopnie Lekarza i stopnie Magistrów otrzymują studenci Szkoły Głównej, po złożeniu ostatecznego examinu.

Art. 295.

Do ostatecznego examinu przystępują studenci Wydziału Lekarskiego po latach 5-ciu, a innych Wydziałów po latach 4-ch, a farmaceuci po latach dwóch.

Art. 296.

Żaden student do examinu ostatecznego dopuszczonym być nie może, jeśli nie złoży: *a*) świadectwa z odbytego examinu środkowego, o którym w artykule 322 mowa; *b*) matrykuł examinów Professorskich ze wszystkich przedmiotów, które do ukończenia

Школѣ слѣдовало еще выдержать послѣ средняго экзамена.

Ст. 297.

На окончательномъ экзаменѣ требуются изустные отвѣты и диссертація. Изустно студенты не экзаминуются изъ тѣхъ предметовъ, изъ коихъ выдержали средній экзаменъ; задача диссертаціи должна относиться къ одному изъ тѣхъ предметовъ, изъ которыхъ студентъ желаетъ получить степень Магистра. Кромѣ того, студенты Медицинскаго Отдѣленія должны доказать въ клиникахъ практическую опытность.

Ст. 298.

Изустный окончательный экзаменъ производится въ Экзаминаціонныхъ Комитетахъ, состоящихъ изъ Декана, экзаминующаго Профессора и трехъ другихъ Профессоровъ Отдѣленія. Диссертаціи читаются всѣми Профессорами того же Отдѣленія. Объ изустныхъ отвѣтахъ рѣшаютъ Члены Комитета, а объ удовлетворительности или неудовлетворительности диссертаціи всѣ Профессоры большинствомъ голосовъ.

Ст. 299.

На основаніи произведеннаго такимъ образомъ экзамена, Отдѣленіе признаетъ экзаминующемуся просимую степень или отказываетъ въ оной. Въ первомъ случаѣ дипломъ выдается Деканомъ и утверждается Ректоромъ, въ послѣднемъ испытующійся получаетъ только свидѣтельство за подписью Декана, а по истеченіи года и по выслушаніи новаго курса предметовъ, изъ коихъ отвѣчалъ неудовлетворительно, онъ можетъ быть допущенъ ко вторичному экзамену.

Ст. 300.

Степени Доктора могутъ искать только тѣ, которые имѣютъ степень Лекарей или Магистровъ, не прежде однако, какъ по истеченіи двухъ лѣтъ, со дня полученія сихъ послѣднихъ степеней.

Ст. 301.

Для полученія степени Доктора требуется экзаменъ изъ принадлежащихъ къ Отдѣленію наукъ, напечатаніе диссертаціи и публичное защищеніе оной.

Ст. 302.

Экзаменъ происходитъ въ трехъ или четырехъ засѣданіяхъ Совѣта Отдѣленія. Кандидатъ самъ означаетъ науки, изъ кото-

całkowitego kursu nauk w Szkole Głównéj po examinie środkowym pozostawały.

Art. 297.

Do examinu ostatecznego potrzebne są odpowiedzi ustne i rozprawa. Ustnie nie examinują się studenci z tych przedmiotów, z których examin środkowy złożyli; temat rozprawy powinien należeć do jednego z tych przedmiotów, z których student magistrować się pragnie. Oprócz tego studenci Wydziału Lekarskiego powinni złożyć dowód biegłości praktycznej w klinikach.

Art. 298.

Examin ostateczny ustny odbywa się w Komitetach Examinacyjnych, złożonych z Dziekana, Professora examinującego i 3-ch innych Professorów Wydziału. Rozprawy czytają wszyscy Professorowie tego Wydziału. O odpowiedziach ustnych decydują Członkowie Komitetu, a o dostateczności lub niedostateczności rozprawy wszyscy Professorowie, większością głosów.

Art. 299.

Według złożonego tym porządkiem examinu, Wydział przyznaje examinowanemu stopień, o który się ubiega, lub nie przyznaje. W pierwszym razie dyplom wydaje Dziekan, a wizuje Rektor, w drugim examinowany otrzymuje tylko świadectwo za podpisem Dziekana, a po roku skończonym i po wysłuchaniu przedmiotów, z których odpowiedzi jego były niedostateczne, do powtórnego examinu dopuszczonym być może.

Art. 300.

O stopień Doktora ubiegać się mogą, tylko mający stopnie Lekarzy lub Magistrów, nie prędzej wszakże, jak po dwóch latach od daty otrzymania tych stopni.

Art. 301.

Dla otrzymania stopnia Doktora potrzebny jest examin z nauk, które do Wydziału należą, rozprawa drukiem ogłoszona i obrona jéj publiczna.

Art. 302.

Examin odbywa się w Radzie Wydziałowej w trzech lub czterech posiedzeniach. Ubiegający się sam oznacza umiejętności;

рыхъ онъ въ каждомъ засѣданіи желаетъ экзаминоваться. Объ удовлетворительности или неудовлетворительности его отвѣтовъ рѣшаетъ большинство голосовъ.

Ст. 303.

Диссертацію представляетъ кандидатъ Декану въ рукописи, передъ экзаменомъ или послѣ онаго. Всѣ Профессоры читаютъ ее по порядку и большинствомъ голосовъ рѣшаютъ, можетъ ли она быть напечатана и допущена къ защищенію. По напечатаніи кандидатъ долженъ защищать ее въ залѣ Главной Школы въ присутствіи Ректора, командированнаго отъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія лица, цѣлаго Отдѣленія и публики. Отдѣленіе назначаетъ изъ своей среды двухъ оппонентовъ, послѣ которыхъ прочіе Профессоры и постороннія лица могутъ дѣлать свои возраженія.

Ст. 304.

По удовлетвореніи выше исчисленнымъ требованіямъ, Деканъ присуждаетъ кандидату степень Доктора, а Ректоръ выдаетъ дипломъ отъ имени Главной Школы.

Ст. 305.

Плата за окончательный экзаменъ полагается въ 15 руб. сер., за Докторскій экзаменъ въ 30 руб. сер., а за дипломы по 5 руб. сер., отъ каждаго. По окончаніи экзамена, экзаминаціонныя деньги по равнымъ частямъ раздѣляются между экзаминаторами, а плата за дипломы записывается въ приходъ Главной Школы.

Ст. 306.

Ни въ какомъ случаѣ экзаминаціонныя деньги не возвращаются.

ГЛАВА XVI.

О студентахъ и ихъ пріемѣ.

Ст. 307.

Въ Главную Школу принимаются всѣ, безъ различія сословія и исповѣданія, имѣющіе 17 лѣтъ отъ роду, окончившіе курсъ наукъ въ Гимназіяхъ Царства или же достаточно приготовленные частнымъ образомъ, подданные же Имперіи могутъ быть принимаемы въ Главную Школу не иначе, какъ съ разрѣшенія подлежащаго начальства Имперіи.

z których na każdem posiedzeniu ma być examinowany. O dostateczności lub niedostateczności jego odpowiedzi stanowi większość głosów.

Art. 303.

Rozprawę składa ubiegający się na ręce Dziekana w rękopiśmie, przed lub po odbytym examinie. Wszyscy Professorowie czytają ją z kolei i większością głosów decydują, czy ma być dopuszczona i wydrukowana. Po wydrukowaniu, ubiegający się powinien ją obronić w auli Szkoły Głównej, w obecności Rektora, Delegowanego z Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, całego Wydziału i publiczności. Do czynienia zarzutów Wydział wyznacza ze swego grona dwóch oponentów, po których inni Professorowie i osoby prywatne zarzuty swe robić mogą.

Art. 304.

Po zadość uczynieniu powyższym warunkom, Dziekan Wydziału przyznaje ubiegającemu się stopień Doktora, a Rektor wydaje mu dyplom w imieniu Szkoły Głównej.

Art. 305.

Opłata za examin ostateczny oznacza się rsr. 15, za examin Doktorski rs. 30, a za dyplomy po rs. 5, za każdy. Po ukończonym examinie, opłaty examinowe rozdzielają się w równych częściach między examinatorów, a opłata za dyplomy zapisuje się na dochód Szkoły Głównéj.

Art. 306.

W żadnym razie opłata examinowa nie zwraca się temu, kto ją wnosi.

ROZDZIAŁ XVI.

O studentach i ich przyjęciu.

Art. 307.

Na studentów do Szkoły Głównej przyjmują się wszyscy, bez różnicy stanu i wyznania, którzy ukończyli 17 lat wieku i odbyli nauki w gimnazyach Królestwa, lub też prywatnie dostatecznie się usposobili. Poddani zaś Cesarstwa przyjmowani być mogą do Szkoły Głównej nie inaczej, jak za zezwoleniem władzy właściwéj Cesarstwa.

Ст. 308.

Въ теченіе первыхъ четырехъ лѣтъ, поступающіе въ Главную Школу будутъ держать пріемный экзаменъ въ учрежденномъ съ сею цѣлью при Главной Школѣ Экзаминаціонномъ Комитетѣ. Въ Комитетъ сей Ректоръ, по сношенію съ Деканами, назначаетъ по четыре или по пяти Профессоровъ изъ Отдѣленій Физико-математическаго и Историко-филологическаго.

Ст. 309.

Всякій, поступающій въ Главную Школу, вноситъ въ Комитетъ 6 руб. сер., какъ плату за пріемный экзаменъ, и объявляетъ Предсѣдательствующему, въ какое Отдѣленіе онъ желаетъ быть записанъ. Согласно съ симъ объявленіемъ онъ будетъ экзаменованъ по программѣ, которую Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія предпишетъ для каждаго Отдѣленія.

Ст. 310.

Признанный въ Комитетѣ достаточно приготовленнымъ для слушанія курсовъ въ Главной Школѣ обязанъ: *а*) представить своему Декану свидѣтельство Комитета о выдержаніи экзамена, означенные въ ст. 315 документы и квитанцію подлежащаго начальства въ уплатѣ денегъ за 1-ое полугодіе; *б*) подписать дисциплинарное обязательство и означить мѣсто жительства. Послѣ сего Деканъ включаетъ его въ списокъ студентовъ Главной Школы и выдаетъ пріемный матрикулъ, по формѣ, какую опредѣлитъ Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 311.

По окончаніи пріемныхъ экзаменовъ, экзаминаціонныя деньги раздѣляются по равнымъ частямъ между Членами Комитета.

Ст. 312.

Тѣмъ, которые не выдержатъ пріемнаго экзамена, возвращаются всѣ представленные ими документы, но деньги не возвращаются.

Ст. 313.

По истеченіи четырехъ лѣтъ, пріемные экзамены прекращаются, и всѣ, желающіе усовершенствовать себя въ Главной Школѣ, будутъ принимаемы въ каждое Отдѣленіе, по пред-

Art. 308.

Przez pierwsze cztery lata, wchodzący do Szkoły Głównéj składać będą examin wstępny w Komitecie Examinacyjnym, na ten cel przy Szkole Głównéj ustanowionym. Do Komitetu tego, Rektor, po zniesieniu się z Dziekanami, wyznacza po czterech lub pięciu Professorów, z każdego z Wydziałów: Matematyczno-fizycznego i Filologiczno-historycznego.

Art. 309.

Każdy, wchodzący do Szkoły Głównej, składa w Komitecie rs. 6 opłaty za examin wstępny i oświadcza Przewodniczącemu, do jakiego Wydziału pragnie być zapisanym. Stosownie do tego oświadczenia, examinowanym być ma według programmatu, który Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na każdy Wydział przepisze.

Art. 310.

Uznany przez Komitet za zdolnego do słuchania kursów Szkoły Głównéj, powinien: *a*) złożyć u swojego Dziekana świadectwo Komitetu z odbytego examinu, dowody oznaczone artykułem 315 i kwit kassy dochodów skarbowych ze złożonéj opłaty za półrocze pierwsze; *b*) podpisać deklaracyę dyscyplinarną i wskazać miejsce zamieszkania. Wtedy Dziekan wnosi go do Album Szkoły Głównej i wydaje matrykułę wstępną według formy, jaką Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przepisze.

Art. 311.

Po zamknięciu examinów wstępnych, opłata examinowa rozdziela się w równych częściach między Członków Komitetu.

Art. 312.

Tym, którzy na examinie wstępnym spadną, zwracają się wszystkie złożone dowody, ale opłata nie zwraca się.

Art. 313.

Po upływie czterech lat, examina wstępne ustaną i wszyscy pragnący doskonalić się w Szkole Głównej, przyjmowani być mają na każdy Wydział, po przedstawieniu właściwemu Dziekanowi

ставленіи подлежащему Декану свидѣтельства зрѣлости (maturitatis), полученнаго по выдержаніи экзамена въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія, на основаніи формъ и ограниченій, какія въ послѣдствіи будутъ опредѣлены распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 314.

По истеченіи 1-го полугодія каждый студентъ обязанъ представить своему Декану квитанцію подлежащаго Казначейства въ уплатѣ денегъ за 2-ое полугодіе. Иначе онъ не будетъ допущенъ къ слушанію курсовъ.

Ст. 315.

Всякій, вступающій въ Главную Школу, обязанъ представить метрическое свидѣтельство о рожденіи или крещеніи, свидѣтельство о привитіи оспы, а если онъ несовершеннолѣтній, подписку родителей или опекуновъ что они желаютъ, чтобы онъ какъ студентъ посѣщалъ Главную Школу, и что они подчиняютъ его обязательнымъ для всѣхъ студентовъ дисциплинарнымъ правиламъ; подданные же Имперіи обязаны, сверхъ того, представить свидѣтельство подлежащаго начальства Имперіи въ томъ, что къ поступленію ихъ въ Главную Школу не встрѣчается препятствія.

Ст. 316.

Плата за всѣ излагаемые въ теченіе полугодія курсы опредѣляется по 10 руб. сер. за каждое полугодіе. Оставляющимъ Школу по собственному желанію, или же удаляемымъ изъ оной вслѣдствіе распоряженія начальства, внесенныя деньги не возвращаются.

Ст. 317.

Отъ означенной платы никто не можетъ быть освобожденъ, кромѣ стипендіатовъ Педагогическихъ Семинарій.

Ст. 318.

Для студентовъ Главной Школы не полагается никакихъ мундировъ.

ГЛАВА XVII.

Объ экзаменахъ студентовъ, о полугодіяхъ и о вакаціи.

Ст. 319.

Кромѣ экзаменовъ пріемныхъ и окончательныхъ, будутъ еще экзамены Профессорскіе и экзаменъ средній.

świadectwa dojrzałości, otrzymanego po złożeniu examinu w Radzie Wychowania, według form i obostrzeń, jakie późniejszém rozporządzeniem Kommissyi Rządowej przepisane zostaną.

Art. 314.

Po upływie 1-go półrocza, każdy student obowiązany złożyć u swego Dziekana kwit kassy dochodów skarbowych z wniesionej opłaty wpisowej za półrocze 2-gie. Inaczej do słuchania kursów dopuszczonym nie będzie.

Art. 315.

Każdy, wchodzący do Szkoły Głównej, powinien złożyć: metrykę chrztu lub urodzenia, świadectwo ospy szczepionej i jeśli niepełnoletni, oświadczenie rodziców lub opiekunów, iż życzą sobie, aby jako student do Szkoły Głównej uczęszczał i poddają go pod przepisy dyscyplinarne, które wszystkich studentów obowiązują. Poddani zaś Cesarstwa winni prócz tego złożyć świadectwo władzy właściwej Cesarstwa, iż do przyjęcia ich do Szkoły Głównéj nie zachodzi przeszkoda.

Art. 316.

Opłata wpisowa, za wszystkie kursa w półroczu wykładane, oznacza się za każde półrocze po rs. 10. Uwalniającym się ze Szkoły z własnej woli, lub wydalonym w skutek rozporządzenia Władzy, opłata wpisowa nie zwraca się.

Art. 317.

Od opłaty wpisowéj nikt, oprócz stypendystów Seminaryów Pedagogicznych, uwolnionym być nie może.

Art. 318.

Studenci Szkoły Głównej nie mają sobie przepisanych żadnych mundurów.

ROZDZIAŁ XVII.

O examinach Studentów, trwaniu półroczy i o wakacyach.

Art. 319.

Oprócz examinów wstępnych i ostatecznych, będą jeszcze examina Professorskie i examin środkowy.

Ст. 320.

Профессорскіе экзамены производятся въ Аудиторіяхъ, по окончаніи каждаго полугодія, изъ того, что было изложено. Экзамены эти, въ свободные отъ лекцій часы, производятъ Профессоры одни, увѣдомляя однако Декана о времени начатія экзаменовъ и о часахъ, въ которые они Профессоромъ назначены. Деканъ или самъ присутствуетъ на сихъ экзаменахъ, или назначаетъ по своему усмотрѣнію одного изъ Профессоровъ, а по окончаніи оныхъ свидѣтельствуетъ представленные студентами экзаминаціонные матрикулы, которые выдаютъ имъ Профессоры.

Ст. 321.

Студенты, не представившіе Декану удовлетворительныхъ матрикуловъ изъ всѣхъ предметовъ, на оба полугодія предписанныхъ, или такіе, которые не являлись на сіи экзамены, не переводятся въ слѣдующій курсъ, и не могутъ быть записаны для слушанія предметовъ въ семъ курсѣ излагаемыхъ.

Ст. 322.

Средній экзаменъ держатъ студенты по окончаніи 4-хъ полугодій или 2-го курса и по выслушаніи всѣхъ предметовъ, на оба курса назначенныхъ. Для производства сихъ экзаменовъ назначаются въ засѣданіяхъ Отдѣленій два Комитета, состоящіе изъ 4-хъ Членовъ и Предсѣдательствующаго, съ опредѣленіемъ вмѣстѣ съ тѣмъ предметовъ, изъ которыхъ студенты въ каждомъ Комитетѣ будутъ экзаменуемы. Деканъ предсѣдательствуетъ въ одномъ изъ Комитетовъ, по своему усмотрѣнію. Объ удовлетворительности или неудовлетворительности отвѣтовъ рѣшаетъ большинство голосовъ.

Ст. 323.

Студенты, являющіеся къ среднему экзамену, должны внести въ Комитетъ 6 руб. с. какъ плату за экзаменъ и предъявить матрикулы Профессорскихъ экзаменовъ изъ всѣхъ предметовъ, какіе въ обоихъ курсахъ были излагаемы. Не исполняющіе сихъ условій къ экзамену не допускаются.

Ст. 324.

Выдержавшіе удовлетворительно весь средній экзаменъ, получаютъ отъ Декана экзаминаціонныя свидѣтельства, по

Art. 320.

Examina Professorskie odbywają się w Audytoryach, po ukończeniu każdego półrocza, z tego, co wyłożonem zostało. Examina te odbywają Professorowie sami w godzinach nielekcyjnych, zawiadamiają wszakże Dziekana o czasie ich rozpoczęcia i o godzinach, na ktorę je Professor naznaczył. Dziekan albo sam bywa na tych examinach, albo według swego uznania, deleguje do nich jednego z Professorów, a po ich ukończeniu wizuje przedstawione sobie przez studentów matrykuły examinowe, które im Professorowie wydają.

Art. 321.

Studenci, nie przedstawiający Dziekanowi dostatecznych matrykuł ze wszystkich przedmiotów, na oba półrocza przepisanych, lub tacy, którzy się tym examinom nie poddawali, nie przechodzą na kurs następny i do wpisu na przedmioty, w kursie tym wykładane, przyjęci być nie mogą.

Art. 322.

Examin środkowy składają studenci po ukończeniu czterech semestrów, czyli kursu 2-go, i po wysłuchaniu wszystkich przedmiotów na oba kursa przeznaczonych. Do odbywania tych examinów naznaczają się na posiedzeniu Wydziałowem dwa Komitety, złożone z czterech Członków i Przewodniczącego, z oznaczeniem oraz przedmiotów, z jakich w każdym Komitecie studenci examinowani być mają. Dziekan prezyduje w jednym z Komitetów, według swego uznania. O dostateczności lub niedostateczności odpowiedzi, decyduje większość głosów.

Art. 323.

Studenci, przystępujący do examinu środkowego, powinni złożyć w Komitecie rs. 6 opłaty za examin i matrykuły examinów Professorskich ze wszystkich przedmiotów, jakie w obu kursach wyłożone zostały. Niedopełniający tych warunków do examinu dopuszczani być nie mogą.

Art. 324.

Ci, którzy cały examin środkowy z powodzeniem odbędą, otrzymują od Dziekana świadectwo examinowe, według formy,

формѣ, какую опредѣлитъ Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 325.

Не выдержавшіе средняго экзамена или вовсе на оный не явившіеся, не переводятся въ 3-й курсъ.

Ст. 326.

По окончаніи среднихъ экзаменовъ, внесенныя деньги раздѣляются по равнымъ частямъ между Членами обоихъ Комитетовъ. Ни въ какомъ случаѣ деньги за средній экзаменъ не возвращаются.

Ст. 327.

Преподаваніе наукъ въ Главной Школѣ начинается 1-го Октября и 1-ое полугодіе продолжается отъ сего числа до 15 Марта, за исключеніемъ 12-и дней праздниковъ Рождества Христова. Второе полугодіе продолжается отъ 15-го Марта до 30 Іюля, за исключеніемъ 12-и дней праздниковъ Пасхи. Время отъ 1-го до 15-го Августа назначается на средніе и окончательные экзамены. Отъ 1-го до 10-го Октября, независимо отъ читаемыхъ на другихъ курсахъ лекцій, производится пріемъ и пріемный экзаменъ въ 1-мъ курсѣ. Въ одинъ изъ сихъ 10 дней празднуется Торжественный Актъ открытія Главной Школы.

ГЛАВА XVIII.

О наградахъ для студентовъ.

Ст. 328.

Каждое Отдѣленіе признаетъ ежегодно одну золотую и одну серебряную медаль, за лучшія изъ студенческихъ диссертацій. Съ сею цѣлію каждое Отдѣленіе назначаетъ ежегодно задачу для диссертаціи, по очереди предметовъ.

Ст. 329.

Диссертаціи разсматриваетъ Совѣтъ Отдѣленія, и, смотря о нихъ достоинству, присуждаетъ медаль золотую, или серебряную, или же удостоиваетъ похвальнаго отзыва.

Ст. 330.

Соискателями медалей могутъ быть всѣ студенты безъ различія Отдѣленія и курса. Но тотъ, которому Совѣтъ присуждаетъ золотую или серебряную медаль,

przez Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przepisać się mającej.

Art. 325.

Nie utrzymujący się na examinie środkowym, lub niepoddający mu się wcale, nie przechodzą na kurs 3-ci.

Art. 326.

Po zamknięciu examinów środkowych, wpływ z opłat rozdziela się w równych częściach między Członków obu Komitetów. W żadnym razie opłata za examin środkowy wnoszącemu ją nie zwraca się.

Art. 327.

Wykład nauk w Szkole Głównej rozpoczyna się 1 Października i pierwsze półrocze trwa od téj daty aż do 15 Marca, z wyłączeniem 12-stu dni świąt Bożego Narodzenia. Półrocze drugie rozpoczyna się 15-go Marca i trwa do 30 Lipca, z wyłączeniem 12 dni świąt Wielkiej Nocy. Czas od 1 do 15 Sierpnia przeznacza się na examina środkowe i ostateczne. Od 1 do 10 Października, niezależnie od lekcyj, odbywających się na innych kursach, odbywa się wpis i examin wstępny na kursie 1-m. W jednym z tych 10-ciu dni ma miejsce uroczysty Akt otwarcia Szkoły Głównej.

ROZDZIAŁ XVIII.

O nagrodach dla studentów.

Art. 328.

Każdy Wydział przyznaje co rok jeden medal złoty i jeden srebrny za najlepsze rozprawy studentów. W tym celu każdy Wydział wyznacza corocznie temat do rozprawy z kolei przedmiotów.

Art. 329.

Rozprawy roztrząsa Rada Wydziałowa i według wartości ich, przyznaje medal złoty, medal srebrny lub pochwałę na piśmie.

Art. 330.

O medale współubiegać się mogą wszyscy studenci bez różnicy Wydziału i kursu. Ten wszakże, któremu Rada przyzna medal złoty lub srebrny, przed jego otrzymaniem, usprawiedliwić winien

предъ полученіемъ оной, отвѣтами на дѣлаемыя ему въ засѣданіи подлежащаго Отдѣленія возраженія, долженъ доказать, что самъ сочинилъ свою диссертацію.

Ст. 331.

Присужденныя медали вручаются студентамъ на Торжественномъ Актѣ открытія Главной Школы, Главнымъ Директоромъ, Предсѣдательствующимъ въ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, или въ случаѣ его отсутствія, Ректоромъ.

ГЛАВА XIX.

О вольныхъ слушателяхъ.

Ст. 332.

Всякій имѣетъ право посѣщать Аудиторіи Главной Школы, для слушанія или всѣхъ курсовъ Отдѣленія, или же только нѣкоторыхъ; подданные же Имперіи могутъ посѣщать Аудиторіи не иначе, какъ съ разрѣшенія подлежащаго начальства Имперіи.

Ст. 333.

Вольный слушатель можетъ, по своему усмотрѣнію, посѣщать курсы разныхъ Отдѣленій.

Ст. 334.

Право входа въ Аудиторіи Главной Школы для слушанія лекцій, даетъ билетъ, выдаваемый однимъ изъ Декановъ. Билетъ этотъ выдается безплатно только на три мѣсяца. По истеченіи сего времени, желающій продолжать посѣщеніе лекцій въ Главной Школѣ, долженъ внести плату за полугодіе. Плата эта засчитывается ему ежели, въ случаѣ его желанія, онъ будетъ допущенъ къ экзамену на степень Магистра.

Ст. 335.

Билетъ какъ безплатный, такъ и оплачиваемый, выдается только на имя получающаго оный, и никому другому не можетъ быть передаваемъ. Каждый посѣщающій лекціи, обязанъ имѣть свой билетъ при себѣ и предъявить его по требованію Ректора, Декана, Профессора или Судьи Главной Школы.

Ст. 336.

Всѣ вольные слушатели подчиняются на лекціяхъ прави-

rozprawę swą na posiedzeniu właściwego Wydziału, składając dowód w odpowiedziach na robione sobie zarzuty, że ją sam pisał.

Art. 331.

Przyznane medale wręcza Studentom Dyrektor Główny Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, lub w jego nieobecności Rektor, na Akcie uroczystym otwarcia.

ROZDZIAŁ XIX.

O wolnych słuchaczach.

Art. 332.

Każdemu wolno jest uczęszczać do Audytoryów Szkoły Głównéj, dla słuchania czy to wszystkich kursów całego Wydziału, czy tylko kilku. Poddani zaś Cesarstwa mogą uczęszczać do Audytoryów nie inaczej, jak za zezwoleniem władzy właściwej Cesarstwa.

Art. 333.

Wolny słuchacz może uczęszczać na kursa różnych Wydziałów, według swego uznania.

Art. 334.

Wstęp do Audytoryów Szkoły Głównej, w celu słuchania wykładu, daje karta, którą udziela jeden z Dziekanów. Karta taka wydaje się bezpłatnie tylko na trzy miesiące. Po upływie tego czasu, pragnący dalej korzystać z wykładów Szkoły Głównej, powinien złożyć opłatę za półrocze. Opłata ta policzoną mu będzie, jeżeli, w razie zażądania, do examinu na stopień Magistra dopuszczonym zostanie.

Art. 335.

Karta równie bezpłatna, jak i opłacona, wydaje się imiennie i nie może być nikomu innemu ustępowana. Każdy, uczęszczający na prelekcye, powinien ją mieć przy sobie, i okazać na żądanie Rektora, Dziekana, Professora lub Sędziego Szkoły Głównéj.

Art. 336.

Wszyscy wolni słuchacze winni na prelekcyach stosować się

ламъ для студентовъ обязательнымъ. Въ случаѣ нарушенія оныхъ, въ первый разъ они предостерегаются Профессоромъ, потомъ получаютъ замѣчаніе отъ Декана, а въ третій разъ лишаются входа въ Аудиторіи.

Ст. 337.

Вольные слушатели допускаются къ экзамену на степени Магистровъ на слѣдующихъ условіяхъ: *а*) они представляютъ свидѣтельство отъ Декана и нѣсколькихъ Профессоровъ, что посѣщали лекціи Отдѣленія по крайней мѣрѣ три года; *б*) держатъ пріемный экзаменъ по программѣ, предписанной для того Отдѣленія, по которому они желаютъ получить степень, или предъявляютъ свидѣтельство зрѣлости maturitatis; *в*) въ назначенныхъ для среднихъ и окончательныхъ экзаменовъ Экзаминаціонныхъ Комитетахъ, подвергаются испытанію изъ всѣхъ предметовъ, входящихъ въ составъ Отдѣленія *г*) вносятъ плату за экзаменъ пріемный, средній и окончательный; *д*) по выдержаніи экзамена, до полученія диплома, вручаютъ Декану плату за всѣ полугодія, за исключеніемъ тѣхъ, за которые уже заплатили; *е*) въ случаѣ невыдержанія экзамена, экзаминаціонныя деньги не возвращаются.

Ст. 338.

Ни одинъ изъ вольныхъ слушателей не можетъ получить степени Лекаря, не выслушавъ пятилѣтняго курса по Медицинскому Отдѣленію.

ГЛАВА XX.

О подсудности, дисциплинѣ и полиціи Главной Школы.

Ст. 339.

Власти, имѣющія надзоръ за поведеніемъ студентовъ и рѣшающія о ихъ проступкахъ въ опредѣленныхъ дисциплинарными правилами Главной Школы границахъ, суть: Судья Главной Школы, Деканы, Ректоръ, Правленіе и Общій Совѣтъ.

Ст. 340.

Судья Главной Школы принимаетъ всѣ обвиненія и жалобы на студентовъ. Жалобы, подаваемыя Ректору и Деканамъ, предварительно отсылаются къ нему.

Ст. 341.

Ректоръ наблюдаетъ за всѣмъ, что касается до поведенія,

do przepisów zachowania się, obowiązujących studentów. W razie przekroczenia ich otrzymują na pierwszy raz ostrzeżenie od Professora, potem upomnienie od Dziekana, za trzecim razem tracą wstęp do Audytoryów.

Art. 337.

Wolni słuchacze mogą być dopuszczeni do examinu na stopnie Magistrów pod następującemi warunkami: *a*) przedstawiają świadectwo od Dziekana i kilku Professorów, że przynajmniéj przez lat trzy uczęszczali na prelekcye Wydziału; *b*) składają examin wstępny według programmatu przepisanego na Wydział, w którym stopień otrzymać pragną, lub świadectwo dojrzałości; *c*) składają w Komitetach Examinacyjnych na examina środkowe i ostateczne wyznaczonych, examin ze wszystkich przedmiotów, w skład Wydziału wchodzących; *d*) składają opłatę za examin wstępny, środkowy i ostateczny; *e*) po złożeniu examinu, przed odebraniem dyplomu Magistra, składają na ręce Dziekana opłatę wpisową za wszystkie półrocza, z potrąceniem tych, za które już opłacili; *f*) w razie nie utrzymania się na examinie, opłata za examina nie zwraca się.

Art. 338.

Żaden wolny słuchacz nie może, bez odbycia 5-letniego kursu w Wydziale Lekarskim, otrzymać stopnia Lekarza.

ROZDZIAŁ XX.

O jurysdykcyi, karności i policyi Szkoły Główněj.

Art. 339.

Władze, czuwające nad postępowaniem studentów i wyrzekające o ich wykroczeniach w zakresie, przepisami karnemi Szkoły Główněj oznaczonym, są: Sędzia Szkoły Głównej, Dziekani, Rektor, Zarząd i Rada Ogólna.

Art. 340.

Do Sędziego Szkoły Głównej wchodzą wszelkie skargi i obwinienia na studentów. Skargi, dochodzące do rąk Rektora i Dziekanów, do niego się przedewszystkiem odsyłają.

Art. 341.

Rektor czuwa nad tem wszystkiem, co się ściąga do obycza-

нравственности и прилежанія студентовъ. Въ кругъ дѣйствій его власти входятъ всѣ замѣчанія, выговоры, угрозы болѣе строгимъ наказаніемъ, требованіе подписки съ торжественнымъ обѣщаніемъ исправиться. Относительно проступковъ, влекущихъ за собою болѣе строгія наказанія, Ректоръ предоставляетъ Судьѣ Главной Школы изслѣдованіе таковыхъ и представленіе по нимъ своего заключенія.

Ст. 342.

Въ кругъ дѣйствій Судьи Главной Школы вообще входитъ: разсмотрѣніе, подлежитъ ли предметъ жалобы суду Главной Школы, обнаруженіе всѣхъ студенческихъ проступковъ и производство по онымъ слѣдствія, сужденіе менѣе значительныхъ гражданскихъ дѣлъ студентовъ и опредѣленіе наказаній за менѣе важныя дисциплинарныя нарушенія, представленіе Ректору своихъ заключеній, относительно наказаній и подсудности всѣхъ прочихъ проступковъ студентовъ, подвѣдомственныхъ суду Главной Школы, наблюденіе за исполненіемъ и самое исполненіе наказаній, какъ имъ самимъ, такъ и Правленіемъ и Общимъ Совѣтомъ опредѣленныхъ, наконецъ наблюденіе за порядкомъ и спокойствіемъ въ Главной Школѣ, во время лекцій.

Ст. 343.

Деканы наблюдаютъ за порядкомъ и дисциплиною, каждый въ своемъ Отдѣленіи, имѣютъ надзоръ за нравственностію и прилежаніемъ состоящихъ въ ихъ Отдѣленіи студентовъ, дѣлаютъ замѣчанія и выговоры; обо всемъ однако, ежели не видятъ исправленія, или чего сами не могутъ уладить домашнимъ порядкомъ, представляютъ Ректору.

Ст. 344.

Болѣе важные проступки студентовъ судитъ Правленіе или же Общій Совѣтъ, смотря по тому, куда, на основаніи мнѣнія Судьи Главной Школы, передастъ дѣло Ректоръ.

Ст. 345.

Суду Главной Школы принадлежатъ: проступки собственно академическіе, относящіеся къ званію студентовъ и ихъ отношеніямъ къ властямъ и Профессорамъ Главной Школы, менѣе значительные споры между самыми студентами, а равно менѣе важныя гражданскія дѣла между студентами и лицами

jów, moralności i pilności studentów. Do niego należą wszelkie napomnienia, strofowania, zagrożenie karą surowszą, wymaganie podpisania uroczystych przyrzeczeń poprawy. Wszystkie przewinienia, pociągające za sobą surowsze kary, Rektor odsyła Sędziemu Szkoły Głównej do instrukcyi i podania względem nich swych wniosków.

Art. 342.

Do Sędziego Szkoły Głównej w ogólności należy: rozpoznanie, czy przedmiot skargi do jurysdykcyi Szkoły Głównej odnosi się, instrukcya wszelkich spraw studenckich i prowadzenie śledztwa, sądzenie mniejszych spraw cywilnych studentów i wymierzanie kary za mniejsze przewinienia dyscyplinarne, przedstawianie Rektorowi wniosków swych kwalifikacyjnych co do kar i właściwości władz we wszelkich innych wykroczeniach studentów, do jurysdykcyi Szkoły Głównej należących, nadzór i wykonanie kar tak przez siebie, jako i przez Zarząd i Radę Ogólną wyrzeczonych, nareszcie zwierzchni nadzór nad porządkiem i spokojnością w Szkole Głównej podczas prelekcyj.

Art. 343.

Dziekani utrzymują porządek i dyscyplinę, każdy w swoim Wydziale, czuwają nad moralnością i pilnością studentów do Wydziału należących, mają prawo upomnienia i strofowania; o wszystkiem jednak, gdy nie widzą poprawy, lub czego na drodze pokoju sami załatwić nie mogą, donoszą Rektorowi.

Art. 344.

Ważniejsze wykroczenia studentów sądzi Zarząd lub Rada Ogólna, w miarę odesłania ich przez Rektora, na wniosek Sędziego Szkoły Głównej.

Art. 345.

Do jurysdykcyi Szkoły Głównej należą wszelkie przewinienia właściwie akademickie, odnoszące się do powołania studentów i stosunku ich z Władzami i Professorami Szkoły Głównéj, mniejsze pokrzywdzenia między samemi studentami, oraz drobniejsze sprawy cywilne między studentami i osobami do Władzy Szkol-

къ учебному начальству Главной Школы, ея Профессоровъ и чиновниковъ, а равно подстреканіе товарищей къ неповиновенію начальству Школы. Всѣ проступки студентовъ, выходящіе изъ сихъ предѣловъ, подлежатъ обыкновеннымъ Судамъ.

Ст. 346.

Наказанія, Главною Школою опредѣляемыя, суть: приказаніе оставить аудиторію, замѣчаніе частнымъ образомъ или публичное, постепенный арестъ, отъ одного дня до четырехъ недѣль, подписаніе торжественнаго обѣщанія исправиться подъ опасеніемъ исключенія, исключеніе съ возможностію быть опять принятымъ (consilium abeundi), полная релегація или исключеніе, безъ возможности вновь поступить въ Школу.

Ст. 347.

Совѣтъ Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, разовьетъ начала въ сей главѣ заключающіяся, опредѣлитъ правила дисциплины студентовъ, означитъ ихъ проступки, а равно предѣлы власти Управленія Главной Школы въ разсмотрѣніи оныхъ.

ГЛАВА XXI.

О чиновникахъ Главной Школы, не принадлежащихъ къ составу преподавателей, и о прислугѣ.

Ст. 348.

Чиновники Главной Школы, не принадлежащіе къ составу преподавателей, суть: Судья Главной Школы, Секретарь Главной Школы, который ведетъ ея переписку и управляетъ Канцеляріею, Протоколистъ, Контролеръ и Канцелярскіе Чиновники.

Ст. 349.

Судья Главной Школы имѣетъ квартиру въ одномъ изъ ея зданій. Онъ назначается Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по сношенію съ Правительственною Коммисіею Юстиціи. Судья Главной Школы долженъ имѣть ученую степень и нѣскольколѣтнюю практику въ Судахъ Гражданскихъ или Уголовныхъ.

Ст. 350.

Секретаря Главной Школы назначаетъ Правительствен-

néj nie należącemi, obraza Zwierzchności Szkoły Głównej, jej Professorów i Urzędników, podburzanie współtowarzyszów do nieuległości tejże Władzy Szkolnej. Wszelkie, zakres ten przechodzące, przewinienia należą do Sądów zwyczajnych.

Art. 346.

Kary, które Szkoła Główna wymierza, są: rozkaz ustąpienia z Audytoryum, napomnienie prywatne lub publiczne, areszt stopniowany od jednego dnia do czterech tygodni, podpisanie uroczystego przyrzeczenia poprawy pod zagrożeniem wydalenia, consilium abeundi czyli wydalenie z możnością powrotu, relegacya nieodwołalna, czyli bez możności powrotu

Art. 347.

Rada Administracyjna, na wniosek Kommissyi Rządowe Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, rozwinie zasad w rozdziale niniejszym zawarte i obejmie przepisy karności studentów, oznaczy ich przewinienia oraz właściwość Władz Szkoły Główněj w ich rozpoznawaniu.

ROZDZIAŁ XXI.

O Urzędnikach Szkoły Głównej, do wykładu nauk nie należących, i o służbie.

Art. 348.

Urzędnicy Szkoły Głównej, do wykładu nauk nie należący, są: Sędzia Szkoły Głównej, Sekretarz Szkoły Głównej, do którego należą jej korrespondencya i zarząd Kancellaryą, Protokólista, Kontroller i Kancelliści.

Art. 349.

Sędzia Szkoły Głównej ma mieszkanie w jednym z jej gmachów i naznacza go Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po zniesieniu się z Kommissyą Rządową Sprawiedliwości. Sędzia Szkoły Główněj powinien mieć stopień naukowy i kilkoletnią praktykę w Sądach Cywilnych lub Kryminalnych.

Art. 350.

Sekretarza Szkoły Głównej naznacza Kommissya Rządowa

ная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія по представленію Общаго Совѣта. Секретарь долженъ имѣть ученую степень или быть извѣстнымъ своими познаніями и опытностію на учебномъ поприщѣ.

Ст. 351.

Протоколистъ и Контролеръ назначаются Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по представленію Ректора; Канцелярскихъ Чиновниковъ опредѣляетъ Ректоръ.

Ст. 352.

Ректоръ, всѣ Профессоры, Адъюнкты и Лекторы, а равно классные чиновники Главной Школы, при вступленіи въ должность, должны быть приведены къ присягѣ, по прилагаемой при семъ формѣ.

Ст. 353.

Къ службѣ Главной Школы принадлежатъ: два Смотрителя зданій Главной Школы, шесть педелей, изъ коихъ 2 старшіе, а 4 младшіе, два фельдшера при клиникахъ, три курьера, два швейцара, 4-е служителя и 8 сторожей. Всѣ сіи лица опредѣляются Ректоромъ, а окладъ каждаго означаетъ штатъ Главной Школы.

Раздѣлъ VIII.

ГЛАВА I.

Общія постановленія.

Ст. 385.

Совѣту Управленія предоставляется, по представленіямъ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, перемѣнять или дополнять программы преподаваемыхъ въ учебныхъ заведеніяхъ предметовъ, а въ слѣдствіе сего, дѣлать также и соотвѣтственныя въ штатѣ ихъ измѣненія.

Ст. 386.

Правила относительно училищной дисциплины въ разныхъ учебныхъ заведеніяхъ, а равно относительно экзаменовъ, которые будутъ производиться, какъ въ сихъ заведеніяхъ, такъ и въ Совѣтѣ Народнаго Просвѣщенія, изданы будутъ Совѣтомъ Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na przedstawienie Rady Ogólnéj. Sekretarz powinien mieć stopień naukowy, lub być znanym z nauki i doświadczenia w zawodzie naukowym.

Art. 351.

Protokólistę i Kontrollera naznacza Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na przedstawienie Rektora; Kancellistów naznacza Rektor.

Art. 352.

Rektor, wszyscy Professorowie, Adjunkci i Lektorowie, oraz Urzędnicy klassowi Szkoły Głównej, przy obejmowaniu swych obowiązków, powinni wykonać przysięgę, według załączonéj do niniejszego roty.

Art. 353.

Do służby Szkoły Głównej należy dwóch Rządców gmachów Szkoły Głównej, sześciu pedelów, z których dwóch starszych, a 4-ch młodszych, dwóch felczerów przy klinikach, trzech woźnych, dwóch szwajcarów, czterech posługaczy i ośmiu stróżów. Powyższą służbę mianuje Rektor, a płace każdego indywiduum oznacza etat Szkoły Głównej.

Dział VIII.

ROZDZIAŁ I.

Rozporządzenia ogólne.

Art. 385.

Radzie Administracyjnej pozostawia się, na wniosek Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, zmieniać lub uzupełniać programmata przedmiotów wykładanych w zakładach naukowych, a w skutku tego czynić odpowiednie w etatach ich zmiany.

Art. 386.

Przepisy względem karności szkolnej w rozmaitych zakładach naukowych, oraz względem examinów, mających się zdawać tak w tych zakładach, jako też w Radzie Wychowania Publicznego, wyda Rada Administracyjna, na wniosek Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Ст. 387.

Всѣ несогласныя съ настоящимъ Уставомъ постановленія и распоряженія симъ отмѣняются.

Приложеніе 2-е къ № 41-му.

(*Приложеніе къ статьѣ 252 Устава о общественномъ воспитаніи.*)

Форма присяги для Ректора, Профессоровъ, Адъюнктовъ, Лекторовъ и класныхъ чиновниковъ Главной Школы.

„Я ниже подписавшійся обѣщаю и клянусь Всемогущимъ Богомъ, во Тройцѣ Святой единымъ, въ томъ, что обязанности . . . . законом определенныя, исполнять буду добросовѣстно и такъ всегда во всемъ и вездѣ поступать буду, какъ вѣрноподданному Его Императорскаго и Царскаго Величества, Государя Императора Александра Втораго и Наслѣдника Его Государя Цесаревича Великаго Князя Николая Александровича надлежитъ.“

(Клятвенное обѣщаніе, соотвѣтственно вѣроисповѣданію присягающаго.)

Art. 387.

Wszelkie, niniejszej Ustawie przeciwne, postanowienia lub rozporządzenia uchylone zostają.

2-gi Annex do Nr. 41-go.

(Annex do artykułu 352-go Ustawy o wychowaniu publicznem.)

Rota przysięgi dla Professorów, Adjunktów, Lektorów i Urzędników klassowych Szkoły Głównej, niemniej dla Rektora.

„Ja niżej podpisany przyrzekam i przysięgam Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej jedynemu, jako obowiązki urzędu mego, jako ..... prawem oznaczone, wypełniać będę sumiennie i tak zawsze we wszystkiem i wszędzie postępować będę, jak przystoi na wiernego poddanego Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, Najjaśniejszego Cesarza i Króla ALEXANDRA II-go i Następcy Tronu Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia Cesarzewicza MIKOŁAJA ALEXANDROWICZA."

(Wyrażenie religijne, według wyznania przysięgającego.)

Приложеніе 3-е къ № 41-му.

Извлеченіе изъ Высочайше утвержденнаго штата учебныхъ заведеній и состоящихъ съ ними въ связи учрежденій въ Царствѣ Польскомъ.

Государь Императоръ изволилъ разсматривать.

Въ Царскомъ Селѣ,
8 (20) Мая 1862 года.

Министръ Статсъ-Секретарь (подписано) *О. Тымовскій.*

ШТАТЪ
учебныхъ заведеній и состоящихъ съ ними въ связи учрежденій въ Царствѣ Польскомъ.

3-ci Annex do Nr. 41-go.

Wyciąg z Najwyżéj zatwierdzonego etatu zakładów naukowych i w związku z niemi będących instytucyj w Królestwie Polskiem.

Najjaśniejszy Pan przeglądać raczył.

w Carskiem Siele,
d. 8 (20) Maja 1862 r.

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *J. Tymowski.*

ETAT
zakładów naukowych i w związku z niemi będących instytucyj w Królestwie Polskiem.

№	Статьи расходовъ.	Классъ должности	Число лицъ	Годовой окладъ одному руб.	к.	всѣмъ руб.	к.	Примѣчанія.
	Варшавская Главная Школа.							
1	Ординарные Профессоры	VI	35	1,500	—	52,500	—	
2	Экстраординарные Профессоры	VII	15	1,000	—	15,000	—	
3	Адъюнкты	VIII	11	700	—	7,700	—	
4	Лекторы	IX	4	600	—	2,400	—	
5	Вознагражденіе Профессору и. д. Ректора.	V	—	—	—	600	—	
6	Вознагражденіе 4-мъ Профессорамъ и. д. Декановъ	—	—	300	—	1,200	—	
7	Вознагражденіе Профессору и. д. Секретаря Общаго Совѣта	—	—	—	—	250	—	
8	Вознагражденіе 4-мъ Адъюнктамъ и. д. Секретарей Совѣтовъ Отдѣленій	—	—	200	—	800	—	
9	Вознагражденіе 7-и Профессорамъ Педагогическимъ Семинарій.	—	—	250	—	1,750	—	
10	Вознагражденіе 2-мъ Лекторамъ въ Семинаріяхъ	—	—	150	—	300	—	
11	Прозекторы	VIII	2	600	—	1,200	—	
12	Препараторы	IX	2	450	—	900	—	
13	Помощники Профессоровъ клиникъ	IX	2	300	—	600	—	
14	Судья Главной Школы	VII	1	1,000	—	1,000	—	
15	Педели	—	2	250	—	500	—	
16	Педели	—	4	200	—	800	—	
17	Секретарь, завѣдывающій Канцеляріею	VIII	1	900	—	900	—	
18	Секретарь-Протоколистъ	IX	1	600	—	600	—	
19	Контролеръ	IX	1	600	—	600	—	

Numer		Klassa urzędu	Liczba osób	Płaca roczna				Uwagi
				jednemu		wszystkim		
				Rsr.	k.	Rsr.	k.	
	Szkoła Główna w Warszawie.							
1	Professorowie zwyczajni	VI	35	1,500	—	52,500	—	
2	Professorowie nadzwyczajni	VII	15	1,000	—	15,000	—	
3	Adjunkci	VIII	11	700	—	7,700	—	
4	Lektorowie	IX	4	600	—	2,400	—	
5	Wynagrodzenie dla Professora p. o. Rektora	V	—		—	600	—	
6	Wynagrodzenie dla 4-ch Professorów p. o. Dziekanów	—	—	300	—	1,200	—	
7	Wynagrodzenie dla Professora p. o. Sekretarza Rady Ogólnej	—	—	—	—	250	—	
8	Wynagrodzenie dla 4-ch Adjunktów p. o. Sekretarzy Rad Wydziałowych	—	—	200	—	800	—	
9	Wynagrodzenie dla 7-iu Professorów Seminaryów pedagogicznych	—	—	250	—	1,750	—	
10	Wynagrodzenie dla 2-ch Lektorów w Seminaryach	—	—	150	—	300	—	
11	Prosektorowie	VIII	2	600	—	1,200	—	
12	Preparatorowie	IX	2	450	—	900	—	
13	Pomocnicy Professorów klinik	IX	2	300	—	600	—	
14	Sędzia Szkoły Głównej .	VII	1	1,000	—	1,000	—	
15	Pedele	—	2	250	—	500	—	
16	Pedele	—	4	200		800	—	
17	Sekretarz zarządzający Kancellaryą	VIII	1	900	—	900	—	
18	Sekretarz protokólista .	IX	1	600	—	600	—	
19	Kontroller	IX	1	600	—	600	—	

20	Писецъ	XII	1	300	—	300	—
21	Писцы	XII	4	270	—	1,080	—
22	Смотритель зданій .	XII	1	250	—	250	—
23	Курьеры	—	3	150	—	450	—
24	Швейцаръ	—	1	150	—	150	—
25	Служители	—	10	150	—	1,500	—
26	Сторожа	—	4	100	—	400	—
27	Хранители минералогическаго и зоологическаго кабинетовъ .	IX	2	600	—	1,200	—
28	На стипендіи 24 педагогическимъ стипендіатамъ	—	—	120	—	2,880	—
29	На клиники:						
	терапевтическую . .	—	—	—	—	1,600	—
	хирургическую . .	—	—	—	—	1,600	—
	акушерскую . . .	—	—	—	—	800	—
30	На анатомическій кабинетъ и лабораторію .	—	—	—	—	700	—
31	На физіологическій кабинетъ и лабораторію.	—	—	—	—	300	—
32	На анатомическо-патологическій кабинетъ.	—	—	—	—	200	—
33	На кабинетъ и лабораторію сравнительной анатоміи	—	—	—	—	250	—
34	На химическую лабораторію	—	—	—	—	600	—
35	На фармацевтическую лабораторію . . .	—	—	—	—	200	—
36	На физическій кабинетъ	—	—	—	—	450	—
37	На зоологическій и минералогическій кабинеты	—	—	—	—	1,000	—
38	На собраніе сушеныхъ растеній	—	—	—	—	60	—
39	На фармакологическое собраніе	—	—	—	—	100	—
40	На инструменты и другія надобности при						

20	Kancellista	XII	1	300	—	300	—	
21	Kancelliści	XII	4	270	—	1,080	—	
22	Rządca gmachów . . .	XII	1	250	—	250	—	
23	Woźni	—	3	150	—	450	—	
24	Szwajcar	—	1	150	—	150	—	
25	Posługacze	—	10	150	—	1,500	—	
26	Stróże	—	4	100	—	400	—	
27	Kustosze gabinetów mineralogicznego i zoologicznego.	IX	2	600	—	1,200	—	
28	Na stypendya dla 24 stypendystów pedagogicznych	—	—	120	—	2,880	—	
29	Na kliniki:							
	terapeutyczną	—	—	—	—	1,600	—	
	chirurgiczną	—	—	—	—	1,600	—	
	akuszeryjną	—	—	—	—	800	—	
30	Na gabinet anatomiczny i laboratoryum . . .	—	—	—	—	700	—	
31	Na gabinet fiziologiczny i laboratoryum . . .	—	—	—	—	300	—	
32	Na gabinet anatomo-patologiczny.	—	—	—	—	200	—	
33	Na gabinet i laboratoryum anatomii porównawczej	—	—	—	—	250	—	
34	Na laboratoryum chemiczne	—	—	—	—	600	—	
35	Na laboratoryum farmaceutyczne	—	—	—	—	200	—	
36	Na gabinet fizyczny . .	—	—	—	—	450	—	
37	Na gabinet zoologiczny i mineralogiczny . . .	—	—	—	—	1,000	—	
38	Na zbiór roślin suszonych	—	—	—	—	60	—	
39	Na zbiór formakologiczny	—	—	—	—	100	—	
40	Na narzędzia i inne po-							

	судебныхъ вскрытіяхъ	—	—	—	—	150	—	
41	На хирургическіе инструмены, окулистическія повязки и модели хирургическихъ инструментовъ . . .	—	—	—	—	150	—	
42	На акушерскіе инструменты	—	—	—	—	60	—	
43	На канцелярскія потребности и печатаніе бланковъ . . .	—	—	—	—	600	—	
44	На отопленіе, освѣщеніе, содержаніе порядка въ зданіяхъ и на экстраординарные расходы по росписанію ежегодно утверждаемому Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія	—	—	—	—	6,000	—	
	итого . .	—	107	—	—	112,630	—	

Примѣчанія: 1. Медицинское Отдѣленіе будетъ имѣтъ Профессоровъ Ординарныхъ 12, Экстраординарныхъ 6 и 3 Адъюнктовъ.

2. Физико-математическое Отдѣленіе будетъ имѣть Профессоровъ Ординарныхъ 3, Экстраординарныхъ 3 и 2 Адъюнктовъ.

3. Отдѣленіе Права и Администраціи будетъ имѣть Профессоровъ Ординарныхъ 7, Экстраординарныхъ 3 и 3 Адъюнктовъ.

4. Филологическо-историческое Отдѣленіе будетъ имѣть Профессоровъ Ординарныхъ 8, Экстраординарныхъ 3, Адъюнктовъ 3 и 4 Лекторовъ.

	trzeby przy sekcyach sądowych	—	—	—	—	150	—
41	Na narzędzia chirurgiczne, okulistyczne, opaski i modele narzędzi chirurgicznych	—	—	—	—	150	—
42	Na narzędzia akuszeryjne	—	—	—	—	60	—
43	Na potrzeby kancellaryjne i rozmaite druki.	—	—	—	—	600	—
44	Na opał, oświetlenie, utrzymanie w porządku gmachów i wydatki nadzwyczajne, podług rozkładu zatwierdzanego z początkiem każdego roku przez Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	—	—	—		6,000	—
	Łącznie . .	—	107	—	—	112,630	—

Uwaga. 1. Wydział Lekarski mieć będzie Professorów Zwyczajnych 12, Nadzwyczajnych 6, i Adjunktów 3.

2. Wydział Matematyczno-fizyczny mieć będzie Professorów Zwyczajnych 8, Nadzwyczajnych 3, i Adjunktów 2.

3. Wydział Prawa i Administracyi mieć będzie Professorów Zwyczajnych 7, Nadzwyczajnych 3, i Adjunktów 3.

4. Wydział Filologiczno-historyczny mieć będzie Professorów Zwyczajnych 8, Nadzwyczajnych 3, Adjunktów 3, i Lektorów 4.

№ 42.

Правила о соблюденіи порядка въ Главной Школѣ и о судебной власти ея начальства.

(4 (16) Января 1863 года.)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго, и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ развитіе 345 и 346 статей Высочайше утвержденнаго 8 (20) Мая текущаго года, Устава о общественномъ воспитаніи и на основаніи 347 статьи сказаннаго Устава, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, постановилъ и постановляетъ:

Правила о соблюденіи порядка въ Главной Школѣ и о судебной власти ея начальства.

Раздѣлъ I.

Обязанности студентовъ.

§ 1.

Студентъ Главной Школы, какъ признанный созрѣвшимъ къ слушанію высшаго курса учебныхъ предметовъ, обязанъ, своимъ поведеніемъ, служить примѣромъ для тѣхъ, кои теперь только приготовляются къ слушанію этихъ наукъ.

Его обязанность состоитъ: въ повиновеніи закону, въ почитаніи властей, въ подчиненности начальству, въ прилежаніи къ наукамъ, въ нравственной и благочестивой жизни и въ тщательномъ уклоненіи отъ всего того, что можетъ помрачить честь студента и заведенія.

Каждый студентъ долженъ обѣщать исполнять всѣ эти обязанности и подтвердить это подачею руки подлежащему Декану при полученіи матрикула.

§ 2.

Студентъ долженъ считать зданіе, въ коемъ помѣщается Главная Школа, храмомъ, посвященнымъ наукамъ. Въ пре-

N° 42.

Przepisy o zachowaniu porządku w Szkole Głównéj i o jurysdykcyi władz tejże Szkoły.

(d. 4 (16) Stycznia 1863 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA II-go,

Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyj, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.,

Rada Administracyjna Królestwa.

W rozwinięciu artykułów 345 i 346 Ustawy o wychowaniu publicznem, w dniu 8 (20) Maja roku bieżącego przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonéj, z mocy oraz artykułu 347 pomienionej Ustawy, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, postanowiła i stanowi:

Przepisy o zachowaniu porządku w Szkole Głównej i o jurysdykcyi władz tejże Szkoły.

Dział I.

O obowiązkach Studentów.

§ 1.

Student Szkoły Głównéj, jako uznany za dojrzałego do słuchania wyższych naukowych wykładów, w całém swojem postępowaniu winien być wzorem dla tych, którzy się dopiero do słuchania tych wykładów sposobią.

Obowiązkiem jego jest posłuszeństwo prawu, poszanowanie dla władzy, powolność dla przełożonych, pilność w naukach, moralne i bogobojne życie, i staranne unikanie tego wszystkiego, co może krzywdzić honor studenta, i Szkoły. Wszystko to każdy podaniem ręki właściwemu Dziekanowi przy odebraniu matrykuły przyrzecze.

§ 2.

Student uważać winien gmach Szkoły za przybytek poświęcony nauce. W obrębie murów szkolnych, spokojność, cichość

дѣлахъ этого зданія слѣдуетъ соблюдать спокойствіе, тишину и приличіе, и не допускать ничего, что можетъ отвлекать вниманіе учащихся. Куреніе табаку въ предѣлахъ строеній Главной Школы строжайше запрещается.

§ 3.

Внѣ Главной Школы студентъ подчиняется общимъ дѣйствующимъ въ краѣ постановленіямъ. Студенты, принадлежащіе къ какому либо обществу, безъ разрѣшенія начальства Школы, считаются добровольно оставляющими заведеніе.

§ 4.

Всякій пропускъ лекцій студентъ обязанъ оправдать предъ Деканомъ своего факультета.

§ 5.

Въ случаѣ перемѣны квартиры всякій студентъ долженъ увѣдомить о семъ Декана своего факультета и Судью Главной Школы.

Раздѣлъ II.

Объ аудиторіяхъ.

§ 6.

Главная Школа, какъ обитель высшихъ наукъ, открыта единственно для тѣхъ, кои подготовившись достаточно къ высшему образованію, желаютъ расширить кругъ пріобрѣтенныхъ ими въ объемѣ гимназическаго курса познаній, а равно и для тѣхъ, кои, будучи извѣстны уже своими учеными трудами и любовью къ просвѣщенію, хотятъ посѣщать это заведеніе, какъ гости.

§ 7.

Лица, непринадлежащія къ составу Главной Школы, и неполучившія разрѣшенія посѣщать оную не могутъ ни подъ какимъ предлогомъ входить въ аудиторію для слушанія лекцій.

§ 8.

Начальство Главной Школы предваритъ нарушающихъ сіе правило о необходимости немедленно оставить аудиторію, неповинующихся же подвергнетъ наказанію, опредѣленному въ ст. 287 Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ.

i przyzwoitość ma być zachowaną i nic takiego, co tylko roztargnienie zrządzić może, nie będzie cierpianem. Palenie tytuniu w obrębie zabudowań Szkoły najmocniej się zabrania.

§ 3.

Po za obrębem Szkoły, student podlega ogólnym przepisom, w kraju obowiązującym. Należący, bez upoważnienia Zwierzchności Szkoły, do jakiegobądź stowarzyszenia, będą uważani za dobrowolnie Szkołę opuszczających.

§ 4.

Student każde opuszczenie prelekcyi winien usprawiedliwić przed Dziekanem swego Wydziału.

§ 5.

W razie zmiany mieszkania, każdy student zawiadomić winien o takowéj Dziekana właściwego Wydziału i Sędziego Szkoły Głównej.

Dział II.

O audytoryach.

§ 6.

Szkoła Główna, jako przybytek wyższych nauk, otwartą jest jedynie dla tych, którzy będąc dostatecznie do wyższego kształcenia się usposobieni, nabyte w zakresie wykładów gimnazyalnych wiadomości pragną dalej posunąć, lub którzy, będąc znani ze swych prac naukowych i zamiłowania do umiejętności, pragną zwiedzić ten zakład w charakterze gości.

§ 7.

Osoby do składu Szkoły nienależące i do zwiedzenia téjże nie upoważnione, pod żadnym pozorem do audytoryów na prelekcye wchodzić nie mogą.

§ 8.

Władza Szkoły naruszających ten przepis o potrzebie natychmiastowego opuszczenia audytoryum ostrzeże, a nieposłusznych pociągnie do kary w artykule 287-m Kodexu kar głównych i poprawczych oznaczonéj.

Раздѣлъ III.

Объ академическихъ наказаніяхъ и ихъ послѣдствіяхъ.

§ 9.

Студенты Главной Школы, въ случаѣ совершенныхъ ими проступковъ, наказываются на основаніи ст. 346 Устава о общественномъ воспитаніи: *a)* приказаніемъ оставить аудиторію; *b)* замѣчаніемъ; *c)* арестомъ; *d)* временнымъ исключеніемъ изъ Главной Школы (consilium abeundi); *e)* совершеннымъ исключеніемъ (релегаціею). Наказанія эти могутъ быть опредѣляемы или отдѣльно, или въ совокупности, и вносятся въ заведенную на сей предметъ книгу, ежели они не подлежатъ въ этомъ отношеніи нижеслѣдующимъ исключеніямъ.

§ 10.

Въ опредѣленіи наказаній нѣтъ надобности соблюдать постепенность; виновный можетъ быть непосредственно подвергнутъ самой строжайшей мѣрѣ наказанія, ежели совершенный имъ въ первый разъ проступокъ будетъ признанъ предосудительнымъ для нравственности или угрожающимъ безопасности Школы.

§ 11.

Приказаніе выйти изъ аудиторіи, ежели оно не соединено съ другимъ наказаніемъ, не вносится въ штрафную книгу.

§ 12.

Замѣчаніе дѣлается или частнымъ образомъ или публично. Частное замѣчаніе можетъ быть усилено истребованіемъ отъ виновнаго подписки съ торжественнымъ обѣщаніемъ исправиться. Частное замѣчаніе безъ этой понудительной мѣры не вносится въ штрафную книгу. Публичное замѣчаніе или выговоръ объявляется по факультету и можетъ быть усилено посредствомъ выставленія онаго на доскѣ Главной Школы.

§ 13.

Арестъ не можетъ продолжаться менѣе 24 часовъ и болѣе четырехъ недѣль. Строгость ареста можетъ быть усилена заключеніемъ на хлѣбъ и на воду, или заключеніемъ во время каникулъ. Строгость ареста усиливается также истребованіемъ отъ виновнаго торжественнаго обѣщанія исправиться, подъ опасеніемъ исключенія изъ Школы, а также уменьше-

Dział III.

O karach akademickich i ich skutkach.

§ 9.

Studenci Szkoły Głównéj, w razie popełnionych przez nich wykroczeń, karani będą stosownie do artykułu 346 Ustawy o wychowaniu publiczném: *a*) rozkazem ustąpienia z audytoryum; *b*) napomnieniem; *c*) aresztem; *d*) zaleceniem opuszczenia Szkoły Głównéj (consilium abeundi); *e*) wydaleniem nieodwołalném (relegacyą). Kary te mogą być wyrzeczone albo oddzielnie, albo w połączeniu jedne z drugiemi i zaciągają się do księgi na ten cel sporządzonej, o ile nie podpadają w tym względzie wyjątkom niżej wyszczególnionym.

§ 10.

Przy wymierzaniu kar, wzgląd na ich stopniowanie nie potrzebuje być zachowanym, pierwsze przekroczenie może być odrazu najsurowiej karane, jeżeli moralności obyczajów, lub bezpieczeństwu Szkoły zagraża.

§ 11.

Rozkaz ustąpienia z audytoryum, jeśli mu inna kara nie towarzyszy, nie będzie do księgi kar zaciąganym.

§ 12.

Napomnienie jest albo prywatne albo publiczne. Napomnienie prywatne obostrzone być może wymaganiem podpisania uroczystego przyrzeczenia poprawy. Napomnienie prywatne, bez takiego obostrzenia, nie zaciąga się do księgi kar. Napomnienie publiczne, czyli nagana, ogłasza się w Wydziale i może być obostrzone wywieszeniem na tablicy Szkoły Głównej.

§ 13.

Areszt nie może być krótszym nad 24 godzin i dłuższym nad cztery tygodnie. Areszt może być obostrzony osadzeniem na chlebie i wodzie, albo osadzeniem w czasie wakacyjnym. Może być obostrzony także wymaganiem uroczystego przyrzeczenia poprawy, pod zagrożeniem opuszczenia Szkoły, zmniejszeniem, albo zupełném odjęciem pobieranego stypendyum.

ніемъ или совершеннымъ лишеніемъ получаемой стипендіи.

Каждый арестъ соединяется съ назначеніемъ виновному какой либо работы, по усмотрѣнію Декана подлежащаго факультета, до окончанія которой арестованный не можетъ быть освобожденъ.

О каждомъ арестѣ, свыше 8 дней, или назначенномъ во время вакацій, а равно соединенномъ съ уменьшеніемъ или лишеніемъ стипендіи, слѣдуетъ доводить до свѣдѣнія родителей или опекуновъ арестованнаго.

Арестованный студентъ долженъ быть заключенъ въ совершенномъ уединеніи.

§ 14.

Временное исключеніе изъ Школы (consilium abeundi) можетъ продолжаться не болѣе двухъ лѣтъ, по истеченіи которыхъ, подвергшіеся сему наказанію, по усмотрѣнію подлежащаго факультета и съ разрѣшенія Общаго Совѣта, могутъ опять быть приняты на тотъ курсъ, въ которомъ находились до полученія consilii abeundi.

Это наказаніе можетъ быть усилено предложеніемъ удалиться изъ города или отдачею подъ надзоръ полиціи.

О студентахъ, подвергшихся временному исключенію изъ Школы, доводится до свѣдѣнія родителей или опекуновъ; если же виновные отданы подъ надзоръ полиціи, то извѣщается о семъ и полиція.

§ 15.

Совершенно исключенные (релегированные) лишаются навсегда права вновь поступить въ Главную Школу. Это наказаніе сопровождается, во всякомъ случаѣ, прибитіемъ релегаціоннаго приговора на училищной доскѣ, о которомъ должны быть также извѣщены родители или опекуны, и увѣдомлены всѣ власти въ краѣ а равно Университеты и прочія высшія учебныя заведенія въ Имперіи.

§ 16.

Совершенно исключенные изъ Школы должны быть отданы подъ надзоръ полиціи, на 4 года; если же они не принадлежатъ къ постояннымъ жителямъ Варшавы, то обязаны оставить ее въ продолженіе 48 часовъ и не возвращаться въ этотъ городъ до истеченія четырехъ лѣтъ.

Każdy areszt połączony być powinien z zadaniem jakiejś pracy, według uznania Dziekana właściwego Wydziału, bez której wykończenia, aresztowany uwolnionym być nie może.

O każdym areszcie dłuższym nad dni 8, oraz o areszcie w czasie wakacyi wysiadywać się mającym, lub ze zmniejszeniem albo utratą stypendyum połączonym, rodzice lub opiekunowie aresztowanego będą zawiadomieni.

Student aresztowany osadzony być powinien w zupełném odosobnieniu.

§ 14.

Zalecenie opuszczenia Szkoły (consilium abeundi) obejmować będzie zakres najdłuższy lat dwóch, po upływie którego, otrzymujący takowe, za zgodą właściwego Wydziału przez Radę Ogólną, na nowo do Szkoły przyjętymi być mogą na ten sam kurs, na jakim przy otrzymaniu consilii abeundi zostawali.

Może być obostrzone zaleceniem opuszczenia miasta albo oddania pod dozór policyi.

O otrzymujących zalecenie opuszczenia Szkoły zawiadomieni zostaną rodzice lub opiekunowie studentów, a w razie jeśli opuszczający pod dozór policyi oddać się mają, policya.

§ 15.

Wydaleni nieodwołalnie (relegowani) tracą na zawsze możność powrócenia do Szkoły Głównéj. Karze téj towarzyszy w każdym razie wywieszenie decyzyi relegacyjnéj na tablicy szkolnej, zawiadomienie rodziców lub opiekunów, oraz wszystkich Władz krajowych, niemniej Uniwersytetów i innych wyższych naukowych zakładów w Cesarstwie.

§ 16.

Wydaleni nieodwołalnie oddani być mają pod dozór policyi na lat 4, a w razie jeśli nie są stałemi mieszkańcami Warszawy, winni ją w przeciągu 48 godzin opuścić; przed upływem lat czterech wracać do Warszawy nie mogą.

Раздѣлъ IV.

О примѣненіи наказаній.

§ 17.

Къ совершенному исключенію присуждаются студенты: *a)* за безнравственное поведеніе и соблазнительные поступки, безъ всякой надежды на исправленіе; *b)* присужденные приговорами подлежащихъ судовъ къ позорнымъ наказаніямъ; *c)* за дерзость и сопротивленіе начальству Школы, оказанныя на дѣлѣ публично; *d)* за всякія манифестаціи, совершенныя въ предѣлахъ Главной Школы, или предпринимаемыя противъ лицъ, принадлежащихъ къ ея составу.

§ 18.

Временнымъ исключеніемъ изъ Школы наказываются студенты: *a)* за неповиновеніе распоряженіямъ начальства Школы; *b)* за подстрекательство къ дѣйствіамъ, нарушающимъ порядокъ въ Главной Школѣ; *c)* за принадлежаніе, безъ дозволенія начальства Школы, къ какимъ бы то ни было обществамъ, незапрещеннымъ даже закономъ; *d)* за неисправимость послѣ выговоровъ или ареста.

§ 19.

Временнымъ исключеніемъ изъ Главной Школы, или арестомъ, усиленнымъ мѣрами, указанными въ § 13, соотвѣтственно важности проступка, наказываются студенты: *a)* за азартныя игры, или посѣщеніе мѣстъ, пятнающихъ честь молодыхъ людей; *b)* за оскорбленіе, нанесенное товарищу; *c)* за нарушеніе чужаго домашняго спокойствія.

§ 20.

Аресту и замѣчаніямъ, сопровождаемымъ болѣе строгими мѣрами, опредѣленными въ §§ 12 и 13, или безъ оныхъ, подвергаются студенты, по мѣрѣ своей виновности, за проступки, не указанные въ предыдущихъ §§, а между прочимъ: *a)* за неблагопристойное поведеніе и неприличные поступки, какъ въ предѣлахъ Главной Школы, такъ и внѣ оной; *b)* за публичныя воззванія въ предѣлахъ зданій Главной Школы; *c)* за куреніе табаку тамъ же; *d)* за рѣчи, произнесенныя въ аудиторіяхъ безъ дозволенія Профессора; *e)* за сорваніе или поврежденіе объявленій, вывѣшенныхъ на доскѣ начальствомъ Школы,

Dział IV.

O stosowaniu kar.

§ 17.

Wydalenia nieodwołalne pociągać będą za sobą: *a*) życie niemoralne i postępki gorszące bez widoku poprawy; *b*) skazanie wyrokami sądów właściwych na karę hańbiącą; *c*) zuchwalstwo i opór czynny publicznie Władzy Szkolnéj okazane; *d*) wszelkie manifestacye w obrębie Szkoły Głównej dokonywane, albo przedsiębrane przeciw osobom do jéj składu wchodzącym.

§ 18.

Zaleceniem opuszczenia Szkoły karane będą: *a*) nieuległość rozkazom zwierzchności Szkolnéj; *b*) poduszczanie do czynów porządkowi szkolnemu przeciwnych; *c*) należenie bez upoważnienia Władzy Szkolnéj do jakichbądź stowarzyszeń, choćby prawem nie zabronionych; *d*) niepoprawność po wyrzeczeniu kar napomnienia i aresztu.

§ 19.

Zaleceniem opuszczenia Szkoły Głównej lub aresztem z obostrzeniami w § 13-m wskazanemi, karane będą w miarę swej ważności: *a*) oddawanie się grom hazardowym lub uczęszczanie do domów honor młodzieży plamiących; *b*) obelga wyrządzona koledze; *c*) naruszenie cudzéj spokojności domowej.

§ 20.

Karę aresztu lub napomnienia bez obostrzeń, lub z obostrzeniami, w §§ 12-m i 13-m wskazanemi, pociągać będą za sobą, w miarę swej ważności, wykroczenia w powyższych paragrafach nie wymienione, a pomiędzy innemi: *a*) wszelkie nieprzyzwoite zachowanie się i postępki tak w obrębie Szkoły, jak i po za jej obrębem; *b*) przemawianie publiczne w obrębie gmachów Szkoły Głównej; *c*) palenie tytuniu w tymże obrębie; *d*) zabieranie głosu w audytoryach, bez upoważnienia Professora; *e*) zdarcie lub uszkodzenie ogłoszeń wywieszonych na tablicy szkolnéj przez Władzę Szkoły lub Professorów; *f*) nieposłuszeństwo Władzy Szkolnej i obelgi wyrządzone pedelom; *g*) rozmyślne uszkodzenie własności szkol-

или Профессорами; *f)* за неповиновеніе училищному начальству и оскорбленіе педелей; *g)* за поврежденіе съ умысломъ Школьной собственности; *h)* за передачу матрикула постороннему лицу; *i)* за нерадѣніе въ посѣщеніи лекцій; *k)* за излишнее употребленіе горячихъ напитковъ; *l)* за броженіе въ ночное время по улицамъ.

§ 21.

Студентъ, нарушающій какимъ либо образомъ спокойствіе, во время лекціи, получаетъ приказаніе выйти изъ аудиторіи.

§ 22.

За обиду, нанесенную частнымъ лицамъ, студенты наказываются даже и въ такомъ случаѣ, когда обиженный не требуетъ никакого удовлетворенія. Оскорбленіе женщинъ, какъ противное всякимъ правиламъ приличія и общественнаго порядка, влечетъ всегда за собою усиленное наказаніе.

§ 23.

Ложь, высказанная въ присутствіи Ректора, почитается наравнѣ съ неповиновеніемъ начальству Школы и подлежитъ строгому наказанію, опредѣленному за проступки этого рода.

§ 24.

Если проступокъ былъ совершенъ въ пьяномъ видѣ, то это обстоятельство не только не уменьшаетъ степени виновности, но напротивъ влечетъ за собою болѣе строгое наказаніе.

§ 25.

За проступки, совершенные съ соучастниками, подвергаются наказанію, какъ тѣ, которые совершили оные, такъ и присутствовавшіе при совершеніи оныхъ съ знаніемъ о зломъ умыслѣ. Зачинщики должны нести наказаніе даже и въ такомъ случаѣ, еслибы они сами не принимали лично никакого участія въ совершеніи проступка.

§ 26.

Присужденный къ наказанію обязанъ, сверхъ того, вознаградить за убытки, если таковые послѣдовали отъ совершеннаго имъ проступка. За убытки, причиненные проступкомъ нѣсколькихъ лицъ, отвѣчаютъ лично за всѣхъ уличенные виновники.

§ 27.

Изъявленное студентомъ желаніе оставить Школу не освобождаетъ его отъ назначеннаго ему наказанія.

nej; *h*) udzielenie matrykuły komu innemu; *i*) zaniedbanie uczęszczania na prelekcye; *k*) nadużywanie mocnych trunków; *l*) włóczęgostwo po ulicach w porze nocnéj.

§ 21.

Student zrządzający jakimkolwiek sposobem dystrakcyę w czasie prelekcyi, otrzymuje rozkaz opuszczenia audytoryum.

§ 22.

Obraza osób prywatnych karaną będzie nawet wtedy, gdyby obrażony żadnego zadosyć uczynienia nie żądał. Obraza kobiet, jako przyzwoitości i porządkowi przeciwna, zwiększenie kary za sobą pociągnie.

§ 23.

Kłamstwo, w obec Rektora wypowiedziane, uważaném będzie na równi z nieposłuszeństwem Władzy Szkolnej i w zakresie przekroczeń tego rodzaju surowo karane.

§ 24.

Stan pijaństwa, w którym popełnione zostało wykroczenie, nietylko na zmniejszenie kary nie wpływa, ale owszem jéj powiększenie za sobą pociąga.

§ 25.

Kara za przestępstwa zbiorowo dokonane, stosowaną będzie tak do tych, którzy się czynów przestępnych dopuścili, jak i do tych, którzy z wiadomością o zamiarze byli onemu obecnymi. W każdym razie, stosowaną będzie do przywódców, choćby ci w dokonanym przestępstwie osobistego udziału nie mieli.

§ 26.

Skazany na karę winien oprócz niej wynagrodzić szkodę, jeżeli takową postępkiem swoim zrządził.

Jeżeli szkoda przez wykroczenie kilku zrządzoną została, sprawcy wiadomi odpowiadają solidarnie za wszystkich.

§ 27.

Oświadczenie chęci opuszczenia Szkoły nie uwalnia studenta od kary, na jaką skazany został.

§ 28.

Откровенное признаніе и чистосердечное раскаяніе могутъ имѣть вліяніе на смягченіе наказанія; упорное же запирательство влечетъ за собою увеличеніе онаго. Жалобы на начальствующихъ лицъ могутъ быть приносимы студентами только Ректору и не иначе, какъ порознь.

§ 29.

Академическія наказанія не освобождаютъ вовсе отъ наказаній, опредѣляемыхъ общимъ уголовнымъ закономъ, ежели совершенный студентомъ проступокъ поступаетъ на разсмотрѣніе обыкновеннаго Уголовнаго Суда.

Раздѣлъ V.

О предѣлахъ дисциплинарной власти начальства Главной Школы.

§ 30.

Приказаніе выйти изъ аудиторіи даетъ Профессоръ, или кто нибудь изъ преподавателей, а равно Ректоръ, Деканъ, или Судья Главной Школы.

§ 31.

Право дѣлать замѣчанія частнымъ образомъ, безъ усиленія сего наказанія, предоставляется Ректору, Декану и Судьѣ Главной Школы. Частныя замѣчанія съ требованіемъ торжественнаго обѣщанія исправиться, а равно и публичные выговоры дѣлаются Ректоромъ.

§ 32.

Въ Общемъ Совѣтѣ сосредоточивается полная судебная власть Главной Школы, и потому онъ можетъ опредѣлять всѣ наказанія, указанныя въ настоящихъ правилахъ. Управленію предоставляются тѣ же самыя права, за исключеніемъ временнаго удаленія изъ заведенія и совершеннаго исключенія изъ онаго (релегаціи).

§ 33.

Наказанія, опредѣленныя въ § 9 настоящихъ правилъ, исполняются Судьею Главной Школы.

§ 34.

Въ случаѣ, когда пребываніе какого либо студента въ Главной Школѣ будетъ признано Ректоромъ опаснымъ или

§ 28.

Szczere przyznanie się i skrucha mogą wpłynąć na złagodzenie kary; uporne zapieranie się obostrzenie téjże za sobą pociągnie. Zażalenia studentów na zwierzchników do Rektora tylko i nie inaczej jak pojedyńczo zanoszone być mogą.

§ 29.

Kary akademickie nie wyłączają wcale kar ogólnem prawem karnem naznaczonych, jeżeli popełnione przez studenta przestępstwo pod rozpoznanie zwykłych sądów karnych przychodzi.

Dział V.

O zakresie jurysdykcyi karnéj Władz Szkoły Głównéj.

§ 30.

Rozkaz ustąpienia z audytoryum wyrzeka Professor lub inny nauczający, jako téż Rektor, Dziekan lub Sędzia Szkoły Głównéj

§ 31.

Prawo udzielania napomnień prywatnych, bez obostrzenia, służy Rektorowi, Dziekanom i Sędziemu Szkoły Głównej.

Napomnienia prywatne, obostrzone wymaganiem uroczystego przyrzeczenia poprawy, oraz napomnienia publiczne udziela Rektor.

§ 32.

Rada Ogólna piastuje w całéj zupełności władzę karną Szkoły i może wyrzekać wszelkie kary niniejszemi przepisami objęte. Zarządowi służy toż samo prawo z wyłączeniem consilii abeundi i relegacyi.

§ 33.

Kary w § 9-m niniejszych przepisów przewidziane wykonywa Sędzia Szkoły Głównéj.

§ 34.

Rektor, w razie gdy uczestnictwo któregokolwiek studenta w Szkole Głównéj uważa ze względu na obyczaje i porządek za

вреднымъ въ дисциплинарномъ или нравственномъ отношенiи, онъ имѣетъ право, съ разрѣшенiя Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисiи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенiя, сдѣлать студенту предложенiе оставить на время заведенiе, не испрашивая на то согласiя Общаго Совѣта.

§ 35.

По всѣмъ проступкамъ студентовъ, влекущимъ за собою замѣчанiя или другiя болѣе строгiя взысканiя, Судья Главной Школы производитъ слѣдствiе, собираетъ доказательства вины и представляетъ Ректору свои заключенiя относительно власти, которая должна разсматривать сiе дѣло, и относительно рода и мѣры наказанiя, которому слѣдуетъ подвергнуть виновнаго.

§ 36.

Приказанiя явиться лично къ Ректору, Декану или къ Судьѣ Главной Школы объявляетъ студентамъ педель. Приказанiе это студентъ обязанъ или исполнить немедленно, или представить доказательства въ невозможности исполненiя онаго.

§ 37.

Студентъ, арестованный какою либо другою, не учебною властью, не смотря на свою совершенную невинность, не имѣетъ права оказывать никакого сопротивленiя. Во всякомъ случаѣ, по предъявленiи матрикулы арестованнымъ, арестующая власть обязана увѣдомить начальство Школы о задержанiи студента.

Раздѣлъ VI.

О судебной власти Главной Школы относительно гражданскихъ обязанностей студентовъ.

§ 38.

Суду Главной Школы подлежатъ: 1) всѣ студенческiе долги, происшедшiе вслѣдствiе товарищескихъ отношенiй; 2) слѣдующiя обязательства студентовъ относительно третьихъ лицъ: *a*) наемъ квартиры и мебели; *b*) столъ и доставка всѣхъ съѣстныхъ припасовъ; *c*) деньги, слѣдуемыя за отопленiе и освѣщенiе; *d*) наемъ прислуги; *e*) деньги, слѣдуемыя за платье, обувь и мытье бѣлья.

szkodliwe lub niebezpieczne, mocen jest, za zezwoleniem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, udzielić mu consilium abeundi, bez odnoszenia się do Rady Ogólnéj.

§ 35.

We wszystkich przewinieniach studentów, karą napomnienia lub wyższemi zagrożonych, Sędzia Szkoły Głównéj prowadzi śledztwo, zbiera dowody winy i przedstawia Rektorowi wnioski co do właściwości władzy, mającéj sprawę rozpoznawać i co do rodzaju oraz wysokości kary, jaką na winnego wymierzyć wypada.

§ 36.

Wezwanie stawienia się przed Rektora, Dziekana lub Sędziego Szkoły Głównej, oznajmia studentom pedel.

Wezwaniu takiemu student obowiązany jest natychmiast uczynić zadosyć, lub niemożność zadość uczynienia udowodnić.

§ 37.

W razie aresztowania go przez inną, a nie szkolną władzę, student choćby był zupełnie niewinnym, oporu żadnego stawiać nie powinien. W każdym razie, za okazaniem matrykuły przez aresztowanego, władza aresztująca obowiązaną jest zawiadomić władzę szkolną o przytrzymaniu studenta.

Dział VI.

O jurysdykcyi Szkoły Głównéj, co do cywilnych zobowiązań studentów.

§ 38.

Jurysdykcyi Szkoły Głównéj ulegają: 1) wszelkie należności między studentami powstałe ze stosunków koleżeńskich; 2) następujące zobowiązania studentów względem osób trzecich: *a*) najem mieszkania i mebli; *b*) stołowanie i dostarczanie wszelkich artykułów żywności; *c*) należność za opał i światło; *d*) najem usługi; *e*) należności przypadające za suknie, obuwie i pranie bielizny.

§ 39.

Долги, о которыхъ сказано въ предыдущемъ §, могутъ быть присуждаемы начальствомъ Главной Школы въ такомъ только случаѣ, если они не превышаютъ 50 рублей сер. и если жалоба о взысканіи послѣдовала до истеченія шести мѣсяцевъ со времени условленнаго срока.

§ 40

Жалобы подаются Судьѣ Главной Школы или на бумагѣ, или словесно, со внесеніемъ въ протоколъ. Жалующійся обязанъ дать Судьѣ подписку въ томъ, что останется доволенъ рѣшеніемъ Суда Главной Школы и отказывается отъ апелляціи. Судья, удостовѣрившись, что предметъ иска, предъявленнаго въ жалобѣ, подлежитъ Суду Главной Школы, назначаетъ срокъ для судебнаго разбирательства и приглашаетъ истца и отвѣтчика явиться на оный

§ 41.

Въ назначенный срокъ, Судья Главной Школы, если жалоба будетъ признана имъ основательною, окончательнымъ рѣшеніемъ заставляетъ виновнаго студента къ уплатѣ слѣдуемаго долга. Въ рѣшеніи этомъ опредѣляется, сверхъ того, срокъ уплаты или одновременно, или съ условленною между сторонами раскладкою, или съ раскладкою по приговору Судьи.

§ 42.

Для изслѣдованія истины, Судья прибѣгаетъ къ средствамъ, дозволеннымъ общимъ гражданскимъ закономъ. Несовершеннолѣтіе не освобождаетъ вовсе студента отъ обязательной уплаты долга, коль скоро жалоба по сему предмету подана Судьѣ Главной Школы.

§ 43.

Въ случаѣ неисполненія студентомъ въ назначенный срокъ рѣшенія, или невнесенія имъ срочнаго платежа, Судья предварительно увѣдомляетъ о семъ родителей или опекуновъ, съ требованіемъ уплаты; если же это увѣдомленіе останется безъ послѣдствій въ теченіи 30 дней, то Судья доводитъ о семъ до свѣдѣнія Общаго Совѣта, который предлагаетъ неакуратному студенту, какъ унижающему академическую честь, оставить заведеніе. Обратный пріемъ его, въ такомъ случаѣ, въ Главную Школу, допускается только по представленіи доказатель-

§ 39.

Należności, o jakich mowa w paragrafie poprzedzającym, zasądzane być mają przez Władzę Szkoły Głównej wtedy tylko, gdy żądanie nie przenosi rs. 50, i gdy wniesione będzie przed upływem sześciu miesięcy od daty wymagalności.

§ 40.

Skargi wnoszone być winny przed Sędziego Szkoły Głównej, bądź na piśmie, bądź ustnie do protokółu. Skarżący winien Sędziemu złożyć deklaracyę, że na wyroku Sądu Szkoły Głównej poprzestaje, zrzekając się apellacyi.

Sędzia uznawszy, że przedmiot żądania skargą objętego ulega jurysdykcyi Szkoły Głównej, naznaczy termin do rozpoznania takowéj, na który wezwie powoda i pozwanego.

§ 41.

W terminie naznaczonym, Sędzia Szkoły Głównéj, gdy żądanie znajdzie uzasadnionêm, uiszczenie należności przez dłużnego studenta przez decyzyę ostateczną nakaże.

Decyzya ta oznaczy zarazem termin zapłacenia bądź jednorazowo, bądź w ratach, na jakie strony się zgodzą lub Sędzia z urzędu ustanowi.

§ 42.

Sędzia w dochodzeniu prawdy posługiwać się będzie środkami przez ogólne prawo cywilne dozwolonemi. Nieletność studenta nie broni go od obowiązku zapłacenia długu, jeśli skarga o to przed Sędziego Szkoły Głównéj przychodzi.

§ 43.

W razie niewykonania decyzyi przez dłużnego studenta w terminie oznaczonym lub uchybienia raty, Sędzia odniesie się naprzód do rodziców lub opiekunów tegoż z wezwaniem o zapłacenie, a gdy to wezwanie w ciągu dni 30-tu skutku mieć nie będzie, zawiadomi Radę Ogólną, która niepłacącemu studentowi, jako honor akademicki poniżającemu, Szkołę opuścić zaleci.

Powrót w tym razie do Szkoły Głównéj nie wprzód będzie

ства объ удовлетвореніи кредитора, въ пользу котораго последовало судебное рѣшеніе.

§ 44.

Если кто либо объ удовлетвореніи своихъ претензій возбудитъ противъ студента искъ обыкновеннымъ судебнымъ порядкомъ, то онъ не имѣетъ уже права, по сему дѣлу, обращаться въ Главную Школу съ требованіемъ удовлетворенія.

Общее распоряженіе.

Настоящія правила Совѣтъ Управленія постановляетъ внести въ Дневникъ Законовъ, для свѣдѣнія и руководства; наблюденіе же за ихъ исполненіемъ возлагаетъ на Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Состоялось въ Варшавѣ, 4 (16) Января 1863 года.

Великій Князь Намѣстникъ (подписано) „КОНСТАНТИНЪ“.

Начальникъ Гражданскаго Управленія

(подписано) *Гр. Велепольскій Маркизъ Мышковскій.*

dozwolonym, jak po złożeniu dowodu zaspokojenia wierzyciela, który decyzyę zasądzającą mu należność pozyskał.

§ 44.

Ktoby dochodzenie swych pretensyj do studenta na drodze zwyczajnych sądów rozpoczął, nie może w téj saméj sprawie żądać zadosyć uczynienia od Władzy Szkoły Głównéj.

ROZPORZĄDZENIE OGÓLNE.

Przepisy niniejsze Rada Administracyjna w Dzienniku Praw, dla wiadomości i zastosowania się, zamieścić postanawia; czuwanie zaś nad ich spełnieniem Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca.

Działo się w Warszawie, dnia 4 (16) Stycznia 1863 roku.

Namiestnik, WIELKI XIĄŻE (podpisano) „KONSTANTY".

Naczelnik Rządu Cywilnego (podpisano) *Hr. Wielopolski,*
Margrabia Myszkowski.

II.

ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЯ УЧЕБНЫЯ ЗАВЕДЕНІЯ.

ВВЕДЕНІЕ.

Къ заведеніямъ сего рода причисляются: Главная Библіотека, Астрономическая Обсерваторія, Ботаническій Садъ, а также клиники, кабинеты, музеи и собранія предметовъ по разнымъ отраслямъ наукъ и изящныхъ искусствъ, находящіяся нынѣ въ Варшавѣ.

Почти всѣ эти заведенія возникли одновременно съ основаніемъ б. Александровскаго Университета, затѣмъ образовались и обогащались постепенно, во все продолженіе его существованія; по упраздненіи же Университета, сдѣлавшись отдѣльными заведеніями, они не переставали постоянно увеличиваться и обогащаться до настоящаго времени.

Въ послѣдніе годы, большая часть этихъ заведеній присоединена къ учрежденной въ 1862 г. Варшавской Главной Школѣ.

Число и состояніе этихъ заведеній, въ настоящее время, представляется въ слѣдующемъ видѣ:

1) Главная Библіотека (*) (основанная въ 1817 г.) заключаетъ въ себѣ: сочиненій 75,257; экземпляровъ 79,400; томовъ 124,549; картъ и атласовъ 220; періодическихъ сочиненій 11,137; гравюръ 2,565; нотъ 1,834; рукописей 501; монетъ и медалей 10,380.

Цѣнность этихъ предметовъ простирается до 110,199 рублей серебромъ.

(*) Главная Библіотека образовалась изъ библіотеки б. Варшавскаго Лицея, въ составъ которой, кромѣ пожертвованій, сдѣланныхъ частными лицами въ пользу предполагавшейся въ то время (въ 1817 г.) къ учрежденію Королевской Публичной Библіотеки при Апелляціонномъ Судѣ, вошли: библіотека б. Юридической Школы, а также, въ 1819 году, нѣкоторыя библіотеки помонастырскія.

II.

ZAKŁADY NAUKOWE POMOCNICZE.

WSTĘP.

Do tego rodzaju zakładów zaliczają się: Biblioteka Główna, Obserwatoryum Astronomiczne, Ogród Botaniczny, tudzież kliniki, gabinety, muzea i zbiory rozmaitych przedmiotów nauki i sztuki, w Warszawie obecnie istniejące.

Prawie wszystkie te instytucye datują swój początek od założenia b. Alexandrowskiego Uniwersytetu; tworzyły się one i wzbogacały stopniowo przez cały czas jego istnienia, a po zwinięciu Uniwersytetu, stawszy się instytucyami oddzielnemi, niemniéj były ciągle pomnażane i wzbogacane, aż do obecnéj chwili.

W ostatnich latach większa część tego rodzaju zakładów została przyłączona do założonéj w r. 1862-m Warszawskiéj Szkoły Głównéj.

Liczba i stan tych instytucyj w obecnym czasie przedstawia się jak następuje:

1) Biblioteka Główna (*) (założona w roku 1817) posiada dzieł 75,257, exemplarzy 79,400, tomów 124,549, mapp i atlasów 220, pism peryodycznych 11,137, rycin 2,565, nut 1,834, rękopismów 501, monet i medali 10,380.

Wartość wszystkich tych przedmiotów wynosi 110,199 rsr.

(*) Biblioteka Główna powstała z biblioteki b. Liceum Warszawskiego, do któréj prócz darów przez osoby prywatne złożonych, na utworzenie projektowanéj w owym czasie, (w roku 1817) Królewskiéj Biblioteki Publicznéj przy Sądzie Appellacyjnym, przyłączono bibliotekę po Szkole Prawa, tudzież, w roku 1819, niektóre biblioteki poklasztorne.

Къ сему слѣдуетъ присовокупить, что въ это вычисленіе не включены сочиненія и предметы, которыми обогатилась Главная Библіотека, въ послѣдніе годы, присоединеніемъ къ ней нѣкоторыхъ библіотекъ упраздненныхъ монастырей, библіотеки б. Государственнаго Совѣта и покойнаго Министра Туркулла.

2) Астрономическая Обсерваторія (*) (основана въ 1823 г.) имѣетъ: 99 инструментовъ, цѣною въ 22,830 руб. сер.; сочиненій 1,277, цѣною въ 6,263 руб. сер., кромѣ рисунковъ и моделей.

3) Въ Ботаническомъ Саду (**) (основанномъ въ 1818 г.) находится разведенныхъ на грунтѣ: по фармацевтическому отдѣленію 240 родовъ растеній; по общему ботаническому отдѣленію 3,618; въ парникахъ и оранжереяхъ 1,767 родовъ, въ 6,923 экземплярахъ. Сверхъ того, находится въ немъ фруктовыхъ различныхъ родовъ деревьевъ и кустовъ 3,061; въ питомникахъ фруктовыхъ деревцевъ 12,561; дичекъ 18,551, и разныхъ другихъ молодыхъ деревъ и кустарниковъ 13,987.

4) Кабинеты заключаютъ въ себѣ:

a) физическій: 677 инструментовъ, цѣною въ 8,435 руб. сер.;

b) химическій: 2,407 предметовъ, цѣною въ 3,832 руб. сер.;

c) зоологическій: 22,041 породъ, въ 72,358 экземплярахъ, цѣною въ 32,855 руб. с. и собраніе подручныхъ сочиненій, состоящее изъ 106 заглавій и 462 томовъ, цѣною въ 1,161 руб. сер.;

d) минералогическій: штукъ 12,985, стоимость которыхъ еще не опредѣлена съ точностью;

e) кабинетъ общей, сравнительной и патологической анатоміи: инструментовъ и предметовъ 2,385, цѣною въ 11,797 руб. сер.;

f) фармацевтическій и фармакологическій: 4,070 предметовъ, цѣною въ 2,710 руб. сер.;

g) лабораторіи: общей и патологической физіологіи и судебной медицины 721 предметъ, цѣною въ 2,647 руб. сер.

5) Клиники:

a) терапевтическая, на 40 кроватей, изъ коихъ одна половина

(*) Постройка зданія подъ Астрономическую Обсерваторію началась въ 1819 г., но первымъ комплектомъ инструментовъ она была снабжена едва въ 1823 году.

(**) Кромѣ нынѣшняго Ботаническаго Сада при Бельведерскомъ Дворцѣ, существовалъ еще, хотя весьма недолго, ботаническій садъ при Казиміровскомъ дворцѣ, основанный въ 1811 году.

Dodać należy, że powyższemi cyframi nie są objęte dzieła i przedmioty, jakiemi w ostatnich latach Biblioteka Główna wzbogaconą została przez wcielenie do niéj niektórych bibliotek po zwiniętych klasztorach, biblioteki po b. Radzie Stanu, tudzież biblioteki b. Ministra Turkułła.

2) Obserwatoryum Astronomiczne, (*) *(założone w r. 1823) liczy narzędzi 99, wartości 22,830 rsr., dzieł 1,277, wartości 6,263 rsr., oraz nieco rycin i modeli.*

3) Ogród Botaniczny (**) *(założony w roku 1818) choduje roślin gruntowych: w oddziale aptekarskim 240 gatunków; w oddziale ogólnym botanicznym 3,618. Roślin cieplarnianych i oranżeryjnych 1,767 gatunków w 6,923 exemplarzach. Oprócz tego: drzew owocowych i krzewów różnego rodzaju 3,061, tudzież w szkółce: drzewek fruktowych 12,561, dziczek 18,551, różnych innych drzewek i krzewów 13,987.*

4) Gabinety liczą:

a) Fizyczny: narzędzi 677, wartości 8,435 rs.

b) Chemiczny: przedmiotów 2,407, wartości 3,832 rs.

c) Zoologiczny: gatunków 22,041 w 72,358 exemplarzach, wartości 32,855 rsr., tudzież biblioteczkę podręczoną ze 106 dzieł a 462 tomów, wartości 1,161 rsr.

d) Mineralogiczny: okazów 12,985, dotąd dokładnie nie oszacowanych.

e) Anatomii ogólnéj, porównawczéj i patologicznéj: narzędzi i przedmiotów 2,385, wartości 11,797 rs.

f) Farmaceutyczny i farmakologiczny: przedmiotów 4,070, wartości 2,710 rsr.

g) Laboratorya: fizyologii ogólnéj, patologicznéj i medycyny sądowej: przedmiotów 721, wartości 2,647 rsr.

5) Kliniki są:

a) Terapeutyczna, na 40 łóżek, w połowie dla mężczyzn, w po-

(*) *Budowa gmachu na Obserwatoryum Astronomiczne rozpoczętą została w roku 1819, lecz pierwszy komplet narzędzi przybył dopiero w roku 1823.*

(**) *Oprócz dzisiejszego Ogrodu Botanicznego przy pałacu Belwederskim, istniał jeszcze przez czas krótki Ogród Botaniczny przy pałacu Kazimierowskim, założony w r. 1811.*

для женщинъ, а другая для мужчинъ. Въ кабинетѣ этой клиники находится 100 предметовъ, цѣною въ 508 руб. сер.;

b) хирургическая, на 20 кроватей. Въ кабинетѣ ея инструментовъ 1,770, цѣною въ 3,648 руб. сер.;

c) акушерская на 10 кроватей; при ней инструментовъ 174, цѣною въ 830 руб. сер., и

d) офтальмическая.

6) Музей изящныхъ искусствъ (основанный въ 1862 году) состоитъ изъ 68 картинъ, цѣною въ 12,537 руб. сер., изъ 783 скульптурныхъ произведеній и гипсовыхъ моделей, цѣною въ 4,887 руб. сер., и коллекціи достопримѣчательностей, заключающей 136 предметовъ, цѣною въ 1,396 руб. сер.

Содержаніе и устройство всѣхъ этихъ заведеній предоставлены были, до настоящаго времени, лицамъ, завѣдывающимъ ими. Кромѣ помѣщенной здѣсь выписки изъ Устава 1862 года, и инструкціи для завѣдывающаго библіотекою, изданной въ 1864 году, не существуетъ никакихъ обязательныхъ для сихъ заведеній постановленій.

łowie dla kobiet. W gabinecie téjże kliniki przedmiotów 100, wartości 508 rsr.

b) Chirurgiczna, na 20 łóżek. W gabinecie téjże narzędzi 1,770, wartości 3,648 rsr.

c) Akuszeryjna, na 10 łóżek; przy niej narzędzi 174, wartości 830 rubli sr.

d) Oftalmologiczna.

6) Muzeum Sztuk pięknych (założone w roku 1862) składa się z 68 obrazów, wartości 12,537 rsr., z 783 rzeźb i modeli gipsowych, wartości 4,887 rsr., i ze zbioru osobliwości, liczącego 136 przedmiotów, wartości 1,396 rsr.

Sposób utrzymywania i prowadzenia wszystkich tych zakładów pozostawiony był dotąd uznaniu osób nad niemi przełożonych. Prócz załączonych tutaj: wyjątku z ustawy 1862 roku i instrukcyi dla zawiadującego Biblioteką, w roku 1864 wydanéj, nie ma żadnych, zakłady te obowiązujących, przepisów.

№ 1.

Выписка изъ Высочайше утвержденнаго Устава о общественномъ воспитанiи въ Царствѣ Польскомъ.

(8 (20 Мая 1862 года.)

На подлинномъ Собственною Его Императорско-Царскаго Величества рукою написано: *„Быть по сему.“*

Въ Царскомъ Селѣ, 8 (20) Мая 1862 года.

Уставъ о общественномъ воспитанiи въ Царствѣ Польскомъ.

Раздѣлъ VII.

Библiотеки, Кабинеты, Музей изящныхъ искуствъ, Обсерваторiя, Ботаническiй садъ.

Глава I.

Библiотеки.

Ст. 359

Главная Библiотека и всѣ прочiя, существующiя при казенныхъ учебныхъ заведенiяхъ въ Царствѣ, Библiотеки разсматриваются какъ одно цѣлое и состоятъ въ главномъ завѣдываніи Почетнаго Директора Библiотекъ въ Царствѣ, котораго Главный Директоръ, Предсѣдательствующiй въ Правительственной Коммисiи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенiя, изъ извѣстныхъ ученостiю библiофиловъ представляетъ на утвержденiе Намѣстника въ Царствѣ.

Ст. 360.

Нынѣшняя казенная библiотека будетъ называться Главною Библiотекою и остается въ нынѣ занимаемомъ ею зданiи.

Ст. 361.

Первое основанiе Главной Библiотеки составится изъ: *а)* нынѣшней казенной библiотеки; *б)* библiотеки бывшаго Благороднаго Института; *в)* библiотеки нынѣшней Медико-Хирургической Академiи, кромѣ библiотеки студентской; *г)* библiотеки нынѣ помѣщающейся при Варшавскихъ Департаментахъ Правительствующаго Сената; *д)* части библiотеки послѣ Кодификацiонной Коммисiи, на потребности Государственнаго Совѣта не обращенной.

N° 1.

Wypis z Najwyżéj zatwierdzonéj Ustawy o wychowaniu publiczném w Królestwie Polskiem.

(d. 8 (20) Maja 1862 r.)

Na oryginale własną Jego Cesarskiéj Mości ręką napisano:

„*Ma być podług tego*".

w Carskiem Siele, d. 8 (20) Maja 1862 r.

Ustawa o wychowaniu publiczném w Królestwie Polskiem

Dział VII.

Biblioteki, Gabinety, Muzeum Sztuki, Obserwatoryum, Ogród Botaniczny.

ROZDZIAŁ I.

Biblioteki.

Art. 359.

Biblioteka Główna i wszystkie biblioteki, przy zakładach naukowych rządowych w Królestwie, uważają się za jedną całość i zostają pod zwierzchniem zawiadywaniem Dyrektora Honorowego Bibliotek w Królestwie, którego Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, z pomiędzy ludzi znanych z nauki i zamiłowania w rzeczach bibliotecznych, do nominacyi Namiestnika w Królestwie przedstawiać będzie.

Art. 360.

Dzisiejsza Biblioteka Rządowa nazywać się będzie Biblioteką Główną i zostawać ma w teraźniejszem swém pomieszczeniu.

Art. 361.

Pierwszy zakład Biblioteki Głównéj obejmie: *a*) dzisiejszą Bibliotekę Rządową; *b*) Bibliotekę b. Instytutu Szlacheckiego; *c*) Bibliotekę dzisiejszej Akademii Medycznéj, oprócz Biblioteki Studenckiej; *d*) Bibliotekę umieszczoną obecnie przy Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu; *e*) Część Biblioteki po Kommissyi Kodyfikacyjnéj, która do użytku Radzie Stanu oddaną bynie została.

Ст. 362.

Кабинетъ медалей, съ присоединеніемъ къ нему кабинета бывшаго Благороднаго Института, а также собраніе нумизматическихъ слепковъ и оттисковъ присоединяются къ Главной Библіотекѣ. Сюда же принадлежатъ всѣ историческіе памятники и археологическія собранія.

Ст. 363.

Главная Библіотека вмѣстѣ съ тѣмъ есть и Библіотека Главной Школы.

Ст. 364.

Въ главномъ завѣдываніи Почетнаго Директора Библіотекъ состоятъ слѣдующіе чиновники, за Главною Библіотекою наблюдающіе и при ней служащіе: *а*) Библіотекарь, Помощникъ Библіотекаря и Кустосъ; *б*) Секретарь, ведущій переписку и управляющій Канцеляріею и писцы. Секретарь и писцы вмѣстѣ съ тѣмъ будутъ содѣйствовать Почетному Директору Библіотекъ въ канцелярскихъ занятіяхъ; *в*) Помощникъ, который вмѣстѣ съ тѣмъ есть Консерваторъ собраній, и Надзиратель въ кабинетѣ для чтенія.

Ст. 365.

Всѣхъ вышепоименованныхъ чиновниковъ опредѣляетъ Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по предварительному о нихъ отзыву Почетнаго Директора. Прислугу опредѣляетъ самъ Почетный Директоръ, по представленію Библіотекаря.

Ст. 366.

При Главной Библіотекѣ будетъ особенный кабинетъ для чтенія, ежедневно открытый для публики въ извѣстные часы. Кромѣ того, Профессоры Главной Школы будутъ имѣть отдѣльный залъ для чтенія журналовъ и газетъ, которые Библіотека будетъ выписывать, а также сочиненій, которыя не могутъ быть имъ выдаваемы на домъ.

Ст. 367.

За всѣми покупками и за выписываніемъ сочиненій, заменомъ дублетовъ или ихъ продажею для обогащенія Главной Библіотеки, наблюдаетъ непосредственно Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія. Съ сею цѣлію Отдѣленія Главной Школы, Начальники высшихъ специальныхъ

Art. 362.

Gabinet medali, pomnożony Gabinetem b. Instytutu Szlacheckiego, także zbiór numizmatycznych odlewów i odcisków przyłączają się do Biblioteki Główněj. Tamże należą wszystkie pamiątki historyczne i archeologiczne zbiory.

Art. 363.

Biblioteka Główna jest zarazem Biblioteką Szkoły Główněj.

Art. 364.

Pod zwierzchniem zawiadywaniem Dyrektora Honorowego Bibliotek, do składu urzędników dozorujących Bibliotekę Główną i w niej pracujących, należą: *a*) Bibliotekarz, Podbibliotekarz i Kustosz; *b*) Sekretarz utrzymujący korrespondencyę, kierujący Kancellaryą i dwaj pisarze. Sekretarz i pisarze będą zarazem pomocni Dyrektorowi Honorowemu Bibliotek w czynnościach kancellaryjnych; *c*) Pomocnik będący zarazem Konserwatorem zbiorów i Nadzorcą w Lektoryum.

Art. 365.

Wszystkich powyżéj wymienionych urzędników naznacza Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po zasiągnieniu opinii Dyrektora Honorowego. Służbę naznacza sam Dyrektor Honorowy, na wniosek Bibliotekarza.

Art 366.

Przy Bibliotece Głównej będzie oddzielne Lektoryum, codziennie w pewnych godzinach dla publiczności otwarte. Oprócz tego Professorowie Szkoły Głównej będą mieli osobną salę, dla czytania pism zbiorowych i peryodycznych, jakie Biblioteka zapisywać będzie, oraz dzieł, któreby im do domów wypożyczone być nie mogły.

Art. 367.

Nad wszelkiemi zakupami i zapisywaniem dzieł, wymianą duplikatów lub ich przedażą, dla wzbogacenia Biblioteki Główněj, czuwa bezpośrednio Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W tym celu Wydziały Szkoły Główněj, Zwierzchnicy szkół wyższych specyalnych i Zwierzchnicy zakładów naukowych średnich przedsta-

школъ и Начальники среднихъ учебныхъ заведеній, представляютъ ему свои требованія, которыя Главный Директоръ, по мѣрѣ признанія оныхъ необходимыми, удовлетворяетъ или по сношенію съ Почетнымъ Директоромъ Библіотекъ, или непосредственнымъ своимъ распоряженіемъ.

Ст. 368.

Профессоры Главной Школы могутъ брать изъ Библіотеки на домъ относящіяся къ ихъ предметамъ, а также и другія сочиненія подъ собственноручную росписку; лица же, не принадлежащія къ школьной іерархіи, не иначе, какъ съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Ст. 369.

Штатъ Главной Библіотеки, кромѣ окладовъ ея чиновниковъ и прислуги, будетъ заключать ежегодную сумму на выписку, какъ для Главной Библіотеки, такъ и для принадлежащихъ къ ней собраній, сочиненій, періодическихъ изданій, а также и другихъ предметовъ.

Ст. 370.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по представленію Почетнаго Директора Библіотекъ, опредѣлитъ подробности учрежденія и содержанія Главной Библіотеки, порядокъ выдачи изъ оной книгъ, а равно увеличенія и сохраненія собраній.

ГЛАВА II.

Кабинеты Главной Школы, Обсерваторія, Ботаническій садъ.

Ст. 371.

Всѣ кабинеты нынѣшней Медико - Хирургической Академіи, вмѣстѣ съ кабинетами зоологическимъ и минералогическимъ, которые состояли до сего времени подъ отдѣльнымъ Управленіемъ, будутъ составлять собранія и кабинеты Главной Школы и переходятъ въ ея завѣдываніе.

Ст. 372.

Каждый изъ сихъ кабинетовъ ввѣряется ближайшему надзору подлежащаго Профессора.

wiają mu desiderata, które Dyrektor Główny, w miarę uznania potrzeby, bądź to za zniesieniem się z Dyrektorem Honorowym Biblioteki, bądź wprost od siebie, uskutecznić poleca.

Art. 368.

Professorowie Szkoły Głównej będą mogli brać z Biblioteki dzieła do ich przedmiotów odnoszące się i inne, za własnym rewersem; osoby zaś do hierarchii szkolnéj nie należące, tylko za upoważnieniem Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 369.

Etat Biblioteki Głównéj, oprócz płac jéj urzędników i służby, obejmować ma fundusz roczny na wzbogacenie tak Biblioteki Głównéj, jako i należących do niej zbiorów, w dzieła, w pisma peryodyczne, oraz w inne przedmioty.

Art. 370.

Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na wniosek Dyrektora Honorowego Bibliotek, oznaczy szczegóły urządzenia i utrzymania Biblioteki Głównéj, sposób udzielania z niéj książek, pomnażania i konserwowania jéj zbiorów.

ROZDZIAŁ II.

Gabinety Szkoły Głównéj, Obserwatoryum, Ogród Botaniczny.

Art. 371.

Wszystkie gabinety dzisiejszej Akademii Medyko-Chirurgicznéj, z dołączeniem gabinetów zoologicznego i mineralogicznego, które dotąd pod osobnym zarządem się znajdowały, stanowić będą zbiory i gabinety Szkoły Głównéj i przechodzą pod jéj zawiadywanie.

Art. 372.

Każdy z tych gabinetów oddaje się pod najbliższy nadzór właściwego Professora.

Ст. 373.

Кабинеты зоологическій и минералогическій, впредь до дальнѣйшаго распоряженія, остаются въ нынѣ занимаемомъ помѣщеніи; физическіе же инструменты, послѣ бывшаго Университета, присоединяются къ физическому кабинету Главной Школы.

Ст. 374.

Кабинеты зоологическій и минералогическій въ извѣстные опредѣленные дни будутъ открыты для публики. Отдѣльные дни и часы опредѣлены будутъ для однихъ только студентовъ.

Ст. 375.

Расходы на содержаніе и увеличеніе двухъ вышепоименованныхъ кабинетовъ, а равно оклады двумъ ихъ Консерваторамъ и прислугѣ, вносятся въ штатъ Главной Школы.

Ст. 376.

Астрономическая Обсерваторія и Ботаническій садъ остаются и впредь въ непосредственномъ завѣдываніи Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія и подъ условіями ближайшаго управленія, какое существовало по нынѣ. Лишь ученою частію въ Обсерваторіи завѣдывать будетъ Профессоръ Астрономіи, а ученою частію по Ботаническому саду—Профессоръ ботаники, которые, относительно учебныхъ потребностей сихъ учрежденій, будутъ дѣлать свои представленія въ Правительственную Коммисію Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, черезъ посредство Ректора Главной Школы.

Ст. 377.

Старшій Адъюнктъ при Управляющемъ Обсерваторіею, будетъ вмѣстѣ съ тѣмъ Консерваторомъ всѣхъ находящихся тамъ собраній. Обязанностію его есть ближайшій надзоръ за цѣлостью инструментовъ, производство наблюденій и практическая помощь студентамъ при ихъ ученыхъ занятіяхъ. Адъюнктъ назначается Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по представленію Управляющаго Обсерваторіею.

Art. 373.

Gabinety Zoologiczny i Mineralogiczny zostają, do dalszego rozporządzenia, w dotychczasowém swém pomieszczeniu, a narzędzia fizyczne po b. Uniwersytecie połączone być mają z gabinetem fizycznym Szkoły Głównéj.

Art. 374.

Gabinety Zoologiczny i Mineralogiczny, w pewne oznaczone dni, otwarte być mają dla publiczności. Oddzielne dni i godziny oznaczone zostaną dla samych tylko studentów.

Art. 375.

Wydatki na utrzymanie i pomnożenie powyższych gabinetów, również płace dwóch ich Konserwatorów i służby, przechodzą na etat Szkoły Głównéj.

Art. 376.

Obserwatoryum Astronomiczne i Ogród Botaniczny zostają i nadal w zawiadywaniu bezpośredniém Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, i w warunkach najbliższego Zarządu, jaki był dotąd. Częścią tylko naukową w Obserwatoryum zawiadywać ma Professor astronomii, a częścią naukową w Ogrodzie Botanicznym Professor botaniki, którzy, co do naukowych potrzeb tych zakładów, czynić będą przedstawienia swe do Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, za pośrednictwem Rektora Szkoły Głównéj.

Art. 377.

Starszy Adjunkt przy Zarządzającym Obserwatoryum, będzie razem Konserwatorem wszystkich tam znajdujących się zbiorów. Obowiązkiem jego jest: najbliższy nadzór i całość narzędzi, robienie obserwacyj i pomoc praktyczna studentom w ich nauce. Adjunkta naznacza Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na przedstawienie Zarządzającego Obserwatoryum.

ГЛАВА III.

Музей изящныхъ искусствъ.

Ст. 378.

Къ музею изящныхъ искусствъ принадлежатъ: собранія гравюръ, какія находятся въ нынѣшней казенной Библіотекѣ и въ Художественной Школѣ, картины масляными красками писанныя, находящіяся въ завѣдываніи той же Школы, гипсовыя фигуры статуй, находящіяся доселѣ въ завѣдываніи Директора Кабинетовъ.

Ст. 379.

Образцы рисунковъ, а равно гипсовые оттиски фигуръ, частей человѣческаго тѣла и орнаментовъ, служащіе пособіемъ при преподаваніи рисованія обыкновеннаго, архитектоническаго и рѣзьбы, не входятъ въ составъ музея и остаются въ непосредственномъ завѣдываніи Директора Художественной Школы.

Ст. 380.

Кабинетъ гравюръ и картины, писанныя масляными красками, будутъ помѣщаться въ залахъ нынѣшней Художественной Школы, а гипсовые оттиски, впредь до дальнѣйшаго распоряженія, остаются въ нынѣ занимаемомъ ими помѣщеніи.

Ст. 381.

Музей изящныхъ искусствъ зависитъ непосредственно отъ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, и состоитъ въ завѣдываніи Почетнаго Директора Музея, котораго Главный Директоръ изъ знатоковъ и любителей искусства представляетъ на утвержденіе Намѣстника.

Ст. 382.

Почетный Директоръ Музея, для веденія каталога всѣмъ предметамъ музея, для приготовленія представленій касательно его обогащенія и для веденія переписки, будетъ имѣтъ Помощника, который вмѣстѣ съ тѣмъ будетъ Хранителемъ всѣхъ собраній, принадлежащихъ музею изящныхъ искусствъ. Помощникъ будетъ получать штатное жалованье.

Ст. 383.

Въ назначенные дни музей будетъ открытъ для публики. Ученики Художественной Школы по соглашенію Директора

ROZDZIAŁ III.

Muzeum sztuk pięknych.

Art. 378.

Do Muzeum sztuk pięknych należą: zbiory rycin, jakie się znajdują w dzisiejszéj bibliotece rządowéj i w szkole sztuk pięknych, obrazy olejne, jakie są w zawiadywaniu tejże szkoły, odlewy gipsowe rzeźb, znajdujące się dotąd w zawiadywaniu Dyrektora Gabinetów.

Art. 379.

Wzory rysunkowe, tudzież osobne odlewy gipsowe figur, części ciała i ornamentów do wykładu rysunków zwyczajnych, architektonicznych i rzeźby należące, nie wchodzą w skład Muzeum, i pozostają pod bezpośredniém zawiadywaniem Dyrektora szkoły sztuk pięknych.

Art. 380.

Gabinet rycin i obrazy olejne mieścić się będą w salach dzisiejszéj szkoły sztuk pięknych, a odlewy gipsowe zostają, do dalszego rozporządzenia, w dotychczasowém swém pomieszczeniu.

Art. 381.

Muzeum sztuk pięknych zależy wprost od Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, i będzie w zawiadywaniu Dyrektora Honorowego Muzeum, którego Dyrektor Główny, z pomiędzy znawców i miłośników sztuki, do nominacyi Namiestnika przedstawiać będzie.

Art. 382.

Dyrektor Honorowy Muzeum do utrzymywania spisu wszystkich przedmiotów Muzeum, przygotowania przedstawień, tyczących się jego pomnożenia, prowadzenia korrespondencyj, będzie miał Pomocnika, który będzie oraz Konserwatorem wszystkich zbiorów, należących do Muzeum sztuk pięknych. Pomocnik pobierać będzie płacę etatową.

Art. 383.

W dni oznaczone Muzeum ma być otwarte dla publiczności. Uczniowie szkoły sztuk pięknych mogą i w innym czasie za znie-

Школы съ Почетнымъ Директоромъ Музея, могутъ и въ другое время пользоваться собраніями онаго. Лицамъ постороннимъ только съ разрѣшенія Почетнаго Директора дозволяется снимать копіи съ картинъ или дѣлать рисунки съ гипсовыхъ оттисковъ.

Ст. 384.

Картинная галлерея будетъ увеличиваема постепенно, съ разрѣшенія Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, посредствомъ пріобрѣтенія отдѣльныхъ оригинальныхъ картинъ или замѣчательныхъ копій, а также посредствомъ пріобрѣтенія полныхъ коллекцій, но въ семъ послѣднемъ случаѣ, съ особаго каждый разъ разрѣшенія Совѣта Управленія, по представленію Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія. Кромѣ того, ежегодно, съ разрѣшенія Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по представленію Почетнаго Директора Музея, могутъ быть пріобрѣтаемы копіи съ образцовыхъ произведеній, которые будутъ присылаемы стипендіатами Художественной Школы или другими ея воспитанниками, путешествующими за границею. Постоянная сумма, назначенная для этой цѣли, какъ равно и сумма для увеличенія кабинета гипсовыхъ оттисковъ и собранія гравюръ, опредѣляется штатомъ.

sieniem się Dyrektora Szkoły z Dyrektorem Muzeum, ze zbiorów jego korzystać. Osobom obcym, tylko za pozwoleniem Dyrektora Honorowego, wolno będzie kopiować obrazy lub przerysowywać rzeźby z odlewów gipsowych.

Art. 384.

Galerya obrazów powiększana będzie stopniowo, za decyzyą Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, bądź nabywaniem pojedyńczych oryginałów, bądź znakomitych kopij, a także nabytkiem całkowitych zbiorów; tym ostatnim sposobem wszakże, za osobnem na każdy raz postanowieniem Rady Administracyjnéj, na wniosek Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Nadto, corocznie, za decyzyami Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na przedstawienie Dyrektora Honorowego Muzeów, nabywane być mogą kopie dzieł mistrzowskich, które stypendyści szkoły sztuk pięknych, lub inni jéj uczniowie, podróżujący zagranicą, nadsyłać będą. Fundusz stały na ten cel, jak równie na pomnożenie Gabinetu odlewów gipsowych i zbioru rycin, zamieszczony jest oddzielnie na etacie.

Приложенiе къ № 1-му.

Извлеченiе изъ Высочайше утвержденнаго штата учебныхъ заведенiй и состоящихъ съ ними въ связи учрежденiй въ Царствѣ Польскомъ.

Государь Императоръ изволилъ разсматривать.

Въ Царскомъ Селѣ,
8 (20) Мая 1862 года.

Министръ Статсъ-Секретарь (подписано) *О. Тымовскiй.*

ШТАТЪ

учебныхъ заведенiй и состоящихъ съ ними въ связи учрежденiй въ Царствѣ Польскомъ.

Annex do Nr. 1-go.

Wyciąg z Najwyżéj zatwierdzonego etatu zakładów naukowych i w związku z niemi będących instytucyj w Królestwie Polskiem.

Najjaśniejszy Pan przeglądać raczył.

w Carskiem Siele,
d. 8 (20) Maja 1862 r.

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *J. Tymowski.*

ETAT

zakładów naukowych i w związku z niemi będących instytucyj w Królestwie Polskiem.

№	Статьи расходовъ.	Классъ должности	Число лицъ	Годовой окладъ одному руб.	к.	всѣмъ руб.	к.	Примѣчанія.
	Главная Библіотека.							
1	Библіотекарь	VII	1	900	—	900	—	
2	Помощникъ Библіотекаря	VIII	1	600	—	600	—	
3	Хранитель	IX	1	600	—	600	—	
4	Секретарь	IX	1	510	—	510	—	
5	Помощникъ	X	1	450	—	450	—	
6	Писцы	XII	2	270	—	540	—	
7	Служители	—	2	150	—	300	—	
8	На экстраординарные расходы	—	—	—	—	450	—	
9	На покупку сочиненій.	—	—	—	—	6,000	—	
	итого . .	—	9	—	—	10,350	—	
	Музей изящныхъ искусствъ, заключающій въ себѣ собраніе гравюръ, картинъ писанныхъ масляными красками и кабинетъ гипсовыхъ оттисковъ.							
1	Хранитель	IX	1	600	—	600	—	
2	Служители	—	2	120	—	240	—	
3	На потребности Музея.	—	—	—	—	160	—	
	итого . .	—	3	—	—	1,000	—	
	Астрономическая Обсерваторія.							
1	Директоръ	VII	1	1,050	—	1,050	—	
2	Старшій Адъюнктъ .	VIII	1	800	—	800	—	
3	Младшій Адъюнктъ .	IX	1	500	—	500	—	
4	На починку и покупку инструментовъ, а также на пріобрѣтеніе необходимыхъ астрономическихъ сочиненій, въ распо-							

№		Klassa urzędu	Liczba osób	Płaca roczna				Uwagi
				jednemu		wszystkim		
				Rubli sr.	i kop.	Rubli sr.	i kop.	
	Biblioteka Główna.							
1	Bibliotekarz	VII	1	900	—	900	—	
2	Podbibliotekarz . . .	VIII	1	600	—	600	—	
3	Kustosz	IX	1	600	—	600	—	
4	Sekretarz	IX	1	510	—	510	—	
5	Pomocnik	X	1	450	—	450	—	
6	Kancelliści	XII	2	270	—	540	—	
7	Posługaczy	—	2	150	—	300	—	
8	Extraordynarya . . .	—	—	—	—	450	—	
9	Na kupno dzieł	—	—	—	—	6,000	—	
	łącznie . .		9	—	—	10,350		
	Muzeum sztuki, obejmujące zbiory rycin, obrazy olejne i gabinet odlewów gipsowych.							
1	Kustosz	IX	1	600	—	600	—	
2	Posługaczy.	—	2	120	—	240	—	
3	Na potrzeby muzeum .	—	—	—	—	160	—	
	łącznie . .		3	—	—	1,000	—	
	Obserwatoryum Astronomiczne.							
1	Dyrektor	VII	1	1,050	—	1,050	—	
2	Starszy Adjunkt . . .	VIII	1	800	—	800	—	
3	Młodszy Adjunkt . . .	IX	1	500	—	500	—	
4	Na reparacye i zakupienie instrumentów, oraz nabycie niezbędnych dzieł astrono-							

	ряженіе Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія	—	—	—	—	300	—
5	На отопленіе, освѣщеніе и прислугу, въ распоряженіе той же Коммисіи . . .	—		—	—	450	—
	итого . .	—	3	—	—	3,100	—
	Ботаническій Садъ.						
1	Завѣдывающій учебною частію Ботаническаго Сада . . .	—	1	450	—	450	—
2	Старшій садовникъ . .	—	1	750	—	750	—
3	Младшій садовникъ. .	—	1	250	—	250	—
4	Помощники садовника	—	2	150		300	—
5	Помощники садовника	—	2	120	—	240	—
6	Помощники садовника	—	2	90	—	180	—
7	Помощники садовника	—	2	75	—	150	—
8	Работникъ при лошадяхъ	—	1	—	—	90	—
9	На потребности сада .	—	—	—	—	3,590	—
	итого . .	—	12	—	—	6,000	—

	micznych, do dyspozycyi Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego . .	—	—	—	—	300	—
5	Na opał, światło i usługę, do dyspozycyi tejże Kommissyi . . .	—	—	—	—	450	—
	łącznie . .	—	3	—	—	3,100	—
	Ogród Botaniczny.						
1	Zawiadujący częścią naukową ogrodu botanicznego	—	1	450	—	450	—
2	Starszy ogrodnik . . .	—	1	750	—	750	—
3	Młodszy ogrodnik . .	—	1	250	—	250	—
4	Ogrodniczki	—	2	150	—	300	—
5	Ogrodniczki	—	2	120	—	240	—
6	Ogrodniczki	—	2	90	—	180	—
7	Ogrodniczki	—	2	75	—	150	—
8	Parobek do koni . . .	—	1	—	—	90	—
9	Na potrzeby ogrodu . .	—	—	—	—	3,590	—
	łącznie . .	—	12	—	—	6,000	—

№2.

Правила объ устройствѣ, содержаніи и увеличеніи Варшавской Главной Библіотеки.

(1 (13 Іюля) 1864 года.)

Въ исполненіе ст. 370 Устава о общественномъ воспитаніи въ Царствѣ Польскомъ, Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, по представленію исправляющаго должность Почетнаго Директора Библіотекъ и согласно съ мнѣніемъ Совѣта Народнаго Просвѣщенія, постановляетъ нижеслѣдующія правила объ устройствѣ, содержаніи и увеличеніи Главной Библіотеки, и предписываетъ кому слѣдуетъ о точномъ исполненіи оныхъ.

Раздѣленіе Главной Библіотеки.

§ 1.

Всѣ книги и предметы, составляющіе нынѣ собственность Главной Библіотеки, раздѣляются на двѣ части, а именно:

1) Общую часть Главной Библіотеки, заключающую: рукописи, первопечатныя изданія, драгоцѣнныя сочиненія и всѣ книги, не назначенныя для исключительнаго употребленія Главной Школы.

Къ сему причисляются также археологическое собраніе и нумизматическій кабинетъ.

2) Часть, назначенную для употребленія Главной Школы, состоящую преимущественно изъ періодическихъ изданій, изъ новѣйшихъ сочиненій по разнымъ отраслямъ наукъ, изъ сочиненій, пріобрѣтенныхъ на счетъ суммъ Главной Школы, и изъ дублетовъ Библіотеки.

§ 2.

Общая часть, при приведеніи въ порядокъ и составленіи каталоговъ Библіотеки, должна быть раздѣлена на слѣдующіе отдѣлы:

a) Сочиненія, изданныя на польскомъ языкѣ, или польскими писателями на латинскомъ языкѣ, а равно всѣ историческія сочиненія о Польшѣ, вышедшія въ свѣтъ на иностранныхъ языкахъ.

N° 2.

Przepisy tyczące się urządzenia, utrzymania i pomnożenia Biblioteki Głównéj w Warszawie.

(d. 1 (13) Lipca) 1864 r.)

W wykonaniu art. 370-go ustawy o wychowaniu w Królestwie Polskiem, Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na wniosek zastępcy Dyrektora Honorowego Bibliotek, po zasięgnięciu zdania Rady Wychowania, następne przepisy, tyczące się urządzenia, utrzymania i pomnożenia Biblioteki Głównéj, stanowi i do zastosowania się komu należy poleca.

Podział Biblioteki Głównéj.

§ 1.

Wszystkie książki i przedmioty, będące dziś własnością Biblioteki Głównéj, rozdzielone być mają na dwie części, mianowicie:

1) Część ogólną Biblioteki Głównéj, obejmującą: rękopisma, inkunabuły, dzieła kosztowne i wszystkie książki, które nie są przeznaczone do wyłącznego użytku Szkoły Głównéj.

Tu także zalicza się zbiór archeologiczny i zbiór numizmatyczny.

2) Część przeznaczoną do użytku Szkoły Głównéj, złożoną głównie z pism peryodycznych, nowszych dzieł w różnych gałęziach nauk i dzieł zakupionych z funduszów Szkoły Głównéj i duplikatów Biblioteki.

§ 2.

Dział ogólny przy porządkowaniu i katalogowaniu dzieł rozdzielonym być winien na następujące działy:

a) Dzieła pisane w języku polskim lub w języku łacińskim przez autorów Polaków, jako też dzieła historyczne w obcych językach drukowane, traktujące o Polsce.

Отдѣлъ этотъ называется Польскимъ отдѣломъ (Polonica).

b) Сочиненія, печатанныя на русскомъ и на другихъ слованскихъ языкахъ.

Этому отдѣлу Библіотеки присвоивается названіе Славянскаго отдѣла (Slavica).

c) Сочиненія, изданныя на всѣхъ прочихъ языкахъ, какъ древнихъ, такъ и новѣйшихъ, должны быть отнесены къ Иностранному отдѣлу.

d) Рукописи, первопечатныя изданія (инкунабулы), библіографическія рѣдкости и географическія карты съ собраніемъ картинъ и драгоцѣнныхъ иллюстрированныхъ сочиненій.

e) Нумизматическій кабинетъ вмѣстѣ съ археологическимъ собраніемъ, въ которомъ помѣщаются древнія грамоты и сфрагистическіе и графическіе памятники.

Управленіе и обязанности лицъ, принадлежащихъ къ составу Главной Библіотеки.

§ 3.

Главное завѣдываніе Библіотекою принадлежитъ Почетному Директору, которому для содѣйствія назначается Совѣтъ, состоящій изъ Библіотекаря, Помощника Библіотекаря и одного изъ Хранителей по избранію Главнаго Директора.

§ 4.

Къ предметамъ совѣщаній Совѣта, въ созываемыхъ въ случаѣ надобности засѣданіяхъ, относятся:

a) составленіе предположеній о годичномъ распредѣленіи суммъ на покупку сочиненій, на переплетъ книгъ и составленіе каталоговъ;

b) обсужденіе и объясненіе требованій, заявленныхъ Главною Школою и начальниками учебныхъ заведеній;

c) покупка новыхъ сочиненій, пополненіе неполныхъ изданій, пріобрѣтеніе книгъ съ публичныхъ торговъ и замѣнъ дублетовъ;

d) заключеніе договоровъ съ книгопродавцами;

e) выборъ переплетчиковъ и означеніе рода переплета;

f) составленіе годоваго отчета о состояніи Библіотеки.

Ten oddział nazywać się będzie: Działem Polskim (Polonica).

b) Dzieła drukowane w językach rossyjskim i innych sławiańskich.

Ten dział Biblioteki oznaczonym zostanie nazwą Działu Sławiańskiego (Slavica).

c) Dzieła wydawane we wszystkich innych językach, tak starożytnych jak i nowożytnych, stanowić mają: Dział obcych języków.

d) Rękopisma, inkunabuły, rzadkości bibliograficzne, karty jeograficzne wraz ze zbiorem rycin i kosztownych dzieł illustrowanych.

e) Gabinet numizmatyczny wraz ze zbiorem archeologicznym, obejmującym dyplomata, pomniki sfragistyczne, graficzne.

Zarząd i attrybucye osób, do składu Biblioteki Głównéj należących.

§ 3.

Zwierzchnie zawiadywanie Biblioteką należy do Dyrektora Honorowego, któremu w pomoc dodaje się Rada, złożona z Bibliotekarza, Podbibliotekarza i jednego z Kustoszów, przez Dyrektora Głównego wyznaczonego.

§ 4.

Przedmiotem narad na posiedzeniach Rady, zwoływać się mającéj w razie potrzeby, ma być:

a) projektowanie rocznego rozkładu summ, na kupno dzieł, ich oprawę, katalogowanie;

b) udzielanie wyjaśnień co do życzeń przez Szkołę Główną i Zwierzchników zakładów naukowych kommunikowanych;

c) zakupywanie dzieł nowych, kompletowanie defektów bibliotecznych, kupno książek z licytacyi, oraz wymiana duplikatów;

d) zawieranie umów z księgarzami;

e) przyjmowanie introligatorów i oznaczanie rodzaju oprawy;

f) układanie rocznego sprawozdania o stanie biblioteki.

§ 5.

Засѣданія Совѣта Библіотеки происходятъ ежемѣсячно, въ первые десять дней каждаго мѣсяца; въ случаѣ же крайней надобности, Почетный Директоръ имѣетъ право созывать членовъ Совѣта въ чрезвычайныя засѣданія.

§ 6.

Почетный Директоръ наблюдаетъ за точнымъ исполненіемъ чиновниками Библіотеки возложенныхъ на нихъ обязанностей, аттестуетъ лицъ, принадлежащихъ къ составу Библіотеки, утверждаетъ своею подписью ихъ послужные списки и о всѣхъ нуждахъ Библіотеки входитъ съ своими представленіями прямо къ Главному Директору Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

§ 7.

Библіотекарь есть непосредственный начальникъ всѣхъ лицъ, назначенныхъ для занятій въ Библіотекѣ и отвѣчаетъ за ея цѣлость. Подъ его непосредственнымъ надзоромъ находятся: нумизматическій кабинетъ, собраніе рукописей, библіографическихъ рѣдкостей и первопечатныхъ изданій (инкунабуловъ). Библіотекарь распредѣляетъ занятія между чиновниками Библіотеки, дѣлаетъ періодическія ревизіи по разнымъ отдѣленіямъ Библіотеки, повѣряетъ и свидѣтельствуетъ счеты книгопродавцевъ, ведетъ переписку по всѣмъ дѣламъ Библіотеки, неподвѣдомственнымъ Почетному Директору, и, наконецъ, исправляетъ его должность во время его отсутствія.

§ 8.

Помощникъ Библіотекаря, въ случаѣ отсутствія Библіотекаря, вступаетъ во всѣ его права. Помощникъ Библіотекаря и Хранители завѣдываютъ непосредственно ввѣренною каждому изъ нихъ особою частью Библіотеки и за эту часть отвѣчаютъ.

§ 9.

Библіотекарь, Помощникъ Библіотекаря и Хранители занимаются приведеніемъ въ надлежащій порядокъ и составленіемъ каталоговъ сочиненій, по ввѣренной каждому изъ нихъ части, ведутъ списки сочиненіямъ, которыя необходимо пополнить недостающими томами, отыскиваютъ, по предъявленнымъ запискамъ, книги, требуемыя для читальнаго зала, или

§ 5.

Posiedzenia Rady Biblioteki odbywać się będą co miesiąc, w pierwszych dziesięciu dniach każdego miesiąca, w razie jednak nagłéj potrzeby, Dyrektor Honorowy mocen jest zwoływać członków na posiedzenia nadzwyczajne.

§ 6.

Dyrektor Honorowy czuwa nad tém, żeby urzędnicy Biblioteki pełnili swe obowiązki; udziela opinije o osobach do składu Biblioteki należących; podpisuje ich stany służby i we wszystkich potrzebach Biblioteki przedstawia swe wnioski wprost Dyrektorowi Głównemu Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 7.

Bibliotekarz jest bezpośrednim zwierzchnikiem wszystkich osób do pracowania w Bibliotece przeznaczonych i jest odpowiedzialnym za całość Biblioteki. Pod jego bezpośrednim dozorem znajdują się: gabinet numizmatyczny, zbiór rękopismów, dzieł rzadkich i inkunabułów. Bibliotekarz rodziela prace pomiędzy urzędników Biblioteki, rewiduje peryodycznie różne oddziały Biblioteki, kontrolluje i poświadcza rachunki księgarskie, prowadzi korrespondencye w interessach Biblioteki, o ile te do attrybucyi Dyrektora Honorowego nie należą, nakoniec, zastępuje Dyrektora Honorowego podczas jego nieobecności.

§ 8.

Podbibliotekarz, w razie nieobecności Bibliotekarza, wstępuje we wszystkie jego attrybucye. Podbibliotekarz i Kustosze czuwają bezpośrednio nad jedną, każdemu z nich powierzoną, częścią Biblioteki i są za nią odpowiedzialni.

§ 9.

Bibliotekarz, Podbibliotekarz i Kustosze zajmują się porządném ułożeniem i spisaniem katalogów dzieł powierzonéj każdemu części, utrzymują listę ksiąg, wymagających kontynuacyi, wyszukują podług kartek im doręczonych dzieł żądanych do czytelni

для выдачи ихъ на домъ лицамъ, имѣющимъ на это право; дѣлаютъ съ своей стороны предложенія относительно пріобрѣтенія сочиненій по ввѣреннымъ имъ отдѣламъ, или относительно переплета оныхъ, и исполняютъ всѣ порученія начальства, въ предѣлахъ ихъ служебныхъ обязанностей.

§ 10.

Чиновники Библіотеки, а именно: Помощникъ Библіотекаря, Хранители и Секретарь, должны по установленной Библіотекаремъ очереди исправлять обязанности въ читальныхъ залахъ. Они обязаны также давать лицамъ, посѣщающимъ Библіотеку, научныя объясненія и содѣйствовать имъ въ отыскaніи соотвѣтственныхъ источниковъ и прочихъ учебныхъ пособій.

§ 11.

Секретарь изготовляетъ всю переписку съ присутственными мѣстами и частными лицами по дѣламъ Библіотеки, ведетъ инвентарную опись всѣмъ вновь поступающимъ книгамъ, занимается переписываніемъ набѣло библіотечныхъ каталоговъ, содержитъ библіотечный архивъ и исполняетъ всѣ порученія, возложенныя на него въ предѣлахъ библіотечной службы Почетнымъ Директоромъ и Библіотекаремъ.

§ 12.

Къ Помощнику Библіотекаря относятся: пріемъ записокъ съ требованіями публики и передача оныхъ, по ихъ содержанію, Библіотекарямъ и Хранителямъ; наблюденіе за цѣлостью Библіотеки въ читальныхъ залахъ, и исполненіе прочихъ занятій, которыя будутъ поручены ему, по долгу службы, Почетнымъ Директоромъ или Библіотекаремъ.

§ 13.

Писцы исполняютъ всѣ официальныя работы, поручаемыя имъ Почетнымъ Директоромъ, Библіотекаремъ и Секретаремъ.

§ 14.

Чиновники Библіотеки занимаются въ ней ежедневно отъ 8 часовъ утра до 2-хъ часовъ по полудни, за исключеніемъ воскресеній и праздничныхъ дней. Наблюденіе за точнымъ исполненіемъ сей обязанности относится къ Библіотекарю.

§ 15.

Печать Библіотеки и штемпели должны находиться въ сохраненіи у Библіотекаря.

lub przez osoby, mające pozwolenie wypożyczania takowych do domu, proponują książki ze swego działu do nabycia lub do oprawy i wykonywają wszelkie dawane im w zakresie służby bibliotecznéj polecenia zwierzchności.

§ 10.

Urzędnicy Biblioteki, a mianowicie:

Podbibliotekarz, Kustosze i Sekretarz, wedle kolei przez Bibliotekarza ustanowionéj, odbywać mają dyżur w czytelniach. Obowiązkiem ich jest dawać objaśnienia naukowe osobom do Biblioteki przybywającym, dopomagać w wynajdywaniu odpowiednich źródeł i pomocy naukowych.

§ 11.

Sekretarz przygotowuje wszelką korrespondencyę z władzami i osobami prywatnemi, w interessach Biblioteki; prowadzi inwentarz wszelkich przybytków; zajmuje się przepisywaniem katalogów bibliotecznych; utrzymuje archiwum Biblioteki, oraz wykonywa to wszystko, do czego w zakresie służby bibliotecznéj przez Dyrektora Honorowego i Bibliotekarza powołanym zostanie.

§ 12.

Do Pomocnika należy odbieranie kartek z życzeniami publiczności i doręczanie takowych wedle materyi Bibliotekarzom i Kustoszom; czuwanie nad całością Biblioteki w czytelniach, oraz wykonywanie innych czynności, do jakich w zakresie służby bibliotecznéj przez Dyrektora Honorowego i Bibliotekarza przeznaczonym będzie.

§ 13.

Pisarze wykonywają poruczane im przez Dyrektora Honorowego, Bibliotekarza lub Sekretarza czynności urzędowe.

§ 14.

Urzędnicy Biblioteki pracują w niéj od godziny 8-éj do 2-éj po południu codziennie, wyjąwszy niedziele i dnie uroczyste. Czuwanie nad ścisłém wykonaniem tego obowiązku należy do Bibliotekarza.

§ 15.

Pieczęć biblioteki i stemple znajdować się będą w zachowaniu u Bibliotekarza.

Составленіе каталоговъ, штемпелеваніе книгъ и увеличеніе Библіотеки.

§ 16.

Опись сочиненіямъ, составляющимъ собственность Главной Библіотеки, на карточкахъ, заключающихъ заглавія книгъ, должна, согласно § 9, быть составляема по правиламъ библіографіи Хранителями, Помощникомъ Библіотекаря и Библіотекаремъ, и служить первымъ подвижнымъ каталогомъ Главной Библіотеки. Форма этихъ карточекъ утверждается Главнымъ Директоромъ Правительственной Коммисіи.

§ 17.

По составленіи карточнаго каталога сочиненій, Совѣтъ Библіотеки представитъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи подробный проектъ о составленіи ученаго каталога сочиненій и о размѣщеніи разныхъ отдѣловъ въ зданіи Главной Библіотеки.

§ 18.

Всѣ принадлежащія къ Главной Библіотекѣ сочиненія должны быть отмѣчены штемпелемъ, имѣющимъ надпись: „Главная Библіотека въ Варшавѣ.“ На сочиненіяхъ, назначенныхъ для продажи или замѣна, прилагается штемпель съ надписью: „Дублетъ Главной Библіотеки №“.

§ 19.

Главная Библіотека ежегодно, въ концѣ Ноября мѣсяца, обязана представлять Главному Директору на утвержденіе вѣдомость о тѣхъ находящихся у нея на храненіи сочиненіяхъ, которыя,— или вслѣдствіе недавно начавшейся подписки, или вслѣдствіе недостатка отдѣльныхъ томовъ, слѣдуетъ выписывать дальше, или пополнить.

О залахъ для чтенія въ Главной Библіотекѣ.

§ 20.

Для чтенія въ Библіотекѣ назначаются три зала, изъ коихъ одинъ общій, два же остальные служатъ для лицъ, занимающихся постоянно учеными трудами.

§ 21.

Читальные залы будутъ открыты ежедневно, кромѣ воскресныхъ и праздничныхъ дней и четверговъ на каждой недѣ-

Katalogowanie i stemplowanie dzieł, pomnażanie Biblioteki.

§ 16.

Spis dzieł, będących własnością Biblioteki Głównéj, na kartkach obejmujących tytuły książek, według zasad bibliograficznych, dokonywany być ma, stosownie do § 9-go, przez Kustoszów, Podbibliotekarza i Bibliotekarza i stanowić będzie pierwszy katalog ruchomy Biblioteki Głównéj. Wzór kartek zatwierdzonym będzie przez Dyrektora Głównego w Kommissyi Rządowéj.

§ 17.

Po ukończeniu spisu dzieł na kartkach, Rada Biblioteki przedstawi do zatwierdzenia Kommissyi Rządowéj szczegółowo opracowany projekt uformowania katalogu naukowego dzieł i rozmieszczenia różnych działów w lokalu Biblioteki Głównéj.

§ 18.

Wszystkie dzieła, do Biblioteki Głównéj należące, mają być opatrzone stemplem, noszącym napis: „Biblioteka Główna w Warszawie“. Na dziełach do sprzedaży lub wymiany przeznaczonych ma być stempel z napisem „Duplikat Biblioteki Głównéj, Nr.”

§ 19.

Biblioteka Główna, z miesiącem Listopadem każdego roku, przedstawiać obowiązana do decyzyi Dyrektora Głównego wykaz znajdujących się w jéj zachowaniu takich dzieł, które czy to z powodu rozpoczętéj prenumeraty, czy braku tomów, zasługują na dalsze prenumerowanie lub dokompletowanie.

O czytelni w Bibliotece Głównéj.

§ 20.

Na czytelnię przeznaczają się trzy sale, z których jedna będzie ogólna, dwie zaś pozostałe dla osób ciągłą pracą naukową zajmujących się.

§ 21.

Czytelnie otwarte będą codziennie, z wyjątkiem niedziel, dni uroczystych i czwartku w każdym tygodniu; od 1-go Kwietnia

лѣ, съ 1-го Апрѣля по 15-е Сентября, утромъ отъ 10 часовъ до 1-го, и по полудни отъ 4 до 7 часовъ; съ 15-го же Сентября по 1-е Апрѣля, утромъ отъ 9 до 12, и по полудни отъ 4 до 6 часовъ.

§ 22.

Книги, затребованныя утромъ въ читальный залъ, должны быть выдаваемы не позже, какъ по полудни того же самаго дня, затребованныя же вечеромъ выдаются не прежде, какъ по полудни на слѣдующій день.

§ 23.

Каждый, желающій пользоваться книгами въ читальномъ залѣ, получаетъ при входѣ контрамарку, въ доказательство отданныхъ швейцару вещей, и передаетъ таковую дежурному чиновнику, который въ замѣнъ ея выдаетъ посѣтителю другую, предоставляющую ему такъ сказать право на чтеніе книгъ въ читальномъ залѣ. По возвращеніи книги и выданной чиновникомъ контрамарки, читатель получаетъ первоначальную контрамарку, по возвращеніи которой швейцару получитъ обратно оставленныя у него свои вещи.

§ 24.

Каждый, являющійся въ читальный залъ, обязанъ имѣть съ собою записку, съ означеніемъ въ ней своей фамиліи, мѣста жительства и заглавія требуемой книги, и передать оную дежурному чиновнику или опустить ее въ заведенный для сего ящикъ, и потомъ въ тотъ же самый день явиться по полудни, для полученія книги, если записка отдана была утромъ, или явиться на слѣдующій день, если таковая была отдана вечеромъ.

§ 25.

Дежурный чиновникъ передаетъ записку, смотря по заглавію книги, или Библіотекарю, или Хранителю, кои, удержавъ у себя записку, выдаютъ требуемое сочиненіе. По обратномъ полученіи онаго, Библіотекарь или Хранитель удержанную записку возвращаютъ дежурному чиновнику.

§ 26.

Пользующійся книгами въ читальномъ залѣ, окончивъ чтеніе, возвращаетъ книгу дежурному и объявляетъ ему вмѣстѣ съ тѣмъ, намѣренъ ли онъ пользоваться ею еще въ слѣдующіе дни. Если онъ пожелаетъ читать книгу дальше, то де-

do 15-go Września, z rana od godziny 10-éj do 1-éj, i po południu od 4-éj do 7-éj, w czasie zaś od 15-go Września do 1-go Kwietnia, z rana od 9-éj do 12 éj, po południu od 4-éj do 6-éj.

§ 22.

Książki zażądane do czytelni przed południem, mają być wydawane najpóźniéj tego samego dnia po południu; zażądane zaś wieczorem mają być udzielane dopiero nazajutrz przed południem.

§ 23.

Każdy do czytelni dla korzystania z dzieł przybywający, otrzyma kontramarkę, jako dowód na złożone u odźwiernego effekta i odda takową urzędnikowi dyżurnemu, który mu wyda inną, mającą być niejako upoważnieniem do korzystania z dzieł w czytelni. Po zwróceniu dzieła i złożeniu wydanéj przez urzędnika kontramarki, czytelnik otrzyma pierwotną, i za jéj doręczeniem odźwiernemu, effekta złożone mieć będzie sobie wydane.

§ 24.

Każdy przybywający do czytelni przynieść powinien kartkę z wypisaniem nazwiska swego, miejsca zamieszkania i tytułu książki żądanéj, oddać takową dyżurnemu urzędnikowi, lub też wrzucić ją do skrzynki na ten cel urządzonéj i dla korzystania z dzieła zgłosić się tegoż dnia po południu, jeżeli kartka oddaną została z rana, lub też nazajutrz, jeżeli oddaną była z wieczora.

§ 25.

Urzędnik dyżurny kartkę oddaje, podług materyi, Bibliotekarzowi lub Kustoszowi, a ten zatrzymując kartkę, żądane dzieło przesyła. Po odebraniu dzieła napowrót, Bibliotekarz lub Kustosz kartkę zatrzymaną zwracają urzędnikowi dyżurnemu.

§ 26.

Korzystający z dzieł w czytelni, po ukończeniu czytania, zwraca książkę dyżurnemu i zarazem oświadcza, czy dni następnych z tegoż dzieła korzystać zamierza. Przy oświadczeniu chęci korzystania i nadal, dyżurny książkę zachowuje w szafie podrę-

журный кладетъ ее въ подручной шкафъ, или, въ противномъ случаѣ, возвращаетъ ее подлежащему Библіотекарю или Хранителю.

§ 27.

Получившій книгу для чтенія обязанъ возвратить ее въ такомъ состояніи, въ какомъ получилъ. Дежурный возвращаетъ читателю контрамарку не прежде, какъ по повѣркѣ состоянія книги.

§ 28.

Еслибы дежурный чиновникъ или Хранитель замѣтилъ, что книга повреждена читателемъ, то долженъ потребовать возвращенія другаго экземпляра; еслибы же въ Варшавѣ невозможно было найти этого сочиненія, то съ читателя взыскивается стоимость онаго и выдается въ томъ квитанція, вырѣзанная изъ шнуровой книги. Поврежденное же сочиненіе остается въ Библіотекѣ.

§ 29.

Поврежденіемъ книги считается: вырваніе или истребленіе листовъ, дѣланіе примѣчаній перомъ или карандашемъ на поляхъ книги, заламливаніе листовъ, поврежденіе переплета, замараніе и т. п.

§ 30.

Цѣну поврежденнаго сочиненія опредѣляетъ Библіотекарь, смотря по его рѣдкости, трудности пріобрѣтенія, стоимости переплета и по другимъ библіографическимъ обстоятельствамъ.

§ 31.

Въ случаѣ возникшаго спора насчетъ рода поврежденія и необходимости возвращенія другаго экземпляра или уплаты стоимости книги, окончательное рѣшеніе зависитъ отъ Библіотекаря.

§ 32.

Въ читальный залъ не могутъ быть выдаваемы книги непереплетенныя и неразрѣзанныя.

§ 33.

Рукописи, первопечатныя изданія (инкунабулы) и весьма цѣнныя сочиненія могутъ быть выдаваемы только съ особеннаго разрѣшенія Почетнаго Директора, чтеніемъ ихъ однакожъ

cznéj, w razie przeciwnym odsyła ją właściwemu Bibliotekarzowi, lub Kustoszowi.

§ 27.

Biorący książkę do czytania winien oddać ją w takim stanie, w jakim odebrał. Dyżurny zwróci kontramarkę tylko po sprawdzeniu stanu książki.

§ 28.

Jeżeliby urzędnik dyżurny lub Kustosz dostrzegł uszkodzenia książki przez czytającego, winien zażądać zwrotu innego egzemplarza; w razie zaś gdyby dzieła tego w Warszawie nabyć nie było można, czytający zapłaci jego wartość, na co kwit z księgi sznurowéj wycięty otrzyma. Książka uszkodzona ma być pozostawiona w Bibliotece.

§ 29.

Za uszkodzenie ma być uważane wydarcie lub wyjęcie kartki, robienie notat piórem lub ołówkiem na marginesach, załamywanie kart, psucie oprawy, splamienie i t. p.

§ 30.

Wartość uszkodzonego dzieła oznaczy Bibliotekarz, stosownie do jego rzadkości, trudności nabycia, oprawy i innych względów bibliograficznych.

§ 31.

W razie zachodzącego sporu co do rodzaju uszkodzenia i konieczności zwrócenia innego egzemplarza lub też złożenia jego wartości, Bibliotekarz rozstrzyga ostatecznie.

§ 32.

Do czytelni nie mogą być wydawane dzieła nie oprawne, lub nie rozcięte.

§ 33.

Rękopisma, inkunabuły, dzieła kosztowne, mogą być udzielane jedynie za szczególném zezwoleniem Dyrektora Honorowego; ale korzystać z nich mogą czytelnicy nie w czytelni, lecz w sa-

читатели могутъ заниматься не въ читальномъ залѣ, а въ самой Библіотекѣ, подъ присмотромъ Библіотекаря или подлежащаго Хранителя.

§ 34.

Каждый читатель получаетъ, въ залахъ для чтенія по востребованію, нужные письменные матеріалы для дѣланія отмѣтокъ перомъ или карандашемъ.

О посѣщеніи Библіотеки.

§ 35.

Для лицъ, желающихъ посѣтить Библіотеку, она открыта ежедневно, за исключеніемъ воскресныхъ и праздничныхъ дней и четверговъ. Библіотечныя рѣдкости показываются посѣтителямъ или самимъ Библіотекаремъ, или, по его порученію, которымъ нибудь изъ Хранителей.

§ 36.

Лица, желающія пользоваться книгами въ читальномъ залѣ, обязаны безусловно подчиняться правиламъ, которыя должны быть прибиты къ дверямъ читальныхъ залъ.

О выдачѣ книгъ.

§ 37.

Книги, о которыхъ упоминается въ § 1, могутъ быть выдаваемы на домъ изъ Главной Библіотеки не иначе, какъ съ разрѣшенія Главнаго Директора Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, и изъ нихъ такія только сочиненія, которыя означены въ разрѣшеніи.

§ 38.

Сочиненія, входящія въ составъ той части Главной Библіотеки, которая назначена исключительно для употребленія Главной Школы, могутъ быть выдаваемы на домъ Профессорамъ сего заведенія, безъ особеннаго на то разрѣшенія Главнаго Директора Правительственной Коммисіи.

§ 39.

Изъ главной части Библіотеки дозволяется выдавать книги на одинъ только мѣсяцъ. Профессоры однакожъ Главной Школы могутъ получать книги, назначенныя для Главной Школы, и на болѣе продолжительный срокъ, не свыше впрочемъ 4 мѣсяцевъ.

méj Bibliotece pod nadzorem Bibliotekarza, lub właściwego Kustosza.

§ 34.

Każdy z czytających otrzyma w saméjże czytelni, jeżeliby tego potrzebował, materyały piśmienne do robienie notat piórem lub ołówkiem.

O zwiedzaniu Biblioteki.

§ 35.

Osoby, życzące zwiedzić Bibliotekę, mogą życzeniu swemu zadosyć uczynić codziennie, z wyjątkiem niedziel, dni uroczystych i czwartków. Rzadkości biblioteczne zwiedzającym, lub sam Bibliotekarz okaże, lub téż kogo z Kustoszów do okazania ich wydeleguje.

§ 36.

Osoby mające chęć korzystania z dzieł w czytelni, winny zastosować się do regulaminu, który na drzwiach w czytelniach przybity będzie.

O wypożyczaniu książek.

§ 37.

Wypożyczanie dzieł z Biblioteki Głównéj, o których mowa w § 1-m, może miéć miejsce jedynie za upoważnieniem Dyrektora Głównego Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, i to z takich dzieł tylko, które w upoważnieniu oznaczone będą.

§ 38.

Dzieła wchodzące w skład części Biblioteki Głównéj, przeznaczonej na wyłączny użytek Szkoły Głównéj, mogą być wypożyczane Professorom tego zakładu, bez specyalnych na to pozwoleń Dyrektora Głównego Kommissyi Rządowéj.

§ 39.

Z części głównéj Biblioteki, książki wypożyczać wolno tylko na jeden miesiąc; Professorowie zaś Szkoły Głównéj mogą wypożyczać książki z części Biblioteki do użytku Szkoły Głównéj przeznaczonej i na dłuższy przeciąg czasu, nie przechodzący wszakże 4 miesięcy.

§ 40.

Еслибы взявшій книгу не возвратилъ ее въ опредѣленный срокъ, то Библіотекарь долженъ напомнить ему о семъ, посредствомъ Библіотечнаго служителя, которому взявшій книгу и обязанъ уплатить 15 коп. сер. Если же и вторичное понужденіе и взысканіе останутся безъ послѣдствій, то Почетный Директоръ, или, по его порученію, Библіотекарь войдетъ о семъ съ рапортомъ въ Правительственную Коммисію, испрашивая распоряженія относительно возвращенія книги или взысканія слѣдуемыхъ за нее денегъ.

§ 41.

Въ особенныхъ случаяхъ Библіотекарь имѣетъ право потребовать возврата взятаго сочиненія и до истеченія мѣсячнаго срока.

§ 42.

Каждый годъ, въ промежуткѣ времени отъ 20 Іюля до 1 Августа, всѣ лица, занявшія книги, обязаны возвратить ихъ въ Библіотеку, по причинѣ производимой въ Библіотекѣ ревизіи и ежегодной повѣрки выдаваемыхъ сочиненій.

§ 43.

Одновременно съ карточнымъ каталогомъ долженъ быть составляемъ инвентарь, въ которомъ каждое сочиненіе должно быть описано не только по своему содержанію, но и по внѣшнимъ своимъ достоинствамъ и другимъ особымъ признакамъ изданія.

§ 44.

Правила относительно допущенія постороннихъ лицъ, посвятившихъ себя изученію нумизматики, къ пользованію пособіями нумизматическаго кабинета, а равно подробныя постановленія относительно ревизіи Библіотеки, будутъ изданы въ послѣдствіи времени.

Правительственная Коммисія Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія настоящія правила утверждаетъ.

Варшава, 1 (13) Іюля 1864 года.

За Главнаго Директора, Членъ Государственнаго Совѣта
(подписано) *Левъ Дембовскій.*

§ 40.

Jeżeliby pożyczający w czasie oznaczonym dzieła nie zwrócił, Bibliotekarz przypomina mu o tém, przez woźnego bibliotecznego, któremu pożyczający obowiązany będzie zapłacić kop. sr. 15. Gdyby i drugie płatne wezwanie skutku nie odniosło, Dyrektor Honorowy, lub z jego upoważnienia Bibliotekarz, złoży o tém rapport Kommissyi Rządowéj, upraszając o zarządzenie zwrotu lub ściągnięcie należności.

§ 41.

W szczególnych wypadkach, Bibliotekarz ma prawo zażądać zwrotu wypożyczonego dzieła i przed upływem miesięcznego terminu.

§ 42.

W terminie od 20 Lipca do 1-go Sierpnia każdego roku wszystkie osoby, którym książki wypożyczone zostały, mają zwrócić takowe do Biblioteki, a to z powodu rewizyi Biblioteki, i corocznego sprawdzenia wypożyczonych.

§ 43.

Jednocześnie z katalogiem kartkowym, ma być spisywany inwentarz, w którym każde dzieło opisane być winno nie tylko co do treści, ale i co do zewnętrznego wydania i szczególnych cech.

§ 44.

Przepisy dotyczące posiłkowania się zbiorami numizmatycznemi, przez osoby poświęcające się numizmatyce, równie jak szczegółowe przepisy względem rewizyi Biblioteki, późniéj wydane zostaną.

Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przepisy niniejsze zatwierdza.

w Warszawie, dnia 1 (13) Lipca 1864 roku.

W zastępstwie Dyrektora Głównego, Członek Rady Stanu
(podpisano) *Leon Dembowski.*

ЗАКЛЮЧЕНІЕ.

По Высочайшему повелѣнію, сообщенному въ отзывѣ Тайнаго Совѣтника Старынкевича отъ 9 (21) Октября 1864 года, за № 349, приказано было собрать и напечатать въ русскомъ и польскомъ текстахъ дѣйствующія въ Царствѣ Польскомъ административныя узаконенія.

Исполненіе сей Высочайшей воли Его Императорскому Величеству благоугодно было возложить на чиновниковъ Канцеляріи Государственнаго Совѣта Царства при содѣйствіи лицъ, командированныхъ изъ всѣхъ Правительственныхъ Коммисій и другихъ мѣстныхъ высшихъ учрежденій, общее же распоряженіе работами и надзоръ за редакторами Сборника по Высочайшему повелѣнію поручено было Тайному Совѣтнику Сенатору Арцимовичу, впослѣдствіи же, по случаю назначенія его въ другую должность, съ 13 (25) Апрѣля 1866 года ввѣрено Дѣйствительному Тайному Совѣтнику Сенатору Фундуклею.

Въ исполненіе сего Высочайшаго повелѣнія, Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Комитетъ, постановленіемъ 23 Февраля (7 Марта) 1865 года, предписавъ всѣ нужные для совершенія сего труда матеріалы сосредоточить въ Канцеляріи Государственнаго Совѣта Царства, ближайшее непосредственное наблюденіе за работами по изданію Сборника поручилъ Статсъ-Секретарю Зелинскому; и, сверхъ того, опредѣлилъ, въ видахъ соблюденія во всемъ Сборникѣ одинаковой системы, составить для разсмотрѣнія имѣющихъ быть собранными матеріаловъ четыре особыя Отдѣленія, каждое изъ трехъ

ZAKOŃCZENIE.

Rozkazem Najwyższym, *oznajmionym w odezwie Radcy Tajnego* Starynkiewicza *z d. 9 (21) Października 1864 roku Nr. 349, poleconém zostało zebranie i wydrukowanie, w języku polskim i ruskim, przepisów administracyjnych, obowiązujących w Królestwie Polskiém.*

Spełnienie téj woli, Najjaśniejszy Pan *poruczyć raczył Urzędnikom Kancellaryi Rady Stanu Królestwa, przy pomocy osób delegowanych przez Kommissye Rządowe oraz inne Władze wyższe; zwierzchni zaś nadzór nad tą pracą włożył na Radcę Tajnego Senatora* Arcimowicza, *a następnie, po przejściu jego na inne urzędowanie, nadzór pomieniony, od d. 13 (25) Kwietnia 1866 roku, poruczony został Rzeczywistemu Radcy Tajnemu, Senatorowi* Fundukleyowi.

W wykonaniu téj woli Monarszej, *Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem, decyzyą z dnia 23 Lutego (7 Marca) 1865 roku, zalecając zgromadzić wszelkie potrzebne dla dokonania téj pracy materyały w Kancellaryi Rady Stanu Królestwa, bliższy, bezpośredni kierunek nad zamierzoném wydaniem Zbioru przepisów powierzył Sekretarzowi Stanu* Zielińskiemu; *a nadto postanowił, aby, celem zachowania jednostajności systematu w całym Zbiorze, dla przygotowania i rozpatrzenia wszystkich materyałów, utworzyć cztery oddzielnie Wydziały, każdy złożony z trzech Referendarzy Stanu i Urzędników od Władz delegowanych, tak,*

Статсъ-Референдаріевъ и изъ чиновниковъ, командированныхъ отъ подлежащихъ вѣдомствъ, такимъ образомъ, чтобы въ каждомъ Отдѣленіи находился одинъ изъ присутствующихъ въ другомъ Отдѣленіи Статсъ-Референдаріевъ, чтобы тѣмъ самымъ Отдѣленія эти состояли въ постоянной между собою связи. Отдѣленія сіи были слѣдующія: 1) Народнаго Просвѣщенія; 2) Юстиціи; 3) Внутреннихъ Дѣлъ; и 4) Финансовъ.

Вслѣдъ за симъ Учредительный Комитетъ, постановленіемъ отъ 13 (25) Апрѣля 1865 года, установляя подробности исполненія работъ, предписалъ: чтобы Сборники административныхъ узаконеній по разнымъ отраслямъ управленія, если по нимъ не было издано учредительныхъ уставовъ, раздѣлены были на особые отдѣлы, съ помѣщеніемъ въ нихъ подлежащихъ постановленій въ хронологическомъ порядкѣ и съ прибавленіемъ въ концѣ перечня предметовъ, входящихъ въ составъ оныхъ.

По представленію же б. Главнаго Директора Правительственной Коммисіи Народнаго Просвѣщенія, Тайнаго Совѣтника Витте, Учредительный Комитетъ, въ засѣданіи 15 (27) Іюня 1867 года, постановилъ, въ виду совершающихся преобразованій по учебной части въ Царствѣ, въ Сборникѣ постановленій по вѣдомству Народнаго Просвѣщенія помѣщать не только дѣйствующія нынѣ распоряженія, но также, въ видѣ изъятія, важнѣйшія изъ числа тѣхъ, которыя хотя и потеряли свою силу и дѣйствіе, но при предпринятомъ преобразованіи могутъ быть имѣемы въ виду.

Сообразно съ этою программою, Сборникъ административныхъ постановленій по вѣдомству Народнаго Просвѣщенія напечатанъ въ шести томахъ, а именно:

Томъ I заключаетъ постановленія, относящіяся къ начальнымъ училищамъ съ дополнительными отдѣлами,

aby w każdym Wydziale zasiadał jeden z Referendarzy Stanu, uczestniczący zarazem w pracach innego Wydziału, iżby tym sposobem wszystkie Wydziały zostawały w ciągłym między sobą związku. Wydziały te były następujące: 1) Oświecenia Publicznego; 2) Sprawiedliwości; 3) Spraw Wewnętrznych; i 4) Skarbu.

Następnie, postanowieniem z d. 13 (25) Kwietnia 1865 roku, Komitet Urządzający, jako zasadę do ułożenia programmu pracy, podał: aby Zbiory przepisów różnych gałęzi służby, o ile te nie miały ustaw organicznych, podzielone były na szczegółowe Działy, w których porządkiem chronologicznym zamieszczać należy odpowiednie rozporządzenia, a w końcu spis zawartych w nim przedmiotów.

W skutek zaś przedstawienia Radcy Tajnego Witte, b. Dyrektora Głównego Kommissyi Rządowej Oświecenia, Komitet Urządzający, na posiedzeniu z d. 15 (27) Czerwca 1867 roku postanowił, aby ze względu na dokonywającą się reformę wychowania publicznego w Królestwie, zamieszczać wyjątkowo w Zbiorze przepisów Wydziału Oświecenia, nie-tylko rozporządzenia obowiązujące, ale i ważniejsze z pośród tych, które moc swoją utraciły, lecz przy dokonywających się zmianach mogą być miane na względzie.

W zastosowaniu się do takiego zarysu programmu, Zbiór przepisów administracyjnych Wydziału Oświecenia zamknięty został w sześciu tomach, a mianowicie:

Tom I obejmuje przepisy odnoszące się do Szkół elementarnych, z działami dodatkowemi, mieszczącemi takież

въ которыхъ изложены постановленія, касающіяся воскресно-ремесленныхъ и первоначальныхъ еврейскихъ училищъ.

Томы II, III, IV и V заключаютъ постановленія, относящіяся къ среднимъ учебнымъ заведеніямъ, съ подраздѣленіемъ ихъ на общія, специальныя, казенныя женскія и частныя мужскія и женскія.

Томъ VI заключаетъ постоновленія, относящіяся къ высшимъ учебнымъ заведеніямъ и вспомогательнымъ учрежденіямъ, какъ-то: библіотекѣ, астрономической обсерваторіи и проч.

Дѣйствующія постановленія, для различія отъ тѣхъ, которыя уже отмѣнены, означены въ оглавленіи особымъ знакомъ.

Въ составъ Отдѣленія Народнаго Просвѣщенія, состоявшаго безпрерывно, съ самого начала работъ подъ руководствомъ Статсъ-Секретаря Зелинскаго, назначены были Статсъ-Референдаріи Видаль, Лескевичъ и Рогозинскій, изъ коихъ послѣдній, по случаю опредѣленія его на другую должность, замѣненъ былъ Статсъ-Референдаріями Собоцкимъ и Ляхницкимъ. Со стороны же Правительственной Коммисіи Народнаго Просвѣщенія командированы были въ составъ Отдѣленія, сперва Директоръ Канцеляріи той Коммисіи Губеръ, который участвовалъ въ занятіяхъ Отдѣленія, относящихся къ отдѣлу первоначальныхъ училищъ, въ послѣдствіи же Инспекторъ Реальной Гимназіи Баръ, остававшійся въ Отдѣленіи до совершеннаго окончанія работъ.

Переводъ на русскій языкъ всего Сборника, а именно тѣхъ распоряженій, которыя не были изданы первоначально въ русскомъ текстѣ, порученъ былъ частнымъ переводчикамъ, окончательная же редакція изготовленныхъ переводовъ ввѣрена была Чиновнику Учредительнаго

przepisy, dotyczące Szkół rzemieślniczo-niedzielnych i Szkół elementarnych żydowskich.

Tomy II, III, IV i V zawierają przepisy związek mające z Zakładami naukowemi średniemi, z poddziałem takowych na Zakłady ogólne, specyalne, żeńskie rządowe, oraz prywatne, tak męzkie jako i żeńskie.

Tom VI nareście mieści przepisy, odnoszące się do Zakładów naukowych wyższych i Zakładów pomocniczych, jako to: Biblioteki, Obserwatoryum astronomicznego i t. d.

Przepisy obowiązujące, dla odróżnienia ich od nieobowiązujących, odpowiednim znakiem w spisie oznaczone zostały.

Do składu Wydziału Oświecenia, który ciągle, od samego zaczęcia prac swoich, pozostawał pod przewodnictwem Sekretarza Stanu Zielińskiego, powołani byli Referendarze Stanu: Vidal, Leskiewicz i Rogoziński, ten ostatni wszelako, w skutku przejścia na inne urzędowanie, zastąpionym został przez Referendarzy Stanu Sobockiego i Lachnickiego. Ze strony zaś Kommissyi Rządowéj Oświecenia przeznaczeni zostali do składu Wydziału, z początku Dyrektor Kancellaryi téjże Kommissyi Huber, który uczestniczył w pracach Wydziału, o ile takowe dotyczyły Działu Szkół elementarnych, a następnie Inspektor Gimnazyum Realnego Bar, który w składzie Wydziału aż do ukończenia prac onegoż pozostał.

Przełożenie całego zbioru na język ruski, o ile pomieszczone rozporządzenia nie miały już uprzednio tekstu ruskiego, poruczone zostało tłómaczom prywatnym, a ostateczną redakcyę przygotowanych przekładów powierzono Urzędnikowi Komitetu Urządzającego w Królestwie Kuliszowi,

въ Царствѣ Польскомъ Комитета Кулишу, при содѣйствіи Чиновника Министерства Финансовъ Россета и Чиновника Юридической въ Царствѣ Коммисіи Круповича.

Надзоръ за изданіемъ въ печати всего Сборника возложенъ былъ на Вице-Референдаріевъ: Вакре и Злоташевскаго, а за смертью сего послѣдняго, на Вице-Референдарія Ловѣнецкаго и причисленнаго къ Канцеляріи Государственнаго Совѣта, Надворнаго Совѣтника Даниловскаго.

Печатаніе Сборника начато въ Октябрѣ 1865 а окончено въ Маѣ мѣсяцѣ 1868 года.

---

przy pomocy Urzędnika Ministerstwa Finansów Rosseta i Urzędnika Kommissyi Prawnéj w Królestwie Krupowicza.

Nadzór nad wydawnictwem całego Zbioru mieli Vice-Referendarze: Vacqueret i Złotaszewski, a po śmierci tego ostatniego, zastąpili go Vice-Referendarz Łowieniecki, i Nadliczbowy Urzędnik Kancellaryi Rady Stanu, Radca Dworu Daniłowski.

Drukowanie Zbioru rozpoczętém zostało w miesiącu Październiku 1865 r., a ukończone w Maju 1868 roku.

